Historię scholasticę.

procedurei Iuri da Segovia

Ms. 226

SALAMANCA

Ms. 226

Incipit liber magistri est in palatio dei hic
magistros. mentium. cōsilium. inquo iura
decernit. cenaculum inquo epulatur. distribu
it. thalamū inquo quiescit. Ad hunc modū ipse
ait. qui impar ueris. ⁊ mari. mudi habet. p audi
ri. qui ait. ego in principio. Aliam iusti. p thalamo. q̄d
hoc fiet ait i q̄ q̄dē. ⁊ ē cū filiis hominū. Scam
sapiēm. p cenaculo inquo sic suos iebriat ut sob
rios reddat. ⁊ ī ambulauim̄ in domo dei iosiū
. ⁊ in sacra spūm̄ uerbi sapiet. si cenaculi. iii. s
pecies. fuit. iudaicū. pariet. tecti. historia ē iuda
ici. ē. ⁊ in spēc. annal. kalēdaria ē fimera. Allego
ria pariet ē. ⁊ eminet. q̄ p alio factū significat. ⁊
pologia doctrina ē. eminet. supponit. q̄ p eo q̄d fact
ē. qd aliud fieri debuit insinuat. Prima planca. se
cunda. cuniculi. tertia structura. A fundamento humeri
principii legit. animo alicui o fundamento perpo. eo
mutare ē. cui p̄cepit ē. ⁊ principuo.

In principio erat ubi p q̄d pater cauit mundū. Hu
dus. tum. inquit dr. quoq; mudus dr. epyreu. celum
q̄ sui mudicā. quoq; sensil mudus. q. a q̄cui pan. a
tanus. de dicit ē. De epyreu ē philosophi no cognos
cunt. quoq; sola regio sublunaris mudus dr. q. ⁊ sola
anima rōnal hoīs d̄q̄ p̄cepit mudi eiciet foras. quoq
⁊ ho dr mudus. q. mise tori mudi imagine repletur
tm. a dño ot. cui nichil ē. q. greci mirocosmū. i. mu
nose mudū uocat. Empyreu. ⁊ celū mudū. ⁊ sub
lunare regione cauit ds. i. b. michio fec. hoiem. ut
cauit. i. plasmau. De cauo q̄ ibi. cui inquit legi ta
tur. In principio cauit ds celū. terrā. i. epyreu. ⁊ aqueā
naturā. terrā. materiā. ois corpoz. i. tm. elemta. i. mu
di sensile. celum q̄ stat. Quia celū sine terre pariet mun
di sensile. multiguit. terrā. inferiores. ⁊ palpabiles. he
bree hic eloym. qs tā significare. qua plāe ē. i. dij. l. dñi.
ot tres p. uni ds. uni cauit. cui aut dre moyses cauit
trini errores eluit. platoni. aristotil. epicuri. Plato
ipse tres fuisse ab etno. oim. ideas. uel. ⁊ principio dile
mudū facti fuisse. Aristotiles. n. mudū. ⁊ opifice.
q̄s duos p̄cepisse. materia. s. ⁊ forma. quat ē sine principio
⁊ quat sine fine. Epicur. q. mundū. atomos. In p̄cipio
natura q̄dā atomos soluendi naturam. alias materia.
alias materia. alias imagine. Moyses no solū dñm celi
appellauit. ⁊ mudū sui placeri materia cauit. Cui ē ar
principio ppe. s. coena. q. sue mus. ⁊ ips. Sic aut solo
de celi ē. sic mus septem. i. sep celi. i. ppe celi. An
geli quoq; septem sunt. ⁊ in principio diu cauit cau
de celū. ⁊ terram. i. has cauit p̄mordiales fec. ⁊ simul. l;
qo simul breuit ē simul diei no potuit. Luce. q. l; p̄ no
minet celi q̄ terra. ⁊ in septi ē. In principio tu due terrā
fundasti. ⁊ c. hac cauone mudi plebati sub opib. ⁊ i.

dierū replicauit spūs. misericordie. in carnem. ⁊ p
tionē. mutauit. In p̄mo die cautionē. ⁊ q̄dā dispositionē
Secō. ⁊ cio dispōne in reliqs ⁊ creaturis. Terra aut erat inanis. primaria ois.
adhuc erat. mutil. ⁊ infructuosa. ⁊ uacui ornatu suo
⁊ tenebre erāt sup facie abissi. eade machina q̄ ita di
cit abissū uocat. p sin ofusione. ⁊ obscuritate. un ⁊ ge
nesi ea. chaos dr. Qe ū dicit ē tenebre erāt q̄dā doctri
nauerūt tenebras fuisse ctūs. q. ia. s. cū mūd fieret
erāt. tenebre nil aliud sunt q̄ absentia lucis. obscuritas
q̄ aeris adoptata ē. ⁊ dicta tenebre. sm̄ ⁊ catalogo cathi
q̄ dicit ē. Subducite lux. ⁊ tenebre dñor. spūs dei ferebat
sos dns. l. dni uoluntas fieret sup aq̄s. Sic uolumus arca
fieri huius p ecclie oem matrē dom̄ faciebe sup illa fer
ē. du. qo d̄q̄ fieri ē disponit. Poeta machinā aq̄ nos
tat qi ducit mundū ad quid certa. so se uariat. quia
ne si uni tm elementi nōe coseret illi magis mutaret
accomoda. hebree hic pluferebat fouebat. ⁊ circū
quaq; ouans inq̄ ⁊ nascentis mudi cui regimini uocat
intenti. hic locū male intelligēs plato putas ⁊ dicit de
ānā mudi. si dicti ē d spū cautre de quo legit. emitte
te spūm tuū ⁊ creabuntur. De ope primo die.

Dixit dns fiat lux. ⁊ facta ē lux. ⁊ uidit ds lucē quia erat
ut tā facile fieret lux ut q̄si ubo iussit uocat. q̄dā mūdi
lucida. illumināta sūme mundi partes. claritate sui se
mini ut illuciderato fieri soly. ⁊ admodū sol circūquaq; ra
pscia sui. sic emispriū. ⁊ ferri uicissim illuminabat. p
fiat intelligi essentia lucis. ⁊ ubi p̄q̄ fieret. ⁊ facta ē tenebre
celebe ⁊ actu. s. cū ioue adhuc. Et uidit ds lucē q. ē. bona.
⁊ q̄ placuerat ipsecta. placuit ⁊ ceteris. s. creatis uidit.
⁊ unde fec. ⁊ diuisit lucē ac tenebras. s; icip̄ dispo. ⁊ tu
aliquo die ⁊ actioē. q. cū luce tenebras cauit. ⁊ uera ex
obiectioē corpoz luci ⁊ terra diuisit. locoz distantia. ⁊
q̄uare. ij. s. unq̄ simul. s; sep ex regioe diuisa emispria
uicissim s uedicaret. Intelligi q̄ ⁊ angelos facta diui
sio. Statues lux. caderes tenebre dicte ds. Et appellauit
luce die aeriam. qs ē carnis. sic lux dr q. tum. ⁊ pur
gat tenebras. tenebras die nocte antecedo. q. nocet
occisis. sic tenebre q. tenet occisos ne uideat. Sic ⁊ in
diei aeriam greco exercitu ē. ita nox an ystau. Et factū
ē uespe. ⁊ p mane. factū ē. ⁊ sic spleo diei unius
p mo. ⁊ cū celo. ⁊ ita lux ē cata. qua paulati occidere ta
cui ē uespe p me diei usual. ⁊ eas migrare sub terras. ⁊
aduentū uenētē facē ē mane. i. illuminata ē nox. ⁊ hoc
uix diei scā. Sicq; p cedente luce diei. ⁊ sequente nocte. ē
minata expletur dies unus. De ope secūde diei.

Secūda die disposuit ds firmamentū mundi sensil. Empireu. ⁊
q̄ cito facti stati dispositi. ⁊ ornati. i. sensi agnis fuit
repleti. Fecit q̄ ds ea die firmamentū immobile aq̄rū. i.
q̄dā crystalle mūdi supficie. cyrachi ogetanus unstar cri
stalli solidatā. ⁊ pluciditā. inter se cetā sensibilia separēte. no
n magine teste q̄ immouo ē. ⁊ ideo firma. ⁊ dr firma

medium non tamen propter sui soliditatem, sed quia terminus est aquarum que supra ipsum sunt firmus et intransgressibilis. Dicitur et celum quia celat, id est tegit omnia visibilia. Et cum legitur firmamentum celi, firmamentum quod est celum, ut cantica salomonis dicit: in ... et ipsum in coniunctione orationis grece dicitur uranos, id est palatum. Vel dicitur celum quasi casa elyos, quia sol sub ipso positus ipsum illustrat. Hanc tamen circumvolutam coagulationem philosophi summitatem ignis intelligunt. Cum enim ignis non habeat quo ascendat, circumvolvitur in se, licet Rabano placeat ita. Circa mundi exteriora ignis volvitur, et hoc est ethereum celum. Est et tertium celum infra quod aereum dicitur, de quo aves celi comedunt. Illud quidam quartum suspicantur esse celum super empyreum celum, quia Lucifer cum esset in empyreo celo, legitur dixisse: Ascendam in celum, etc. Et in eo dicunt esse Christum hominem super angelos qui sunt in empyreo. Sed firmamentum dividit aquas que sub ipso sunt ab aquis que supra ipsum sunt, de quibus dicitur: Qui tegis superiora eius. Et sunt sic et ipsum congelate ut cristallus, ne igne solvi possint, vel in modum nebule vaporabiles. Quod autem dictum est: Fiat firmamentum, et Deus fecit firmamentum, et ita factum est, non superfluunt, quia sicut in domo facienda primo fit domus in scientia artificis, postea in materiali cum leviganter ligna et lapides, postea in essentiali cum levigata instructura domus componuntur, ita cum dicitur: Fiat, ad prescientiam Dei refertur; Fecit, ad opus in materia; Factum est, ad opus in essentia. Illud primo die, istud secundo die factum est. Et cum hic diei opus bonum fuit ut ceterorum, tamen non legitur de eo: Vidit Deus quod esset bonum, etc. Tradunt Hebrei quod hac die angelus factus est diabolus, quibus consentire videtur quod in secunda feria missa de angelis cantari consueverit, quasi in laude statuum angelorum. Sed verius ideo, quia binarius infamis numerus est in theologia, quia primus ab unitate recedit. Ubi autem unitas est, et sectionem et discordiam detestatur. Possumus tamen dicere, quia opus quarte diei, quod adhuc est de opere secunde diei, quod patebit postea. Unde non concluditur in tertia die, quasi post sui consummationem. De opere iii diei.

Tertia die aquas sub firmamento congregavit Deus in unum locum, que licet plura loca obtineant, tamen quia omnes continuantur in visceribus terre, in unum locum dicuntur esse congregate; et potuit esse ut aqua, que totum spatium aeris occupabat, vaporabiles soliditate medium obtineret locum. Vel terra paululum subsedit, ubi eas tanquam in matre concluderet. Et sic apparuit arida. Que dicitur terra, quia teritur pedibus animantium; vel aridis respectu elementi dicitur solum, quia solida; dicitur tellus, quia tollat labores hominum. Congregationem aquarum vocavit mare. Hebreo idiomate quelibet aquarum congregatio vocatur mare. Completo quoque opere aquarum subditur: Et vidit quod esset bonum, etc. Et addidit aliud opus illi, cum dixit: Germinet terra. Nec de opere germinandi tantum intelligendum est, sed de potentia, qua potens sit terra germinare. Produxit enim de terra herbam virentem et facientem semen, et lignum pomiferum faciens fructum ... Plantavit quod non principaliter ... terra plantas suas, si sta ... in maturitate ... cum herbe seminibus et arbores pomis honuste sunt. Notandum quia cum dictum est virentem, quidam dicunt mundum vere factum, quia veris illud tempus est. Alii quia legitur lignum faciens fructum, dicunt factum in augusto, sub leone. Sed in marcio factum dogmatizat ecclesia. Nota cum in primo ait: facientem semen, et addidit habens in semetipso semen. Semen quod videtur dum adhuc est in semine, non semen ... cum seminatur semen, non semen seminatum. Sunt tamen alia semina frugum et arborum, semina animalium, semina ...

minium cuique rei creature. Nec nos moveat quod in dispositione elementorum videtur aer non dispositus, quia non est novatus, sed dispositus est cum liberis aquis notam sibi accepit formam. Quarto die que disposuerat cepit ornare, et sic disponere sicut ornatum a superioribus inchoavit. Fecit enim ea die luminaria, solem, lunam et stellas. Et dicitur sol, quia solus lucet, id est nullum cum eo luminum una, vel prima in una die. Vel luna sabbatorum dicitur. Sol et luna dicuntur magna luminaria in duobus, et eorum duobus, id est non solum quantitate luminis, sed et corporis; et non tamen comparatione stellarum, sed secundum se, quia sol dicitur octies maior terra, et luna dicitur maior terra. Lunam et stellas voluit illuminare noctem, ne nox sine luce luminis esset indecora, et ut operantes in nocte, sicut naute et viatores, solatium luminis haberent. Sed et animalia quedam lucem solis ferre non possunt, et in nocte pascuntur. Nec superfluit sol, licet nubes lucida ante eum aggregata, quia illa tenuem et insufficientem lucem habebat, et forte non inferiora illuminabat, sic nec stelle celi. De illa autem nube tradunt tamen quod rediit in materiam de qua facta fuerat, ut stella que apparuit magis, et columba in qua visus est spiritus. Vel quod semper solem comitatur. Vel quod de ea factum est corpus solare. Nec tamen ad decorem et adiutorium luminis voluit ea esse, sed et ut essent in signa et tempora et dies et annos, id est ut essent signa serenitatis et tempestatis, ut ex ipsis fierent signa maiora, et in quadam signa minora ... vel signa que dicuntur signa vel sidera, tum quia magna diligentia signavit, consideravit ea quantitas, tum quia adhuc signant, et considerant ea homines ad temporum designationem. Nec dicendum est ut genethliaci somniant, quod posita sint in signa eventuum operum ... Quod autem sequitur: In tempora, non est putandum quod preter tempora incepisset esse tempora, que cepit cum mundo, sed quia per ea fiunt quatuor temporum distinctio. Sol quoque descendens ad capricornum solsticium hiemale facit, ascendens ad cancrum estivale, utrumque partim ab utrisque distantia equinoctia facit ... Sunt in signa et tempora. In dies dicitur pluraliter, quod dies ... naturali spatio ... in die ... dies per tempora non determinato ... Inde illa fallabitur ... dulcedine. Ianuarius ... Nec hoc dico quod apud diversas nationes ... diverse annorum distinctiones ... in usu ecclesie ... habens ccclxv dies ... et bissextus ex ... lunationes. Dicitur autem ab annulo ... revolutio ... in usu ... anni signabatur sub specie serpentis caudam in os revolventis. Facta quoque luminaria posuit ut lucerent in firmamento celi et illuminarent mundum, sed non sepe dividunt lucem ac tenebras. Creavit luna in plenilunio facta sit ... quia ... illuminare ... in principio ... nisi ... Quinta die ornavit ... aerem ... volatilia ... aquas ... aeris ...

aeris inequali inspissando. Pisces vocavit Moyses reptilia, quia impetu quodam totos se rapiunt ut serpentes; non feruntur pedibus ut fere. Nota quia ex hoc quod dictum est volatile super terram, erravit Plato, qui descendens in Egyptum libros Moysi legit, et putavit Moysen sensisse volatilia aeris tantum creata terre ... aeris superioris calodemones et cacodemones. Sed non est ita. Boni enim demones ut dictum est sunt in empyreo; mali vero in hunc caliginosum aerem destructi sunt ad suam penam, non ad eius ornatum.

Creavit Deus, id est plasmavit, cete grandia. Cete nomen generis est et indeclinabile. Sed intelligitur tamen hic cete, id est cetus. Et omnem animam viventem atque motabilem quam produxerant aque. Motabiles autem dicuntur anime piscium et avium respectu anime hominis. Ille enim movetur de se ad id non esse instabilis, quia perpetua est. Vel quia forsan animas non habent, ipsum animal vocavit animam. Animalium vero triplex dividitur animalia per zoa et sichea. Zoa viventia, id est bruta. Sichea quarta a sichen, quod est anima rationalis. Sed dicitur animal mortale quia creatum est sicut movetur ... admovetur, quia non est homo quia creatum est ut non moveretur si vellet. Illa vero creata sunt ut vel in esum cedant aliis, vel servitio sufficiant. Beda videtur velle quod pisces habent animas. Dicit enim eos habere memoriam. Hic benedixit Deus sic: crescite et multiplicamini.

Sexta die creavit Deus terram. Produxit enim ... De opere vi diei. ... terra in animalium genera: iumenta, reptilia, bestias. Sciens enim Deus hominem per peccatum casurum in penam laboris, ad remedium laboris dedit ei iumenta, que iuvantia; reptilia vero et bestie sunt in exercitium. Reptilium autem sunt genera ... ut vermes, que se ore trahunt; serpentia ut colubri, que in costarum se rapiunt; serpentia pedibus, ut lacerte. Dicuntur autem bestie que vaste a vastando, id est ledendo, et sevientes. De quibusdam minutis animalibus que vel ex cadaveribus vel ex humoribus nasci solent, si tunc creata fuerint queritur. Sed genera quedam ex palpitibus esse habent, ut bibiones ex vino, papiliones ex aqua; quedam ex corruptione humorum ut vermes in cisternis; quedam ex cadaveribus ut apes ex vitulis, scabrones ex equis; quedam ex corruptione lignorum ut teredones; quedam ex corruptione herbarum ut tinee ex oleribus; quedam ex corruptione fructuum ut gurguliones ex fabis. De his que sine corruptione nascuntur ut illa que exhalationibus, dicitur quod tunc facta sint; que vero ex corruptionibus, post peccatum ex rebus corruptis orta sunt. Queritur autem de nocivis animalibus si sic creata sunt nociva, vel primo innocua, post facta sunt homini nocua. Dicitur quod post facta fuerunt nocua in vindictam peccati hominis propter punitionem, correptionem, instructionem. Punitur enim homo cum leditur his, vel cum timet ledi, quia timor maxima pena est. Corrigitur his cum scit ista sibi accidisse pro suo peccato. Instruitur cum videt hec minima posse nocere, recordatur fragilitatis sue et humiliatur. Sed dicet quod quedam animalia ledunt alia que nec tunc puniuntur nec corriguntur. Verum instruitur his, instruitur homo per exemplum. Et ad hoc creata sunt ut alia sint esca aliorum. Si vero dicitur quod et immortales homines ... instruitur homo ne aliquod genus mortis horrescat ... capillus capitis eius peribit. Ad hoc ... de herbis et arboribus infructuosis si in illo die ... cum scriptum non inveniatur ubi herbas seminales et arbores fructiferas ... quia infructuosa ... peccatum fecerunt fructa ...

post peccatum vero nascuntur homini ad laborem magis quam ad utilitatem. Vel post peccatum creata, quia post dictum est homini: Spinas et tribulos germinabit tibi, etc. Vero dictum est avibus et piscibus: Crescite et multiplicamini, et id his intelligendum est licet non sit dictum. Hic enim communis est creationis eorum. Deinde subditur de creatione hominis sic. De creatione hominis.

Faciamus hominem, etc. Et loquitur pater ad filium et spiritum sanctum, vel est quasi vox hominis tanquam plurium. Faciamus ad imaginem. Factus est autem homo ad imaginem Dei quantum ad animam, sed imago est in essentia eius et ratione, quia spiritus est et ratio. Vel imago Dei similitudo in virtutibus, quia bona, iusta, sapiens. Cum imaginem perdidit homo quia illam habet et in peccatis existens, similitudinem vero semper privat. Masculum et feminam creavit eos. Sed quantum ad corpus ... eos dicit pluraliter ne abrogetur, id est hermafroditos factos putarentur. Tamen et secundum corpus factus est homo quodam ad imaginem Dei, cui os sublime dedit ut Deum et celestia videat ... cum quesitum fuisset a philosopho ad quid factus esset, ... ut contemplaret celum et celi numina. Dedit autem homini Deus ... notatur hominis dignitas, primo quia imago Dei est, secundo quia ... deliberatione factus est ... Faciamus, etc. ... animalium ... quia futurum mortale sciebat ... laboris adiutorium. Ante peccatum enim herbas et fructus arborum dedit Deus in escam hominibus et animalibus ... ante peccatum nulla noxia ... ut sciat se habuisse ... ut utilitatem suam cognoscat ... ad solatium, et ut sciat se habuisse. Benedixitque eis Deus dicens: Crescite et multiplicamini, quia sine coniunctione eorum fieri non poterat. Patet quia coniugium viri et mulieris Deus instituit. Id quidam confutant heretici dicentes concubitum sine peccato fieri non posse. Sed queritur quare ante peccatum data sit homini esca, cum esset immortalis. Sed quia immortalitas in qua creatus est cibo erat sustentanda, nec erat qualis illa que futura est, que cibis non indigebit. Illa enim erat posse non mori, hec erit non posse mori. Vidit Deus cuncta que fecerat, et erant valde bona singula per se, sed universitate erant valde bona omnia, id est universitas bonorum erat optima ... vasa contumelie ... non firmum bonum de homine ... quod esset bonum, etc., quia in proximo sciebat lapsurum. Igitur perfecti sunt celi et terra. Celestis ... opus ... creati, dispositi, ornati ... et quia in senario facti, quia primus ... perfectus occurrit ... Requievit Deus die septimo ... [illegible]

[illegible]

anauit. Circũ op' ꝓgnatoꝛ no delinit operi. ⁊ benedi
xit diei. ⁊ u. i. sc̃ificauit eũ. i. sc̃m. ⁊ celebre eũ ee uolu
it. sep̃ q ab aliq̃ ⁊ ãn lege dr̃ sabbm fuisse obſeruatu.
ꝫ obſeruatꝛ ⁊ ñ lege dr̃. sc̃ificone ibi. Oetuo ut diem
sabbi sc̃ificet. Explogus.

Iste ś gnationeſ celi ⁊ cr̃e. qđ ꝫ cõmmat opa ⁊ uidere
qđ ibi cogit adã uocẽ suũ. Aliꝫ ibi. hic ẽ lib gnã
tionis ade. Primũ ſo aũ qđ dubiũ ẽ utr̃ ſiſtant. qꝫ cũ
ne marit ⁊ femine dicat simt. q cũ simt facta no ſe
ut explicet qđ ſubbrenitate ieuſat repetit ⁊ reliqs.
Gnationeſ aũ ꝓt accipi actiue. i. operationeſ di. ꝙ paſſiue. i.
gnata. nec ẽ ꝓcẽdũ qđ aut fec oe unigenitꝰ ãn q̃ oꝛ
ret ſcm. ⁊ herbã ꝓ q̃ gnmaret. cũ ſit dicte ugul
cũ q̃ cito facta ſtati adultã. ⁊ hiſ fructũ. ⁊ herbã oꝛ
tã. ⁊ ſerete ſem. ad qđ dr̃ duoſ fuiſſe modoſ operatioñ
diuine ut dictũ ẽ. oatiale. ſ. ⁊ eentiale. fec ꝙ ea ma
tiaſt ꝓ q̃ oꝛret. ⁊ gnmaret. ⁊ eentiale. ſtati q. mu
tr̃ ſequiſ tota cũ dr̃. nõ ꝫ pluerat duꝰ ſr̃ cr̃a. fecit
eoꝝ ulta tr̃ pfecta. ⁊ eentiale ꝓ q̃ oꝛret. ⁊ gnmaret
ut ñ faciũt cũ paulari bꝰtrio rouſ ifuſi. ⁊ laboꝛe
bonũ adhibitõ. adamũ. ⁊ mandate puenit. Cunct
ſoꝰ ut rigabat tr̃a. ũ nĩ ⁊ egypti. Formauit ꝙ dñs. hic
primo uocat eu dñm qꝫ tr̃ primo ſeruũ huiꝰ. Poſt precipi
tationẽ ⁊ utriq; hoiſ formatõe diffuſa ag̃. ip' ⁊ utro
q̃ due ś hoiſ partes ⁊ utriq; ag̃. Ad carne ꝫ ſpectat
qđ dr̃. formauit ds̃ hoiẽ ⁊ limo tr̃e. Ad aiam. Inſpirauit
ne. Ui corꝓ fec ⁊ tr̃a. aiam ⁊ nichilo. Alia dilatio hꝰ i
ſufflauit. i. ſufflauit. qđ nõ ẽ ingrũ ⁊ ds̃. ut qđ putauerẽ
ex fauce. ⁊ ſpũ ñ hat. dr̃ ⁊ ſpirauit. i. ſpm fec. ſuꝰ ꝫ
ſufflauit. i. flauit. l. aam fec. ſũ in ysrl. De flatu ego feci.
Erat dr̃ facie ꝓ ſine dochen. i. apte tot intellig̃. tocũ ꝫ
hoiem aiatũ. ſ. ꝓt dignũ qꝫ ſenſũ capace. ſola nouau
eando aũ aiam ſpiraclm utre uocat. qꝫ ꝓ ea ſpirat ho.
⁊ uiuit. ⁊ ꝙ dr̃ aiam uiuẽtẽ inſe. i. ꝓpetuitate uite
uiuẽtẽ. nõ mortalem. ũ aiã peccatiſ. hinc locũ nõ ſan
ctiller plato duce duñ aiam eſſe. l. ãgloꝝ corꝓ ſoꝝ
masse. ubi dñs dr̃. q̃n operer patꝛ ego. Qz aũ ꝙdam
asseruer aiam ⁊ dumta eẽnta facta. ſtare nõ potq
tuc ullo ñ peccare posſet. Aliꝫ diſtinguit inẽ ſpiraclm
unce. ⁊ aiam dicentes ſpiraclm ſpm ſcm q. ⁊ hoi tuntc
bonũ asserũt. ⁊ ad ꝓphandũ. Aliꝫ alr̃ diſtinguit ſpiraclm
uocatel q̃dã ſpm corꝓeũ i corpe aiat. q. ⁊ v. ſenſ bona
ẽ reo. ⁊ dñi mortẽ aiat. à aliq̃ parte corꝓis ad huc ſeruẽ
ſps ille. cũ i alia exeric ſit. facẽ ẽ ho ſuꝛrit exire mor
tẽ. ⁊ mortal. i. poteſ mori. poteſ no mori. naiã corꝓeã ꝓ
formato ifuſa. ſ. utr̃ i ꝓ corpe dñi i fudet cara. l. eẽ
cara ſit. ⁊ datꝰ ſit ei ſpiraclm ille ⁊ corꝓeũ. q̃q̃ ẽa illa
acrũ ſit. ⁊ ꝓ creatꝛ dr̃. qđ i ꝓpr corꝓib dñi ifudit eaꝝ
Plantauit aũ dñs paradiſũ uoluptatiſ. Paradiſo. ihſt eũ.
a ꝓcipio. qꝛ quer aliq̃ renalit ho ubi facẽ ẽ. tãg̃. l.
clarauit eam. nõ. Adq̃ g̃ loci cultat ẽ. i paradiſũ. qꝫ deus

duc certo plantauit. a. plantꝰ agnatur ꝓdiſti beati
er arbꝝ. aptorũ cibiõũ. ſ. cũ appetitu. ad cta
gnitione. tra fec. l. ꝓcepto. i. a pna cuꝰ pte
ñ alia. cultatio hꝰ. paradiſi ideñ. ad cognete. Eden
hebrayce. uoce dlice. ẽ g̃ ab paradiſi uoluptatiſ
q ideñ. l. delicijs. aptorũ ds̃ qđ ad cretẽ. ẽ n hoc
amenitſm. loco marit. inte cetu aiaꝝ habitabili
ſecꝰ. adeo edite. ut uſq; ad luminẽ globũ attigat.
ubi. ⁊ aq diluuij illuc nõ puenerẽ. ẽ. ⁊ paradiſ celum
empyreũ. dr̃ ſpual. qꝫ regio ẽ ſpũ. dr̃. ⁊ ſpiral. pa
dis ulta beata. ⁊ eccl̃a. Postq; ds̃ paradiſo ⁊ homo
diuiſa lig̃ qđ ſdecerat ho uidẽdo. ⁊ ſtabecerat edẽ
do. ꝙdr̃ q. i. gel ad aliꝰ dr̃. ꝙ hoiẽ dr̃. i medio q̃q
tãq̃ dꝰ ua poſunt ligna uitꝛ. ⁊ ligna ſcie boni
⁊ mali. Dicit ẽ aũ ligũ uitꝛ ab effectu. q. huic
naliter ũ comeſti ſeqꝰ. hoiẽ ꝓpria ſolubitate firmaret
ut ulla ifirmitate. l. senio. l. egritudine. ideñ l. loca
ſum habet. lignũ uo ſcie boni ⁊ mali. dicit ẽ. ereo
qđ ſequitur ẽ eũ comeſtione. ꝙ ꝫ neſciebat ho qđ eet
malũ. qꝫ nodũ expt̃. boni dñi ſanctitate ⁊ firmitate
malũ egritudine ⁊ ifirmitate. l. inbecillitatem.
q̃ nodũ ſenſerit. cognat qđ ea ꝓſciam. qꝫ ergo qꝫ co
gnoſcet. reliquũ. ſ. nõ ꝓ experta ut medic di ſani
ẽ nouit morbũ. ſ. ea egrat magr̃ cognit. qꝫ nouit ſe
ut. l. malu dr̃ inobedietia. bonũ dr̃ obedietia. qꝫ ꝓ q
meſtione noũ ꝙdã erat bonũ obedietie. ⁊ ꝙdã malũ
inobedietie. Plato ũ putauit ꝫ quenire arboꝝ. ⁊ hoiẽ
ꝫ dictũ ergo malũ. qꝫ unꝰ. ⁊ e ſcies bonũ ⁊ malũ. ideñ
l. ꝙm uocauit ligniũ. i. corꝓeũ. ad differam ſpiritu
um. q. unuit. ⁊ ſcit bonũ. ⁊ malũ. Immedio ño poſi
ti dicit. qꝫ ho ẽ qꝫ medꝰ utr̃ carne ſr̃e ſe potuit. ⁊ ſen
ſibilia ſr̃e ſe potuit. Dulcia ño ulꝰ fuiſſe boꝛ carnem.
acrnoꝝ reliquoꝝ dr̃. pulla duo addita. utr̃. ⁊ ſcie boꝛ
⁊ mali. Sic ꝫ ſtamna ſiga ꝓ ẽ terti ne. utr̃. ꝫ ſtum
no bruũ ſic ꝫ ñ ꝓmus eratiũ. ꝙb cara roal qꝫ tñ
mũ nõ utes uiriũ ad ſtligetia datꝰ. ſ. cũ uente ad
annos diſcretoſ. tr̃ diſcrite. ñ bonũ. ⁊ malũ. ⁊ ſ opa
ei boa. l. mala. ſ. nõ ita facta ſ ẽ tabã. imo cũ uita data
ẽ eiſ ſcia boꝛ. ⁊ mali. Qz dr̃ facẽ ẽ ho corpore. do ſub
dr̃. ſpoꝛ aiamuꝫ. ⁊ ſimꝫ utr̃. ⁊ ſcia malioꝝ.

Et fons. ⁊ fluuꝰ egrebat ad irrigãd paradiſũ. i. ligna pa
diſi. fos pot intelligi. l. abiſſo. i. mar. aqꝝ omiũ. l. ꝓfonꝺ
ꝓſilemſym. Irragare aũ potaꝫ ẽ ꝓ ministre humore
dr̃. ⁊ tra ẽcutacẽ humectari. a flumiñ. potacoꝝ
xtm. Stadiſ. à v. ⁊ i. C. foſ. d. tudr̃. i. uñ. fluuiꝰ. v. ñ
dicẽ ẽ phiſon. qꝫ ingagẽs ẽqnat. Phiſon mutato aut
qꝫ mutat̃ a facie q̃. hr̃ ꝓpabiſo. mutat̃. ⁊ ſm diuſa
loca. ui. modꝰ. incalace. qꝫ alibi clar. alibi obſcur.
alibi turbꝫ. Ingẽtate alibi paruꝰ. alibi diſtue
ſulentiu alibi frigiꝺ. alibi calꝺ. hic circuitꝰ tram
. i. indiam. ⁊ hic aureaſ arenaſ. Alꝺ geon. qui

uter. qđ eoꝝ ir ſe gmiſcẽt. ⁊ uter ſeparẽt
qui. ⁊ nilus. ⁊ ſonat hyrtꝰ dr̃e. l. dr̃eus. qꝫ turbiꝺ ẽ
hic circuitus ethyopũ. Aliꝫ ꝓmus noiꝺ uocat. tigris
⁊ eufrates. Tigris aũ ẽ uelocißimꝰ. ⁊ ꝺ fluuius
ille. ⁊ ſu uelocitate rigꝺi uocat ẽ. hic uadit cont
aſſiriaꝺ. die roſephꝰ q. tigꝛ ſr̃ qꝺ ſonat. accutum
r angustũ. Eufrates fruguifer. l. fructuoſus. de
quo ꝓ quas trauſiret regioes q̃ nocũ tacuit moy
ſes. qꝫ ẽ mesopotamia. uñ uenit abraam. hec. inq. ut
otrem̃ fluminꝝ abeodẽ fonte emanãt. ⁊ ſepar. ⁊
ſepe. ⁊ ab ſcabeꝰ arenta. ⁊ rubeꝰ plꝰ ioꝛ emer
gũt. rube ẽ qꝺ de cetu eoꝝ uaria legunt. Dicit
ꝫ gangeꝰ uaſci rubeꝰ caneali moriſ. nilꝰ no ꝓ
abalare. tygriſ. ⁊ eufrates. ⁊ arimenia. Tulit g̃
deus hoiem. ꝺ loco formationiſ ſue. ꝓpriſti. q.
ut operaret ibi. nõ ꝙ laborãdo. ⁊ ꝙ necessitate
ſ. delectãdo. ⁊ recãdo. ⁊ ſic ꝺs cuſtodiret illũ ho
minẽ. ſ. ⁊ utrq; referẽ ad hoiem. ut. ſ. ho cuſto
diret ꝓpriſti. ⁊ operaret ut dictũ ẽ. Ꝺã codicel
non habẽt illi. ⁊ cue ẽ ſenſꝰ. ⁊ cultiuãdi ret. i. coſi
deraret op' ſuum. utrꝺ facẽt in tram pagricul
turã. obſeruaret inſe diſciplinam. ut ſic tra ſi
bi cultaret. ſic ipe ſuo ẽmoꝝ. Pceptq; et dicens. ⁊
ſcitet ſe ee ſubdo pceptũ acceꝑ abeo. omnis
at cultio induobus eſt. inꝓceptione. ⁊ ꝓhibitõe
⁊ ideo utrꝺq; uſus eſt dñs. Peepit. Eromnũ lig̃
paradiſi comede. Prohibuit. De ligno ſcientie bo
ni. ⁊ mali ne comedat. ⁊ dictũ ẽ utro. ut puritũ
etiã tuſiret adnulletẽ. l. fraus eſt pceptatio. qꝫ
facta mulierẽ. utrq; ſimꝫ datꝰ ẽ. ſ. ubdit aut
pena ſi ꝓceptũ. Quacuq; die comederiſ morte mo
rieriſ. moure. ſ. aiꝫ. ⁊ neceſſitatẽ mortiſ habebiſ.
unde al' cultatio planiꝰ hr̃. Oꝛtal aeriſ. Ipe ꝓ le
ponit. Quacuq; die comederiſ. morte morie
mini. Ideo credit aꝫdã utrq; dictũ. ihic
ꝓbocatiũ. facta ẽ at ꝫ nullio paliq̃ ẽaturam
ſubiectã. ſic. ⁊ nob ꝓ ꝓphas. ⁊ aglos. Formatio mulie
ris.

Dixit quoq; ds̃ nõ ẽ bonũ hoiem ee ſolum. faci
am ei adiutoriũ adulos ꝓcandos qđ ſit illi ſimu
le. Similia ꝫ ſimilib naſcit̃. ſ; ne uideretur
ade ſuperflua mulieris formatio putaſ ſibi ꝙa
nulꝰ ẽ ſimile ño addit deus adadã oia aiãlia
terre. uniuſq; uolucꝛis celi. ⁊ aeriſ. ⁊ aque
aiãlia aque toti. l. umiſa ſunt tre. qui ⁊ que
unusq; ſunt. aliqđ tre hui ſe. fecit ut oia
ſimul uenirẽ eo unꝰ quo oia cauit. l. fantep
aglos. Ad duc à. pduoꝝ. ut ⁊ ho ꝓponeret eis
noia. unq̃ ſeret eũ ſ. pee. ⁊ ſeret adã nullũ
eres ſ. ee ſimile. Imposuitq; eis noia logꝰ ligua
hebrea. q̃ ſola fuit ⁊ anno. Q. ñ ꝓdr̃ qꝫ noia q̃ le
gũ uſq; addiuſionẽ ligua hebrea. ſ. ñ inuento
s ſilua. ⁊ miſtr̃ dr̃. ſopoꝝ tabã. ñ ſopoꝝ ſ. ergalium. ⁊
qua dr̃ ſupne mitſſe curꝛ. ⁊ ñ ⁊ eugulas ꝓpria

ure de quatuoꝛ capitib eccle. ⁊ aliuno fluuio. tuui
no pigre ibide cogũ. ⁊ illuſ ſ. tigꝛ uocat. ⁊ Subno ade.

Cumq; obdormiſſet uulꝛ dñs una ⁊ coſtaſ. car
nẽ. ſ. roſta. ⁊ edificauit in unitate ag̃ba. ⁊ ſtatuit ei in mulie
rẽ. de carne carnẽ. ⁊ oſſe oſſa facies. ⁊ ſtatuit aũ adã
ẽ aut ꝫ nec eſ. nẽ. ꝫ adiubnũ nẽ. uitꝰ ẽ ierroe. ut
dicat alia ꝓ alia nẽ facta. ⁊ quadrigta ẽ. Oaſelin
⁊ femina capit eoſ. ⁊ nẽ ſcham. Q. dr̃. adã ꝓe mul
lier dicta facta ẽ meu. ſ. uc ꝫ de carne mea. ⁊
roſeph dic mulierẽ ee femina ꝙadrigta ei utro uiꝝ
tua facies. ille eni ⁊ cdit. ⁊ adã. ⁊ ei uocabit. ꝓpter
eoſ hinc plantatioꝝ ſolertia. ⁊ ordinabilis uoluntas
ade ſug ingenerabiles genealogias. ſ. ex ipo ortu quinq;
ordines. uꝝ ſep ſigiare uit ſuo. ⁊ ei uocabit. Nota q. de
formatioe mulieris agẽdo. ⁊ carpe eiꝰ dicit ẽ. ⁊ ad
qđ ño factu ee uoluerit. ⁊ ata. ũ daret. ſtingit ſic
traducta ata mulieris. ⁊ ata uiri. ſic cũ ne. ⁊ carne. ⁊
eſtimare undr̃ qđ ſcies ſue. ⁊ ata. ait. qꝫ duce ſit ata
ex uiro. ſ. idipm q. factu ẽ. ⁊ ata. poꝛ. ee eoſ ẽ. ſi
ꝫ fuit aũ mulieris ex uiro alr̃ facta ẽ. q. ata uiri.
q. ⁊ nichilo. ⁊ ſi alr̃ fiebat caꝛi ñ. ⁊ uiuit. ne ſic facta pu
taret. ñ q. audieram. ⁊ ata uiri. ſeq; tacedo ñ mu
tr̃ ño alr̃ facta ee q. dixeram. ꝓ. ꝓpoſuit. ⁊ adam
uocauit ſue nom. tãq̃ dñs ei. unꝰ. ⁊ uocabr̃ uirago
⁊ uiro acca. ⁊ e ſupꝝ nom auri noie. ⁊ maria
⁊ matia ſupra fuit. ⁊ ꝫ notario ⁊ hebreo hẽ. ⁊ ſ. ⁊ ur
dr̃. ⁊ ꝫ notat illa. a. ⁊ ꝫ nom ꝓꝝ ñ ulli mulieris. nec ou
e ee. ⁊ ſicꝓtꝰ ẽ uirgo. q̃dã ſ. ⁊ integrate tota
uterus ſue. poſtea uo dr̃ mulieres. ſimili ⁊ ñ ad
fuit ꝓꝝ illi hoi. nec uo coe. ⁊ ſonat adã rubeus. l. ru
bra tra. q. ſcm ioſephũ dr̃ rubra tra ꝙſpa facta ẽ.
tal ꝫ uante ũ uirgo tello. ⁊ uetꝛa. l. rubra. i. alata. q.
ſabes aie ſanguine ẽ. l. rubeꝰ. ſm q. fuit. erat. i. ſanguí
nea. i. peccatꝛ. ſ. aguſt ꝫ nolle ſ. ſignat peccm. ut ubi
teſtamtũ. q̃dã ſanguine. ⁊ ſanguis. ſanguine tãg̃. ſm
poſunt ei ualr̃ nom ꝓ peccm etia. ſ. q. ſequat uita.
eo q. fuit ee mat̃ omiũ uiuentiũ. ñ q. nõ legit ꝫ
ꝓpoſuiſſe. ſ; ira ꝓ maledictoe. ſ. fuit q̃ plagẽ ſ. hois
miſeriã. dr̃ eã. eua q̃ alludeꝰ euangelio ꝓ mulier
O. aſelꝰ ꝫ recꝰ uat̃ euangelio dicit. a. O. mulier. ñ. e.
q. d. omnes quoc ꝙc. nascẽ ex eua dicẽ. a. ⁊ Inpoi
to nole ſtinꝰ ꝓphaꝝ diceſ. Cunobiẽ. ſ. qꝺ unꝰ ſacte
ẽ. reliquet ſepe ho patrẽ. ⁊ matrẽ ſua ꝓpter uxore ſua
⁊ adhebit uxori ſue. tãq̃ portiuncle ſue. l. ob hãc rem
dr̃. de monstrãdo uxore. i. ꝓpter hãc mulierem relinquet
patrẽ. ⁊ ſic coadie auꝝ. l. reliquit cohabitare corpa
li. l. ſpuali. qꝫ manu ẽ zelꝰ ꝫ uxore. q̃ amou filiorum
imparecẽ. nec parecẽ nihilos. humanꝫ ascendit de
ꝓtunco ad ramos. ſ; nõ redit. O. arime intelligendũ
ſep reliquet. i. nõ iungẽt eis minimo. hic. ii. ſlege
ui. meuagio plẽs ꝓſone amouet aqugio. et eſt ꝓ
hoc. ſ. coniugiũ. et erũt duo in carne una. i. unient

ambo in uno carnali ope. Vel erunt duo in carne pueri
gignenda. Non in ex sanguine uno. s; ex sanguinibus caro par-
uuli caro. Vel licet sint duo psone erunt una caro. i. alius duo cp
[De statu ante peccatum.] neut potestate hnt sue carnis. Erat autem uterque; nudus nec eru-
bescebat. Nichil putabat uelandum. qr nichil senserant refre-
nandum. Sic non erubescimus siquis uiderit cap. manus. t pedes
nros. qr inordinatus in motus mbrorum ipa facit pudenda. Sic et
pueri si uideant pudenda eorum non erubescunt. quia bene-
ficio etatis motum erubescibilem nondum senserunt. qr pu-
dibundus est qr inordinatus. Inordinatus qr non sine peccato fit.
Vel raro sine eo. pluribus excusatur. nec tamen cum excusari pot a peccato:
ruborem carere pot. Sic cum sces zacarias scam elisabeth co
gnosceret: ad gignendum precursorem dni: tn uideri noluit
t hic quidam uidetur dixisse precepisse utriq; de abstinentia
pomi. licet preoccupatum sit. De sugestione demonis.

Serpens erat callidior cunctis animantibus terre. t naturalit
t incidens. qr plenus erat demone. Lucifer in deiectus a para-
diso spiritum inuidit homini. qr eet in paradiso sciens sibi
eet eum transgrediente qr t ille eiectus. timens non deprehendi a uiro
mulierem minus prudentem t ceream. i. in uictum flecti aggressus est.
et hoc per serpentem. qr tunc serpens erectus erat. ut homo qr
qr in maledictione prostratus est. t ad hunc tradunt pha-
reas erecte incedit. Elegit t quoddam genus serpentis ut
ait beda. uirgineum hns uultum. qr similia similibus plau-
dunt. t mouit linguam eius ad loquendum tamen nescientis.
sicut per fanaticos t inergumines loquitur. nescien-
tes t ait. Cur precepit nob ds ut non comederetis de omni li-
gno paradisi: idest ut comederetis de ligno s; non de omni
querit ut ex responsione inueniat occasionem dicendi ad
quod uenit: t sic factum est. Cum in qrm dubitando dixit muli-
er ne forte moriamur. qr dubitans ad quelibet; preterea de
facili flectitur. Secutus de interpretatione ait nequaquam
moriemini. Immo ds nolens uos ei similari inuidia t nesci-
ens quod cum comederetis de ligno hoc eritis sicut dii sci-
entes bonum t malum. qui inuidus prohibuit. t elata mu-
[De esu pomi et statu post peccatum] lier uolens deo similari acquieuit. Viditq; ds quod li-
gnum mulier qr eet pulcrum uisu. i. inuidum t odore
t tactu. notans qr aduescendo suaue. comedit. dedit uiro ui-
ro forte premonens ubi persuasibilibus qr tulit leg tamen
breuitatis ca. Quod t ei facile acquieuit. qr cum cederet primus
mulierem statim mortuam iuxta uerbum dni: t uidisset
non fuisse mortuam: estimauit dictum a dno tamen ad ter-
rorem t comedit. apertiq; sunt oculi eorum. i. inusitale quod p-
ceperunt. qr an. s. vel non de oculis corporis est intelligendum. cum dic-
tum sit uidit mulier lignum qr eet t cet. Non in ad lignum
accesserunt qui palpones. sed oculos eorum dixit concupiscentia
t ceteri cognitionem. erant in eis naturales motus con-
cupiscentie. s; repressi t clausi. ut in pueris usq; ad pu-
bertatem. ut tamquam riuuli apti ceperunt moueri t di-
fundi. qui se prius in se esse non sensissent. t experti sunt t cog-
nouerunt t sic inobedientes fuerunt suo superiori: sic t inibi
ceperunt motum contra suum superiorem. i. esse rationem t primum

motum concupiscentie contrarium t quoniam senserunt in genitalibus
t sua commotione esse se uiderent. erubuerunt. unde t illa
dicta sunt pudenda. cetera membra ad nutum hominis stant
aut mouentur. pudenda non. qr hec est pena propagationis
t inobedientia mebrorum. est qui signum inobedientie peccati
scriptum imposita: t cognouerunt se nudos. i. disconuenien-
te pudenda. i. erubuerunt uideri pudenda. tn iosephus
tradit sciam cognoscendi se nudos. t intelligendi confusionem
suam ex esu ligni habuisse. quasi hunc effectum naturalem
habiturus dicens. Illa namq; plantatio ea acuminis erat.
t intellectus. Tunc fecerunt sibi perizomata. i. subcinctoria
qui braccas breues. ut campestria non sine causa de foliis
ficulneis quia de succo eorum si tetigeris carnem hominis
munera statim ibi sentit pruriginem. ut qui prohec os-
tendit sic qr pruriginem uoluptatis iam senserant
in carne. hic quidam dicunt ficum fuisse arborem pro-
hibitam. t audierunt uocem dni deambulantis. ut ex suo
ipso motu iam uideretur eos arguere. qr non stetissent
in precepto. loquebatur per subiectam creaturam t absco-
derunt se a facie dei in medio ligni. [De maledictione serpentis et mulieris] Vocauitq;
descensurum. s. cum debat preceptum t increpando non
ignorando ait. Vbi es: qui uide inquit in qua miseria es: Qui
ait abscondi me qr nudus eram. Stulta responsio. qi
displicet nudus qualis factus t ait dns. Quis hoc
indicauit tibi nisi qr de ligno comedisti: Ille autem non humi-
liter confitens s; peccatum in uxorem et retorquens in ipm au-
torem mulieris ait. Mulier quam dedisti michi sociam dedit t come-
di. t ad mulierem ait qr hoc fecisti: nec ipa se excusa-
uit. s; obliquauit peccatum in serpentem. tacite non in auctorem
serpentis. Serpens uero non interrogatur. qr non per se hoc fecerat. set
diabolus per eum: t maledicens eis. incipit a serpente ordine ser-
uans t congruum maledictionum numerum. Serpens in tribus peccauit. t primus
plus peccauit. qr tribus mulier primus t minus eo. t plus uiro
qr in duobus. uir postremo t minimum. qr in uno. Serpens inuidit
mentitus est decepit. his tribus tres reddite sunt maledictio-
nes. Qua inuidit dictum est ei super pectus tuum gradieris. qr
decepit receptus est. Inimicitias ponam inter te t mulierem. hic
innuit qr eua penituit. Ipa conteret caput tuum. qr naturalit
fuat serpens. qui sede uite. t cum isidorus. cal. eius maxime
t ita sic natale odium est inter equos t grifos. lupos: t
canes sic inter hoiem t serpentem. sic in uenenum serpentis hoi-
nem. sic sputum hominis ieiuni perimit serpentem: t qr ad hunc
nudi erant. serpens in hoie nudum timet t fugit. in uestitum
insilit. In duobus peccauit mulier. superbiuit. uetitum
comedit. Quia superbiuit humiliatur ea dicens
sub uiri potestate eris t uiolenta. ut etiam te
uulneribus affligat. nunc quidem uiro subiecta
conditione t timore. que tamen prius fuerat ei
subiecta. s; amore. qr in fructu peccauit. in fructu
suo punita est. Vnde dictum est ei. In dolore paries. Quod de
dicit est in dolore maledictio est. s; pariens benedictio est.
Maledicta in sterilis. Ada qr in solo esu peccauit in labore

[illegible]

querendi sibi edulium punitus est. s. Maledicta terra in
ope tuo. i. per ope. s. per peccato. per quod factum est. non in utroq; pri-
ubes fructus t sponte t bonos faciebat. Dicepit uaros
non sine hominis labore. t quoniam; per fructibus spiritualibus t tribulos
t addidit. t comedes herbas terre. qui t in paradiso pareris lu-
nito. terre autem maledictio. qr de fructu terre transgressio fac-
ta est. t in aquis non est. qr dns comedit pisce. s; non legitur come-
disse carnem uiuentium de terra maledicta. in fronte de aq-
pascali. qr precepto legis. audiuit quod de labore in sudore uul-
tus tui uesceris pane tuo. donec in terram reuertaris. i. do-
nec morieris. qr terra es: t in terra ibis. Quasi q incedens sta-
tu stetisses. donec transisses in melius si uelles. modo de
missa in miseria ibi more fluentis aque. t tunc ada plan-
gens miseriam paratis t uocauit uxorem suam t u dic-
[De eiectione de paradiso] ta. Fecit quoq; deus ade t uxori eius tunicas pellicias. i.
de pellibus mortuorum animalium in signum sue mortalitatis
ferret secum. t ait ecce ada qui unus ex nobis factus est iro-
nia. qui uoluit esse ut ds s; ironia est. in. q. non est. nec e
uox dei insultantis. s; nos a superbia corrigentis t uox
in uitatis. t uox dei ad angelos. qui patet qr factus est a me.
ut eet quasi unus ex nobis sit situs. Nunc quoq; ne forte
mittat manum t sumat de ligno uite. t cet. t un. in reticu-
Aposiopesis est. qui uidere. cauete. vel eicite eum dura
uox dei seueritas. quam penis predictis penam addidit eie-
ctionis. s; esse est. hic in tempus misericordie penam quam de-
derat. ut uerum de eo appareat. Cum iratus fueris
misericordie non obliuisceris quia enim uicturus
erat in miseria. quo uita eet diuturnior tanto mise-
rabilior. Si ergo gustasset de ligno uite diuturniter uiuere t
diuturnus eent miseri. Nec est mirum s; t post peccatum pe-
nitus ligni diutius uixisset. cum ad hunc sit quoddam insu-
le uiuentium in qua nullus moritur: fit t lanugo in fo-
liis arborum apud seres cuius esu protelatur uita. Alexander
t scripsit in epistola quam aristotili magistro suo direx-
it de sacerdotibus solis t lune qui esu pomorum longissimam
agunt uitam. Emisit ergo eum ds sic de paradiso
uoluptatis ut operaretur terram. de qua sumptus est in agrum. s.
damascenum ubi sumptus fuerat. in quo cayn abel fratrem
occidit. ubi quoq; ada t eua sepulti sunt in spelunca dupli-
ci t collocauit ante paradisum uoluptatis cherubim t
flammeum gladium atq; uersatilem. i. angelos arcentes diabolum.
ignis hominem. vel ministerio angelorum posuit ignem ibi
q includeret paradisus gressum. qui noie gladii. i. t cet. s;
uersatilis dicitur. i. utrobiq; secans qr pena fuit hoi in
utraq; parte punire. Vel dictus est uersatilis. i. aptus ad usus dei.
i. tollendum cum ds uellet. ablatus in fuit ad tempus in ...
te helia t enoc. penitus uero non donec in morte ... pe-
nitus sic erunt. Si quis quod consumebat ignis ille pot di-
ci qr quod ada ignis est sic iuxta beati nicholai ...le-
gis cum simatum adhibes ardore sentis. s; nullam pa

[illegible]

paris adustionem. nec eget materia qua consumat. t talis
erit spiritus. It sicut ds permisit hoiem temptari cum sciret
hoiem lapsurum: t demittis in hunc mundum dns quantum ad presens
opus attinet qr sic uoluit. Siquis autem cur uoluit inspi-
cienda est quod querere causam uoluntatis diuine cum ipa sit su-
ma ea omnium causa. De generationibus ade.

Adam cognouit uxorem suam s; non in paradiso. qr iam reus t
eiectus. Hunc legislator generationes ade transit festinans
ad tempora abrae. Pueris hebreorum t plures ade subtiles fi-
lios t filias. S; methodius martir dum eet in carcere per spiritum
sci reuelatione de principio t fine mundi cognouit. quod t tenuit
t scriptum licet simplex reliquit dicens qr uirgines egressi fuit de paradi-
so. t in anno uite ade. xv. natus est cayn t soror eius calmana
t sic in ada factus est qui in etate. xxx. annorum. tamen fuit unius diei t
anni. t post duorum annorum tantum t cet. t potuit ante cayn multos ge-
nuisse. qui tacet hic. Post alios. xxx. annos natus est ei abel t
soror eius delbora. Anno uite ade. cxxx. cayn occidit abel
t luxerunt eum ada t eua. c. annis. Tunc natus est ei seth. xxx.
anno prime celiadis. i. prime etatis. Inchoatur in methodius
secula per. cc. annos. ade. t uocat unum seculum unam celia-
dem. i. etatem. t in hoc senatur. lxx. quod dicit ada. ccxxx. annorum eet
cum genuit seth. tamen est in hebreo. cxxx. S; redeamus ad bre-
uitatem gn. concepit eua. t peperit cayn. qui in terra possessio in ter-
...q; peperit abel. qui sonat luctus. vel pauor. qui cito transitum
tamq; noie prophetatum fuit qr de ipo futurum erat. tamen vel iosephum
interpretat nichil. qr non reliquit semen sup terram. Abel fuit pas-
tor t cayn agricola. Cum in eet maligissimus. non sue t consul- [De oblatione fratrum]
t auaritie terra primus coluit. Post multos dies obtulerunt
deo munera. t cayn de frugibus abel secundum iosephum lac. t pri-
mogenita agnorum. Moyses ait de adipibus eorum. i. de pinguio-
ribus gregis t obtulit. Credit ada ipsum docuisse filios ut
deo offerrent decimas. primitias: t respexit dns ad abel t ad
munera eius. cayn non ad munera eius non respexit. Cui placuit de
abel. t per ipso oblatio ei placuit. qr quo cognitum fuit ait
transtatio aprt. Inflammauit ds sup abel t sup munera eius
ignis in de celo oblationem eius incendit. ut legitur factum esse in
carmelo. t in leuitico. sub moyse. Munera uero grauatu-
ra hominis nata deo non placuerunt. Iratus; est cayn t concidit
eius. pre uerecundia minorem se prelatum uidens. Increpans ergo dns
cayn ait. Quare iratus es t concidit uultus tuus. Nonne si bene egeris recipies premium:
s. a me. Vel. recipies posuit te hodotio. Acceptabile
erit munus tuum. Sin autem male statim peccatum in foribus
aderit. i. presto. t in uoluntate per quod ingressus es ad eo. s; qr tibi
est arbitrium subter. i. potestate tua erit appetitus eius peccati.
Dominabis illius si uolueris. Alia transtatio hec. qui accidit uultus
tuus. Nonne si recte offeras. non autem recte diuidas pecca-
sti. Quiesce autem t quietio eius t tu dominabis. Recte obtulit qui
creaturam deo creatori. s; non recte diuisit qr se ipm quiete
lucem oblatione diabolo. non recte diuisit. qr meliora ...
retinuit. spicas uero attrasas t ... offerens sic ... deo

Post mortem abel.

Iudicat? fratricides.

obtulit. Invidens itaque cayn fratri suo dixit ad eum. egredia-
mur. Transseamus foras in campum. Hic Ieronimus. quod hic superflue
in samaritanorum libris et nostris reperitur. Non hic legitur quid di-
xerit ad eum. Sed intelligendum est quod dixerit ei verba domini increpantis
scilicet. Et cum surrexit adversus abel. et interfecit eum. Et ait dominus ad eum.
Ubi est abel frater tuus? Non ignorans sed increpando interrogans fra-
tricidam. Qui cum vellet occultare factum dixit: Nescio. Vox san-
guinis fratris tui clamat ad me de terra. id est notorium est quod
fecisti. Et effusio sanguinis hic indicat. Sed tegere accu-
satione. et innocentia est. Frater est quod in ecclesia. et si nemo ac-
cuset perfusione sanguinis suspectum reddit cayn. Et
sanguis clamat. quasi si negaverit vindicte obicientur.
Nunc igitur maledictus eris super terram vagus et profugus. Meri-
to iste maledicitur quia non adam. et sciens iste penam prime pre-
varicationis cum fratricidium addidit. Timens ergo cayn ne vel
bestie eum devorarent si egrederetur ab homine. vel similiter ne cum
eis pro peccato suo occideret eum: desperans se veniam ait.
Maior est iniquitas mea quam ut veniam merear. Omnis qui in-
venerit me occidet me. ex timore hoc dixit. vel optando dixit
ut occidat me. Dixitque dominus ei. Nequaquam ita fiet. non cito scilicet
morieris. Sed omnis qui occiderit cayn supplicio est. liberabit
eum a labore et a miseria. et tunc addidit in personali septuplum
punietur. id est punitio fiet. Sed dominus non in pena usque ad
vii. lamech. quod consonat translatio. lxx. Omnis qui occiderit cayn
vii. vindictas exsolvet. Tot quoque pena eius duravit usque
ad septem eius generationem. quia vii. peccata commisit: non re-
cte divisit. fratri invidit. dolose egit vocans in agrum. Occi-
dit. peccavit negans. desperavit. nec deprecatus penitentiam
egit. Vel sic. Qui occiderit cayn septuplum punietur. id est plaga
tripe cayn prohibitione homicidii. quod nodum facta fuit ca-
yn. Et posuit deus signum in cayn tremorem capitis. ut
sic sciret puniri a deo. et ex eo dicat. et indignum morte nec
interficeret. Tunc egressus a facie domini habitavit in orientale pla-
ga eden. id est diversitati non tamen interitus sed ubi usus terra diversitatis.
Iosephus ait peragrans multam terram cum uxore sua calamata
collocatus est in loco qui nayda appellatur ibique et filii ei nati sunt.
Ieronimus tamen dicit non est terra nayda ut vulgus nostrum putat. sed
habitavit in terra nod. id est instabilis et vagus quod sonat nod: ibi ca-

De generationibus chaym

Cognovit cayn uxorem suam que peperit [illegible] lyn. nod.
enoc. fecitque civitatem. et dixit eam nomine filii sui enoch. hic
patet quod iam multi erant homines. et significat eorum generatio.
quos convocavit cayn ad urbem quorum auxilio eam fecit. et
ait Iosephus quod rapinis et violentia opes congregans suos ad
latrocinia invitabat. et simplicitatem vite hominum ad inventio-
nem mensurarum. et ponderum permutavit. et ad calliditatem. et ad
corruptionem provexit. terminos terre primus posuit. civita-
tes muravit. et timens quos ledebat obscuritate suos
in urbibus colligebat. Porro enoc genuit irad. qui genuit
(qui matusael) qui lamech. qui vii. ab adam. qui primus [illegible] bigamiam
introduxit. et [illegible] adulterium fecit contra legem nature. et dicti

Ada genuit caym et abel. Ada significat [illegible] domini. [illegible] sina
saga quam sibi deus desponsavit. De qua genuit chaym [illegible] populum
iudeorum. Et chaym iudaicus populus. abel [illegible] abel [illegible]
[illegible] eiectus chaym a facie domini [illegible] dispersio iudaica populi qui
facta est vagus et profugus per mundum.

bel. In prima tamen creatione unica unico facta est mulier
et deus post eos abel causat. et duo in carne una acceperunt
duas uxores ada. et sella. genuitque iabel. qui adin-
venit pastoria tentoria ad mutanda pas-
cua. et greges discrevit. Nomen fratris eius iubal. pater canentium
cithara et organo. non instrumentorum quod quidem longe post in-
venta sunt. sed inventor fuit musice. id est consonantie quod audi-
erat ada prophetasse iudicium de duobus ne periret ars inventa scripsit
eas in duabus columpnis. in quibus tota una marmorea
altera latericia quarum altera non dilueretur diluvio altera
non solveretur incendio. Marmorea dicit Iosephus adhuc
esse in terra siria. Sella genuit tubal caym. qui fe-
rrariam artem primus invenit. res bellicas decenter ex-
cussit. sculptas operum in metallis in libidinem oculorum fa-
bricavit. Quo fabricante iubal de quo dictum est sono mal-
leorum delectatus. ex ponderibus eorum proportiones et consonan-
tias que ex hiis nascuntur excogitavit. quam inventionem
pitagore attribuunt fabulose. Soror vero tubal
cayn noema. lamech et Iosephus res divinas sci-
ens sapiens videns cayn pene subtractum sibi vero deberi
maiorem penam propter hoc mulieribus suis sic. Quam occidi
virum in vulnus meum. et adolescentem in livorem meum. Se-
ptuplum dabitur ultio de cayn. de lamech vero septuagi-
es septies. Lamech vir sagittarius diu vivendo
caliginem oculorum incurrit. quem hinc adolescens duce
duo exercet venationem pro delectatione tantum et usum pel-
lium. quia non erat usus carnium ante diluvium casu interfe-
cit cayn inter frutecta existimans feram. quem adolescens
iuvenis dirigens sagittam interfecit. iratus illi. cum arcu
illum verberavit ad mortem. Occidit ergo cayn vulnere adho-
lescentem livore vulneris et utrumque occiderat in vulnere et in li-
vore suum. Sed est in dampnatione sua. et non cum pena ca-
yn esset punitum. septuplum vero dicit sui punitum est
septuagies septies. lxx. etatem. et vii. egisse de mech. sic
perierunt in diluvio preterit. Et hic non maioritate tantum pe-
ne notatur. hebre ita. Mulieres suas sepe maledicta-
bat eum. unde ipse iratus dicebat eis sepe pati hoc pro du-
plici homicidio quod fecerat. Ad hoc quod dicet quod vulneris me inte-
ce tantum punietur quam me interficiet quam quod cayn. De generatione seth. de

Cognovit quoque adam adhuc uxorem suam que peperit filium
et vocavit eum seth. Hic strabus: post mortem abel adam vo-
visse non ultra se cognoscere. sed deo iubente mutavit vo-
tum. ut de filii de eo nasceretur. tamen Iosephus dicit quod abel ex-
tincto. et cayn fugato adam de procreatione filiorum cogi-
tabat. et vehementi generationis amore eum habebat.
Sed et seth natus est filius quem vocavit enos. qui sonat homo. Vir
qui [illegible] cepit invocare nomen domini forte in-
venit verba deprecatoria ad invocandum dominum. Sed plurimi he-
breorum arbitrantur quod imagines ad honorem dei excogi-
tavit et erravit. [illegible]

[illegible]

[illegible] est liber generationis ade. Repetit de generatione ade ut in
integrum ordinem genealogiarum prosequatur. Inde quia ab ada
incipit prima etate. alii a seth. quibus consentit methodius.
quod ideo dicit quia de abel nullus natus est. et generatio cayn tota pe-
rit in diluvio. Vixit autem adam. cxxx. annis. et genuit ad
imaginem et similitudinem suam. ipse ad imaginem dei.
reliqui ad imaginem eius. quod fere idem est. Forte moyses c.
annos luctus ade pretermisit. quod ut diximus. lxx. et in
theodotion. et Iosephus. ccxxx. annorum eum fuisse scribunt cum ge-
nuit seth. Iste genuit enos. qui caynan. qui malale-
el. qui iareth. qui enoch. qui matusale. qui lamech. qui
noe. Sic ergo in generatione cayn vii. pessimus lamech.
ita in generatione predicta septimus fuit optimus enoch.
et transtulit deus illum in paradisum voluptatis. et in fine
optimum eum evangelizat cum patruum in filios. Iudi tamen
cum hic translationis potius attribuunt septenario quam
sanctitati eius quod plures legunt scientes eo. quia nullus translatus
est. In tamen non ait deus omnia sub septenario disposuis-
se. quod et dicet eum. vii. celos esse. et reliqua; novi sunt
dati. viii. terras quas fundatum motum vocat. De an-
nis matusale diverse sunt opiniones. secundum computationem
lxx. vixit. xiiii. annis post diluvium. sed ne legitur fuisse in
archa. nec translatus ut enoc quidam dixerunt quod mortuus fu-
erit ante diluvium. vi. annis. Ieronimus asserit. quod eo
de anno quo fuit diluvium. quod diligens computatio anno-
rum eius secundum manifestat. Et omnes in initio annorum vite eius
conveniunt. quod vixit annis. dcccc.lxix. Porro noe fuit
decimus ab adam. in quo primo etas terminata est. Itaque ipse
tamen fuit hic etatis annos. lxx. ponunt duo milia. cc.
lxiiii. Ieronimus non plene duo milia. Methodius duo
milia. ipse tamen per celiades seculum disponit. non appona-
nos sic super fit. et non mechanice certum de numero annorum reddit.

Noe vero cum quingentorum esset annorum. sem De diluvio.
cham. et iaphet genuit. Moyses dicturus de diluvio pre-
misit causam eius dicens cum cepissent homines multiplicari super
terram. videntes filii dei id est filii seth. religiosi filias hominum
id est de stirpe cayn. et victi concupiscentia acceperunt eas
uxores. et nati sunt gigantes. tempus quo hoc factum
fuit vixit sub noe. vel ante. vel multum. vel post ante non dimi-
nat. Iosephus autem dicit quod usque ad. vii. generationem boni
permanserunt filii seth. post ad mala prolapsi sunt. recedentes
a sollempnitatibus patriis. ob hoc deum quod se irritaverunt. Ha-
nc angeli dei mulieribus coeuntes iniuriosos filios ge-
nuerunt. qui propter confidentiam fortitudinis agrestes gigantes
dicti sunt. Methodius causam diluvii. scilicet peccata hominum diffusius ex-
sequitur dicens quod quingentesimo anno prime celiadis filii ca-
yn abutebantur uxoribus fratrum suorum nimiis fornicationibus.
Sexcentesimo vero anno mulieres in vesania versa super gigantes
se viris utebantur. Mortuo adam seth separavit cognationem
suam a generatione cayn. qui redierat ad natale solum.

+ centesimo anno deleti sunt. Iosephus tamen dicit hec termini

Nam et pater vivens prohibebat. ne miscerentur. Habi-
tavit seth in monte proximo paradiso cayn autem
habitavit in campo ubi fratrem occiderat. Quingentesimo anno
secunde celiadis exarserunt homines talium coeuntes. Septi-
gesimo filii seth acceperunt filias cayn. et exierunt gigan-
tes. et inundavit diluvium. Incepta tertia celiade. Sic commenti-
vit methodius. Potuit et fieri quod incubi demones genuerunt
gigantes. a magnitudine corporum sic dictos. denotantur a
geos quod est terra. sed et immanitati corporum. et titanes
[illegible] post diluvium tamen nati sunt alii gigantes. Titanes [illegible] civi-
tate egipti. Aqui titanes dicti sunt. de quorum stirpe fuit
enachim. cuius filii habitaverunt in ebron. de quibus orte sunt [illegible]
et quedam alie. Iratus itaque deus peccatis hominum dixit: penitet
me fecisse hominem. Quasi dicat. quod solet facere homo penitens opus
suum. delere. hoc quod fecerat. tunc faciam. delebo hominem quem feci. Non
permanebit spiritus meus in homine in eternum. quia caro est quod non
puniam eum eternaliter ut diabolum quia fragilis est. sed hic reddam
quod meretur. Et erunt post quod dispono eum [illegible] penitudinis
tempus [illegible]. et erunt dies illius ad penitendum. c.xx. annorum.
Non intelligendo est de spiritu hominis. sed de dei indignatione. Nec est iste
terminus humane vite post diluvium. cum post diluvium invenia-
tur homo amplius vixisse. Et dixit dominus hoc ante annos. xx. quam iuberet
archam fieri. unde Ieronimus quod facta legitur. c. annis. vel sic: ista-
bit eo anno quo dixit cepit archa fieri. scilicet quod in malitia
perseveraverunt ante prefixum terminum vite hominum statuunt.
Quod ait dixit deus tactus dolore cordis intrinsecus forte nichil
aliud est quam quod homines tenebat qualitas divine offensionis
vel antropospatos est.

Noe vero erat in generationibus suis perfectus. qui in illis perfe-
ctionis quod est in prima. sed secundum modum generationis sue. Tertie. Di-
xit deus ad noe. Finis universe carnis venit coram me. Per-
dam eos quod in archa sit salvandus. disperdam eos cum terra. id est cum fertili-
tate terre. Tradit hoc vigorem terre. et fecunditatem longe inferi-
orem esse post diluvium. Unde esus carnium homini concessus est. cum
gignia fructibus terre uteretur. De archa.

Fecit noe iuxta preceptum domini archam de lignis leviga-
tis. et politis. et quadratis. Aliter bituminatis. longitudi-
ne. ccc. cubitorum. latitudine. l. altitudine. xxx. ad mo-
dum scilicet humani corporis. cuius longitudo maior est sexies
latitudine. et decies maior est altitudine. Et ait longitu-
do a planta ad verticem. latitudo a latere in latus. alti-
tudo a dorso ad ventrem. quod tamen mistice de corpore christi tamen dici-
tur esse voluit quod sic legitur in ysidoro quod humani corporis in-
star ostendit. in quo christus apparuit. Fuit ergo archa in fun-
damento quadrata. sed in superiori alta parte longitudine ab an-
gulis in arctum consurgens. donec in cubito summitas eius perfi-
ceretur. bitumine intus et extra linita. quod est gluten fervent-
issimum quod ligna linita non dissolvuntur aliquo modo. vel ma-
teria. vel maceria bituminata. sunt instructo solum potest.
In lacubus iudee naturaliter colligitur in scythia. vel est atra etc.

[illegible]

cellulas. Facta ē mea cenaculā & tristega. i. distinctio est
dicte atrica q̄ al' cubilatio dic̄ bicamata & tricamata
huit ii camentas &c. q̄s ag' & pt sectā dic ibi fuisse
dices subtabulatū sentine eā fuisse bicamatā. una
camarā erat stercoraria. alia apothecaria. & sr hanc
masione erat alia tricamata. Tales camē erant, in [una]
mitū aīaliū. Media hoīū & uiuū & huit
hostiū ii camata. & tricamata iugelēt. Aliī uo has
iiii. cameras ialtitudine sola disponunt. iferiorē p'
sentinā. stercorariā dicētes. scdam sup illā ypoteca
riā. tcia mitiū aīaliū. & spetiū. & iiii iugūit
hostiū ponunt. Quarta mitiū suppma hoīū hoīū
& uiuū. Josephus tn dic. arcā. iiii. camas habētē for
te stercoariā. l' sentinā n icludēs. Fec noe tcia fenes
trā q̄ hebrei catallinā ee tradit. q̄ i hebreo uocat
meridianū. a siriaco diluculū. Dic rabanus cubitos
arte geometricos aliōqn tanta nō ualet cape. Cotiny
ii cubit' geometr. vi. nros. & viii. ppe ii cubit' pede
& dimidiū h't. Pfecta g' arca dix' dns ad noe. Ingrdi
eris arcā. tu & filii tui. uxor tua & uxores filior tu
or. In his. viii. seruatū ē seminariū humani gnis
seorsū uiros & seorsū mulieres noiauit dns. cū de
ig'sū loquet. ac si dicet. tpe afflictionis uacand' ē ab a
plexibus mulier. & ex cunctis aīatib' uniuse carnis
bina iduces i arcā. i. coniuncta. s. masclm & feminā.
De imundis aīalib' fuer ibi tm duo s gnus suū. De
mundis uo. vii. sed munda uocat ea moyses s tps suū
q.s. lex imunda uocat. l' edicta s imunda. q. & n ualit
te esui hoīū nō erat apta. Ideo dix' ualit q. ulta
ad huc adedend ccessa. Tollesq; tecū ex oib' q̄ mādi
possūt. ut sit tā t q̄ ill' icibū. Si qr utr & ḡaia
tib' minutis introducta sit. Ad h' uo dic ag. q. q̄ nō
gñant s coitu nō fuit necce ee i archa. q.s. s pul
uere ii putrices. l' s humorib'. l' s corruptioib' nasci
t. Quā gñatiua tm introducta sit ii ut cū addit
scdm gnus suū. l' ig'ne suo. Qr & si sine tolg'ssioe
mandat ubi alīq fuit q' necitas aledor eo q'
uescūt carnib' coegisset leuiōn. Dic ag' posse ee
ut carnes aliuta cōia. maxime q̄ cū ea q' uescūt
carnib' fico. & castanea. uesci possūt. Pepue & cu
fames cogi uesci oib'. forte q; nō dū aīalia carnib'
uescebant. sic nec hoīes. **De ingressu in archam.**

Ergo noe cuncta q̄ dns pceperat s. sexcentesimo anno
uite sue igssus ē noe arcā cū oīb aīatib' q' dixat
ei dns. q̄ nutu diuino & anglor ministio adducta
ē mense scdo. die. vii. q. ab hebreis uisā dr. lat uai'
[illegible] oni. Moyses ii legitimus mensu t.
apte prim mse ostituit s iosep. tectib' & al' gubna
tioē sctī secta fuaū. Dic iosephus q. ab adā usq;
ad h tps fuer anni duo milia. d.c. lvi. q. in sacris

De archa exiuer' coruus & columba. coruus significat malos q̄ ingredi ne possint ... [illegible] ... Columba q̄ ter mittit ... [illegible] ... aptior ad uespa cū ramo oliue ... [illegible] ... [illegible] ... solo & pace.

literis osceptū integritate signatū ē. Ingssio noe.
rupti s fontes abissi. i. aq̄ q̄ sut iuisceib' tre. &
cataracte celi. i. fenestre apte. s. i. nubes. Catara
cte ppe s meat' nui. cū ī vii. hostia sepat. l' loca
eius q̄ catadupla dnr abusiue qlb; aqq meatus
mitiales. & pluit sr trā. xl. dieb' & noctib'. & ele
uata arca i sublime ferebat sr os motes excedē
aqua. altior. xv. cubitis ii ablueret sordes aeris
usq; q̄ ascedant opa hoīū. usq; ad eū locū osced
ignis iudicii. ob aeris purgatōne. S; nō uir opa
hoīū tm potuisse ascede. cū olip' usq; ad liqdū
aera uadat supq lite scpte i puluē p annū
repte sit stetisse imobiles. ii pumma aeris ra
ritate nec & aues uiue qut. nec phi. ascede
tes absq; spōgiis plenis aqua aliqntulū i nare
potuer'. q̄s narib' apponētes crassiore in aera
exthebat. S; sut q̄ putat motiū altitudinem
tē n fuisse tantā. q̄ta nc ē. vl forte i sublimib;
sacficates ignē accedebat. e uapor fauille mltū
potuer ascede. & aera maculare.

Et cū missi; noe clausit ds hostiū. & obtuminauit
exti. & mortua ē oīs aīa uiuens sup trā & obtinuert
aque trās. ita exaltate. c.l. dieb'. ab illa. s. die qua
igressus ē noe. Post dies. c.l. cepit aque minui mse
s. vii. ita quod. xxvi. die mesis reqeuit arca sup
motes armenie. Illic arce reliquias usq; nūc pro
uinciales ostēdunt. h' diluuiū & arce ii ait iosephus
memoria faciūt q barbaror istorias oscipser. s qua
berosus caldeus sic ait. dr nauis ei' q̄ i armania
uenit circa motē cordieū aliqua pars esse & q'd
dā bitum exin tolli quo maxime hoīes ad expia
tione utūt. Meminit eiusdē eros egipti' q antiq
tate oscipsit. Manasses damascen' de eod sic ait. est
sup minmacla excelsus mos i armenia qui baris
appllat' in quo multos ofugietes sermo ē tpr dilu
uii liberatos. & q'dā i arca simil deuectū. & x tadem
mse prima die mesis apparuert cacumina motiū.
Cumq; tasisset. xl. dies apuit noe fenestrā & emisit
coruū q nō reuertebat forte aqs interceptus. l iueniens
s natās cadauer aqs illect' ē eo. tn iosephus ait. q
eum reqesces iundantia & regssus est ad noe. emisit
sit quoq; colubam p' eū q̄ cū inuenisset ubi pes
el reqesceret. reusa ē ad noe. S; nōne cacumina
motiū iā erant nudata. forte nōdū siccata. & sic
ipalude reqescē nō potuit. sic nec i aqua. vel pre
capitulatione pot intelligi prius factū quod pea
dictum est p' dies. vii. iterū emisit eam. q̄ uespe
rediit. referes ramum oliue uirecem. post
alios vii. emisit eā. q̄ nō ē ult reusa ad eum.
Ergo sexcentesimo primo anno primo. prima die mensis

D iudicio peccatorū ... maledictionē ... [illegible] ... diluuio aquarū ... [illegible] ... timore dei ... [illegible] ... laudat ... [illegible]

apuit noe tectū arce. & uidit quod exsiccata eēt sup
ficies tre. s egredi expectabat dni pceptū. in mse
scdo. xxvii. die. mesis dix' dns ad noe. Egde darca
tu & uxor tua. filii tui & uxores filior tuor. cūcta
tum iubet exire. q̄ discuti intueri ut. ac si dicet
eis. Nunc redit tps amplexandi. ut multiplicē
mini sup trā. Mox ii subiungit crescite & mul
tiplicamini. Egssus ē noe cū uniūsis q̄ erant cū
eo. ead die q̄ igssus fuerat reuoluto anno. Ingssus
fuat lun. xvii. mesis scdi. & licet xxvii. egssus ē
[ead die] xxvii. lun. q̄ q̄ta ē luna est luna hodie s. xi.
addas. tota erit ead die reuoluto anno. S; hodie
prima eadem die. insequti anno. xii. nec moueat
aliq q̄ dixi eū egssū. xxvii. lun. cū lib' dicat
xxvii. potuit ii ee q; uespa. vii. & ix. limen
egressus sit. iā iminēte. xxviii. Media uo ten
pa quolib; noīe extremor sepe uocat. ut cum
dominus crucifix' fuit. int tcia. & sextam uni
th euglista dic ora tcia. ali' ora vi. & edificauit
noe altare dno. & d mūdis animalib' septimum
optulit dno. Jd ii iussit dns. vii. secdm gen' suū
ituenit. ut. vii. oblato. vi sufficeret ppagatioī.
locū at in q̄ egssi sūt armenii egressoriū
uocat. Filii uero noe dixerut ianon. i. viii.
p nūo egresor.

Et odorat' ē dns odorē suauitatis. & ait ad noe.
non ultra maledicā tre pp hoīes. q p'nisu ad
malū tps semtis. & messis. frig' & estas. nox & dies
nō reqescent. forte nōdū plene distincta fuant
iiii. tpa. q nec usq; ad diluuiū aq̄ fuāt collec
te i nubes. & benedixit eis dns dicēs. Crescite & mul
tipli. & sit tremor ur. sr cuncta aīantia terre
h dictū ē eis & pisces maris tdita ī manu ura. &
oē q mouet. & uiuit sit ub icibū. Qi olā uire
tia p' dedam uobis sic trado ub aīatia. excep
to q' carnē cū sanguine nō comedatis. i. aīal
suffocatū. & plubuit ds eis homicidiū. & q ti
mebit maxime ne dns itum aquas diluuiū in
undaret sr trā. & noe rogabat cotidie ne h fa
cet. vt iosephus refert pepig eis ds q nō ult fie
ret diluuiū. & signū h' fedis posuit arcū suū i
nubib'. & ē signū duor iudiciī pteriti pag ne timeat
& futuri ignē ut expectet. In eo q duos h't colores. ce
ruleū q aqeus ē. & ē exterior. q pterit. & rubeū q ē ig'
q ē itior. q igis futur ē. & tdt sci. q. xl. annis an iu
diciū nō uidebit arc'. q'd & nali ostēdi pot. de sic
catione iā icepta. **De ebrietate noe & maledicto cham.**

Cepit noe exce trām. & plantauit uineā. labrus
cas nales pculū adusū uinee treh'. bibesq; uinū
inebriat' ē & dormies nudat' ē
in tabnaculo suo. Nudatio ii femior sequit ebri
etate. sic libido societatem. S; cū uidisset cham

Plantauit noe uineā & bibit ... [illegible] ... uinea ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

patris uerenda nuda. & irridens nūtiauit h fris
suis. S; illi palliū imponētes humis. & euntes re
trorsū ne uiderēt. opuer pats uerecūa. Pater quē
hoīes. nōdū utebant femoralib'. Euigilās noe cū di
dicisset q̄ fecat ei filius suus minor ait. Maledictus
canaan puer. seru' erit frib' s. S; qr quo cham
dicat minor fili' cū eet medi natu. p' dici minor
indignior. l' forte minor statu. l' d iaphet dr q cum
[nō dedignar] minor poetica fuit chā maior. Maledixit aut n filio
s; filio filii. q sciebat i spū filiū ipm ii [illegible]
b' s; sem ei. ii os d semine. s; eos q d canaan [illegible] pec
cata patrū sepe uidicat i filiis. t pali [illegible] sensus. Sic
nō leteris d filio tuo sic nec ego d te. & addidit bn
dict' ds sem. sit canaan fui' ei. Prophia ē q pudi
i filiis sem cultū & nomē uni' di pmansurū & dn
et dilatet ds iaphet & habitet i tabnaclis
sem. sit canaan fui' ei. & h' pphia. de tps ii q d iaph
dilatate. nūc ds auctore & icultu dei. ds pmitte
te exstitit p' iserte s trunco oliue. & impleti s dies
noe. d.ccc.l. & mortu' ē. Dic at iosephus q nemo
putet falsa q d antiq longeuitate scripta s. q
pp ituiter & glosas utilitates q's perscrutabat' i.
astrologiā. geometriā. ds [illegible] spatia [illegible]
uie q aut edisce potuisset ii. d.c. uiueret anos.
tot ii anor circla magn annū iplet. Redit. Moy
ad pncipiū genealogie noe dicēs. hec s gñatio
nes filior noe. Incipit a iaphet minore. ut ultim
poat sem. cui' successione texere itedit. Texit at
ex his ii. gñatioes. xv. d iaphet. xxx. d cham. xxvi
ii. d sem. hii tres disseminati s i triū ptib' orbis.
scdm alcuinū sem asiam. cham. africam. iaphet.
europā sortit' ē. vl expssius dr s iose [illegible] pmi filii
iaphet tenuer septētrionalē regionē [illegible] a tauro
& amano motib' sicilie. & sirie. usq; ad flu[illegible]men
tanaym. I europa uo usq; ad gadira. Filii uo cha
am a puitia sirie & aman & libano. motib' cunctas
tras obtinuer. q cuq; ad mare s porrig[illegible]
& eas q usq; ad oceanū sūt. [illegible] facietes appllacōes
filii uo sem usq; ad oceanū [illegible] habitat asiā.
ab eufrate facietes initiū. Nō ii gñatioī sem iniste
ut alias texeutes. li tū addetes q. huic de filii chā
chus nemroth. q cep pmi' ee potes i tra. & robustus
uenator hoīū cora dno. i. extictor hoīū [illegible]
i. extinctor & oppssor [illegible] cogi[illegible]
nes ignē adorare. ob hoc etiā publiū [illegible]
aliq q fuerat sic & mal' qi uenator robust' [illegible]
cora dno. [illegible] q methodi' [illegible] fuisse de
filiis [illegible]. Filii sem [illegible] cepit regnare [illegible]
[illegible] d adā [illegible] noe. [illegible] sic
dicēs. Centesimo [illegible] noe [illegible]
similitudine ei' [illegible]
dnatioes filio suo ioninto. & dimisit eū [illegible]

De dispsioē filior noe. & de nemroth.

Magnū ānū impleat recutis planetis omnib' ad loca sua ... [illegible] ... [illegible] ... loca ... [illegible]

et intuit eam yonic. usq; admare q dr elichama. ſol regio. hic accep adeo donu ſapiencie. ut inter astronomia. adeq nemef memroth gigas. erudit est abeo. iacceb abeo offitiu inqb regire cepiſſi. yonic iſte furos qda reti euec ynore. imagrime de ecra. iiii. regre. occaſu eor ſucceſſione. quod. i plane ꝓphayt daniel. ipſe dr diſcipl ſuos memtre q ꝓmu regnet 8 cham. de quo bel deſcendit. poſt de ſem. medi. ipſe. igit ꝓ de tapheth romani. a q rediet nemroth accello e amore ondi. Solliciant gnes ſitu de ſem. ut imparet aliſſ qi ꝓmogenit hꝫ nolluerut. iiiſitu adcham. q acqeu. et regiut int eos babilone. verii dicit e de filiis cham. S; ſi de fuit de filiſ cam. tunc nulla e qſtio qr int eos regiut. huj exemplo cep regre terri ſup filios ſem. fuſſione ſuper filio tapheth. tam rat autr pilo in libro qſtionu ſr. geneſim. q. ex ꝑb filiſ noe adhuc coniuncte nam ſ. xx. iii. milia iuxta. ie. ex mulieres. i. paruulos. hinc ſr ſe. iii. ducef quos ꝓtuli. Poſt obitu filo noe moueret pedes ſuos ab oriente. reperer ducef in unu capu ſenaar. i. inferef diluuiu. q filio nemroth regre noluerut cepiit edificare turim q ꝓtingeret usq; ad celu. hinc ſcra ꝓphe. ibi tum ꝓ me to. deſcendat. ar dns ut audiet. tri. i. confundat. ut puniret. iam. uenite q iudaui. ligna eoy. i. no intelligat qſq; uere ꝓtimi ſint. hac diuiſione tu non fec 8s. hoc dicebi modos. i formal diuiſit gnib bruiſit. De hac ere dic ioſeph. qr lactudo erat ira fortiſſima. ut ꝓpe eam aſpicientib logicudo rodet. imm. Dy tio uetoſ imitet. eu terr ere. i. uece ꝓpam unicuq; ꝓtia ſ. ꝓpa babilo. ne origit uocari ciuitatem. babel q hebrei confuſione appellat. de hac ere memtur fabula dicef. cu os homef unu uocis exiſterent. q da turrim edificauit excellam tiq ꝓ ei aſcenſum ad celu. De capo uo ſeminaar i regione babiloſ memtur eſſe dicef. d. de lacobitib fuit ere puulus hac ſumetes. inſenaar babiloſ uener. dimſiq; ꝓ hoc uſtare linguaꝫ. migrauef agef tes. apphedetes ſimul medi. tranea. i. maritima. Nec ꝓtinuo puto. q moyſes dr regina filiu eb. duos huiſſe filios. saba. i. dodan. Joſeph uo dic saba. i. iocam. quos iudas egyptiacam gere hesprie inhabitaſſe iudi cognom ſuum reliqr. de ar ſubdit. De ira ſanaar egſſi e aſſur. intelligeo e q nemroth eu expulit. ui. de ira illa. i. terra que ei eat ture hereditar voluit e intelligeo de aſſur filio ſem. q inuenit purpura. i. unguenta. i. corpora. i. ericiu. de quo caldei. i. aſſiria dicta. S; aſſur. i. regnu aſſiriop ind egſſi e. Ira ipſe ſarug proauu abrae factu

eſt. regnum qd inuer babilone. q de semine nemroth. usq; ad qrta celiade. ad ultima eius ds. Jnam obtinuer egiptios. aſſirios. ita in diebus sarug. belo nemroth rex babilonios. qe fuit alr belo rex gre. itaut aſſiria. s; par obtinuit in ea. q martio filia ei mia cora obtinuit aſſiria. ita ut q eat cap regi inde in dies apparet. talia note ea tamen diu. Jn eo q dicit in stolie dne regnu aſſiriop cepiſſe abatiq belo q uu e qui adinuenit. Alie dnt cepiſſe anno. q q; uu qui adreg applicatione. hinc nic cham. q ad hoc utebat. i regnabat ibractra. i dicebat zoroastres fuiſſe artis magice. q ita ubuiſſet artes. i. enu. colupnis ſcripſit. eu eneis. ferro. in tiriſſ. e nti q; diluuiu. Jtem uo libros el obtuſit ad eos cura s ydola fuit. Martio belo nimi ſolatiu obtuit imagine patris fec s fiet. e tra erbebat reuentia ut q; ub; reis q adea afugerent parcer. pinde hoies 8 regi el diuinos honores imagini el cepiit impendere. huic exemplo plurimu ita ſ. ſuis mortuis imaginel desi cauert. ſic ab idolo belu cepit hinc fe origine ſic habei noie gnale erat nom. ſic q dicit e belo abaſſiriis. ſic alienatoes fom idioma ta lingue lue diuert. alie bel. alie beel. alie beal. alie baalim. Jmmo. i noia ſpecificant alie beelfegor. a. beelzebub dicef. S; nid ſerie genealogie ſem ꝓſequimur.

Ygnacio by ſem. em. c. annos erat quo genuit arfaxat bie no ꝓ diluuiu. hinc refugire uos q dicti e ſup 8. anno noe nati ſem. i. d. c. iudaſſe diluuiu & ꝓ diluuiu cetenari erat ſem. i. bienio ꝓ c. i. anni antea. S; mos e ſcre ſepe ſimi fef ubiq; ꝓne paueſ anis ſi fuiſſent tacuiſſ. Pot g dici q ſem. c. erat annos. i. duos tacuit ſcpta. i. noe cu genuit eu. c. i. duos annos. i. duo am 8 erat ad ſexcentos. cu iunda ut diluuiu. i. ita legat litra. Sem. c. annos erat ꝓ diluuiu. i. erat bienio ꝓ diluuiu. qui genuit arfaxat. Joſeph cu dic q sem filiu arfaxat natu e ꝓ annos xx. n. facti diluuiu. q forte cu eu e ſeptuagi. Arfaxath genuit sale. q i luca no cat cayna. q heber. aq hebrei dicti ſe ſcdm ioſeph hu. Aga tam dic. Oſerio q ur ab heber dicti s hebrei. i. abrae. qui abrael. heber genuit falech. uectan. Phaleth hebrace diuiſio. eo q idem ei ꝓdiuſione linguaꝫ diuiſe s gece. diuiſio trax facta e. ſ; ſub iſto ꝓcipue dr facta qa i iſto. i. filiis ei remanente ligua arca aliis qui ab eo 8 diuiſi. phaleth genuit. i. ragau. q fanuch. q nachor. q thare. thare cu eet. lxx. anno genuit abraam. nachor. i. aram. i. e eodo pre

dicti ꝓfecti. Ara u ꝓnogenit. abraa ꝓtm fu it. i. fuit. qui genuit eos cu eet hr epiſ. s; ce egre gniare. i. ſi tpis eos genuit. Jncharet itmuae ſa eral. hinc fm annos. ccxv. i. fm methodium cyliade ꝓ hebraica ueritate. annos. ecccc. xi. i. cor anos dic ioſeph usq; ad natiuitate thare. s; usq; ad natiuitate hre cxxodie eral. Pare ro aram genuit loth. i. iesca. q. i. sara. i. melcham. i. maccu an patre ſuu in hur. caldeop. i. nom ciuitatis hur. s; ioſephu. u. i. aceri ſepl cura ei eſtedit. hebrei hur igne dnt. in fab dtat q caldi igne ꝓq trahebat paruulos ſuos precantes abra. i. aram. qr uolebat ignem adorare. i. ara ibi expirau. Abra 61 aurulolu tauit dnt. u. dr. ego ſu q eduxi te 8 hur cal deop. thare q hinc ira hodie ꝓ tucu aram. u uales ſuſtinde i. uirtus q fiebat ei u ignem colere. ſtatuit pegnari. i. odit nachor mel cha uxore abrae ne ſarai. q. i. loth frm uro ris. i. filiu ad oriente. qr ſarai ſtir erat. egſſo e g thare cu ill u rrer ira canaam. uene ruc; usq; ara ciuitate mesopotamie. hy. ponit chara qr cu aſpiratoe utrobiq; igu ide no potuerut. ch. ꝓ utiq; aſpiratione poſi erut un. i. ſilu noe habu dicunt cha. Jllo e q inter leg creb. l'chaneb. trab. l'trachon. Mesopota mia ne accipiuet. aqs nom accep. s. meſo. q. me diu. potamos aq. ſic aqlena dr. qr aqs ligata. i. facta s diet thare. ce. anos. i. maccu e ira. Abr uo aut dns ad abra. egde de ra. i. hyr. an nos erat abra cu egdet de aram. ioſephus art. dimiſiq calbam. cu lxx. eet anos. dno iubente. ut migret in canaan. si g ꝓ maiore pa tris abra erat. lxx. anos patet q dicim. s. q thare plo q lxx. anos habebat cu genuit abra. Sic illa etate. ge. abram. te ꝓ maiore patet abram. c. l. x. anos. ag cu dic ꝓ recapitula tone h ee dictu. ad huc h eu pat uiuet eet c. xl. x. anos. i. abra. lxx. egſſo e de aram. reliquet ibi patre. i. frm. i. ire in dn ut iret in mesopotamia dic dns ei locuti fuiſſe. ideo ire. e gde de ra tua. i. No quin ia eet egſſo i. aum reuteri habebat ad ea. qui dicet. q egſſo et corpe egde mite. Jeronim dic uera ee editione hebreop. q. xxxv annos thare. lxx. po nit. cu. ge. abra. i. maccu patre egſſu de ara abra dnt. i. plus te fuiſſe anos q moyſes dicat s; anos ei optulit abillo tpe q di apls uolo digne calcop euaſit. u. ills reputaret tps exactis er q aſſo e dns ſyne ydola caldeop. dic ioſeph q ia recidebat uera hoiu paulati 8 etnal. usq;

admoy sen. inq; ei mumurare q ſtatuer dns firmau. c. n. xxv. anos. Ovy. mau. e exiuit q abra ſarai. loth. iaiaſ q ſcdm ſara. i. abram q ubi acqſierat. i. uenit eram canaan. i. uenit ſiche. q corrupte dicitur ſepe leg. iabiuile ubi ſtre q ꝓpot ut dicebat. a. ꝛ. ciuitatib ſodomo rū. q nic mare ſal. i. ruare mortuu dr. qr nich i eo uiuit. in eo fugi por aram hinc. loc aſphalti. i. bitumin. i. uall ſalinar apparuit. ubi dns. i. dit ei. Semini tuo daba ira hac. edificauq; abra altare duo i. u ei apparuerat. Jn ioſeph ſacrifica uit. Pm. pmittare dm ee unu carnee cuctoꝝ. i. opinioes qſ ceu habebat inouare. i. mutare ꝓ ualuit. hoc erat grauebat pter pallioes. i. mantu ea q ꝓtegut ceca. ſole. i. luna. i. ceroib q ea q lu ſep euenit. De eod memtur heros ducef ꝓ di luuiu decima gnatioe fuit ap caldeos uir icele ſtis reb expe. Jn uiſgoies abra. recepit tabna tacli int bethel. i. hay. i. edificau idem i. altare dno. precq; abra ute ꝓgdiet admeridie. & tue rit subdit moy. Buttarus ca. i. qi noctu habitau it damasco. un. i. nu ei usq; hc ciuitate da mascena hr igla. i. unde ubi oſtedi q abdi habito habra. Nicola damascen abra regnut idumi leo uenit aduena cu exercitu dra q ſr babilone dicte caldeop.

De deceſſu habrae legimus. & rebus eius.

Facta e aut fames magna intra canaan. i. deſcendit egiptu. times ubidine egiptior. ne eq ꝓ spe mulieris occidet. ſanae ſua ea dic. i. ſubla ta e mulier. i. domu pharaonis. abra uo bñ uſus egiptij. ꝓ ea. Ds uo studiu reg ipedmi. ne tag ea egritudine. i. multu eay. Cuq; ꝓ ſalute regis ſcificaret facdotes. ꝓra deu ꝗ accidiſſe ſigcauer q uxoi pegu iniuriu iferre uoluiſſ. vocatiq; phar. abra. i. dic ei. cur uo idicaſti q uxor tua eet. Ecce uxor tua accipe ea. i. uade. i. ꝓcep rer uiris u deducer eu. et ac ꝗ habuer ꝗdee tauro. i. argento. i. ſus. i. acill. i. cumel. Arithmetici ſane q aſtrologias egiptior dicunt an eis igta. Aqui ꝓ ueniet ab greos. reiſq; e abra usq; ad locu ubi fixat tabnaclin inte bethel. i. bay. patruiq; e ira cu loth. du paſtores eop. te ſe coruraret & paſ cuiſ optione. i. ceſſit loth. i. elevat occlos loth. uidit regiones egricua s. i. morat e ioporis sodo moz. Abra uo diſcedit ad quadre mabre inter bi ron. i. habitauit ibi. fecq; ibi altare dno. Civi tas cuiras e q. i. charia harbe dr. i. ciuitas. iiij. Arbe ei qdam. cariath ciuitas. Ibi ei ſepulc e magrim aba. Abra. ysaac. i. iacob. eq uxores ſr. Mabre uo escol. i. anel. frer erat. i. confederatus abrae. Aprimogenito eop uall cognominata erat.

habitabat aut ibi abraam circa q'rcu. l' terebintu cui' radices adhuc apparet q a ipo noe uocatu io sephs dicens. habitauit abram circa ylice q uocat' yago aygo. ubi pmisit ei ds q oem terram circustatem p .iiii. partes oibus daret ei 7 semini ei'. **De uictoria abrahe.**

Factu e illo tpe ut amrafahel rex sanaar .i. babilonis. 7c. Ja tn cessat libido dnandi. q q3 ciuitatis regulu habebat. qr plimi alie nacion regi sunt barbaris. 7 ad os subditi erat monarcho assirior. San .v. ciuitates sodomor. Sodoma gomorra. Adama Seboym. Bala. q 7 segor. .v. reges habebat. has subiugauerat s cadolaomor rex elamitar. 7 tributarias s fecat. 7 xii. anis fuerat ei tributo. xiii. ano noluer s dare. p'in. xiiii. ano cadolaomor assumes sec. iii. reges babilonis. 7 poti. 7 getu collecto exercitu queniu' iualle illustre iq erat putei bitumnis q p ira di p'ulsa fuit imare mortuu. 7 circumiacetia loca depplata s. 7 egssi s .v. reges ut pugnet adus .iiii. q 7 ga uterit. 7 cecider plimi. 7 q remanserat fugiunt admotes. tuler at uictores oem substam eor. 7 captiuos dux'er. nec n 7 loch 7 substam eius. 7 ecce un' q euasat nunciau abra hebreo. q cu fluiali q d tiseuifrate uenat. q mum expeditos uriacolos suos .ccc. 7 xviii. 7 tres pdictos fres. Mabre. aner. et hescol. secutq3 e eos usq3 dan. q e un' de fotib iordanis. 7 abeo cipion da dictu e. q tunc paneos dr. Alt u toi dr. qd' iunu fedatis iordanis dr. 7 irruit s' eos nocte diuisis socijs i tres turmas. dormietes trucidau. uigilates q hebrietate pugre n ualuert. fugerq3 7 psecut e eos abra usq3 oba. q e ad leua damasci. 7 redux' loch. mulieres q3 7 pp'm. 7 oem substam eor. Occurrit at ei rex sodomor ad locu q dr uall regia. iuia solime ciuitatis. l' sale q p' ierosolima dicta e. At uo melchisedec rex sale optulit ei pane 7 uinu. q qi expones iosephs ait Ministrau exsenia. 7 multa habudatia rei opportunar simul exhibuit. 7 sr epulas benedixit dm. q abrae subdidat inimicos. erat u di sacdos altissimi. cui abraa dedit decimas. ex oib' spoliis. 7 tc primu decime legut' date. Primitie uo abel. 7 ait adeu rex sodomor. da m aias cetra tolle t. 7 nobis abra 7 minimu q tolle. exceptis q comederat iuuenes. 7 partib' uiru frm q uenant cu eo. huc melchisedech aunt hebrei fuisse filiu noe. 7 uixisse usq3 ad ysaac. 7 oes pmogenitos anoe usq3 ad aaron. sacdotes fuisse. q miquinis 7 oblationib' pp benedicebat. 7 habebat pmogenita. de qb' p' explicabis. Abhac uictoria tenuit iubileu initiu huius p hac remissioe captiuor. Jobel u remissio. ul initiu dr. in unde remissiu. l' initias. Obij aut' instituit' e. q tc erat loch. u q da dic .l. annor. p

uic erat quinqagesimu annu ex q dns locutu erat ab rae. uin. l' ex q egsso erat de area. l' abraa pre eu astror. 7 iuo; 7 mostrare istituit. Nouat q i terpleit. q fuert. exeleuatis. l' pssis planetis. sep usq ad .l. anos ad cpletam redeunt. 7 q. uidit i astris uoluit terris imitari. **De sacrificio abrae p pmissione filii**

His transactis locut e dns ad abraa. p tector tuus su. 7 merces tua mag nimis. Dixitq3 abra. q dab mi. ego uada absq3 libis. 7 damasc' filii eleazer peuratoris mi erit hres mi. Qui dicer. q d in d p missioe tre. cu dsit hrs. ab hoc damasco auit damasceni odita. 7 noiata. 7 ubi eu regsse. 7 dixit dns adeu. No erit h hres tuus. s; q egdiet d ute tuo. Credidit abra do. 7c. 7 q ispatiu pmittebat e. qsiuit abra signu. un sciret q h fi. n ecredisset s; spando. 7 modu. 7 modu q credo [illegible] maxime mos ioleu uidis sig qrere. 7 ait dns. Sume in icrastio uacam. 7 capra. 7 arietem trima. turture q; 7 co. Q. d. Jmmolabis m h. 7 ostedam t signu. Q tolles h aialia diuisit pmediu. 7 partes cc se altiusce posuit. aues at no diuisit. 7 dni expectaret pceptu dnj d mo imolad. Descederet uolucres sr cadauia. 7 abigebat eas abra. Cumq; sol occubuisset. sopor irruit sr abra. 7 horror magn' q fuit pars signi. 7 dictu e ei. Scito pnoscens q pegrinu sit futin sem tuu itra no sua. 7 subicient eos exuiel futuri. 7 affliget .cccc. anis tu at p'ibis ad patres tuos iqrta gnatione. autem reuertet huc. Q. d. ne expectes te regnum itra hac m. y sem tuu p'te. te u p' mortuo p' qdrigetos annos iplebr pmissio mea. Hec e intelliged. q tot annis fuerit i egipto. s; h nus illa afflictione oplet e. qr x ysidoru ab illo tpr qputat q ista abrae pmittitur. Ag' ab ysaac nato qputat. qr dictu e sem tuu 7 ab anno natiuitatis ysaac usq; ad annu egssionis de egipto nuat .cccc. v. annis. Sm u i tra canaan siu i egipto pegrinu fuit donec huit hereditatem expmissione dei. Jlld at i tepore subiciet uos. 7 affliget no refert ad annos .cccc. Q at dictu e iqrta gnatioe eos reddituros s tribu sacdotale intelliged e leui u. ge. chat. q ge ara. q ge. aaron. q genuit eleazar. q cu aaron egssus e. nec dica .iiii. gnatioes p sras s; successores. u tot sunt gnatioes qcies ubi leg genuit. Q aut' ht. quarta gnatioe s regia tbuu e. Judas u ge phares. q esrom. q aram. q aminadab. q naason. q cu patre egssus e. 7 facta e caligo. 7 apparuit ignis qi clibani trasiliens int diuisioes illas. 7 osumens eas. Ecce signu. 7 t minos tre diffinuit ei dns. A riuo [illegible] flumine egipti usq; ad [illegible]

[illegible] Abraa sacrificau uaca. p. obediencia. capra. p. [illegible] ariete. p. simplicitate. turture. p. castitatem. columba. p. [illegible] sr ma diuisit. s. uaca. capra. arietem. p. debemus diuidere. p. obediti. do n diabli madatis. s pilla n inistu [illegible] mi n lene. sr simplicitate. humilibus. sr ferocibus [illegible] iustitie. sr abigebat aues d sacrificiis. 7 nos [illegible] sacrificiu do. 7 [illegible] p [illegible] [illegible] actione. debemus omnes suggestiones [illegible] cogitationes [illegible] a [illegible] [illegible]

Sarai q no habebat libos. 7 dix' abrae. **De fuga agar.** Ingde ad acilla mea agar. si forte ex illa suscipia filios. 7 ingssus e ad ea. q cu cepisse dspexit dnam sua. 7 abra dissimulabat dix' sarai. Jniq; agis q me. iudicet ds ic me et te. Cui abram. ecce acilla tua i manu tua. ute ea ut lib; Affligente ea saray. Jlla inijt fugam. uolens redire ipa tria q egiptia erat. Jnuen ea agls ut sitiret. 7 uia igraret solitudinis. iux' puteu q e iuia ids tosur. q dix' ad ea un uenis. 7 q uadis. 7 illa a facie dne mee saray fugio. Cui agls reuite ad dnam 7 humiliare sub ea. 7 rursu cepisti. 7 paries filiu 7 uocab nom ei' ismahel. h' p'mo leg nom adito q prius e. Man' ei' q os. 7 man' oiu q eu. 7 e regione frm suor figet tetoria. q cu no de ipo leg. s; de filio ei' cedar. no de gne ipi' h pdictu e q a sarracenis uagi incertis sedib' getes q'b' eos desertum exlate tung. 7 pugnat. 7 ab eis ipugnat. hat pcipue futin erat scdm methodiu. q no. iiii. pncipes de gne ismahel quos 7 filios uinces uocat forte puesanu taq hebrios oreb. s. zebe. 7 salmana. egssi s de solitudine cc filios israel q uicti p gedeone retrusi s i solitudine d q podierat. Q uo leg igenesi h erit fer' ho hebre' ht pharao. q soat onager. p h u dic methodi' onagri. 7 caprec ab effo oem bestia sup gdiet' tradie. 7 mansuetor nus oteret abeis. Dic u d filijs ismael. Futurum e aut ut ad huc exeant se mel. 7 obtinebut orbe tre. p. viiii. ebdomadas annor. 7 uocabit' ite eor uia angustie. q patre illor uocau dns onagru. i sacris locis interficient sacerdotes. ibid cu mulierib' dormient ad sepulcra scor religabt iumta. 7 h p nequitia xanor q tunc ert. de qb' dr i nouissimis dieb' erut hoies sese amates. 7c. 7 tunc implebit' q d p ezechiele dictu e. Fili hois uoca bestias agri. 7 excitare illas dices. ogregamini 7 uenite eo quod sacrificiu magnu imolo ub. Manducate carnes fortiu. 7 bibite sagune excelsor. Cumq; loqret cu agar p trasijt in turbine. 7 ipa uid posteriora ei'. 7 ait. uidi posteriora uidentis me. 7 appllau puteu uiuetis. 7 uidetis q uidat ea deus. 7 q uita reddiderat sitieti ostedendo puteum. Adhuc puteus agar osted' int cades. 7 barath. q cu redisset pepit filiu ismaele. Abra .lxxxvi. annor. cu nat' fuit ismahel. **De pacto circucisionis 7 mutacione nominu.**

Postq xc. viiii. annor ee cepat. apparuit illi dns dices. multiplicabo sem tuu. 7 tu custodies pactu meu hoc. s. circudet ex uob. 7c. sed an q pactu exponat. nom ei mutat. dicebatur u abram ex abba. 7 ra. qi abbarat. pat excelsus. 7 addita est. a. littera. 7 dicet' e abraam qi abbaam q d sonat pat multar. 7 subaudit' gentiu. hebrei tn dnt tetha grameton. e. littam additi. d's abrae. q tn soat. a. ydioma u illor scbe. a. 7 sonare. e. 7 e. r. au sup addita e ca euphonie. 7 q tpr circucisiois mutatu e ei nom. cu circucidt ipo ne noia hebrei. voles itaq; dns qi q da caractere p'p'm suu ab alijs discne id ei' circucisione sic. Circucidet ex ub oe masclin. 7 circucidetis carne pputij ui. Jnfas octo dier circucidet' tn in nacls q eptiti' cui caro circucisa n fuit. pibit aia illa d pp'lo suo. q cultello fiet n e pceptu. Q at fiat lapide pdicem'. Notad' q fuit pmo dict e a fuado. victores u hostes uictos q i uita suabat suos dixer. Una uo. l' unu la. au in nacls q uiti e domi. eptiti' q ipa p' ept e origenari' q 7 suus glebe. s. colon'. Dix' q; dns ad abraa. n ult. uocab uxore tua sarai. s; sara. Q dnt mutatione nois sare sic facta. qr cu p' p duo. r. scribet' m p uiu errat. s; cu p' dicet' sarai. i. pceps mea. 7 q uni' gentis. dicta e sara. i. pceps absolute q oiu gentiu pceps futa 7 attede q qntu ad uos uidet. i. littera. i. littera subtracta. 7 nulla addita. s; ap hebreos addicit a. 7 scbr p. e. q da. q. a. sarath. hebrice lepra soat ex trauer putates ea pmo lepra uocari. 7 ait dns. ex illa dabo t filiu. Cecidit abraa. 7 risit p gaudio dices. aplaudedo. Putasne cetenario nascet' filius. 7 sarra nonagenaria pariet. 7 ait dns. sarra pariet t filiu. 7 uocab nom ei' ysaac. q itptat' risus a risu. s. patris. Ecce scdo adtrio pdicit' nom nascitur. Ad huc d duob' leg h i ueti testamto. d salomone. 7 iosia. i nouo d duob' cu. ihu. 7 iohe. 7 multiplicatione ismaelis pmisit ei dns. 7 cu finitus eet smo dnj. circucidit se abraa. 7 ysmaele. 7 oem familia sua. seruus masclini. Abraa tc erat xc. viiii. anor. 7 ismael xiii. **De tribus angelis susceptis ab a.**

Apparuit dns abe i ualle mabre. cuq; eleuasset oclos uidit .iii. uiros. 7 occurrens unu exeis adorau. Dic iosephus .iii. aglos i spe huana missos. u un' nutiaret abe d filio suo. y. subuteret sodoma. Eusebi' uo ait pmo oiu gplar abe uidi di cu i figa apparuisset huana. uocatione gentiu pollicet. 7 sic apparuit fili q adorau. s; q nusq leg pat' apparuisse i subita cata dr. q duo angli apparuer' i designatione duar pconu. Moysi et eue. qr alt' p'uen pmu aduetu. alt' p'ueniet. Simi. q rogau abam ut diuteret ad eu. 7 paululu comededo ofortaret. q assensser. Festinauit abraam pcep sarre ut d ctr satis simile facet panes subcinericios. Jpe tulit uitulu d armto optimu. tulitq; butyru. 7 lac. 7 uitulu assatu. posuitq coram eis. Verisimile e q p' hoies comedit qb; exema pauit. p' aglos di ee gp [illegible] de [illegible] supsr pot dici q i masticado [illegible] sicut aqua calore ignis. Abraa stabat [illegible]

[illegible] Plantu q isti pnep intellig [illegible]. tacio. p agar q ista [illegible] l' ali[illegible] intellig. [illegible] p abraa [illegible] [illegible] alequi [illegible] obedire [illegible] [illegible] [illegible] cu [illegible] abraam [illegible] [illegible] sappa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p iudicat [illegible] ad [illegible] primus filius ysmael. p. [illegible] [illegible] p [illegible] [illegible]

[illegible] Abraa [illegible] [illegible] Jn [illegible] die. p. i [illegible] [illegible] tres aglos. p. [illegible] tria sata [illegible] [illegible] tres [illegible] [illegible] panes subcinericios [illegible] p uitulu sacrificiu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

ra uero iuxta hostiū tabnacli. 7 dix angelus. re-
uertens ueniā ad te tpe isto .i. eod die reuolutāti
tio. 7 habebit sarra filiū. quo audito risit sarra
erat n abo senes. 7 desierāt sarre fieri muliebria .i.
mēstrua q̄ ofitietib ofitit uis pariendi. Fialē iuuenis
eē. n eet ipossibile ex sene 7 iuuene ple fieri. s; abo
puecte etatis. Adh 7 ipa stlis erat. Risit g ex dubi
tauit dicēs postq̄ senui. 7 dñs meus uetul e uo-
luptati opā dabo. Dixitq; dñs ad abraā. qr risit sar-
ra. nugd do qcq̄ e dificile. negauit sarra se risisse
pt̄rita. Ecce quā uetione q̄sq; riserit. ostendere
pot q̄ ceda nouit. De duobus angelis descendentibus in
sodomā. Cum surrexisset direxit oculos g sodomā. 7 abraā gra-
diebat simul cū ill. 7 dix dñs nū poto celare abrae
q̄ gestur su. 7 ait ad illū. Clamor sodomor multiplica-
tus est. Peccm cū clamore e. culpa cū libtate. cū s.
palam ad libitum peccat. Peccm illor fuit super-
bia uite. 7 habūdātia panis. ppt q̄ usq; ad ignomi-
nabile libidine prupit. 7 addidit. Descēdā 7 uide-
bo utrum clamorē q uenit ad me opere comple-
uerit. Q oīa nouit nob h in exemplū reliqt.
quasi diceret. mala hoīu n añ cdatis. q̄ probetis.
In e qd uidet f soli nouum puniēre nō pot. Vnde
dictū e. nemo te odepnauit. nec ego te odepna-
bo. Abraā uo memor loth fris. appropiquās ad
dñm ait. Nugd pdes iustū cū ipio. nō est hoc
tuū q iudicas oēm trām. Si fuint ibi .l. iusti iune
parces ppt ppt eos. 7 ait dñs. Dimittā oī ppt ppt eos.
Tunc abraā qi paulati descēdēs ait. Si fuerint
xl. v. Idem si fuint xl. qd si .xxx. qd si .xx. qd si
x. 7 ait dñs nō delebo eos ppt decē. Abijt dñs .i. n
apparuit p q̄ cessauit loq ea. Ille uo .s. abraā reuso
e ī locū suū. Veneruntq; illi duo agli q fueāt cū dño
t alijs sedm q̄sdā sodomā uespe. Sedente loth in
foris ciuitatis. 7 expectāte aduentū alic hospitis.
q occurres eis adorauit petēs ut declinarēt in
domū suā. q renuētes opulit oppido. ingssisq;
ut fec quiuiū. cox azima 7 comedes. Tunc uiri
ciuitatis a puero usq; ad senē uallauer domū
loth. 7 dixerūt. eq. educ uiros huc. ut cognscam eos
Q ait habeo duas filias q̄ nondū coguer uirū ab-
utimini eis ut lib;. tm his nich mali faciatis. q
ingssi s sub umbra culminis mi. Mos n erat fidu-
um. ab oī iniuria hospites suos defēde. Q ait dix
pbatio ai fuit. nō osiliū. Consiliū sane e ut
faciat qs leui. ne committat ipe g̃ui. Nullo aut
comodo qs deb; face leui mortale. nec alius com-
mittat g̃ui. at illi noluert. 7 ui faciebant
loth uehementissime. 7 ecce agli introduxer loth.
7 clauser hostiū. illos uo pcusser cecitate. nō
puatione uis. s; aorisia. q̄ latine dice possum aui-
deā. q fac n uideri ai oīa. s; q nō e op. qua peri-

sti sunt qui querebant heliseū cum eēt cū eis
cepti cū dño eiectes emaus fuere. si in obequ q
q i manu tenent. 7 dixerit agli ad loth. os tu
educ de urbe hac. delebimus n locū istū. [illegible]
ad gnos suos ait eis. Surgite 7 egredimini. qr
bit dñs ciuitatē istā. Nō e credēdu ut ait ieron-
mus qui dnt loth habuisse alias filias. a pdicti
generib. haites uiros q cū uiris submerse fuerint.
s; gnos uocat futuros gnos. 7 in hebraica ueritas hab;
e gssi. e loth ad sposos q uoluer acci. osuetudine
hac ubor ee loth dicētes. Mane dissimulante
loth exire 7 apphensum cū uxore 7 filiabus sta-
tuerunt agli ext ciuitate dicētes. ne respitias
retro s; in mōte saluū te fac. q ex pturbatione
nōdu plene credēs dño. ait. nō possu in mōte saluari.
ne forte appheniat me malū. 7 moriar.
Forte senex frigora montiū 7 laborem [illegible]
bat. s; ē hic ciuitas parua ad q̄ fuge sufficio. ut
saluer in ea. 7 ait dñs nō subuertā urbem p qua
locut es. 7 io quia dis parua uocatu e nomen
urb segor .i. parua. tradūt hebrei hanc urbē pruo
dictā balā. 7 p salisa. 7 ysaia uitula ostantem
op tuo cremotu absorpta sit. p subuersionem ali-
ar .iiij. ciuitatū. Credū g fuit loth i ea pepercit
ei dñs. s; ut dicit ieronimus loth timēs oterrui in
ei terremotū. egressus mansit in mōte. Egresso
itaq; loth d sodomis. pluit dñs sup ciuitates ig-
nē 7 sulfure. 7 igne pluit dñs a se ipso eius trā.
se eē in celo iudicās abusgere. Pluit autem
h ut trām incendiū arcesceret. sine spe itin g
minedi. 7 ita gui pluit illos q̄ p̄nos pecca-
res. diluuio. licet n illi instura excederet. tmqm
nā peccabat. 7 nullos 7 paruulos subuit p pre-
ceptis parētū iniquo illi puisn e. ne diu uiuētes
patrū seqret exempla. 7 e aliq bonū reum
nō ee. q gloso nō e. Pdest n paupere nō ee. q
rex ee n pot. 7 respitiēs uxor loth uisa e istatu-
am sal. q iosephi dic se uidisse. 7 hactenu maie
sta e q regio ilacū. q dr mare mortuū. q n
aues. nec pisces ieo uiuunt ut iaiis. Naue nō
patit nisi bitumināta ppt hoīes int uiuentes
sig uiuum aliqu parte in miseris sup grilit.
lucna ardes sup natat. extīcta mergitur. Dr
7 quod poma nata i arborib circūpositis usq;
ad maturitate colonis sunt uiridi. maturata si
cidas fauillas inueneres. dicit 7 uallis salinar
forte sic i sal. t lapides sal circa i ueniuntur.
Loth aut egsso est de segor. De incestu loth.
mansit in mōte in spelunca. 7 due filie ei cum
eo. dixerat aut filie loth osumatione mundi
futurā p ignem. 7 suspicare s tale aliqd factū
q̄le uidies noe. s. ad repand gen humanum.

se seruatas ee sup stites cū pre io osiliū uerēt
pris mestitiā 7 rigorē uino mollientes. fingunt sin-
gule susceperunt ab ignorante oceptū. n etepeti
h tam desup apugit hebrei q̄i incredibile. q
natura ueru. non patit coire q̄piam nescientem
t dr nesciuisse fuisse fuiā. putans fuisse uxore
suā. Peperitq; filia maior filiū 7 uocauit eum moab
ab prem meo abitaui. Minor q; pepit filiū 7 uocauit
eū amon .i. prem amoitauit. Moab expre. hoc
noīe mat apte publicauit pris moestū. Amon
filius ppli mei. Haliepitulū rex emen pui quasi filius
e cuiusdā de pplo meo. Dic 7 ipe filias posse excu-
sari. q credider gen hūanū defecisse 7 pietatis p
statu impietate. moestus excusauit. s. h. prem n
excusat. s; infidelitas eā fuit incest. Deod ait strab
loth more usa ..e p mū ex anglo ñ credidit se posse
saluari in segor q̄ mebat est. 7 fuit prem. cū pcci.
De pfectione abrae apd regē gerar.
Profectus abraā de conualle mabre in trā australē peg-
nat est igerans int sur 7 cades. in fluuiū aq̄ cedic
cionis. loco sororis hīs saram simulauit pono; simulans
p timore. misitq aut abimelech rex gerare 7 tulit eā
mq uis forme uel inuida notat qd nō agenāā ad
hue arma potat. s; nigridine occid rex d' uolūtare
ne eā tangeret. cū uit ioseph in fine h capituli alia
peā notatus. qd' s concluserat oēm uuluā domus a-
bimelech. ppt sarā. nequid .s. femineū in domo ei
ocupā mitim e. Medicos aū desperantib; sopoitis audi
ut adno. h g ppt uxorē pegrini iserri. 7 pcep ei ut
redder 7 uiro uxorē. q p pheta erat. 7 ille oraret p
eo ut uiuet. statī surges uocauit suos fuos. uocauit
7 abraā. dixit ei. Quid fecisti nob. quid uidisti ut
h faceres. 7 ait abraā. Cogitaui ne timor di eet
in loco isto. 7 int ficerent me ppt uxore. Alias aut uere
soror mea est filia pris. h distingue su. s. pris. se
qr mei. 7 q nō mris. subaudi. sed filia pris mei. nō
matr mee. q e neptis mea. 7 cognata ex pte frismei 7
nō ex pte sororis. Vn alia translacio. Soror mea e
a pte suo 7 nō ex matr. sicut n dicebat nepotes fros
sic 7 cognatas sorores fre. uo arā prior uocauit se
ui. q sororem esse. f usu loqndi q maiore na-
tu peres uocamus. minores filios. 7 q diligens maio-
affectio solet et ppinquor. f uiros q f mulieres ppi-
q sua puriū digiori noīe uocauit sorore. s. pori
q nepte. t fuit eā filia pris ee. nec tn mentit est.
sic nec dñs cū fit solonga ab ire pri cū dño
in mōte creditur hoc dixisse. nā relator fuit ilico
dñi. ut heliseus celauit se nō cognoscentib;. Dein
dam tn dñs thare mortua mre ab est alia dux
sse. 7 genuisse sarā. Orante aut abraā pro 7 sana
est. 7 uxor 7 ancilla eius pepert. 7 dedit abim-
elech abrae munera [illegible] adeptio
nem suam. Sare aū dix. Ecce dedi fratri tuo pre-

mil. argenteos. hec e. uuelam oculor omni-
b;. qui tecu sut .i. in memoria ueri die qn mun-
cioi; a pharaa es .ii. sub oe exponendo. ppt .i. quo
cunq; prexeris. me mito te deprehensam. t elegans
est irrisio. hec e. inue oculor .i. ita [illegible] patione sunt
[illegible] an est 7 iuuēa tunc [illegible] mita es 7 decepi-
sti me. habe g h in expsas sumus. qd mag expsi sa-
solebat maxime audens t ad pepla emida uite
gas facien ne amens. De ortu ysaac 7 eiectione agar cū filio.
Visitauit ds sarā 9cepit 7 pepit filiū senectū eide eū
abraā. viii. die ex ī tonde dieb uideri ēcum-
cidunt. arabes. uo p. xiii. annos ex corpe ismael
illius gentis auctor circūcisus fuit. 7 uocauit eū
e ysaac .i. risum. ex risu fecerat dñs p̄rib; ei .i.
gaudiū ioppiarū cuit puer 7 ablactatus est
7 fec pr gdd ouiuiū die illa ex eadie fili pmo acce-
sit ad mensam pris diuinq; Simul ludent ismael
7 ysaac. ledebat maior minorē. 7 intellexit mat
in ludo psecutionē. qd fecit pre motus. maior
ut 7 diñari minori. ut ut hebrei tradunt coge-
bat eū adorare lutras ymagines q̄s fecerat. q eu
displicuissz mat dix ad abraā. Eice ancillā 7 fi-
liū eius dure accepit abā. 7 dissimulabat. s;
dixit ei dominus. Audi uoce sare. Qui tollens panē
7 utrē 7 utrē aq. iposuit scapule agar 7 tradidit
ei puerū. cūq; osupta eēt aq in deserto. 7 puer
deficeret siti abiecit mat puerū sub arbore. 7 se-
debat. pce ictu arcus iacē. s. ne uideret filiū
morientē 7 fleuit. 7 exaudiuit ds uocē pueri .i.
fletū. mats p puero. 7 dix angls mat. Surge tolle
puerū 7 apuit oculos eī ds 7 uidit puteū. dedit
q; puero bibe. 7 implens utrē abiit. Creuit puer
7 moratus est in solitudine pharā. 7 fēs est sagit-
tari us. 7 accepit ei mat uxorē de trā egipti. de
qua nati st ei. xii. filii pricipes tribuū suar. quor
appellatione opida. pagi. 7 tb; cognoiāt. Nabaioth
pmogenitus aquo pars arabie q e ab eufrate usq;
ad mare rubrū. nabathea. de cedar. cedrei. ab ede-
bel. que est in deserto duma. Septus a quo duma re-
gio. Thema nouis aquo themam. q est ad austrū.
Cedema ultims a quo cedema q est ad orientē.
De puteo iuramenti.
Eodem tpr uidens abimelech abraā multiplicari
7 crescere ē eū euenit adeū cū phicol pncipe
exercit sui. 7 ait iura m p dnm ne noceas m 7 pteri m-
eis. s; scorp facies m iux miā quā feci t 7 duxit eo
abraā. ad puteū quē ostenderat ds agar eiecte
s; fui abimelech abstulerat illū abe fecerat an-
abam puteū illū 7 ggib; ad agros qui longe a
mansione ei pascebant in solitudine. 7 restitu-
it ei abimelech puteū. s; in testimoniū qd ipe
foderit puteū. 7 ablatū restituit ei. Abimelech
dedit abrā regi. vii. agnas. 7 dix puteū eū 7 abla-
tū bersabee .i. puteus. vii. Sabee n. hebre. vii.

sonat .i. ide. Percusserunt ambo fedus ibi. Et bersabee dictum puteum .i. puteum iuramenti. Sabee enim ebraice iuramentum dicitur. Josephus tamen interpretatur bersabee septem puteos. Ab hoc puteo nomen accepit tota regio dicta est bersabee. Plantavitque ibi nemus. Et fuit ibi colonus multis diebus, non habitator. Dicit enim stephanus martyr: Abraham quod non accepit in hereditatem nec spatium pedis. **De immolatione arietis pro filio.**

Post hec cum habitaret in bersabee. Et ysaac ut dicit iosephus .xxv. annorum esset dixit dominus illi. Tolle filium tuum unigenitum quem diligis ysaac. Et vade in terram visionis. Et offer eum in holocaustum super unum montium quem monstravero tibi. Terram visionis dicit illam ... [illegible] ... a longe. Videt a longe ... [illegible] ... In summitate uno montium ... et morichis ... dicitur mons ... monstravit deus abrahe ad immolandum filium. In hoc et ... templum ... factum in loco in quo abraham ... fecit ... angelum vidit reponere gladium ... ysaac. Erit in monte dominus videbit ... omnis gentes; et de quo prophetas ... ne immolaret. Sed in omni loco non in monte quem ostenderet ei. Abraham de nocte surgens ... quod factum erat indicavit. Stravit asinum et ducens secum duos iuvenes et filium venit in duorum dierum. Tertio die elevatis oculis vidit locum procul. Hic probatur mentitos esse qui dixerunt eum te habitasse iuxta bethel. Locus enim ille non distat a monte moria plus uno dierum. Cumque accepisset ligna et ignem relictis infra iuvenibus cum asino ascendit solus cum filio. Cui filius: Ecce inquit ignis et ligna. Ubi est victima? Cui pater: Deus providebit. Sed ... victima erat ... et ligis dispositis ignem adhibuit. Refert autem iosephus verba patris ad puerum dicentis. Ex sicut ex voluntate divina genitus fuisti mundum mirabiliter ita ex dei voluntate necesse erat egredi mirabiliter quem dominus ... dignum iudicavit. Non egritudine, non bello, non aliqua passione humanam vitam finire sed cum orationibus et sacrificiis animam tuam ad se vocare. Et sic ysaac libens accessit ad aram et mortem ... In dubitanti animo mactare filium volebat. Laudandus in constantia offerendi, in fide suscitandi filii. Arrepto autem gladio ut filium immolaret clamavit ad illum angelus. Non extendas manum in puerum. Nunc cognovi quod timeas dominum. Non sanguinem pueri sitiebat dominus sed ut sciret quod abraham dominum timuit. Vidit abraham post tergum arietem inter vepres herentem cornibus; quem obtulit pro filio. Hebreus habet in virgultis sabech herentem cornibus; et est sabech genus virgulti. Hesitavit eusebius dicens sabech hircum erectum ad carpendas frondes. Dixit ergo arietem sabec .i. quasi hircum erectum. Et dicit eum rabanus non natum sed ... ad angelo allatum. Vocavitque nomen loci dominus videt. Et usque hodie ... In monte dominus videbit, qui sicut respexit ysaac in monte, sic videat nos dominus in hac angustia.

Dies autem liberationis ysaac dicitur hebrei prima dies septembris. Unde solempnitatem ... tubis cornibus in memoria arietis. Iuravit dominus per se ipsum benedicere et multiplicare ... ysaac ... semini eius. Alio ... abraham reversus est in bersabee. Nuntiatumque est ei quod melcha genuisset nachor filios .viii. Primogenitum hus, de cuius stirpe iob descendit. Sic scriptum est: Vir erat in terra hus nomine iob. Et buz fratrem eius, ex cuius genere balaam ... ebreos dicit in iob Eliu buzites. Et quod quidam dicunt iob degenere esau in ebreo non habetur. Et in fine libri est quod de syro sermone translatus fuit ... in ebreo non habet ... de concubina ... Cepit nachor filios ... **R**ediit autem abraham ad convallem mambre. Et mortua est sarra cum esset .cxxvii. annorum. Et sepulta est in ebron in spelunca duplici quam emit abraham quadringentis siclis argenti ab ephron filio seor ... heth ... Erat autem spelunca duplex ... naturalis et artificialis ... in sepulturam generi suo. In superiori sepelirentur viri, in inferiori mulieres ... Non peccavit abraham emendo ... sicut nec hodie ... reprehendendum dicit ... **De legatione eliezer et ...**

Erat autem abraham senex. Et dixit ad eliezer procuratorem domus sue. Pone manum tuam sub femore meo. Ut iures per dominum celi et terre quod non accipies filio meo ysaac uxorem de filiabus chananeorum inter quos habito. Sed ibis ad cognationem meam. Et inde accipies ei uxorem. Si tamen illa noluerit sequi non teneberis iuramento. Iuravitque servus ponens manum sub femore eius. Tradunt hebrei quod in sanctificatione eius .i. circumcisione iuraverit ... dominus ... abrahe ... quem ... nasciturum sciebat. Unde dixit: Iura per dominum celi et terre. ... autem sub femore manum ponit ... Tulitque eliezer .x. camelos ex omnibus bonis domini sui portans secum ... maxime ... Et abiit in mesopotamiam ad charram urbem nachor ... labore ... ut dicit iosephus ... in mesopotamia ... profunditas ... in saltibus latrones. Fecit autem camelos accumbere iuxta puteum ante urbem, volens in porto intro ducere. Cum autem vespere egrederentur mulieres ad auriendam aquam oravit dominum ut in illa inveniret uxor domino sui ... quem ... suo debebat et cognosceret ita ut aliis negantibus aquam ... poscenti ... Ecce rebecca ... descenderat et impleverat hydriam ... aurum ... aquam et effundens in canalibus; potum dedit camelis. Ille autem tacitus intuens eam ... idonea esset domino suo que sine ...

ad eam cuius filia esset. Et si esset ei locus in domo patris ad manendum. Accepto uero quod esset filia batuel filii nachor ... melche sorore ... Protulit inaures ... dedit illi. Cucurrit puella in domum matris nuntians que audierat ... egressusque laban introduxit virum in hospitium ... destravit camelos, deditque paleas et ... Lavit. Cum eliezer comedere donec loqueretur sermones pro quibus venerat. Cumque dixisset ... expositionem habere ... quod ipse fecit ... oratione sua ad puteum ... respondit laban et batuel. A domino egressus est sermo ... Ecce rebecca coram te. Tolle eam et sit uxor domini tui ... Sed ... quod iosephus dicit batuele iam defunctum fuisse et virginem in custodia matris esse ... puellam ... Moyses ... huc usque ... noluisse ... patrem. Cum supius dixit: Cucurrit puella in domum matris ... tradenda ... exposuit ... potuit enim fieri ... tradendam ... Audiens hec puer ... vasa aurea et vestes argentea ... rebecce. Matri quoque et fratri eius munera. Surgens mane puer petiit dimitti ... Cumque rogassent eum ut saltem decem dies ... vocemusque puellam et queramus eius voluntatem ...

De adventu rebecce

Eo tempore isaac habitabat in regione ... deambulabat per viam que ducit ad puteum viventis et videntis. Egressus erat ad meditandum ... forte de mora ... Rebecca ... ysaac cognito ... descendit de camelo ... pallium ... operuit se ... Isaac uero introduxit in tabernaculum matris sue. Tantumque eam dilexit ut dolorem quem ex morte matris acciderat temperaret. **De morte abrahe ...**

Abraham aliam duxit uxorem nomine cethuram. Quam autem ebrei cethuram nomine appellatam ... copulatam dicunt ... fuisse agar que ... mortua sarra ... coniuge ... nuptiis ... iosephus ... duxerat ea. Et genuit ei liberos .vi. ... sepavit eos abraham ... ad ysaac ad plagam orientalem ... que possidebat

possedit ysaac. Aliis uero largitus est munera. Filii tamen cethure ... optinuerunt ... troglodytide et felice arabia usque ad terminos maris rubri. Refert iosephus ex uno eorum natus est opher qui castra fecit in libiam que posteri eius inhabitantes ab illo affricam denominaverunt. Dicit quoque ... qui ... dictus est historiam iudeorum scripsisse. Sic moyses scripsit ... dixisse ab uno filiorum cethure ... syriam vocatam. Ab alio uero qui dictus est apher africam dictam ... in libiam. Hercules ... filiam eius nomine ethea dux hercules uxorem ... genuit dodon ... Fuerunt autem dies ... clxxv annorum ... mortuus est ... ad populum suum ... sepelierunt eum ismael et ysaac in spelunca duplici cum uxore sua. Anno ... abrahe mortuus est ninus cui uxor semiramis ... post regnavit ... pro filio quem susceperat ... Anno abrahe .lxxv. facta est ei repromissio. Anno .lxxxvi. natus est ei ismael. Anno eius .c. natus est ysaac. Anno eius .cxxxvii. mortua est sara. Exortum est autem regnum assiriorum anno .xxv. saruch proavi abrahe sub belo ... usque ad annum .vii. ozie regis iuda per annos ... reges .xxxvii. usque ad sardanapallum ... translatum est regnum ad medos. Regnum uero sicioniorum ... heli sacerdotis ... per annos ... reges .xxvi. ... sacerdotes ... Sicionia regio est ... peloponensis dicta est. Usque ad abraham uero ... in egipto dinastie .xv. Dinastiam sextam decimam optinuerunt thebei pastores reges sic vocati. Octavam decimam diopolitani qui et pharaones ... Variatur autem ... dinastie ... quorundam regum ... usque ad cambisem filium ciri sub quo primo imperavit ...

De morte ismaelis

Tunc quoque ismael .cxxxvii. annorum mortuus est. Tradunt illum ebrei ... mortuum fuisse ... habitavit ab evilath usque sur ... a nepote noe ... usque ad mare rubrum ... **De labore rebecce in partu geminorum**

De ysaac prosequitur historia. Ysaac .xl. annorum erat cum duxit rebeccam uxorem que ... sterilis longo tempore. Sciens autem ysaac patri suo factam promissionem seminis multiplicandi pro ipsa oravit dominum ... Et concepit mulier ... duos ... collidebantur ... ludebant ... similitudine ... pondere carentes.

movebantur ita mixti pueri ut invicem alter pro alio. unde
esse posse procedere abortum pro perplexitate vel natum. quod iux-
genitos capientis intelligendum est. hoc accidisse in
quibusdam visum est, tamen ex voluntate divina demon
strari, minorem diu natis eo quod futurum erat in adultis. primo
genita s. quod alter huic per naturam cessisse alteri per gratiam. inter
eos et eorum futuram dissensionem iam tunc figurabant. Ce
det et iam tunc invito sentientis fuisse iacob et in hoc in
ortu esse prefiguratum quomodo esset consensus [illegible]
matris non grunt afflicta. nos et cepisse. et certe desp
ans de partu. precem ut consuleret dominum. cum tunc nec locus con
sulendi dominum nec modus nec per quos consuleret adhuc
legi instituti. forte admonente more [illegible] abraham quod
fecit altare deo invenit. et imolatis hostiis substra
tatis pellibus; eius incubuit per somnium accepit oraculum.
forte more gentium quod viderat in parentibus; super pel
lamen quam imponere docet capiti suppositum. tamen
in arboris que agnus castus dicitur incubuit. ut visi
ones caperet fantasticas dormiens non sentiret. vel
melchisedec adhuc vivente consuluit. Quocumque
autem modo fecerit responsum accepit a deo. due gentes
in utero tuo sunt. i. pater duarum gentium que inter se per
dividentem expugnabuntur; maior serviet minori quod de
paruit neque quod dictum est cum maiorum semper per fuit
minori. sed de ipsis. idumei et quod esau futuri erant
tributarii eius quod de iacob. nisi forte intelligatur
esau fuisse iacob dum persecutus eum ultima confert ferro
fornax auro. flagellum grano. Cumque duo pepisset. qui
prior egressus est. rufus erat. totusque in modum pellis hisp
idus. idest et ab hoc seir. ebrei seiron capillatum
dicunt. dictus est autem nomine proprio. Esau. i. fortis. prius alter
egrediens plantam fratris manu tenebat quasi retrahere
volens fratrem a primogenitura. et ob hoc dictus est iacob. i.
supplantator. Sexagenarius erat ysaac quando nati
sunt ei parvuli. vivebat que abraham. et adhuc. xv. annis
sunt ut abraham vixit. per centum annos quos vixerat
nato ysaac. l. xxv. annis. legitur postea vixisse. Itaque
sexagenario ysaac restabant adhuc abrahe. xv. an
ni ad vitam. hoc io [illegible]. ioseph. sic ait. Por
ro. et post mortem abrahe concepit uxor ysaac. Mor
te eius forte appellat quando ex corpore. iam permulto effeto
generare desiit. propter [illegible] textum litere hoc non esse dictum
per recapitulationem aut dicatur. Porro eodem
anno quo nati sunt gemini ysaac regnum argiv
orum exortum est sub inacho primo. ysidis primo rege
cucurrit. autem usque ad annum duodecimum del bo
re. clarice inditum isrl. duravit autem usque ad
ultimum acrisium. per reges. xiiii. et annos. d. xl iii.
postea vero cum sponte [illegible] fecisset acrisium tamen tumeris re
gni transtulit. ad mecenas. Sicyonis. in historia
nis regnum hoc per cessisse ab inacho usque ad stelle
num. intellige posteros. de genere inachi. usque tunc
regnasse. et datum regnum danao quando non erat de

genere regio. **De venditione primogeniture esau.**

Porro cum adolevissent. filii ysaac. factus est esau vir
natorum. et iacob agricola. et pastor in tabernaculis h
abitavit. pater diligebat esau eo quod primogenitus
erat. cum quod de venatione eius libenter vescebatur. mater vero
diligebat iacob tum propter simplicitatem. tum divina inspirati
one. fervens autem cum coxisset iacob pulmentum lenticule.
esau lassus rediens ab agro ait. Da mihi de coctione
hac rufa quod oppido lassus sum. q. d. esurio nec prae
lassitudine sufficio in pulmentum parare. cui dixit
iacob. vende mihi primo genita tua. Esau parvip
endens primogenita tua se moriturum nisi con
mederet inminenti. putans. dedit ei primo gen
ita pro dulio lentis. iuravit. si tale. in ditione
tantum habiturum. et quia lenticula rufula est ebree
autem odom rufum dicunt. vocatus est edom. a quo et
dicta est regio idumea. Erant autem primogeni
ta quedam dignitates quas habuerunt primoge
niti legitionibus; sicut usque ad aaron. habebant et primo
geniti veste specialem. quam induebant tamen in sacrifi
offerendis. et recipiebant finalem benedictionem a patre
ipse in sollempnitatibus; in quibus benedicebat mi
noribus; et in duplam ciborum portionem recipie
bat tradunt. et qui idonee benedicis illi in duplum
reciperet. **De descensu ysaac [illegible] cum abimelec.**

Orta autem fame dum vellet ire ysaac in egyptum
ex precepto dei remansit in geraris. ubi amici
tiam abrahe. receptus est abimelech. et ad exemplum
patris. dixit de uxore. quod [illegible] sua esset. forte post
dies plurimos vidit abimelec per fenestram ys
aac iocantem cum uxore sua. et accercito ait. Cur
imposuisti nobis. et est hic ponere ubi absolutum
i. imposturam. i. dolum facere. et est quare nos decepis
pisti. cur innuisti eam sororem tuam esse. potuisti. si nos
induxere grande malum. si quis cognovisset uxo
rem tuam licet auro reputans. carne applorum sui.
[illegible] hic hominis uxorem morte moriatur. Semi
navit ysaac in terra illa. et invenit centuplum exti
matum. i. extimavit. secundum quod recordabatur dese
mine olim iacto se centuplum recepisse. nec de
una specie. hoc esse potuit. sed forte in diligentiam opu
centuplatum est. vel alia translatio habet ob hoc pale
stini invidentes puteos quos foderat pater eius
obstruxerunt replentes humo. abimelech. et timens
eum dixit ei. recede a nobis quia potentior nobis
es. ysaac venit magnum quod dicit pharam [illegible]
bitavit iuxta alveum per quem torrens quemque influ
ebat. iteravit in puteos quos olim ibidem fo
derat pater suus. sed eo mortuo obstruxerant eos
philistei. ubi invenisset aquam vivam. iurgati sunt
pastores gerare adversus eum. dicentes nostra est
aqua. et ob hoc vocavit puteum esco. i. calumpnia
et iurgium. et recedens effodit alium puteum. pro

[Prepositum [illegible] dicit clare aug. [illegible] abymelec. s. p. predicta [illegible]]

illo quoque iurgatum. et ob hoc appellavit sathana. i. contr
vel inimicicias. utrique puteo [illegible] ioseph quod inspiravit te
mansit. vel reliquit. nolens contendere cum indigenis
expectans bone voluntatis eorum rationem. dicentiam
perfectaque; in fodit tertium puteum pro quo non contenderunt
ob hoc vocavit eum roboboth. i. latitudinem. quod dilatavit
cum super terram, ex illo loco ascendit in bersabee. et
apparuit ei ipsa nocte dominus promittens ei quod pro
mittebat; et patri eius. et edificavit altare et invocavit
nomen domini. precepitque servis ut infoderent puteum. ubi
nule est quod erudierunt puteum. abe- Cepit vero
ad eum abimelech. et phicol dux militum et ami
ces inter se fedus firmabant. eodem die redeunt ad ysa
ac pueri nuntiantes de puteo quem foderant quod in
venissent aquam. et appellavit eum sabee. i. puteum sacie
tatis. vel habundantie. et impositum est hoc nomen urbi
usque in hodiernum diem. et nota quod in modo vocis
scriptulo. et in scriptura hoc nomen differt a nomine quod ab
raham ei imposuerat. Sabee enim per sin hebreum scri
bitur. quod primum genus saciatatem significat. et mollius sonat
Eo tempore phoroneus filius inachi. in iobes pro nigre
cie dedit leges. et sub iudice agi instituit. loc
que iudiciis destinatum a nomine suo forum appellavit
Soror eius ysis in egyptum navigavit. et quosdam
litterarum apices edidit egyptiis. de agricultura. in
terra docuit eos cum eo io. dicerent ysis ab eis dicta e
quod in lingua eorum terra sonat. et ob hoc post mortem eius nu
men deorum in egypto. recepta est. filius phoronei
apis qui apis dictus est. eodem tempore in egyptum naviga
vit quidam tamen ysidis fuisse tradunt. et similiter
ab egyptiis. dificatus est et serapis nominatur.

~~[illegible] est serapis nominatur~~ Esau vero quadra
genarius duxit uxores iudith. et basameth.
filias potentium virorum de chananeis sine consilio
dominum faciens in potestate uxorum. quarum ab ea offen
disset animum ysaac et rebecce. et licet nollet ysaac
pueri nuptiales. sue misceri cognovit tamen melius silere
decreverit. **De benedictione iacob.**

Senuit ysaac. et videre non poterat. dixitque ad esau
facit in cibos de venatione. et comedam. ut benedi
cat te anima mea antequam moriar. Ego socius esau adve
nerit in dum. dixit rebecca iacob. Sic audivi
patrem tuum loquentem cum esau fratre tuo. affer mihi
in capro duos edos optimos ut faciam patri
affer. quod in capro duos edos optimos ut faciam patri
tuo escas quibus libenter vescitur. ubi dicens ipse esau
abiit ille [illegible]. dedit que mater quecumque posset
cibos. induit iacob vestibus esau valde bonis quibus
domi indiviis primogenitus utebatur. Timebat vero ia
cob. ne deprehensus a patre susciperet maledictionem
pro benedictione. Porro mater pelliculas hedorum
manibus eius. et collo circumdedit. ut similitu
dine pilosis sui exprimeret. et nullis tamen quidam utrinque.

erant sicut gemelli. acceptos que cibos iacob attu
lit patri dicens. Ego sum esau. Comede de venati
one mea. ut benedicat me anima tua. Cui ysaac ait.
accede. ut tangam te an per hoc verum sis esau. an non.
palpato ait. Vox iacob est. sed manus sunt esau. Cu
mque comedisset. et bibisset vinum. osculatus est filium
in dixit que ei dicens. Det tibi deus de rore celi. et de pingu
edine terre. habundantiam frumenti vini. et olei.
hiis tribus; scilicet omnis terre fertilitas intelligitur per fruc
tum cibis primum potum postea oleum pulmenta. et addidit
serviant tibi populi. tribus; esto dominus fratrum tuorum. Qui maledi
xerit tibi. sit ille. maledictus. et qui benedixerit tibi be
nedictionibus; repleatur. Nota tamen quod plenam fuisse ipsi
a varietatem. ad hoc sciret benedictio furtive est. et non in benedictio
omnibus; sicut docuit moyses. sed ergo dicit. benedicere est autem ia
cob. Et verba. nos intentione patris sic ex ipso ordinarie. vix
intelligere alienum quod putat filium suum. et est ordinatur. Vix
sermonem impleverat pater. Egresso iacob venit esa
u cibos inferens patri. petens ab eo benedictionem.
Expavit ysaac vehementer. et in hac extasi vide
ns spiritu adversos tonos. sed et significatione pie fraudis
intelligens. et non indignatus. sed confirmans quod fecerat
ait. frater tuus intellexit. et fraudulenter
venit. et accepit benedictionem tuam. et ait benedictus.
Cui esau. Juste vocatum est nomen eius iacob. alia vice me
supplantavit. i. his. decepit. prius primo genita
sed nunc benedictionem surripiens. Cumque. et ipse a patre
benedici postularet. et patri hesitanti in quo ei be
nedicere. et vehementer instaret. motus ysaac ait. In pin
guedine terre. et in rore celi desuper erit benedictio
tua. fuit. idumea ubi pascua est. et addit de posti
eius. [illegible] vives. gladio. i. bellicosus eris. et fratri
tuo servies. ut. s. idumea facta est tributaria do
mui israel. et veniet tempus cum excutias iugum eius de cer
vicibus; tuis. hoc impletum est cum rebellavit idumea
ne est sub iuda. **De fuga iacob cum fugeret in mesopotamia.**

Oderat ergo esau iacob. et dixit in corde suo. ve
niet dies luctus. i. mortis patris mei. ut occidam
iacob. nunciata sunt hec rebecce. Eodem spiritu sciunt re
becca cogitationes esau que inierat [illegible] iacob
fraudare fratrem. Excusaturus ergo iacob de mendacio
imprimens dolo. iuxta precepto matris. mater vero
per familiare consilium. i. est. quare iacob. fuge. ad la
ban fratrem meum. et esto ibi. donec quiescat indignatio
fratris tui. quoniam absque patris licentia fieret. ait re
becca. sed viro suo. Si acceperit iacob uxorem de fi
liabus heth. nolo vivere. et advocans ysaac ia
cob. benedixit ei. et precepit ei ut iret in mesopota
miam. accipere sibi uxorem de filiabus laban. videns
autem esau quod [illegible] sui pro pretiis alienige
narum vivit ad ismaelem patruum suum accipiens
sibi uxorem filiam eius maelec. sororem naboioth. ali
na absque his quas prius habebat. ergo egressus iacob

(interlinear: ciuitas est mesopotamie)
deb laban. pergebat autem per cananeos ut faciens timuit
incolas terre. quia ut ait iosephus Cananei erant ini-
mici isaac. propter bellis eius [illegible] maxime
cum cariathim cepisset et cetera. quod precipue laborauerat
timuit ergo iacob ne aliquam persecutionem inmitterent
subdito iacebat. Cum autem uenisset luzam uespere su-
posuit capiti suo lapidem. et obdormiuit. uiditque in
somnis scalam a terra celos attingentem. et angelos ascen-
dentes et descendentes per eam. iosephus dicit. uidit descen-
dentes per eam figuras honestiore natura habentes quam ho-
mines. et dominum innixum scale dicentem sibi. Ego sum
deus abraham deus isaac. terram hanc dabo tibi et semini
tuo. benedicentur in te et in semine tuo omnes tribus terre
Ero custos tuus et reducam te in terram hanc.
ordine preposito usus est dominus prius et [illegible] post custodiuit
iacob. post sub iosue dedit semini eius terram illam
in fine temporum in christo quidem iacob benedicte sunt omnes
tribus terre. Euigilans iacob ait. uere dominus est in loco isto
et ego nesciebam. terribilis est locus iste et est domus
dei hic et porta celi. prophetauit de lege et templo et pas-
sione et que in terra illa futura erant. terribilis et lex
domus dei templum passio christi. apertio porte celi.
et lapidem quem supposuerat capiti erexit in ti-
tulum. id est incommutabile memorie huius uisionis
et libauit super illum oleum desuper. uouens quod dominum qui
preparauerat ei semper sibi esse in deum. et lapidem id est locum
lapidis semper fore honorabilem. et in reditu deci-
mas et hostias se inoblaturum. et urbem quam pro gemma
et honorandam decreuerunt uocantes eam bethel id est
domum dei. uel secundum iosephum id est ostia dei. Prius autem
gens que eam condiderant luza uocabant id est
nux. uel amigdala. quia primo in fundamentis
radix amigdalina inuenta est. uel forte copia arbo-
rum huiusmodi ibi erat. Procedens quoque inde in mesopotamiam longo
tempore uenit in charan. et uenit ad puteum magno o-
pertum lapide [illegible] iuxta quem tres greges accubabant.
Cumque dixisset pastoribus unde essent greges et ad
pastum reducerent. acceperunt esse moris illius loci non
amoueri lapidem donec omnes greges conuenirent.
nec licere particulariter greges adaquare. Cumque
percunctaretur de laban. ualet inquiunt pastores
et ecce rachel filia eius cum grege suo. Qui cum adu-
enisset amouit iacob lapidem (interlinear: ab ore putei) et adaquauit gre-
gem eius et indicans se consobrinum illius osculatus
est eam que nunciauit hoc patri. qui occurrens duxit iacob in
domum suam et audita causa fuge dixit ei. os meum et caro
mea es. non secure latebis apud me. tamen cum gregis
eius curam procederet. post mensem non dedit iacob opti-
one mercedis pro studio pastorali. habebat autem lab-
an filias duas. liam lippis oculis. rachel uenusto
aspectu. Quam diligens iacob ait. seruiam tibi vii annis
pro rachel. et fuerunt quasi pro rachel vii anni. uidebantur
tur ei pauci dies pro amoris magnitudine. necdum

De duabus uxoribus iacob.

dictum est. parum quod desideranti omnia tarda uelocitas tar-
da est. sed dictum est pauci quia uidebantur ei pauci [illegible]
bus [illegible] amabilem longe pluribus annis fuis-
set pro ea passurus quam ea careret. uel dies uocat dierum
labores. quia uidebatur ei pati [illegible] labore. Leuiga-
batur amore. Expleto septennio fecit laban nuptias
grandes suo. uespere autem secundum suum introduxit liam ad eum
filie ancillam zelpham. Iacob uero ut dicit iosephus
pre ebrietate et nocte. liam contraxit. die secundo apud laban de iniu-
ria conquerebatur. Ille uindandam necessitati ueniam
postulauit. moris inquiens esse maiores natu ante tradi
ad nuptias. sed post alios vii annos sedaturum ei rach-
el. Laudauit eam pro elati temporis dicens se eum libenter fi-
liam ad cananeos missurum cum et de sorore [illegible] uellet
etiam [illegible] quod ea illuc duxerit. Ieronimus uero dicit illos
errasse qui dixerunt post vii alios annos rachel tra-
ditam. sed post vii dies (interlinear: post .s. nuptias) iuniorem quia si perturbare-
tur alia mouenda fas non erat. Quibus finitis iacob
optatis potitur nuptiis amore sequutus prioris [illegible]
fuerens pro rachel alios vii annos. Videns autem dominus quod despi-
ceret liam. et sorore filiis data ut amorem uiri feci-
disse conferret que peperit filium et ait. Vidit dominus
humilitatem meam. id est uilitatem quod et uirum. et non uocauit
filium ruben. id est uisionis filium. Rursus peperit
alium et ait. Quia audiuit dominus me haberi contemptui et uoca-
uit eum symeon. id est auditio. Tertium et ait. Copu-
labitur mihi uir meus. quia addidi ei filios. et ob hoc dictus est le-
ui. id est additio. uel firmator societatis secundum iosephum. Quartum pe-
perit et ait. Modo confitebor domino. et ob hoc dictus
est iudas. id est confessio. cessauitque parere. Primum me-
[illegible] inuidit sorori. et ait ad iacob. Da mihi liberos. Ali-
oquin moriar. Cui ait. Numquid ego sum deus. Illa. Si
non deme [illegible] de ancilla. et dedit ei balam in con-
iugium. in uxorem. sed ut ei iungeretur. Peperit bala
filium. et dixit rachel. Iudicauit me dominus. id est equiparauit me
sorori. et ob hoc dictus est puer dan. id est iudicium. Iterum pe-
perit alterum. et ait rachel. Iudicauit me dominus id est equauit me so-
rori et comparata sum sorori in [illegible] et ob hoc dictus est
puer neptalim. id est comparatio uel dilatatio. Lia quoque
tradidit uiro zelpham que peperit filium et ait lia
beatam me dicent mulieres. unde dictus est puer aser. id est
beatus. his temporibus secundum [illegible] diluuium particulare in achaia
sub ogige rege qui urbem que uocabatur actea in noua
eleusinam nominauit. et iuxta lacum tritonidem uirgo ap-
paruit quam greci mineruam dixerunt. Hec et plures artes
adinuenit. et maxime lanificium. Eadem dicta est pal-
las a pallene insula tracie. in qua inuenta est. uel a pa-
llante gigante quem fecit. tradunt autem cum pre diluuium illud ci-
uitates longo tempore obrutas fuisse et aquis latuisse
[illegible] primam inde uocatam delos dictam quod sonat mani-
festum. **De reliquis filiis lie. et de ortu ioseph.**
Ruben tempore tritice messis id est in collectione [illegible] uel
forte tres collectiones [illegible] id est colligendo me-

dum messis pomorum que prima. messis pomorum que prima in
sis tricea que seth uindemiarum messis que tercia
[illegible] ruben ab agro regressus tulit mandrago-
ras et dedit matri sue. et cum rachel desideraret
lie: Da mihi de mandragoris. [illegible] Hec quidem
sigenus pomi. [illegible] fecunditate
pariunt. [illegible] die. cum et mandragora
uidisset [illegible] eius
diligentius se perscrutatum asserit. [illegible] se repperisse in
ea. ait lia. Parum ne tibi uidetur quod abstuleris mihi uirum
meum nisi et mandragoras filii mei tuleris. Rachel
mitigans sororis iram. ait. dormiat tecum hac
nocte pro mandragoris. Occurrit lia redeunti ia-
cob. de agro. quod eum mercede conduxisset significans.
Concepit nocte illa lia et peperit filium quintum
et ait. deus dedit mihi mercedem quia dedi ancillam
uiro meo. Et uocauit puerum ysachar. quod sonat
est merces. [illegible] pro eo quod hic uocauit
puerum. ysachar quod sonat est merces. pro eo [illegible] sic
uocauit eum. quia mandragoris emerat uirum. Itero
Iterum lia concepit sextum filium. pepitque
et ait. Mecum habitabit maritus quia genui illi sex
filios et ob hoc uocauit puerum zabulon. id est habita-
culum. In libro nominum hebreorum [illegible] fluxus noc-
tis. Post quem peperit filiam nomine dinam. Recordatus
est dominus rachelis. et aperuit uuluam eius. que peperit filium
dicens. addat mihi dominus filium alterum. et ob hoc dictus est
puer ioseph. id est augmentum. **De diuersis coloribus uirgarum et cetera**
Emensis quoque xiiii annis fuit iacob pro uxoribus;
dixit socero suo. da mihi uxores et liberos meos. ut re-
uertar ad terram meam. Et ait laban. Inueni gratiam [illegible]
[illegible] tuo ut adhuc maneas. vii annis [illegible] consti-
tue mercedem quam dem tibi. Scio enim quod propter te benedixit
mihi deus. ait iacob. iustum est ut aliquando prouideam
domui mee. si feceris quod postulo adhuc pas-
cam pecora tua separa greges. et uarios et sparso
uellere. et trade in manu filiorum tuorum. unicolores uero
trade in manu filiorum [illegible] ex unicoloribus;
natum [illegible] sit merces mea quod unius colori
tum respondebitque mihi cras. id est in futuro iustitia mea
cum dixeris [illegible] ut alba ex albis nigra ex
nigris nascantur. mee iustitia mea. [illegible] pro labo-
re meo. quod iustum sibi uidebitur reddes mihi in crastinum.
Gratum habuit hoc laban et separauit omnis diuersi colo-
res et dedit iacob filiis suis in custodiam. unius
colores tradidit iacob. et filios suos. nequis ex
[illegible] pecoris nasceretur dolus. Ita dictum
planum est in [illegible] lege. quia laban unius
colore gregem tradidit in manu filiorum suorum. quod
certum uidetur [illegible] dici cum tradidisset
[illegible] nepotes suorum. id est filiorum iacob quod
sub pretextu [illegible] id est participatione
dictum est. id est unius colore gregem posnatum sub

(interlinear: in preteriori tempore)
custodiam iacob dedit filiis suis. cum diuersi colore pro da-
to. Ieronimus et quod dixit hucusque [illegible] huc locus est confusus.
Iacob autem noua nature strophia comitatus est natiuorum arte
naturam pugnauit. tulit et uirgas uirides populeas quas
lxx storacas uocant et amigdalinas et platanimas. quas
per loca discorticans uariarum uirgarum fecit colorem. forte
iii erant canales. et uirgas cum eius de longitudi-
ne cum canalibus. tulit cuique canali suam uirgam impo-
nens forte plures in canalibus. [illegible] obseruabat
ergo iacob tempore quo pecora ascendebant et inferiore
dici cum adportandum anima pergent. in ipsa auiditate
potandi faciebat [illegible] ascendi. ita les fieri
[illegible] arietum [illegible] ascendent in ea
quarum speculo uidebant. [illegible] uel post uarius
erat umbratum color. ne [illegible] omnis fecit diuersi colores
fierent. [illegible] dolus. [illegible] iacob; primo
tempore cum ascendebant oues quorum fetus meliores sunt po-
nebat uirgas. ut in modum [illegible] conciperent. In forma
admissura id est [illegible] fiebat in extremitate ueris. de-
[illegible]
uiget natura. [illegible] apponebat uirgas [illegible]
tina erat sed erat laban. [illegible] tempus iacob. uel forte sero-
tina dicta est admissura in autumno. quia oues me-
sopotamie [illegible] eadem esse [illegible] bis in anno
pariunt. [illegible] bis sunt de fetu. [illegible] ut uirgas
conciperent. dicit ieronimus in hebreo. ubi non [illegible] non posse
figurare. [illegible] totius corporis concussione infe-
riore extremo coit. Nec mirum similem conspecte ima-
ginis sobolem fieri. [illegible] uoluptatis cum [illegible] in
equarum gregibus; [illegible] dicatur. Ieronimus et quintilia-
nus matronam accusatam quod ethiopem pepisset ex ima-
gine conspecta hic accidisse argumento defendisset. et in
libris ypocratis scriptum reperitur qui puniendam quod pulc-
rimum peperisse [illegible] toti dissimilem
non monuisset ypocrates [illegible] si forte tali pictura esset in
cubiculo. Dictum est ergo iacob. [illegible] modum. postquam au-
diuit [illegible] filios laban dicentes [illegible] iacob [illegible]
[illegible] laban [illegible]
quod non esset [illegible] maxime
domino dicente. reuertere [illegible] uocauit
liam et rachel in agrum ubi pascebat greges. et ait faciem patris
uestri non esse mecum. sicut heri et nudius tertius [illegible] mutauit
mercedem meam. x uicibus; id est [illegible] x annis sed intelli-
gendum est. x annis [illegible] quod decen-
ario mutatio in vi annis facta est. dicit et iosephus quod
omne tempus quod fuit iacob cum laban. xx annorum fuit
uoluit et iacob terciam septimanam annorum comple-
re sub illo propter eius nequitiam. Videns et laban plures na-
ci diuersi colores [illegible] unicolores fore
mercedem suam. [illegible] unicolorem multiplicari
inmutabat mercedem. et addidit iacob [illegible]
[illegible] et dedit mihi. [illegible] ostendebat
mihi [illegible] fecit [illegible] dixit mihi

De fuga iacob et federe inito cum laban.

Surge et egredere de terra hac. Responderunt lia et rachel. Quasi alienas reputavit nos pater, et insuper residuum quoque habebimus de facultatibus. Verbi gratia tibi fac quaecumque precepit tibi deus. Surrexit ergo iacob cum uxoribus et liberis et abiit. Cumque omnem substantiam congregasset que in mesopotamia acquierat, deduxit. Iacob vero ut ait iosephus mediante tempore gregis nascente, laban qui tunc profectus erat ad tondendas oves ierat. Rachel vero nesciente viro ydola patris sui preciosa furata est et secum tulit non ad colendum ea, quia docente viro sciebat ydola non esse colenda, sed ut per hoc patrem insequentem, ut ab hoc fugiendo veniam impetrarent. Iuit ergo iacob amne transmisso contra montem galaad. Nunciatum est laban die tercio quod fugisset iacob qui assumptis filiis et cognatis suis insecutus est eum .vii. diebus. Cum iosephus dicat laban primum die cognoscens discessum iacob, iratum persecutum esse eos, et in colle prope collocatos invenit eos post dies. Qualiter tercio die cognovit et tamen primum vel potius per primum die dicitur cognovisse. Quia tercio die egressus nuntius tercia die venit ad eum ubi pascebat greges qui separati erant a iacob itinere trium dierum ut predictum est. Vidit autem laban in sompnis deum dicentem sibi. Cave ne quicquam aspere loquaris contra iacob. Qui consequens ait ad iacob. Quare me ignorante fugisti et furatus es deos meos? Cumque tibi verbis egisti stulte et ut quid facere non debuerat. Respondit iacob timui ne per vim auferres filias tuas. Quia tamen non tam me quam se timent. Quod autem furtum me arguis apud quemcumque inveneris deos tuos necetur coram fratribus nostris. Ingressusque laban tabernacula iacob et lie et ancillarum non invenit. Cumque intrasset tabernaculum rachel, illa abscondit ydola sedens que super eam. Petiit autem ne irasceretur dominus meus quod non possit assurgere quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi. Sic delusa est sollicitudo querentis. Iratusque iacob increpavit quod persecutus fuisset eum .xx. annorum dominum pro certo erat, ut ipse omnem supellectilem suam scrutaretur et ait laban omnia que habes mea sunt. Sed quid possum facere filiis et nepotibus meis? Veni ergo ineamus fedus. Tulitque iacob lapidem et erexit illum in titulum federis. Et ait fratribus suis afferte lapides. Qui congregantes fecerunt tumulum et comederunt super eum. Dixitque laban. Tumulus iste sit testis federis nostri. Ne ego transeam illum progrediens contra te malum cogitans, ne tu transeas ad me nocens, ne affligeres filias meas, ne uxores alias super eas inducerit. Et ubi dixit iacob lingua sua collem galaad, id est acervum testimonii gal enim acervus, aad testimonium. Laban vero lingua sua vocavit eum iegar sehadutha. Laban de nocte consurgens benedixit filiis et reversus est in locum suum. Iosephus dicit eos calumpniam iniocunde servasse sibi eo monte ante forte actum calumpnia notavit.

[illegible] *De reditu et terminis arbitrii* [illegible] *rachel illa subtractione* [illegible]

De esau.

Iacob autem iter suo. *De viribus et prouinciis.* ... in quo cepit fugam et obviam ... et hoc vocavit locum ... custodiendo anglorum

manaim, id est castra, quia vidit angelos qui parati erant defendere a fratre quem timebat. Misit autem ab illo loco nuncios ad fratrem qui explorarent fratris animum. Qui reversi nuntiaverunt esau occurrere pacificum cum .cccc. viris. Timuit ergo iacob non de permissione angelorum diffidens, sed more humano perturbatus et divisit populum qui secum erat in duas turmas et duas turmas ancillas et liberos earum in priori turma, in secunda uxores et filios earum. Ita tamen quod in extremitate esset positus rachel et ioseph, tamquam cariores eis, et quidam certa necessitate putantes ipsam rachel et ioseph habuisse. Sic autem divisit ut si inveniret esau ad nocendum eum, prima percussa turma reliqua fugiens salvaretur. Segregavit autem inde de his que habebat munera fratri suo quae pulcriora et meliora et divisit in greges multos. Et misit in singulis ponens spacium inter gregem et gregem ut ex frequentia munerum sub sequentium mitigaret eum ut putarent ut si quid indignationis adhuc esset in esau muneribus placaret. Procedens ergo ipse adhuc erat in manaim. Consurgensque ante diluculum tulit uxores et filios cum omnibus que pertinebant ad eum. Transduxit per vadum iaboch. Iosephus dicit quod torrens nomine iacobhoch transierunt. Iustinus legit cum iacob tumens fratrem divisisse in vado modo transiit iordanem ista et nunc cum duabus turmis. Reges divisit forte iordanus erat quem transiverat. Nam in alveo fluvii suo torrens dicebatur vadum iacob. Forte et in eo sepelivit iacob iacob hoc legitur extremum situm illo scribitur. Et dicitur vadum iacob.

De lucta cum angelo et mutatione nominis.

Cumque autem precedunt omnes in ripa fluminis remansit ut oraret, ecce vir luctabatur cum eo usque mane qui cum eo tetigit nervum femoris eius, et emarcuit. Unde iacob postea se nervum non comederunt nimium et in tempore posteris eius obfuerit. Cumque ascenderet aurora, dixit vir ad eum: dimitte me. Qui respondit: non dimittam nisi benedixeris mihi. Viro autem querenti nomen eius, ait se vocari iacob. Nequaquam inquit ille appellabitur nomen tuum iacob, sed israel, quia si contra deum fortissimus fuisti quanto magis contra homines prevalebis. Ita habuit dixit ei mutando scilicet nomen et confortando sine structum animi. Quod dicit contra deum fortitudinem mutavit fuit signum quod invictus staret contra fratrem. Iosephus dicit hoc nomen israel hebraice sonare reluctantem sanctum. In libro autem nominum hebreorum exponitur videns deum. Istiusmodi est enim nomen dei. Tamen non dicitur ut vidit deum. Hac autem impone dicitur iosephus. Non tamen quam violenter sentit esse. Illam iosephi sententiam in hebreo invenimus et dicitur illud nomen sonare princeps cum deo. Sicut angelum fuisse interpretatum afferunt. Sic contra deum fortem et princeps fuit. Vocavitque iacob locum illum phanuel, id est faciem dei, dicens vidi dominum facie ad faciem et salva facta est anima mea, id est de valde tertia plurimum vidi dominum facie ad faciem et confortata est. Cumque transgressus esset

phanuel, ortus est ei sol et claudicabat.

De occursu esau et de emptione agri in sichem.

Elevans autem oculos vidit esau venientem et cum eo .cccc. viros, et precedens inclinavit se pronus in terram septies. Currens vero esau amplexatus est eum et osculans flevit. Querens cum eo de mulieribus et parvulis, cum accepisset primere ad iacob accessit et osculatus est eos. Cumque nollet esau munera primum retinere se plurimum habundare dicens, ait iacob: sic inveni gratiam coram domino meo, accipe munus istum de manu mea. Sicut enim faciem tuam quasi vidi deum. Vultum dei id est alicuius potentissimi non cum deum credebat. Illis autem manentem prius ad vicinatum. Reversus est ergo esau die illo in seir. Iacob autem procedens fecit tabernacula in loco quod ob hoc dixit sochot, id est tabernacula, de quo dicit iosephus sochot est usque hodie civitas trans iordanem in parte scytopoleos. Gedeon transierat iordanem dixit ut percutere mesopotamie sed quia redibat iacob transivit iordanem. Sed iacob hic tum autem dixit super iordanem istum non presente mostratur sed notum finitum in hoc indicavit. Abiitque de socoth in salem urbem sicimorum, id est in sichem a sichem vel sichim. Sed sichem nunc dicitur in fortem vel nomen ea erat. Et ut hebrei tradunt, moyses eam tenuit vocavit salem, id est consumatam et perfectam, quia infirmus claudicans iacob sanatus est. Porro iacob emit iuxta oppidum partem agri ab emor rege sichimorum, patri illius eius centum agnis, habitavitque et erecto altari invocavit fortissimum deum israel.

De raptu dine et fuga iacob.

Egressa autem dina ut videret mulieres regionis. Filius civitatis ut ait iosephus sichemitarum sollempnitate habitantibus sola transiit ad urbem et ad cepturam ornamenta, principium mulierum. Quam videns sichem filius regis adamavit, rapuit violenter et compressit virginem et conglutinata est anima eius cum ea. Et ait patri: accipe mihi puellam hanc coniugem. Egressusque rex cum filio ad iacob, filii iacob veniebant de agro irati vehementer. Regi autem querenti matrimonium eorum et societatem et ut mutua esset coniugia, et sichem offerenti munera propinquitatem responderunt in dolo ut circumcidantur non possumus fedus inire cum incircumcisis, sed circumcidamini et nos sumus unus populus. Placuit oblatio emor et filio eius. Nec distulit adolescens quin statim impleret quod petebatur, et urbem persuaserat. Die tercio cum omnes recedere mento quando gravissimus est dolor vulneris, simeon et levi arreptis gladiis ingressi sunt urbem et regem sistentes et interfecerunt omnes masculos et depopulati sunt urbem. Prima vulnera eorum captivas duxerunt. Iosephus eum dicit festivitatis et sichimite regem et plures invenerunt primus custodiis adsistentes dormientes occiderunt et agro dixit iacob symeon et levi. Turbastis me et odiosum fecistis habitatoribus terre huius. Pheretoum

masculum sed tulerunt sororem de thoro sichem. Ceteri vero fratres irruerunt

me. Ego et domus mea. Deus autem confortans eum ait ad illum: surge ascende in bethel et habita ibi et fac altare deo qui apparuit tibi, sed prius sanctificavit illos. Iacob ergo convocata domo dixit: proicite deos alienos. Tradiderunt ergo ydola sua et inaures, et ut ait iosephus nec sciebat eos rachel celasse, eos infodit subter arborem. Et ait fratribus: abicite deos alienos et mundamini et ascendamus in bethel. De illo etiam quoque attinerat ydola et inaures, id est ornamenta ydolorum, apte tercium quoniam esse de iacob sub terebinthum que est post urbem sichem. Tradunt quidam quod ea tulit dominus in mersum et flammam in medio templi gerizim disposuerunt. Porro terror dei invasit finitimos ne persequerentur iacob qui perfectus venit in bethel et edificavit ibi altare. Optime domino ut id quod prius voverat. Eo tempore mortua est delbora nutrix rebecce et sepulta iuxta bethel subter therebinto que vocatum est nomen loci quercus fletus. Non ita quere sub quo tamen recitabitur super hoc. Apparuitque iterum deus iacob non vocaberis ultra iacob sed israel erit nomen tuum. Et appellavit eum israel. Ecce patet quod nomen primum mutatum prius invenitur impositum.

De morte rachel in partu beniamin.

Egressus inde iacob venit verno tempore ad terram que ducit in effratam, id est bethlee et est mutata. Sed dicta est effrata ab uxore caleph quae ibi sepulta. Ibique cum parturiret rachel cepit periclitari et peperit filium. Egrediente autem anima pre dolore partus moriens vocavit filium benoni, id est filium doloris. Pater vero eum ei concedens vocavit eum beniamin, id est filium dextere. Sepulta est ergo rachel in via que ducit bethlee et solam in cognatos honore sepulture habere non meruit. Erexitque iacob tumulum super sepulcrum eius qui appare usque in presentem. Egressus inde fecit tabernacula trans turrim ader, id est gregis. Sic locus dicitur hebraice ubi postea edificatum est templum et dictum quasi quodam vaticinio turris gregis, id est aggregationis futurae ad templum. Sed verius locus est iuxta bethleem ubi pastoribus angelorum grex in ortu domini cecinit. Sed iacob congregans suos pavit in nomine loco religionis.

De morte ysaac et regibus edom.

Cumque habitaret ibi ruben dormivit cum bala concubina patris quod non latuit iacob. Venit autem ad ysaac patrem suum in civitatem hebron et iam mortua invenit matrem. Non multum post adimpletum est eius completi dies ysaac et centum octoginta annorum, et ut iosephus .clxxx. u. et appositus est populo suo plenus dierum et sepelierunt eum filii eius esau et iacob in spelunca duplici. Hoc animadvertendum per illud iosephus. Forte mortuo patre divisit esau et iacob ita quod essent non capere et recessit esau ad montana que dimiserat eidem. Dicta est etiam ab eodem ydumea que prius dicebatur bosra. Enumerat moyses .xi. reges terre illius ab initio usque ad ultimum quidem potuit. Ait autem regnavit post bale iobab filius zare de bosra. Et hunc dicunt fuisse iob. Profecto esau sed hebrei esse dicunt ut secundum dictum est. Unde et in genesi quod eadem terra ante esau et iacob dicta fuit seyr. Enumerat moyses filios esau omnes principes hebreorum qui fuerunt in terra hebrea de quibus incipit sic. Isti filii seyr horrei habitatores terre huius horreos autem expulit esau unus principium illorum tamen

dicit ħemtatos reges qui fuerunt in edom antequam filii israel haberent re-
ges qui fuerunt in edom antequam filii israel haberent regem. s. saul.
et dicit hanc enumerationem appositam sub esdra. quia scire pot-
uit. In enumeratione nepotum legi de ana filio sebeon. et filia
dux esau. qui invenit aquas calidas in solitudine dum pasceret
asinas patris sui. hebreum verbum est. invenit iamim. de quo
multi varie disputant hebrei. Dicunt quidam iamim ma-
ria quia lacum in heremo invenit. alii putant aquas calidas. alii
[illegible] quasi [illegible] est hebree. hoc nomine dici. quos greci ther-
mas vocant. alii dicunt quod onagros asinis admisisse. ut ex
eis onagri asini nascerentur qui vocantur iamim. alii dicunt iamim
ad seditionem [illegible] asinos fecit ascendi. ut multi
nascerentur. notandum quod in replicatione filiorum esau ponit mo-
yses alia nomina uxorum eius. ab illis quam alibi posuerat. dicitur
ioseph quod amalech. filius esau fuit. de concubina habita
ut [illegible] in meo quem gobolitis dicebatur. dixit eam amalech
hinc. hi sunt qui [illegible] est ad generationem ia-
cob. [illegible] primus dicitur fecisse
homines. tum quia de rudibus doctos fecit. tunc legi fecisse
magnes hominum quia arte quadam ambulare fecit. invenit
primus anulum ferreum. s. inclusit gemma in eo anulum. quam sic
inges [illegible] gemma metello circumcidatur. tradidit
a. ut in medio digito quem medicum vocant poneretur adhor-
natum digitorum [illegible] reliquus dicitur a phabeo usque ad corpus quod
vena pervenitur. dicit in mea tempestate [illegible]
in [illegible] draco [illegible] venisse [illegible]
cultum. Ceres vero primum instrumenta arandi et mensuram
granum adinvenit quod [illegible] potientem et [illegible]
vos [illegible] dicitur. [illegible]
meti [illegible] **De venditione ioseph.**

Ioseph cum xv. esset annorum pascebat gregem patris sui. sc-
iendum quod ante mortem ysaac. xii. annis. venditus
est ioseph. quod sic probatur. sexagenarius erat ysaac cum nati sunt
iacob et esau. [illegible] annorum mortuus est. ergo. cxx. iacob. [illegible]
te patris. in venditione autem filii. cxxii. annorum fuit. Cum
venit ad ioseph in egyptum. cxxx. annorum erat. sed in descensu eius
in egyptum. et in venditione. ioseph fuit. xvii. annorum. ioseph
xvii. erat annorum cum venditus est in egyptum. et xxxviii. quin-
que [illegible] patris. Redit ergo moyses [illegible] primum miserat. dum
gradiretur iacob de mesopotamia. et dum venisset ad patrem
adhuc vivente rachel [illegible] ioseph fecit in indicio ioseph
in [illegible] cum fratribus suis [illegible]
[illegible] cui quod in senectute genuit. eum tum quia prestantior
corpore et animo sapientior ceteris erat. accusavitque fratres ap-
[illegible] crimine pessimo. s. odio eum [illegible]
p concubina patris. fecitque ei pater tunicam polimitam. i.
manu [illegible] tunicam [illegible]
[illegible] tunicam manicatam. i. manicas habentem.
alii [illegible] ut expeditiores essent. pe[illegible]
manicata. manu picta. acu [illegible] inducta. Causa tamen odii
maior fuit visio somniorum. Retulit enim fratribus somnium quod vi-
derat. dicens. putabam nos ligare manipulos in agro et quasi adorare
manipulos meum stantem qui dixerunt. Numquid rex

ni[ster] eris. Aliud quoque somnium patre presente retulit
eis. vidi quasi solem et lunam et stellas. xi. adorare me. In-
crepavit eum pater et ait. Numquid autem ego et mater tua
et fratres tui adorabimus te super terram. Potuit ergo arguere dicere
quia mater ad hoc vivebat. sed non mater adoravit eum. quia
non descenderat in egyptum. nec pater legitur eum adorasse
quamvis ioseph sustinuit. s. fratres adoraverunt ip-
sum in filiis. Cumque fratres in pascendis gregibus morarentur
[illegible] misit eum pater de valle ebron. ut videret
quid fieret circa fratres et pecora. Cumque non inveniret eos
[illegible] secutus est eos in dotaim. quem cum vidissent
[illegible] mutuo loquebantur. Ecce sompniator venit.
occidamus eos [illegible] mentiemur vere
dicemusque fera pessima devoravit eum. Ruben autem
volens liberare eum [illegible] nolo effundatis sanguinem sed
[illegible] in cisternam. [illegible]
[illegible] ioseph matre [illegible]
[illegible] tunica polimita. miserunt in cisternam
in qua non erat aqua. et recessit ruben. [illegible]
pascua. Dum autem sederent comedentes panem iud[as]
[illegible] puer manus nostre non polluantur ce-
teris sanguine eius. [illegible]
[illegible] xxx argenteis. eos de vocat madianitas
quos vocant ismaelitas. [illegible] filii habe-
[illegible] filios de [illegible] uxoribus [illegible]
[illegible] forte separati postea redierunt [illegible]
[illegible] prius tenuerunt nomen [illegible]
[illegible] quidam [illegible]
forte nuper separati fuerunt. Reversus autem ruben ad cisternam non
invenit puerum. et scissis vestibus [illegible]
[illegible] accepto quod invenit. Tulerunt autem tunicam
ioseph [illegible] in sanguine edi. mittentes qui ferent
ad patrem et dicerent hanc invenimus vide si tunica
filii tui est. quam cum agnovisset pater ait. fera pessima de-
voravit filium meum [illegible] vestibus indutus cilicio.
[illegible] filium meum scissisque vestibus et indutus cilicio
[illegible] filius ut lenirent dolorem patris noluit eos audire
[illegible] descendam lugens ad filium meum in infernum
[illegible] in inferno [illegible] longe semot[us]
[illegible] quos quiete [illegible]
dicebat sicut sinum matris dominus. Dictus est et sinus hab[r]-
ae quia abraham [illegible] usque ad mortem [illegible]
[illegible] ioseph in egypto phutiphari eu-
nucho magistro militie pharaonis. [illegible]
[illegible]
[illegible] nares
dapifer principis [illegible]
ioseph [illegible]
[illegible] uxorem [illegible] ioseph filia eius [illegible]
[illegible] castra
[illegible] hebrei [illegible] ioseph elegante
[illegible] custodiens ioseph [illegible]
[illegible]

De ingressu ioseph in egipto.

[illegible] de gala apportantes in camelis aromata
et resina et [illegible] in egyptum. Dixitque iudas
fratribus suis. melius ut vendatur ismahelitis.

[illegible] cum eunuchus esset [illegible] cum vero [illegible]
[illegible] pontifice eliopoleos [illegible] honoratus
[illegible] **De iuda genuit phares et zara.**

Eodem tempore [illegible] ioseph [illegible]
[illegible] recapitulationem discedens iudas a fratribus suis [illegible]
[illegible] adolam [illegible] uxorem [illegible]
[illegible] chananei. que peperit [illegible] primogeni-
tum her et onan [illegible] Dedit autem iudas her pri-
mogenito uxorem nomine thamar. fuit autem her nequam
[illegible] uxoris [illegible] mortuus est
mortuus [illegible] iuxta uxorem [illegible] iudas onam
[illegible] semen fratri [illegible]
quedam [illegible] postea [illegible]
[illegible] fundebat semen
[illegible] uxorem cognoscere [illegible]
[illegible] iudas thamar ut esset vi-
dua in domo patris sui donec cresceret sela quod ad
[illegible] thamar [illegible]
[illegible] sua uxor [illegible] consolatione accep-
ta post luctum [illegible] oves cum hiram opilio-
ne suo. quod audiens [illegible] thamar depositis ves-
tibus viduitatis assumpsit theristrum. sedit in bivio itineris.
quod ducit tamnam [illegible] hebreum sonat [illegible] sicut
vocant bivium. [illegible]
quo graditur. Quam cum vidisset iudas suspicatus est ei-
se meretricem. Cum dixit sine me ut coeam tecum. quam
[illegible] [illegible] pariat
[illegible] annulum ar-
[illegible] pariter [illegible]
tum concepit mulier geminos [illegible] recepit [illegible] ves-
tibus viduitatis. iudas vero misit ei hedum per pastorem suum
cum eam invenisset [illegible] sine pignoribus. post
tres autem menses dictum est iude fornicata est tha-
mar [illegible] quem [illegible]
[illegible] ad penam misit [illegible]
[illegible] concepi [illegible] me. qui
[illegible] sela filio meo. [illegible] filii mi.
[illegible] iudas. [illegible]
apparuerunt duo [illegible] effusione alter protulit
manum in qua [illegible] coccinum. et ait. [illegible]
[illegible] retrahente manum egressus est alter.
[illegible] maria [illegible]
hoc vocavit eum phares. [illegible] in bona se
[illegible] puer [illegible] qui vidit in par-
tu [illegible] puerum [illegible] cum [illegible]
[illegible] oriens [illegible] apparuit [illegible]
[illegible] regum in p-
[illegible] genealogiam [illegible]
num in manu phares [illegible]
nomen phares sortitus est. **De [illegible] ioseph.**

Igitur ioseph ductus est in egyptum emitque eum phu-
tifar. fuitque dominus cum eo. [illegible]
[illegible] benedixitque dominus domui egyptii

[illegible] ioseph [illegible] non noverat [illegible] quo ve-
sceretur. [illegible] quod domina sua iniecit oculos in eum
[illegible] omnia sua tradidit
in domum [illegible] possum hoc facere [illegible]
[illegible] ait ioseph
quod publica festivitas instaret et [illegible] mulieres [illegible]
esse debebant. et illa egritudinem simulavit [illegible]
[illegible] solitudinem. [illegible] ioseph
[illegible] pallii ioseph. ait illi dormi mecum. qui
cum relicto pallio in manu eius egressus est foras. illa mentita
[illegible] sibi [illegible] pallium ostendit
[illegible] dicens [illegible]
[illegible] ioseph [illegible]
[illegible] regis [illegible] in conspectu principis
[illegible] qui carcere [illegible] posuit. **De expositione somniorum pincerne et pistoris.**

[illegible] pistor [illegible] carcere
[illegible] ioseph ministrabat. viderunt autem sompnium
ambo nocte una. Quos cum mane vidisset tristes sciscitatus est ab eis causam doloris. Cumque accepisset propo-
[illegible] dolore. ait [illegible] nunquid non
est interpretatio [illegible] videbam coram me
[illegible] fundunt palmi-
tes. alii ponunt [illegible]
[illegible] crescere [illegible] matu-
rescere [illegible] pharaonis. [illegible]
[illegible] poculum pharaoni. ait ioseph. [illegible]
[illegible] omnibus [illegible]
[illegible] est eius visio. Tres autem propagines
tres dies sunt post quos restituet te pharao in gradum
pristinum. memento mei cum bene tibi fuerit. ut suggeras regi ut
educat me quia de terra hebreorum furto sublatus sum
et innocens [illegible] Dixit ait pistor. videbam
[illegible] super caput meum [illegible]
portare me cibos qui fiunt arte pistoria [illegible]
comedere [illegible] ait duo plena panibus [illegible]
[illegible] obsonio [illegible] cibus qualia solent regibus [illegible]
[illegible] panum [illegible]
[illegible] quod [illegible] panes [illegible] quot
erant panes [illegible] de quibus edebat pharao et ait ioseph.
[illegible] panes [illegible] de quibus edebat [illegible] bono-
rum. Tres adhuc dies sunt post quos pharao suspendet
te in cruce et comederent carnes tuas. Exin dies tertius
erat natalicius [illegible] pharaonis. [illegible] recor-
datus [illegible] restituit eum pistorem vero suspendit.
[illegible] **De sublimatione ioseph et expositione somniorum.**

[illegible] pharao sompnium. putabat se stare super fluvium de quo
ascendebant vii. boves [illegible] carnalibus [illegible]
[illegible] emergebant de
flumine [illegible] confectu [illegible] devorabant po-
res. [illegible] pharao. Rursusque dormivit
[illegible] vidit alterum sompnium. Septem spice plene pu-
[illegible] in [illegible] uno. Alieque totidem iuxta [illegible]
[illegible] tenues [illegible]

poris intus pharao convocavit coniectores et sapientes egypti, nec erat qui interpretaretur. Recordatus est pincerna ioseph, de carcere eductum totondit, et veste mutata oblatus est regi. Edissere quidquid sit narratum. Quid ait et ait ioseph: Sompnium regis unum est. Unum sunt que facturus est deus ostendit pharaoni. Ecce vii anni venient fertilitatis magne in universa terra egypti, quos insequentur alii vii tante sterilitatis. Boves agricole et spice sompnium; repetitio firmitatis est indicium. Ostendit iuxta fluvium vidisti hoc. Causa fertilitatis et sterilitatis ex flumine maxime oritur. Nunc ergo provideat rex virum qui quintam partem frugum per vii annos fertilitatis congreget in horrea regis, ut sufficiat ad vii annos famis futuros. Placuit pharaoni utrumque, et mirantes in ioseph et sompnii solutionem et consilii discretionem. Ut sibi dispensationem eius committeret dicens quia spiritu dei plenus esset. Ecce iam insinuatur esse spiritus dei in primo loco: Spiritus domini ferebatur super aquas. Secundo: Non permanebit spiritus meus in hominibus istis. Tercio loco. Tulit ergo pharao anulum de manu sua et dedit in manu eius, et collo torquem auream circumposuit, fecitque eum secundum in regno. Ascenditque ioseph currum regis clamante precone ut omnes coram eo genua flecterent sicut coram rege. Hebrei tamen tradunt preconem clamasse abgrech, quod sonat pater tenerum. Abba est pater, rech dicitur tener; pater sapientia, tener etate. Et ait rex ad iosep: Ego sum pharao. Iuramentum est. Et est sensus: sicut verum est me esse pharaonem, sic verum est quod dicam. Absque tuo imperio non movebit quispiam manum aut pedem in egypto, id est non egredietur quispiam hoc est sine nutu tuo publicis fungetur officiis. Et vocavit eum lingua egyptiaca phanphane, id est salvatorem mundi, quod genus potifar dicit. Ebraice tamen sonat absconditorum inventorem. Et dedit ei assenech filiam phutifar [illegible]. Triginta annorum erat ioseph quando stetit coram pharaone. Natique sunt ei duo filii priusquam veniret fames. Vocavitque primogenitum manasse, quod est oblivio, dicens: oblivisci me fecit deus laborum meorum et domus patris mei. Secundum vocavit effraim, quod est fructificatio, dicens: crescere me fecit deus in terra paupertatis mee.

De ingressu fratrum ioseph in egiptum.

Ioseph congregavit frumentum septem annis, quibus transactis venerunt anni inopie. Et clamavit populus ad pharaonem alimenta petens. Quibus ille precepit ire ad ioseph. Aperuitque ioseph horrea et vendebat egyptiis. Alie provincie veniebant in egyptum ut emerent escas. Pecunia vero tradebatur archariis regis. Audiens autem iacob quod esce venderentur in egypto misit illuc x filios suos, beniamin domi retento. Cumque fratres intrassent egyptum venerunt ad iosep, et cognoverunt eum. Cumque adorassent et agnovisset eos, durius loquebatur eis dicens: Unde venistis? Qui dixerunt: De terra chanaan ad emendum escas. Et ille: Exploratores estis; ut videatis infirmiora terre venistis. Qui illi: Non est ita domine, sed servi tui; omnes filii sumus unius viri. Minimus cum patre nostro est, alius non est super. Quibus ait: Hoc est quod locutus sum. Exploratores estis. Impossibile enim uno viro tales filios esse, cum regibus tali filiorum copia valde difficilis sit. Per salutem pharaonis non egrediemini hinc donec veniat frater vester minimus. Mittite unum ex vobis qui adducat eum. Timebat enim ne forsitan in illum aliquid deliquissent. Tradidit eos in carcerem custodie tribus diebus. Tercio autem die eduxit eos et retinens symeon coram eis ligavit, aliis abire permisit. Qui conquerebantur ad invicem: merito hec patimur quia peccavimus in fratrem nostrum, nescientes quod intelligeret eos ioseph, quia per interpretem loquebatur eis. Iussitque ioseph ministris suis ut implerent saccos eorum tritico et reponerent pecunias singulorum in saccis suis, deditque eis cibaria in via. Cumque venissent ad patrem suum in terram chanaan narraverunt ei omnia que acciderant eis. Cumque frumenta effunderent, singuli invenerunt in ore saccorum ligatas pecunias. Territisque omnibus dixit pater: Absque liberis me esse fecistis. Ioseph non est super, symeon tenetur in vinculis, beniamin auferetis. In me hec mala reciderunt. Et ait ruben: Duos filios meos interfice si non reduxero illum tibi. Trade eum in manu mea. At ille: Non descendet filius meus vobiscum. [illegible] eos premebat. Dixit iacob ad filios: Revertimini in egyptum ut ematis pauxillum escarum. Ait iudas: Si vis mittere nobiscum puerum, ibimus; alioquin non ibimus. Ego suscipio puerum, de manu mea require illum. Nisi eum reduxero ero peccati reus in perpetuum. Ait israel: Si sic necesse est, facite quod vultis. Sumite de optimis terre frugibus et deferte viro munera: resine et mellis et storacis et stactes et terebinti et amigdalarum. Pecuniam quoque quam retulistis reportate, et aliam ad emendos cibos. Deus autem faciat vobis virum placabilem, et remittat vobiscum fratrem. Resina dicitur gummi liquidum terebinti, atque inde quoque manare pretiosior est terebintina. Quod exponendo subdit: et terebinti. Secunda est lentiscina, que venit de chia insula. Tercia est pinea. Forte balsamum sic vocaverunt. Ioseph in principio mittit balsamum posuit, et in fine resinam tacuit. Similiter quod dicit stacte, resine pro die in libro genesis nunc tantum quoque vocat balsamum. [illegible] (C)um igitur filii iacob descendissent in egyptum, et stetissent coram ioseph, precepit dispensatori suo ut introduceret eos et pararet convivium, quia mecum comesturi sunt. Illi timentes se propter pecuniam quam in saccis retulerant, dicebant dispensatori se eandem retulisse, et eis nescientibus

De ingressu iterum in egiptum.

in saccis fuisse repositam. Qui ait: Pax vobis. Deus vester dedit eam vobis; pecuniam quam dedistis ego habeo probatam. Ad eos symeonem eduxit. Omnia quoque parabant donec ad eos ingrederetur ioseph meridie. Cui ingresso obtulerunt munera et adoraverunt in terram. Et accepto quod salvus esset pater, viso beniamin commota sunt viscera eius, et ingressus cubiculum flevit. Lotaque facie egressus est et continuit se et ait: Ponite panes. Seorsum autem ioseph, seorsum fratres, ut advene, et egyptii seorsum. Non putant egyptii seorsum, ut indigne eos edere cum ebreis, forte pro dispari cultu. Disposuitque ioseph fratres secundum ordinem etatis eorum, sic in domo patris sedere consueverant, datisque partibus mirabantur quod pars beniamin duplicibus partibus honorabatur. Vere autem sextuplex fuit, si quinque fuerunt ciborum impositiones et equalibus duplum dedit beniamin. Biberuntque et inebriati sunt cum eo, id est satiati. Sed ydioma hebreum precepit quoque ioseph dispensatori suo ut impleret saccos eorum et pecuniam reponerent, ut prius. Sciphum quoque suum argenteum in sacco minoris reponeret. Factumque est ita. Et orto mane dimissi sunt; et dispensator, ut iussit ioseph, insecutus est eos et ait: Pessimam rem fecistis. Sciphum furati estis in quo bibit dominus meus et in quo augurari solet. At illi dixerunt: Apud quemcumque inventum fuerit, quod quesitis, moriatur, et nos servi erimus domini tui. Ille scrutatus est, incipiens a maiori usque ad minorem invenit sciphum in sacco beniamin. Et illi redierunt ad ioseph. Quibus ipse ait: Augurando quod non sit similis in augurandi scientia. Forte ideo dictum est, id est putando. Iudas suo plurimum supplicabat ut ipse in meliore representaret, erat enim qui insua fide eum receperat a patre. (N)on poterat se ultra cohibere ioseph, et eiectis aliis foris cum fletu clamavit. Utrique quievere, audierunt. Ego sum ioseph: nolite pavere, pro salute vestra misit me deus ante vos. Biennium enim iam transiit, adhuc v anni restant quibus nec arari poterit nec meti. Quod ex nimia fluvii inundatione contigit accidisse. Et adiecit: Festinate, ascendite ad patrem meum, gloriam meam adducite eum ad me, et pascam vos et pecora vestra. Nemo remaneat et habitabitis in terra iesse. Oculi vestri videntes quod hos meus loquitur ad vos. Id est videte quod loquor. Osculatusque est ioseph omnes fratres suos, flevitque super singulos. Auditumque est in aula regis. Gavisusque pharao dixit ad ioseph: Dic fratribus tuis: Tollite de terra egypti plaustra ad subvectionem coniugum et parvulorum. Omnia adducite nobiscum. Dabo vobis omnia bona egypti, et comedetis medullam terre. Fecerunt quod est ita. Deditque ioseph singulis binas stolas; secunda dicitur a collo usque ad pedem, longum cilicium. Beniamin vero ccc argenteos cum quinque stolas optimas totidem. Misit patri asinos decem qui subveherent ex omnibus bonis egypti, et totidem asinas triticum in via. Quo veniens

X. Cum ioseph indicatur se fratribus

ad patrem dicentes: Ioseph vivit et dominatur in egypto. Iacob quasi de gravi sompno evigilans non credebat eis. Cumque vidisset universa que miserat ait: Sufficit mihi si filius meus vivit. Quid de potestate et gloria non multum curo. Sufficit. Vadam et videbo eum priusquam moriar. (I)gitur profectus israel cum omnibus que habebat venit ad puteum iuramenti, et mactatis victimis deo audivit deum per visionem noctis dicentem sibi: Noli timere. Descende in egyptum, faciamque te in gentem magnam et inde reducam te. Ioseph quoque ponet manum suam super oculos tuos. Surgens ergo de puteo iuramenti venit in egyptum cum omni semine suo. Cuncte anime que egresse de femore eius non computatis uxoribus filiorum eius, duces sunt; apte totum intelligi fuerunt lxvi preter ipsum et ioseph cum duobus filiis suis qui nati in egypto fuerunt. Sunt ergo lxx. Pro lxx transtulerunt lxxv, et lucas simul in actibus apostolorum dicit. Per occupationem dictum esse interpretatur. Retinuerunt tamen v filios filiorum ioseph, qui illi duo duas tribus facti sunt. Lucas quidem scribens acta apostolorum gentibus non fuit ausus mutare ubi lxx tempore eorum vigebat auctoritas, magis ipse non adhuc ignotus erat eis. Ipsi et in decimo nomio transtulerunt quod israel ingressus est cum habet lxx. Nota in hiis numeri hec: Zoram filios iude cum mortui sint in terra chanaan forte in loco defunctorum numeraverunt duas ancillas iacob. Sitan et illam neutrum more scripture summa non posuit quibus partum dicit. Notandum quia lxx sunt iacob filii et lie xxxiii, filii zelphe xvi, filii rachel xiiii, filii bale vii. Nota cum ioseph non descendit, in duo restat ut beniamin habet x. Sed in libro non leguntur nisi ix. Forte unius sepultorum duo nomina septem scripsimo. Unde magister ugo. Asbel tercium masa et belum dimisit. Sed non videtur preter stare quod nominis cum familie tribui iniunctis: sed in hebraica veritate nomina est nuptiarum duo nomina sunt quod a prioris uniose videtur. Asi forte in ioseph, pro asbel posuit asbela. Id sic divisit. (P)remisit autem iacob iudam ad ioseph ut occurreret ei in iesse, cum occurrit ei ingressus est: Alii hunc adurbem heroum in terra ramesse quod tegisse post thebas dicta est ad thebas, quorum legionem pertulit mauricius. Alii est thebe in thebaida. Postea cum reges fuerunt ex ea dicta est urbs heroos. Cetera egyptii debebant custodia in finibus terre illius. Precaventes ne hebrei cogentibus egyptiis urbe tabernaculorum que dicta est ramesse pro pugna; asenorte dicta est quod sonat sine sexu, sic dicta quia sine discretione sexus utrumque cepit imperare egypto. Dixitque ioseph ad omnem domum patris sui: Ibo et nuntiabo pharaoni. Nos vero eritis pastores viri. Cumque dixerit vobis: Quod est opus vestrum? dicentes: Pastores sumus nos et patres nostri, ut habitetis seorsum ab egyptiis in optima terra gessen, quia detestantur egyptii pastores ovium, quia non comedunt oves, sed inhumanum est. Ingressusque ioseph ad regem et quinque fratres suos id est supremos v viros statuit coram rege. Quibus dixisset: Si pastores ovium adducebant nos

Marginal notes (left margin): Et est subiectio ne ad regnum [illegible] ioseph. Rex [illegible] [illegible] sompnii non [illegible]. Sterilitatis [illegible] hanc dicta ad [illegible].

Marginal notes (between the pages): [illegible]

Marginal notes (red): De fratribus venientibus ad patrem. De descensu israel in egyptum. Cum ioseph occurrit patri in [illegible] ad regem. De ingressu iterum in egiptum.

Marginal notes (right margin): [illegible]

erbia in terra chanaan. petimus que ut iubeas nos servos tuos esse
in terra gessen. nec tibi separari volumus. sic commune patris f-
acere prudentiam. sicque quando egyptus tempore inopie ha-
bundabat in pascuis. dum enim egyptus esse naturam aliarum
regionum cum habundat frugibus: sterilis est in pascuis. et e con-
trario. vel inundatio fluminis sicut terram ipsam colendi impedi-
t ita extinguit pascua sed aliter mistice. Postquam introduxit
ioseph patrem ad regem benedixitque regi inquisitum est a rege
de diebus annorum suorum. ait. dies peregrinationis vite mee
annorum cxxx. sunt parvi et mali. nec pervenerunt usque ad dies pa-
trum meorum peregrinationis dixit. quasi vita hec peregrinatio sola
tantum. mali dixit quasi sapiens accusator etiam. quod autem
de parvi determinavit subdens. nec pervenerunt etc.
vero quod ioseph fratribus suis possessionem in optimo terre solo. ramesse.
vel die tu ioseph. concessit eis pharao. ut melius et potentia
urbe conversarentur. illic repascua pastores eius habitan-
ante. sicut ingratum esse egyptiis separari a se pastores. unde
quare eorum esse ut videlicet. forte ad terretorium heliopol-
eos spectabat terra iessem. De annone quod iste pas-

i. Frugum institucio a ioseph.

Prevaluit fames in egipto cumque defecisset precium
pecorum; sustentavit eos ioseph anno illo pro
mutatione pecorum. Sequenti anno cum fame premer-
entur omnem terram egypti ioseph possedit et subiecit
eam servituti pharaonis. preter terram sacerdotum. quos alue-
runt reges quibus statuta cibaria ex orreis publicis debeba-
ntur. ideo non sunt compulsi vendere possessiones suas. Circa fi-
nem vero salutati ait ioseph ad populos. En vos et pecora vestra
in manu pharaonis sunt. Ecce vobis reddo terram et pecora et
dabo semina ut coletis terram regi quintam partem dabitis.
quatuor reliquas permitto vobis in sementem et cibos quicquid
exierit. Salus nostra in manu tua est. et ex tunc usque nunc. quinta
solvitur regibus; egypti et remansit cum in lege. De mutatione cap-

Benedictio ioseph patris.

Habitavit igitur israel in terra egypti. auctusque nimis: vixit in ea. xvii. annis. factique sunt dies sui. cxl. vii. an-
norum cumque viderent diem obitus sui imminere vocavit
ioseph. et fecit ut poneret manum suam sub femore suo
et iuraret quod sepeliret eum in sepulcro maiorum suorum quod
abinuit deinde. et inferendo dixit ubi mortua fuit rachel
quasi excusans quod non sepelierit eam ubi ipsa volebat sepeliri
Cura fuit sepeliri in terra in qua sciebant. Lxx. resurrec-
turum. ut cum eo resurgeret. Distat autem ab hinnim aca
lirytia fere. xxx. miliibus. Cumque iurasset ioseph conversus
israel ad lectuli caput. quod erat ad orientem. adoravit dominum. qui-
dam codices habent adoravit summitatem virge eius. vel incipite
virge sue et utrumque stare potuit. et senex habere virgam in
inbecillitate et solacium. et virge summitatem eam adoravit. vel sceptrum quod
gerebat ioseph suscepit donec iuraret. cumque iurasset eius
summitatem virge non diu reddidit adoravit dominum. non est cre-
dendum esse dicendum; quod adoravit sceptrum ioseph. Interim
nuntiatum est ioseph. quod egrotaret pater eius. assumptisque duobus
filiis ivit ad eum. audiens senex venisse filium confortatus est.
et sedit in lectulo. intuensque eum ioseph. iste sunt filii
quos dedit mihi dominus in hoc loco. ait iacob. isti duo tui erunt
duos ait. Quod fuit isti. claritatem videre non poterat. ait ioseph.

.Sic. ruben et symeon reputabuntur mihi. quemque tribum faciet. re-
liquos quos genueris tuos erunt. et nomine fratrum suorum vocabuntur in possessio-
nibus. applicuit autem ioseph ad dexteram patris effraim
ad sinistram. adorans et petens. ut benediceret eis. iacob
vero in spiritu cancellavit manus in minori dexteram disponens
cognovit ferens ioseph ait. Non ita convenit pater.
ait hic primogenitus est. et ille. Scio fili mi. et ille quidem
erit in populos. sed minor erit. et semen eius erit in gentes. hoc
impletum est in ierobam. qui xii. regnavit. x. tribubus. et fuit
effrata. ait ad effraim. iure benedicetur israel. et dicet in popu-
lo faciat tibi deus sicut effraim et manasse. et ambos ait.
deus patrum meorum benedicat pueris istis. invocetur nomen
super eos et nomina patrum. et ysaac. et fit multitudi-
ne super terram. ait ad ioseph. deus reducet vos in terram vestram
dedit pater fratribus tuos sicem quam tulit in gladio. et arcu meo
de manu amorrei. Sane eam emerat. et agros a rege emo
sed cum preceperint siccimitarum de invenit auferri et potest
ad te sicut ei optimum. De benediccionibus xii. tribuum.

Convocavit autem iacob filios suos. ait illis. Congre-
gamini ut annunciem vobis que ventura sunt in diebus novissimis
ad litteram de divisione terre. et de statu tribuum futuro prophetavit
aptissime non de utroque; ad adventum. Ruben primogenitus
meus fortitudo mea. i. que genui in etate robusta
principium doloris mei. i. sollicitudinis mee erga filios. vel
hic alii capitulum libris mis. prior in donis. maior imperio
10. suplere esse debuerat. Effusus es sicut aqua. i. in
violenti libidine non crescas quia ascendisti cubile patris
tui. et ita distingue. effusus es. sicut aqua non cres-
cas. quasi. cum p. tui. ita distingue effusus es sicut aq
non crescas. Accessit dominus lege primogeniture honore et de-
bebat in duplicitas. in possessionibus. sufficiat te per
cominem tuo patre esse ceteris. non ergo super eos. sicut aq
ebulliens sic egrederis. vel sicut filius in iudam. Symeon
et levi vasa iniquitatis. qui in furore suo occiderunt
viros. sic siccimitas et suffoderunt muros. in voluntat-
ate sua. hoc aperit quod esse voluntate ipsi fecerunt
illud. alii habent sub non vanus erit taurum. quod qui-
dam de filio regis quem impuerint dicunt intelligit.
quidam dexter quidam de taurus ipsis per philosophum dic-
tum putant. in consilio eorum non veniat anima mea.
hoc plane dexter de symeone. vel sicut levi. sacerdotes
quorum consilio facti sunt quidam eos in iacob et di-
spergam in israel ad litteram levi forte non habuit in terra
sed annuatim alias in obsidiones habuit ad alenda pecora sua
consimiliter. quia modicum erat sorte non habuit. sed recepit
sortem in medio. Sequitur de iuda. in ipsa prophetia de regno
futuro in iuda. et plane dexter. iudas te laudabunt fratres tui
semen est quam aliis astitutis; primo post moysen intravit
mare. ut regnum primum. concurrentia mecum; manu
eorum tuorum et adorabunt te filii fratris tui. hoc notat rege
futurum. catulus leonis iudas. hoc decapite regis de'u
minimum tuorum electus est in regem. ad predam ascendisti fi-
lii mi. quod primo de ipsis hostes habuit requiescens

accubuisti ut leo. et quasi leena. per quem in pace regnum ma-
xime timebatur. Quis suscitabit eum ad propheciam adduntur quam plurius
solus qui directus est in david. vel de successione salomonis
post. Non auferetur sceptrum. i. rex de iuda. et dux de fe-
moribus eius donec veniat qui mittendus est. a parte sui.
ex usque ad transmigrationem babilonis fuerunt reges
de iuda. ex inde duces usque ad hyrcanum. et in fuerunt
reges ex captivitate. vel deficerunt usque; et regnavit herodes alienigena.
et ipse erit expectatio gentium. salvator. sed expectata non
solum in iudeis sed et gentibus; tunc de eo in terra sermone
ad filium de illo mittendo sic. Ligans ad vineam pullum suum ille erit. ligat
ad vineam pullum suum ad vitem asinam suam. i. gentilem
et iudeum. Sed quis est associabat. lavabit in vino
stolam suam et in sanguine uve pallium suum. i. car-
nem suam sanguine passionis cruentabat. Pulchri-
ores oculi eius vino. i. apostoli. et dentes vinum. i. predi-
catores lacte candidiores. hebreus omnia de iuda sic
non auferetur. sceptrum. i. quod de divino quod primum in terra
in terra. xii. primus obtulit in eo tabernaculo. et ita modi
donec veniat qui mittendus est. In hebreo. donec veniat sy-
lo. i. usque ad saulem. usque in silo. post tamen rediit ad iu-
dam quod eripuit ioseph a manibus; fratrum suorum erat
expectatio gentium. i. tribuum undecim. iudas a iacob et
probus in pluribus legitur. ad vinum pulcra et ad vinum asinam. i. campania
erit et vini copia quod in una vite honerabitur a
simus. et ob hoc rubicundos dixit oculos. quia sic apparet
modestis in bibitur. tu in candore dentium copiam ovium
et lactis notat. quia lac comestum apparet in den-
tibus. Zabulon habitabit in littore maris. et in sta-
tione navium pertingens usque sydonem adulteri-
tibus; hoc maritima possedit. Isachar asinus fortis. et
ossibus. i. in agricola accubans inter terminos quam
diviniam possederat inter maritima. et montes. Vidit
requiem quod esset bona. i. terram fecundam. in sequentia et
terram quod optima. et supposuit humerum suum ad por-
tandum quia iniunctis vicinis; ad mare. quae in ti-
nibus. sic habundabant. laboravit fratres quasi est
tributis serviens. i. navibus; ferentibus; tributa hebrei
hebrei metaphorice exponunt dicentes quod nocte et die stu-
dendo laboravit. et omnis tribus; esuriunt qui magistros
doctrina ferentes. Dan iudicabit populum suum. sic. et alia tribus;
fiat dan coluber in via cerastes in semita mordens
ungulas equi. ut cadat assessor eius retro. hoc in samso-
nem impletum est. qui de licet dans sit minima tribus; tamen
ea surget iudex in israel. sic et aluus quemadmodum
coluber vias observabit. ne liceat hostibus; vagari
puniendo depopulando. ut prius et superbia philistinorum
in retrocedere faceret. sed quamvis tamen sit. non ite
erit. vel unum subdens. tamen post ipsum salutare tuum ex
pectabo domine exponit. et hoc dexter. quam in tertium de
dan assertum quod esse sedes morsu pestifere per dicionis
et cornu potestatis armabit multo et quis ascen-
derat ad culmen virtutum rectedit. et nec salvator

veniret. de iudicium expectavit. alii refert. Gad accinctus ge-
quin. i. exercite. et est. assessor eius. i. a terra morsu perditionis
deiectus in morte eum salvatorem expectavit resurget. i. ut
dicis esse fuisse de isacar. Gad. accinctus vel accinctus
praeliabitur ante eum. et accingetur retrorsum. Gad. cum ruben
et dimidia tribu manasse relictis uxoribus; et liberis ultra
iordanem in finibus; sic armatus procedebat israel in terra
promissionis. sed post xiiii. annos primus reuertens. plurimos
victimarum gentium ad ipsos suos quos reliquerant invenit
et fortiter dimicans hostes stravit. Aser pinguis panis
eius prebebit delicias regibus; sic fertilis fuit. hoc possio. de
licus affluens. Neptalim cervus emissus et dans elo-
quia pulchritudinis. pro velocitate cervi sicut velocitate
terre ubi messes quasi palmas primos fructus parit. Alii habent
ager irriguus. quia super lacum genezareth iordanem ir-
rigatur. vel ut sit quod eadem commendatione verbi eloquiorum admi-
rande thabor quam in finibus; eius est. refert et prophe-
tia meruerit. vel quia de primis frugibus; et offerebatur
in pasca. unde fiebat laus deo quasi eloquiorum pulchritudi-
nis. Ad hoc tamen et apostolos veri referrent quam maxime docu-
it. Filius accrescens ioseph filius accrescens virtute
sed et decore. Filie discurrent. primum hoc notat quia
ioseph transeunte per egiptum mulieres ascendebant
muros ut viderent eius pulchritudinem. exasperaverunt
eum et iurgati sunt invidentes; illi habentes iacula. id est tribus; et
quasi dicit invidie et eum armaris sic. sed in forti arcus
i. in deo. et dissoluta sunt vincula brachiorum eius
et manuum illius per manus potentis iacob. i. dominus. quasi
et potentia iacob. solutus vinculis quibus; ligaverant
custos pastores. egressus lapis israel. quia de eo ieroboam quia
fortis rex israel. i. x. tribuum; et pastor. totius familie patris
in egipto hebreus hec. inde pastorum lapidem israel
per commendationem et benedixit ei. sic. deus patris tui erit ad-
iutor tuus. omnipotens benedicet te benedictionibus celi
desuper benedictionibus; abissi iacentis deorsum benedictionibus
uberum et vulve. ordo confusus est. pro conceptione
et nutritione ponit. optat ei rore celi. fertilita-
tem terre ubertate lactis. fecunditate pecorum. bene-
dictiones patris tui confortate benedictionibus; patrum
eius. donec veniret desiderium collium eternorum hoc ad li-
tteram nec est expositum. forte sic potest intelligi. legitimus
inclinatus scopuli arcus et rectificet. sed ar. et ipso
montes exulta. sic arietes. et colles sicut agni ovium. et hec dicunt
desiderium collium. hoc ad ipsius pectat. alibi dominus colle-
tergoni et in etiam. Dominus quasi iuxta arcum fuisse colle
aspinos et saxos vel dicitur etiam. Quatuor et hebr-
ebat ceraunia. unde tergoni dictus. quorum aliqua
pars. inclinata est quoniam israel ut facile transiret
et eis applauserit eorum adventui. et forte de dimidia tribu
manasse circa montes illos sortem habuit. et desiderium
suis. Sic benedicite ioseph. domini pro colles. exultantes intra
fines terre promissionis. et ulterius. quod donec inclusum est. forte
prophetavit de monte effraim. et monte samarie. in

Fuit ... Frugum ...

quib; egr̄ uit fili⁹ t demoniū; medoy ipsaniū ulc̄ qs
exultat adhuc ecclesiam manifest. ilectus est tibi d
ecclio hostiū. nē dom̄ exclusiuū est. cc ii timuatē
gl̄a ifil. Exhebreo bn̄ h̄ sensus. donec uigat colles
et rucelo. z sensus. bñdicē sic uic; more loq̄di. sic
ut soly. dicī donec. ūcelū ītū cecinit. z ē dñs bn̄
dictiones suas. mcipue iosep. z uitice narrat. u
sci mt̄ris suo bn̄ūm. lup⁹ rapax mane comedet p
dā. z uespe diuidet spolia. Quidam refert. h̄ adhuc
q̄ fuit in sorte benjamī. qui dr̄ lup⁹ rapax q̄ sanguē
ppl̄oꝝ. z fudit. mane eḡ filioꝝ. de egypto. pdā
u. legē q̄ accepit ab accep. z adhuc ēt comedit.
li. uespe ītū di. diuidet spām. uuu sicut ē dolatū
occidente hebreo. adultare quod fuit in ēlū. reddit
qd dr̄ lup⁹ rapax. p̄ egl̄ uoluntatē. nupo mane.
sacerdotes ponebāt uictimas adolendū. uespe ip
mane diuidebāt. pres sual. qd sacrificū eoꝝ stringe
bant. z ill̄ de quibus mentiūt. qui fuit debemami
qui primo fideles p̄secut. i. p̄ fidei eloq̄a dī. z ḡdū
electē. dispensauit. t q̄ tō; illa multitū fuit bellico
sa bñdictio; singlis. p̄pl̄is bñdictiōib; nō qd singlis
bēa dicit. si; q̄ bñ. z plebi ce dic. t qua exemplare
pre bñdixit. est. b locut est iacob. z collēg. pdec
suos sup lectulū suū. z obiit. apposit; ē ad plm suū
i. ad angl̄os. et alsper. t dē re. Mortuꝰ q̄ē apposit est
ad abrahā. z ysaac. si; tū pauci ip dici nō possunt.
iosephus pcep̄ medicis ut ydris. z eū aromatib; Qui
cōdierūt aut eū egypti. xl. dieb; mos h. z hucusq; i
crebrū. corpora seruent. nydris; plangē. fouere
ea aq̄ ctiuda ut seruēt ut ālia. eg̃ta ā sapiēti foret
oditi uō. xl. dieb; sic habent. hebrī. mos erat meconda
re hab dieb; xxx. Finiunt aut g. nisi iacob. di
eb; xxx. ut sint arbor custodia nūsicrit. dies. t ys
fideles nō. quia mortuos suos fidē seruāt ut uiuos; odi
os autē. xxx. dies; eos plangūt. u. fideles multā
sup nō cor dicū. p̄ses celebrāt. qdā recreā die ma
xime celebrāt. p spū ālā. corpore. Alii septuagy
ta transiisse mortua dī septimā q̄ uetus. t p septua
ginario aiē. corpoꝝ. sic fiebant aut iosep pharaōis
p̄ma cessores. qd̄ ut meret. pat̄ de sepulturā. z acce
pta licentia ephatice. comitat̄ ēt; ſ. multi
simul; egypti. de cuius p̄ē adsepeliendū in ebrō. S;
timores bella diuturne ab trine recto. uenerēt q̄
ad areā adadi. ubi post pl̄s manserunt. 5 dierū
diuino ig̃ officio. est. z planxerūt i die; uu. robb
indigne dixerūt. locū illū. placū egypti. Unde re
de omnes ad uā transito iordane sepelierūt eūm
in spelunca duplici. reditq; iosep in egyptū cū suis
ſ. ut nullo modo comitatu timores nō fis eius nem ortu
tuo pat̄ sed memor tuorū illoꝝ dixerat ei. sacra
ui. adhē uuenī. mandauit. ut hec uerba t dicerā
Obsecē obliuiscerēt sc̄ēlum fr̄ūm ruoꝝ. nocēt̄ eor
amui. ut pat̄ tuo dimisti. ei mquitate. hāc.

Exodi

Finiunt filioꝝ ist.

adorauerūt. pm mtrīa fleuitq; ioseph. aut̄ illoꝝ. t mc
ysolat⁹ est. uixq; c. annos. uidit filios effraim.
usq; in diem gnacionē. de machir filio manasse
natū. filii ingenib; ioseph. dixit; fili; sui. dī adhuc
ulciscab uos. reduxit ad terrā pq̄ iurauit pri⁹;
mū. Asportate ossa mea uob. cū. Cuq; adimplesset
eos fili⁹ mortuus est. z dn̄ aromatib; repositus est
in loco in egypto. fuit. p̄ea mor. dom̄ gessisse filii
isr̄. de egypto. alii trs filioꝝ ioseph. quisq; in obitu suo
deferebat ie roboā. p̄ translatū fuit. in sichē. Exodi

Incipit ystoria. genesis. Sequit ystoria exo
di. nō alia q̄ antecedens. S; eade ordinata. z
fastidiū tollendum. in quinq; partiones diuisa
ta. Quarū quelibz. prima. sibi sortita uocabuli
habuit. sicut primo. gen. dr̄ exodus. latine egressus. eo
si in ea. una dr̄ag. de egressu isr̄ de egypto. obtinere di
bet. sc̄ moch. a principio sui. z quia ibi nāt. sicut nos
a principio fuit. plosa. nam. Surrexit rex nouus in
egypto. lego ipr̄. p̄ mortē ioseph. ad illo. u. fuit
fuit. z qui. posse. nesse. sc̄ dicet. est. octauus regū
amenophis. sub quo natꝰ est moyses. Rex aut̄ ille
iuxta. ad illā domū. rex ille. obs. qi nouus ignorat.
diuitia ioseph. q̄ contulerat egypto. z adiebat. isr̄
maxime ut aut ioseph. q̄ mult̄ nunc. eis egyptii
pp̄ter eos ingenii. z laboris. industriā. z affluentia
am opū. z sobolis nobilitatē. zur rex. ad p̄ma se
um. p̄ plis. isr̄. fere. soror. e nob. Sapienter op
primam. eius ne multiplicet. t pce. cū nos. nō iungat
ad. z ad hostib; nīl. z egrediat. bll. impositis. z cū
ibus. z gnalis. opm. quib; sitq; nō uacet. ām
plexib; magistros. op. imp. fec. egyptios. ut durā eos
affligerent. Co. unc. z. facies. z quib; coactus
regi cuncti. tabernaculoꝝ. phitom. ramesse.
Cuncti. q̄ erāt. pius. t. nō erāt. tab. naculoꝝ.
Erat aut̄ infirmb; egypti. nō mirum. cū. pl̄a
mei pos. z. mult. ol. ii. mult. nacti. semp. exercitā
tes. ne posset. qui. mgtū. t egredi. sine. reg. mutu
tabernaculoꝝ. purpuꝝ. p̄ us. z. pe. coꝝ. illa. t. dirui
tp̄ōm. u. s. fuit. ut reponeret. alii. u. op. nōn. g. que
q̄ sule. imposuit. eis. ut. iurū. plurā. ordes. m
coꝝ. coph. rū. exponerent. de quo leg. manus. eius
quas. mol. uerant. Terrū. z. adid. op. s. ioseph. ut
fluuiū. p̄ multas. d. uiationes. diuideret. recūdā
rent. cultores. fossas. ne. fluuius. eā. inundet. re. u
l. z. quadrigentos. annos. mīs. inuenit. expendit
. u. cōplenerit. fluuio. magis. aut. affligebant. eōs
ple. do. auctore. multiplicabant. quod. uidens. pl̄s
ad. alii. ex. cogitauit. dolū. z. pcepit. obstetrib;
hebreoꝝ. sephore. z. phue. q̄s. p̄b. erāt. multitudi
nū. obstetrīū. ut. masculos. hebreoꝝ. mobstetrem
do. nē. occidere. abstetrīū. term. ēt. mitter. feminas
aut̄. reseruaret. nūq̄. fingut. sex. nocere. nō pos
sit. z. ibidem. egyptioꝝ. d. fuerit. cū. q̄. quidam.

dolo obstetricū.

Ingressus est. post hec ut. ieuita. noīe. annum. q̄
accepit. uxorē. ob. ibulem. z. concubit. q̄. uno. lebat. ac
cedere. ad uxorē. p̄. ejecerū. malens. carere. libis. quā
iniciē. p̄cere. Cui. dī. p̄. omnū. ad. stetit. ut. ait. io
seph. dicens. Ilectū. mer. uxorē. cognoscere. cp̄. puer
que. timebāt. egyptii. erta. nascitur. ēt. de. sacdos. aaron. ei
fugā. fecerunt. idem. cepit. mulier. z. pcepto
filiū. sub. silentio. o. coqd. nō. multū. ei. dolores. pa
riturū. Vidit aut̄ puerū. elegantē. absconditū
ei. ēt; mīb;. Cumq; celare. nō. posset. supposuit. fiscel
am. scirpea. immodū. fisci. i. facci. rerum. ūmine
oplexum. limauit. eā. bitumine. ac. pice. z. ponēs
i. eis. infantulū. mearetro. trpe. eū. exposuit. ne
impetu. fluminis. raperet. stantē. procul. sorore. pue
li. maria. rei. exitū. exp̄ectante. exp̄ecto. matris.
Ecce. descendit. filia. rī. pharaonis. ut. lauaretur
in. flumine. que. uidens. alueoli. z. ap. aperi. uidit
puerū. uagientē. misit. ē. eius. dicens
d. ut. turbi; hebreoꝝ. ebr. sicut. dr̄. eū. ueritū. erāt
ut. oīa. ab. alib; dignus. alimēto. hr̄. et. z. eū. plēs
egyptie. ad. monuisset. ei. ubā. ad. lactandū. faciens
autebat. z. ut. maria. ad. suā. q̄. adducā. hebreā. ad
forte. ubū. gēris. sue. sequi. Exp̄ecto. g. filiū
abiens. matrē. parili. cum. q̄. alteram. adduxit.

racessit. ad. ubi. puer. eum. lusep. g. puerū. alendū. z. ablue
tum. reddidit. filie. pharaonis. q̄. adoptauit. eū. in. filiū
indicē. moysen. Egyptii. n. mos. aqua. ut. sal. nat. uidit
ū. uendū. quēdam. die. timuit. obtulit. philon. ut
rupe. eū. adoptaret. amicus. rex. pueri. ueritate. coronā
q̄. forte. gestabat. capiti. illius. imposuit. Erat. aūt
mea. pharaonis. magō. fabre. facti. puer. ū. coronam
precit. uterā. z. reg. sacdos. aut̄. ephyopoleos. ad. ire
reg. surgens. exclamauit. hoc. est. puer. q̄. nob. d. Soc
cidendum. monstrauit. ut. decreto. timore. eius. cuncti
am. z. uolunt. uiuere. meū. set. auxilio. reg. iubat
est. z. ispiratione. cuiusdam. sapientis. qui. gnonim
tā. hoc. ee. sem. a. puero. asserit. mcrei. argumētū. ei
p̄. mal. allatas. puero. obtulit. puer. ēt. ut. uno. appo
suit. z. ut. ue. lugne. fumantē. igne. corrupte. uū. z. ebri
ei. impedimenti. lingue. fuisse. putant. Tante. uō. pul
critudinis. fuit. ut. aut̄. ioseph. ut. nullus. adeo. seuer
ee. qui. eius. aspectui. nō. hereret. multiq; dum. ēt. et
ei. p̄. placeā. ferri. occupationes. inquib; studebant
dissererent. de uxore moysi ethyopie.

Placiti est. alit. ei. adulte. ēt. moyses. et. ethiopes. ual
ti. uerit. egyptii. usq; ad. siphi. mare. ch. arca. o
rū. usi. ad. imminutiones. egyptii. responsū. acceperunt.
ut. ne. terentur. auxiliatore. ebreo. quē. optinuerunt. ut. exercitu. q̄. pauerunt. moysen. p̄fecē. ducē. pul
p̄tus. sacramenti. ne. eū. occidēt. Erat. aūt. moy
ses. ut. bellicosus. z. pulcherrimus. qui. flumina. fuit.
tanquā. longus. p̄. mutrem. p̄. ā. duxit. ex. ero
nime. b. uoti. ut. impulsor. ethiopes. pugnaret. s. p
loca. plena. s. pentib; ut. facient. culte. nihil. eron. pp
ulsi. p̄. planitia. ibices. et. comal. s. egyptias. nabil
s. pentib; insectus. que. tosto. p. positora. aluū. pur
gant. custraq; metatus. p. ferebat. eas. ut. s. pentes
fugarent. de. uorarent. ut. aiūt. p. noctes. transi
bant. exer. tandē. p. uictos. ethiopes. expugnauit
meruit. eos. fugientes. in. alba. ciuitate. egiam. qua
postea. uisest. amore. sororis. sue. nepotis. de. uocauit. q̄p
me. expugnabilis. erat. ei. dum. ulsi. obsedisset. oculos
suos. ingessit. meū. turbini. filia. reg. ethiopū. z. eron
dicto. tradidit. et. ciuitate. sibi. uxorē. ita
sem. est. in. est. qd. maria. z. aaō. murmurasse. adulsus. m
oysen. p. uxore. eius. ethopissa. dum. aut̄. redire. uel
ly. nō. acquieuit. uxor. p̄. m. eo. tunc. ut. austrum. p
ui. duā. iuxta. gnes. sicut. p̄. sit. ingenii. sibi. efficiere. ut. ali
ti. memoriam. alteri. obliuione. referret. Cumq; pau
b; amit. eas. in. fuit. z. alt. m. s. obliuionis. amulum
uxori. tradidit. alterū. ipe. rubet. ut. sicut. pri. amo
re. sic. pari; amit. insigniret. eēq; mulier. amori
um. obliuisci. tandem. libe. me. egyptii. reg. fuisset.

Idieb; ill. eg. fuis. ad. sis. suos. nūcia. gesen. audit
afflictione. eoꝝ. z. pfecit. opis. egyptii. penitentiam
cem. q̄dam. hebreis. z. secreto. petiit. egyptii. ablas

de fuga moysi. z. assistia ei. de uocatione.

dit in sabulo egyptiumque. Die altero uidit duos hebreos rixantes et dum argueret eum qui fecerat iniuriam respondit: Quis te constituit super nos? Num occidere me uis sicut heri occidisti egyptium? Timuit Moyses et ait: Quomodo palam factum est uerbum hoc? et timuit. Preterea cum audisset pharao sermonem hoc et quereret eum occidere, qui fugiens per desertum uenit in terram madian. et laborum inopiam ut ait iosephus uirtute tollerantie superabat. et uenit ad ciuitatem madian que est iuxta mare rubrum sic nominata a quodam filio habrahe de ceturra sedit(que) iuxta puteum. Erant autem sacerdoti id est primati qui antiquitus sacerdos dicebantur madian vii. filie. qui dicebantur Raguel. et agnominatus est ietro cognominatus et ceneus. que uenerant ut aurirent aquam gregibus suis. Officium enim gregum alendorum tunc erat et mulierum maxime in regione trogloditarum. Superuenientes pastores expulerunt eas. quos prohibuit moyses ab iniuria uirginum et adaquauit greges earum. Quam maturius solito redeuntes interrogauerunt patres. ne beneficium peregrini retributione priuaretur uocarunt(que). Moyses iurauit quod habitaret cum illo. et accepit uxorem filiam sephoram. que peperit ei gerson. quod sonat aduena. eo quod in exilio genuerat eum. Peperit(que) alterum quem dixit eliezer. id est deus meus adiutorium. dedit(que) ei socer omnem curam gregum suorum. Quibus antiquis barbaris erat possessio.

De uisione rubi.

Tandem mortuus est rex egipti. et clamauerunt filii israel ad dominum et recordatus est federis quod pepigerat patribus eorum. Moyses autem pascebat greges ouium in deserto. cumque minasset greges ad interiora deserti. uenit ad montem syna. qui et in quadam parte sui dicitur oreb. Apparuit ei dominus in flamma ignis in medio rubi. Ignis autem uiriditatem rubi depascebat innoxius. Erat autem mons ad pasturas egregius et herbis habundans. quo pastores illuc ascendere non presumebant, tum quia excelsus erat, tum quia opinio erat deum habitare. Et ait moyses. Uadam et uidebo uisionem hanc magnam. et uocauit eum dominus de rubo. Et ait. Moyses. Moyses. qui respondit. Adsum. Et dominus. Tolle calciamenta tua. locus enim in quo stas terra sancta est. Et ait. Ego sum deus abraham deus ysaac et deus iacob. uidi et cetera in terram fluentem lacte et melle. ad loca chananei. et hethei amorrei. pherrezei. euei iebusei. Nomina autem gentium septem sunt. sed gergesei tacuit et ferrezei(?) [illegible] tacet in indutio nomino(?). Sed ueni mittam te ad pharaonem. ut educas populum meum de egipto. Et dixit moyses. Quis ego sum ut ueniam ad pharaonem. Et dominus. Ego ero tecum. et habebis hoc signum quod miserim te. Cum eduxeris populum de egipto immolabis deo super montem istum. Quasi diceret. uidebis quia ego fui tecum. et eduxi te. Hebrei. cum [illegible] quod miserim te. Et ait moyses. Si dixerint filii israel. Quis est qui misit te. quod est nomen eius. Quid dicam. Et dominus. Ego sum qui sum. Sic uocor quasi sum. Et dices eis. Qui est misit me ad uos. Et dices. deus habraham deus ysaac et deus iacob misit me ad uos. hoc nomen mihi est in eternum. et hoc memoriale

(margin: afflictionem populi mei in egipto. et descendi ut liberem eum et educam eum)

teste inuitum in eternum. Josephus dicit. Dixit ei suam appellationem quam prius homines non audierant. nemini fas est dicere. Uade. Congrega seniores israel et dices eis. quod apparuit tibi [illegible] misi te ad liberandum eum. Ingredieris tu et illi ad regem egipti. et dices ad eum. Deus hebreorum uocauit nos. Ibimus uiam trium dierum in solitudine. ut immolemus deo nostro. Scio tamen quod non dimittet uos nisi per manum ualidam. et percutiam egiptum in mirabilibus meis. Non exibitis uacui. sed postulabitis ab egiptiis omnem uasa argentea et uasa preciosa et uestes. et spoliabitis egiptum. Dicit ebrei postulasse. ut dono daretur. sed [illegible] est quasi mutuo. Excusantur autem per preceptum domini.

De signis datis moysi.

Cumque moyses non crederet. id est dominus. Quid est quod tenes in manu. Et ille. Uirga. Et ait. Proice eam in terram. et proiecit. Ita in colubrum. et expauit moyses ita ut fugeret. Dixitque ei dominus. Apprehende caudam eius. et conuersus est in uirgam. In hebreo autem coluber feminini generis est. Et ait. Hoc signum facies. ut credant tibi. Et adiecit. Mitte manum tuam in sinum tuum. Et cum protulisset erat leprosa albida in instar niuis. Et ait. Retrahe manum in sinum tuum. retraxit et protulit. et erat similis reliquae carni. Si his duobus signis non crediderint. Sume aquam fluminis. et funde super aridam terram. et uertetur in sanguinem. Et ait moyses. Obsecro domine mitte alium. Nam impeditioris lingue et tardioris sum ex quo locutus es ad seruum tuum. non eloquens [illegible]. Cuius fecit os. quis mutum aut surdum. quis uidentem aut cecum. nonne ego. Age ergo. docebo te. et ero tecum. At ille. obsecro. mitte quem missurus es. Iratus dominus ait. Aaron frater tuus eloquens est. ipse egreditur in occursum tuum gaudens. pone uerba in ore eius. et ostendam uobis quid agere debeatis. Uirgam sume. in qua facturus es signa. Abiit moyses ad ietro. Et ait. Reuertar ad fratres meos in egiptum. ut uideam si uiuant. Et ietro. Uade in pace. Et cum adhuc moraretur in madian dixit dominus. Uade in egiptum. quia mortui sunt qui querebant animam tuam. Ipse, rex scilicet et complices eius. Et [illegible] per singularem ponitur [illegible] pluraliter querebant. Tulit ergo moyses uxorem et filios suos. et imposuit eos super asinum. **De reditu moysi in egiptum. et remissione uxoris.** [illegible] est cumque esset in itinere in diuersorio. ut commemorat [illegible] occurrit ei dominus. id est angelus euaginato gladio et uolebat occidere moysen cum uxore et filiis secum ducebat. Et [illegible] impedimento [illegible] ducebat. [illegible] alterum forte [illegible] moyses nomine. Hoc credendum [illegible] remansisse cum ietro. cum supra ait. liberos. Tulit illico sephora petram acutissimam. et circumcidit preputium filii sui. tetigitque pedes eius et ait. Sponsus sanguinum tu mihi es. Et dimisit eum postquam dixerat. Hoc utrumque uel locus iste [illegible] est. [illegible] tetigitque pedes eius intelligendum est sanguis. tetigit pedes pueri. uel angeli. unde ait. [illegible] sanguinum. id est [illegible] tuo tantum factus teneor

(top margin: [illegible] effusus ad placandum angelum quod [illegible] morte)

age. ut fundam sanguinem filii mei. Accessit ipsa ab eo et angelus. hebreus ita tetigit pedes eius. id est sephora moysi indignans et preputium iecit ad pedes moysi. et ait. Sponsus sanguinum tu mihi es. id est tu genere prius [illegible] carnem meam in filio adesse sanguinem. id est a morte. mutabat. dimisit angelus moysen quod in hebreo patet. Relaxauit eum angelus quod prius usque a morte arcebat. hic et [illegible] morte eum eisdem [illegible] cultellus habuisse preputium [illegible] in galgala. tamen non sic habuisse petram hebreus sed aciem et dicit acutissimam atque nouaculam. unde et [illegible] non acutas circumcidunt. Fabulantur tamen quidam hebreorum usque adduxit circumcisione [illegible] in delendo goliam ferrum lorice. et galee eius te- lapide iacto quando dauid ei locum deinceps [illegible] sit ferro. Metum circumcisione.

(margin: De populi congressu ad pharaonem.)

Hinc itaque moyses solus tenens uirgam in manu intrauitque; aaron domino iubente in desertum synay. et occurrit moysi in monte dei dixitque ei moyses uerba domini. et signa quando mandauerat ut [illegible]; simul et congregauerunt seniores israel locutusque est aaron omnia uerba domini fecitque moyses signa coram eis et crediderunt. Postea cum sermonibus [illegible] gressi ad pharaonem et dixerunt ad eum hec dicit deus israel. Dimitte populum meum ut sacrificet in deserto. Ille. Nescio dominum. et israel non dimittam. Et illi. Deus [illegible] uiam trium dierum in solitudinem ut sacrificemus domino. In quo ne [illegible] nunc duplicitas intelligenda est. Eo si forsitan ordine populis educerent. [illegible] dimisisset. De moy. sicut iosephus commemorauit et gratia fecerat egiptus opus ab ethiopibus [illegible] laborens [illegible] periculo [illegible] perit et [illegible] dignam non acceperat retributionem. Parauitque. quod contingeret in syna exposuit [illegible] redens sicut fuimus fugitiuum eum uocatum [illegible] tione. dixit eum rediisse. et ait rex. [illegible] est populus. quo maior [illegible] pit ne [illegible] darentur eis palee ad conficiendos lateres que commune luto miscebant ut solidiores essent lateres

(margin: Sponsi eis lateres.)

coquebant propter penuriam lignorum in egipto. Opprimebantur ergo hebrei operibus; nocte paleas colligendo. et die lateres faciendo. Idem numerus laterum exigebatur ab eis quod prius flagellatique sunt magistri de filiis israel qui preerant fratribus suis. operantibus; ab exactoribus magistris egipti ueneruntque prepositi filiorum israel ad pharaonem dixeruntque ei. Cur in nos agis [illegible]. Uacatis [illegible] otio et dicitis. Eamus sacrificemus domino. Ite et operamini. palee non dabuntur uobis. Cumque egrederentur occurrerunt moysi et aaron. et dixerunt ad eos. Uideat dominus iniuriam uestram in nos et iudicet. quia fetere fecistis nos. id est abominabiles reddidistis coram pharaone. Et ait moyses ad dominum. Cur misisti me. ut affligeres populum istum. Dominus [illegible] in manu robusta eiciam eos. et ait. Ego

(margin: De afflictione filiorum israel.)

pharaonis. Magistri [illegible] operum ebrei erant prefecti [illegible]

(margin: De nomine adonay)

Ego sum dominus qui apparui abraham. ysaac. et iacob in deo omnipotenti. id est quasi deus omnipotens. et nomen meum adonay non indicaui eis. id est fortitudinem. et potentiam ad aquas pertinet. Hoc nomen sed pietate et sapientiam ad aquas pertinet [illegible] et non indicaui sicut tibi apparuit nomen habes. sed moysi locutus est facie ad faciem. [illegible] educam uos in terram super quam leuaui manum meam. id est iuraui dare eam patribus; uestris ego dominus qui ita iuraui. et hoc. sic ego sum dominus et est iuramentum. species(?) narrauitque moyses hec omnia filiis israel. nec adquieuerunt propter angustias spiritus. Connumerauit historia principes domorum per familias suas. sed de tribubus tantum ruben. symeon leui. nobis autem de solo leui dicere sufficiat. Filii leui fuerunt gerson. caath. et merrari ex quibus; tres familie leuitarum diuidantur. [illegible] Filii caath amram et isuar. filius ysuar chore. filii amram de iocabeth. aaron. moyses. et maria. Accepit autem aaron uxorem elisabeth filiam aminadab sororem naason que peperit ei nadab. abiu. eleazar. et ythamar. Eleazar accepit uxorem de filiabus phutiel que peperit ei phinees. Iste est moyses et aaron quibus locutus est in terra [illegible] Et moy. [illegible] quam de alio locutus est.

(margin: De quadruplici(?) iuramenti)

De mutatione uirgarum in colubrum.

Locutusque est dominus ad moysen. loquere ad pharaonem omnia que loquor tibi. ne timeas eum. Ecce constitui te deum pharaonis. id est potentem super ipsum in uita eius facere signa admodum dei. Aaron erit propheta tuus. id est prolocutor. notandum moyses deus et aaron propheta. Ingressique sunt moyses et aaron ad pharaonem. Moy. erat. lxxx. annorum et aaron lxxxiii. quando locutus est ad pharaonem. Tulit ergo uirgam moysi et [illegible] coram pharaone et uisa est in colubrum. uocauitque pharao maleficos et fecerunt similiter per incantationes singuli uirgas suas que uerse sunt in dracones. sed uirga aaron deuorauit uirgas eorum. Et sciendum quod magi oculos spectantium deludebant. uel demones discurrentes per mundum et subito semina rerum de quibus; fiunt. agitabant. Induratum est cor pharaonis. ne audiret eos. Et ait dominus ad moysen. Egredere in occursum pharaonis. cum egredietur ad aquas. et dices. In hoc scies quod dominus sum. percutiam uirga aquas fluminis. uertentur in sanguinem. pisces morientur. Et affligentur egiptii. [illegible] percussit aquas fluminis uersaque est in sanguinem. et fuit sanguis in omni terra egipti. in fluuiis. riuis. paludibus; [illegible] in uasis domo [illegible] foderunt pueri egipti [illegible] circuitum fluminis. et inuenerunt sanguinem. Feceruntque magi similiter. Iamnes et mambres. et dicit quod ablatione aquarum [illegible] quod non percussit dominus plagis [illegible] israel. qui habitabant [illegible]. Dicit iosephus. quod ebreis erat flumen potabile. licet esset mutatum. Egyptius non nos solum

(margin: De aquis uersis in sanguinem)

(margin: De ope demonum)

[illegible] uidens [illegible] plagis prima [illegible] [illegible] [illegible] sermo [illegible]

colore, sed amaro sapore et cruore perferebat unda. Post-
modum quod alibi quam tamen in Nilo aqua fuit in Egypto. Et fu-
it prima plaga qua percussit Dominus Egyptum vii. diebus,
de qua dicit Iosephus quod Pharao in veteri peccato resistens
hebreos abire permisit, cum quod malum fuisset celera-
tum seniorum primum ... De ranis.

Item locutus est Dominus ad Moysen: Ingredere ad P-
haraonem, et si noluerit dimittere populum, dic Aaron: extende manum super
flumina, rivos et paludes. Et fecit sic, et ascenderunt rane que
operuerunt terram Egypti. Ait Iosephus: orte in ore ... mo-
riebantur et putrescentibus cadaveribus fetor nimius no-
xius exalabat ex aqua, immo quedam cum domestice domos
intrantes, sepe in cibis et potibus et lectis inveniebantur.
Fecerunt autem et malefici similiter. Sciendum est tria genera ra-
narum: unum fluviale et vocale; aliud mutarum, quod cala-
mitum dicitur, quod spirat in os canis, ob mutescit; ter-
cium magnum et venenosum, quod rubeta dicitur et vul-
go crassantium. Dixit ergo Moyses ad eos: orate Dominum
ut auferat ranas a nobis, et dimittam populum. Et clama-
vit Moyses ad Dominum, et mortue sunt rane. Videns quoque Pharao
quod data esset requies, non dimisit eos. Dixit Dominus ad Moy-
sen: dic ad Aaron: extende virgam. De ciniphibus.
et percute pulverem terre, et fiant ciniphes in omni terra Egyp-
ti. Et factum est ita. Sunt autem cyniphes musce adeo sub-
tiles ut visum nisi acute cernentis effugiant ...
pus cum insidunt, acuto terebrant stimulo. Feceruntque ma-
lefici similiter ut educerent cyniphes, et non potuerunt,
dixeruntque Pharaoni: digitus Dei est hic, id est spiritus Dei. Sicut
procedit a filio, sic per digitum spiritus sanctus. Augustinus: quia-
re in hoc defecerunt, non in primo vel in secundo. Et dicit hic
esse sententiam adnotationem quod ... notitia patris et
filii, non tamen spiritus sancti. Hec tria signa facta sunt per manum Aaron,
consequentia vel a Domino tamen quedam vel per Moysen. Dixit Dominus
ad Moysen: egredere ad aquas ad Pharaonem De cinomia.
et dic ei: quod si nolueris dimittere populum meum, mittam in te
terram Egypti omne genus muscarum, faciamque in die
illa mirabilem terram Gessen ... tranquillitatem. Et fac-
tum est ita. Venitque musca gravissima in omne terram, et loco
... multitudo muscarum, et expressius dictum est quam
pluraliter diceretur. Pro quo lxx posuerunt cynomia, id est mu-
sca canina, quod in psalmo legitur. Et vocavit eos Pharao
et dixit: Ite, sacrificate Deo vestro in terra hac. Qui dixerunt:
non possumus. Abominationes Egyptiorum immolabimus.
Simulacra veremur que colunt Egyptii coram eis, lapidibus
nos obruent. Taurum enim adorabant in honore Apis,
vaccam pro Yside, ovem pro Amone, unde abomi-
nabile erat eis hec occidi et comedi. Et ait
Pharao: Ite in desertum, verumtamen longius abe-
atis. Rogate pro me. Oravit Moyses et recessit musca.
Item quoque induratum est cor Pharaonis. Pro hiis omnibus plagis
dicit Iosephus quod innumera multitudo pediculorum
Egyptiis pullulavit ex corporibus civilibus, quos in me...

...ferat, sic lepris ... omnibus et similibus
lavacris nec medicaminibus unguentis exterminare potuit
multis in plagis. Post x. et Mosaicas credibile est Egyp-
tios fuisse pestas. De morte pecorum.

Tunc dixit Dominus ad Moysen: Dic Pharaoni: si retinueris populum meum,
ecce inducam pestem gravem, et morientur omnia animalia
Egypti. Nec quicquam de hiis que possidet Israel morientur.
Et mortua sunt animantia Egypti, illa scilicet que erant in
domibus; nam que erant in pascuis per grandinem peri-
erunt. Vel forte determinandum non est quasi sine multo temporis in-
tervallo forte ... non sint ... potuerunt alium habe-
re animalia. Pharao autem dicit Iosephus quod vestitus multigenum
circum aspectibus nullus occurrit regione corporum
impleverit, quibus ... consumebantur ... agebat
nudabat. Et induratum est cor Pharaonis. De vulneribus et vesicis.

Item dixit Dominus ad Moysen et Aaron: Tollite cineres
de camino, et spargat illos Moyses in celum co-
ram Pharaone, et erunt in hominibus et iumentis ulcera et vesice turgen-
tia. Et factum est ita. Nec poterant malefici stare
coram Pharaone propter vulnera que erant in eis, ex inflatione cor-
ruptione venenata. De grandine.

Dixit quoque Dominus ad Moysen: Dic Pharaoni: hec dicit Dominus: Id-
eo posui te ut ostendam in te fortitudinem meam,
et narretur nomen meum in omni terra Egypti. Et pluam hac
ipsa hora cras grandinem ... que non fuit in Egypto
usque in diem hanc. Nunc ergo mitte et congrega iumenta tua
et omnia que habes in agro; homines enim et iumenta ... peribunt. Qui timuit
... fugere fecit in domos. Extenditque Moy-
ses virgam in celum, et dedit Dominus tonitrua, grandi-
nem, et fulgura, et ignis mixtus pariter ferebatur. Et per-
cussit grando cuncta que fuerunt in agris, mixtim pariter
ferebatur, et herbam et lignum regionis confregit. Ordeum
lesum est quia iam virens erat, et linum quia iam folli-
culos germinaret. Triticum vero et far, quod est genus gra-
ni frumento ... non sunt lesa, quia serotina sunt, adhuc
in terra tamen ... ingentes
... Et vocavit eos Pharao et ait:
Peccavi et nunc; orate Dominum pro me, et dimittam vos. Egres-
susque Moyses ex urbe tetendit manus ad Dominum, et ces-
savit tempestas, nec ultra stillavit pluvia super terram,
et ingravatum est cor Pharaonis. De locusta.

Dixit Dominus ad Moysen: Ingredere ad Pharaonem, et fa-
ciam signa que narres filiis et nepotibus, ut sciatis
quia ego Dominus. Et ingressi dixerunt regi: hoc dicit Dominus: Ecce
ego inducam cras locustas in fines tuos, ut co-
medant quod residuum est grandini. Dixeruntque servi Pha-
raonis ad eum: usquequo patimur hoc sc-
andalum? dimitte homines ut sacrificent; Egyptus periit. Item
vocavit eos ... dixit Pharao: Qui nam sunt qui ituri sunt ad sacrificium
Domini? Et ait Moyses: viri et mulieres, senes et parvu-
li cum ovibus et armentis. Et ait: Cui dubium est quod
pessime cogitetis? Non fiet ita, sed ite tantum viri, hoc enim
et ipsi petistis. Eiectique sunt a conspectu eius. Et extendit Moy-

ses manum super terram Egypti, et induxit Dominus austrum die illa et
nocte, qui levavit locustas. Et operuerunt univ-
ersam superficiem terre in cunctis finibus Egypti, et devoraverunt
omnem herbam ... brucus dicitur ... locus-
ta quasi longa hasta, quia longiora crura habet ...
... Pharao vocavit eos et ait: Peccavi in
Dominum vestrum et in vos, sed orate ut tollat a me hanc pestem
hac vice. Egressus Moyses oravit Dominum, et flavit
ventus ab occidente, et proiecit locustas in mare
Rubrum, et induravit Dominus cor Pharaonis ne dimitteret Israel.

De tenebris.

Extenditque Moyses manum in celum, et facte sunt tenebre
palpabiles, ut nec videre nec movere loco se
possent Egyptii. Multi etiam ... mortui
sunt. Ubicumque autem erant Israel lucebat. Vocavitque eos Pharao
et ait: Ite ... oves tantum et armenta remaneant. Et ait
Moyses: non remanebit ex eis ungula. Pecora cum adhuc
ignoremus quid debeat immolari. Et ait Pharao:
Cave ne ultra videas faciem meam; morieris. De diebus Egyptiacis.

Abiit ergo Moyses ad fratres suos, et ait Dominus ad eum: Ad-
huc una plaga tangam Pharaonem et dimittet vos. Nota
de quibus plures fuerunt plage in Egypto quam x. que numerantur
in Exodo, et forte non fuerunt adeo graves, et ideo tacentur.
Unde et quidem dies Egyptiaci putantur, quibus plage fuerunt
in Egypto, quorum duos in singulis mensibus notamus. Ad
memoriam complures forte fuerunt non est credendum quod
Egyptii. Licet astrologi putent dicentes illos dies nefas-
tos in inchoatione operis vel in opus tenendi vel munitionis.
Nota quod quidam Egyptiorum timentes Eg-
yptum perituram egressi sunt, ut Cycrops, qui in Grecia
urbem condidit que vocatur Athene, que prius dicta est Acte hic,
quidam Grecorum diadema quidam ... dixerunt,
qui dictus est et differens est nomen Egyptius, quod latine
dicitur ... vel puritatem
... lingue Grece sed Egyptie sub
quo primo Minerva nata dicitur credi, et eadem tempestate
Dionisius Bacchus, qui et Argos condidit ...
... diluvium in Thessalia factum sub
Deucalione et incendium sub Pheronte ... Moy-
si sub Cecrope ... Ericthonius filius
Vulcani currum et ... primus quadrigam iunxisse fe-
runt. Egyptus que prius Mesraim ... a Beg-
pto rege sub ... Egyptus dicitur. Lacedemon filius Se-
meles Lacedemoniam condidit ... Epi-
daurus condita et Corinthus que prius Ephira ...
Danae ... Celeno Epaphum genuit, qui Memphim condidit,
cum in secunda Egypto regnavit. Sane determinans Dominus pla-
gam quam facturus erat ait: Ingrediar Egyptum, et morietur
omne primogenitum a primogenito Pharaonis usque ad
primogenitum ancille que est ad molam, et primogenita pe-
corum. Apud vos non mutiet canis. Et petentes vasa
pretiosa ab Egyptiis dabitis nobis. De diebus azimorum.

Item dixit Dominus ad Moysen: Mensis iste erit vobis primus in
De agno paschali.
mensibus anni. Hic est apud nos lunatio aprilis que in marcio sepe inch-
oat. Hic dicitur ab hebreis nisan, apud Egyptios parmuthi, apud
Macedones xanticus. Voluit ergo Dominus eos a ceteris nationi-
bus differre, sicut religione et ritu, sic computatione tem-
poris. Ratione Romani ex traditione Nume Pompilii
primum posuere ianuarium circa solstitium ... Sol ascendere. Post
solstitium hiemale Arabes inchoant annum, post solsti-
tium estivum ... ab hebreis. In marcio
mense ... mundus ... legitur ... Decima mensis
sumat unusquisque agnum per familias suas. Quod si minor est numerus ut suffi-
cere ... agnum, assumet vicinum suum qui iunctus est domui sue ...
ad esum agni. Erit masculus anniculus, absque
macula ... quod in levitico ...
... et servabitis eum usque ad quartam decimam diem, et im-
molabit eum omnis multitudo filiorum Israel ad
vesperam, et tingentes cum fasciculo ysopi in utroque poste
et in liminare sanguine, edentes carnes nocte illa
assas igni, non coctum quid de eo aqua aut crudum, id est
semicoctum ... azimos panes cum
lactucis agrestibus, ut amaritudo amaritudinem fu-
turis memoraret ... caput cum pedibus
... si quid residuum fuerit, igne combu-
retis ... ut ait Iosephus ... sursum ferri solet ...
elevatio ... que ... hoc ...
Egyptios ... De modo
comedendi ait: Renes vestros accingetis, calciamenta
habebitis in pedibus, tenentes baculos in manibus.
Os non frangetis ex eo ... comedetis festinanter. Est enim phase, id est transitus Domini. Dictus
autem nox illa transitus, quia in ea transivit angelus
per Egyptum percutiens primogenita, a Domino usque ad pe-
cus transivit super tecta Hebreorum linita sanguine,
et agnus est Israel transeundi de Egypto. Iterumque ait
Dominus: Diem hunc habebitis sollempnem in generationibus
vestris cultu sempiterno. vii. diebus azima
comedetis. Prima dies erit sancta atque sollempnis, et
septima; nichil operis facietis in eis, exceptis hiis que ad
vescendum pertinent. Patet quod in mediis diebus poterant op-
erari ... erat eis sollempnis ... quovis
festo ... licet operari.
... potuit esse quod mulieres in ipso die sollempni paschali unguenta
potuerunt parare ... non licuit
... Filii Israel fecerunt sicut preceperat Dominus Moysi
et Aaron, et egressi sunt quarta decima luna, ut fi-
nibus Egypti ... Iosephus dicit eos
egressos decima luna et expectasse quartam De morte primogenitorum.
decimam. Factum est autem in media nocte, percussit Dominus
omne primogenitum Egypti, nec erat domus in qua non iaceret
mortuus, vel forte potuit non fuisse domus
absque primogenito. Compulsusque Pharao dixit Moysi

Unda rubens, ulcera, corruptio, in vina locustas. Detractor ciniphes cum vexatur musce. Nox sopor lux homini scintilla ...
Brucha dilatat in pena, grando minatur, nox cedis, tenebre fidei destructio, mors est.

pueri, exceptis parvulis; immo Egyptii urgebant eos exire. Tulit ergo populus farinam conspersam super humeros ligatam in palliis, et petierunt ab Egyptiis vasa, vestem quam plurimam, et spoliaverunt Egyptios ex precepto Domini, tamquam pro mercede laboris quibus fraudati erant, vel unde fieret tabernaculum. Et erant quasi sexcenta milia virorum peditum absque parvulis, et vulgo famulantium eis innumerabili. Et duxerunt secum diversi generis animantia multa nimis.

De exitu de Egipto.

Sciendum est autem quod nullus preter solum adhuc noverat terram in qua sepultus erat Joseph. Tenebantur autem ex juramento asportare ossa eius. Descripsit Moyses nomen Domini in lamina aurea, quo superposita aquis natavit usque dum veniens stetit super ubi erat sepultus, et effodientes sustulerunt ossa, que sublata leguntur per pluralitatem in ossuario. Difficilem itineris tamen Hebrei tradunt quod vis ex puteo astitit vox eos que locuta est ad eos observare; duxerunt ea secum multo tempore, et postea dixerunt ea esse Joseph, de quo Levitis videndum, velut de Joseph. In ingressu eorum, sicut fertur, corruerunt multa templa Egypti, cum ydolis suis corruerunt. Habitatio autem filiorum Israel fuit in Egypto quadringentorum triginta annorum. Sic erit Egypti intelligendum ut sit omnis incolatus eorum qui a promissione habuerunt, scilicet a Mesopotamia, cum aqua usque ad legem datam tot anni fluxerunt. Solum ducenti quindecim anni fuerunt Israel in Egypto post mortem Joseph. Quibus expletis eadem die egressus est omnis multitudo de terra Egypti, quod est mirabile, ad hoc firmum forte eadem die qua egressus est Abraham ad pugnandum, et nota quod hic dicit eadem die egressus est, et ita in Numeris dicitur quod in qua egressi de Egypto prima die, scilicet azimorum, et superlegitur dictum est. Nullus de Egypto prima die, scilicet azimorum, egrediatur hostium domus sue usque mane. Ecce scriptura legitur. Nox ista observabilis est Domini. Cum computatur de terra Egypti, forte intelligendum est nocte convocatos, id est ad mane egrediendum ab Egyptiis, nocte convivium pascales perfecerunt; sunt qui dicunt esse in Sochot. Non est locum eos Egyptii sepelientes mortuos suos. Multi enim Egyptiorum flebant penitentes quod eis fuerant tam crudeles coexitique. Farinam quam tulerant de Egypto fecerunt subcinericios panes azimos, ex quo dico cum ... tota gula eos. Hic usi sunt triginta diebus, non ultra suffecerunt quod tulerant de Egypto licet sub necessitate custodirent, ut eis ad saturitatem ut essent.

De sanctificatione primogenitorum.

Dixitque Dominus ad Moysen: Sanctifica mihi omne primogenitum quod aperit vulvam ex filiis Israel tam de hominibus quam de jumentis. Forte quia primogenita eorum a percussore angelo liberavit. Et hoc modo sanctificantur utique, ut de incepto omnia sanctificet et ex eorum fructu primo honorandus est, primogeniti quorum decimum levi offerebantur, sanctificabantur. Utique Domino primogenita aliorum offerebantur et redimebantur primogenita pecorum apta ad immolandum.

Una sola erat nubes sed ex una parte erat lucida, ex alia obscura.

... qui in sacrificiis ... columpna nubis ... nocte ... columpna ignis.

Phylaxe quasi suavis; et thorat quasi est lex.

oblata erit sacerdotium, immo vero non oblata sed redimebantur, ut primogenitum asini mutabant oue, que pecoribus offerebantur. Quod si nec oblata nec recepta occidebant. Ut primo genitum camelis et addicerit Dominus cum introduxerit te Dominus in terram promissam, memorabis filiis tuis, sanctificanda ritu sempiterno, eritque hoc quasi signum in manu tua, et quasi appensum quid ob recordationem ante oculos tuos, ut scilicet hec liberatio vestra memoria non abeat, ut veniret in oblivionem, quia manu gerunt et ante oculos appenditur, quod pharisei adhuc tam observantes in cartis hec scribebant, et decem simul legis simul ferunt, circum ligabant brachiis et ante oculos appendebant, quas Dominus in evangelio philacteria vocat.

De deserto Egipti.

Igitur cum emisisset Pharao populum, non eduxit eos Moyses per Palestinam, confinia Egipto, propter antiquam molestiam, ne insurgerent Philistei adversus eos, sed eduxit eos per desertum quod est juxta mare rubrum, utpote in mandato Domini ibimus ut duceret eos ad montem Syna ad immolandum, sicut ei stipendiis tertium Egipti, ut eos persequi segetur molestiam itineris. Armatique ascendit filii Israel de terra Egipti. Multi dant alia translatione: et quintam generationem ascendit filii Israel, Moyses quintus fuit a Iacob, et per filium unde a Phares usque ad Salmon quinta fuerunt generationes. Hebreus habet: et ascendit filii Israel profectique de Sochot venerunt in Etham. Civitas enim est in deserto in capite solitudinis, que a Iosepho hec dicitur Babilone posterius dicta, cum Cambises Egiptum vastaret. Dominus autem in duxit itineris precedebat eos per diem in columpna nubis, ut fervore solis protegeret, in columpna ignis per noctem tenebras et a serpentibus, ut viderent pergereque; Dominus in terris aliquantulum, iussit Egiptum castra metarentur in regione Phiaroth, que est inter Magdalum et mare contra Beelsephon. Est autem Magdalum civitas in confinio Egipti, ad quam videtur post Ieremie. Interfecto Godolia primo confugerunt. Et posuerunt castra super mare rubrum. Huius maris aqua rubea non est sed omnis terra circumstans rubea est, ex qua vitiatur gurges. Anficit enim acutissimum et propter eas quod esse in fluctibus et in hec colore candit, ob hoc ideo gemmerunt breuiter invenimus que humo involute; inter arenas ab ore ... colore habet mare, rubrum mare in duos sinus dividitur, quia ab oriente est persicus appellatur, quia persis eumque habitabant alter arabicus dicitur, ut nos dicimus rubrum. Hebreus habet canosum quia cannae vero multe habundant. Sane coartati sunt filii Israel ex una parte erat, ex alia promunitoria ex parte que insurgere non possunt; immiserunt mare, ex alia montibus invia, ex tertia exercitus ad tercia est corporibus et tertio trecentos autem post trecentos ab Egiptiis insecuti sunt eos equites quoque dixit quinquaginta milia et ducenta milia peditum armatorum. Levantesque Ebrei oculos viderunt Egiptios post se, et timuerunt valde, nec poterat fuge facultas

De ducatu columpne ...

... Erat autem ex ... ut magis ... in una sola

te habebat, nec pugnare poterant quia inermes erant, nec in memoriam pro ciborum penuria. Cumque plurimum clamarent, Moyses dixit eis: Nolite timere, et videte hodie videtis magnalia eius. Dominus pugnabit pro vobis et vos tacebitis. Egiptios quos modo videtis non videbitis in sempiternum. In Hebreo plenius habetur: non videbitis ut ne videtis vivos. Scilicet adoraverunt Moyses ad Dominum. Quid clamas ad me? Ingrediantur virgam et extende manum tuam super mare et divide illud ut ingrediantur filii Israel per siccum. Tollensque se angelus qui precedebat eos stetit post tergum inter Egiptios et Israel erat nubes tenebrosa Egiptiis sed lucida Ebreis. Cumque extendisset Moyses manum flavit ventus vehemens et facta est aqua in signum, et divisum est mare in duodecim divisiones, ut que tribus per viam suas incederet, et vocans Moyses singulas tribus ordine nativitatis sue ortabatur illos ut primum peruenerint. Cumque timuissent intrare, Ruben, Symeon, Levi, Iudas primus ingressus est, et postea eum alii. Et in regnum profecti sunt per medium maris, aqua erat ad dexteram eorum et ad levam. Quod videntes Egiptii vesanos eos in dicebant, sed cum viderent illesos abire, ingressi sunt post eos, iamque venerat vigilia matutina respexit Dominus super Egiptios per columpnam nubis et ignis, id est imbres et tonitruis coruscationes, lapides ... Egipti ... super eos. Invicem dixerunt: Fugiamus Israel, Dominus enim pugnat pro eis. Hunc autem Iosephus ait contrario venerat, in eo hebreus dicunt quod cum Egiptii venissent ad extremum montis directum in mare per longum maris iuxta eos obliquisse, recurrendo in montem ad idem litus est Egipti redisse. Quod probant sic: Nam fieri est ut quod per meo ad primum littus perirent. Cumque mane iacerent Egiptii mortui in littore, patet quod ibidem ... litus exaltum parte mortis. Non in spatio noctis fere equinoctialis nisi filii Israel admedium mare transcurri lampades ... unde sic turbarent Egiptii, Moyses Domino iubente extendit manum suam super mare, et reversae sunt aque ad priorem locum et operuerunt Egiptios, nec unus quidem superfuit ex eis; et tulit Israel arma mortuorum. Moyses que canticum Domino composuit exametro carmine: Cantemus Domino etc. Quod quia prius ceteris legitur canticorum dicitur. Nec hoc discredendum dicit Iosephus, cum Alexandro Macedoni exercitu eius clarum in sequi mare Pamphilicum divisum fuisse legatur, volente quippe eum regnum Persarum delere volebat. Mortuus est autem Israel iuxta litus, septem diebus et cum tympanis et mulieres in manibus singulis diebus ut movebat ad litus et cantabant Domino canticum Moysi. Ut sic ait ... meo ... septem pascalibus diebus cantando redimi et fontes et in Marath Iosephus libro secundo.

De dulcoratione aque in Mara.

Post vero in desertum Sur. In Hebreus habet in desertum Etham posuit mare in deserto Sur per eius in deserto suo ambulaverunt tribus diebus per solitudinem

De mari diviso apud Alexandrum

aque donec venerunt

nec invenerunt in Marath, ubi aqua invenerunt pro amaritudine amara. Dicit quidam hoc, qui sitiens potui non invenit quod invenit et gustare non potuit. Dominus autem ostendit Moysi lignum quod cum misisset in aquas, dulcorate sunt. Forte lignum illud erat efficacie ut forte miracula fecit, sed est ut in solitudine in qua lignum non erat inveniret. Lignum Ebreus dicit quod lignum illud naturaliter erat amarissimum, ut mirabilior innotesceret virtus divina amarum addens amaro dulcedinem operatum est. Iosephus videtur velle quod aque in coenum in secerent quia minores semper fuerant eo mollium. Vitium ex lumine minoverant aque. Dicit et ipsum fuisse puteum modicum. Sumens autem Moyses autem virgam quam habebat in se scindit eam in medium in longitudine incisione faciens et eam in puteum proiecit. Precepitque fortibus ut haurirent aquam plurimam perfunderent, ut ultima que remanserunt, frequentibus concussionibus excitata et purgata fieret potabilis. Ibi etiam dedit iudicia, non dum tamen mrc. sed datum se promisit si obedirent ei velle.

De fontibus et palmis Helim.

Post venerunt in Helim ubi erant duodecim fontes et septuaginta palme, et dicit Iosephus quod modica aqua erat in fontibus, ut sic ex modicum manibus sumeret et cenosa esset inutilis, et propter hoc et palme non multum eminebant, ara que non sufficiebat humor ad conglutinandum humo. Ex inde venerunt in desertum Sin, quod est inter Helim et Synai, ubi plures fecerunt mansiones que innumeris exponuntur.

De coturnicibus et manna.

Quinto decimo die mensis secundi vicesimo, scilicet ab exitu eorum de Egipto, quando scilicet pascha celebratur, defecerunt eis victualia que tulerant de Egipto, et dixerunt: Utinam mortui essemus in Egipto quando sedebamus super ollas carnium et comedebamus panem in saturitate. Cumque orasset Moyses ad Dominum dixit ad eos: Audivit Dominus murmurationes vestras contra eum, et dabit vobis vespere carnes et mane panes in saturitate. Factum est vespere et ascendens coturnix de sinu arabico operuit castra et ascenso medio mari, et propter castra et adiutum per capiebant. Est autem coturnix avis regia, quam Iosephus ortigiam vocat, Grecus ortogomena, nos vero vulgo curlecum. Mane vero cum oraret Moyses, ros descendens in ... est manibus; et quod propter in libre suspicatus est, sed congregasset sensit mel et dulcedinem et panem ... datum intellexit, et iacuit ros per circuitum castrorum, et erat granum minutum, quasi semen coriandri, albumque modum pruine. Et quod primo sensit quod videntes filii Israel dixerunt: Manhu, id est quid est hoc, unde inceptis manna dictum est, quod quidam indeclinabile putant, alii tamen prima declinatione ponunt sicut et pascha. Scilicet dixit eis Moyses: Hic est quem dedit vobis ad edendum. Colligite ex eo gomor per singula capita, et collegerunt, alii plus.

alii minus. et mensi sunt ad mensuram gomor. nec qui plus collegerat abundavit amplius. nec qui minus paraverat reperit minus. forte si in vasculis collecta ponebant et reddebant singulis gomor. Unde Iosephus assaronem vocat. et decima pars ephi. ut forte quantumcumque quis colligeret. veniens ad vas non inveniebat nisi gomor. vel per miraculum factum est ut edacibus sufficeret gomor quod ab aliis comedebatur. Colligebant autem mane quia cum incalesceret sol liquefiebat quod in tentoriis erat. cum ad ignem durum fiebat. Terebant autem illud in pulverem et conglutinatum in panes formabant. cuius sapor erat dulcissimus ut predictum est. Simile est melli. et alibi. Sapor panis olei. Quod non dicit quia sapiebat unicuique in ore quod desiderabat non multum est autenticum. Dicit Iosephus quod et adhuc rigatur locus ille sic imbribus. Dixitque Moyses ad eos. Nullus relinquat ex eo in mane. Quidam tamen reservaverunt. et scatere cepit vermibus et computruit. Precepitque Moyses ut die sexta colligerent cibos duplices. et in sabbato non inveniebatur manna. Tamen servatum in diem sabbati non corrumpebatur. Putant quidam tamen nec sexta die collegisse quemque nisi gomor. sed illud primitiarum multiplicabatur mane ut duobus sufficeret diebus. Hii colligentes quod in lege scriptum est [illegible] tribuit vobis deus die sexto cibos duplices. Dixitque dominus Moysi. Imple gomor ex eo ut custodiatur in futuras generationes. id est in posteros futuras ad memoriam rei gerende. Fecit Moyses verbum domini. posuit illud Aaron in urna aurea in tabernaculo reservandum. Aiunt hebrei eos primo habuisse parvum tabernaculum in quo dominum consulebant. de quo infra. Moyses tollens tabernaculum tetendit extra castra procul. vel per prolepsim sumptum fuit tabernaculo dictum est. Hoc cibo alii sunt filii Israel xl annis. donec tangerent fines terre Chanaam. De aqua data in Raphydim.

Igitur profecta est omnis multitudo de deserto Sin per mansiones suas. iuxta sermonem domini. et venit in Raphidim. non quod ibi distingueret eis dominus mansiones. sed inditio nubis et columne quam precuntem semper sequebantur. et sistente castra metebantur. Ubi cum non fuit eis aqua. murmuraverunt contra Moysen. qui ait ad dominum. Quid faciam populo huic. adhuc pusillum et lapidabit me. Et dominus ad eum. Sume de senioribus Israel. et vade ad petram Oreb. et percutiens eam virga [illegible] est montis Syna sic dicta. Alia est et alibi petra Oreb dicta sic per Oreb qui in ea occisus est. [illegible] que est ista et egressi sunt aque. et bibit populus. Et vocavit Moyses eum locum temptationem. et contentiones. Est ne deus in nobis annon. [illegible] Egressus est autem Amalech ut pugnaret adversus Israel in Raphidim. Set erat autem

Amalech fuit filius hismaelis [illegible] amalechite. qui et hismaelite. ipsi et sarraceni. hos dicit Iosephus inhabitantes Gobolitidem et petram [illegible] stantibus. eductos ad bellum adversus hebreos. [illegible] Eliphaz primogenitus Esau genuit de concubina Amalech. Ideo forte filius Doech ydumei nuntians David mortem Saul. ait Amalechitam se. Sed forte duo fuerunt equivoci. Elegit autem Moyses Iosue de tribu Effraim virum bellicosum ad inveniendum hostes. cum [illegible] et armatos plurimos ad custodiam castrorum reliquit. Ipse autem ascendit in montem. tenens virgam dei in manu. ascendit et cum eo Aaron et Hur vir Marie. Hur filius Caleph et Marie. avus Beseleel. Cumque elevasset Moyses manus ad dominum vincebat Israel. Sin autem paululum remisisset. vincebat Amalech. [illegible] Aaron et Hur supposuerunt ei lapidem. et manus eius sustentabant. Erant graves pre labore orandi. [illegible] sacerdos manus elevat [illegible] nec remisit Moyses manus usque ad solis occasum. fugavitque Iosue Amalech in ore gladii. Dixit autem dominus ad Moysen. Scribe hoc ob monimentum in libro. et trade auribus Iosue. delebo memoriam Amalech de sub celo. quod in diebus Saul impletum est. Edificavitque Moyses altare. et vocavit illud dominus exaltatio mea. De Ietro.

Egressus est autem Ietro cognatus Moysi obviam ei in deserto. tulitque secum Sephoram et duos filios eius. Cumque intrasset tabernaculum Moysi. narravit ei Moyses signaque per eos fecerat deus. et omnem laborem itineris sui. Gavisusque est Ietro super omnibus bonis que fecerat dominus Israeli. quia eripuit populum suum de terra Egypti. [illegible] Nunc cognovi quia magnus est dominus super omnes deos. obtulitque Ietro holocausta domino. et venerunt Aaron et seniores Israel ut comederent cum eo coram domino. [illegible] aliam [illegible] que est [illegible] forte [illegible] Moyses [illegible] sicut predixerat [illegible] Iosephus Ietro venisse cum monte [illegible] Altera die sedit Moyses ut iudicaret [illegible] qui assistebant ei de mane usque ad vesperam. [illegible] Ietro ait. Stulto labore consumeris [illegible] Audi verba mea atque consilia. Esto populo in his que sunt ad deum [illegible] ceremonias [illegible] ostendas eis ad decisionem [illegible] Elige viros potentes. deum timentes. amantes veritatem. detestantes avaritiam. [illegible] quatuor [illegible] in eligendo [illegible] potentiam [illegible] sequantur. Alioquin addit continuo

et gladius [illegible] bis sapientes quos forsan potentes vocat ad iudicandum. Tradidit. Constituit ex electis quosdam tribunos. id est cuique tribui unum principem. quia tribu tribunus. obicere grece. ephi. arc. latinum millenarii. non quia tribus tria milia [illegible] millenarius non quod in tribu posuit pro multitudine copiosa [illegible] possint supponi. Forte quia principes erant tribubus suo principe voluit esse millenarios. qui tamen preessent mille sub millenariis autem [illegible] constituit. x. ex hac tribunos [illegible] centenarios et centuriones. sub centurione duos [illegible] quinquagenarios sub quinquagenario quinque decanos. [illegible] stabant ad iudicium decem [illegible] faciles [illegible] ipsorum diffinire. ascendebant ad quinquagenarium. et sic usque ad Moysen [illegible] maiora tamen referebant Moysi. ipsi minora iudicantes. In hunc modum ecclesia romana [illegible] primos [illegible] episcopos. archidiaconos. archipresbyteros. et minores sacerdotes [illegible] quedam [illegible] referent. Ad que [illegible] Moyses [illegible] De adventu ad montem Syna.

Mense tertio egressionis Israel de Egypto. in una die. id est in kalendis [illegible] venerunt ad montem Synai. fixerunt que tentoria e regione montis quadragesima. vii. die. scilicet a phase. In exponendo [illegible] xxx dies [illegible] lunares [illegible] menses [illegible] Solares [illegible] hunc [illegible] a phase [illegible] quod [illegible] quadragesimam [illegible] Sequenti die diluculo ascendit Moyses in montem ad dominum. qui dixit ei. Hec dices domui Iacob. [illegible] vidistis que fecerim [illegible] Si ergo custodieritis pactum meum. eritis mihi in peculium de cunctis populis. que cum retulisset Moyses. populus respondit. Cuncta que locutus est dominus faciemus. Cumque retulisset Moyses ad dominum. ait ei dominus. Veniam ad te in caligine nubis. ut audiat me populus loquentem ad te. Vade et sanctifica illos hodie et cras. et laventque vestimenta sua [illegible] tertium [illegible] terminos per circuitum montis quos qui transierit [illegible] tetigerit montem morte morietur. manus non tanget eum. sed lapidibus obruetur. aut iaculis confodietur. [illegible] Ioseph [illegible] diebus [illegible] ornamentis [illegible] venerat dies tertius et mane ortum ceperunt audiri tonitrua [illegible] fulgura [illegible] nubes densissima

+ De datione legis [illegible]

[illegible] operiret montem. et clangor buccine perstrepebat. [illegible] mons Synai eo quod descendisset dominus super eum in igne [illegible] quasi de fornace. Et omnis mons terribilis [illegible] hebrei timuit populus [illegible] Moysen [illegible] Tandem [illegible] apparuit Moyses [illegible] hodie non audiens Moysen filium Amram et Iocabeth [illegible] qui pro vobis [illegible] egyptii qui per mare dedit iter. qui cibum de celo potum de petra [illegible] Adam de fructibus terre comedit [illegible] Ysaac [illegible] Iacob [illegible] Ioseph sublimat [illegible] filii et uxores [illegible] montis. Ascendit autem dominus in vertice. Moyses et Aaron [illegible] sacerdotes. id est maiores [illegible] verbo [illegible] quinquagesimo. Explicatio decalogi.

Non habebis deos alienos coram me. [illegible] id est [illegible] precepta [illegible] Iosephus [illegible] Augustinus [illegible] Origenes [illegible] in tabula [illegible] Ioseph [illegible] et hebrei [illegible] Non habebis [illegible] deos alienos coram me. id est [illegible] Non facies tibi sculptile neque ydolum [illegible] quod in mundo nullius rei naturalis representativum [illegible] neque omnem similitudinem que est in celo desuper [illegible] Non adorabis ea neque coles. [illegible] Ego sum dominus deus tuus fortis zelotes. visitans iniquitatem patrum in filios in tertiam et quartam generationem his qui oderunt me [illegible] Ego sum zelotes. id est non patiar te fornicari

[illegible] Romani [illegible] hostibus [illegible] vii. [illegible]

In his distinguit inter ydolum et similitudinem. ydolum nullius rei representativum est. Similitudo alicuius rei naturalis est representativa. [illegible]

ds aut eos qd addidit se ulsitare peccā prim̄ ulsionis
unc̄ p̄ncr̄ non est bonus. h̄ mo. ut ꝓpter eū sit pu
nat̄. quis. dñe nec ecc̄a mr̄i nō ē datum. non ulsce
erudel ds. S; ecce mb̄is mr̄is aparet. qd̄ est hoc no
ie ulsitatis unumq̄. Expectate ulsitamus ulsit
mos. ut pē exmanuetudine peccāt nō statim pu
nit; s; expectat. ulsq; ut eam. z quartā gnām eo
ie. qui dñs. s. patres sos uidere. ulsq; ut pleatur.
put. t filii. ꝑm nō mutabunt̄ pueri. aliqn qp
longā expectationē ultus. puni. z decollu. tm pe
na intelligendum est. sic de alijs. z ubi. mpossis
tundicta supā legitimus. t pot exp̄mi sententi i
re udicentis. geminus. ut pmi unt peccantes. si
filios. ꝑ se uidm̄ punit. z ultra pro expectōne
oriḡ. t h̄ intelligit ꝑ pēs. dēmones. ꝑ posteros
eo. ad uitores. quos. q̄q; mpeccando nob̄ adum
ginus. ut pere. ꝑmo mr̄uunt. diabolus. mgr ru
de. Ecce pat̄. pōt accedit ad pncipes. ut. z ꝑ in
hoc peccare nr̄i. ecce tertia. z quarta gnatio dñi
aut non ultat. h̄ peccā. pmi qui resumt̄ ignem in
m̄. cū sepe punit homines. Septimum pceptum.

Non assumes nomē dñi dei tui in uanū. z nō sal
uo nō sup̄ fluet. ut rebus ꝑ nomē dñi nec honorē eius
quē ibi unc est. euane scere faceas. p̄mue deco sen
ciendo. octauum pceptum.

Memento ut diem sabbi sanctifices. i. sem. z ferē
ari. h̄ non faceas omē op̄. tu. z filius tuus. z fi
lia tua. nō seruus. z ancilla. nec ūmentū tuū. nō ad
uena que intra portas tuas est. i. nec qui in domo
tua est. quia ds in sex dieb̄ fecit. vii. mos. diem
septimū sanctificauit. z ideo. vii. dies. Illa. z ioseph
sic ait. q̄ frat. s. mo. s. septimana. s. hebdas. in qua
om̄ fortē ope cessent ut ꝑ ea deo pēs sui
dñi sanctificēt. Quartum pceptum

Honora patrē tuū. z matrem tuā. duplici ho
nore. ut. ido. s. ne ecclesiam ministrando. nisi
si que fecerunt ferre mos; aperte. ut. ido. intelligit.
Non occides. t manu. z nec. Sextum pceptum.
nec uiolentā manum inferes. infonti. nec subi
bes auxiliū ut re eius potes. z debes dare. ut dee
d. nō occidd. s; lex. Septimum pceptum. vii.

Non mecabe ris. nō commiscearis. alicui ex
cepto sede mea. si nō furtiuum facias. nec z rapias a
lienā. Octauum pceptum.

Non es ꝑ ymaī tuo falsum testimoniū dice
phibo. omē m̄ datū. licet quidā male sentiēt
dñi tacite. z dissimulāt̄ datū. quod ꝑ dest. z simulā
do sit. Nonum pceptum. z decimū.

Non concupisces domū proximi tui. s. ang̃. hic phi
by. uxorem ipius. ecclām rei alicuius mimo. nō dēsi
derabis. uxorē eius. nō seruum. nō ancillam. nō bo
uem. nō asinū. nec omīa que illius sunt. hic aūt

sūme dec. fugiat pericula. salutē suā
ter. ubi pueri. homi. fugiebāt. matres. amo
ne. si occisos fuit. mecū. reliq. magos
cum. rorū reliq. z auaro suas.

sicut q̄ imitat duobꝫ ulcamus pceptis nō ꝓhibet opꝫ. s. dāmꝫ
et. tū sub. dia. q̄ lex coybet manu nō dāmꝫ. s. punit

fugimus. tū quidam exceptionē faciunt. sūt. phamicio ru
celi. sed. t furto. t hui modi confugiat ad ecclām. dicunt. nō debe
re dñs ꝑcepta tabule. subsanā reddit. p̄ā occidi. p occidi dñe
pōte. nullꝫ p nullū nece. luxurie. p luxurie admissionē. p adulterē
Si thos corrupta. fuit occidenda lapidib; obruet̄ ñ carne
eius comedent. dñs aut bouis. xxx. sicli. argenti reb
dñō suo. dnum hebreū sic estimat. pecū semi. q̄ xxx. gra
ciones. q̄ se sunt decē. quē nō eluit. ut addixit. De decimis
Decimas ꝑmittas ne tarde. aut ex offerre tu agnū tuū
dnum. tm. dicit. dñm tuū. cū matre sua. ꝑ octauo. t dem
ceps pēs reddere. Si ex annis semmabos. t iiiior
singelis. eius. septimo anno requiescere. ea facies. tm. di
cebatur annus requietionis. i. annus remissionis. qm
eo nulli licebat exigē de eius. aliqd. neq; mmorato. reliquid
de eo anno experiuntur fruges; sed creuit mtim. Comedent
pauperes ꝑ. z. qd̄ residuū fuit. pauperib; comedent bestie
ag̃. Jota faces mutanea. uineto tuo. dñ. hoc ob̄ seruatū
fuit. ut aut ioseph. quanno septo tm. habundabant
fruges. quod sufficiebat septimo. z octauo. z. addi
tum. z. decimo; ꝑ quos sollepnitatib; annu
mqub; uoluit̄ apparere omē masculū. s; nō mu
lierem. de quib; infra dicet. De tribus solepnitatibus
Non coques edum matris tue. qd̄ ios. ꝑ ex
ponet. sic. non comedat. cū matre octauum. de
quib; diem qua adhuc nō differt. a lacte. Sed iubet eos
exponit sic. ne occidat. ypm. mdiem. cū ea mouis
tuo cū. lac matris. qua ex te. mittet. pat matia. lac. t h̄ ē
ut sit. non cōsit. separatum. ulac. ma. sue. z est sensus. sepa
tum a carne. pecuū. i. qd̄ carnale gnacione. concepit. ꝙ
rō tum. z. non comedes. cocti. cū lacte. Seu aliquo lac
teo cibo. s. t. dicunt. quod dicti. est. ꝓ aues. que
non decarnes. s; de ouis. sepant. q̄s. m. lacte. lucrat. eo. q̄
s; qua lac illud petunt. posse. z mueruntur. cū aīali. phoc
phibuit. de oīa lacte. Quidam tm debil. que dño offe
runt. dicti. intelligunt. q̄ nō offerant. agnū. t. hedū
mtra octauū diem. quia non ē. esibit. ꝙ differt. a
lacte matris. quod. z. dixerat. deꝑmittis agnū. z. hedū
mis. iubet. nō. iudicio. Adduc. dñs. fecerit hec hoc
idem. oēm. ꝓlin. ad qua ingredieris. ꝑ mutuum. ser
abones. z. ueſpas. que fugabunt eos. i. ꝑ te. nō. s. tuū. su
ularum. nō. eram. eos. ne reducat. tua. in solitudinē. z. resi
erunt. ec. te bestie. ponāq; tm. nos. tuos. amari. tuis. aborien
ne. usq; ad. pelusium. mare. q̄. tm. cum. dr. ꝙ. ab occisiōn
ce. z. de. fero. quod est. pos. de. ubi. eem. q̄. mcepit. post. ten
rēcuam. usq; ad. flumiū. s. eufraten. que. tota. regio
q̄q; dicta est. inda. De fide seruanda. a. ꝓhōe. facimus. uitulo
Venit ꝙ moyses. narrauit plebi. iudicia dñi. z. dixe
runt. ois una uoce. oīa que locut̄ e dñs faciem. z. audiem
q̄ ꝓpositere. z. mandare dicti. est. ꝓsignauit. filios. israel
gressores. z. tubuerbo. iudices. Scd̄ sinq; moyses. unus. filos
israel. mones. dñi. ꝑ. decalogū. z. manes. surgent. edificauit
altare. dño. z. xii. titulos. ꝑ. xii. tribus. israel. fortitan. xii. alt

ria. q̄. dicit. titulos. t. pot. ois. unū. ex. xii. lapidi
b; z. singulis. singla. noīa. filiorū. israel. scripsit. q̄. titu
los. t. huius. singulis; unicuiq; s. hebdas. abiu. qui fuit
eorum. sacerdotes. z. immolauit. dño. pacifica. iuve
los. xii. tauros; moyses. medium. prem. sanguinis
z. misit. mensas. s. i; mmnea. cū. ansis. aceruū. q̄. de
ꝑcepit. cruoris. reliquū. sanguinis. effudit. ad. altaris. ex
legem; uolum. fedus. audiente. ꝑ. q̄. dixerit. omīa
que locut̄ est. dñs. faciemus. ꝓpe. uos. super. sanguis
nem. resp̄sit. mspp. z. ait. hoc. est. sanguis. fedus. q̄. pe
pigit. dñs. uobꝫ. cū. q̄. audiebat. sic. ꝓpitius. ut. eius
sanguis. eius. fundetur. qui uolabat. hoc. fedus
i. pactū. mr̄. uos. z. dñs. Semel. hoc. signū. ad. con
firmationē. fedus. habuerat. gentilib; quipor
tem. fedus. fedus. dēclamantes. sic. firmabat. fede
lamandum. fedus. uolauit. z. aliud. signū. tribu
hui. s. habuer. iubet. ex. sic. effusione. aquē. fecit. ioshue. z.
samuel. q̄. sicut. aqua. terra. fundit. qd̄. mē. exti
remanet. mutile. q̄. i. non. cui. liceret. z. ut. ꝑ
fusa. mutā. sic. penit. cū. stupe. sua. puret. qui. solus. uer
fedus. De primo assensu moysi in monten.

Hec ubi ascendit moyses. z. aaron. nadab. z. abiu
. xxx. de. senioribꝫ. ubi. ꝙ. ꝑceptū. dñi. usq; ad. immol
mouit. z. audiebat. dñs. z. iubebat. qui. sapiebat
um. ꝙ. celi. cū. est. serenū. cū. nec. supeos. quasā
ne. stret. mulier. manū. suā. i. nō. absondit. se. ab. ess
tie. s. i. audientes. manifestatē. dñi. nō. ꝑm. loca. epla
bant. cū. uocaret. dñs. moysen. dicat. ut. ei. tribꝫ. la
pideat. mlitudinem. d. ea. logo. z. ait. ꝑ. eo. cū. ioshue. er
ambulat. i. mmos. ducens. sermonib; expectate. h̄. s. mei
ret. usq; ad. immos. z. quid. q̄. uos. narū. fuit. re. ste
ret. ad. illud. ad. aaron. z. hur. optimates. nubes. mōte
scd̄. q̄. mille. uocat. z. quadam. montis. planitie
solut. ascendit. moyses. ad. caligine. septimo. aut. die
uocauit. eū. dñs. de. medio. caligmis. mgr. fuisq; mo
ses. medium. nebule. fuit. cū. dño. xl. dieb; z. xl. noc
tib; nō. comedes. neq; bibens. z. aut. dñs. adeū. sume
ꝑmittas. i. ꝑciosa. queq; applicuit. s; abeo. cū. quib
tro. obtulerat. aurū. s. argentū. res. iacinctū. ꝓ
urpuram. coccumq; bis tinctū. i. ceā. uermetum. ꝓ
urpura. z. coccum. ei. coloris. z. bissum. quod. est. genꝰ
lini. egypti. molle. z. candidū. pilosq; caprarū. z.
pelles. arietū. rubricatas. q̄. dñs. purpureas. q̄. pel
les. coloratas. eas. ex. egypto. ait. ex. pellis. uitulorum
rubricatis. Est. autē. ebē. lignū. montis. montis. z. arboris
que. sim. lis. e. albe. spine. mollis. rest. ieu. simū. lig
nū. z. mpu. bileum. z. mre. mabile. oleū. quoq; ad
luminaria. aromatū. tum. ture. z. thimiama. bōi
hodoris. z. lapides. onichinos. z. caeteros. lapides
mal. faciendos. in. sedilia. ut. ubi. mre. unus. deo. ce
nesa. est. labor. recuret. admonet. hē. ne. sum. tribu
nem. tabernaculi. quod. ostendendū. est. faciēs. illud.

chana libra leg. tabulas. aaron aaz. ubi. am
phebet. h̄ anhum. ornamisse legel.

xxi. De scemate arche.

Archam de lignis sethim facies quam hebrei dicunt aron. Hoc itaque ordine moyses narrat: primo de his que fuerunt in tabernaculo, secundo de tabernaculo, tertio de atrio. Josephus vero econverso. Pre foribus erat atrium, post istud foribus collocationis. Longitudo arche habebat duos cubitos et semissem, altitudo similiter cubitum et dimidium, et intellige cubitum humanum, non geometricum, quod apparet in altari, latitudo similiter. Quod dicit esse archam, Josephus vocat hebraicum palmum, et dicit archam non habuisse pedes. Et deaurata est intus et foris auro mundissimo. Fecit quoque ei supra coronam auream [illegible] admodum, id est labium, quod in mensis et scutellis fieri solet, per circuitum, latitudo et longitudo erat bina circuli aurei totum lignum [illegible] penetrantes, et per eos vectes de lignis sethim deaurati, in quibus archa ferebatur, nec umquam extrahebantur. In qua postposita [illegible] est scificatio, id est tabule in quibus scriptum erat testamentum. Tunc quoque ibi reposita est scificatio, id est tabule in quibus scriptum erat testamentum. Tunc quoque in reposita testimonia dicitur postmodum posita esse in urna aurea plena manna in testificatione quod panem dedisset eis de celo. Tabule in testificatione quod lege nature scripta in cordibus suscitaverit inscripta. Virga aaron in testimonium quod omnis potestas a domino deo est. Deuteronomium in testimonium pacti quod dixerunt: omnia que dixerit nobis dominus faciemus. Ob hoc dicta est archa testamenti vel testimonii, ob hoc et tabernaculum testimonii dictum est. Et quia causa [illegible] eius agebatur, scilicet est et tertio [illegible]

De propiciatorio et cherubin.

propiciatorium aureum, id est tabula aurea eiusdem longitudinis et latitudinis cuius archa, ut archam tegere posset. De spissitudine eius non legitur. Hoc dicebatur oraculum, quia dominus de loco illo dabat responsa. Responsum autem divinum oraculum dicitur, quo potentibus dabatur. Dicebatur et propiciatorium quia exinde loquens dominus propiciabatur populo. Vel quia dictum propiciatorium dicebatur gloria domini semper in descendere ea, utique non prece oraculi, scilicet in duobus angulis anterioribus positi sunt duo cherubin productiles, non fusiles, sed tusionibus malleorum producti sunt. Sunt autem ut dicit Josephus animalia volatilia habita figuram, quam nullus hominum est inspectus. Sed dixit moyses se in sede conspexisse figuram. Cherubin unus alterum respiciebat, versis tamen vultibus in propiciatorium, duobus quorum alis expansis contiguos tangentibus velabant oraculum. Alias expositas extendebant. De mensa et coronis.

Itemque ait dominus: facies mensam de lignis sethim habentem duos cubitos longitudinis et in latitudine cubitum, in altitudine cubitum et semissem, spissitudinem digitorum vero. Et inauratis eam auro purissimo ex

ex omni parte. Erat autem ut dicit Josephus mensa proxime velut delficia habens iiii pedes, quorum erat eius altitudo, cuique extremitate inferioris partis rotundi et tornatiles, pars superior quadrangula in singulis quoque pedibus erant anuli aurei quibus ferebatur mensa. Erat autem labium mensa sicut in archa, et labio affixa erat aurea corona alta digitis iiii. Itaque medietas eius supra mensam eminebat ne supposita caderent, et alia medietas inferius pendebat ad decorem. Et erat corona hec interrasilis, id est interpolata celaturis, et plano. Erant autem in ea ut aiunt hebrei celature ille, qui imagines regum, et per hec ter fere imagines fere, quot reges futuri erant in Israel ab david usque ad sedechiam. Tamen Josephus videtur velle non fuisse aliud labium nisi hanc coronam. Huic non supposita erat alia corona minor, scilicet quia et quo supposita, tamen plana et interrasibilis nescimus, tamen aureola vocatur. Hebrei dicunt et hanc esse additam ad prefigurandam divisionem regni in duo regna. Fuit in regnum Israel prolosi regno iude, scilicet tamen minus dignum, non aureola supposita erat. Tamen minor huius mense parebat in tabernaculo ad aquilonem non longe ab aditu. Ponebant fecem altrinsecus et constabant singuli de duabus decimis ephi, quos Josephus duos assarios vocat et singulis supponebant pateras aureas, et super pateras pugillum thuris. Josephus dicit phialas aureas suppositas, plenas thure. Hii in vehiculo sabbati recentes et calidi reponebantur in mensa. Terebantur in mensa usque ad sequentem sabbatum tertio latus [illegible] thure suberuebant. Sublatos vero soli sacerdotes comedebant in sacerdotio.

Dubitatur vero qui unde Josephus dicit precepit quod soli sacerdotes

Les panes illos formarent et eo quererent. Et ponerent in mensa et tollerent. Ipsi tamen non observaverunt hoc dicebant et propositi erant coram domino in memoria sempiterna xii tribuum filiorum Israel vel propositi, id est pro ego tempore positi, scilicet per totam ebdomadam, vel in tertium per successione ponendi. Precepitque dominus parari ex auro purissimo iiii genera vasorum ad offerenda libamina et posita autem super mensam, scilicet acceptabula, phialas, turibula, ciathos. Mihi videtur unum quod debebat offerri libaret et prosignatabant utrum dignum esset offerri, scilicet et in colore et in sapore vinum demonstrabant. Phiale vero erant vasa [illegible] quod est in sicut vocabant, in uno angulo insuper longe ampla, in quibus color et sapor ponitur. Quasi circuli dicunt cyathi non minores et angusti. Ores erant et aurei, cum quibus fundebant vinum super altare. Phiale libamina intribulis quas in ortarum dicebant thus per cognoscebat et offerebat simul et in acetabulum aceti, scilicet quando non numquam occurrebat de oblatione aceti. Quidam dicunt acceptabula id est pendebat a sacerdotibus que debebant offerri, vinum a acceptam, id est idonea.

Depositionis [illegible] pauce
uasis
libamini

erant autem phiale sub divisione acceptabula, in tertia in phialas in quibus vinum, in acceptabula in quibus thus et simila aspersa, et tertio ciathos in quibus oleum sumebant sacerdotes pulsis de his que offerenda erant, poterant cellas quasi huiusmodi vasis ponebant ad purgandum quid libando de singulis que libamina dixit moyses offerendis, id est offerendis sumda. De candelabro. 24. 31.

Precepit quoque dominus fieri candelabrum ex auro purissimo ductile. Josephus tamen fusile dicit. Hastile basis in medio erat, et erectum superius calamus aureus quinque generationis admodum carne. Et autem capita calamorum in tertio gerebant capita habebant tunicam ramuscula admodum seyphi quem cuppam dominus vinum gebant tamquam duo scyphi in modum nucis et ex fundo eorum scypho procedebant flores recte in quibus lilia et in ipso fundo in scyphum ulla erat sperula volubilis sicut in capitibus. Cathedrarum sub seyphis spelle volubiles et ita cum hastili erant v. calami in hastile inter calamos copulati, iiii. erant in vice quarum quaeque habebat cum scyphos duos nucis et spulas. Et hic est quod moyses dicit in hastili iiii. fuisse scyphos in modum nucis. Tam ebreus non dicit scyphos sed dicit ingellatos, rotunditates, scilicet in gello distinctas. Ex hoc astili procedebant ex latere procedebant tria brachia hinc et tria inferius quorum unumquodque sicut vestrum erat calamus aureus admodum hastile et in vectis exibant capita calamorum quasi scilicet in modum nuci cum super et lilia, scilicet per minores tres scyphi dicit moyses fuisse. Videtur unumquodque iiii. calamos habuisse tamen quibus, de quibus videtur sperules non fuisse in fundo scyphorum in vicem est sed in media planitie eorum calamis perpola volubilem et sperula sicut erat candelabrum ex ferro eo calamis aureis sicut in modum fem sufusile fuit. Sed duotile simpliciter ex auro fuit et malleis in consulatur tristitio in hac forma ponetur. Erat autem ut dicit Josephus ex lxx partibus compositum in una ab se erectum quocumque nomine fecit, sunt in summo vii capita habebat equalia sicque ponebantur vii lucerne auree, infusoria et vii erant quibus oleum lucernis infundebantur. Erantque forcipes ex auro ad emungenda licinia et vascula ex auro erant ad extinguendum imaginem que emungebatur ne tetrerent odorem. Hodie est pondus eius cum vasis suis hunt talentum auri ad pondus sicli, dicunt habebat talentum in libram quod erat unstorum medium lxx quod erat eum in maximum cxx quod erat scuarii. Tamen Josephus dicit centum habuisse in mas c. quam hebrei cinchar est dicit et grece lingua interpretatum talentum nuncupatur. Positum autem erat ab austrum esse mensam in recte sed oblique. De parietibus tabernaculi. XXVI

Precepit quoque dominus fieri tabernaculum in hec modum. Tabernaculum erat domus deo dedicata quadrata et oblonga tribus clausa parietibus, aquilonari, meridiano, occidentali. Liber patebat introitus ab oriente ut sole oriente radiis eius illustraretur. Longitudo erat

orto modo de templis talento [illegible]

xxx. cubitorum, latitudo x, altitudo x, in latere meridiano erant tabule de lignis sethim stantes, xx. quarum unaquaque in longitudine cubitos habebat x, in spissitudine digitos iiii. In latitudine cubitum et semissem. Jungebantur autem sibi mutuo in castitate et tenuiter erat autem per plantes pictis in equali textum intrauit tergi pro supposita. Singule duabus basibus argenteis perforatis in quibus foraminibus cardines aurei mittebantur in ea, in angulo tabule eminentes sicut in scrinis fit. Sed angustum videtur ut una basis esset sub tabula et alia supra pepistilio, sed [illegible] ut inter eas esset quoddam ut bine bases singularum tabularum per duos anglos subirent. Utrinque autem tabule suspense erant super basses. Autem basses a terra pringere noluerunt eodem scemate sibi erant partes aquinarum. A occidente vero erant sex tabule per omnia similes aliis, et eodem modo stantes in basibus sed cum non impleret nisi novem cubitos in medium cubitum ex utraque parte patebat vacuum, et non tabula una cubito lata secta est per medium, et sic sunt due tabule semicubitales que utrinque apposite parieti occidentali aliis duabus pictis compaginatum que et singule duabus basibus mittebantur illeviovientorum pulsi lata quilibet ex pariete conjungerentur singule tabule anulos habebant aureos per ordinem velud quibus de annulis [illegible] per quos vectes per transitum pictis nimis sis tabulata firmiter continebantur. Erant autem vectes de lignis sethim deaurati singuli v cubitorum, intrantes in capite unius vectis in capite alterius in modum vecti ut ex pluribus sic in uno cum unius vectis in modum longitudinis videretur sicut in baculo cambuce pontificali eburneo fit solet. Sed plane erat in duos addidit quinque vectes erant in latere et ab aquilone et totidem ad austrum et totidem ad occidentem quinque in medium angustum videtur. Cum in quolibet vectis v cubitis illius lateris remanebant in vacui. In occidentali vero latere duorum sufficiebat sed quidem dicitur vectibus superfluis unum sit ad datur v vectibus in latere septentrionali et alius in australi et sic ei illis deerat ad implendum tertium sed tamen in duos et positi erant in duobus angulis parietum ut recurvati vectes angulos colligarent, sicut unciis angelorum et senem strapis ligari solent. Sed hoc est lit commoda non potest. Alia gloria est v vectes muniti per medias tabulas a summo usque ad summum de altitudine parietis, supremi vero ordo vectium extensus in longitudinem protocum parietem et nec summitate inferius alius ordo in eundem modum et immedia planitie tres ordines ut predictum est quinque vectes fuisse in uno latere potius ad numerum ordinum quam vectium referatur. Erant itaque in una quaque tabula v anuli et in quolibet duorum pictum vectes xxx. quod v ordinum quibus et vi vectes habebant in latere occidentali x vectes binum per singulos ordines

erat cubitorum v. pictis in uno latere xx v cubitos et iungebat. Itaque v.

Intelligitur sed erant quidem in summitate pietatis

Sunt quidam non consuetes bini per singulos eiusdem quantitatis fuisse. scilicet quilibet v. vectium qui erant in maiori latere erat vi. cubitorum. et ita quinque sufficiebant ad continendum. xxx. cubitos. quinque vero vectes qui ad occidentem erant singuli duorum erant cubitorum. Sed iosephus loqui debuit de tribus; ait unumquemque habere magnitudinem cubitorum. scilicet post plusquam est. De distinctione tabernaculi et utroque velo.

Tabernaculum hoc in duas partes distinctum erat. posterior pars ad occidentem. x. cubitis protendebatur. et ita quadrata erat in longum. scilicet et in latum et in altum. x. cubitorum. Haec pars dicebatur adytum. vel sancta sanctorum. vel sanctuarium sanctuarii. vel sancta sanctorum. Anterior pars ad orientem. xx. cubitis protendebatur quae communis erat sacerdotibus; et dicebatur sancta vel sanctuarium respectu huius. posterior dicebatur sancta sanctorum. sanctum consecutum solum dicitur sancta sanctorum. vel sancta sanctorum. id est sanctus sanctorum dominus dominorum. rex regum. Ad distinctionem vero has partes separandas posuerunt in medio iiii. columnas de lignis sethim deauratas capita habentes aurea et bases argenteas. Quamvis iosephus dicat. iiii. fuisse tabulas admodum aliarum operatas equaliter a se invicem distantes. inter quas tres anguli patebant ingressus. Super capita columnarum fuit posita est duo vectes. x. cubitorum a pariete in parietem protensi in quibus; per circulos aureos in missum dependebat velum ante quattuor columnas extensum contra exodum. scilicet pre cubitorum. x. in exodum pretexens pluribus aspectum interiorum. Erat autem velum sanctum de bisso retorta. quod est genus lini candidissimum et mollissimum et de iacincto et purpura et cocco bis tincto. et de filis serici iacinctini coloris. opere plumario cum lingua quadam ad dicitur hoc genere veli in quo bis stratum cum bis stratu dicitur. primo fit tela cum acu opere manuali fiunt diverse picturationes. Sicut quidam opus plumarium a similitudine avium dicitur; sed addita est plumarii varietas. Idcirco dicitur et polimitum apolis quod est multum pro multitudine picturarum. Erat autem hoc velum pulchra varietate contextum ex universis. ut ait iosephus floribus; quos gignit humus. et aliis picturis quas poterant inserere pictores. preter animalium figuras. Ingressus vero tabernaculi quinque columpne erant de lignis sethim deaurate. capita habentes aurea bases vero eneas super quas duo vectes. vel unus. x. cubitorum protendebatur a pariete in parietem. inverso capite sui. usque parietem interius admodum turbis in domo. A quo dependebat aliud velum per circulos aureos. intus admodum priori operatum. Sed iosephus vero tantum usque ad medietatem columpnarum dependebat tegens eas per v. cubitos reliquos v. usque ad terram ad ingressum sacerdotum patebat. Super hoc ut dicit aliam cortineam laneam fuisse positam. usque ad terram pertingentem funibus; pannulos eam ducentibus; et tecturibus; ut in diebus festis reducta post perpetue cominus videretur. De extra vero fortis erat et facile laborem sustinebat. et in ingressum templi simile dicit fuisse appensum. Erat autem reposita dixi iii cortinas que erant ei superposita. dixeramus. et in introitu vero candelabrum

ad austrum. mensam vero ad aquilonem in medio autem velum non longe ab adito altare aureum. quod et iosephus tribulum aureum vocat de quo post dicemus. De cortinis et sagis.

Tectum tabernaculi non cameratum. sed planum ad modum palestine. quatuor fuerunt opimenta aptata. primum operimentum fuit. x. cortine. que et vela vel tentoria. tertium quoque tabernaculum vocant que erant facte de quatuor predictis coloribus; opere plumario longitudo cortine uniuscuiusque erat. xxviii. cubitorum latitudo. iiii. quarum. v. mutuo se iungebantur et v. similiter. ut essent due cortine ex quinis se continentes quemmunio quoque latere cortinarum disposite. Alia contra aliam veniebant et in anulo aureo colligabant sed adornatum colli fibule auree vel argentee. ut etiam que horum capitulis solent colligare. Dicit tamen iosephus anulos aureos et uncinos eas fuisse conveniens. Secundum opimentum erant saga cilicina que et vela capillantia quoque; vocantur quod de pilo caprarum quos capillos quoque; dicimus ad distinctionem lane omnium sunt erant de quibus; et cilicia fuerunt. ut et illa saga cilicina dicta fuerunt. quod pro asperitate saga dicebantur. et quidam pannos asperos dicimus saga vel forte ex quadratura saga sunt dicta. et militare pallium agalt mutuum quia quadratum erat sagum dicitur est quod tamen quia ex sago fiebat pano potuit dici sagum. Erant autem saga. xi. longitudo sagi unius habebat cubitos. xxx. latitudo iiii. et erant. v. se mutuo iuncta ut unum sagum facerent et alia vi. que unum sagum iuncta. iungebantur autem ansis conveniens; utrumque autem singule cortine et saga se invicem ita copularent. Ansquinque; cortine se consute filo inseparabiliter. in una cortina iuncte et v. similiter. et ad tegendum tabernaculum. Hee due magne cortine tamen ante. et ansis ut non eluceret. Sed non exhibit regebat tabernaculum prius videamus. Secundum bedam protendebant. x. cortine se copulate per transversum totum operientes tabernaculum. et descendentes per latera. uno cubito distabant ex omni parte a terra et sic fuit ut xl. cubitos implebant. longitudinem tabernaculi que erat. xxx. cubitorum tegebant. et quinque; cubiti dependebant iuxta latus occidentale. alii. v. descendebant ante opertum que erant ad orientem. tamen ne in compositione proderent ut cortine transgredientes duo magna latera tabernaculi usque ad in medium aperture trahebant; mutuo magna iungebantur. Similiter in latere occidentis. et ita ex omni parte tabernaculum tectum erat cortinis. uno tamen cubito contra exodum per non velato. Super ponebantur saga sibi per sursum. Sed quia erant. xxx. cubitorum. per latera descendebant usque ad terram et ita cubitum non velatum cortinis quia extrema xliiii. cubito habebant. cum essent. xi. simul iuncta et unum quodque; erat. iiii. cubitorum. longitudinem tabernaculi. xxx. cubitos tegebant. et xiiii. que erant. vii. descendebant ad orientem. et vii. ad occidentem. Partes vero sagorum que sunt ear

prudentium iuxta duo latera magis usque ad terram extraque protendebantur ad tegendum introitum orientalem; sed quia. vii. cubiti extrinsecus pre veniebant in spatio non introitu. x. tamen erat supersuebatur sagum sago. vel forte in similitudine cuiusque; duo cubiti retroplicati in star horarii vestium. ex quo residentia saga de lateribus in medio introitus copulabant in eodem loco. in eo et cortine. et similiter in latere occidentis. per hanc futuram replicationem. dicit beda dominum primo dixisse moysi. Sextum sagum in fronte tecti duplices. id est dimidium sagum quod excedit cortinas in introitu superfuerit. et replicabis. et post planum addidit quod sit est in sagis. id est unum sagum quod amplius est ex medietate eius operies posteriora tabernaculi. id est latus occidentis duplicabunt autem ita. ut impetum ventorum possent sustinere. et secundum hanc dispositionem tabernaculum. extra per tegebatur sagis usque; ad terram. et inde ex eo videbatur. et introitum quod erat introitu speciosum inutile inerat. Sacerdotes introibant tabernaculum. vel necesse erat attollere saga et cortinas. ut sub intraret. vel summe duo iungebantur uncinis et anuli ad introitum et dissolvebant. De modo tegendi per bedam.

Alia est iosephi dispositio cui consentit origines et probabilior. Ait enim. x. cortinas se mutuo iunctas extensas a fronte tabernaculi super introitum extendi per transversum. et tegere totum tabernaculum et descendere iuxta latus occidentis usque; ad terram. in introitu vero non tegi aliqua parte cortinarum cum pro umbrem velum similiter et sagis. totum dicit tabernaculum operiri excepto introitu. sed quia duo cubiti sagorum superfluunt cortinis extraque; pre dicit eos replicari sub cortinis ne vento moveri intus in saga et cortinas. totum et premitum. per quod et dictum est sextum sagum in fronte tecti duplices. scilicet quod speciosa. et speciosa plurimum pars extrinseca tabernaculi non videbantur. nec illud cortinarum quod circa tabernaculum defluebat. frustra gratia tamen sed videbantur. Quod circa forte ex omni parte cortine et saga. funibus; extendebantur circa tabernaculum. et paxilli erectis colligebantur funes. quia et paxillos habuisse tabernaculum inferius moyses. dicit. et in modum tecti dependentes circumquaque; attollebantur. ut tabernaculum undique; videri possit et circum ad ingredientibus; sub cortinis. De pellibus superpositis.

Quocumque; vero modo. haec duo opinita disposita sint dereliquimus duobus; non est questio. Sane tamen erant operimenta de pellibus; arietum rubricatis que superiora tamen tegentes ad latera non descendebant. funibus; funibus; et paxillis erectis affixis terre circum ligate. Quartum quoque; opimentum in eundem modum erat superpositum de pellibus; arietum iacinctinis. Supposita vero erant hiis duo prestitum umbrarum diffusione. Multos itaque; ut ait iosephus stupor habebat. a longe in-

tuentes. Ita colore eius in nullo putabant differre a celo. In hac compositione tabernaculi patet dominum non omnino sic disposuisse. quia ut ait iosephus singula eorum ad formam rerum sunt repetit. singuli absque invidia volentibus considerare. Adytum vero quod soli pontifici pervium erat. figurabat celum deo et angelis attributum. Sanctuarium vero quod in duplum erat terram et mare cunctis quidem hominibus sicut et illa pars cunctis erat. Sacerdotibus. Cortine celum sidereum. saga aquas que sunt super firmamentum. pelles per rubricate celum empyreum in quo sunt angeli. iacinctine celum superius. Quod etiam vero vela in quatuor sunt coloribus; ut ait iosephus significant iiii. elementa. Byssum terram quia de terra est. et primo terrenum. et iacinctus habet colorem. purpura mare quod rex conchilis tinguitur. Aurea placentarum arte. per coccum ignem quod in colore est similiter. per xii. menses. per coronam. iiii. digitorum annum solare. iiii. tempora per minore annum lunarem. per vii. lucernas candelabri. vii. planetas. per lxx. partes eius decimonia planetarum. De altari holocaustorum.

Precepit quoque; dominus fieri altare hoc dicebatur holocaustum. vel holocaustorum. et holocaustomatum et postea dici sacrificiorum. sed a digniori nomen accepit. Erat autem in longitudine cum. Cuius tamen intus alto ad horam ministrationis aliquid apponebant in quo sternerentur. quod expleta ministratione tollebatur. Grande vero ibi dicere et tamen; concavum in arche sine operimento. parietes lignei. sed operti erant ere intus. et extra ut uri non possent. Sicut nec ambitum. vel lignum paradisi quod ligno quod virendo fit viridius. Arca est sine arula. erat erat tamquam fundus arche sed qua fiebat ignis qui perenniter quod erat in latere orientali inponebantur. In quatuor angulis superioribus; erant extra. iiii. recurva quibus; iiii. catene aure inserebantur de quibus; pendens craticula erea in modum retis sunt facta. usque ad medium altaris intus descendebat. sed quia erat craticula in modo rotundo ponebant quignis per oculos craticule ad arula consumebantur. Certum; anglos inferiores erant .iiii. anuli erei in quibus; vectes imponebantur de lignis sethim. operti ere ad deportandum altare. De eodem altari et craticula eius ambiguitas est. Non solum inter nos invicem est. et inter eos per opere cum hebreorum [illegible]. Nos quidem sic habemus faciens craticulam in modum retis arcuatam. per. iiii. angulos erunt. iiii. anulis erei. quos pones sub arulam altaris. eritque craticula. usque ad altare medium. hebreus vero sic habet. Facies ei imbricam factura retis ereii. ut sit retem quatuor anulos ereos in fundum arc. et subter quoque; retem. usque ad altaris medium. Iosephus autem sic. Cum subesset craticula in modum [illegible] sit

[illegible]

suscipiebat. II. cratem igne quod de craticula ferebantur que pha ses nocturni esse subiecte. Cassiodorus tamen senator in prefatione quam fecit cum in expositione psalmorum meminit quattuor postes mirtioque altari fecit [illegible] quibusdam non sic poni craticule carnes ad sandas. sed fuisse quedam quod dicit in quo sedes; altare abietis usque ad medium altaris eleuata esset. in cuius angulis sursum .IIII. anuli pendebant per quos uectibus insertis altare ipsi in sistonis portaretur. altare. II non legitur alios anulos habuisse. sed unum seperatum esse. hoc uas reticulatum altari tari. ita ut a modum post altare ab eo cum uellent super imponi ante ipso altari opere fusili ita fabricatum esse. ut qui appositum uideret ambiguum esset si craticula altaris que in medio eius posita dixerit dum per fenestram ab oriente struem lignorum poni. et sic lig era dixit. dum per fenestram. ab oriente uel imponi a sanctis. Alius uidit. non opinetur. nec fundum habuisse. sed parietes tantum [illegible] quod dominus dixit. altare. [illegible] in me. area sub ori fiebat ignis [illegible] da imponebantur. et craticula altari supposita. id est sentiunt. Arulam non sub eo que craticula posita legit hebreus arcuncula uocat a sub eo. quam in medio pectoris altaris fuisse dicit. usque ad quartum locum altitudo enim eius pertingebat. De situ altaris et uasis eius.

Positum erat altare ante tabernaculum sub diuo non tecte ante introitum sed aliquanto ad meridiem descendentis. ita ut ante ipsum immolantes starent ad aquilonem. in ipsum tabernaculum usque ad sancta sanctorum inspicere possent. et quia stabant ad aquilonem et ecce ad meridiem quique legitur eos sacrificasse. ad aquilonem quoque ad meridiem. Erantque in usus eius lebetes ad colligendos cineres cum habundabant et deportandos. qui in locum secretum et mundum reponebantur. et forcipes ad eum dandum igne altaris. et fuscinule. quas greci creagras dicunt. quia in [illegible] carnes coctas proferebantur. et batilla. quod uatilla [illegible] quibus prune ab hoc altari ad altare thimiamatis deferebantur preter caccabos et ollas ad eum necessarias que tamen iuxta altare non coquebantur. omnia uero enea erat hebreus sichin. facies eius ollas. et eius palla et peluis. et uermos. et eius igitur receptacula.

Erat autem atrium De atrio et tabernaculi.

circa tabernaculum in latere meridiano .c. cubitorum et in aquilonari .c. in orientali uero .l. et in latere occidentali. et sic quadrum erat sed in forma altera prelongiori. Erantque in latere australi .xx. columpne aree .v. cubitis. capita habentes argentea cum celatis. cum basibus eneis. spacio quinque cubitorum in se distantes [illegible] anuli singuli [illegible] pertingebantque funes [illegible] usque ad [illegible] quererunt magnitudine cubiti .i. per singulos columpnas [illegible] ualide [illegible] ut atrium immobile custodirent. Cortinas uero de bisso mollissima .c. cubitorum in longum. et .vi. in latum per columpnas dependebat accipite. usque ad basem [illegible] ut nec aperiente differre uidetur in forte pariet in tempore quando [illegible] et [illegible] ut sub ea tamquam sub tecto populus reciperetur. In eiusdem modo lateris aquilonis .xx. columpnas et cortinam habebat diffusam ab occidente. uero .x. columpne et cortine [illegible] cubitorum .l. atrium cingebat. In ingressu uero ab oriente tres columpne hinc et tres. instabant et cortine. iuxta has diffuse in capitibus; differebat. In medio uero lateris eius. quattuor erant columpne in modum portarum quibus appensum erat uelum de .iiii. preciosis coloribus contextum opere plumario. quod ad ingressum et egressum facile attolli poterat. id potu. Notandum tamen in longioribus lateribus fuisse columpnas .xxi. [illegible] erant .xx. aperture. cubitorum in duobus; minoribus; [illegible] duobus lateribus; dimidii .xx. hinc et .x. De lucernis.

Precepit etiam dominus offerri a filiis israel oleum de oliuarum purissimum piloque tusum hoc [illegible] in tabernaculo. ut semper ardeat ex eo in lucerna in tabernaculo testimonii quam accedebant aaron et filii eius in uespere. et usque mane lucebant super candelabrum .vii. lucerne coram domino. In die uero tres tantum lichnus lucerne [illegible] erant. cicendela uero qua in egri dum aurea. De uestibus sacerdotum. XXVIII.

Item locutus est dominus moysen. applica ad te tum aaron fratrem cum filiis suis de medio filiorum israel. ut sacerdotio fungantur in faciesque uestem sanctam fratri tuo in qua sanctus ministret. de his sane uestibus; quia confuse [illegible] hystoria ad euidentiam congruo ordine prosequimur. Quattuor erant uestes tam minoribus; quos camaneos uocabant quam principi sacerdotum quam arabarchen appellabant communes et post illas alie quattuor quibus; solus arabarches id est princeps sacerdotum utebatur. quibus; et hunc modo dum induebantur purificatis prius manibus; et pedibus; aqua. Sacerdos induebatur manachasim [illegible] quod greci brache latine feminalia dici potest. Eratque de bisso retorta contextum ingredientibus [illegible] a pube per pedes ascendebat [illegible] usque ad lumbos [illegible] fortiter stringebatur usque ad [illegible] descendebat. Nam pontifex quia [illegible] sandaliis pedes tegit; [illegible] Alius est non indiget nisi ut pedes lauet. Secunda bissina sindone duplici uestiebat quod cethonone id est lineam dicebat quia nos lineam strictam siue camisiam dicimus et subuculam quod moyses [illegible] applicauit. sed postea ab illis [illegible] hebrei [illegible] dixerunt;

[illegible] xx columnas [illegible]

est autem

Est autem descendens usque ad talos et decenter corpori coaptata. sed manicas habebat [illegible] et hinc super humeros capitium stringebatur. Secundo quo cingebatur balteo lato quasi digitis .iiii. sic reticulato ut quasi pelli uipera quam esse uideretur contexto floribus; coccineis purpureis et iacintinis. Stamen uero tamen bissinum erat. [illegible] cingendi a pectore erat cum duceretur lateribus; tamen ante umbilicum usque ad radice stringebatur. et usque ad tibias dependebat ad decorem dum sacerdos nec operabatur. Cum autem sacrificabat ne impediret pendentes summitates super leuum humerum reflectebat. unde et forte di[illegible] quasi casula plicata. eidem humero superponit. Quarto simplicem thyaram gestabat in capite [illegible] pontificali plurimum differentem erat [illegible] in modum paruum [illegible] aut cassidis in odice medietate utriusque excedens. dicebatque manephi. hanc uittas que in uolumine sepius nectebantque [illegible] ne facile laberetur hanc de est aliud uelamen bissinum. usque ad inferiorem barbe descendens. celans pilei ligaturas. et tota capitis sic [illegible] aptatumque perfecte. ne laborante rueret sacerdos.

Super hos pontifex his uestibus; quattuor induebatur [illegible] De pontificalibus uestibus.

Prima erat tunica iacinctina. poderis ut ypoditis dicta .i. thalaris quam hebreus metir dicit. eratque de [illegible] insertionibus; fuit consuta super humeros explicata in modum dalmatice sed cuius eco coloris assutum habens capitium. non extrinsecus [illegible] sed in longa sectione habebat a pectore usque ad medias scapulas cum aperture ne ante et retro patet appareret. assuta erat in ea que sic scapulas hic nasta astringebat. habebat autem per fimbrias .lxxii. tintinnabula aurea quibus; erant inmixta. totidem nastula quasi mala punica ex iacinto. purpura. cocco. bis tincto. ita ut per singula tintinnabula esset malo granatum [illegible] ut redderet sonus cum sacerdos ingrederetur sanctuarium et non moreretur sacerdos super hanc tunicam. uidit ioseph uelle pontificem accingi cingulo predicto quo alii sacerdotes super lineam tunicam alii dicit ipsum non dum accingi. sed super ephoth ut sic omnia indumenta ad ultimum cingeret. fuerunt qui dicerent duas zonas habuisse pontificem primam ad modum sacerdotum secundum super effoth que due tamen primo reputant indumento. Secundum uero inserat effoth sicut super humerali [illegible] predictis .iiii. coloribus; aurumque contextum sic manicis ad modum colabii. descendentis usque ad renes adeo ut sic cingeri possit. superiorem partem tunice iacintine regens inferiorem relinquens intectam. [illegible] aureis [illegible] iungebantur. apertum hunc in pectore quasi dimidium ad magnitudinem palmi. in qua [illegible] inserebatur. in eius superiori parte. super utrumque humerorum in fibulatis erant auro duo smaragdi [illegible] iosephum lapides onichini et sardonices. In quibus; erat sculpta nomina filiorum israel. habebat autem capitium extensum [illegible] humeros. fortibus; horis contextum [illegible] samuelem et dauid indutos effoth. alium erat et [illegible] dicebatur effothar [illegible] lineum [illegible] uniclatum est. Tercium erat ornamentum quod hebreus essen. grecus logion. latinus rationale dicit quadrangulum et duplex ne pondere gemarum rumperetur in summa palmum habens. [illegible] ex predictis .iiii. coloribus; et auro contextum eodem scemate quo et superhumerale. Erantque in eo .xii. lapides. auro [illegible] inclusi per .iiii. ordines [illegible] in singulis. In primo ordine sardius. topazius. smaragdus. In secundo carbunculus. saphirus. iaspis. In tercio ligurius. achates. ametistus. In quarto crisolitus onichinus. berillus in quibus; erant sculpta nomina .xii. filiorum israel iuxta ordinem natiuitatis sue singula in singulis. ut gestaret sacerdos memoriale filiis israel [illegible] humeris et pectore. ob recordationem tamen quorum [illegible] populus esset memor [illegible] suorum [illegible] degeneraret sacerdos uero [illegible] et fidei patriarcharum meminisset [illegible] ex suis patribus; ortum sacerdotium [illegible] rationale [illegible] in eo scripta erant [illegible] doctrina et ueritas. Sane [illegible] hebreus [illegible] in quibus; [illegible] solet [illegible] autem in medio rationalis fuisse lapidem magnitudinis duorum digitorum in quo ex coloris mutatione comprehendebant [illegible] placatum [illegible] iosephus dicit sardonicem quem in dextro humero gerebat cum sacrificium pontificale deo placebat tanto splendore micaret. quod et procul positus eius radius appareret. [illegible] fulgor in lapidibus; rationalis apparebat [illegible] multitudinem manifestum [illegible] auxilio dominum adesse. et ob hoc rationale [illegible] autem hunc fulgorem sardonicis rationalis cessasse annis ducentis antequam ipse scriberet hoc [illegible] moleste ferret transgressiones legis. Erantque in quattuor summitatibus; .iiii. anuli aurei quorum duobus; superioribus; inserte erant due catenule auree [illegible] obligatas ad modum [illegible] in medio [illegible] catene factam [illegible] quod hebreus [illegible] plexis opere plexo. Ioseph dicit. per fistulas uenientes. iuxta easdem [illegible] terminatas .i. ad quantitatem spacii in quo pendebat factas que sursum ferebantur usque ad scapulas pontificis. super aquas inserebatur duobus; anulis aureis super humerali firmiter insertis. Duobus; uero inferioribus; anulis [illegible] erant due [illegible] iacintine quorum

latū ducere duos; amut aureos mit scapulas; misere
bant. quibus usq; lardomee. mesboch. fixi stabant
ut usq; lugata esset longitudo. ℈ muceo fierent. Super hoc
rent. Super hoc autē loculū xpōi ex uitro colorib; ℈
auro oserti exutrinq; late circū ducti. ℈ mitre
uoluti. ad pectus munit; late circū ducta. ℈ mi re
uos sumere. mitra pontificis. huic exaurei fili ut
frimbriatas. nimo decore compositas. De typo huius.

Ultimū erat capitis ornamentum. ex cui⁹ chum
timitra. ℈ mitula discipuos. spiralis. ñ ex dari⁹ erat;
thyara ad modū pdicte facta que coni erat. sacerdotib;
super quā oliuacea. alia rota. circumna. que
decabatur aureo circulo. ibi; oronibus; seō. super que
ab accipite. stabant flores. aurei. similes plama
grani. aut pore ad aurora. l. asphodelo. uō sup stab
at flos aureus. finit habē q̄ geri. uel. qui amos dñi
magnitudine dignitatis. ℈ superiore uō plamate
diate ex opere inocentis usq; ad summitatē eius q̄
sacerdotis. de fiebat circulū pricabat erat ploci
aurea mala grāata. ℈ in mosis extremitatib; ℈ flos
fabre facta. ℈. Sup frontē uō pendebat lamina au
rea qua per talos ornat ad modū dimidie lune facta.
que ab uicissitudine sursum. bis. ℈ medio annulū au
reū. ℈ cui⁹ annulo⁹ misereant. qua chiare. ℈ rubi. sacer
dos. ℈ scripturā erat. sanctū adonai. i. sacerdos dñi. nomi
ni. de quo tractauim⁹. quod mirabile dictu. ñ uō quia dici
ō possit. scripte mirabile figebat. quod bis. mil
lebus. poch. hic. nam. ech. que tenebat principium ut
de partibus ista. ℈ est principio. ℈ passione. ℈. quibus
gerat iste sacerdos. recipiebat autē mala. ℈ pomi
granata. cum mollibus pontificū. mouebatur. clamma
sacerdotis. ℈ sursum ligabat. unita. p spinula. clamidis. ℈ mitre
uoluti. ℈ annulū. ℈ cui⁹ ducta capiti. ligata. nō accipie
bat. dependebat. ℈ summitates. super humerū. utrq; diffu
debat. De typo nestum.

His uestib; ornat⁹ pontifex. ymaginē rerum
ostendebat. se. precedebat femoralia. ut. linea. tibia. qui
bus ima erant. cruri⁹ bliaut. uō. ℈ est. erant. circa uolu
tione occeam. tunica. talarem. tpō colore. aeris
pferebat. primā habilla. tonice. contextū. p. malo
granata. cerni. sonitus. ℈ margarite. Epoth. super humeros
erant. eoru⁹ sydonis. quod aureū colorib; mixtum
significat. q. celos. intrat. penetrat. umbra. duos. lapi
des. onichinos. solem. ℈ luna. ℈ duo. emisphia. ℈ gemi
pectorales. ℈. ligat. in. rationale. pulchre. quod in
medio erat. appellabat. rationale. rōnem. eius. scī
entie. habere. ℈ colestium. numerū. certe. noy. ℈ terre
strium. ℈ rigorem. ℈ triplex. int. utrasq; de pect. de
cem. cursu. rationis. descendit. ℈ dant. eos. ℈ pon
tificem. sic. positū. deo. ℈ hominibus. ℈ pudorē. De altari.

Post. est. uestitū. ponē. locum. est. dñs. ad moysen
dicens. loquere. ad aaron. ℈ filios. eius. dicens
eis. ad tēpus. observationis. aaron. ℈ filios. eius. qui
ingredientur. tabernaculū. testimonii. aut. cum
accesserint. ad altare. ministrare. ut. offerant. incensum
domino. lauabuntur. aqua. ne. forte. moriantur. aut
cum. ingressuri. sunt. ianuam. tabernaculi. testimonii.
aut. cum. accesserint. ad altare. ut. ministrent. et. offe
rant. incensum. domino. lauabunt. manus. suas. et. pedes.
ne. forte. moriantur. Et. ponit. statutum. sempiternum.
ipsi. et. semini. eius. in. generationibus. suis. Altare
hoc altare. dicebat. mensa. ℈ thymiamatis. quotidianis
diebus. mane. usque. ad. consummandum. ignē. sacrificii. incendebant. thy
miama. Ceteri⁹ uero altare. dicit. int. ℈ sedes
annis. ciuis. ℈ candelabro. ℈ ait. ℈ dubitare. ei
dñs. nesti. putauit. ne dubiū. uenisse. quin. esset. in
solitario. cui. hebreus. ℈ dicit. ℈ ioseph. plane. thymia
compositū. tabernaculi. ℈ amoyse. ammuit. ñ qua p
ignis. nepli. ad hebreos. ℈ tribulum. aureū. ponit
mensa. sedis. Notandum tamen est quod in templo ñ
omnia. ampliata. fuerunt. multiplicata. pter. altare
aureū. quod extitit. adq; hic. mos necessitatis erat
ingredi. erant. supradictū. tribulū. manibus. mi
nistrantes. sacerdotes. primas. thymiama. quod secum
offerebat. adolet. qui. ad. mensam. ordinabat. pro
ponebatur. Compone. thymiamata. ℈ locutus
est. dñs. ad moysen. dicens. Sume. aromata. tri
stacten. onicha. galbanū. bonū. odorē. ℈ thus lu
cidissimum. Equalis. ponderis. erunt. omnia
unguentum. pulueris. ℈ unges. olei. unctis. ℈ pigmentarii
fecerit. de. ℈ offerto. la. ℈ mundo. ℈ magnifice. humi
lia. ut. ℈ minuta. ℈ conteres. ℈ quomodo. ℈ sacrificium
gum. qd. fluit. de. murra. qd. murra. dr. ℈ galbanū. ut
fuce. est. ferule. nascens. optimū. cortex. lacrimosus
murra. i. ℈ mundus. ligni. ℈ fumi. cui⁹ odore. ℈ ungen
tis. pectines. ferula. quoq; ℈ fenuculū. mg. argumento
ascitur. cui⁹ fuc⁹ ulcus. thus. uō. lucidissimū. opti
mū. quod. mascim. dr. ℈ libanū. alibano. more. ar
bor. maio. nascit. arbor. thuris. ad. aeris. qualitatē
applexo. ramorū. uirtute. exhis. mu. fiebat. putus
timum. amaris. lici. phibuit. dñs. tale. ponē. ℈ mi
nus. honū. q. quis. simile. faceret. ut. odore. eius
frui. pariet. dispensatus. si. est. quo odor. thuris. bo
nus. non. dat. mecca. sponso. ℈ ponse. ju. est. ad. ob
lato. thure. bono. circumdare. sibi. descendat. tribulū
ad. cinos. mehoro. tabernacul. alii. thymiama. dñi. dictione. ē
apponendū. communū; offerendū. De stacte scā uncha

Unguentū. ℈ eni. de. quatuor. ficiat. aromatib;
aroma. uō. de. quod. liby. pigmentū. qd. odore. suo. aeris
inficit. un. aroma. ℈ oma. Sume. aut. ℈ quinq;
ficiunguentoy. ℈ me. i. ℈ pcipue. murre. est. murra
arboris. que. gre. smirna. dr. v. cubitoy. que. est. in
arabia. ℈ unguenta. aues. exuit. ut. melius. pul
uis. ℈ structilis. ℈ exquoy. tudore. mollescibile

dē quib⁹ dupliciē t sup ꝓcessū. k pne sentem ustitia
cū dīs qui ꝓcessit nō delebo eum. qī. d. nō re
non peccastis. vade duc plm istū. angl⁹ meus p̄ce
det te nō u. ascendā cecī ep̄s ꝓb⁹ dure ē unde est.
neforte despdam te mua. Audiunt hebrei q̄ p̄ce ol
pus erat illoꝝ. custos de mcepl dedit eis michaelē
cor. plum custodem sue cete nationes. ꝓ sīm
anglos custodes delegatos. addidē. dīs semel ascen
dam immedio tui. t delebore. t cōmunio cap
tiuitatis babilonice. t romane. motu ascendit
dies duplicit tabernaculoꝝ; ad sūptuosū. t ad oc
cultū ad manifestū. utrūc. est lenius. o manifesta
borne t malo tue audiet ipsis lxx. nullus mon
tuus est cū uo depositerit; ornatū suum amen
te oreb q̄ comode deport tabernaculo intelligit q̄d
ꝑ secretū. ut aūpm. una tractentur. cū usq;
fuerint miracule montis. ut ꝓ mqui est dño. nolu
te illud dīs ascendere extendit illud moyses ex
alta ꝓte castroꝝ. a nge actis. Egressus aūt mo
yses ad illud. t plebs stabat introrsū; tabernaculoꝝ
suoꝝ. t adorabat; ꝑ. descendebat; colūpna nu
bis. t loquebatur dīs cū moyse. t ne unus;
fuerit ad tangendū. sicut solet. hō ad amicū su
um. i. manifeste. ꝑ tum moyses ad dūm. respi
ce. ip̄e. cū gentē hanc. utl ut educam ꝑ. quos ei
in quām mittur est mecum. Dicit. dō. Faciē meā
p̄cedere te. Ecce iā manus impetuauerat moyse
plus notatur. misericors. t. in. augio. t. quia imi
cie intellexit moyses. aliquē qui simillimū dō. p
nutri. addidē. sicut ipe non p̄cedor ne educ nō
de loco isto. t dīs. t unum quod locutus est face
re. ip̄m nouū exodie. i. pe. ip̄alē. in placitis. ad
tabulo munde dīm. cōtine. i. faciam me uocari
dīm. monet utrūm exuat cultus q̄ facta. nō abalui
qua uolo qua misereor. cui uoluero. Cui moy
ses ostende mihi faciem tuā. Cui dīs non parcet
inde facienti. nō quod hic me ho timuerit. sed ab
meolima pec̄. trinitatē erat cōsideglā mea q
qua nō sustinet ponā manū meā cōtra te
cumq; p̄transieo tollam manū meā. tuū
bis posteriora mea. q. rōne simulacrū
dicit. sīo ut ango inimi. ho. scit. q. hō scit. ita
dīm. ē. nō scit mihi. s. quis sit. nō dum scit
potuit. ē quod natura. claritatē p̄tantis
tus dīs qua huiāi nō sustinuit. aspectus
oppositus nubes moysi d̄incepsi. cum lō
gius abesse potuit a moyse. uideri. d. dūtaxat
hebrei. dūt eū uidisse posteriora hominis. acce
pisse ds dam ligneā. Dixit dīs ad moyseū. Ecce
ego pcutiam. ꝑcutiet. ghanaulo
et aut dīs ad moyseū. Scīd. t qualitabulas
mittur. pon. t scripsit in eis uba q̄ erant in tabule
qual. p̄ius fregerat. sed ut cōmo dr. t ds sepsi
te. ut sequitur; tū dicit. Scribe tibi uba hec. q.

p̄lo post fuit moy. cū dño. xl. dieb. t. ne. t sep
tē. intelle uerba fedens. x. Pot dici quod an
eorum scripsit secundi fuit mōlo. mirabilium in
moyse. Cumq; excidisset moy tabule. de mo
ce. ascendit ascendit. transeunte dño
coram eo intulit me. pnus intrā. ad dicitur
aut. obsecro ut gradiatur nobiscum. autem
inquirentes mihi. t posside eas mei. i. dīs sue
mihi me meminit quedam q. t prēdixerun
dēb; sollepnitatib; ꝙ oblatione p̄mitiarū
t p̄mo genitoꝝ. addidē necū gentib; t p̄m
sionis alieꝝ. hinc p̄cepiuit fuisse moyses cū
dño. xl. die. t xl. noc. panē nō comedit et
aq̄ nō bibit. Cumq; descendisset de monte cū tabule
apparuit facies eius cornuta. t p̄e ignorantia tu
ditū nim splendoris ferebant. deficie eius quercue
bant oculi. nr uentui. quos gladius uulg⁹ moysi ap
pellat aplius posuit; uelamē sup faciem suam. c
loqueretur filiis isr. locut est eis omia que
cumq; mandata. Cum aut ꝙcessit timuit. aut se
mel. t plus accedere ignorantia erudiit hebrei. q. ad
huc dño ascendit moy. ad impetrandā eis uenie
ā trudinem. t. m fuit cū dño. xl. dieb. t noc. ie
iunauit. Cumq; rediisset ē certitudine uīe. erat
nona diei septima mensis. t. dño. sollepnitate
agentes p̄cepta ē data. affluxerunt ad illū tuā re
unantes. t. dīne cepit dicta est decima diei. misit
diei ꝓpiationis. q. finis est. pot ēe. q. t. ecclā ob
li. tres mānō ꝓpōnit ē. magenal. lucet. ō. oc mi
ctiorum dicit. q. tres. t. b. legimē ieiunasse q
dragenal. o moysei. helial. t. hc. Siue fuit. siue nō.
pot sciēm rectum de constructione tabernacul.
ꝑcepit ei moyses. Sedm q. a dño acceperat. ꝑmit
tit de observatione sabbi. ne forte. mihoc opē pu
tes. s. licē opari sabbato. De oppositione tabernacli. xxv

Egressa unusq; multitudo obtulit uiri ubi
moysi. inter. dcsd. huic. p̄cepisse. dīs. t. cū
cta accepta q. cōtinuo. ſ. artifices. ut. accepta. cōti
clamare. ne quisq; ulē offerret. fecerē. de sec. t
colubre. cū cta. que ē fuerat. impleta. t sedm. ro sep
bū. omne. ꝓpl. ad opus. est. more. sciū artis. nigri
nouē talenta. fiunt. d. cc. xxx. sicly. ad pondus
sciēm artis. fuerē. p̄cetera. o. talenta. argenti
ex equib; fabricate sūt. e. basel. D mille. aūt. d. cc.
lxxv. facta sunt. capita colūpnarū. que. tectū
te. erant. argento. ornatū talenta. d. cc. duo mi
lia. t. uiii. sicli. Obtulerūt aūt. xxx. annal. ꝙ. d.
c. m. milia. d. v. ſ. misc. ꝑmo. anno. scōl. in p̄
ma die mīsit. erexit moyses tabernaculū. aptauit. q. nube
tabernaculi. cultui. serena. est. nō. procellosa. s. luci
da. nō. cū. pcm. transiret. aspectu. quale. sedebat
dīs. in. ſ. tum. t. ad nebule. ulli. eleuatiōe. de. mcepl
mouerē. castra. t. ad. depōnē. deposuerē. dū. stabat

... faciēdū. cōsiliū. imesib; vii. omne. aurū. q. expēsū

sup tabernaculū. t. ipi. stabant. erantq; ignis. nocte
fiunt. **Hystoria leuitica.**

Tercia. distinctio. hystorie. ꝓte. de. leuiticus. q.
dilectōne. t. mūdicie. leuitarum. dē. tutrix. offer
toriū. t. sacrificia. quā. de. sacrificiis. q. dīs. que
offerebant. ē. lege. tractat. hebraice. nō. uag. q. d.
sonat. uocatur aūt. more. hebreo. qui. ab. mcepio
brey. nosūt. eo. sicut. nos. ofticia. militarū. t. ei
glia. eis. iudex. dīs. dīi. ei. quē. eligitur. plus. sy. o
t. legi. erit. sig. m. sole. t. luna. sue. hoc. at. ul. lib. sic. e
uocatur aūt. moyses. locut est ei. dīs. de. tabna
culo. federis. dicens. homo. qui. obtulit. hostiā.
si fuit. holocaustum. de. ar. me. uel. de. mal. de. m. o
ferret. panis. m. hebreo. ꝙ. ua. eni. sonat. ꝙ. sepa
uocauit. ad. iudendum. dedicēna. t. tradītione. sa
cīmoniū. que. sequit. que. dam. pluralia. sunt. in
hc. modū. a. unq; ꝙ. sideranda. sic. t. sacrificia. que. do
offerunt. p. sone. aquib; offeruit. loci. in. quib; t. ti
offerunt. t. causē. quib; offerunt. ꝓpter. qui. offe
runt. t. triplex. aūt. eoꝝ. que. ue. offerebant. oc
urit. discretio. aut. uerū. oblatio. d. aialib; t. sac
ficiū. dicebat. ne. aū. oc. tuū. die. natiuitatis
poterit offerri. nō. erat. die. mat. t. ſ. eis. cui. aū
dedicta. ni. ut. simila. pane. t. ture. p̄e. dicēda
tur. oblatio. aut. deliquidis. uino. t. leo. que. p̄e
libam. t. libamo. dicebat. uectibus. nōb; sup. tā. q.
q. nō. differenti. utrū. p. sone. nō. due. q. sideranda
anima. t. synagoga. aliarū. nō. alia. sacēdos. alia
p̄ncipes. alia. priuata. de. quib; sunt. locis. dicēdi. si
mul. t. loci. t. p̄bi; loco. suo. enarrabit. t. triplex. erat
differentia. offerebant. n. quisq; necessario. quisq; sp̄
de. aliquo. casu. t. necessario. aūt. t. ex uoto. t. ex. pce
to. offerebant. p̄ncipes. t. ex. uoto. t. ex. pcepto
decimas. quisq; ex. omib; fructib; t. pecudib; t. ex
lōnes. t. ex. sollepnitatib; t. de. nouēbus. suo.
o. et. aūt. t. ex. mēbris. t. in. q. offerebantur. dño
tim. p̄mitie. eoꝝ. t. p̄bi; sunt. offerebant. sacēdoti. sp
ecūs. t. altare. ponebant. Comunis aūt. animo
sacrificio. sal. de. debebat. nō. dicebat. sal. federis. quo
erat. tale. si. tractū. dei. in. sacrificiis. nō. erat. offerēda
hostia. macla. nisi. aut. scabie. t. potro. sed. in. ordine
ubi. a. sacrificiis. meh. a. duēbat. **De holocaustis.** xvi

Sacrificioꝝ. alia. fiunt. holocausta. alia. sacrificia
pmo. aūt. d. holocaustis. uidendū. holocausta
dicebant. olon. t. totū. cōa. mee. nōm. dr. fiebant
aūt. t. ex; tū. armēti. pecudū. ſ. tū. de. ouib; t. ex
p̄. mauib; ſ. tū. de. tre. t. columba. de. armēti
pecudib; ſ. sic. offerebat. tū. masculs. z. masculo
i. unus. anni. t. erga. ſ. anniū. nō. unū. q. q. q.
agnus. q. q. agnus. q. q. appellabat. bos. t. sup. anniū
potest. offerri. ut. aut. ioseph. erat. quoq; in ma
ciatus. quod. nō. de. macla. offerri. ſ. corpus. mor

... sacrificia illa q. tota. cōcremabant.

quē mel mil adepl ēt aut tplex adeps funtalis .i. cord
is eueniēs. adeps iecuris. i. epatis. qui reuelli dñi qñ
uolunt ad modū rebi. adepl reniū. hostiis adipes du
os q; reuel. i. ulta reniū cutis adolebat sacerdos sup
altare. Eadem. decim. dño offerebant. Sinistr de ui
tu; erat oblatio pt̄ predicta offerebat de ea cōdia
ntregis quia lumbi uocant. lxx. pell uō erat sac
dotis qui offerebat illud. Armus uō dicebat. quidqd
batur sequentes pectus quod dr̄ elevationis. rect̄ sic
dicebant. nisi dr̄. cedebant. mbulis sacerdotū. ni
gna eū tamb; ut credem. s; mteru no memini
legisse forte pectori adh̄bat. reū pectore abscidi
rollebantur. Um sufficeret nouis pect. Thus uele
bant sacerdotes modus; sunt. eū ligis. turpentu; sdo
mo tota. mudi tm etia q modus eplaunt ecclesi:

reliqua erant offerenda. repulsabant uicta
dño. mlocul. s. adhoc deputati. mpoato. t tuē. licē
bat. reyis tm alis qui sacerdotū; cocte duob; diebz
siquid ēt erat. mdurū reui ere mebat. tuta quodā
ullum aliud offerebatur. t mholocaustū. t ms sacer
dotis. tm sibi mūdi sunt. s; d sibi unt. qui mfra erit
cētur. suo manus hominis. aḡal muenire no potent
offerebat pl̄aume. t pace similam farinā. s. de ea
simil de tumbis sup̄ eā oleū. reliebat simula oleum
t oleo fermenta. rth offerebat eū ea. sacerdos aut
dotū th. xpugillum plenū simule oleue adolebat. t
altare memoriale; imme moriam offerentis. nr̄. s. do
mini memor. cēt eni. t sacerdos ad dñm relinq̄ erat. si
cerdotum. eudum hebrei nonsnp pugillum plenū
offerri. s; q̄ quantucūq; simule manus poterat offeri
tem. q; implebo pugillo omē digitos potūt apire
sacerdos pret medicū. reliquū quod remanebat. mē
tium digitum. rīo lam tuffitiebat. sicut
h̄ emigmam una offerendā dicit. Suo sacerdotū
d simula coctā offerebat panes sine fermento ol
plos. oleo. coctos melliano. t mēcta cula. offere
bat. lagana exma. i. larol panes. remucl. nog
plos. s; mol oleo. quidam cū plagana panē coctū
magna mtelligunt. ut sit tertiū genus panis coctus
in clibano. cocto mfrixorio. Suo coctū mfrixagi
ne offerebat. oleo sum. oleo. rīm fermento erat. rem
debat minutatim. et hoc laris sacerdos memoriale ad
olebat. cōm dño de panib; unū. de fructib; unū. re
liquū erat aaron. filiorq; eius. ad eos q; duos oīos
domo sua. regia sorte diuidebat ēt. sno breo pt
cubanū. t ponunt mare. ēt. macchabeus. mchar
ourthesit sonat. olliatx. qs dragmā. quem. pdi
reo. rlusurū. fingere. dicebat rete. tebrū. machebat
pot ēe. patella. mpa. coctio liquida sit.

Post extrā sanguinē. pcep dñs. d holocaust. p̄ceptō
pdicto. dr̄ aut pecuū grauiū. s. quod ex mdus
tria fuerū delectuq; leuiū. s. mod. ex ignominia
lupeco. cuius. quod faciendū nō ēt. debuerū. gī de
eterū eū nonsit. quod faciendū ēt. ruyctu placi
pecūtū. eū no sit. ut erunt. duo sunt sacerdotes. dñi
emgmā aut. hū. un. placet dos. quinq; erant pe
cuerunt faciens delinquere. plūs faciebat. q̄ dele
cunt. ad ritū ēt. qui uctus. nō quin. ānūs huiusce
cent s; addūm illoz. quicū ēt. dege sacerdotalu
ypocla. nomungi. potuit. nē munistrare. quoz
adytum. adeanḡ. ratione. pōt. sūbi. dictū ēt. cū
s. uino. t sno alio. nō plūs adpeccandum. pnoca
nūt. t carne sicut mhebreo. hīs sacerdos. qui ēt
pecunit. ad cultū. pōt. ita uult. xpte. qui unus
d plō. q̄ualde innocens ēt. ē. mortē offerebat. p
ecco suo. manus. imponē. ad hostium. tabnā. untu
lum. nmaculatū. eorum alterū. immolabat. aut
eius. que d sanguine. mferebat. ullum. septies. ocue
lum. sanctuarii. deade. ponebat. sup cornua altaris
incensi. gredient. reliquo. sanguinē. fundebat
ēa crepidine altaris. ho. romeo. adipe. eū renib;
reuulsis. adolebat. sup altare. sicut. d uitu
lo hostie pacifico. pellem. uō. carnis. cum. eis
simo. t offerebat. extra tra. locum. mundum
u. cineres effundi. solebant. ruinebat. ea. est
struens ligno. quod stolti. curta. pignorum. ap
fecerat. quidē mandatū dñi ēt. offerebant. se
mores. p̄. ad hostium. tabnā. p manus. impōentes
uitulum. d uitulo. fiebat. sic. d pon. p eccato
sacerdotis. comune. pcat sacerdote. ppriū. erat. et
ds. q duob; mīl. minut. differentia. mt. pecco. sa
cerdotis. rīo. q. s. sacerdos. no. dr̄. peccare. pignora
ciam. nō. ut licet. ei. ignorare. mandata. dñi. sic. mq
non legi. quis. orare. p sacerdote. quia. sup. omnibus. fun
meantur. ab. pente. qui. medebi. ei. Ecce. pacē
diffui. in. holocaustū. h. pdicta. q. ex. his. mēcat
sacerdotum. totū. dño. cremabat. aut; mdm. ho
stium. eū. scripte. pedis; unctis. uis. ponebat
cium. sup altare. grad. ri. regia. erat. q. de. cul. sang
ne. mfebat. inscalariū. nicē. colebat. remane
ne. aliquid. ex eo. stabulare. adolebatur. n. adepl. eū
renib;. reuulsis. uno. offerendi. uno. sacerdo
offerentiū. erat. differētia. erat. differētia. d. om
nib; ut holocaustū. tantum. fiebat. neue. pres. q
ti. altare. ponebant. nouem. sacerdotes. quisq; sua
unusquisq; uu. sunt. offerebant. s. capud. pedes. ie
cur. mundissima. loca. aqui. Duoso. sanguine. offe
rebant. ut omīs. simil. esset. xu. p̄ peccō pncipis.

Si peccauerit. pncipis. qui. ylarius. tribunus
p ignorantia. post. intellexerit. peccō. pte. t pa
lum. offerebat. ad hostium. tabnā. p manū. mpo
nēre. ybricū. immaculatū. quo immolato. mingē
bat. sacerdos. digitū. in sanguine. quo tingebat. cor
nua. altaris. holocausti. reliquū. fundēs. ad basim
eius. ra. dolebat. ad pē. renes. reuulsos. reliqua. aut
sacerdotum. s; qua erat. hostia. p peccō. d. populi
non legi. quis. orare. p sacerdote. quia. sup omnibus. fun
mentum. ab. pente. qui. medebi. ei. Ecce. pacē
diffui. in. holocaustū. h. pdicta. q. ex. his. mēcat
sacerdotum. totū. dño. cremabat. aut; mdm. ho
stium. eū. scripte. pedis; unctis. uis. ponebat
cium. sup altare. grad. ri. regia. erat. q. de. cul. sang
ne. mfebat. inscalariū. nicē. colebat. remane
ne. aliquid. ex eo. stabulare. adolebatur. n. adepl. eū
renib;. reuulsis. uno. offerendi. uno. sacerdo
offerentiū. erat. differētia. erat. differētia. d. om
nib; ut holocaustū. tantum. fiebat. neue. pres. q
ti. altare. ponebant. nouem. sacerdotes. quisq; sua
unusquisq; uu. sunt. offerebant. s. capud. pedes. ie
cur. mundissima. loca. aqui. Duoso. sanguine. offe
rebant. ut omīs. simil. esset. xu. p̄ peccō pncipis.

sanguine. tecta. erat. nulla. alterius. ho. carnes. et. erant
fer. sed. fiebant. que. esse. erant. tecta. s; nō. quelibet
mino. mgie. suo. caro. carnis. similia. similam. panis
panē. mo. uescebat. et. ū. sacerdos. sicut. mundus. mo
nisi. mloco. fer. mo. nisi. caro. die. quo. offerebant. siqui
d. reliquum. erat. igne. comburebat. sanguine. eius. adede
dum. eū. omdomo. ablucdatur. nullū. mea. remaneret
sanguinis. uestigium. antequā. urebatur. uel. tel
te. um. mquo. q̄libet. caro. sicut. frangebatur. ut. cum. d
fricebatur. lauabatur. aqua. Cum aut. peccabat
p ignorantia. alia. de populo. tere. offerebat. capra. im
aculatā. como. quo. alii. t agnū. sicut. d hac. hostia
ede. mo. qua. de hyreo. principi. Si aut. manus. eius
non potuit. mittere. pecus. offerebat. duos. pullos. t
turtis. t columbe. quoz. alt. offerebat. dño. in holocaustū
alt. erat. sacerdotū. de cui. sanguis. adspargebatur. altā
ris. ho. ditillabat. qua. p peccato. erat. q. ipse. emendat
nunc. ture. potuit. offebat. similam. decimā. p. ephi
ne. mirebat. mea. oleū. aurū. qua. peccō. erat. cum
memoriale. sacerdos. adolebat. sup altare. reliquū
qui. habebat. immunere.

Item. lacue. est. dñs. ad moysen. ignis. semp. ardebit
in altari. qui. nut. sacerdos. subdie. ne. ligna. mittant
p singulos. dies. cere. ut. ex eo. de altari. ignis. alius
sit. apponet. Cumq; cineres. sup. hab. mittebant
indueb. sacerdos. uestib; un. sacerdotalib; quas
qua. p. exuunt. ut. ellent. cineres. de altari. reponē
dat. iuxta altare. depositis. uestib; tol. in
de. ut. est. aut. forte. ad hoc. deputat. de. suis. ēt.
rebat. extra. castra. in. loco. mundissimo. ubi. ad
funditur. facieb. p simil. holocaustis; dicta. sunt
de. tranct. h. simil. de oblationib; vii. legendū. de. ordine
Ch. addendo. quod. omīs. adeps. dñi. erat. q. mte. ligi. ani
malib; oblatis. cū. p manū. ad omīa. adipe. uidet. ad
tinebant. S; ne. uel. dñi. adipe. quidē. offerri. uel
ēt. phibuit. Notandum. adipe. omīs. boui. capre. adipe
ouis. mortui. et. bestia. accisi. ēt. concessit. uarios. usus
sci. ēt. ad. lucrand. t. unctiones. extra. secand. quib. tam
int. d. adipe. mundi. aiāt. nō. ad. lati. nec. mortuum. nec
abestia. capti. sidm. est. forte. putant. et. dat. alium
genus. addendum. S; quoth. h. ut. illud. faciunt. d. illo
sidm. est. phibuit. Sed. dñs. omē. esu. sanguinis. Iosephꝰ
dicit. p. aiā. rōnē. meā. moyses. putauit
mquo. esus. suffocati. cū. ut. intelligit. phiberi. ut. in. ph
ibuit. esum. sanguinis. q; anē. ēt. ita. accepto. t
uenatione. capti. non. fuso. sanguine. mpto
comedi. addidit. omīs. uita. in. sanguine. est.

Item. p̄cep. dñs. moysi. ut. mandaret. aaron. filios
eius. msacerdotes. ne. quis. omīs. filii. aaron. sacerdos
sit. si. no. omīs. plena. de. gne. ipi. Deoculet. claudus. ligendi
t. parud. aut. torto. naso. figuratos. aut. manu. ftus. sim
gens. uel. scabiē. impetigine. de. semine. eius. ad
tem. no. potest. ministrare. ne. mittere. sed. altarū. uestē
ascendat. de. sanctis. sanctorū.

Sanctificatio. sacerdotum.

Sanctificatio. altaris.

Sanctificatio. uasorum.

Sanctificatio. populi.

Sanctificatio. tabernaculi. altaris. altaris. uasorum. sacerdotum. populi.

Offerendi. sacerdotes. sacerdotes. sacerdotes. sacerdotes.

Sanctificatio. altaris. sacerdotes. populi. altaris. uasorum. sacerdotum. populi.

holocaustum. i. tha unmanary

 ... quod est purificari dicitur in ...

malitari a muceq; aquas fontium aspersit eos et uesti
menta eorum. Cumque sanctificati essent in hunc modum
reliquas carnes arietis coxerunt aurores et nach
et comederunt eas cum panib; qui residui fuerant
in canistro et quicquid superfuit exigni absumpsit.
Juxta eundem modum vestiunt singulis quos dixit moy
ses. vii. dieb; cum non vestiunt eos. quas semel
induti. vii. dieb; non deposuerunt. uestes nec dato ta
bernaculi sunt egressi. Quidam tamen tradunt prima die
omnia ut diximus fuisse fuisse consecuta. sex diebus; con
secrationum sequentib; oblationes eodem die iterari. Sine
mutationes. Josephus dicit omnia sic et in prima descripti
tib; fuisse consecuta dieb; De prima oblatione sacerdotum.

igne dato de sublimi

Octavo autem die denuntiavit moyses ut sol
lempnitatem inchoarent sacerdotes consecrati ex forte mo
harent post septem in predictis; vii. dieb; nec
sacerdotis fuerant moyses. et accepit aaron et fi
lios eius qui postea illi appositi erant accepit ministra
verant altari. in die octavo egressi sunt ipsi ministerium
ad quod fuerant ordinati. et moyses cessavit. Tradunt
quidam diem hunc octavum fuisse primum diem sedi anni
a quo egressi sunt de egypto. et primum ut annus sedi die
tum est sub tabernaculo erectum erectione dici et con
secratione consecrationis eius precepit moyses ig
nem terrenum amovi ab altari quousque fuerat hiis
dieb; quia ea die apparet eis dominus congregatisque fi
liis israel. primo obtulit aaron pro peccato suo vitulum et
adipes renes et reticulos imposuit altari igne non
supposito. reliquum combussit extra castra. postmodum immolavit
pro se hostiam salutarem. arietem in holocaustum. et impo
suit altaria. Deinceps oblatum pro populo superfu
ab eis hostias. v. vitulum pro peccato pro reatu pro peccato pri
pris agnum pro peccato et bovem in holocaustum arietem
pro pacificis. cum immolatione in altari de immolatione
hircum pro peccato pro populo bovem in holocaustum arietem
pro pacificis forte quia pius ea numerat. pro brevitate
alia tacuit. et aliqua separatim de peccato populi. bovem sy
nagoge principis et aliis non agebat. et populus. quilibet
pro peccato pro potuit dici oblatum. Augustinus triplicat hu
am quedicit quinque; cum supra dicit iii. v. su
pra dicit cum iii. v. supra agnum anniculum molo
caustum consumi ex donati holocaustum. illud quod dominus aliquo
signo visibili gratum esse ostendebat. cum autem exi
isset aaron sanctuario. que ad holocausta erat
dono separavit de pacificis pectus. armos. dexteros
pro peccato. et extendens manum benedixit populo. et ingressi
moyses et aaron tabernaculum. regressi sunt in hone
dixerunt populo et ecce oblata sanctuario et ecce cuius sic
situm inge maturum egressus igitur ab domino devora
uit que erant super altare. et ruatus est igitur populus
usque; ad tempora migrationis babilonis non licuit
de incepto maltari ignem apponere alienum. De morte

nadab et abiu

Eadem die nadab et abiu arreptis turibulis
ignem imposuerunt alienum desuper incensum offerentes
Egressusque ignis a domino et ille qui erat in altari. vel ut alii
volunt veniens de sublimi devoravit eos et extinxit eos
et ait moyses ad aaron hoc est quod dixit dominus. sanctificabor
in his qui appropinquant mihi. et in hiis qui ministrant
tum apparebo deus non parcens peccatis eorum. vocatis
autem misaele et elysapha cognatis eorum ait illis
tollite fratres vestros exercitum et exportaverunt sicut erant
vestimentis. et tunicis sepelierunt eos in tantum ministri
altaris sepelierunt eos ita et ministri altaris sepelierunt
induti vestib; ministerii sui. Cum autem aaron et reliqui
duo filii plangerent vellent more solito prohibuit
moyses dicens oleum sanctum est super vos. nolite capita
vestra nudare. vestes nolite scindere ne forte mo
riamini non exibitis foras tabernaculi. Josephus tamen
ait eos quia deum portarent hostias sanctam quas
perpetrat dominus. sed quibus; primum incenderunt subito i
flamata sunt. nec valuit quisquam eos extingere
visitque moyses patres eorum et fratres portaverunt ex
pona extra castra cum honore sepelire. pixitque;
moyses aaron et filiis eius ut tollerent partes suas
de hostiis salutaribus et oblata pro peccato principis et
vitulum est. Cumque; quesisset sic hiis moyses. ar
gueret aaron et filios eos excusavit se aaron
dicens ita accidit quod in dolore quasi exturbari
one animi hoc factum est. De discretione ciborum.

Precepit dominus moysi et aaron. ut traderet filiis
lege de discretione ciborum ad litteram. et dicens
ciborum concessos eis artavit pro eorum castitate mar
giam. Cuius summa sic complexi potest. alia munda
alia immunda. inter alia maquis. alia in aere. in
eis. inter alia reptilia que omnia immunda
alia terrentia. in terra que de luto nascuntur
rivocata immunda. alia gradientia super terram
de his que genera est regula. omne quod est dorsa(?) tum ru
minat et findit ungulam de pecoribus; comedi est re
gula. omne quod est animal habet squamas et pinnulas. de
aquis; notatum est quod est munde. et que in
munde sunt. huius generalis dabitur; dicitur esse vola
tile quod graditur super iiii. pedes. immundum est. in
certa huius. et longiora super que saliat. Tanget
morticina eorum. lavabit vestimenta sua. et immundum
erit usque; ad vesperum. sine; esse sunt. ut porci
qui primum eorum mortuum. et quod ceciderit qu
quia de morticinis eorum polluet tam vas ligneum
quia quod libet vestimentum ad vesperum aquam
undabunt vas fictile in quo ceciderit fran
getur. clibani et cacabi destruentur. fontes vero et cisterne
tuentur; fontes non recipiant aqua aliquibus; mundi(?)
et semina. nondum seminatum granum tactu eorum non
polluitur. De purificatione puerpere.

Addidit quoque; dominus legem purificationis. mulieri
erit talis si mulier peperit masculum immunda erit

vii. dieb; iuxta dies separationis menstrue. i. eiusdem
immunditie in ea est cuius est. cum separatur. ante
dies quam pariat et alii parem. et immunda est sequ.
quia quod tangit immundum reddit. omnem lectum
sedem inveniet. unde non licet aliis ei consentire
in cibo. in lecto. Octavo die circumcidebatur
puer. per vii. dies inquinationis manebat. xxxiii
dies in sanguine purificationis fieret. xl. que
tot dieb; dicunt physici carnem masculi formari in
utero. In purificatione non. xxxiii. dierum licebat ei
egere in domo deambulare. sed non egredi et operari vel
gendo non polluebat. et licebat aliis consentire ei in
sede. in cibo. accedere vero non poterat. ad tabernacu
lum nisi expletis. xl. dieb; quando pareret feminam
iungebantur pariter dies inquinationis et pariter dies p
urificationis. ut simul fierent. lxxx. quia tot die
b; formatur femina in utero. Expletis vero dieb; puri
ficationis. offerebat pro filio vel filia agnum anniculum
in holocaustum et pullum columbe vel turturem pro
peccato suo quia in libidine concepit. et erat sacerdo
tis. quod si non poterat masculus invenire agnum
offerebat duos turtures vel duos pullos columbe
alterum in holocaustum pro puero alterum pro peccato
pro originali sive quia sine merito eius tensione dignum
filium esset. hebrei tamen parvulos non hic peccaverint
dicunt. pro hoc dicit iosephus primogenitum redimi
fieri. De cognitione leprarum.

Lege quoque lepre. tradidit eis dominus. Sunt autem iii.
genera lepre. in cute. in capillis. in ueste. in domo. lepra
cutis cognoscitur sicut macula alba. pallida al
bedo. vel postule vel cicatrix maxime si fuit alba
vel sub rufa. ita quidem si locus lepre sit humilior
reliqua carne. et si mutati fuerint capilli in al
bore. et solito tenuiores. lepra vero in capillis albor
dicitur. fluentib; sine capillis sine calvitio vel recalu
atione albi; et rufus color invenitur fuerit plaga
lepre est. Adducto itaque; leproso ad sacerdotem cui
cum arbitrio non excludebatur. si lepra non dum est per
spicua fuerit recludebat eum in domo sua
vii. dieb; quibus; expletis. si non creverat. lepra non
recludebat eum aliis. vii. et si neque creverat lepra eum
mundabat. eum. i. iudicabat eum mundum. quia
scabies erat. et lavabat homo vestimenta sua mun
dus erat. cum perspicua erat lepra. separabatur
ad arbitrium sacerdotis et habebat vestimenta
dissuta. i. facilia ad induendum vel exiundum
vel solam vestem extrinsecam. ut sic cognosce
retur. et caput nudum. ut posset agnosci. ut vestem
gerentium ne tactu loquendo diffunderet. et habi
tabat solus extra castra ita. ut a mortuo nichil dif
ferre videretur. Patet dicit iosephus mos invisibiles que
dixerit moysen lepra fuisse. et simul eum electorum
sem ducere venisse in chananea cum eis cum pe

in fine ... cum ... vacare ... ad discretionem ... ab aliis

nulis. et cum leprosos habuit sit quere maxime
munditia indigebant. lepra vero vestis. lanee. vel linee vel pelle erat
macula alba vel rufa. humilior superficie reliqua
et corrosa sive est que cum apparebat considerabat eam
sacerdos superspiciam erat lepra conburebat ves
tem. si dubia recludebat. vii. dieb; adiudicabatur
lepra si non crevit abluebatur vestis et recludebatur
lepre sine creverit aliis. vii. dieb; si adhuc dubi
a erat rumpebat illud a solido. Similiter in domo alba
macula apparebat. lepra volant erat. comburere
batur. vestes. sive si fuit macula caro sive appa
rebat in domo. precipiebat sacerdos omnia de domo
efferri considerans que valliculas in pariete pallo
re vel rubore deformes et humiliores superficie reliqua
claudebat hostium domus. vii. dieb; post quos si in
venerat crevisse lepram iubebat eruere lapides lepro
sos proici extra civitatem. et domum radi intus per
circuitum et pulverem mitti et spargere extra civitatem
in loco immundo. et alios lapides substitui in do
mo. et luto alio liniri domum quod si tamen redierit ma
cula lepra perseverans est. et destruetur domus. ligna
tamen. et lapides. et pulvis extra oppidum proicientur in locum
immundum. Cum si leprosum mundabat re vocabatur

si ... cum eum ... dieb;

ad cetum habitationis sic veniebat usque; ad introi
tum castrorum. et offerebat duos passeres vivos
quibus; licitum erat vesci. lignumque; cedrinum. et ys
opum et vermiculum filum. s. coccineum et aquas vive

De purificatione lepra.

res munificentia. Vocatus est sacerdos. immolab
at passerem unum stillans sanguinem super aquas vivas;
ligans unum filo coccineo cum ysopo in summitate
ligni cedrini quasi faciens aspersorium tingebat vivo in
aquis rubricatis. aspergens hominem septies. dimittebat
quoque; passerem unum avolare in agrum. cumque; lavasset homo ves
timenta sua radebat omnes pilos corporis. et lotus aqua in
grediebatur. castra. ita dum taxat ut maneret extra tab
ernaculum. vii. dieb; septimaque; die septima rasis omnib; pilis cor

si ... [illegible]

poris. et lotus aqua tingebatur in circuitu lotisque; vestib; et
corpore. die octavo tollebat duos agnos immaculatos
et ovem anniculam. et iii. decimas simile conspersi oleo. et
lex sextarium. et offerebat omnia ad hostium tabernaculi. et sacerdos i
molabat agnum unum pro delicto et sumens de sanguine
ponebat super extremum auricule dextere hominis et super pollicem

dextri

manus et pedis. de oleo sextario mittens in manum sua
sinistram et tingens policem dextrum in eo aspergebat sep
ties contra tabernaculum reliquum olei quod erat in manu sua fun
debat super extremum auricule dextre hominis. et super pollicem
manus et pedis dextri. i. super sanguinem qui prius infunde
batur et super caput eius et rogabat sacerdos pro eo faciens aliquam
simile in eius manu de hoc oleum. et faciebat pro eo sacrificium pro
peccato. et post immolabat holocaustum cum libamentis sup
ponens illud maltari. et nota quod hoc est peccatum singulare sa
crificium pro delicto eius sanguine linitur et sacrificium pro peccato
de quo mentio facta est. vii. et moyses dixit hic. cum distinguens tamen

pertinere ad sacerdotem hostiam pro delicto sicut et pro peccato cum ante distinxisset agnum pro delicto. non distinxit [illegible] pro peccato et [illegible] holocaustum fieret. [illegible] sacerdotis [illegible] ut alterum pro peccato alterum in holocaustum faceret [illegible]. quod si manus eius hoc invenire non poterat. agnum cum pro delicto et olei sextarium immolabatur quia ex his purificabatur. hoc ut prius. sed pro [illegible] reliquo offerebat par turturum aut duos pullos columbarum quorum unus pro peccato alter in holocaustum fiebat. et decimam simile oleatam in sacrificium. **De viro seminifluo, et muliere menstruata.**

De incepit addidit dominus de viro patiente fluxum seminis [illegible] huic vitio subiacent [illegible] humor seminis quod licet nolens effundit ex corruptione. talis immundus immundum reddebat quod tangebat lectum suum. vestem suam. sedem et sagmam super quod sedebat id est stratum. aliud vas fictile quod tangebat frangebatur ligneum lavabatur. qui tangebat lectum eius vestem aut sedem vel super quem ipse salivam iaciebat lavabat vestimenta sua et erat immundus usque ad vesperam. cum autem sanatus fuerat numerabat .vii. dies post mundationem suam et lotis vestibus et corpore in aquis viventibus mundus erat. die octavo offerebat par turturum aut duos pullos [illegible] et faciebat sacerdos alterum pro peccato alterum in holocaustum. Eadem lex erat immunditie et purificationis de muliere patiente fluxum sanguinis ex morbo [illegible] eiusdem immunditie erat mulier menstruata. sed non purificabatur sollempniter. Sufficiebat ei ipsa cum vestibus ablui. [illegible] quod accidit etiam ad menstruatam. hoc dicit immunda .vii. diebus et purificationem ei concedit quod digno [illegible] accedente intelligendum est. [illegible] utrique [illegible] dum dicitur. quod dictum est [illegible] ex vindicta non mirum quia legitime et cognoscentem uxorem voluit dominus lavare et vestem et corpus. et esse immundum usque ad vesperum. et de uxore eodem modo. **De vitula rufa et hyrco et [illegible] aspersionis.**

Iterum locutus est dominus ad moysen. loquere ad aaron ne omni tempore ingrediatur sanctuarium. quod est intra velum ne moriatur quia in nube apparebo super oraculum. nisi fecerit hec que secuntur. non est intelligendum. ut quotiens vellet intrare faceret hec. [illegible] semel in anno decima die septembris intraturus. prius tamen diem decimam hec faceret. hec dies sollempnis erat israel et dicebatur propitiationis [illegible] expiationis [illegible] predicta. vel quia agebatur eadem die expiationis [illegible] peccatis totius anni [illegible] vel ignorantiis eadem die fiebat oblatio. Dicebatur et afflictionis quia eadem die ieiunabant homines cum feminis et pueri septennes et agebatur eadem die memoria mortuorum. dicebatur et dies expiationis quia eadem die purificabatur totum tabernaculum et altaria [illegible] aspersione a contagiis quod contraxerant per annum ex peccatis ministrantium. eadem die tollebat summus sacerdos [illegible] immaculatam. que non traheret iugum. Nec [illegible] vitulus [illegible] quia in femineo genere [illegible] intelligendum est quia [illegible] singulariter offerebatur [illegible] multitudine duos hircos pro peccato et arietem unum in holocaustum. Cumque laverat induebatur

lineis tantum [illegible] minorum sacerdotum oblatisque animalibus; fecitque orationem pro se et domo sua statuebat duos hircos in hostio tabernaculi testimonii; [illegible] quis domino et quis [illegible] fieret [illegible] quibus; [illegible] sortes ut sciret quis esset immolandus et quis diabolo mittendus [illegible] in solitudinem cum peccatis. lex ut immolaret [illegible] cuius sors exibat domino. offerebat vitulum pro peccato suo et domus sue tollebatque de sanguine vituli et thuribulum plenum prunis. multumque tollens thimiamatis intrabat intra velum et [illegible] imponebat thimiamatis. ut nebula et vapor operiret oraculum. ne forte visa maiestate domini moreretur. aspergebatque septies digito de sanguine contra propitiatorium ad orientem. Eodem et immolato aspergebat pavimentum [illegible] de eode. [illegible] aspersione septena expiabat sanctuarium [illegible] pavimentum fundebat [illegible] de eodem sanguine super cornua altaris aurei aspergebat illud septies digito. expians totum tabernaculum et altare ab immunditiis filiorum israel et a cunctis prevaricationibus; [illegible] nullus erat cum eo in tabernaculo cum ipse expiabat [illegible] sacerdote [illegible] ad altare contra tabernaculo cum dicitur [illegible] quod erat extra [illegible] posite expiationis egrediebatur sacerdos ad hircum viventem ponens utramque manum super caput eius confitebatur generaliter iniquitates filiorum israel et imprecans eis ponens [illegible] tradunt cartam inscriptam peccatis ipse super caput eius mittebat cum in desertum per hominem ad hoc paratum. ut sic [illegible] ignominiam [illegible] ferebat hyrcus qui emittebat. non rediturus apompeus grece dicebatur latine emissarius. cum autem deduxerat aaron hircum extra castra [illegible] ad tabernaculum, exutus vestibus lineis in quibus expiaverat sanctuarium [illegible] lavabat [illegible] in loco sancto. et induebat vestibus suis scilicet pontificalibus; [illegible] offerebat arietem in holocaustum et adipes vituli et hirci pro peccato. [illegible] pontifex [illegible] basilice quam dedicat [illegible] in expiatione. lineis [illegible] minoribus [illegible] in sabbato [illegible] consecratione [illegible] immissione [illegible] transferunt peccatorum similibus [illegible] ad ministrationem accedit altaris [illegible] pontificalibus [illegible] vestibus; induatur. vitulum autem et hyrcum de quorum sanguine factum est expiatio. ferebant extra castra et comburebant igni tam pelles quam carnes eorum et fimum [illegible]

[illegible] sacerdos [illegible] in igne [illegible] partes vestibus; admittens in eis lignum cedrinum. ysopum coccum bistinctum. quia hec in purificationibus valebant. et rediens lotis vestibus; et carne sua ingrediebatur castra immundus erat usque ad vesperum. Sed ille sacerdos qui remanebat ad ignem [illegible] omnia usque ad cinerem non lotis vestibus; et corpore intrabat castra immundus erat usque ad vesperum. Sed et [illegible] sacerdos qui colligebat cineres reservandos ad aquam aspersionis non lotus intrabat castra immundus erat usque ad vesperam [illegible] aqua aspersionis per totum annum purificabantur [illegible] dominus hoc sacramentum [illegible] religionis victime appellatur [illegible] immundus. de quo tamen facile est [illegible] purificabuntur immundi in hunc modum. Siquis tangebat cadaver hominis mortui intra tabernaculo vel in agro occisum aut per se mortuum vel sepulcrum eius immundus erat .vii. diebus; tabernaculum in quo mortuus est homo et universa que [illegible] vasa immunda erant .vii. diebus; tollebatque vir mundus cineres combustionis. mittensque super eos in vas aquas vivas tingebat [illegible] ysopum. et aspergebat [illegible] die tercio et septimo [illegible] omnem supellectilem et homines huiusmodi contagione pollutos et lotis vestibus; et corpore mundi erant. Si die tercio non fuerat aspersus immundus die septimo non mundabatur. Siquis autem [illegible] de medio ecclesie quia polluebat sanctuarium .i. aram [illegible] quia peccabat et arcebatur ab ingressu [illegible] Sed ille qui purificabat immundum aqua [illegible] aspergebat cineres. lavabat vestimenta sua et immundus erat usque ad vesperum. de immunditiis [illegible] homo immundus erat per diem [illegible] per illusionem nocturnam vel quia dormierat cum uxore [illegible] expiabatur. Sed ad immunditiam [illegible] quia die tercio et septimo legitur facienda [illegible] expiatio de expiationibus; que fiebant cum muneribus; oblationis [illegible] de lepro diximus. et de viro seminifluo et muliere sanguinata quia legitur eos .vii. numerare dies et tercia non purificari [illegible] die tercio et .vii. his aquis expiatos. capitulum xviii **De personis exclusis a matrimonio.**

Tradidit et dominus filiis israel in multitudine preceptorum recapitulando predicta. et addendo nova de quibus; non nisi illa perstringimus que ad intelligentiam lectoris sacre scripture necessaria [illegible] Sane prohibuit dominus ne [illegible] ad domesticam carnis sue accederet ne revelaret turpitudinem eius .i. dico [illegible] pudenda eius [illegible] honestate solum duas personas exclusit a coniugio dicens propter hoc relinquet homo patrem et matrem .i. nec filius patrem nec pater filiam copulabit. sub lege non plures excepit que sunt fere .xii. matrem novercam sororem neptem amitam. et materteram uxorem patrui [illegible] uxorem filii. [illegible] determinatione [illegible] pugna fili

a [illegible] pugna [illegible] sororem uxoris [illegible] paucas exclusit [illegible] ampliaret homines et repleret; sub gratia plures excluduntur [illegible] continentia locum habet [illegible] prohibitio coniugii a fornicatione non omnis mulier excluditur. Coitum quoque cum masculo et iumento sub determinatione mortis prohibuit. Ne colligeret spicas vel racemos remanentes. et grana decidentia. sed relinqueret pauperibus [illegible] non opus mercenarii retinere [illegible] accipe [illegible] Sopita [illegible] divinationes observari prohibuit. Ne [illegible] agrum [illegible] seminaret [illegible] barbam radi [illegible] carnes suas [illegible] mortuo [illegible] stigmata [illegible] adulterium [illegible] intelligendum est. et maxime egyptiorum cum quibus; habitaverant. Nam [illegible] legi [illegible] salamone [illegible] gyon ad ungendum [illegible] egipti omnium generum [illegible] in honore [illegible] deorum quos putabant [illegible] dominus [illegible] preceptorum et dixit dominus [illegible] regionis ad quam introducam vos [illegible] preceptum cum [illegible] arborum quas plantaveritis [illegible] poma que gignunt immunda erunt [illegible] quod fructus [illegible] quarto [illegible] anno [illegible] **De tribus generibus panum.**

Ad evidentiam quoque; eorum que hic in levitico traduntur sciendum est sacerdotes habuisse tria panum genera panes sacerdotales. leviticos laicos. Sacerdotales erant panes [illegible] quidem [illegible] super [illegible] quos non licebat edere nisi solis sacerdotibus;. Panes levitici quos offerebant [illegible] quibus; soli de genere levi vescebantur [illegible] macula non poterant ministrare. et filia familias [illegible] ad domum patris [illegible] vescebantur. advena inquilinus. mercenarius sacerdotis [illegible] quibus quoque poterat vesci. **De simonia sacerdotum.**

De simonia quoque; sacerdotum agens dominus primo de minoribus; sacerdotibus; tradidit ne contaminarentur in mortuis; cum [illegible] suorum [illegible] patris [illegible] et filio et filia fratre et sorore virgine. non .s. lavaret vel sepeliret vel plangendo tangeret mortuos alios [illegible] prohibitas eis inducit uxores [illegible] ducere scortum non ancillam. nec captivam. non viduam aut repudiatam. non eas que de cauponibus [illegible] summo pontifice [illegible] ad nullum omnino mortuum ingredi voluit [illegible] nullus [illegible] esse dixit. non uxorem ducere [illegible] virginem [illegible] sed nec patrona [illegible] non precepit ne sacerdos [illegible] deberet vinum bibere aut omne quod inebriare potest ut sciret discernere inter [illegible] prophanum [illegible]

De tribꝰ legi

Ecce aut̄ eg̾ sup̄ filiꝰ mulieris ysrahelitidis q̄ peperit d̄ uiro egr̄o ut̄ egressi sūt filii ysrahel in medio castrorum et blasphemauit nomen dn̄i et maledixit. et adduxerunt eam ad moysen. Cui mater erat salumith filia dabri de tribu dan. et blasphemauit nomen dn̄i et maledixit. et miserunt eum sub custodia donec aperta fierent eis mandata dn̄i. Locutusq; est dn̄s ad moysen dicens. Educ blasphematorem extra castra. et ponant omnes qui audierunt manus suas sup̄ capita eius. et lapidet eum uniuersa multitudo. Filiis autem israhel loqueris dicens. Homo homo qui maledixerit deo portabit peccatum suum. Et qui blasphemauerit nomen dn̄i morte moriatur. lapidibus obruet eum uniuersa multitudo. Tam ille qui natus est ex matre israhelitide q̄ de patre egyptio. si blasphemauerit nomen dn̄i et maledixerit morte punietur. Iudicium iuxta qualitatem percutientis erit. Sicut enim uulnus inferet alicui ita et ipse patietur. Contritionem membri pro membro reddet. Qui percusserit pecus reddet pecus. Qui autem hominem occiderit morte moriatur. Iudicium unum erit tam aduenę q̄ de terra uestra. Ego enim dn̄s deus uester. Locutusq; est moyses filiis israhel. Et eduxerunt eum qui maledixerat extra castra. et lapidauerunt eum. Feceruntq; filii israhel sicut præceperat dn̄s moysi.

De anno remissionis

Locutus est dn̄s ad moysen in monte sinai dicens. Loquere filiis israhel et dices ad eos. Cum ingressi fueritis terram chanaan quam ego dabo uobis requiescet terra sabbatum dn̄i. Sex annis seminabis agrum tuum et sex annis putabis uineam tuam et colliges fruges eius. Anno autem septimo sabbatum erit requietionis terræ sabbatum dn̄i. Agrum tuum non seminabis et uineam non putabis. Quæ sponte nascuntur in agro non metes et uuas primitiarum non colliges. Annus enim requietionis est terræ. Sabbatum autem erit tam tibi q̄ seruo tuo et ancille. mercenario et colono qui habitant apud te. Pecori quoq; tuo et iumento et cunctis animantibus quæ sunt in terra omnis fructus erit in cibum. Numerabis quoq; tibi septem hebdomadas annorum. septies septem anni faciunt quadraginta nouem annos. Et clangi facies tubam per totam terram. Sanctificabis annum quinquagesimum et uocabis remissionem cuncte terre habitatoribus eius. Ipse enim est iubileus. Reuertetur homo ad possessionem suam et ad familiam pristinam. Iubileus est enim. Quinquagesimus annus erit uobis. Non seminabitis neq; metetis ea quæ sponte nascuntur in agris. nec uindemiabitis uineas primitiarum. Iubileus est enim. Sanctificabitis annum eius. Et comedetis de agro cibos eius. Omnes qui nati sunt in hoc anno reuertentur in possessiones suas. Et unusquisq; ad cognationem suam reuertetur. Si uendideris quippiam proximo tuo aut emeris de manu eius. non contristetur frater a fratre. Sed iuxta numerum annorum iubileorum emes ab eo. Et iuxta supputationem annorum fructuum uendet tibi. Quanto plures anni remanserint tanto pluris emes. Et quanto pauciores tanto minoris. Annorum enim fructuum numerum uendit tibi. Nemo calumnietur proximum suum. Sed timeat deum suum. Ego enim dn̄s deus uester. Facite iudicia mea et præcepta mea custodite et operamini ea. ut habitetis in terra fiducialiter. Dabit enim uobis terra fructum suum. et uescemini eo. et habitabitis in ea. Et non dicetis. Quid comedemus anno septimo. si non seminauerimus neq; congregauerimus fruges nostras. Dabo benedictionem meam uobis anno sexto. et faciet fructus trium annorum. Seminabitis autem octauo anno. et comedetis de fructu uetustissimo usq; ad nonum annum. donec nouæ fruges eius deferantur ad uos. Terra quoq; non uendetur perpetuo. Mea est enim. et uos aduenę et coloni mei estis. Per omnem terram possessionis uestre redemptionem tribuetis terræ.

De redemptione

Si paupertate attenuatus frater tuus uendiderit possessiunculam suam. et uoluerit proximus cognatus redimere. quod frater eius uendidit. redimet. Si autem non habuerit qui redimat. et ipse potuerit inuenire pretium. computabit annos ex quo uendidit. et quod reliquum est reddet ei cui uendidit. et sic recipiet possessionem suam. Si uero non inuenerit unde reddatur ei. habebit quod uendidit usq; ad annum iubileum. Exibit enim in iubileo. et recipiet possessionem suam. Si habitauerit homo in domo uillæ non habentis murum. erit in iure agri. Habebit potestatem redimendi. et exibit in iubileo. Domus autem quæ sunt in ciuitatibus eorum quæ habent muros. habebunt iura perpetua possessionis. Et non exibunt in iubileo. Domus autem uillarum quæ non habent muros in circuitu. agris adiacentibus computabuntur. Habebunt iura redimendi. et in iubileo exibunt. Ciuitates autem leuitarum. et domus possessionum quas habebunt. habebunt iura perpetua redimendi. Si quis emerit a leuitis. exibit in iubileo domus ciuitatis et possessionis eius. Agri autem suburbani ciuitatum eorum non uendentur. Possessio enim perpetua est eis.

De usuris

Si paupertate attenuatus frater tuus infirmatus fuerit. et indiguerit uictu. suscipies eum quasi colonum et inquilinum. et uiuet tecum. Non accipies usuram neq; fœnus ab eo. Timebis deum tuum. et uiuet frater tuus tecum. Pecuniam tuam non dabis ei ad usuram. nec fruges tuas accipies in fœnus. Ego dn̄s deus uester qui eduxi uos de terra ægypti. ut darem uobis terram chanaan. et essem deus uester.

De seruis

Si paupertate attenuatus frater tuus uendiderit se tibi. non premes eum seruitute famulorum. Sed quasi mercenarius et colonus erit apud te. Usq; ad annum iubileum seruiet tibi. Et tunc egredietur cum filiis suis. et reuertetur ad cognationem suam. Et ad possessionem patrum suorum reuertetur. Mei enim sunt serui. quos eduxi de terra ægypti. Non uendentur conditione mancipiorum. Non dominabitur eius in furore. Timebis deum tuum. Sin autem de gentibus quæ in circuitu uestro sunt. Ab his emetis seruum et ancillam. Sed et de filiis aduenarum qui apud uos habitant. Et de cognatione eorum quæ apud uos nata est. Habebitis eos famulos. Et hereditario iure possidebitis in æternum. Fratres autem uestros filios israhel. Unusquisq; fratrem suum non premet ut seruum. Si habitauerit apud te aduena aut colonus. et ditatus substantia tua uoluerit ad te reuerti. et uendi tibi. Post uendita membra habebit redemptionem. Et unus de fratribus suis redimet eum. Et patruus eius et filius patrui eius. Et omnis propinquus de cognatione sua. Si ipse potuerit. et habuerit unde reddat. Computabit annos a tempore uenditionis sue usq; ad annum iubileum. Et pretium iuxta numerum annorum ponet. Quasi mercenarius fuit apud eum. Si adhuc multi anni supersunt. Iuxta eos reddet pretium redemptionis sue. Si pauci anni remanserint. Supputabit cum eis. Et iuxta annos mercenarii reddet pretium. Non imperabit ei in furore. Coram te. Et si non redimetur his modis. Exibit anno iubileo. Ipse et filii eius cum eo. Mei enim sunt filii israhel. Serui mei. quos eduxi de terra ægypti. Ego dn̄s deus uester.

De promissionibus

Si in præceptis meis ambulaueritis. et mandata mea custodieritis. et feceritis ea. Dabo pluuias temporibus suis. Et terra germinabit. et pomum arbores agri. Apprehendet messium uindemia. et uindemia occupabit sementem. Comedetis panem uestrum in saturitate. et habitabitis fiducialiter in terra uestra. Dabo pacem in finibus uestris. Dormietis. et non erit qui exterreat. Auferam malas bestias. et gladius non transibit terminos uestros. Persequemini inimicos uestros. et corruent coram uobis. Persequetur quinque centos alienigenas. et centum ex uobis fugabunt decem milia. Cadent inimici uestri gladio coram uobis. Respiciam uos. et crescere faciam. Multiplicabo uos. et firmabo pactum meum uobiscum. Comedetis uetera. et uetustate nouorum consumpta. nouis uetera superponetis. Ponam tabernaculum meum in medio uestri. Et non abhorrebit anima mea uos. Ambulabo inter uos. et ero deus uester. Et uos eritis populus meus. Ego dn̄s deus uester qui eduxi uos de terra ægypti. ne seruiretis eis. Et contriui uectes iugi uestri. et erexi uos gradientes.

De maledictionibus

Si autem non audieritis me. nec feceritis omnia mandata mea. Si spreueritis leges meas. et iudicia mea abhorruerit anima uestra. ut non faciatis ea quæ a me constituta sunt. et irritum facere pactum meum. Ego hæc faciam uobis. Uisitabo uos in egestate et ardore. quæ consumant oculos et tabescere faciant animam. Frustra seminabitis semina uestra. quæ comedent inimici uestri. Ponam faciem meam contra uos. et corruetis coram hostibus uestris. Et subiciemini his qui oderunt uos. Fugietis nullo persequente. Si nec sic intra horum scelera feceritis. Addam correptionem septuplum propter peccata uestra. Et conteram superbiam duritiæ uestræ. Dabo cælum desuper sicut ferrum. et terram æneam. Frustra consumetur labor uester. Non dabit terra germen suum. nec arbores pomum. Si ambulaueritis ex parte mea. et nolueritis audire me. Addam plagas uestras septuplum. Et immittam in uos bestias agri. quæ consumant uos. et pecora uestra. Et in paucitatem redigant. Et desertæ fiant uiæ uestræ. Si nec his disciplina mea uos correxerit. sed ambulaueritis ex parte mea. Et ego ambulabo ex parte uestra. Et percutiam uos septuplum propter peccata uestra. Et inducam super uos gladium ultorem fœderis mei. Et cum confugeritis in ciuitates uestras. Mittam pestilentiam in medio uestri. Et trademini in manus hostium. Postquam confregero uobis baculum panis. Decem mulieres in uno furno panes uestros coquent. Et reddent uobis pondere. Et comedetis. et non saturabimini. Si nec his obedieritis mihi. Sed ambulaueritis ex parte mea. Et ego ambulabo ex parte uestra in furore. Et castigabo uos septuplum propter peccata uestra. Ita ut comedatis carnes filiorum uestrorum. et filiarum uestrarum uescamini. Et dissipabo excelsa uestra. Et confringam fana uestra. Et ponam cadauera uestra super cadauera idolorum uestrorum. Et abominabitur anima mea uos. Et redigam ciuitates uestras in solitudinem. Et desolabo sanctificationes uestras. Et non odorabor suauitatem odoris uestri. Et disperdam terram uestram. Et stupebunt super ea inimici uestri. Et habitabunt in ea. Et uos dispergam in gentibus. Et nudabo post uos gladium. Et erit terra uestra deserta. Et ciuitates uestræ dirutæ. Tunc placebunt terræ sabbata sua. cuncto tempore desolationis suæ. Et uos eritis in terra inimicorum uestrorum. Et requiescet terra. et placebit ei sabbatis suis

di vocabulum. facietque eam iurare quod in nocuit viro suo in his que sunt obtinuit. quod sibi uno non sufficiet sacerdos maledictiones et scriptas in membrana. et dicet si polluta non es de toro viri tui. innocentem aque iste amarissime sint. aut si declinasti a viro in gudiant aque male dicte ventre tuo. et ap[er]ia tui inscissare faciant. et putrescat femur tuum dextrum. et dicet mulier. amen amen. et delebit sacerdos omne in membrana septima in aquis. et dabit ei bibere. et tollet sacerdos de manu eius sacrificium zelotipie et elevabit illud coram domino et ponet super altare. Que si revera erit adultera mulier putrescet femur eius. et uterus eius tumebit in id ipsum. non statim sed usque ad x. menses. que si polluta non erit innoxia erit ex aqua. immo sepe concipiet et pariet masculum in mense decimo. Hec aque dicebant sancte propter nomen domini dilutum dictum meis perfecte quinque sequebatur. Hec autem lex introducta fuit ad diminuendam cordis eorum sicut permissus est libellus repudii his qui promti erant ad effundendum sanguinem.

et dicebatur maledicte propter maledicta in se congesta et amarissime

De sanctimonia nazareorum.

Locutus est dominus ad moysen de lege nazareorum. Nazareus sonat sanctus vel florens vel coronatus. et dicebantur nazarei. quidam qui ex voto se obligabant se in more usque ad certum tempus. et secernebant se domino et separabant se a ceteris communi vita hominum sicut qui modo permanent. et pro devoto fuit in hospitali ierusalem. Scitatis eorum lex erat. ut omni tempore separationis sue non transiret novacula super caput eius. nec quod inebriare posset bibebat. nec edebat aliquid quod esset ex vinea. ab uva passa usque ad acinum. ad nullum mortuum ingrediebatur. si mortuus esset subito quispiam coram eo polluebatur caput consecrationis sue. et illico radebat caput suum. et rursum die septima. offerebatque duos pullos columbe aut par turturum quorum unum sacerdos faciebat pro peccato. alterum in holocaustum. dies quos fecerat prius irriti erant. et novi sui sanctimonia item incipiebat. forte non pro quolibet mortuo sed pro occiso coram eo polluebatur. completisque diebus votivis offerebat agnum anniculum in holocaustum. ovem anniculam pro peccato. arietem hostiam pacificam. et nota cum ita simpliciter ponitur aries. quod ebreus dicit. admonuit duorum annorum eum debere esse canistrum quoque dum sororum panum et cremorum exceptis his que sponte offerebat iuxta perfectionem scitatis sue. quod oblatio dicebatur corban. id est munus. et offerebat mulier. xxx. sicut tot sic potest. ut i. l. sin aut ad arbitrium sacerdotis pauper offerebat. Cumque immolaverit hostias sacerdos ritu suo induebatur nazareus ad hostium tabernaculi. ponebatque sacerdos crines eius in igne sacrificii. et sic ad communem hominum vitam redire poterat.

De benedictione super populum.

Item locutus est dominus ad moysen. aaron et filii invocabunt nomen meum super filios israel. ego benedicam invocabunt autem sic benedicat tibi dominus et custodiat te. ostendat faciem suam.

Complanede... quod octavo die inchoata sunt consecrationes sacerdotum et tabernaculi. et sollempnitas et consecratio sunt per vii dies post quos secuta est oblatio principum diebus xii die. consecrati sunt levite. et his totum ante phase.

De oblationibus xii. ducum et dedicatione tabernaculi.

Factum est autem in die qua inplevit moyses tabernaculum et sanctificavit illud obtulerunt xii. principes tribuum vehicula et rationem. ut hebreus habet sex plaustra tecta ad vi. boves. singuli boves unum. et bini plaustrum unum. data sunt duo plaustra gersonitis adferenda homina eorum de quibus diximus. et iiii. data sunt merariis. pro eo singuli singulis diebus obtulerunt vasa altari necessaria duodecim et diebus sollempnitas perlata est. prima die obtulit naason de tribu iuda. acetabulum argenteum. c. xxx. siclorum. hebreus habet scutellam. phialam quoque argenteam lxx. siclorum. utrumque plenum simila in phiala. et ponebat mortariolum quoque aureum x. siclorum plenum incenso. in vase aromata debet hebreus habet coclear quoque s. et hic in turribulo ponebat bovem quoque arietem et agnum anniculum in holocaustum. hircumque pro peccato. in sacrificio pacificorum boves duos arietes v. hircos v. agnos anniculos quinque. eiusdem anni vasa hostias obtulerunt alii principes. quisque die suo. et sic consummata est dedicatio. xii diebus per arietem recapitulatione hic dici. octava et die prima mensis sed quod littera videtur sonare inchoata est dedicatio vii. et diebus precedentibus eiusdem mensis consecratus sacerdotis suo ita est de consecratio sacerdotum et dedicatio tabernaculi protelata sit xix diebus. itaque non fecerunt phase eo anno tempore suo. sed die quarta decima quod tamen preceptum fuit eis a domino prima die eius diem ideo quidam dixerunt ut predicimus. vii. dies consecrationis fuisse sacerdotum terminales primi anni. et prima die secundi anni tabernaculum. xii. decima die dies fuisse dedicationis. xiiii. celebrabant phase. post tamen dicit hac oblatione xii. dierum factorum fuisse anni secundi et per recapitulationem hic dici. quod non legi eadem die inchoatam quo ventum est tabernaculum. ita ut octava die secundi mensis inchoata et oblatio et sic totum prius diebus iam sacerdotes et templum consecrata sunt tamen locutus est dominus ad moysen. Tolle levitas de medio filiorum israel. et sanctificabis eum in. itaque precepto domini levite primas aspersi aqua lustrationis et induti vestes steterunt coram domino ad hostium tabernaculi convocata omni multitudine ponentesque manus suas super eos filii israel obtulerunt. levite boves duos quorum alterum fecit aaron pro peccato alterum in holocaustum et sic separati fuerunt domino a filiis israel. Et ex in hunc munus suos ea que domino cedent de cenis sibi iubebant. et his coniuncti erant sacerdotum ut erant sacrificia primitie primogenita quibus omnibus uescebantur cum domo sua mundi. et pro oblata pro peccato quia soli sacerdotes peccata propter comedebant. Nota de cimam decimarum suarum dabant levite summo sacerdoti et de melioribus dabant. ideo forte non habuerunt in terra quod et melius eis cessat. de tamen tamen duodecima pars bonorum terre habebant in habebat decima.

De sanctificatione levitarum.

Locutus est dominus ad moysen anno secundo mense primo. hoc plane determinat precapitulationem hic dici. facit

De his qui non polluti facere phase primo mense ut faciant secundo.

obtulerunt eos aaron munus domino ut fungerentur ministerio eius.

[vertical in gutter:] hic ... levitis ... et sic omnes ... capilli ... levitis ... tabernaculi

hominis. et sicut hominis quem anima dicitur.

autem fullsiunt phase tempore suo. quarta decima die mensis huius ad vesperam et fecerunt phase. Erant autem quidam immundi super anima dicitur eius cadaverum tetigerant qui non poterant facere phase. et dixerunt ad moysen quare fraudamur. ut non valeamus offerre inter filios israel. forte indigentes et quia immunditia. quamque necessaria est. consuluit moyses dominum. et hic respondit. homo de gente vestra qui fuerit immundus super anima hominis. sive in via procul faciat phase in mense secundo quarta decima die secundum ritum phase observat super finem lunam in censum tempore suo non fecerunt phase exterminabitur anima eius de populis suis. peregrinus quoque et advena si fuerit apud vos faciet phase domini. Si quis erat in mense secundo pro immunditia non posset facere placuit phase quod faceret pro die tercio faceret. quod tamen in odiecum est malus. datur intelligi. ut forte si duo episcopi eo anno non faceret non peccaret.

De tubis argenteis et in clangendi.

Item locutus est dominus ad moysen. fac tibi duas tubas argenteas ductiles. quibus convocare multitudinem. hic tubas habebant ad iiii. usus. ad convocandam multitudinem. ad movenda castra. ad bella. ad festa. et erant ut dicit iosephus tuba fistula cantatoria pene magnitudine cubiti. calamo capatior. perforata in extremo latitudine que conveniat hoc adeo pitio ne spiritus que habet. que dicitur astora. in convocatione multitudinis aliqua erat diversitas. ad convocandum duorum de populo usque simul clangebant simpliciter. ad convocandos solos principes semel clangebant quod simpliciter. ad convocandos sed intelligi. id est una tantum et uno impulsu et ut addit iosephus semel clangebant. sed principes. quisque principium. in eccla sua convocare. volebat tamen moyses per ecclas. ad castra vero movenda non simpliciter sed concise. et prolixius tubis clangebant. et in primo sonitu movebant castra. hebreus quecumque erant ad orientem in secundo quod ad meridiem. in tercio que ad occidentem in quarto quod ad aquilonem modus non clangendi in bello non distinguitur. quod forte sicut apud alias nationes fiebat apud eos. quod in mensibus sollempne epulum. et dies festos clangebant. sed non est determinatus modus. Sacerdotes autem clangebant.

De regressu israel a monte synay.

Anno secundo mense secundo. vicesima die mensis elevata est nubes de tabernaculo federis. et profecti de monte domini via trium dierum. Dicunt hebrei quod archa precedebat eos tribus diebus. sed nube flante que ad certum locum convenebant paulatim quidam citius. quidam tardius. sed melius est quod hic tunc tamen dicamus. quod non egressi de sinai et processit eos. nubes nunc que erat per dies et noctes. in statim murmuraverunt pro labore itineris et post noctibus castra posuerunt. et recubuit nubes in solitudine pharan. id est in prima mansione quam fecerunt in pharan. et pharan maxima solitudo quam modo sarraceni inhabitant. quod ergo anno primo mense tercio prima die mensis venerunt ad montem domini. et abeo egressi sunt anno secundo vicesima die secundi mensis. patet quod in hac mansione quod

undecima fuit sedecim fere. per annum. et die tercia per annum. iiii. dies sunt fuerit quod difficile est invenire. et forte fuit annus embolismalis in hac et mansione media pars exodi. et totus leviticus et numerorum precepta non modica. descripta sunt. Duxit autem moyses secum obab fratrem uxoris sue qui noverat in quibus locis possent castra. ut commode poni possint. promittens ei de optimis que traderet illi dominus. Sacerdotum elevabatur archa dicebat moyses. Surge domine et dissipentur inimici tui et fugiant qui oderunt te a facie tua. Cum deponeretur dicebat revertere domine ad multitudinem exercitus israel.

De electione lxx. seniorum.

Ortum est autem murmur populi quasi dolentium pre labore. accensusque ignis in eos devoravit extremam partem castrorum et illos. id est valde longe remotos. clamavitque moyses ad dominum et absorptus est ignis vocavitque nomen loci illius incensio. non fuit ibi nomen mansionis. in eadem quoque mansione vulgus promiscuum quod ascenderat cum eis. id est servi et ancille egyptii et multi de israel. partim cum eis flagrabant desiderio carnium. carnium nomine non solas carnes sed aliorum ciborum et abundantiam intelligimus non. et querela eorum dicentium legitur. Cum dixerunt. recordamur piscium quos comedebamus in egypto gratis. in mentem nobis veniunt cucumeres et pepones porrique. et cepe. et allia. anima nostra arida est. nec videret oculi nostri. nisi manna. audivitque moyses populum flentem. et intollerabilis res visa est ei. quia et abe escas petebant. et ait ad dominum. Cur imposuisti pondus huius populi super me. Nunquid ego concepi et genui multitudinem hanc. ut dicas mihi porta eos in sinu tuo sicut portare solet nutrix infantulum et feras in terram. Congrega mihi. lxx. viros de senioribus israel. quos melior esse nosti. ad hostium tabernaculi et auferam de spiritu tuo tradamque eis. ut sustentent tecum onus populi. Dixit dominus congrega et scies. Crastino dabo vobis carnes usque ad mensem dierum usque ad nauseam. et dicit lange nausea pro omni ut per eum est vomitur ille que exierat fetore seminis ablatio autem spiritus moysi. et traditio aliis non est intelligenda diversio eorum preparatus. spiritus et minutio. sed illuminatio aliorum ad regendum populum per eandem spiritualem gratiam per quam moyses illuminatus erat. sicut digne unius sibi lucerne multe in luminantur sine sui diminutione. Electos itaque lxx. viros duxit moyses ad hostium tabernaculi preter duos qui in castris remanserunt. non ex contemptu. sed quia se reputabant indignos. quorum unus vocabatur heldat. alter meldad. dicunt ut aiunt hebrei fratres moysi ex matre. sed non ex patre. descenditque dominus per nubem et requievit spiritus meus qui stabat cum moyse. et prophetabant. sed et duo qui remanserant in castris prophetaverunt non possunt. et deinceps semper vacantium prophetie. et rediit moyses cum illis ad castra. ventus a domino egressus arreptas trans mare in misit. et a coturnices detulit in castra. per circuitum castrorum itinere unius diei. volabantque alta altitudine duorum

De datione coturnicum. et ira domini super eos.

Impossibile est quod panem unum mensem in his diebus i fuerint. sed die a pascha sunt egressi quod usque dies pasche ad annum peractum ... et lunationum similibus dies ... ad montem in luna ... ad ... lunationem ... luna apparet.

cubitor. Surgensq; ip̄ ggaurt cū meel duob; di
eb; ⁊ fecerunt eis. C uparia. x. chores. huit. ⁊ fuer
hēc omī meel. ut tradunt non modice que apnō
sunt fille maiores quereḡie. quol. dñr. q̄ si cuiscio
de trendo uocemus. ñ dofecerint eis; ⁊ fuit dñs
p cussit ip̄ pla magna nimis. Oduluīo plagen
dē mmat̄ ⁊ mp salmus. unde q̄d fuit igl. sepul
q; est ippis qui cū nel deliderauerūt. uū locuſ
ille. nocat est cadrot. q̄ sonat desiderii sepulte. ⁊
sepulcra concupiscen. ⁊ lepra marie ⁊ cū leprē

Egressi sunt de sepulcris. concupiscē uenerēt mass
bt. leq; unxerunt sunt. ogata. aaron cē moysen p
uxorem eius ethiopissam. qui cū corripēs mp
pauerunt. eo quod regnū ethiopē. ⁊ mulorē duc
erat. ⁊ eluctā dimisit. ⁊ potius p uxore eius se
phoni quetrigesimā fuerat cē maiam. Oadiuante
u quodam nocturno ethiopes. ut legit mp alup
pomū. ⁊ indignando dixerit. ūne mob sicut m
offi locut est dñs. ac lidicent. Qui uult moyse sp
cē nob q̄ locut est eis dñs. nunq̄ dñs dixit eis. Eg
dimmi. uos tres ml adtabernaculum. Cumq; fuisset
i descendit dñs in columpna nub. nocisq; aaron
mariam. ut siquis fuit int uos p̄pha. loquar ei in
somnio. ut plomnio. ⁊ penigmate. ⁊ figura. seruo
meo moysi qui mōi domo mea fidelissimus ē ore
ad os loqr. ut quid ḡ detremuistis ei. uos qui ei pari
formes. recessit nubes. recte apparuit maia le
pra. unt aaron ad moysen. Obsecro dñe ne imponas
nob hi peccō. ereunt; moyses ad dñm. dñe obsecro
sana eam. Cui dñs. si pat eius spuis mfacie eius
nōne debuerat salte. vii dieb; erubore ofundi re
petur. vii. dieb; ext cistra. e. d. sipat sunt ui
uficuller ea p aliquo ē mme suo. ūne deb; aug
tpr. uere cundeni. Exclusa. unq; maia ext extra
ū ip̄ est morus. donec est reuocata. ⁊ xij. exploiū

Egressus aut ip̄s. d aseroth fixe tendona mpl tro
pharum. nō est pharā nom mansionis. ⁊; solumodo
nus p̄s mansiones. ostendens. ut incertā logo mā
sionū manifestabit. omnia q̄ ḡ my mansiones ab
aseroth. que sunt. xxx. ii. p quas omīs transierit. m
āno scdo de a. ij. on gab. mensis ouo. exp̄cepto dñi
xii. uno. singlos. d singulis tribub; qui ostenderet
tribum qui ostellum erant. quoz p̄cepta fuerat ell
ph filius gephone. d iuda. ⁊ ostre fuit mī de ceth
aam. uocabulū; olee. ioslue. h̄ cui. mmlm moysi
vii quidam dicit quod dicit est sup ioslue. p mu
erpōne dicti cē. qua nō p̄mo impositū est. ⁊ e
hoc nom. post. ⁊ dicit q̄ moy illi cui. ⁊ salutē ali
oz ubi cōmisit. Cumq; uocasset. offecit. ioslue
que nota. i. saluatore. mstituit. p̄cepta; cū moy
se. ut considerarent qualitatē tre. ⁊ hoīm. ⁊ ur
bium. ⁊ ubi habitarent. ⁊ fortis; ⁊ pere. ⁊ unq; dñs ep̄s eo q
uue comederūt. quiescendentes explora
uer terrā. uenerūt. i. hebron. ubi erunt

sonat. xp̄s mo
eth nōia appa
ant. ei alioq
saluatore

uert tres. i. gñe enach. ⁊ enechiam. i. desemine
gigantico. quales nudum mthamecuuare
egrpti. qui; atham. ⁊ thanel dicti sunt. fuit
autē. ebron. vii. annis. ⁊ edificata ē ur bec. thoi
mī. ⁊ ab hebron sem gigātī. magnpti. descendit
se ēde. descendentes q; adortetes. nulle ubri
mam. ruleruntur. dmal guarī. de tribu; loci
illuc pl mtē quo cū inde abscedent. q̄p mag
dudme tuleti mnocte duos uri. od hoc appellat
est locuſ. ille nedlescon. i. torrēs botruſicq; ⁊
post dusi. xl. uenerūt ad ppin suū. mdel de
decima. ut scīā mansionū eo sub eruntes mēm
erunt ip̄s ⁊ montabat mtre lima terra. tno
quidam tradunt q̄ adhuc multi sunt explora
tores. ⁊ eos. expectauerunt ip̄s hanc mansionē
uocat. ioseph. qualem uix chananeon. timo
existentē. ⁊ ad habitandum difficilem. ⁊ com
dauit eis uri tam quam uberem. addiderūt
q; chores fortissimos hī urbes. grandes. ⁊ mu
uitas. turpē enac uidimus. inquib; apparu
q̄ locuste uidebamur. tm q̄ multitudo mul
d uorat habitatores sui. quod sic exponi. he
breus. tm mfinitas est. ubre uitaceol hoīe
pōt. ⁊ qua nulli ḡti liceat dui mei habitare
ip̄ frequentes mpugnationes. uenientium
in ip̄m. cū securitate p manendi mētē illa po
lucent. h̄ opbriū. abel auferendum dicit. q.
q̄d nouerunt tm illa cultores suos deuorasse.
post ea. ⁊ cōmendatione terre dicī. q̄d adeo bōa
sit. ut nullus exea uelit pegrinari. q; qua mā
nascēt morte meadē. q̄. audientes. h̄ murmurā tm
fleuit dicens. utinā mortui essēm. in egrpto. nō
ne melius est reuī in egrpto quā cadere gla
dio. ut eos. ⁊ ubi eradant captiui. Consultatio
nus nob ducē creemus. in egrptum. at ioslue
⁊ caleph. sedent uestimēta sua dicentes. Nolite re
belles ee cē dñm. i. eum mdacē. ip̄m missio uidi
care quia sicut panē ip̄ cēde. h̄ d uobis mus
Cumq; clamarēt. meos alii. x. auertuerunt
m ip̄. ⁊ oīs multitudo eos lapidib; ut. obruere. ap
parut gla dñi sup tectū sedentis. aut dñs. adm
oy. Quousq; non credet m ip̄s h. terra ext. ⁊ fa
ciam te mgentē maiorē. Cui moy. Obsecro dñe
ne audiat. h̄ nebrite mfultent egrptii. ⁊ dicant.
ilon potuit mducē ip̄m in terā quam p mus erat.
Cui dñs. fiat uerbum tuū dimisi. at tñ uiuo ego
nullus eoz quinuidet figuris que feci in egrpto
mīa. ⁊. xxx. annis. ⁊ sup. xiap. x. uidet. i. mul
titudinem. cepta querime. uidebit tra q̄ uerum
patrib; eoz. p̄ ioslue. ⁊ caleph. q̄m amalech. ⁊
chananeus habitabit in uxta. uos ne tñ. ⁊ cet
era. uos. ⁊ mouere castra. mane mfolium
dnē. uxi nim. xl. dierū quib; cū ⁊ sideratū

xl. annis. recipietis. ingratos. mercedis. uīs. locutā; est moy
ses oīb uba. ⁊ fleuit ppls nimis. ⁊ cecemane
gentes dixerūt ad moysen. peccauimus. despin
ces patrium. ascendere ad locū q̄ promisit dñs. ser
moysen. dixit eis. nolite ascendere. nō n dñs nob. eū ē
ar illi. rebellis. in dō. ⁊ posse uōē putemus ascen
dere. area eū moysen. ⁊ eunt. ⁊ remanente mcastris
p̄secuti; eos amalech. ⁊ cananeus. ⁊ percusserunt. usq;
cananeū qui obs; nocat est horma. i. anathema
redierūt ad sola udme. ⁊ lapidatio e colligēs ligna.

Hac rū q; est cū essent mlotudine mouerent hos
te colligente ligna. in sabbo. qui reclusit moy. dom
si; dñm. de quo dix dñs. q̄ oriat ho ste ex cistra
lapidib; obruer. ⁊ ita est. ura. quidam putant ho
minē fuisse saluatore. q̄ rsurrexit postea dixere. pat
nr. impetio suo mortuus est. in deserto. ibid pcep. ⁊ ait
dñs. ut. p. un. angulos pallios fimbrias ponēt a
ctemas. ob recordationē. ⁊ mssionis p̄ceptoz dñi
obseruandoz. hanc tñ magnificuerūt pharisei. ut. ⁊ ip
sum meū ligueret. in frequenti eius punctione. in me
moriam uigē p̄ceptoz dñi exercuerent. Quidam
tunc utebant. ut. pallio. adhuc manguit uestis
quadrate. in angoḡis. sui. hinc fimbrias uestium
ob recordationē legis. de celo date. habē. re fimbrias
ut accipiū ḡnib; ⁊ habitu discernent. ⁊ sedmutio chore

Ecce aut chore filius yssuar. filii aram. cū uidis
set. tres ales suos. honoratos. alem. sacerdotio. ad mo
uebat ip̄. inuidie. ⁊ murmurauit. ce moy. ⁊ aaro
ophicel. fecit huic. co. q. d. leuitis. maioris; quos. dig
nos sacerdotio p̄ferebat. adiungēsq;. s. dathā. ⁊ abi
ron. potiores tribuū. quib; p̄ntatus ip̄ debi
debat. q̄ fuerat. de tribu p̄mo genito quib; moy
ait. tollat; quisquis thuribulū suū. ⁊ h. ambo
ignē sūpōat. thimiama. ⁊ aaron uob. cum. ⁊ elege
re dñs. p̄fert. sct. o. sit. ḡ mo. manet. uocati; dathā ⁊
abiron. qui dixerūt. nō uenim. ⁊ nouacula oīm. multi
tudme dixit moy. ad chore. ⁊ ducentos. quinq. tolli
te thuribula uīa. ⁊ ponite thimiama. sr ea. ⁊ sta
te cora dñō. ⁊ ait. sic. ⁊ ita. ⁊ descendēte mo. cū se
mtib; ip̄. ad datha. ⁊ abiron. ut eos uocaret. illi. ⁊
abiron. ut dicit. ioseph. expte. renuta est. illi aut
stabant. cū uxorib; ⁊ filiis. ⁊ tota familia domus
sue. mitu. p̄pitiois. suoz. p̄positus. ad resist
endum. sui. uīs. ferre. uell. moysi. qui. ⁊ adolescē
dum. quod. videns. moyses. ad omnē dñm. ut. insolita
morte. p̄rent. ⁊ ceplanū. fuit. q̄d dñs. cū. mfregit
quo ormes. ⁊ flente. tremunt. ⁊ circa. ⁊ expauit. q; ip̄
ḡnib; ⁊ repente. pillor. tabernacl. ⁊ cecidit. terra
est. ⁊ in supedo; eoz. ⁊ apuit. os. suū. deuoraū
eos. cū oībus. eoz. ⁊ descenderūt. uiui. in infernū
. i. in patulū. ⁊ operuit. eos. ⁊ perierūt. de. medio
uli. chore. ⁊ concilii eius. ⁊ ignis. egressus. ⁊ deuo
rauit. ducentos. quinq. uiros. qui. offerebant. incē
sum. ⁊ facti sunt. in. exemplum. ⁊ signū. filiis. israel.

Surrexit unq; d reddita mcedes. vi. ano.
filii isr. longo tpe. mfolutudine. multo fedebant. tpe.
mcedes. barne. ydu. circuierūt. mōte seyr. redierūt
fere usq; admare rubrū. circuimerūt. ⁊ yturaey. ⁊
terram. sunt. ciduerūt. eoz. mdesto. tñ. post mul
tos. labores. anno. xxx. viii. redierūt. ad cades. un
de. exierunt. exploratores. ⁊ mquarebant. ab eo. ut dicī
est. que. est. mdesto. syn. ⁊ est. illud desertū. ad q̄d
uenerāt. octava mansione. ut dicit. ieroⁿ. post. ii. filii
sebr. plamech. ⁊ mnē. p̄mē. rub; ⁊ odū. syri. uō. in
quo. cades. ⁊ que. est. cades. sebr. palade. mpt
mandatum. ⁊ inseca. ⁊ est. ut quidā uolūt. petrū de
fer. pharā. huīme. ḡ. ccesimo. nono. anno. assūp;
⁊ yturaey. teneūtur. mcedes. vi. dieb;. ⁊ potuit. ee
q̄d tm. trent. ⁊. dieb;. ⁊ cito gradu. ⁊ tm. uīam
xxi. mansionū;. tardo. ⁊ pallaay. ma. ⁊ reuertit. ḡ
filii. isr. quadragesimo. anno. mise. p̄mo. in. desertū

sui. et mansit populus in cades. usque xl. due mansiones fili
orum israel quibus legitur profecti ab egypto usque campes
tria moab iuxta iordanem iericho; annis tamen completa fu
erunt. xl. ab egypto usque ad montem synay anno primo
et quarta decima die mensis primi. usque ad primam diem
mensis primi profecti a syna usque ad cades. xx. et unam
mansionem expleuit infra annum secundum. tamen quoto spatio
anni non est non est determinatum sic in primo
xxxviii. annos per erraverunt ... xl. anno
redierunt ad eandem cades. eo anno reliquas nouem
mansiones transegerunt quod sunt uenerit. x. hoc anni mansi
ones fuisse scito quamuis non nominantur cades repetita.

tercio decimo anno ... xx die mensis

Mortua est *De morte marie et aque contradictionis.*
maria in cades. die quadragesimo. ut dicit iosephus. ex quo comple
set annum quo egyptum dereliquit. in initio mensis xantici
et quintadecima luna et sepelierunt eam in monte qui uocatur
sin tribus actis. xxx. diebus; feliciter moyses purgauit populum
modo uitulam tinctam totam ex castra combustam. et prose
quitur hic iosephus ordinem cinerum lustracionis quem dominus decima
die septimi mensis fieri precepit. uidetur ut esset nec primo hui
modi combustionem a moyse factam ... et subdidit. hoc
initiatos fuare precepit. et potuit esse quod impediti usque huc
distulerunt. quia nec pascha ... celebrasse leguntur. cum autem
intrauerunt terram promissam. ex precepta domini legittima persecu
ti sunt. hec et dicit iosephus antequam redirent in cades
eos uenisse ad fines idumee. et misisse nuncios ad
edom pro libertate transitus per terram suam. quod prohibuisset.
moyses secessit per desertum ut faciens historia nunc dicit
post mortem marie misisse ad edom. si est liquidum
iuxta iosephum participacionem annuorum precapitu
lacionem hoc dixerit. et nos non sequentes ordinem historie
dicimus quod maria mortua indiguit populus aqua. facta que se
ditione in populo contra moysen. et aaron orauerunt ambo
ad dominum. quibus dominus ait. tolle uirgam. congrega populum. et aspe
tra ... dabit uobis aquam. ... uirga ...
erant. ... moy. hoc dubium est. et congrega
ta multitudine ante petram dixit moy. audite rebelles
et increduli. numquid de petra hac poterimus uobis aquam ei
cere. cum autem ... fiducialiter egisse moy. et aaron
turbati murmurante populo hesitauerunt egerunt que
postea domino manifestare cognouerunt; non tamen ...
aliquo ... potuisset ... forte ...
dubitans. dixit numquid poterimus ...
... potat ... cum que bis percussisset uirga
silicem quia desiderabat non manauerunt aque ...
non ... egresse sunt aque largissime ita ut biberet populus
iumenta. et dixit dominus ad moy. et aaron quia non credidis
tis mihi non introducetis populos istos in terram eorum. hec
est aqua contradictionis. quia et electi desperauerunt. de pro
missis ... potencia dei ... contradicentium ... penitentia.

Misit moyses *De transitu ydumee.*
nuncios de cades ad regem edom dicentes frater tuus iacob man
dat tibi. obsecro. ut liceat nobis transire per terram tuam.

addextra nec ad sinistram si bibimus

bimus per loca data. uia publica gradiemur non declina
bimus. aquas tuas. quod iustum erit dabimus. et respondit
non transitis per me. timens tamen ne transiret. egressus est
ei obuiam in manu forti. quia obrem diuertit ab eo
israel. maxime quia deus preceperat ei non pugnabis aduersus
fratrem tuum. Circuiuit que ad unam egrediens
de cades in cedem ... per desertum arabie et per ... dies
arch... metropoli arabum quem nunc petra dicitur. uenit ad
montem hor. qui est in finibus terre edom. ubi locutus est
dominus ad moysen. Pergat inquid aaron ad populum suum
non intrabit terram promissionis eo quod incredulus
fuit ore meo. tolle aaron. et filium eius cum eo. et du
ces eos coram omni ... in montem hor. cumque nudaueris
patrem stola pontificali. indues ea eleazarum corpore
... accessit. fecit moy quod preceperat ei
dominus. et mortuus est aaron in monte hor. ...
nomio dicitur muscera locus sepulture aaron. quia usque
hodie monstratur in uertice montis. populus non fleuerunt
xxx. diebus; mortuus est autem quadragesimo anno
egressionis. cum esset. cxxiii. annorum eodem anno quo
maria mense quinto qui apud hebreos dicitur sedebath
apud romanos augustus prima die mensis et luna. Cum
audisset chananeus qui habitabat ad meridiem uenisse
israel ... pugnauit cum eo et obtinuit. et duxit ex
eo ... predam. israel autem uouit domino
... cum dominus in manus suas ciuitates eius an
athematizaret. quod fecit. et uocauit nomen loci illius
horma. id est anathema. forte hic est locus qui super par
ticipatione uocatus est horma. anathema dicitur ab ana
thematizare. id est sursum ponere. quod est deuotare. id est
uoto deorsum ... separare. cum s. res nota
... sursum in templis ponebantur. nota
quia generaliter populus terre promissionis chananeus
dictus est. unde et ... generali uocat eos quicumque
ad meridiem. tunc etiam vii. populi uocabantur nominibus; phi
listei que dicebantur cananei qui habitabant
maritima. *De serpente eneo et igniculis serpentibus.*

Profecti de monte hor uenerunt in salmona. ...
pit populus tedere itineris et laboris dum circuiret terra
edom et murmurauit populus contra moysen. pro quo immisit
dominus in populum serpentes igneos. qui dicebantur ignei ...
... ueloces erant ad modum scintillarum. ...
alii ... tactu ueneno inflammabant usque
ad tumorem et ardorem igneum rogauerunt que moy
sen ut oraret pro eis. cui dominus ait. fac serpentem eneum
et pone in pertica eminente in medio populi. et quicumque
... fuit aspexerit respiciat eum et uiuet. ...
est ita ... fecit filii israel ... magnifice
... in ierusalem. ...
... ... cum ...
rem rex ... confregit. profecti reliquas mansiones ue
nerunt ad torrentem zareth quem transierunt siccis
pedibus; ut mare rubrum. quem relinquentes castra me

De ... torrentem ...

tati sunt contra arnon. qui ut ait iosephus fluuius est a mon
tibus arabie descendens et per desertum fluens in stagnum
asphaltite erumpit diuidens moabitidem et amorream
quidam uolunt ciuitatem esse que est in deserto ...
nec in finibus amorrei. De hoc transitu prelium illorum
prosequitur leuiticus in hunc modum. unde dicitur in libro bellorum
domini. sicut fecit in mari rubro sic faciet in torrentibus;
arnon. Scopuli torrentium inclinati sunt ...
ut requiescerent in arnon. et recumberent in finibus
moabitarum. hec sufficiente expositum non memini
me legisse. augustinus dicit forte fuisse librum sic uocatum
apud chaldeos. unde egressus erat abraham et apud egyptios
apud quos sapientiam didicerat moyses. in quo de hoc titu
lum fuerat. ut ante fines inter duas gentes con
stituerent bello actum fuisse putat. quod per mag
nitudinem sui bellum domini uocatum est ...
... tota historia de filiis israel dici
librum bellorum domini in qua pro eis frequenter dominus pug
nare dicitur. et maxime dicit hebrei in terra illa amorreos
potenti manu hebreorum fuisse deletos. et istum legunt dicit
potest quia et in hebreo. ... si hoc diceret in certamine
tationibus bellorum domini. et legitur sic. vii. id est de arnon dicitur id est
dicetur et fiet in memoria in libro domini id est in historia israel
legetur. aperius. fiet autem ... sicut fecit dominus
in mari rubro pondo egyptios. sic faciet in torren
tibus arnon pondo amorreos. moyses. dixit enim
faciet nos dominus prius sic fecit. ... sequitur. Scopuli in
clinati sunt et cetera. simul ambigue exponunt. tradunt
hebrei in nimiam multitudinem amorreorum in conualle
lib; torrentium et scopulorum arnon posuisse. nisi
dicas israel ... ut transeuntes perimerent in cauto
dum uero latitantes oppressisse rupibus; hic in incli
natis. ita ut latitantia scopulorum extenderet in arnon
...; requiescere id est firmaret fuerit quod dicerent deser
tum. arnon. quia cum scopuli prerupti et altissimi
sunt in deserto paulatim inclinant humiliando donec
requiescant id est infirmantur iuxta arnon. potuit esse ita
liqui eorum scopuli montium minorum coram israel in
clinati sunt. ut de facili transirent quod forte per
dictum erat in benedictionibus; iosephus. donec ueniret
desiderium collium eternorum. forte de eodem dicit dauid montes
exultauerunt sicut arietes. *De cantico ad puteum.*

Ex loco apparuit eis puteus. id est ex hoc loco ue
nerunt ad illum locum. ubi demonstrante domino foderunt
puteum. unde subditur que hic puteum foderunt principes
duces multitudinis in datore legis id est in moyse. hoc tamen
in hebreo non legitur et ascendit aqua de puteo donec super
redundaret. forte in signum quia eum purgaret
et hostes. in hunc modum superueniens obrueret. ...
uiso cecinit israel carmen istud ascendat puteus
et cetera. *De morte Seon regis amorreorum et og regis basan.*

... populus reliquas mansiones peruenit usque in
bamoth nunc est hoc nomen mansionis sed est uallis in regi
one moab in uertice phasga. id est in monte. uel forte mon
tis ... magnus est quod in uertice habet colles. et ualles
... misit israel nuntios suos ad seon regem amorreorum. ut
... terram suam concederet. qui noluit. immo
conuocato exercitu est egressus ei obuiam in desertum. et pugnauit
contra eum israel. et percussus est in ore gladii. id est ...
iosephus dicit. plurimos ...
fluuium. et iaculis transfixos fugientes ad medias
undas ... Seon ... est. tulitque israel
omnes ciuitates eius ab arnon usque ad iaboc ...
caput regni erat esebon. et habitauit ... dicit ios
... hanc terram inter tria flumina sitam ...
... opulentissimam arnon fluuium a meridie ...
oboch a septentrione qui in iordanem descendit ...
nomen tradit. iordanis ab occidente. cumque transisset
israel fluuium iaboch et ascendisset per uiam basan occurrit
eis og rex basan in edrai quem percussit cum populo suo
usque ad internecionem et possedit terram eius. ...
... fuit ... promissi ...
omnia quod patri et quia moyses hec ...
castra metati sunt in campestribus moab. ultra
iordanem iericho sita est. *De ... balaam cui locuta est asina.*

Uidens balac filius sephor qui tunc rex erat in
moab quid fecerant amorreis timuit. et ait ad
seniores madian qui proximi erant regionis eius ...
... consuluit quod ... opus esset dicens. populus hic delebit
nos sicut bos solet herbas usque ad radices carpere
misitque consilio eorum ad balaam filium beor ariolum
qui habitabat super flumen ammonitarum ut ueniret
et malediceret populo. hunc audierant quod benediceret
erat ... cui maledi
ceret ... balaam ... israel non uincebat in
arcu et gladio ... in orationibus ...
... exectionibus; ...
... ad balaam seniores moab et madian ferentes
munera diuinationis in manibus; cumque ... exposui
ssent ... dixisset balaam. manete hic nocte. ut uideam
quid mihi dicat dominus ...
sacrificando consuleret demones forte de morte
qui sibi loquebatur dominus ... uenit. dixitque ei
dominus in nocte ... populus sine gente ... cum eis. nec
maledicas populo. quibus ... et mane ... balaam
dixit se prohibitum a domino. rursum misit ad eum bal
ac uiros plures et honoratiores ...
... et ampliora promisit. si male diceret. quibus; ait
balaam si dederit mihi balac domum suam auri plenam
non potero mutare uerbum domini obsecro manete hic
et hac nocte. et ait dominus ad eum nocte surge uade cum
eis. iratus est. dominus stetitque angelus domini gladio ...

ita dumtaxat que precepero tibi facias. mane strata asina profectus est cum eis

balaam mutauit et apposuit .i. capud cupiditate

grato munia et promissorum disponebat quomodo maledicere tamen populo liceret. Philo dicit. Iosephus uidetur uelle quod deus iratus qui non meus dixerat ei uade cum eis. quod quia iste non intellexerat obuiauit ei angelus. Cum autem asina uideret quem balaam non uidebat. timens diuertit magnum quia cum ubi ibi reclinauit balaam ad semitam. iterum stetit angelus in angustiis maceriarum quibus uinee cingebantur. Timensque asina iunxit se parieti atque triuit pedem sedentis. At ille uerberabat eam. Et restitit angelus in loco angusto. ubi nec ad dexteram nec ad sinistram poterat deuiari. Timensque asina cecidit sub pedibus sedentis. qui cum uehementius fuste cum cederet. laxa aperuit deus os asine. et ait. cur percutis me ecce iam tercio. qui respondit. Illusisti mihi utinam haberem gladium ut percuterem te. Assuetus iste monstris ad uocem asine non expauit. protinus aperuit deus oculos balaam. uiditque angelum stantem in uia et gladio et adorauit eum. Cui angelus. peruersa est uia tua. et nisi asina declinasset occidissem te. Cui balaam. Peccaui nesciens. et si mea uia est contraria reuertar. Cui angelus. uade. sed caue. ne aliud loquaris. quam quod ego precepero. (De prophetia balaam.) Cumque uenit. occurrit ei balac in extremis finibus moabitarum. et magnifice eum suscipiens obtulit ei munera. et contestatus est balaam ait. Non potero loqui nisi quod posuerit deus in ore meo. ascenderuntque pariter excelsa montis in extremam partem. populum intuebantur ab extra aut ab exercitu dominus stadiis .lx. dixitque balaam ad balaac. Edifica hic .vii. aras. et para totidem uitulos. et eiusdem numeri arietes. Cumque imposuissent ambo uitulum et arietem super aram. dixit balaam regi. sta iuxta holocaustum. uadam si forte occurrat mihi deus et quod dixerit loquar tibi. Cumque abisset posuit deus uerba in ore eius qui rediens coram omnibus assumpta parabola .i. inceptatione sua ut hebreus ait. Quomodo maledicam ei quem non benedixit dominus. habitabit solus in gentibus. et non reputabitur .i. singularis erit pre omnibus; et numerabitur. Moriatur anima mea morte iustorum. et fiant nouissima mea horum similia. Dixitque balaac ad eum. quid est hoc quod agis. duxitque eum ad alium locum excelsum montis phasga. unde aliam partem populi uidere posset. scilicet errore gentilium putans omnia loca diuersis opibus; et deum sic hominem posse mutari. Cumque iuxta modum predictum sua statuisset .vii. aras. et imposuissent holocaustum. Item dominus posuit uerba in ore eius. inter que ait non est idolum in iacob nec simulacrum in israel. dominus deus eius cum eo est. non est augurium in iacob. nec diuinatio in israel. Ecce ut leena. et quasi leo non accubabit donec deuoret predam .i. terram chananeorum. Dixit autem balaac. saltem nec benedicas ei nec maledicas. Sicque duxit eum super montem phogor. statuitque .vii. aras. et impositis holocaustis perseuerans

las non abiit balaam sicut ante. ut augurium quereret. sed eleuans oculos uidit israel commorantem in tentoriis per tribus suas. et irruente in se spiritu dei ait. loqui desce dixit. hoc est ob diuinum occulus auditor sermonum dei. Quam pulcra tabernacula tua iacob. hebre hic translatio originis. et oculis reuelatus est. Ita id est sensus. quod cum dormiret in sopnus. uidit hec que dicebat. in somno uidens erat oculis carnis. Et reuelatis oculis mens sibi loquitur. qui cadit et rapiuntur et oculi. hebreus plenius habet. qui ponit .i. collocat se in lecto. Addidit et agit saule propheta dicens tollet propter agag rex eius. et auferetur regnum illius quod factum est saulo. quia pepercit agag regi amalechitarum. et post direxit uerba ad agag. qui benedixit. in maledictione reputabitur. Cumque iratus contra balaach. dixitque. in discessu suo daret ei consilium quod faceret adiussus est. hunc interimque assumpta parabola ait. orietur stella ex iacob. et consurget uirga de israel. et percutiet omnes duces moab. et uastabit omnes filios seth. quasi d. uastabit et genus humanum. quasi scilicet carnale. in bonis et malos pertinet. Deset et totum est genus humanum. de quo fuit noe filius eius cayn. diluuio periit. Sed hic uaticinium magos uenisse in iudeam uisa stella. et se extitisse ab eos septa balaam sic hac re prophetauit quod exirent ydum eos. et amalec qui fuit principium gentium pugnantium contra eos subiecit. et sic prophetauit et cesariensem terram uastarent. et cineos qui erant in fortissimo genere. scilicet uicto. uenient de trioribus de italia. et superabunt assirios uastabuntque hebreos et ad extremum ipsi peribunt. Monarchiam ipse predixit romanorum et in fine capita destructionem eorum. dicit iosephus eum prophetasse adhuc totum orbem futurum habitaculum metum in. et in insulas. et cuius pars hic sit impleta reliquum preterito est implendum.

(tertia que benedictione quasi maledictione)

Surrexit balaam ut rediret in locum suum. Cumque in finibus madiam diceret uale. balaac et suis consilium dedit eis ut uirgines quas spe castitas posset illum eis uictoria israel cum exercerent uenalibus; mittentes iuuenes ad se declinantes in moallice si laborarent. ut eos leges patrias transgredi facerent. et deos colerent alienos. et sic deo suo eis irato et admodum tempore huiret deo et eis primo in bella in pectus aliqua eos corrupit. Feceruntque ita madianite. et tum et de madianitis uirginibus misse sunt. sed pauce et si turpes et deformes. (Quando initiatus est israel beel fegor.) Eo tempore morabatur israel in setim. et fornicatus est cum filiabus moab que uocauerunt eos ad sacrificia sua. et comederunt idolothita. et adorauerunt deos eorum. initiatusque .i. consecratus est israel beelphegor ydolo madianitarum. idolo .s. turpitudinis. quod gentia papam dixit

iratusque dominus dixit ad moysen tolle cunctos principes populi et suspende eos contra solem in patibulis ut auferatur furor meus ab israel. forte quia subditos non corripiebant duces tribuum uoluit eos suspendi uel potius principes .i. auctores huius ydolatrie. ut et sequitur. subdit. dixit moyses ad iudices israel occidat unusquisque proximos suos qui initiati sunt beelphegor. (De zambri et phinees.) Tradit iosephus quod princeps in tribu symeon. zambri. filiam cuiusdam potentis madianitarum duxerat. que dicebatur corbi. qui uxore in ore iniquadam sollempnitate cum aliis ducibus deo non immolauit. quia obtrectauit cum moyses ecclesiam congregasset. et eos cum pareret non eum nominatim quia tota erat in causa. ille coram omnibus professus est se alienigenam duxisse ydola colere. et transgressus legibus; quas se moyses imposuisse narrat ob noxium esse quibus; sub figmento legum et dei grauiori iure tyrannidem premebat quam egyptum et spiritum auferebat uiuendi arbitrium et discedens coram omni turba que flebat ante fores tabernaculi intrauit tabernaculum uxoris interdum autem omnes qui mortui non fuerant. Sequensque finees filius eleazari de medio multitudinis. et arrepto pugione ingressus est post illum in lupanar. et cum inuenisset eos coeuntes perfodit ambos in locis genitalibus. cessauitque plaga et occisi sunt .xxiiii. milia forte ab iudicio plaga precedente que cessauit. sed iosephus uidetur uelle quod plures iuuenes zelo finees accensi multa milia percusserunt. De numero bellatorum.

1 Locutus est dominus ad moysen hostes uos sentiant madianite percutite eos. hoc factum est postea cum moyses misit exercitum et percussit madianitas. ut fore. sicut percussi fuerant filii israel. uoluit dominus et ut mulieres occidi que subuerterant eos. postquam uero noxiorum sanguis effusus est. dixit dominus ad moysen et eleazarum. Numerate summam filiorum israel a .xx. annis et supra per domos et cognationes suas cunctos qui ad bella possunt procedere. Feceruntque ita. et numerati sunt sexcenta milia. et mille septingenti .xxx. inter quos nullus fuit eorum qui numerati fuerant a moyse et aaron. preter caleph et iosue. Ait dominus. Istis diuides terram pluribus maioribus partem dabis et paucioribus minorem. quod non est intelligendum de tribubus et familiis. sed de domibus. terra enim ex diuisa. sorte data est tribubus; et familiis sed de domibus et qualibus; tribubus; et sorte dede pres equale familiis familie uero iuxta numerum capitum domibus; diuisit. minores et maiores portiones numerati sunt quoque leuite a mense uno et supra .xxiii. milia masculini generis. domus autem salphaat quia non reliquerat filium non est numerata. audientes autem filie ipsius quinque quod numeratis daretur terra fecerunt ad hostium tabernaculi coram moyse et eleazaro. et tota multitudine et dixerunt. pater noster mortuus est in deserto. non habuit maiores filios. cur tollitur nomen eius de familia. date nobis possessionem inter cognatos nostros. quorum causam retulit moyses ad dominum. qui ait. iusta rem postulant filie salphaat. ad filios autem israel loqueris. homo cum mortuus fuerit absque filio ad filiam transibit hereditas. quod si nec filiam habuit transibit ad fratres eius. quod si nec fratres habuit transibit ad patruos. quod si nec hos habuit ad eos qui proximi sunt.

De substitutione iosue loco moysi.

Dixit quoque dominus ad moy. ascende in montem abarim et contemplare terram quam daturus sum filiis israel. et postquam uideris illam ibis ad populum tuum. non tamen intrabis eam. Cui moy. Prouideat dominus deus spirituum omnis carnis hominem qui sit super multitudinem hanc. ne sit populus domini sicut oues sine pastore. Cui dominus. tolle iosue. et statues illum stantem coram eleazaro et omni multitudine impone manus tuas. ut audiat eum omnis sinagoga filiorum israel. Fecitque moy. ut dominus imperauerat. Cognitumque uniuersa multitudo quod iosue post mortem moysi succederet. eos uterque autem de hoc ascendit moy. ut uideret terram. et tunc scilicet cum quod autem ascendere prae tunc uidere potuit quod situ terra uix miraculose factum est.

De libaminibus.

Precepit quoque dominus moysi. de iugi sacrificio et de sacrificiis legalium sollempnitatum. sed quia non offerebatur hostia sine libamentis. sic et de eis breuiter premittendum est. libamen uel libamentum erat simila oleo glutinata et uinum quecumque hostia offerebatur. ut quasi panis et uinum et caro domino offerentur. Cuique hostie proprium libamen determinatum erat. pagina simile decima pars ephi. uini quarta pars hyn. Erant autem ephi et corus mensure aridorum. hyn. et bathus liquidorum. prima uero simila sicut decime. decem; ephi. Id uno ephi prius tollebatur decima. Postea item ix preses decimabant. et tercio reliquum decimabat. et sic erat sicut decime. unius ephi pariete. de simila .ii. decime. de uno tercia pars hyn (de uno media pars hyn. iste erat et decime) Erant erant libamenta hirci. Sicque legalis pagina de ii. de simila. decima decime intelligendo uoce de consueta. decima decimandi. quod decimam decimationis uel decimorum decimante persauit de iugi sacrificio uideamus. Iuge sacrificium et in mo sinens cotidie fiebat de sumptu publico. mane offerebatur agnus anniculus. in holocaustum cum libamentis suis. ut tota die cremaretur in odorem suauem domino. quo imposito super altare. sacerdos cum panis et thimiamate. et lotus intrabat tabernaculum. ponebatque prunas cum thimiamate super altare incensi et uocabatur hec consummatio sacrificii. tercia et quattuor de .vii. lucernis mortificabat. In uespere similiter ponebatur alius agnus et eundem modum et intrans cum thimiamate sacerdos. accendebat omnes lucernas et sic tota nocte erat odor suauis domino. uespertinum sacrificium melius erat. et pinguius matutino quia semper in die post illud plura imponebantur. et indicebant illud gratius domino quia pinguius. Nos domino gratius quia mortuo in uespere sacrificium figurabat hos

agros quidem domini tradidit sumptu sacerdotum. Josephus non de publico. qui et cotidianam de sumptu sacerdotum oblationem determinat. offerebat enim sacerdos in diebus uitis sue assarum farine cum oleo mixte et modica decoctione duratte mediatem mane et medietatem in die super altare. In hunc modum ecclesia mane et uespere offert domino laudes et completorium. uel potius in prima et in completorio offert confessionem ad inuicem ostendens tanquam iuge sacrificium nostrum deo esse spiritum contribulatum et humiliatum. De sabbato.

Solempnitates legales erant .vii. Sabbatum. neomenia. phase. pentecostes. festum clangoris. festum propiciationis. scenophegia. Sabbatum inter reges et post dicitur festum domini quia cum alia festa instituta et nominata sint ab aliquo euentu uel opere eorum. hic dicitur sabbatum quia deus in eo quieuit. dicitur autem hoc festum legale non quia ante legem et ab exitu nacionibus obseruatum est excepto. Eadem die preter iuge sacrificium offerebant duos agnos anniculos inmaculatos cum libaminibus suis in holocaustum. De neomenia. Neomenia sonat innouatio lune. neos enim nouum. mene luna interpretatur quia agitur uel in legitimis suis lunationes primis; habebant ex lege diem noue lune. uocabant et kalendas legales. et erant dies feriati ab opere. ea die offerebant uitulos de bubus duos arietem unum. agnos anniculos .vii. cum libaminibus suis. omnia hec in holocaustum. De phase.

Quarta decima die primi mensis ad uesperum comedebant agnum pascalem. mox illa dicebatur phase. id est transitus propter causas predictas. eadem dicebant pascha. id est immolatio. sequenti die inchoabat festum azimorum quod protelabant .vii. diebus. quorum dies prima. et ultima sollempnis erat et feriata ab omni opere. similiter prima die sollempnitatis. id est sexta decima luna torrebant spicas recentes. et grana manibus confricata offerebant domino. assum unum. cuius pugillum uel dragmam unam adolebat sacerdos super altare reliquum erat eius. pro hac oblatione quidem putauerunt hoc solum non festum azimorum dictum sed in festum nouorum et euntes qui legitur quinquagesima uocari mensem nouorum ab hac sexta decima die. Josephus uero. vii. ebdomadas post quas statim erat pentecostes. Alii dicunt eas enumerari ab altera die sabbati que erat in diebus azimorum. quia littera historie. sic uidetur sonare. alii a prima prima die azimorum. ne plures quam quinquaginta dies inter pascha et pentecosten interuenirent. In his diebus .vii. per singulos dies offerebant in holocaustum hec eadem hostie que in neomenia cum libaminibus suis. De pentecosten.

Pentecoste sonat quinquagesima dierum quibus completis in numeris dies dicebatur festum pentecostes. id est consecutiuus. id est dierum quibus completis inmunes dies dicebatur festum pentecostes. id est consecutiuus. id est dies fiebat cum in memoriam date legis. que. l. die ab exitu populi de egypto data est. Eadem sollempnitas dicebatur festum ebdomadarum quia septimanum

uitatis. uel dictum est .vii. ebdomadibus ab alia die sabbati azimorum dicebatur et festum primitiuorum quia tunc offerebant de nouis frugibus duo panes de farina prima siccata scilicet. Josephus. et fermentata. et non uescebantur sed pariebant super altare et cum eis agne due in esum tunc sacerdotum. et nunc exhibit inceratur reliquis per intendebant. Erat et de festum .vii. dierum et per singulos offerebant hec eadem hostie que in neomenia et in diebus azimorum cum libaminibus suis tum Josephus induxit uitulos tres. arietes duos. agnos .xiiii. De festo tubarum.

Prima die mensis septimi duplex erant sollempnitas neomenia et festum clangoris et tubarum. Vnde buccinate in neomenia tuba in quo buccinabant cornibus arietinis. quia ea die liberatus est ysaac ne immolaretur pecore sub stituto pro eo dicebatur et festum septimorum. uel sabbatum mensium quia mensis septimus fere totus erat sollempnis. eadem preter oblationes neomenie offerebant in holocaustum uitulum unum arietem unum. agnos agniculos .vii. hircum pro peccato cum libaminibus suis. De festo propiciacionis.

Decima die mensis eiusdem erant festum propiciationis quia ea die rediit moyses ad eos referens ad eos summi placitum super offensa uituli conflatilis. eadem ieiunabant homines et iumenta a uespera usque ad uesperam propter memoriam mortuorum. Vnde et dicebatur et dies afflictionis. dicebatur quoque dies expiationis quia ea die sanguine uitule ruffe expiabant tabernaculum et altare. et pontificium et fiebat et cum se expiationis in mundorum et populi expiabant a peccatis illius anni permissione hircum a populo. Erat autem oblatio diei illius uitulus unus. aries unus. agni agniculi .vii. hircus pro peccato cum libaminibus eorum. De scenophegia.

Quinta decima die eiusdem mensis erat scenophegia quod sonat fixio tabernaculorum. in qua per .vii. dies habitabant sub umbraculis in memoria .xl. annorum in quibus fuerunt in deserto sub tabernaculis. et festum tabernaculorum dictum protelabatur .vii. diebus. quarum prima et ultima erat sollempnes. Octauus et dies erat sollempnis. non quia esset de scenephegia. sed quia eadem conueniebant ad faciendam collectam forte in usus pauperum et suos usus parpum esset. Vnde et scenophegia quinquagesima legis festum. viii. intra positis. a die decima usque ad hanc ebreos obseruare ieiunia tradit Josephus. quod in his .vii. diebus; ferebant in manibus ramos mirte et salicis et summitates palmarum et singulas mali persici fiebat. de cunctis fructibus; et erat oblatio domini in gratiarum actione. oblatio .vii. dierum hec erat prima die offerebant in holocaustum uitulos .xiii. arietes duos. agnos agniculos .xiiii. et hircum pro peccato. cum libaminibus. Eadem oblatio arietum et agnorum et hircorum fiebat per singulos dies sequentes. sed de numero uitulorum unus subtrahebatur. In die secunda .xii. in die tertia .xi. in quarta .x. in quinta .ix. in sexta .viii. in septima .vii. in octaua quod erat sollempnis offerebantur uitulus unus. aries unus agni anniculi .vii. et hircus pro

peccato cum libaminibus eorum. forte et .vii. dierum; fiebat subtractio uitulorum. ut in summa fierent .lxx. in memoria quia .lxx. animabus intrauerunt egyptum. Hec sunt oblationes holocaustorum in .vii. sollempnitatibus; et fiebant de publico et pro hoc cessabat in eis meus sacrificium in hostiis spontaneis uel necessariis. Nota quod ille tres sollempnitates quia .vii. diebus protelabantur. percipue dicebantur et alias quia inueniebant. Et in .vii. diebus; dicebatur sabbato sabbatorum. quia sabbatum festorum alias festiuitates. his addiderunt hebrei propter uariös euentus sicut enchenia et purim. sed festum hec sunt legales. id est non sunt in lege institute. quia omnia sollempnitates dictas cirimonias. a cereis. id est luminaribus; uel a ceremente. quia tunc debent in eis sordes deficere quia sollempnitate carendo minuuntur. id est offertis et uotis; quia cinnuntur. De uotis.

Addidit quoque dominus de uotis mulierum. uidua et repudiata. quicquid uouerit. in quo ut in iuramento se obstrinxerit implebunt. Filia uel uxor tenentur ex uoto uel iuramento si pater uel uir cum audierit que dixerit. Si ea dixerit quando audierit. sicut dixit irrite sunt pollicitationes eorum. ipse uero peccati portabit que consensit. uir autem omne iuramentum implebit. De destructione madian et preda et de diuisione.

Iterum locutus est dominus ad moy. Vlciscere filios israel de madianitis et sic colligens ad populum tuum. Armauit ergo moy de singulis tribubus mille uiros electos. scilicet .xii. milia. et prefecit eis phinees filium eleazari. uasa quoque sancta. id est tubas ad clangendum dedit eis qui perfecerunt ut perfectis hostes uicerunt quinque reges eorum. et omnes uiros occiderunt urbes et uicos et castella flamma consumpserunt. balaam quoque gladio interfecerunt. mulieres. paruulos. pecora et omnes supellectilem in predam duxerunt. Cum autem redirent eleazarus et moyses et omnes principes synagoge egressi sunt in occursum eorum extra castra. uisisque mulieribus; moyses dixit ad eos. Cur feminas reseruastis. Nonne ipse sunt que deceperunt filios israel. Interficite ergo que nouerunt uiros et omne masculinum. uirgines tantum saluate uobis; ita et saluate uobis; ita et seruate uirgines. xxxii. milia. Ait moyses. Qui percussistis et inmundi qui occidistis uel tetigistis mortuos .vii. diebus; purificabimini. tercio et septimo die. aqua aspersionis. pannis et quicquid utensilium purificabitur. aurum et quicquid per ignem transire potest igne purgabitur. et quod ignem non potest sustinere aqua expiationis purgabitur. Dixitque dominus ad moysen tolle summam eorum que capta sunt ab homine usque ad pecus. et diuides predam ex equo inter eos qui pugnauerunt et reliquam multitudinem de parte uero eorum qui purgauerunt separabis unam animam de quingentis. et dabis eam eleazaro. Ex media uero parte multitudinis accipies quinquagesimum caput. et dabis leuitis. quos et cum principes exercitus accessissent ad moy. dixerunt recensuimus numerum pugnatorum quos tradidisti nobis. et ne unus quidem defuit quapropter offerimus in donariis domini quod auri in preda por-

tauimus inuentre periscelides armillas anulos dextralia murenulas ut deprecemini dominum pro nobis. Susceperunt autem aurum moyses et eleazarus. et intulerunt illud in tabernaculum. De sorte duarum tribuum et dimidie.

Filii autem ruben et gad. et dimidia tribus manasse habebant pecora multa. cumque uidissent amorream basan et galaad aptam pecoribus; a moyse rogauerunt moysen. ut terram hanc eis traderet. existimans autem moy. ob timorem pugne et laboris hoc eos consuluisse maligne eos appellauit. coeperunt tribus in eriguia existentibus; ipsi uero in delmari. ipsi uero polliciti sunt quod mulieres et paruulos intra muros locis ordinaret. Caulas ouibus; et stabula iumentis fabricarent. ipsi uero armati procederent fratres suos donec introducerent eos ad loca sua. sic habuit et tacitaque conditione traditio regni amorreorum et regni. regis basan susceperunt. Porro filii machir filii manasse obtinuerunt galaad. Jayr uero filius manasse occupauit uicos eius et uocauit eos anothiair. id est uillas iair. Cathalogus .xlii. mansionum.

Ponitur hic cathalogus mansionum ab exitu de egypto fuerunt autem ante transitum maris rubri .iiii. Ramesse. Socchoth ethan. phiaphiroth. a mari rubro usque ad synai .viii. marath helym. (Josephus quod sonet mare rubrum. uel serpentum. Jam in mare suph. rubrum. uel serpentum interpretatur. et potuit esse locus serpentum. Jam mare quia hebrei congregationem aquarum congregationem uocant mare) post mare suph desertum syn. dephea. alus. raphidim. solitudo synai. a monte synai usque ad cades .xxi. sepulcra concupiscentie. asseroth. Rethma. remmon phares lenbna. rebsa. ceelatha. mons sepher. arada. macelech. thaath. thare mecha. esmona. meseroth banacham. mons. galgad. jetebatha. ebrona. asiongaber. cades. a cades usque ad campestria moab .ix. nouem. mons hor. salmona. phynon. oboth. jeabarim dibongad. helmon deblataym. montes abarim campestria moab. De urbibus leuitarum et suburbanis.

Iterum locutus est dominus ad moy. distinxit terminos terre per ortu ab oriente et occidente. a meridie et aquilone. Nominauit et principes tribuum qui transito iordane cum iosue et eleazaro terram diuiderent. precepitque; leuitas in omnibus; tribubus; dispersos habere .xl. viii. ciuitates ad habitandum. et in circuitu foris secus per circuitum terra mille passuum ut pertinerent in qua suburbana essent ad pecora eorum a iumenta ex quibus; ciuitatibus; .vi. essent refugii. tres ultra iordanem et tres citra de quibus; inde in nouissimo dicetur. De matrimonio contribulium.

Accesserunt autem filii machir filii manasse ad moy. et dixerunt. filie salphaath fratris nostri nobis habent sortem ex precepto domini. Si ergo nupserint uiris alterius tribus; et filii eorum sequentur tribum patris. minuetur hereditas nostra et sorte distributio. confundetur in iubileo. Occasione igitur filiarum salphaath lex hec promulgata est a domino per moysen. omnes uiri ducent uxores de tribu et cognatione sua ut hereditas permaneat in familiis. nec misceantur tribus; sed maneant ut a domino separate sunt.

Quinta et ultima huius ystorie distinctio ebraice dicitur elle
haddabarim quod sonat hec sunt verba, grece dicitur deutronomi-
um, id est secunda lex, deuteron, id est iterum, nomos lex. Ex hoc no-
mine quidam errantes dixerunt duas esse leges, u-
nam datam adam que in precedentibus libris continetur,
aliam datam a moyse que in hoc libro. Ad quorum errorem mar-
cionem fuerunt qui de illa lege super legem locutus
est dominus ad moysen dicentes: locutus est moyses ad omnem
israel. Ad hoc dicebant quod multa hic leguntur que non
super, immo quedam que contraria, quod non fieret si hec esset preter
dictorum repetitio. Verum sciendum est quod hic preter
catholice non est nisi lex una. Et ab apostolo et alibi sepe
vocatur lex moysi, quia lex dei. Hebrei et vocant hos
v. libros thorath, id est legem, nec habent aliud dicitur liber hic lex
secunda, nisi quia predicta hic iterantur, cum lex iterata, et conti-
net hic tantum decem precepta et omnia ad commen-
dationem memorie et pro confirmatione beneficia
dei ad provocandam dilectionem dei multa flagel-
la que sustinuerunt murmurantes ad timorem
incutiendum, sive in hac ratione. Unde aliqua preter-
mittere et cetera sufficie verborum in intellectu u-
tile est fuerit et quid diceret hic liber scriptum moy-
ses transito iordane cum legatur in principio. Hec sunt verba
que locutus est moyses trans iordanem presertim
ut iam in primis sepe scilicet dicere consuevit ultra
iordanem et citra iordanem dicitur. In hiis libris moysi quod
moyses in eo tradidit iosue in spiritu redegit
... et iosue magistra hic libri predi-
ctum est. Quod scriptum sit a moyse
scilicet in tempore apposuit esdras, sic et infine de
morte moysi preterea circa fine libri legitur
scripsit moyses legem hanc et paulo post postquam
scripsit moyses verba legis huius in volumine precepit
levitis tollere librum istum et ponere in latere
arche federis legis; longo tempore post mortem moysi inventus
in ironomius fuit in area. Epilogus ad dominum scilicet

Quadragesimo anno ab exitu israel de egyp- na coib
to, undecimo mense prima die mensis, nidens moyses di-
em mortis sue imminere, locutus est ad filios israel
congregatos eos, iuxta iosephum, ad iordanem in loco u-
bi nunc civitas abila est locus quidam palmarum satis re-
cepta nominatione moysi prescienter quam supra dicta
sunt omnia sermone ad addita dicemus, quedam que
in alio ocia memorabimus determinando prete-
rea: inter capitulando ait moyses. Dixit nobis
alio tempore non valeo solus vestra negotia sustinere,
date ex vobis viros sapientes, et ponam eos in iudi-
ciorum quinquagenarios et decanos. Hic videtur
predictis contrario ietro dixerat hoc scriptum esse. Verumque
non scriptum fuit primo ut ad consilium soceri faciendum
dum disposuit secreto, postea auctoritate
et assensu populi complevit ad pusillanimitate quem
eorum confirmanda misit moyses exploratores ac-

regis basan que scilicet de stirpe gigantum et magni-
tudinem magnitudinis eius monstrabat, lectus
ipsius ferreus in rabbath filiorum amon novem cubito-
rum longitudinis. De civitatibus refugii trans iordanem.
Separavit moyses tres civitates refugii trans
iordanem bosor in tribu ruben, ramoth in galaad
in tribu gad, gaulam in basan in tribu manasse, ut ho-
micida eorum si quis nolens hominem occiderit confugiebat
ad aliquam harum et a consanguineis occisi tutus erat.
Sin extra fines alicuius harum inveniret eum quilibet
ultor sanguinis occisi esse debebat impune pereun-
tem homicidam. Erant autem in ea fugitivus usque ad
reconciliationem cum propinquis vel usque ad mortem
summi pontificis. In quem omnis hic modus fugitivus secu-
rus redibat ad propria cum propinqui occisi volebat illum
interficere quod nolens occidisset et contra cuius; in urbe
hoc prohibet et videbat eis ad occidendum. De dilectione dei.
Addit quoque moyses: diliges dominum deum tuum ex to-
to corde tuo et ex tota anima tua et ex tota fortitudine
tua. Addidit quoque: cum de manna nutriret vos in si-
ne panem vivit homo, sed in omni verbo quod procedit ex ore dei. Sanari
vocavit hic omnem cibum hominum. Consuevit enim scriptura
panem pro cibo ponere et est sensus. Nolite timere si
cibum miserit deus vobis, quia non in solo
usitatis cibis vivat homo; stabilita est a domino sed
solo verbo potest carnem nova et quibus vivat ho-
mo dicit quoque: in beneficia quod per xl annos in deserto ne-
que vestimenta eorum non defecerunt vetustate, non fuit lacte
ac tam ceciderunt. Et quod eum serpentes flatu urentes
oecum scorpiones quos forte super dixerunt igitur scilicet vi-
perentes et dipsades, que latine situle dicuntur quia ex
primunt homines sitim et ad oppressi ut eum cellerare, vel
videntur eum venenum an extinguitur quod sitiat
ne exiret semper moriturus, dicitur autem situla dicitur
aufert sicut et prohibet que infert mortem fere
ferentem et aufert mortuum ut ostendet que
causa inimicis, et ubi observandi precepta dominum intra
terram ad ducendi illuc non erat sicut illa sicut terra
egypti que bonus fitto fluminis irrigatur et secu-
datur. In temporibus aqua domini nam irrigue sicut in
tentoriosa et tempestas. De celo pluvia expectat
et non pluviam in colendis deus ut daret eis pluvias
temporaneas et serotinas, scilicet in vere et tempore seminibus
et autumnalis et corpora in estate. Addidit quoque: de te
mini terre per deserti omnis locus quem calcaverit pe-
dis vester erit ad deserto, ad flumen quod in medio a libano quem
in scripture tone et simile. Magnus eufrate usque ad no-
vissimum usque ad mare mediterraneum erit terminus
vester hoc est mare quod interius dicitur. Addidit quoque:
quod benedictiones et male in hoc libro scripta sunt
iordane in gesurio dicentur, in hoc modo fertur;
maiores natu ascenderent montem garizim et cetera
ciborum; et levitis et ex minores montem hebal

postea sicut situla

e regione et qui in garizim sunt benedictiones dicerent et
legis observatores, aquum hic hebal responderent amen.
post ascenderent sacerdotes et levite cum aliis sex
tribubus in hebal et dicunt omnis maledictiones in-
cerent transgressoribus et quinti et decem in garizim
responderent amen. Nota quia cum erant gentes septem
enim deinceps presertim in quinque, vi, nota chananeum amo-
reum, phereseum, iebuseum, eveum, etheum. Iubae
non repetitione notat septimum gergeseum, sic non
terra quam habet fuerunt primum est quod decem delerent que
te revertentem erat sed cum filii israel venerunt illuc iam
erant de lege filii loth deleverant gigantes fi-
lii esau horreos et padocos et pre eveos. De x. scilicet
Addidit quoque moyses: quod non licet eis comede-
re decimam in opidis suis, et primogenita pecorum
aut primitias laborum aut vota vel sponte oblata
sed tantum coram domino in loco quem elegit dominus et comederet
cum uxore et liberis, servo et ancilla, et levita qui
cellaneus esset in loco predicto ubi non fraudari
levite quibus predicta debebant primitias quidem
domino hoc semel scilicet e primo scilicet certa optimum
te et obtulerit predicta domino et de receptis reddi-
derit et levitis sed hoc vicem est quando non dominus
locum in terra elegit per in aliis quod domini quod singulis
annis hoc fiebat, sicut prima pretermittere decime totius
ut primam preter decime totius ut primam ge-
hi navigium prima a phora, vini et olei, sepa-
rat qui decima dabat levitis et illam modi-
cum preter decimarum ferebat secum in ierusalem et
epulabantur in coram domino et hoc tum comedebant quem
hic decima precepit post in quattuor illo quod est vas in
odienum, vel unam capere decimam. sed hic de primo
genitum et primitiis, et votivis et spontaneis, non
determinat: in uxor est hic traditio hebreorum
singulis annis hebri duas faciebant decimatio-
nes bonorum suorum primam separabant levitis de hac
dictum est: distribue helemosinam in manu tua
domini inveniens te debes. Item novem reliquis par-
tes decimabant et hec scilicet decimam se-
nabant et eam et cum anno cum ascendebant
in ierusalem oblationes et epulas suas et donum su-
faciebant et levitam et cellaneum quoque et quem ci-
ascendebant invitabant in eo sive infirmus re-
servabant se cum ad primogenitum et simili modo pro
primitias et sic reponebant et scilicet prima
cum qui autem amplioria hic nunc tunc; festis ex-
pendere volebant aliquam de bonis suis ad hoc
ut separabant et cum pro certis servabat novem ita
domino. Preterea quidam vinum sollempnitatibus
preter illa que diximus sponte quedam ex
providebant ad honorem dei et hec siquidem precep-
it moyses fieri ad locum scilicet et comedi coram
domino tum remotis; licebat ista vendere in

loco de suo et ferre precium secum in ierusalem ibi emere sibi prout erat quod
desiderabat animus tua. Tertio anno diabus decimis suis
eius in deviis terrena faciebant in decimatione mul-
timas proprium et hanc reponebant apud se ut ibi tem-
pore daret pregrino et advene et pupillo et vidue et ege-
nis et levitis sed indigentem misit non post ex hac
in mensa prodebat et de hac dictum est omni petenti tribue. De primo idolorum.
Addidit quoque: quod si frater aut uxor aut filius aut
amicus suaserit persuaderit aliquid ad cultum idolorum forte pre
affluentia que sequebantur gentiles non occultaret
eum sed convictum aut confessum pro eo lapidibus obru-
eret. Ille qui persuasit primus manus ponet manum suam super eum. Eo
dem modo civitas adversus civitatem que tamen ad te et si
persuaderet actu recedere, insuper et ipse et calvitium
fit mortuos fieri prohibuit quod est sanguinem suum
fundere et capillos tondere et faciebat mortuis in-
terim facium. Prohibuit quoque morticinia comedi sed
addidit quod illa sed immunda possent dare aut vende-
re peregrinis et advenis quem alie nationes hec multis ne
cum que in dicta sunt ebreis septimo quoque anno
et terre addidit moyses ut creditor exigeret ab eo vocat
ut annum in remissionis non eius tamen conferat
iubileus in iubileo sed dimittebant debita in hoc
differebant petere. Prohibuit quoque in primis bobus
arari et vellera primo genitorum tondi pro primo ut de
primogenitis esse summi et sic incise post quod levitas
erant quod si macula haberet primo genitum potat come-
di in loco suo sed non coram domino. Repetit de pentecoste.
Repetivit quoque moyses de festo pentecostes
ut septem ebdomadas numerabit tu a die qua falcem mise-
gere messis et celebrabis diem festum ebdomadarum
domino deo tuo quod videt secundum hebreos ne ad iustitiam et
adsperiui fuant et non eodem die fieret pentecostes
quod alii tradidit. Alii autem multi fatiu regionum fo-
ris fuerint quod diceret quod que agonia ad primam diem ne-
siones fuerit dies computasse et a die sed ad sinus sollemp-
ne, eo enim passe et diem festum egisse non quod pentecosten
legale sed prolectus omnibus cum die agebant sollempne
dicit iosephus quod quinta decima luna phase die sed
sollempnitatem arietem offerebant gratia in fruenta domino quia
erant prima messio faciendi in segete et a sexta deci-
ma luna inchoabant vii. ebdomadas post faciebant
pentecosten, quod tamen dicit ad diem dominica que et in festi
azimorum debent numerari vii. ebdomades quod legitur in exo-
do ab altera die sabbati numerabitis. De appellatione ad summum sacerdotem.
Precepit quoque: iudices civitatum sedere in por-
tis et iudicare quod consistentia et ex re scilicet de finibus; causa-
tis ut more duorum vel trium testium pro ut quem fieret ab
eis et in manu testium prima fieret pollutum. Et si contingat
iudices illos ambigere de sententia aliqua ascenderet
ad summum sacerdotem et ipse ille iudicaret fieret et qui si
sententie eius non obediret interficeret quod si quis sen-
tentie eius non obediret interficeret. Prohibuit iudicibus;

exiget scilicet dicit ... hebreo a ... ... exige

cumatu. dicit ioseph. quod .vii. eligebantur in singulis ci
uitatibus uirtute et studio iustitie accepti. Unicuique uero
eorum dabantur duo uiri ministri de genere leuitarum. Testimo
nium mulierum non admittebant propter leuitatem. Nec seruorum propter
ignobilitatem animi propter quam de facili uel pretio uel timore pos
sunt corrumpi. Et plus que in appellationibus non licebat ponti
fici iudicare sine populi assensu [illegible] loci illius quem elegerit dominus.

De iustitia regis.

Addidit et quod si quando regem sibi creet non alienigenam sed de
tribu. quem sine consilio pontificis et seniorum ne ordinaret.
In quo semper [illegible] legit. et uxores non multiplicaret.
ne auerterent cor eius. equos autem [illegible] non multi
plicaret. ne potentior fratres seuiret in subditos et
minus tereret. Et per se uilescens non mutaret. non [illegible]
est. ut leges transcenderet. quia in etate transitum [illegible]
mutaret. hoc preceptum plurimum transgressus est salomon qui
gloriatus est quod tantum auri et argenti reliquerit in ierusalem quantum
inuenerat in ipsis et ferri. Verum tamen penituit ut tradunt
hebrei postea dicere. De maleficis abiciendis.

Ne dixit quoque habere secum ariolos. i. inspectores fibrarum
extorum pro cognoscendis futuris. et coniectores somniorum.
et augures. i. gestus auium aut garritus attendentes.
maleficos. i. immolantes pueros demonibus. et lustrantes.
incantatores. i. prestigiatores qui in tutelam
fallunt. phitones. i. uentriloquos qui spiritu maligno
loquuntur. a phitone. i. apolline. sic dictos. diuinos. i. aru
spices. i. astrorum inspectores. nigromanticos qui incan
tationibus et sacrificiis euocant mortuos quasi possint suscit
are. cum dominus de gente eorum illum audiret. De talione legis.

De talione quoque lege occasione falsi testis apposuit
ut si diligentissime perscrutantes deprehenderent fal
sum testem. redderent ei quod cogitauerat facere pro
ximo suo. animam pro anima. oculum pro oculo. dentem pro dente. pedem
pro pede. De timidis et sollicitis remouendis ab exercitu.

Addidit quoque de exercitu progressuro ad pugnam.
ut primo sacerdos exercitum admoneret. ne timerent
hostes. et spem haberet in domino. non in armis. et
tempore suo duces exercitus quisque principes. Et in hoc sue loque
rentur et dicerent. Quis est homo formidolosus. reuerta
tur ne pauere faciat fratres suos sicut ipse timidus est. Et pre ne
gotiis inperfectis que requirerent reditum per se et spe
cificabat aut etiam negotia quibus maxime est
[illegible] dicens. Quis est homo qui edi
ficauit domum nouam et non dedicauit illam. uadat et
reuertatur ne forte moriatur in bello. et alius dedi
cet eam. Quis est homo qui despondit uxorem et non
dum accepit eam reuertatur ne forte moriatur et alius
accipiat eam. Quis est homo qui plantauit uineam
et nondum fecit eam esse communem de qua omnibus uesci liceat. reuer
tatur. ne forte moriatur et alius fungatur eius officio.
quod sic intelligitur. si nouelle uinee plantatio ante
quartum annum fructum faceret immundus erat quia
non acceperat [illegible] in eo primitias domino
offerre. aut cuique comedere licebat. quarto uero anno

uindemiabatur domino omnis eius fructus anni de
ferebat homo in urbem. sed cum fidelis decima alterius
frugum appellantur ex his coram domino. Quinto
anno fiebat homo dominus uinee. et uindemiabat eam
sexto anno. et incepit esse quasi omnibus; consuetudine eorum
consuetudine eorum tamen ingredientibus; licebat intra
re uineas et pomeria. et tamquam ipsi saciari. sed e
xtra asportare fas non erat. ne cum de uineis [illegible]
que ad torcular portabantur. igitur care prohibebat. Se
rentes. alia translatio planius est. Quis est homo qui
plantauit uineam et de nouella eius non bibit. etc.

Addidit quoque ne cum gentibus terre promissionis fedus inirent. sed
penitus extirparent. in quo postea genus peccauit et
cum sinitimis aut gentibus pacifici. Quartum post
sem et federati sunt. Et si uoluit ad pugnam in animo cap
tiuorum mulierem quam uideret pulchram. uirginem
seu corruptam et uoluit eam habere uxorem non prius cu
bile eius ascenderet. donec illa raderet capillos et circumcide
ret ungues et lugubre scema suscipiens defleret paren
tes et amicos quos amisit in bello. xxx. diebus; ut ita
de luctu sanata initiaretur ad epulas nuptiales. Nec
liceat uiro eam humiliare. quod si factum fuerit et [illegible]
bet a domo eius dimittat eam liberam. non habet eam aut uendere
nec eam insultare. aut uendidare aliis. Quale fieri
qui suspensus ea die iussit deponi et traditur eadem die
sepeliri quia maledictus erit qui pendet in ligno. i. suf
ficit ad penam quam pro maledicto suscepit mortem
ne uim uespera tamen deteriora. abominabile quoque dixit
apud dominum si induit mulier ueste uirili. aut uir ueste
feminea utetur. De his qui non debent intrare ecclesiam dei.

Addidit quoque de his qui non ingrederentur ecclesiam dei. sic non
intrabit eunuchus attritis testiculis et abscisso uerete ecclesiam
dei. non manzer usque ad decimam generationem. amoni
tes et moabites et post decimam generationem non intra
bit in eternum. quia hii deprecati sunt hebreis exeuntibus de egip
to. occurrerunt eis cum pane et aqua. et cum ferret eos la
borare fili [illegible] et conduxerunt aduersus eos balaam
filium beor. Post ingressus in ecclesiam dicitur ingressus in matri
monium. a quo arcebantur quidam in eternum quidam ad tempus
sed usque ad aliquam summam dierum suorum. de quibus
alibi et usque ad summam successionum. de quibus hanc ag
ebreus in tradit. dicens. ingressus in ecclesiam [illegible]
liis israel duce uxorem de israel. Et ingredi et fundi filios de
[illegible] tamen sic frustra uidetur premissum de eunuc
ho sed nec fuisse uetat. uxorem de israel ob peccatum et
hereditatem [illegible] quia et ei non licet forte ex solu
manere. non tamen non excludebantur ab ecclesia spiritu
aliter nothus. Manzer autem est qui de scorto natus. spurius de
concubina prostituta et [illegible]. Nothus quod adul
tera. uiuit uir eius cum non sit. uiuit esse de uiro filius sicut
nothus [illegible] omnis queuis certante. aut hii modi
uident non sunt aut manzer [illegible] non populabitur filius
israel. nec filius eius. Et de legitima non posuisse; adde

eius successorem non potuit intrare ecclesiam. Ecclesia. Non solum ma
res sed et spurios excludit a sacerdotibus; de hoc quod prohibitum
perdere de quo permittere agitur; dicitur. et in decimam generationem
poterunt propter quod in moabida que intrauit de qua salomon ge
nuit obeth. sed quia generationem ruth nescimus abraam [illegible] tempo
re meo moab. x. inuenimus generationes usque ad ingressum moniu
ruth quod aut additum est in prohibitione masculum. pro hoc quod
id est pro misurum de eius expositum. sed non post decimam generationem
et quod dixit amonites et moabites quod nouum masculum sit genus
fecit ammonitis et moabitis. de uiris sed est prohibitio
non de mulieribus; quia forte non mulieres occurrerunt
in deserto.

Addidit quoque non erit meretrix nec scortator in israel
non offeres mercedem prostibuli nec pretium canis in domum
domini dei tui quod ut dicit ioseph mercedem pro coitu car
nis uenatici uel custodis gregis non licebat offerri quia ex
his que de contumelia procedunt diuinitas non delectatur.
Item non feneraberis pecuniam ad usuram fratri tuo. nec aliud
aliquid fratri tuo sed alieno. sed quod dictum est de fratre precepti
est. de alieno permissio. sicut et permissio fuit quod sequitur de
libello repudii. Vir autem si quando uxor sua non inueniebat gratiam
propter aliquam feditatem eius in moribus. propter sic quod numquam
conueniebat cum ea [illegible] ob quam displicebat ei mulier
ne conueniret. et dabatque libellum in quo scripta erat hec
mulieri ut coram sacerdotibus; legebatur et cum iusto affectu in
esse quod scripserat licebat uti; aut copulari cum si nubere
mulier ad alterum qui similiter daret ei libellum repudii non
uiro non licebat eam recipere quia abominabilis fe
cerat eam coram domino in propter nulla feditate uxor excludi
non solam fornicationem; neque sic et licet eius tangere [migrare]
ad secunda uota in ecclesia; modo de nouo uiro duxerit lepra
corporibus; serpens est contagiosus. Item quemquam accepit
uxorem non producet ad bellum. nec ei quicquam necessitatis pub
lice iniungetur. ut uno anno letetur cum uxore sua. Sed
aut intelligi annus iste nuptias non usurpat. x. s. mensi
um uiget quando dicitur annus luctus. quo mortuo uiro no
let uxori transire ad alium ante x. menses. quia forte con
cepit de primo. et sic fieri dubium cuius uiri esset nondum est
post. prohibuit quoque ne alibi ancillas ducerent uxores
Item si uiderit iudex reum dignum plagis coram se faciet eum
coram se. et faciet iacere pro mensura peccati. et plagarum mo
dus. tandem tamen ut quadragenarium numerum non exce
dant. sic penitentes excommunicatos plagis coerci
[illegible]. ioseph dicit quadraginta plagas mi
nus una. publica flagella libum. aut hoie turpis
simum esse habeo penam sustine. De suscitando semine.

Item quod sine filiis. uiro fuit relicta acceperit
eam frater eius. et primogenitum ex ea filium fratris defuncto
ad nomina habit. filium defuncti non suum uocabit et ut
hereditatis successorem quem suscitauit quod si noluit frater
suscipere relictam quod debet. ex lege ut pellabit
eum mulier coram eis tollet calciamenta de pede eius; et
spuet in faciem eius. et dicet domus eius. discalciati [porrice] quod
tamen ei opprobrium in israel. Alibi legitur quod querant eam

[an iudices ipsos. Et eo accersito si noluerit eam accipe mulier]

ducturus alius. discalciabat eum. et quod ioseph dicit. non sum dignus
soluere corrigiam calciamenti eius sic posito [ali] eam, eam ducturus. Si se repu
diaret. quamquam nullus erat eam ducturus. Et tamen mulier
discalciabat eum. quamquam fratres mulierem non imperpellan
te presidebant iudicibus; se nolle eam habere. Et ipse se repudia
re [illegible] unde alibi legitur quod nolens suscitare semen fratris se
ipsum discalciabat. Item si mulier apprehenderit uirilia ui
ri alterius rixantis cum uiro suo abscides manum eius
nec flecteris super ea ulla aliqua. Item non habebis pondus et pondus. mensura et
mensuram. i. maiorem cum qua emas. et minorem cum qua uendas
hoc enim est abhominabile.

Addidit quoque moyses de quibusdam prohibitionibus re
rum [illegible] dicens. non seres uineam tuam alio se
mine genere. sed ut legumina. ne et semen quam sacrifica
et que nascuntur ex uinea pariter sanctificentur. i. ne una de
cima. et singulares primitias des tamquam de uno agro. cum de
utroque fructu separatim dandum sit. Uel ne hac occasione ue
lles primitias sementis ut uini nondare quasi non sanctifi
cauerint. Ille enim sementis primo anno uinea quarto. sed in gal
ea sanctificatione forte putares sufficere ad utriusque sancti
ficationem. At litteraliter habet. Ne pariter sanctificentur. quia uidetur
uile ioseph dicens hanc communionem prohibitam esse quod di
similium coitione [illegible] non letatur. Item non arabis simul in bo
ue et asino cuius sensus post ioseph dicens bob. [illegible]
[illegible] non [illegible] quelibet alia animalia
exclusa intelligunt hebrei et dicunt ob hoc dictum quod
iunxit dominus filii [illegible]. i. asino rege [illegible] copulari.
Quattuor [illegible] regia animalia ostendit dominus ezechieli. homo
rex est omnium animalium sub quo leo rex ferarum. aquila
rex auium bos rex iumentorum. Quidam ebrei puerilius
exponunt. quia. s. bos ruminat. putaret asinus ipsum come
dere. et fame affectus deficeret. Item non indueris uestimen
to quod ex lana et lino contextum est quia ut dicit ioseph
hec uestis soli sacerdotibus; erat concessa. huic usque a
do obseruant iudei. ut non pellem nec aliqua laneam uestem
filo lino consuant. [contexto] quoque ioseph uiuentia diuersi generis prohi
buit commisceri ne muta hinc transiret ad homines ut pecudi
bus commiscere licitum putarent. multa etiam in minoribus dic
prohibita ne ad maiora prosimile fieret accessus.

Precepit etiam dominus. ut cum donarent inimica eorum deleri
amalec de sub celo quia prius transeuntibus pro dexteram p
limum nocuerunt extremos. s. agminis. i. fessos. et leprosos
et femine fluentes. eos. s. quibus non erat fas ingredi
castra in sustinentes. et subdit dominus huic precepto. Caue ne
obliuiscaris. quod quia transgressus est saul translatum
regnum a domo eius. Item cum inieris in quartum anno uase. s.
inmunes. ibis; ad locum quem dominus elegerit. et fac oblationem
sanctis eduliis altaris gratias ages deo coram sacerdote qua
liberauit patrem tuum iacob a syro cum persequente. s. laba
et filios eius de egypto. et inde deduxerit. et in terram lacte
et melle manantem. Nos enim sem quidam tradunt in
turgitu tre. s. singulis annis tradit ioseph hanc gratiarum
actiones agendas. in sicee nophisgia. in moribus indie
uespere et mane uigent reficienda aberis deo dicit

[vigia aualia x.o2]

[tra p. tolles de cunctis frugibus tuis primitias et pones]

Et cum transieris iordanem edificabis altare domino deo de lapidibus quos ferrum non tetigit et offeres holocausta domino deo tuo et scribes super lapides omnia uerba legis huius plane et lucide. Et postquam enumerauit moyses benedictiones obseruantium legem et maledictiones transgressorum in fine maledictionum ait. Reducet te dominus classibus in egyptum in uenditionem hostibus tuis in seruos et ancillas et non erit qui emat. In alexandria ut dicit iosephus multa milia iudeorum sunt uendita et uix habuerunt emptores. In hac recapitulatione post iosephus ne ueneni aut mortiferi quid illius istri tantum habeat et ab quo munus fuit moriturus hoc faciens et ille et quam offerret habeat pariter. De deuteronomio tradito.

de leuitis

Facta recapitulatione tradidit moyses deuteronomium leuitis ut illud reponerent in archa domini ut in septimo anno remissionis legeretur uniuersis utriusque sexus audientibus in diebus scenophegie a summo sacerdote in medio ut dicit iosephus. Et ait moyses. Scio intentionem tuam et ceruicem durissimam. Adhuc me uiuente et ingrediente uobiscum semper contentiose egistis contra dominum quanto magis cum mortuus fuero. Ideo tamen moneo uos ne faciatis. Ideo uoco celum et terram in testimonium huius admonitionis hominum. Non est testimonium aut similitudo quia mortales sunt immortalia hele nata adtestantur omni in tempore. Locutus est moyses audiente uniuerso cetu uerba carminis huius. Audite celi que loquor audiat terra et cetera.

Canticum testimonii

Cuius huc usum tantum ad litteram exponimus. Constituit terminos populorum iuxta numerum filiorum israel id est iuxta numerum patrum qui intrauerunt egyptum posuerat dominus nationes linguarum hebreus. Sicut legem constituit dominus terminos populi sui, scilicet terminos filiorum israel constituit iuxta numerum. Aquila dixit tamquam ciuis numerauit alios quasi uiles. Numero non distinguit. Alia editio habet iuxta numerum angelorum dei. De morte moysi. [illegible]

Locutus est dominus ad moysen eadem die. Ascende in montem abarim in montem nebo id est pisga contra iericho et uide terram canaan et morere. Sed antequam ascenderet moyses benedixit filios israel benedictione non tamen hic modum incepit. Dominus de syna uenit et de seyr ortus est nobis. Apparuit de monte pharan in dextera eius ignea lex. Tradunt hebrei quod dominus misit angelos suos ad uniuersos [illegible] mahelitas [illegible] ut cum legem suam quam cum recipere nollent uenit ad iudeos in monte syna cum multis milibus angelorum. Datis benedictionibus singularum tribuum ascendit moyses in nebo usque in uerticem eius quod est phasga et ostendit ei dominus uniuersam terram usque ad mare nouissimum et partem australem et latitudinem campi iericho que alio nomine dicta est ciuitas palmarum usque segor. Mortuusque est ibi moyses seruus domini in terra moab domino iubente et sepeliuit eum dominus in ualle terre moab et non cognouit homo sepulcrum eius usque in presentem diem. Quod ideo factum autumant hebrei ne corpus moysi [illegible] colerent quod [illegible] erat ad idolatriam.

Moyses cxx annorum erat cum mortuus est. Non caligauit oculus eius nec dentes eius moti sunt. Fleueruntque eum filii israel xxx diebus. Et non surrexit ultra propheta in israel sicut moyses quem nosset dominus facie ad faciem id est ad familiare. Hoc capitulum finale ut fertur apposuit esdras sicut ab illo loco Ascendit moyses. Quidam adhuc seruum iosue apposuisse. Liber iosue.

Sequitur liber iosue. Liber iste non nominatur a suo scriptore sicut pentateucus sed a nomine sui actoris. Creditur tamen quia sicut in pentateuco descripsit moyses ad se pertinentia ita et hic fecit iosue a se ipso iosue. Ideo sicut moysi titulus liber iste incipit liber iosue id est liber bennun. Ben enim filius. Et iosue fuit filius nun. Unde incipit liber bennun id est filii nun id est naue. Quod ideo est sicut honor [illegible] filii iosue [illegible] inuenitur iosue filius nun filius naue. Dicitur ergo quod hic incipit secundus ordo librorum ueteris testamenti. Tres enim sunt ordines in scriptura ueteris testamenti. Lex, prophete et agiographa. Apocrypha enim non dicuntur esse aliquis ordo. Et prophete incipiunt in libro iosue et in libro iudicum. Ideo dixit augustinus hinc per secundum ordinem scilicet prophetas. Origenes dicit istos duos libros esse de primo ordine scilicet de lege quia sicut dicitur lex apud hebreos pentateucus id est v libri ita additis his duobus libris dicitur eptatheucum id est septem quod est vii. Et tamen utrumque secundum suam intelligentiam uerum dixit. Post mortem moysi locutus est dominus ad iosue dicens. Conforta te et esto robustus ego ero tecum in omnibus. Iussitque eum ut duces tribuum filiis israel et monuit terminos iosue. Audientes sine effectu ipse non expectans consilium domini uocauit xii principes xii tribuum et dixit. Dicite unicuique tribui sue quod preparet se cibaria quia intra dies tres transibitis iordanem. Et hoc fecit humano consilio ex maximo inuentum est. Non enim transierunt usque in septimo die quia iussit hebrei uenire cum excusare diceret quod per capitulationem dicit sit utrumque ea dicere.

De duobus exploratoribus

Misit duos exploratores callidiores ceteris et astutiores secreto aliis nescientibus et dixit eis. Transite iordanem et ite ad ciuitatem iericho que erat ei apposita ultra iordanem in tante et explorate munitiones et loca et mores eorum cognoscite. Tradiditque ad me ipsi non transeuntes iordanem. Ciuitatem ingressi sub spe peregrinorum moribus explorantes intrauerunt domum cuiusdam meretricis scilicet raab in uicino [illegible] muri [illegible] nunciatum fuit regi ciuitatis quod exploratores diuiderentur in ciuitate in domo raab. Et dimisit nuntios suos ad raab dicentes educ uiros exploratores quos habes tecum. Ipsa autem acceptos in solario domus sue alios stipulaceo operuit. Et alia translatio habet quasi sepelisset lini et celauit eos. Et dixit nuntiis regis ingressi fuerunt sed paulo ante egressi sunt ergo clausam portam sequimini eos et cito inuenietis. Illi recedentibus ascendit ad eos in solarium et dixit illis. Scio quia dominus tradidit uobis terram. Scio ergo quod ciuitas ista capietur

De duobus exploratoribus et de raab.

et inimicus ista traderetur. Audiuimus enim quod siccos uestigio mare rubrum transistis et qui in montibus sunt menti atque in facie uestra qualiter fecistis seon regi amorreorum et og regi basan. Ciuitas hec breui tempore capietur, tamen uolo ut cum tradiderit dominus ciuitatem hanc in manus uestras sic habitis in uobis misericordiam ita et uos erga me habeatis. Et ueni in domum istam et familiam meam uniuersam saluam fac. Iurauerunt ei. Illa autem accipiens cordam coccineam applicuit eam per fenestram et posuit eos extra murum ciuitatis. Propinqua preterea dixit eis ut per tres dies laterent in montanis donec cessaret eos querentes regis. Ipsi autem abeuntes dixerunt ei. Prodent corda ista per fenestram ut nos uenientes cognoscimus domum tuam et latuerunt per tres dies in montibus et tertia nocte redierunt ad iosue in castra et adnunciauerunt que fuit ultima in sio narrauerunt ei omnia que sibi contigerant. [illegible] Tertia nocte precepit iosue per preconem ut surgerent et mouerent castra et uenerunt usque ad locum qui est iuxta iordanem remotius tamen in fere per duo miliaria et ibi castra metati sunt. Et dixit eis iosue. Sanctificamini post istos tres dies quia transituri sunt iordanem. Ecce ministri mandat quia dies illa erat. Sanctificatio illa tunc erat quod abluebant uestes suas et corpora et cessabant ab amplexibus mulierum.

Post tres dies ordinauit iosue qualiter incederent et statuit quod sacerdotes et leuite portantes archam irent ante alios separati ab aliis per duo miliaria ut haberent spatium uidendi ab omnibus. Sequerentur et post eos tribus ruben et gad et dimidia tribus manasse que iam acceperant sortem suam citra iordanem. Post istos uero irent ceteri sine ordine. Precepit sacerdotibus portantibus archam ut cum uenirent ad iordanem intrarent in dubitanter. Statim diuidetur aqua. Et conuenerunt ad iordanem. Steterunt in medio aluei donec transiret omnis turba fere [illegible]. Uenerunt ad iordanem et eum ingrederentur, steterunt aque ex illa parte qua descendebat excrescentes usque ad modum montis. Tetant [illegible] mensis aprilis et propter messium estatis et ideo ex aquis niuium descendentibus de montanis magis erat fluuius magis eleuabantur aque. Relique uero que erant ex alia parte fluxerunt in mare mortuum. Et sic duo sacerdotes starent in medio aluei cum archa et tota fuit trans per transitionem aquam non in suum locum fecit redire. Cum autem adhuc essent sacerdotes in alueo in fluminis portantes archam xii precepit que eis ut acciperent xii lapides magnos de medio et portarent illos in alueum fluminis, et extruerent aceruum memoriale in medio in loco in quo sacerdotes tenuerunt pedes sustinentes archam dum ipsis transiret. Et precepit eis ut acciperent alios duodecim magnos de alueo fluminis et portarent in locum castrorum et facerent ibi aceruum memorialem et in

De transitu iordanis.

medio uiri quod est aceruus memorialis usque hodie. Uel iohannes baptizans in iordane faciens demonstrationem de illo aceruo dixit potens est deus suscitare filios habrahe de lapidibus istis. Post hec ... castra in galgala

De circumcisione in galgala

Tunc locutus est dominus ad iosue. Fac tibi cultros lapideos et circumcide secundo filios israel. Tradidit hebreorum habet cultellos acutissimos id est nouaculas. Quod dicit secundo referendum est ad filios. Non enim uidetur quod fuissent circumcisi, sed qui egressi sunt de egypto et iam erant populus circumcisus est uerum ut in hinc in uia propter mirum murmurationem domini motum sunt in deserto et ederant per xl annos. Qui precepit dominus ut non circumcidentur ne forte propter dolorem possent portare nouerit circumcisos, admotum nubibus. Hanc secundo precepit circumcidi eundem filios non in prepucio. Sed gente ebreorum aliter exponunt secundo satis operit. Idem quod hec circumcisio cum prima semel est facta primo inceperit ut viii die circumciderentur. Secundo fuit precepta. Uerbum precepit et semel. Et non refertur secundo non ad filios sed ad circumcisionem dominus et quidam quod hec est facta in decima die primi mensis id est aprilis. Uocauitque iosue locum illum collem preputiorum qualibus nominibus galgal uel galgala uel gal [gal] dicitur est. Quod interpretatur reuelatio quia in reuelatione est iosue uoluntas domini circumcisione. Et xiiii die celebrauerunt pascha et comederunt de frugibus illius quia terra illa calida est et cito frugibus fructus statimque matura dies id est xv. Cessauit manna quia et iam erant intra prouintiam et comedebant de fructibus. Dicit historiam quod comederunt polentam nouam. Uidentur quidam polenta sunt pultes de farina et aqua facte et molliter cocte. Aliqui quod est aqua pinguis facta ex farina ut per sanctum triplicem. Et delicata farina ut per subtractionem id est polentam, in alia figione. Nos tamen inuenimus quod dicit cum tamen adustitandum est suos portarent panes et cum se polentam id est non uidet accipi in tali figione dominus ita que quod polenta est quidam quod fit ex granis mundatis ab aristis et paleis cum sit quod tempore comedebant et quod nondum erant bene matura.

tamen ubi uideo idi una pagina inquirent polenta

De subuersione iericho.

Cum adhuc esset in die quadam iosue egressus ascendens uiuit ad quida loca aliquantulum eminentiore ut prospiceret quomodo possent expugnare ciuitatem et statim apparuit ei quidam euaginato gladio. Et iosue timens dixit ei. Es de nostris an de hostibus. Qui ait princeps exercitus domini sum. [illegible] et adoret. Discalcia te quia locus in quo stas sanctus est. Quo loco pretea semper celebre discalciati.

Clamauit se iosue et primus adorauit eum et indicauit iosue modum quo caperet ciuitatem. Septem diebus circuibitis totum collem in quo sita est ciuitas hoc modo armati precedent post eos ibunt sacerdotes portantes archam et leuite tubis clangentes. Post ea sequentur mulieres et paruuli et debiles. Et hoc facietis semel in die donec die septima ante diem circuibitis septem

archa [illegible] et sacerdotes iosue [illegible] precepit

a sacerdotibus portantibus archam [illegible] [illegible] anteriora [illegible]

[illegible] illum in quo erat. ripa civitas
septies. et in septima circuitione clanget cum tubis hortante id est et sic p-
opulus clamabit et statim corruent muri civitatis. et quicquid ceperit
in civitate totum erit anathema domino id est separabitur ab usibus homi-
nibus; predicto modo completis ingressi civitatem combusserunt preter raab et
domum eius quam salvaverat. et fecerunt in mone moriale acervum. au-
rum et argentum et omne genus metalli reservaverunt expende-
re domini ad usum tabernaculi. unus vero aliquis contra preceptum
domini fuit furatus de quo postea dicetur. duo misit iosue ad raab
ut adducerent eam et omnem familiam eius et parente lamineo
lumen; et fuit ei cum in medio exercitus. dedit illi iosue et omni fa-
milie sue licentiam manendi inter eos. fuitque princeps tre
promissionis. cuius genus et familia adhuc inter eos fuitque;
est. Salmon. ii quenerit princeps de tribu iuda duxit eam.
ex qua genuit booz. decimi femine natus est. et. post destru-
ctione civitatis iericho. maledixit iosue omni qui eam re-
edificaret dicens. maledictus qui edificabit hanc civit-
atem. in primo genito suo iaciat fundamenta et in novissi-
mo suo portas. id est cum iecerit fundamentum et in novissimo
suo primo genitus eius moriatur. et cum posuerit portas novissi-
mus eius filius moriatur. et ita factum fuit ut in sequentibus

De lapidacione achor

[illegible] achor nomine de tribu iuda carmi filius ex illis quidam

dicetur. Sicut predictum est licet omnia illius civitatis essent
sub anathemate quidam furti surripuit. [illegible]
quam invenit clamidem, centenam. cc. siclos argenti
purissimi. et laminam sive regulam auri que pendebat
in collo mulieris. et erat. l. siclorum. ista furto accepit
achor. et portavit secum et effodiens terram abscondit eam
in tentorio suo. Post de [illegible] iosue castra quod erat inter bet-
hel et iericho nomine ai. volens itaque illud delere misit ex-
ploratores qui considerarent [illegible] et perspice-
rent munitiones illius castri. quod fecerunt. et redeuntes
ad iosue dixerunt ei. non oportet totum populum laborare. duo
vel tria milia virorum potuerint expugnare castrum
et elegit iosue tria milia armatorum et misit ad castrum
expugnandum. Rex vero ai exivit contra eos. et fugatos
[illegible] eos usque ad castra in ore gladii et interfecit ex illis
xxxvi. Iosue videns hoc ingressus est tabernaculum et prostra-
tus est ante archam domini cum senioribus; et capite cinere
aspersus flens clamabat ad dominum dicens. ad quid adduxis-
ti populum istum sic placitum fuit ut vinceret illum alienus
Cum audierint hoc habitantes in deserta venient
et delebunt eum. Cui ait [illegible] dominus ad iosue
e dicens. anathema est in medio tui israel. et ideo dixeram
non parcam populo huic. [illegible] sorte. primo mittes sortes
per tribus; post per familias deinde per cognationem eius postea per do-
mos. ad ultimum per capita. [illegible]
ne mittet sortes et cecidit sors super tribum iuda deinde super famili-
am zare. duorum fuerunt filii iude phares et zara sic per ordinem
mittens sortes tandem cecidit super achor. [illegible]
[illegible] vocatur iste te achor stetit co-
ram iosue in medio populi. et dixit ei iosue. da gloriam deo id est confi-
tere. [illegible] peccasti [illegible] de anathe-

10 + De incendio hay.

domini cum inde centenam. cc. siclos argenti et regulam
auream. et sunt effossa in tentorio meo. et misit
iosue expeditos ad querendum ea. et cum attulissent
dixit iosue. preceptum est in adno. ut vindicet nomen
in hacor sed in omnibus; sui in partibus [illegible] et omnem
cuncta supellectilem domus sue adduxerunt itaque eum
cum omnibus; rebus suis usque in vallem profundissimam et
omnia que eius fuerant combusserunt. ipsum autem cum tota
sua familia. s. filiis et filiabus et uxore lapidavit populus
et fecerunt ibi acervum lapidum in memoriale et ob ta-
le factum vocatus est locus ille vallis achor. iero tamen dicit
quia vir in historia non legatur preceptum fuisse a domino
iosue ut combureretur achor in monet aug quoniam
quod lapidaverunt eum iosue. et quicquid ipse querit
videtur ipse mitt. ita solvit dicens quod iosue scie-
bat illum puniendum illi [illegible] aut si sciebat illum
non puniendum sed per penitentiam peccatorum dimisisse
esse noluit hoc tali facto ostendere. Postea locutus +
est dominus ad iosue. modo poteris expugnare castra
ai. sed volo ut facias de castro sicut fecisti de iericho.
scilicet ut ipsum et omnes sint anathema domino. id est omnes oc-
cidantur. et cetera in honore domini comburantur predam tamen vo-
lo esse tuam. id est possessiones. Capies vero castrum presidi-
as hoc modo. Pones insidias hoc modo ex parte occi-
dentali et cum exercitu veniens exaltam partem et cum
eis quibus exibit contra te et cum simulabis fugam et
illi insequentibus te qui erit in insidiis et mane venit
ipse exaltam partem cum exercitu. rex vero ai. cum suis et
multis viri de bethel et obviam et iosue simulavit
fugam. quod videntes qui remanserant in castro
exierunt omnes et parvuli. Tunc elevavit iosue clipe-
um aureum et fecit signum illis qui erant in insidiis. ipsi
non invenientes invaserunt et ceperunt civitatem et quicquid
autem castrum exierant et iosue exaltam partem insecutus
est. eos et interfecerunt omnes preter regem quem vivum
adduxerunt ad iosue. castrum et homines anathema fece-
runt domino comburentes. Regem vero suspenderunt ad
portam in patibulo usque ad vesperam. iussitque mo-
yses preceperat in moyses deposuerunt eum de patibu-
lo et posuerunt eum iuxta portam et fecerunt acervum
lapidum super eum in memoriale eorum. Post istam victo-
riam de ai et iericho executus est iosue preceptum
domini et edificavit altare de lapidibus impolitis in monte du-
os monticulos s. garizim et ebal et [illegible] illud ce-
mento et scripsit in eo deuteronomium fortasse summa
preceptorum eius. et obtulerunt multitudinem hostiarum
pro hac victoria. Executus est et aliud preceptum de
benedictionibus; et maledictionibus; ascenderunt in sex
tribus maiores natu in garizim et alie vi. in ebal
et fecerunt benedictiones et maledictiones. sicut pre-
ceperat illis moyses. cum adhuc exercitus domini esset in gal-

castra cepere iericho [illegible] ai [illegible] timuerunt

[illegible] pacem volebat

De dolo gabaonitarum.

gal gabaonite audientes. quod populus ille inimiser-
itam promissionis et quod dominus tot et tanta miracula per eos
fecisset timuerunt. et inter consilium ut foederarent cum eis.
Gabaon erat civitas munitissima magna. Ipsa
non multum a galgal remota audierant in gabaoni-
te eos [illegible] preceperat eis ut in nullis federis cum habitan-
tibus; infra terminos terre promissionis non parcer-
ent eis. et cogitaverunt ut deciperent eos. accep-
erunt itaque; viros senes et honoratos qui simulare-
nt de longinquo venire. acceperunt saccos vete-
res et utres vinarios disruptos et panes mucidos
in posuerunt; [illegible] maculatos vestes et cal-
ciamenta. et in tali habitu et sic parati missi sunt ad iosue
ad quem convenissent stantes coram eo dixerunt. Ecce sum-
us hinc venientes de terra longinqua. nec quo inter
vana sunt supra vestimenta et cetera que fecit recen-
tia quando incepimus venire. ut vires quasi [illegible]
nostra. et nos vivabimus quod fideliter inimus t. fiat
dixit iosue non interrogavit os domini. id est ipsum. et iu-
ravit eis ipse et xii. principes. et seniores de populo.
Quo facto recesserunt nuncii. post tres dies aud-
ierunt quod illi habitabant in medio terre promiss-
ionis habitabant. et cognoverunt se esse deceptos
ideoque; viri armati mane venerunt ut delerent
eos ipsi non occurrerunt eis dicentes. vos estis
confederati nobis iuramento. at illi econtra dixerunt
quod decepistis nos. ipsi vero cum timentes. hoc fecimus si
vivi simus facere de nobis quicquid placuerit
iosue et qui in venerant [illegible] dicentes vo-
lebant eos delere. De iosue dixit [illegible]
[illegible] si quid cepistis
nos hinc penam in geminus quod postquam dominus acce-
pit ostenderit nobis locum placuit. vos portabi-
tis aquam ad abluenda sacrificia et ligna ad coquenda
sic fecerunt in nuncii permanentes ad gabaon quam
diu illa structura fuerit quo facto rediit populus in gal-
gal. Quinque reges circumstantes gabaonitas. s. adonise-
desech rex ierusalem et alii iiii. audientes quod ga-
baonite confederati essent cum filiis israel dixerunt
gabaonite qui deberent convenire nobiscum ad expu-
gnandos eos illos confederati sunt cum illis. [illegible]
in gab. et deleamus eos primum. et congregato in nu-
merabili exercitu illi. v. reges obsederunt gab-
aon. Gabaonite vero miserunt legatos ad iosue de
nocte. ite cum exercitu suo. et iterum locutus est ei dominus
ne timeas. Ne timeas ego tradidi eos in manus tuas et
summo diluculo venerunt ad gabaon. Reges autem et
exercitus eorum viderunt eos ceperunt fuge per diversa
loca. alii per valles quidam per plana alii per montana
sed illorum locorum per mi. iudei vero locorum ignari non pot-
erant omnes persequi ut eos interficerent. De domino m-
isit grandinem; domini quidem eorum gladio. et iosue
persequens eos cum percussisset ultra gabaon. cum dixisset
in magnos lapides; plures occidit [illegible] grandine

De v. regibus suspensis.

sol
quod esset super gabaon. iam tendens ad occasum et luna oriens ia-
cens in orientali parte castrum quod adque dicebatur ailon
elevatis manibus; cum multa lacrimarum effusione oravit
dominum dicens. Sol non movebatur super gabaon. non lu-
na super ailon. donec plena de illis victoria haberetur. Ita factum est
quod spatio unius diei stetit sol super gabaon. non fuit ante post-
ea tam longa dies. et cum persequeretur hostes. nunciatum est
illi. quod v. reges predicti fugam in spelunca quadam et
iussit ut apponerentur. magni lapides ante speluncam donec
ipse reverteretur. a persecutione hostium. devictis hostibus; ve-
nerunt a persecutione hostium devictis hostibus; venerunt ad
speluncam. fecit iosue extrahi reges. et ipsis in terra et
dixit principibus; ponite pedes super colla eorum quicquid a domino cepe-
ritis. dixit iosue. Ne timeatis. sic calcabitis colla ini-
micorum vestrorum si mandata domini observare volueritis. scilicet
est itaque; sicut preceperat [illegible] quos fecit eos suspendi
in patibulis usque ad vesperam. in vespere depositi sunt
et positi sunt corpora eorum in spelunca. feceruntque; super ea
acervum lapidum in memoriam sempiternam. exercitus vero rediit
in galgal. Terra ista quam acquisierunt erat in meridiana par-
te. terra alia que erat in aquilonari parte. et illa que e-
rat in palestina et maritima. non dum aliquid acquisie-

De xxv. regibus percussis.

qui erat in aquilonari parte audientes quod [illegible] vii. reges

rant. Quinque reges. in regem consilium quid esset facti in
ter quos erat unus aliorum princeps. nomine iabin qui fuit rex
asson. asson erat civitas inter [illegible]; [illegible]
a fuit maritima. Ille iabin convocavit alios reges ad a-
cies et congregavit. xxiiii. cum suis exercitibus; in equis et curri-
bus; ut dimicarent contra iosue. et venerunt usque; ad aquas flu-
minis meroth vel meron. et erat exercitus super faciem terre tamquam
locuste. et tamquam arena maris. Terruit iosue quoniam exerci-
tu iunt contra illos. timuit pre multitudine exercitus. et lo-
cutus est ei dominus. Ne timeas cras eadem hora tradam eos
in manu tua. equos suos nervabis. [illegible]
predam et supellectilem. inter vos dividetis. Sequenti vero
die. cum invadere eos iosue immisit dominus timorem. xxiiii.
regibus; et per fugam et traditi sunt in manus iosue. et nervavit
equos et combussit currus et homines interfecit. predam et suppel-
lectilem innumerabilem divisit. et redierunt ad terri-
toria in galgalis. ubi semper habitabat populus. [illegible] pecco-
ta delebant. Notandum quod [illegible] in hoc libro tra-
itur narratur supportare. hic legitur in libro iustorum. quod fortasse
alium librum scripsit iosue qui vocatur liber iustorum. in quo ple-
nius executa est hystoria. sed non illum non habemus quia cum bib-
liotheca sacra combusta a chaldeis. esdras reparavit eam illum
librum; scripsit iosue quem vocatur liber iustorum. ut ple-
nius executa est ystoria. sed nos illum cum bibliotheca sacra
combusta a chaldeis. et esdras reparavit cum illum librum non
rescripsit. Vel forte hic librum vocatur librum iustorum quod ibi
agitur de bellis iuste factis. Quod autem. xxiiii. reges vicerunt
[illegible] existunt. sed possumus perpendere ex hoc quod iosu-
e in recapitulatione non ponit reges quos vicit moy-
ses et quos ipse vicit ponitque. ipsos vicit. xxxi. unum cum primum vi-
cisset. vii. restat quod hic innuitur xxiiii. Cum itaque magna

qz ⁊ mare caleph ⁊ fratr ei ⁊ tribꝰ eius
Sufficiat q̃ ceteri sint sub uno;

pars terre eis adquisita nõ diuidebant ei iosue. forte
ro ꝓhibuerat illi quibꝰ ⁊ sortẽ suam intra. ⁊
adquisita corpescerent. ⁊ q̃ expectabant ibi
dñi ⁊ locutus est dominꝰ ad iosue dicens
acquisitam ⁊ adquirendã ꝑ sortes. nostis aut
multos pres rege quadam. ⁊ quos nõ qua hu
er. si dicerent tu senex es ⁊ forte mõ moriere
nõ debes diuidere terram. diuisq; terã tam
adquisitam q̃ adquirendam. ⁊c. pres. ⁊ louẽ uiõ
quererent receptẽ suas pres ⁊ diuidam ẽb;
mandauit eis decima. posuit mag; iosue sortes
si aũ quã diuideret uenient ad eu caleph dicẽs
ei. uolo ut ꝑ uiã q̃ diuidat terã dñs ꝓmisit
q̃m ꝑ misit dñs de audiente. ⁊ cognito q̃ redi
erunt ad explorationẽ ⁊ explorato res murmura
uerunt cõ ꝓphã. ego uõ tm̃ ⁊ fortitudinẽ ip̃. ⁊ fu
mus. ꝓco q̃d re dixit ñ dñs re audiente. tm̃ q̃
ascendit pes eorũ tua erit hec hereditas dicta de
ebron mã iudee tres filios gigantee forme. ⁊ qua
nõ posset eos obtinere ⁊ ꝓfugere formi. ⁊ qua
re. eis. io dixit. xl. annos etiã cũ redu ab ex
plorat̃one. ⁊ postea transi aceruit. xl. v. tres; sũt
⁊ xxv annos. ⁊ñ adhuc habo tantos uires q̃les
te hũ. o etatẽ ei tanq; iosue tam ꝑ ꝓmissam. ⁊
ebron. eis cuncta; tunc uit. que duo noiẽ di
cebat. terra tribe ip̃ duplicẽ hereditatẽ acceꝑ
at. nã. ꝓtarche. ⁊ ꝓpter sortẽ q̃ ꝓiecta.
caleph ꝛc. ogdadẽ ⁊ de nut caleph cum multitudine magna ⁊ex
t regal cetha. ⁊ cum pugnauit ebron. tut fec tres gigantes. Et
q̃ redeũt do. ⁊ di si
ñ. gra. tut ñ uidi

Iudicum lib

IVDICV.

41

⁊ redeũt duo q̃ abiũt ⁊ dimi

nu q̃dã ad pecora alenda. sic mõ nos hmõi m
ꝛeplarii. ⁊ ñ tm̃ ⁊ tellugẽdũ ẽ ⁊ d̃ gso
nuis ⁊ castris. ñ dearo nuis. spi ut sep
habitabãt qi sacdotes ẽca tabnaculũ
donec dñs eligeret ⁊ loc̃ ⁊ cã dione re
h m̃. q̃ euer abell. ita q̃ nec habuãtes terã
ꝑ stabãt eos. ñ ipi ag̃ debãt alios. ⁊c ru
benite ⁊ gadite. ⁊ dimidia ẽb manasse q̃ ac
cepat sortes suas cis iordanẽ uener ⁊ ylo
terã iosue ⁊ dimisit. nos secim̃ q̃ ꝓmisim̃ may.
hõi. di. ꝓcessim̃ nos armata manu ⁊ a dstrone tẽ.
m̃ nr̃m̃ nos cessare a ꝓlio uolum̃ redire ad ꝓa.
re iosue. fuat. bñdixq; illi. ⁊ ꝓcep illi. duo dices.
ñ recedas actum ꝓceptis di nr̃i. s; figas tãs
bulũ adloc ũ erit tabnaculũ dñi. adorare. ⁊
d ꝓda ꝓtẽ facientes illi q̃ ⁊ rodier domos urãs
uoces ipeccora. habebãt ⁊ ñ ĩmẽta ꝛ supellec
tile ⁊ auro ⁊ argẽto. gẽmis. ⁊ uestib. ⁊ sic abier.
cq; uemisset adiordanẽ adloc illũ ꝓ que tulse
rat. s; adloc q dr̃ tumul. iordanis direr.
hos ad ꝙsuum ⁊ terã hãt ꝓcessim̃ alios. faciam̃
g̃ aliq memoriale ⁊ eorũ. ⁊ edificauer ⁊ illo
loco altare magn̄. ⁊ mirabile. q̃ ꝛco tulser
iordanẽ. ⁊ redier ad ꝓa. ceteq; erat terra ꝓmis
sionis audiẽtes gmorr̃ ⁊ aliꝰ. ⁊ q̃uenerẽt ad ylo
dicer. q̃ ẽ hec. ⁊ rñdit nr̃i uolũt recedẽ ab. ⁊ adu
dñi nr̃i. ut fiat ydolatre. eam̃ ⁊ deleam̃ eos penit̃
ñ q̃ fr̃s nr̃i ⁊ mutem̃ ad eos ꝓ nr̃os. ⁊
sciam̃ q̃r hec fecim̃. Et legẽ tra q; fin eel filiũ
eleazari sũmi sacdotis. ⁊ ꝓncipes. s. ios
honorat̃os. ⁊ sapientes. misẽrq; ad eos dicẽtes.
vultis separari aub. q̃r hec fecistis. ꝙ ꝓ. qz di
xer. unus dñs nq̃ fecim̃. hi tali aĩo. nec
ũq̃ uolum̃ separari a ub. s; fecim̃ hi ut eet
memoriale filiis nr̃is. q nos suum ⁊ ad q̃sitõe
tie. ⁊ q ipi debãt sep ascẽde ⁊ terã ad deũ
ad ꝛcad ũ. v ñ altare uocat̃ testatiõe dñs nr̃
ꝙ audiẽtes hi redier. ⁊ sedata ẽ ira q̃ uo
mult̃. Et gloriosus iosue. ꝓuc ut erã die
obit̃ suis. ⁊ uocauit uniuersũ ꝓcẽm ysrahel duces
eis. ego ⁊ edo mã. uniuse car mis. uolo scire
uos. recedens a cultu di nr̃i. an ꝓmane
bitis ⁊ eo. ⁊ ꝛcepit eis. q̃ clamãtes unanim̃
dixer. nq̃ recedem̃. te dñe iosue effudisse aquã
sr̃a. q. d. sic aq̃ ulta admiscẽtur. sic admi
tes ille. q a cultu di recedet. ita mortuꝰ ẽ io
sue ẽ eet. c. x. annoꝝ. edo ꝓpe eleazar fili
sacdos. sepelierq; iosue ĩ montana ꝑ ciuitate
sua eleazar ĩ alia ciuitate filiꝰ sui finees

Volumus si ꝓtuissent
quasi in eternum manere. ut
in eternum possent ꝓficere.

Dmorte iosue

Liber

Iudicū q̄ quisq; in suo tp̄e foc̄ aīa ⁊ ēnuc̄ lib̄ dicit̄. Isrl̄ p̄mo fuit sub iudicib⁹ usq; ad tp̄e Saul. Io fuit sub regib⁹ usq; ad trāsmigrationē babilon. p̄ea sub sacerdotib⁹ usq; ad tp̄e yreau ⁊ aristoboli. Dñi fuit ē sub regib⁹. Ī. alienigenis. Siat̄ q̄t̄ ēre nō dicat̄ fuisse sub iudicib⁹. cū fuit sub moy. ⁊ Io. R. tō q̄ moysi ⁊ Iosue fuer̄ plq̄ iudices. q̄ dñm. noy carū

iudices ū nulla hāt historia sc̄a

b̄uer̄t sc̄ip̄. Ī. iudisis q̄p referebat̄ cāt ad iudicē ⁊ ip̄i dñm obediebāt de eis. q̄s aūt sēpsit

ubi iudicū ignorāt. quis ū nūc̄ nō apocripha. Ī. pōt sacra lego auctoritas. Octo tm̄ dūt q̄ esdras q̄ totā bibliothecā hebraicā chaldeis glyphis reparā. collegisse ex eēnis hē ubi sēpsit. Alij dūt q̄ samuel nō tp̄e cessauisse iudices sēpsit bastm̄. duos p̄mos libros regū. adh ue alij autumāt qđ exechias rex q̄ multa collegisse sēpsit hē ubi. Ī. nullī ullē iteriū. Incip̄ aūt sic. Q̄ Quidā pugnā ⁊ cantā rerū ⁊ pharc.

factū ē p̄ mortē Iosue. locut̄ ē isrl̄ ad dñm. q̄s p̄cedet nos ad pugnā. respōdit. Iudas. Ī. audito ignauerūt an dictū eēt de p̄ aliq̄. Ī. ēbu ulla. cū plogum tp̄e ch̄i ulla p̄cessit. Ī. recapitulatione hāc ystoriā q̄uis aguā ali⁹ dicat. ⁊ dic̄ q̄ iudas q̄ accepat ta sortē. Ī. ndū tota acq̄sierat. uocāt ēbu zabulon q̄ bellicosa erat. ⁊ adiugēt ea ꝺ dīr. uenī mecū ego habeo sortē q̄ sufficiet in. ⁊c. ū ista ch̄ dicit̄ b̄usse p̄se sortē. Ī. fuit amyta ēbu iude. Sm̄ta cob clīvat de zabulō. ⁊ leui. dilpgā iacob. ⁊ diuidā i isrl̄. Iudas ꝺ adiūcta ēbu zabulō. pugnāte cū adonibedech rege ierlm. ⁊ diuīc̄ eū. ⁊ cep̄. ⁊ abscidere ei summitates manuū ⁊ pedū. Ī. digitos. q̄uis alia trāslatio hāt pollices manuū. ⁊ tc̄ dīr adonibedech. Iuste ⁊ recte tal pēa in data ē. q̄ ego tale pena 80. lxx. regib⁹. ⁊ ita crucian comedebāt mi cas mse mee. tc̄ iudas obsedit ciuitatē ierlm. ⁊ p̄ dussit suburbia. ip̄a aūt ciuitatē ū potuit capere. nec huic ei usq; ad tp̄e dd. ⁊ ascalā milios 8 iebusei. ⁊ cananeos captiuauit. ⁊ fec̄ ēbutarios. i sortē sua

ubi angrie dñm obsedit. ⁊ peccauit. Silr efraī i sorte sua cep̄ lucā. Ī. bethel. ⁊ silr captiuauit plēs. ⁊ fec̄ ēbutarios. ihec due ch̄ mlt̄ angrie peccauūt.

Nota Aeaū.

Tūc apparuit āgls igalgal. ⁊ iudicē ei stratim q̄uert̄ os. q̄b⁹ q̄uentib⁹ āgls q̄ fugiet murmū loci. ⁊ cōsiliū talū moticlim. ip̄i uo secuti sūt eū. tc̄ ip̄e locus ē ei⁹ dic̄. Nōne ego eduxi uos de egipto p̄s pcū. ⁊ feci b; ⁊ ulla p̄ uob. ⁊ uos q̄ p̄cepta mea nō custodistis ēbutarios. ⁊ passi estis tc̄ uos ydolatrā. io ecce ego recedo aut̄ tc̄ ip̄i cepūt flere. clamatē. dic̄ uos faciem q̄cq̄ p̄cepi. ⁊ nō uocauit ē loc̄ ille mos fletū. ⁊ ille mos cū galgal habuit ē i magna reuerentia. Iu b; loco dic̄ istoria ostenunt iosue. ⁊ benedīr ē. ⁊ mortuus ē cū eēt annoꝝ c. lx. ⁊ dūt fere oēs excepto augo hucusq; fuisse recapitulationē. ch̄ fuisse factū aīa mortē Iosue

aug⁹ dic̄ qđ nō totū istd recapitulo. Ī. cū ab illo loco ꝺ fuerit Iosue. ⁊ dic̄ q̄ uiuente Iosue ū peccauūt. uiuente Iosue ū p̄se uidet dic̄. mortuo aūt Iosue inuīe dīr. p̄manebunt i terra mi. q̄ hucusq; b̄n fecistis. Ī. ubre ne ꝺ ceto trāsgrediamini p̄cepta ꝺi. Ī. recapitulatiū ch̄ loco ꝺo auctore q̄ ad alia trāsiit⁹. ¶ Post mortē Iosue cū filij isrl̄ habitaret intra p̄missiones. ⁊ eā occuparēt. fuer̄ ē cane⁹ turbe palmar̄. i habitāt nō intelligit ch̄ iericho. q̄ q̄q; urbs palmaꝝ dr̄. Ī. erat alia ciuitas q̄ dicebat urbs palmaꝝ. Cine⁹ ds fuit q̄ ⁊ iethro. soc̄ moysi. nomen ch̄ fuit. Cine⁹. raguel. ⁊ iethro. duc⁹ ē. ideō iuēc̄ cineus a. dom̄ cineꝝ i urbe palmaꝝ. cū aūt audiret ch̄ aduentū ul⁹ q̄ descenderāt ꝺ sephora ⁊ moyse. uocauit dominū ta. ⁊ habitauit ꝺn in medio isrl̄. Mortuo Iosue cū eēt ip̄ sine iudice cep̄ ducē fitat̄ gentiū inprouēt. suas ut dare uolē gentiū ydola. Ī. baalim. astaroth. arcaren. Ī. deum sam archadie. cepūt ⁊ fuere gentib⁹ inbuto. ifuerūt cusan. rabatam. regi mesopotamie. cu. annis. ⁊ tc̄ oppmēt̄. ceper clamare ad dñm. ⁊ n clamauūt add. eū ululare. ⁊ c. dns ubau eos. ⁊ suscitauit ill iudicē ꝺ ebu iuda. othoniel frem caleb. uitu are filię sue. ū qđ ipe hr̄ dnū sr̄ eos. Ī. cae ⁊ ostilia referebāt ad eū. Ipe cep̄ reuocare eos ab ydolatrā. subq; eos ad ritu te. ⁊ tributo. ⁊ fuer̄ ilibrate. xl. annis. tū ill ⁊ m. qđ fuer̄ ifructuose gentis. air ū saluaret istam. Post xl. annos mortuo othoniel cepūt filij peccare. ydo ta cole cū eēnt sine iudice. ch̄ fuit eglo i. l. iudicib⁹ qui sep̄ mortuo iudice peccabāt. punitiq; eos a gentib⁹ subiugari. tūc surrex̄ rex moabitar noīe eglon pinguissim⁹ q̄ adiūcit ꝺ ifrē amalechitis. ⁊ amonitis. ueni usq; ad iudanē. ueni ciuitū subiugādo eos. ueniq; intra p̄missiones. ieleg̃ i loco ubi poīet ciuitā sua. Ī. urbē palmaꝝ. ⁊ i reddebat ei ēbuta isrl̄. ⁊ fuer̄ sub tali seruitute. x. ⁊ viij. annis. tūc cepūt clamare ad dñm. ⁊ suscitauit eis dūc iudicē ayoth. filiū aoth filiū ỹ. q̄ uitq; in iuemē. ꝺ stirpe gemini. Unde q̄dā q̄ gemini fuit q̄dā ubissim⁹ ꝺ ebu beiamī. un ipse ꝺo dr̄ saul filⁱ geminī. Ieri cū multe q̄ beiamin sit de gemini. Iam inhebe dr̄ geminī. in beiamī filij gemini. ⁊ dr̄ beiamī ip̄e equs dextr̄. Ī. geminī. q̄ uices solutus. uir tac̄. ⁊ dextri multis. Iste cep̄ eos reuocare ab ydol⁹. ⁊ ritibus eos attributo ch̄ m. fec̄ gladiū acutū. Ī. sicā ad mensurā unius palmi. ⁊ posuit ei sr̄ femur dextrū ut mag̃ lateret arsit eū. ⁊ erat ip̄e ābidexter. Ī. utebat utroq; manu p̄dextra. ⁊ sic uenit cū aliis ad eglō ferēs ēbutū. cū aūt magnus calor eēt. ⁊ ipe eēt pinguissim⁹ sedebat i cenaculo. Ipi aūt ferētes ēbutū psoluert. ⁊ redierūt. ⁊ cū aioth eēt exr̄ ciuitatē dixr̄ socijs. Ire ego solus reuertar ad regē. ⁊ dixr̄ habeo loq̄ tecū se creto rex. Ille dixit q̄ cū rege erat. clauserūt hostij ū aule p̄ se. ut p̄set loq̄ secreto. tc̄ aioth stans coram rege dixr̄. ebū dūs ē ad te. ip̄e auctor ebū dūs sue te ob reuerentia surrexit. tc̄ ille accipiēs gladiū cū

p̄ libru q̄ dr̄ ad iosue seqū lib iudicū
ih iudicū uel iudicū simpliciter dr̄ hic ihc. q. qr de factis ⁊ egressib⁹ iudicū.

sinistra infixit eū in uentrē reg̃. ⁊ cecidit. Ipse uo nō
extracto gladio p posticū exiuit. ⁊ secut⁹ ē socios suos.
Socij reg̃ expectātes p longū tpe ut uocaret eos. p̄ea
ingr̄ssi inuener̄ eū mortuū. Aioth uo ascēd cū socijs p
piquū mōte efraim. ⁊ bucinauit. ⁊ conuocato p̄p̄lo idi
q; uener̄ ad uada iordanis ubi sciebāt socios regis
fugā facturos. ⁊ interfecer̄t ex eis fere .x. milia. ⁊ sic li
bati sunt p illū iudice attributo. ⁊ quieuer̄ ī pace. lxxx

d' delbora ⁊ barach.

annis. x. ⁊ viii. oppssiōis uī numātis. Mortuo Aioth ce
perunt peccare. ⁊ pmisit eos ds̄ opprimi a philisteis. in
hac oppssione bunte tusit ystoria. nec facit mentione
de clamatione ad dn̄m. ad quē ds̄ solebat eis dare iudi
cē. s; post quidā memoriale factū cclā uiri. p quē liberati
fuer̄. n̄ sunt habiti p iudice. n̄ ponit ī cathalogo iu
dicū. Factū ē ita q; cū philistei cepit opprimere eos quadā
die exercit⁹ philistinor̄. ig̃ diebat t̄rā illor̄ circa beth sa
mys. quidā agricola noīe Sāgar d̄ filiis isrl̄ arabat ī
agro. q̄s cū uidisset accep stiuā arat. alia t̄nslatio h̄t
uomerem. al' pedē arat. ⁊ c uomere īt̄fec. dc. exercit̄. s.
de c̄soriib philistei exercit⁹. ceti uidētes q; uni uir tāta
buisset ī uirtute. timuer̄. ⁊ recesser̄. Tūc filii isrl̄ ceperūt
peccare ⁊ colere ydola sic consueuerāt. puniuitq; ds̄ eos op
primi a chananeis habitantib ī t̄ eos. ⁊ fuer̄ xx. annis
reddētes tributū iabin regi azor ciuitatis chananeor̄
Josue tn̄ interfecerat iabin. s; oēs reges chananeor̄ p̄ea uo
cati s̄ iabin. sic reges egipti pharaones. ceperūt p̄ea
clamare ad dn̄m. ⁊ suscitauit eis ds̄ ꝓphissā. s. delboram
uxorē lapidoth. ⁊ nō habebat aliū iudicē. s; referebāt
cās ⁊ consilia ad eā. ⁊ ipa iudicabat d̄ eis. q̄ cū h̄ret spm
ꝓphie egssa ē d̄ ciuitate rama. ⁊ posuit tabnaculum
suū sub palma quadā int' luzā ciuitatē ⁊ ramā. vnde
dic̄ iux̄. q; diebus suis adhuc erat ī palma. Cūq; eēt i
uocauit quendā noīe barach d̄ tribu neptali. dixitq; ei. uade
pugn̄ cō iabin regē chananeor̄. q̄ respōd n̄ faciā. qr ipe
h̄t cysarā pncipē exercit⁹ sui. h̄t ⁊ nōgentos currus falca
tos. ⁊ innumabilē exercitū. ⁊ ipa dix̄ ei. vade congrega .x. milia
armator̄ d̄ neptali ⁊ zabulō. ⁊ uinces eos. ⁊ ille. nō ua
dā n̄ tu ueris mecū. q̄ ait. vadā p̄q̄ tecū ē mulierē
ire ī expedictionē. s; h̄ erit. qr uictoria n̄ ascribet t̄. s;
mulieri. tc̄ delbora ⁊ barach congregauit d̄ neptali ⁊ za
bulō x. mil armator̄. ⁊ uenerūt usq; ad mōtē thabor.
Jabi h̄ audiēs. misit cysarā pncipē exercit⁹ sui. cū in
numabili exercitu cō eos. ⁊ uen usq; ad torrentē cyson. iq;
fixer̄ tentoria sua. ⁊ misit ds̄ t̄rorē sr̄ eos. qr ⁊ stelle
⁊ fulgura cadebāt sr̄ eos. ⁊ ceperūt fugā. delbora uo ⁊ ba
rac īt̄fecer̄ eos. ⁊ fugauit usq; ī endor. cyson fluui⁹
ē. eclō fos. ubi manat cisō. d̄ quo ipso d̄r. fac illis sicut
madiā. ⁊ cy. dispier̄ medor. ⁊ c. Cūq; cysara fuget in
curru d̄cend d̄ curru. ⁊ cep fuge pedes. ut sic melius alicubi
posset latē. ⁊ uen ad tabnaclm̄ cuiusdā mulieris noīe ia
bel. uxoris aber cynei q̄ fuit d̄ gn̄e iethro io dilige
bat filios isrl̄ tanq cognatos. cū at cysara intrasset tab
naclm̄ illi dix̄ q; quiesce. ⁊ dormire uellet. ipa uo sta

ret ad hostiū. ⁊ si quis quereret. dicēt q; neminē uidit.
q̄siuit ⁊ ut daret s̄ potū. qr siciebat. q̄ apperuit
utrē lactis. d̄ dicitur; ei butirū ut eū magis puocaret
ad sopnū. ⁊ cooperuit eū pellib⁹. Cūq; sopor oppssisset
eū accep iabel clauū tabnacli. q̄ apposuit tpori
ei⁹. ⁊ pcussit cū malleo. Affixitq; ipa ei⁹ t̄re. barac
uo insequens cū q̄siuisset iabel si uidisset aliq̄ fugiē
tē ipa. dix̄ ei. ueni ⁊ ostendā t̄ q̄ q̄ris. ⁊ ita ob
tinuerūt uictoriā d̄ chananeis. Fueruntq; ī pace xl. annis
⁊ ē rediisset barach. ⁊ del. fec̄ canticū delbora. in quo inui
tat oēs ad laudē dī. q̄ ē scriptū ī libro iudic̄ uī ⁊ ias
cōbit laudē uictorie mulieri iabel. ¶ Filij isrl̄ li

d' gede one.

bati iā peccauer̄ ⁊ recesser̄ a dn̄o suo. ideoq; pmisit
ds̄ oppmi a madianitis ī tributo. cō; madianite ad
uectis d̄ moabitis ⁊ multis regib orientaliū. collecto
innumabili exercitu cū segetes ad maturitatē puenirēt
transiebāt iordanē. ⁊ deuastabāt t̄rā totā. ⁊ sege
tes. ⁊ captiuabāt q̄s potāt inuenire. ⁊ h̄ fcm̄ ē
p vii. annos. ⁊ quisq; d̄ hebreis querebat speluncā
in q̄ p̄s; latitare. ⁊ nolebāt relinq̄re t̄rā pmi
ssionis. Tūc misit eis ꝓphetā cū istoria n̄ ponit.
⁊ cep clamare ad p̄p̄. Nōne ego sū ds̄ tuus qui
eduxi te d̄ egipto ī manu forti. ⁊ feci h̄. ⁊ h̄. qui
transgrssi es pcepta mea. ebrei tn̄ dicūt. ⁊ ang⁹ uidi
tur ostēdere q̄ iste ē angl̄s q̄ locut⁹ fuit ad gedeonē
Sed nāq; angls sub q̄rcu ī efra ciuitate ioas
pris gedeonis. uix̄ q̄ q̄rcu erat area ioas. in q̄
gedeon excutiebat paululū frumēti. cū q̄ fugit
a facie madianitar̄. dixitq; ei angls. dn̄s tecū uiro
rū fortissime. ipe u. fles. cū ē mec dn̄s q̄ patitur
nos affligi tantis opprobriis. Cui angls. In fortitudine tua
libabis ꝑ isrl̄. Gedon ait. q̄ sū ego. t' pat̄ m⁹ ipe
erat d̄ tribu manasse. ⁊ adiecit gedon. Dn̄e si inueni
grām in oculis tuis expecta me h̄. donec reuātar. ipe
ait fiat. Abijtq; gedon ad domū pātis. ⁊ accep edū
⁊ coxit. Fecitq; panes azimos. ⁊ posuit ī canistro. tulit
q; secū carnes ⁊ ius carniū. ⁊ uenies ad angl'm ait.
ei. dn̄e uolo ut comedas. erāt ī iuxta posit⁹ lapis
magn⁹. ⁊ dix̄ angls. pones ⁊ carnes sr̄ lapidē. ⁊ eff
unde ius d̄ sr̄. alioquin nō comedā. Q̄ facto tetigit angls
summitate uirge q̄ tenebat ī manu panes ⁊ carnes.
Descēditq; ignis d̄ celo q̄ panes ⁊ carnes combussit. ⁊ cū
ipo igne euanuit angls ab oculis ei⁹. ⁊ gedon psr̄
⁊ flebat. dicēs. vidi angl'm dn̄i io n̄ possū uiuere
s; moriar. statiq; dix̄ ei dn̄s. vad d̄strue ydolum
baal. ⁊ succid lucū ⁊ murū uotiuū pris tui. ⁊
aliū septenē sacrifica in sr̄ lapide. sr̄ q̄ posuisti
panes ⁊ carnes. ydolū baal ⁊ teplū ipi erat ī ciui
tate. ⁊ in honore ipi plantauāt lucū circa teplum
pat̄ ⁊ ei nutriebat taurū uotiuū q̄ uouebat sa
crificare ydolo. Gedeō uo timens ciues accep x. uiro
s d̄ familiares d̄ nocte. d̄struxitq; ydolū. succid
lucū ⁊ accep taurū uotiuū pris. ⁊ aliū septenē

et posuit ligna sr̄ lapidē. ⁊ tauros imolauit dn̄o.
⁊ aufug. Mane t̄n egrētes ciues inuener̄ ydolū d̄stru
ctū ⁊ lucū succisū. ⁊ querētib q̄s h̄ fecisset dictū fuit
q; gedeon. venitq; ad domū ioas pris gedeonis. dicē
tes. educ nob filiū tuū q̄ d̄struxit baal ⁊ luc̄ succid
ut ulciscam̄ ī eū iniuriā. ⁊ ipe dix̄. nō possū. qr au
fug. ⁊ cū illi instarēt ⁊ nollet crede. dix̄ eis ioas. vu
ltis uos iudicare dm̄. si baal ds̄ ē uindicet se. ⁊ ille
q̄ h̄ fec moriat usq; ad uespā. illi h̄ audientes quieuer̄.
⁊ ex illa die uocat⁹ ē gedeō. ierobaal. i. iudicās dm̄.
q̄ tpr̄ madianite collecto exercitu intrauer̄ t̄rā eor̄. ⁊
cooperuer̄ eā. tanq locuste. tc̄ dix̄ dn̄s ad gedeō. vad colli
ge exercitū. ⁊ pugn̄ cō madi. ego t̄dā eos ī manu tuas.
collegit itaq; gedon exercitū d̄ tribu manasse. ⁊ neptha
li ⁊ zabulō. huitq; xxxii. mil ar. ⁊ dix̄ ad dn̄m.
dn̄e si uictur⁹ sū ostēde m̄ ostēd m̄ p aliq̄ signū.
⁊ dn̄s ad eū. q; signū uis. ⁊ gedeo. Forte eāt ī iarea
uell⁹ uolo ut ros cadat sr̄ uell⁹ istd. ⁊ area tota cir
cūq; remaneat sicca. ⁊ dimisit nocte uell⁹ ī medio
aree. mane surgēs inuen uell⁹ madidū sr̄ q; tn̄ ros
ceciderat. area existēte sicca. ⁊ expssit uell⁹ concā re
pleuit aq̄. Jt̄ dix̄. volo ut sic fiat q; uell⁹ remaneat
siccū. ⁊ area sit humida. ⁊ ita fcm̄ ē. Gedon itaq; col
lecto exercitu uen usq; ad fluuiū asar. dixitq; ei dn̄s. no
lo ut p̄p̄ putet se uicere posse. ī arcu ⁊ gladio. n̄ uolo
ut cū tot eis applic̄. s; pcipe ut siq̄s ē timid⁹. ⁊ for
midolos⁹. l' q̄ h̄t opa facienda recedat. ⁊ fec̄ h̄ clamari
a pcone p exercitū. ⁊ recesser̄ xxii. mil. ⁊ remāser̄ tn̄
x. mil. c̄ gedeōe. Adhuc ⁊ noluit dn̄s ut oēs illi irent
cū gedone. ne forte uictoriā tribueret arcui ⁊ gla
dio. ⁊ indo. dixitq; ad gedon. vad ⁊ duc eos usq; ad
ripā fluuij. ⁊ ipi h̄ sciebāt ⁊ eos q̄ flexo genu ma
nu pciet aq̄ ī ora. ⁊ illos q̄ lābet aq̄ ad modū ca
nis nota. ⁊ tec̄ retine ad pugnād. illos uo q̄ pstr
ati ī t̄ra bibēt aq̄ dimitte. Sic fec̄ gedon. ⁊ n̄ inuen ī .x.
mil. q̄ poiecto in bibēt n̄. ccc. ōs retinuit. ⁊ unq̄sq;
illor̄ accep bucinā ⁊ uerillū. ⁊ lagenā ... itaq
erat facla l' cere ardēs. ⁊ cū gedon forte esitaret
qr pauci erāt respectu hostiū. dix̄ ad eū dn̄s. vad
ad castā madianitar̄. ⁊ ī audies aliqd q; t placebit.
Si timesq solus. ire duc tecū phara armigu tuum.
Cūq; uenisset gedon ad castā. ⁊ explorarēt latenter
quidā uigilū castror̄ uigilabāt. ⁊ quidā dormiebāt.
⁊ tūc dix̄ uni⁹ ad aliū. cū paulo āii obdormirem
uidebā panē ordeaceū descēde d̄ mōte. ⁊ uen cū ī
petu usq; ad locū uexilli mei. frāgebatq; uexillū
⁊ pciebat ī t̄rā. Ille ali⁹ ⁊. ei dicēs. scis tu q̄d sit
h̄. panis ille ē gedon fili⁹ ioas q̄ destruet nos. ⁊ ob
tinebit uictoriā d̄ nob. tc̄ rediit gedon ad socios
gaudēs. dixitq; eis. Accingimini qr dn̄s tradit eos in
manu n̄ra. diuisitq; illos ī tres cētenarios. ⁊ posu
it eos ī tres partes circa castra ⁊ dix̄. vnq̄sq; ur̄m
cū uiderit q; ego frego lagenā meā fragat suam

hanc ... significabat thau q trecentos significat. p sonitu bucine sonit
predicatores ... p lagenam fragilitas carnis. habent ei thesaurum in uas
fictilibus; ... confringunt lagenas significat ... q mortificant carne
sua ... ⁊ concupiscencijs

et bucinet fortit. ⁊ clamet. Gladi⁹ dn̄i. gladi⁹ ē gedonis
Illi ita ordinati irruer̄ ī hostes. ⁊ complosis lagenis cepe
clāgē tub. ⁊ clamare. Madianite pterriti uēctus. ⁊ clāgo
re ceperūt fuge nudi exegētes a sopno. fugiētes ⁊ socios
s obuios interficiebāt. putātes eos eē hostes. Gedon q;
misit ad mōtes efrai nūtios ut descēdent ad uada ior
danis p q̄ hostes erāt transituri. ⁊ interficēnt eos. Illi ā s.
de mōte efrai uenientes ad iordanē transuabiles interfecer̄.
duos ⁊ reges. s. oreb. ⁊ zeb. occider̄. erāt n. iiii. reges
s. oreb. zeb. zebe. ⁊ salmana. Isti at interfecer̄ oreb. ī petr̄
oreb. n̄ ī petr̄ oreb ex q̄ moyses pduxit aq̄. s; iux̄ petram
quadā q̄ ab illo facto p̄ea dicta ē petr̄ oreb. zeb ī torcula
ri. zeb. i. ī quodā torculari q̄ erat ī uineis. ⁊ ab illa occi
sione p̄ea uocatū ē nom̄ eī torcular zeb. Alij duo reges
q̄ nō erāt reges madianitar̄. s. zebee. ⁊ salmana transier̄
iordanē. cū xv. milib⁹. s; cit⁹ iordanē interfecer̄. c. xx.
mil. illi d̄ tribu efrai. q̄ interfecer̄ duos pdictos reges acce
per̄ capita eor̄. ⁊ tuler̄t ad gedeonē. q̄ insequebāt hostes
cū .ccc. uiris. ⁊ ostēder̄ ei dicētes. ⁊ indignati. Quo fui
sti ausus agredi hostes sine nob. nōne nos magis sum⁹ belli
cosi ⁊ fortes q̄ tu; manasse. Ipe at uolēs sedare indig̃
tionē eor̄ dix̄. Bn̄ scio q; pl⁹ ualet uni⁹ racemi⁹ ī uineis
effrai. q̄ tota uindemia uinear̄ manasse. q̄ d. magis ual̄
uni⁹ ur̄m ad bellād q̄ multitudo d̄ tribu manasse. s; nō
sui aus⁹ eē uoluntatē dn̄i. Sedata itaq; indignatioē efrai
uoluit insequi duos reges ut plenā obtineret uictoriā.
transiuitq; iordanē cū .ccc. q̄s elegerat. ⁊ uener̄ usq; ad so
chot. i. tabnacla pastor̄ ubi iacob rediēs d̄ mesopotamia
posuit tabnacla. ⁊ nom̄ loci. ⁊ fuit fessus gedeon ⁊ ccc.
q̄ cū eo erāt. quesiuitq; ab habitatorib⁹ illi⁹ loci. ut darent
s panē ⁊ aq̄. qr sequebāt reges. Ipi at deridētes dixerūt
q; n̄ darent eis. ⁊ dn̄ uenit usq; ad phanuel q; interpt̄ castra
dn̄i ubi uidit iacob uidit anglos. ⁊ īposuit nom̄ loco. quesier̄
⁊ ab habitatorib⁹ illi⁹ loci panē ⁊ aq̄. q̄ similit deridētes
n̄ dederūt eis. Duo uo reges putātes se iā euasisse reqes
cebāt cū suis iplanitie quadā. tc̄ gedon irruit ī eos. c. ccc.
duxitq; illos. ⁊ duos reges zebe ⁊ salmana secū uiuos
reduxit. deliberauitq; q; haberet eos uiuos ī carcere. ⁊ cū uenisset
ad socchot inuen extra ciuitatē pastorē quendā. ⁊ q̄siuit ab eo
q̄ essent magistri illi⁹ ciuitatis. quor̄ consilio regebāt ciuitas
Sciebat n̄ qr eor̄ consilio negat⁹ fuerat eis panis. ⁊ pastor
nominauit ei lxx. Gedeon itaq; intrans ciuitatē cep illos. lxx. ⁊
duxit extra ciuitatē. ⁊ cū tribul. ⁊ spinis eos usq; ad necē triba
uit. ⁊ sic interfecit eos. veniensq; ad phanuel posuit ignē ī quadā
turri. ⁊ totā ciuitatē combussit. Sicq; domū rediit cū duob⁹ re
gib⁹ captis. disposuerāt n̄ q; uiuos tenet ī carcere. Dixitq; ad eos
quadā die. Nōne uos estis q̄ fecistis magnā occisionē ī mō
te d̄ tp istō. q̄ responder̄. sim̄ ē ⁊ nos uos interfecistis ī. iiii.
iuuenes. ⁊. fecim⁹. q̄ multi erāt similes tui. ⁊ ipe dix̄. fres
mi fuer̄. uocauitq; filiū suū q̄ adhuc puer erat ⁊ dix̄.
Irrue ī eos qr isti s̄ q̄ auunculos tuos interfecer̄. ipe āt timu
it. io ipemet gedeon extracto gladio interfecit eos. ¶ Postquā
liberati sunt filij isrl̄ a madianitis p gedonē. venerūt ad ge.

et dixerunt ei. Impera nobis tu et filii tui. Ipse respondit. nequaquam. dominus elegit sibi populum de omni gente peculiarem. non debet habere nisi dominum. Contra si vultis mihi beneficere date mihi inaures aureas quas de preda habuistis. Mos enim erat orientalium et madianitarum hismaelitarum hornamenta habere. et ipsi posuerunt eas super pallium quoddam. et dederunt ei. Fuitque ex eis mille et cc. siclos auri preter monilia et alia hornamenta equorum et camelorum. et fecit ex eis ephot in civitate sua effra. in quo fornicatus est israel longo tempore. quod et ipsi fuit in ruinam. Historia dicit tantum. Non dicit cuiusmodi ephot. Ephot non poderis vestis erat pontificalis in qua erant duo sardonices unus super dextrum, alter super sinistrum humerum et dextrum in die propitiationis refulgebat si dominus erat eis propitius. In ea vero veste erat superhumerale, in quo erant xii. lapides in quibus erant sculpta xii. nomina filiorum israel. et dicunt quidam quod gedeon non expectans quem locum eligeret sibi dominus. fecit in civitate sua altare et vestes sacerdotales, constituitque sacerdotes in quo maxime peccavit. et longo tempore observaverunt hec filii israel qui erant in civitate illa et filii eius. Alii vero attendentes eadem verbo quod invenerunt in translatione. lxx. interpretum. non dicit. statuit ephot in civitate sua dicunt quod vestimentum ex filo factum non stat. sed plicari potest. quod vestimentum longo tempore habuerunt pro sanctuario et in eo colebant.

de abimelech.

Mortuo gedeone longo tempore fuerunt in pace. et filii eius noluerunt dominari israel. Habuit enim plures uxores. et concubinas ex eis habuit. lxx. filios. et preter illos habuit quendam nomine abimelech de concubina quadam que erat in sichem. Iste mortuo patre venit in sichem et ad matrem et ad cognatos. dixitque eis ut itinerarent et persuaderent civibus ut facerent eum regem. et cogitaverunt ei dixeruntque ad cives sichem. Abimelech filius gedeonis os nostrum et caro nostra est. Melius est ut ipse dominetur nobis quam filii geroboal alieni. et ipsi consenserunt. elegeruntque eum in regem. et cum esset rex abimelech indiguit sociis cum quibus expugnaret fratres suos et cives dederunt ei. lxx. pondera argenti que erant in fano berith habebant ydolum quod dicebant baal berith. et ipse accepto argento convocavit predones. fures homicidas. et cum istis latenter intravit civitatem patris sui effra et domum intrans occidit omnes fratres, excepto uno qui erat adholescens et fugiens evasit. quibus interfectis super lapidem quendam reddiit in sichem. et regnavit tribus annis. Postquam sichimite fecerant se regem abimelech. Ionatas filius gedeonis qui evaserat venit ad sichem. ascendensque in montem garizim qui imminebat civitati. timebat enim abimelech et sichimitas. Cumque esset in vertice montis et hos qui erant in civitate posset eum videre et audire. et non nocere locutus est ad sichimitas. et proposuit eis parabolam dicens. Ierunt ligna silvarum venientes ad olivam. et dixerunt ei impera nobis. oliva respondit. Numquid dimittam pinguedinem meam qua utuntur homines et dii. ut promovear inter ligna. non faciam. Et venerunt ad ficum et dixerunt ei similiter. impera nobis. que respondit. Numquid dimittam dulcedinem meam qua delectantur homines ut promovear inter ligna. nequaquam. Et venerunt ad vitem. et dixerunt ei. Impera nobis. Ipsa respondit. Numquid dimittam vinum meum quod letificat homines et quo libatur diis ut promovear inter ligna. non faciam. venerunt tandem ad rampnum. Rampnus est quoddam genus spine. quod dum novellum est spinas non habet. sed postquam venit ad robur habet aculeos. et igitur omnia ligna dixerunt ei.

et immisit deus spiritum discordie inter sichimitas et abimelec

Impera nobis. Respondit. libenter. et dixit. venite et requiescite sub umbra mea. Ligna dixerunt. Tu aculeos habes quibus nos pungeres. Quibus ille. Requiescite sub umbra mea. Rampnus respondit. Vos me regem constituistis ut imperarem vobis. oportet ut sitis sub umbra mea. Alioquin egredietur ignis de medio rampni et comburet omnia ligna silvarum. Exposita parabola. dixit. Vos ita fecistis. et si bene fecistis cum geroboal et cum filiis eius. qui liberavit vos a manu diaboli bene sit vobis. si male fecistis. male sit vobis. et ita recessit ionathas a terra illa. et fugit propter abimelech. et cepit detestari nativitatem eius. quod neque erat. et probabat ei mortem fratrum. Quodam tempore cum ipse esset cum exercitu in expeditione. et dimisisset zebul custodem in civitate. cives exire rebellaverunt penitentia. et venientes a planum barith. et explorarent et vetarent dicebant. Vos constituimus regem abimelech. filium meretricis. et dum vetaret et loquerentur de abiectione sua. perfecerunt quendam habens in moribus nomine goal qui erat alienigena. quod cum vidisset zebul misit litteras latenter ad abimelech significans ei quod ita dicebat de illo in civitate. et quod congregaret exercitum quod non posset ingredi civitatem nisi in manu forti. congregavit itaque quos potuit et quadam die fuit goal et zebul erant in porta civitatis. et goal videns multitudinem militum dixit. Video milites venientes. zebul volens dissimulare dixit. Non sunt milites sed umbre montium. et cum magis appropinquarent milites dixit goal. de umbilico terre egrediuntur milites. tunc dixit illi zebul. Quare nunc non dicis quod soles dicere de rege. Iste est rex abimelech. Goal convocavit cives. et ivit contra ut pugnaret cum eo. Cumque non posset resistere fugeret ad civitatem. Alia die congressi sunt cum eo et illi victi fuerunt. abimelech vero intravit civitatem et eam destruxit. seminavit et in ea sal. quod erat signum omnimode destructionis. tunc circiter mille. scilicet mulieres et pueri. et imbecilles. confugerunt ad planum berith quod erat munitissimum. et cum non posset illud expugnare abimelech. convocavit exercitum. et venit in selmon ad montem in quo erant arbores. et accepit ramum abscidens ceteris posuitque super humeros suos. et iussit quod quisque faceret sicut ipse faciebat. Acceperuntque ligna et fecerunt magnum acervum lignorum iuxta planum berith. et succenderunt ligna. fumoque et vapore ceperunt eos. qui fugaverant illuc. Goal vero et quidam cum eo fugerant ad civitatem quandam que dicebatur thebes. hanc obsedit abimelech. et cum eam cepisset plures confugerunt ad munitissimam turrim que erat in medio civitatis. et ipse obsedit eam et cepit expugnare. iuxta portam ut fortis et robustus fodiebat ligno. ut posset eos fumo vincere. tunc mulier quedam proiecit fragmen de turri. percussitque eum in capite. et excerebravit eum. Ipse videns se mortuum vocavit armigerum suum. dixitque ei. Evagina gladium et interfice me. ne moriar manu mulieris. Ita obiit et regnavit tantum tribus annis. Iste propter nequitiam suam non numeratur inter iudices. Mortuo abimelec. post istum duos iudices habuit terra. quod isti non fecerunt aliquid memorale. Et dicitur mortuo abimelec. tolad zabulonites iudicavit populum xxiii. annis. Eo mortuo iair galaadites iudicavit populum xxii. annis. Iste habuit xxx. filios. quibus dedit xxx.

que supradicte sunt filie manasse. s. iair terra quedam dicta est avothiair

oppida. vocavitque terram illam avoth. id est oppida iair. avoth non oppidum et unumquemque illorum equitabat pullum asine. dominus non precepit ut non multiplicaret sibi equos. Sciat vero alienum quod fuit de gad. sic dici quod equivocatio fuit. Mortuo iair cepit populus recedere a lege dei et colere ydola. et non punisit deus eos opprimi a philisteis qui semper fuerunt eis infesti. et precipue a rege filiorum amon. qui singulis annis intrabat galaad terram que erat ultra iordanem. et pertransibat ad iordanem et devastabat terram eorum. Fueruntque in oppressione xviii. annis. et tunc ceperunt clamare ad dominum et dominus noluit eos audire. quia dicebat. Multotiens audivi vos et decepistis me. non audiam. dii vestri liberent vos. et ipsi persisterent in clamando proiecerunt ydola. dominus videns hoc liberavit eos hoc modo.

de iepte

Erat vir quidam in galaad bellicosus nomine iepte. sed erat filius meretricis. iste duxit uxorem in galaad. habuitque ex ea filios. et cum preventus esset cepit indignari quod fratrem diceret. pater noster de ignoto patre est. et filius meretricis. nos sumus legitimi debemus possidere hereditatem et bona parentum nostrorum. expuleruntque eum. et ipse venit in regionem toph. et convocavit fures. latrones homicidas. et cum eis multa mala faciebat. principes vero galaad cum opprimerentur a rege filiorum amon. dixerunt. quod possemus eligere qui imperaret nobis. ut resisteremus philisteis. eligamus iepte qui est bellicosus. Iveruntque ad eum et dixerunt. Veni impera nobis. Ipse respondit. quomodo posse esse vos imperare expulistis. et abstulistis mihi meam. Ipsi dixerunt. Iurabimus tibi. Iurate inquit ipse. Iuraverunt quod et venerunt cum eis. Fecitque domum in masphat. Cumque ingressus esset rex filiorum amon terram galaad. misit ad eum iepte nuntios dicens. Egredere de terra mea. Rex respondit. Non est terra tua immo mea. quoniam quando venistis de egipto terra erat mea. et dominus non permisit vobis hanc terram. Ipsi dixerunt. Cum educeret nos dominus de egipto misimus nuntios ad te ut dimitteres nos transire. et vos incedentes in regia via. non declinantes ad dexteram neque ad sinistram. et noluisti. immo sponte nos bello temptasti. ioque dedit nobis deus terram istam. Cumque noluisset recedere intulit spiritus dei in iepte. et congregavit exercitum de masphat et galaad et cum iret contra amon. vovit domino quod si reduceret eum incolumem cum victoria. quemque occurreret de domo sua. illi immolaret. Pugnavit igitur cum philisteis. et vicit. et liberavit civitates quas illi subiugaverant. Cui redeunti filia eius cum aliis virginibus in choreis et tympanis gaudens occurrit. quam cum vidisset cepit flere. ostendensque filie votum quod fecerat. Ego vero magna innixa dixit. Pater si per me obtinuisti victoriam non curetis. persolve votum domino quod dedit tibi victoriam. tamen permitte mihi per duos menses plorare virginitatem meam. et vocavit virgines et coetaneas. Exivitque in silvas cum eis. et fecerunt choreas quasdam cantilenas super virginitate filie iepte. completisque duobus mensibus immolavit domino. et dicit quod terra illa tunc quoque anno virgines in iiii. diebus faciunt choreas in silvis. et cantant cantilenas de virginitate filie iepte. Queritur satis de iepte. utrum ipse spiritu dei istud vovit. ut iepte vovit. dicit augustinus. quod iepte vovit et non per illam obtulit deus illi redeunti

propriam filiam. Cotidie autem quod orta est seditio inter iepte et filios effraim. Quadam die enim isti transirent per galaaditen armata manu cum ait nescimus. Invenerunt iepte principem galaad. et indignantes dixerunt ei. Quare ausus fuisti sine nobis pugnare hostes israel. Non es tu bellicosior ceteris. et dixerunt quod tu hoc ausus fuisti. nos comburemus te et domum tuam. Ipse autem dixit. Immo vocavi vos. et venissem in vos fines israel nuntios. et vos noluistis venire. Ipsi autem persisterunt indignati. Ipse vero collegit quos potuit. et invasit eos. et devicit. Cumque videret eos fugere permotos. misit custodes ad vada iordanis ut illos fugitivos ad propria redire volentes caperet et interficeret. et cum aliquis eorum occurrebat eis querebant ab eo si esset eufrateus. et ipse si respondisset. non. dicebant ei. dic sibeleth. quod idioma eorum erat quod non poterant pronuntiare. s. et propter preferebant. et dicebant tebelech. vel secundum alios, fenit. puenit. statimque interficiebant eum. et interfecerunt ex eis. xlii. milia. Iudicavit iepte populum vi. annis. et mortuus est. Eo mortuo iudicavit deus abesan bethlemites. vii. annis. habuitque xxx. filios et xxx. filias. Eo mortuo aylon zabulonites iudicavit x. annis. Quo mortuo abdo reciuches iudicavit viii. annis. et habuit xl. filios et xxx. filios et ex eis habuit. lxx. nepotes. qui sedebant super pullos asine. id est principes fuerant. istos tres breviter transit ystoria. quod sub istis non peccavit populus. Non fuit factum aliquid memoriale. his mortuis peccavit populus more solito. et permisit deus eos opprimi a philisteis qui precedentibus vicerant eos odio. et eos infestaverunt. sed ab hac oppressione per sansonem liberati sunt hoc modo.

de ortu sansonis.

Erat quidam de tribu dan nomine manuel. qui habebat uxorem sterilem. et hoc ipse [illegible]. Quadam die apparuit angelus illi mulieri in agro. dixitque. Sterilis es. sed paries filium in virtute dei. et ipse nazareus erit. et in fortitudine sua liberabit israel a philisteis. que rediens domum narravit hoc viro suo manueli. Ipse audiens rogavit dominum ut iterum appareret ei angelus. Apparuitque iterum mulieri angelus. et illa vocavit virum suum. Cumque vidisset angelum manuel dixit ei. Es ne tu ille qui nuntiasti uxori mee quod ipsa esset habitura filium. Ostende quod nobis quomodo erit nutriendus. et ipse dixit. Nazareus erit omnibus diebus vite sue. Non enim bibet vinum. nec aliquid quod inebriari possit. nec ascendet novacula super caput eius. Dixitque manuel. Domine si inveni gratiam in oculis tuis expecta me donec faciam. id est donec coquam edulium. et ipse respondit. Si rogas me ut comedam ego non comedo. sed si tu vis potes offerre super lapidem istum. Ipse accepit edulium et coxit panes. posuitque super lapidem. et statim descendit ignis et combussit totum. et cum fumo et cineribus evanuit ab oculis eius angelus. Uxor itaque manuel ut promissum angeli concepit. et peperit filium. et vocavit eum sanso. quod angelus eis predixerat. nutrieruntque eum secundum legem nazareorum que scripta est in levitico. et morabatur in castris dan. fortasse locus est. et ipse dominus erat in sansone. tunc philistei gravius opprimebant hebreos. et fecerant se eos tributarios. non enim audiebant hebrei habere aliquem fabrum in terra sua qui operaretur de ferro. sed oportebat eos ire ad civitates philistinorum.

sanso occidit leonem.

Quadam die descendit sanso in thanatam civitatem quandam philisteorum. vidensque ibi filiam cuiusdam civis quam adamavit. et rediens dixit parentibus suis. Descendi et vidi puellam quam diligo querite eam mihi in uxorem. et ipsi dixerunt. Nonne

aliq̄ ē in ubi tua q̄ uel h̄re. ip̄e ꝛ̄. nullā. Iā n̄ sp̄c dn̄i op̄a
bat ī eo. ut sasō h̄ret occōne iudicādi ip̄hilisteos. Desce
dit ḡ pat̄ ei⁹ ꝛ mat̄ cū sansone ītānbatha. ꝛ cū uenis
sēt ad uineas uidit sasō catulū leōis ɔ̄cedēte ɔ̄ ūtice
motis. ꝛ uit adūs⁹ eū nil h̄ns īmanu. accep̄q; eū ꝛ di
lacerauit. uelꝯ edū. ꝛ rediit ad p̄rēs. ueneꝛq; ad ciuitatē
tannā. ꝛ locuti s̄ cū p̄re puelle. ꝛ ɔ̄sposauit eā sason
dimiseꝛq; eā ad huc ap̄d p̄rem. ɔstituꝛq; die nuptiis
redieꝛ. Adueniēte die nuptiaꝝ p̄rēs sasonis iuer̄ c̄ eo i
thanna ciuitatē ad celeb̄rādas nuptias. cūq; uenissꝫ sason
ad uineas diuitit ad locū ūb̄ īt̄fecat leonē. ꝛ ī faucib⁹ ca
dauis iā sic mellificauāt apes. ꝛ ip̄e accep̄ fauū mell'
ɔ̄ faucib⁹ cadauis. ꝛ comedit. rediēsq; ad p̄rēm ꝛ matrē
ɔ̄dit eis eā n̄ idicās. ꝛ comedeꝛ. Cū aūt uenissꝫ sasō tha
nna. ciues ei ɔgaudētes. elegeꝛ .xxx. iuuenes eiꝰ etatis.
q̄ erant sasō. ɔ̄deꝛq; illos sasōi. ut eēnt cū eo ꝑ .vii. di
es ɔuiuij. Q̄dā aūt die ꝓposuit ill' .xxx. tale ꝓblema.
ɔ̄ comedēte exiuit cib⁹. ꝛ ɔ̄ forti dulcedo. ꝛ tali pacto. q̄
si usq; ad .vii. diē soluē possēt cuiq; daret tunicā.
ꝛ sidonē. si uo nō possēt soluē illi darēt totid' ei.
Transactis itaq; trib⁹ dieb⁹ cū nō p̄sēt solonē īuenire ꝓble
matis. uenit ad uxorē sasonis. dixitq; ei. ut q̄siueris
a uiro tuo solonē ꝓblematis. ꝛ nob' idicauis. nos ɔburē
m⁹ domū tuā. p̄rem. ꝛ te. ꝛ totā ꝓgeniē tuā ɔ̄lebim⁹.
Ip̄a tunc cep̄ uiro suo lacrimis ꝛ p̄cib⁹ īstare. tādē extor
sit solonē ꝛ idicauit eis. Illi aūt ī .vii. die sole tedēte ad
occasū dixerūt ei. Iā ducēti⁹ ē solonē. qd̄ ē forti⁹ leōe. qd̄
dulci⁹ melle. ꝛ ip̄e dix'. satis ē. Vos arastis ī uitula mā
.i. ī uxore mā. Aliꝰ nescireētis. ꝛ egressꝰ iuit⁹ a ciuitate.
uit ūs⁹ ascalō. īuenitq; ī .xxx. uiros arātes. q̄s interfecit
eorūq; tunicas ꝛ syn. accipiēs dedit p̄dictis .xxx. iuuenib;
iratusq; uxori recessit. Pat' puelle uidēs eū morātē. tra
dit eā alii uiro. Post logū uo t'ps cū iā eēt t'ps messis.
accep̄ edū. uenitq; ad uxorē uisitādā. Cūq; uenissꝫ ad do
mū soci sui receper̄ eū ꝛ comedeꝛ. P'ea cū uellet ascē
dē thalamū uxoris sue. dix' ei soc'. neq̄q̄. ip̄a h̄t aliū uirū.
Timui n̄ q̄ ap'li⁹ nō uenires. Sꝫ habeo aliā filiā loge
pulcrioē. hās eā. Ille irat⁹ dix'. iustā cām habeo ꝑseq̄di phi
listeos. ꝛ accep̄ .ccc. uulpes. ꝛ ligauit.

Q̄ accep̄ .ccc. uulpes.

ɔbussitq; oēs messes. uineta. ꝛ oliueta. ꝛ fere domos.
Tē philistei q̄rētib⁹ q̄s h̄ fecāt. rēptū ē q̄ sasō h̄ fecissꝫ. q̄
soc' ei⁹ uxorem ei⁹ alij ɔ̄dīt. acceptū ḡ socū. ꝛ eā ꝛ fa
miliā ei⁹. ꝛ ī ip̄a domo īnclusū igne succēdeꝛ. Ad huc tn̄
sasō īfestabat eos. ꝛ philistei dn̄abāt iudeis. sasō ꝛ timēs
īēsū philist' latebat ī cauern p̄ etha. q̄ erāt mōs ī iudā.
Philistei ɔgregato exercitu īuāuerūt t'rā iude. ut ɔ̄p̄laret eā.
ꝛ uiri p̄ces ɔ̄ iuda uenerūt ad eos dicētes. q̄r īēstis t'rā n̄rā
Nōne nos s̄ui ūri sum⁹. ūb' s̄uiētes ītributo. Ipi aūt. ꝛ̄.
ꝓ sasone q̄ multa mala īfert nob'. ꝛ ip̄i dixerūt. qd̄ ad nos:
Imo potestis eū nob' t̄dē ligatū. ꝛ isti stati armaūerūt
ccc. uiros. ꝛ miserūt ad sasonē dicētes. q̄r reddis nob' phi
listeos inimicos. q̄ dn̄atur nob'. uenim⁹ ut ligem⁹ te. ꝛ te

Q̄ sansō īfecit mille uiros cū maxilla asini.

ligatū redderīt eis. ip̄e ꝛ̄. fiat. tn̄ iurate m̄. ut nō
īficiatis me. ꝛ iurauerūt. ꝑmisitq; se ligari duob⁹ fu
nib⁹ fortissimis. ꝛ dux'ūt ad philisteos. Q̄ aūt uider eū
p̄listei ligatū. uoluer̄ simul irruē ī eū ut īficerēt eū.
Ip̄e aūt stati rup̄ uīcla ac si eēnt stupea. īueniēq; ma
xillā asini ꝛ ī secut⁹ ē eos. īfecitq; ex philisteis .ɔ. cū ma
xilla asini. ꝛ īstituit sp̄c dn̄i ī eū. ꝛ fec̄ catticū ig'ras acto
nes ꝓncipiū ē h'nis q̄ tale ē. In maxilla asini ꝛ ī mādi
bula pulli asinaꝝ ɔ̄leui eos. ꝛ mille ꝑcussi. ꝛ cū rediēs
ueniꝛ ad locū ū accepat maxillā. ꝓiec̄ ītrā. ꝛ dict⁹ ē
loc⁹ ille lechi q̄ sonat eleuatio maxille. ꝛ sitiebat nimiū
ꝛ dix'. dn̄e ad qd̄ ɔ̄disti m̄ uictoriā si p̄ eo siti moriar. statiq;
ɔ̄ loco maxille asine. iq̄ molaris. s. dēs fluxēt ꝑfluxerūt
largissime aq̄. ꝛ bibit sufficiēt. ɔ̄ īn uocat⁹ ē loc⁹ ille
tali locō. Fons īuocātis ɔ̄ maxilla asini. Tn̄ hebrei
dīc q̄ īuocatis refer' ad p̄cedētia. ꝛ dr̄ fōs ɔ̄ ma. asini.
P'p̄s uidēs q̄ sp̄c dn̄i erāt c̄ eo. ueniebat ad eū. iudica
uit p'lm .xx. ānos philistei tn̄ adhuc dn̄abāt eis.
Descēd' q̄dā die sason īciuitate gaza q̄ erat ciuitē phi.
diuitq; ad domū q̄dā meretr'. dormiuitq; ī domo ei⁹. ꝛ cu
m ueniī ad aures ꝓncipiū q̄ sansō eēt īciuitate. ꝛ
dormiret cū q̄dā meretce. ponētes itaq; custodes fecerūt
claudi portas ciuitatis. ut c̄ sasō uellꝫ egdi caperēt. q̄ p̄ci
eꝝ sansō. dormiuit usq; ad mediā noctē. tūc surgēs ꝛ tule
rūt portas ciuitatis clausas custodib⁹ fugiētib⁹ accep eas
ꝛ portauit usq; ad u'ticē motis. q̄ respicit ebron. In monte
Soreth erat mulier q̄dā noīe dalida q̄ nimiū diligēret
sanso. aq̄ p'ea fuit ɔ̄cepē. Sorech uitis ē electissima
ɔ̄ q̄ fit optimū uinū. ꝛ q̄ī illo mōte habūdat h̄ g̃
uitis dr̄ mōs sorech. Ad hāc ueniebat san. frequēt. ꝛ ō
ꝛ ꝓncipes phil. s. v. satrapē. v. metropolitaꝝ ciuitatū.
uener̄ ad eā. dixēruntq; ei. ut q̄reret a sonsoē ū eēt uirt' ei⁹.
ꝛ q̄lr ꝛ q̄b; uīclis p̄s; ita. q̄ n̄ ualet ea rūpe. ꝛ q̄
tuiser q̄ si h̄ eis īdicaret. unq̄sq; daret ei .m.c. siclos
argenti. ꝛ ita h̄ret q̄q; multa. Ipa mota amore pecu
nie. cū sanso solito more eā uisitaret. initiis p'cib;
ab eo q̄siuit. ut idicaret ei ū eēt uir⁹ sua. ꝛ q̄liter p̄ssꝫ
ligari ita q̄ nō ualet rūpe uīclā. Ip̄e locut⁹ ē ei ī ītē
dāno dicēs. Si q̄s ligaret me .vii. funib⁹ neruiceis .i.
ɔ̄ neruis factis. ꝛ p⁹ madefactis n̄ p̄ssē rūpe talia uī
cla. tūc ip̄a mādauit philisteis ut afferret .vii. funes ɔ̄
neruis factos. ueneruntq; armati absconderūt. ip̄a uo abs
cōdit eos ī thalamo. q̄ dixerūt ei. q̄ eo dormiēte ligaret
eū. ꝛ p⁹ ea clamaret. ꝛ si ip̄e uigilās nō p̄ssꝫ; ~~forte~~ uī
ce. īsurgerēt ī eū. q̄ ip̄a fec̄. ꝛ eo ligato cep̄ clamare.
phil. phil. ɔp̄hēdūt eū. tūc ip̄e euigilās rūp ~~uīcla~~ uī
clā. ꝛ ip̄a rideēs dix'. ego uolebā expīri [ut uer' dix'isses m̄], ɔ̄cepisti me.
Cepitq; tūc īstare. ꝛ dix' ei san. Si q̄s ligaret me duob⁹
nouis funib⁹ nō p̄sē rūpe. ꝛ h̄ ip̄a sic̄ p̄dicto m̄
tēptauit. ip̄e uo stati rup̄. tertio dix' ei. q̄ si aliq̄s acci
p̄et ɔ̄ crine ei⁹ .v. capillos. ꝛ h̄ret .v. funes in q̄b⁹ īuol
ueret capillos. ꝛ ligaret eū ex ill' capita eoꝝ c̄ cla
uo ferreo t'rē affigerēt. sic p̄ssꝫ teneri. h̄ ꝛ fec̄ dalida

Q̄ fuit decept⁹ sansō a dalida.

ꝛ nich̄ ꝓfuit. ap'li⁹ noluer̄ ei dīcē. ꝛ ip̄a ult' modū doluit tm̄
q̄ fier̄ tabida. ꝛ sē moreret. q̄ uidēs san. nō potuit ferre. sꝫ
aperuit ueritatē dicēs. Ego nazaréꝰ sū ab utō matris mee. ī
aliēd⁹ nouacla sr̄ cap̄ meū. ꝛ ɔ̄deo eē nazaré q̄diu uixero.
ꝛ tō q̄diu obsuabo eliū ɔ̄i. m̄ n̄ poto supari. Sꝫ si rae
dem aclitu ɔ̄i m̄. ꝛ redēunt c̄ues m̄i. amittē uirtutē.
Tūc dalida leta misit nūtios ad satrapas ut uenirēt. Affer
rēt ꝓmissa munia. q̄ iā apparuerat san. ueritatē. Illi
stati uenietes attulerūt ei munia. ꝛ reposuit eos ī cclau
uocauitq; san. ꝛ fec̄ eū aclinare sr̄ genua sua. ꝛ cū ob
dormiret. h̄uit tonsore q̄ rasit. ꝛ totōd ei .vii. c̄nes. n̄
dū tn̄ .vii. sꝫ q̄ .vii. nūs ē uniuersitatis. ꝛ io dix' .vii.
ꝓ oib⁹. l' forte q̄ ī .vii. tn̄ erāt uis fortitudinis. q̄ fec̄.
ꝓiec̄ eū a genib⁹. ꝛ cep̄ clamare more solito. Phil. sup'ite
eū. Ip̄e euigilās nō h̄uit uires. statiq; irruer̄ ī eū phil.
ꝛ eruer̄ ei oculos. ꝛ eū uinctū dux'ūt ī gazā ciuitatem.
philistinoꝝ. posueruntq; eū ī carce ad molā ut moler. h̄ erāt
ultioꝝ ꝛ ultima pena s̄uoꝝ. Vn̄ sep̄ eū minat' aliq̄s ī p'
hebreoꝝ dic̄ h̄ filio reg' usq; ad filiū ancille q̄ sedꝫ ad mo
lā. Hebrei tn̄ ali' h̄ exponūt dicētes. Coegerūt eū molē
.i. ɔcumbē cū q̄bdā mulierib⁹. ut h̄ret filios ex eo q̄ eēnt
eius fortitudinis q̄ erat ip̄e. Cūq; iā c̄nes ei⁹ cresce
rēt. ꝛ paulati recupassꝫ uires. q̄dā die phil. h̄uer̄ diē festū.
obtuleruntq; diuersas hostias. ꝛ uictimas. ydolo dagō. ꝓ uictoria
habita ɔ̄ san. fuerūtq; .v. satrape phil'. ī simul epulātes. ꝛ pli
mi gaudētes. cūq; eēnt ī medio ɔuiuij. miserūt ꝑ sam.
ut psallet. ꝛ luderet cū eis. prius n̄ erāt ītalib⁹. ꝛ h̄ebatq; eū
puer ducens ill'. cūq; luder̄ occurrer̄ ad eū uiri ꝛ mu
lieres ɔ̄ tota ciuitate. ꝛ ascēdebāt tecta domi⁹. ut uiderēt
eū. cūq; satis lusissꝫ; dix' puero q̄ ducebat eū. duc me ad co
lūpnas. q̄ fessus sū. uolo reqesce ī medio illaꝝ. sciebat n̄
fractū domi⁹ q̄ camata erāt. ꝛ due maiore colūpne erāt
ī medio q̄ sustētabāt domū. cūq; seder ī medio cep̄ pal
pare colūpnas. unā una manu. altērā altā manu. ora
uitq; dn̄m cord̄ ut daret ei uires. ad uīdicād ɔ̄ gētib⁹ in
t'cessis. ꝛ stati sp̄c dn̄i īsiluit ī eū. diruitq; colūpnas.
ꝛ cecid domi⁹. ꝛ oppressi s̄ oēs. ꝛ ip̄e san. ꝛ ita plēs īfec̄ mo
riens q̄ uiu⁹. tūc ɔ̄scēder̄ fr̄es ei⁹. tuleruntq; corp⁹ ei⁹. ꝛ sepelie
rūt illd' ī sepulcro p̄ris sui manuel. Judicauit sanso. ꝑ p'
.xx. ānis. ɔ̄ īn n̄ h̄uer̄ iudicē filii isrl'. sꝫ q̄sq; faciebat q̄
s bonū uidebat. P'ea tn̄ h̄uer̄ eli sacdotē. īq̄ ī cip' liber
regū q̄ iudicauit ꝑplm̄. In fine lib' iudic̄ ponit̄ fc̄a q̄dā
digna memoria. nō s̄ tn̄ ɔ̄ libro iudic̄. l' ī cep̄ q̄ fuit
int' morte san. ꝛ heli sacdotē igrarum. Fuit itaq; uir
q̄dā noīe micas. q̄ habitabat ī late motis efrai. h̄ habe
bat matrē ditissimā q̄ separat .ɔ.M. ꝛ c. argēteos uoti
uos ap̄ sessioē. ut in facet aliqd ad honorē ɔ̄i. q̄s comda
uit filio suo miche. ip̄e uo p⁹ reddit eos matri sue. ꝛ
ip̄a exeis fec̄ elphet. ꝛ thelephi .i. ymagines cherubin.
ꝛ forsitan n̄ fec̄ deas mania. De ydolo miche.
Michas uo reposuit illa ī edicla q̄dā. uocauitq; q̄dā ɔ̄ pu
eris suis. ꝛ ipleuit manū ei⁹. q̄ s̄ fecitq; eū q̄ si sacdotē. īmple
manū ē ɔstituē sacdotē. ut liceat ei accipe ɔ̄cimas

sꝫ q̄ collatā alia ꝑ ūba facta tūc ip̄e iudicū

et dolebat nimiū. q̄ nō habebat sacdotē de leuitis. Erat aūt
leuita q̄dā bethleemitēs paup. q̄ ꝓposuit ꝑegnari. ꝛ q̄rere
locū ū p̄sset eē. forte pudebat eū duce paupē uitā ī t̄ra sua.
Iste ē ꝑegnaret forte diuertit ad domū miche ī late motis
effrai. ꝛ michas q̄siuit ab eo q̄s eēt. q̄ ꝛ̄. leuita sū paup. ꝛ
io q̄ro locū ū p̄sim eē. Michas ꝛ̄. obtulit m̄ dn̄s q̄ obta
bā. ꝛ ɔstituit ei p̄ānū .x. argēteos. ꝛ duo mutatoria uo
stimētoꝝ. exceptis oblatioib⁹. Fuit itaq; tal' ydolatria ī late
motis effrai. ꝛ archa dn̄i erāt ī sylo. Eo t'pe tb; dan.
q̄ erāt ceteris minor. cū n̄dū h̄ret pacē locū. l' ciuitatē. alie
uo t'b⁹ iā h̄rent ciuitates. eleg'. v. uiros p̄ eēs. ꝛ sagaces
ut irēt ī capestra usq; tyrū. ꝛ sydonē. ꝛ explorarēt si alic̄
īuenirēt ciuitatē aliq̄ q̄ p̄sset expugnē. Cū aūt isti .v.
uiri trāsirēt ꝑ mōte effrai īuener̄ ī domo miche imag'.
ꝛ leuitā. ꝛ abier̄. ueneruntq; ī capestria īt' tyrū ꝛ sydonē. ꝛ ī
uener̄ ciuitatē lachis. q̄ erāt remota a filiis isrl'. ioq; ibi
hoīes erāt sēci. ꝛ q̄i ī ocio. Explorata itaq; ciuitate redi
er̄ ad ꝑ̄ira. dixeruntq; frib⁹ sr̄. q̄ īuenīat ciuitatē. q̄ ɔ̄ facili
p̄sset expugnē. ꝛ h̄re. ɔgregauit itaq; .vi. milia armato
rū. ꝛ p̄cedētib⁹ ill' .v. uiris ibāt. cūq; trāsissent ꝑ mōte ef
frai. dixerūt illi .v. uiri. q̄ ī domo q̄dā erāt ymag. Fueruntq;
ɔsiliū eoꝝ ut asportarēt eas secū. ꝛ ingssi edicula ū erat
sacdos. acceperūt imag'. ꝛ sacdotales uestes. ꝛ sacdos cū ullꝫ
nō potuit eis resistē. dixeruntq; ei ut iret cū eis. ꝛ eēt sūmi⁹ sa
cdos ī t'bu dan. Ip̄e acqeuit. Cū aūt h̄ eēt ɔptū. michas cep̄ cū fa
milia sua eos ꝑseq̄. q̄ ip̄i uidētes insultant ei minas. ꝛ ip̄
unus dimisit eos. Expugnauerūt aūt ciui. lachis. ꝛ uocauerūt eā
noīe dan. ꝛ ī q̄; coluer̄ ydolatriā. Vn̄ posēe ꝑpat ill'. Q̄dā ꝛ
dīc q̄ ierobeā p'ea posuit ī uitulos aureos. Vn̄ dr̄ posui
sse .ii. au. ī dan ꝛ ī bethel. tn̄ dubiū ē utrū h̄. l' ī oppido q̄dā
q̄ situ ē sꝫ fluuiū q̄ oritur ex fonte dan. Vn̄ iordanis. ꝛ op
pidū illd' sili' uocat̄ dā. Iungit' ꝛ ī fine iudic̄ aliū me
morale scēm. sꝫ ī iudicis dieb⁹ fc̄m sic igit'. ꝛ tansit scēm
p⁹ mortē iosue. ānno. In mōte effrai. erat q̄dā leuita.
q̄ dux' q̄ndā bethleemitē. ɔiug'. q̄ orta ē dissensio int' leui
tā ꝛ uxore suā. io ip̄a ɔ̄scēdit ī bethleē ad domū p̄ris sui.
fuitq; ꝑ .iiii. mēses. p⁹ .iiii. mēses leuita accep̄ puer' ꝛ duos asi
nos ɔ̄scēditq; ī bethleem ad domū soceri sui. ꝛ uxor ei⁹ ꝛ soc'. q̄
tāt' receperūt eū. fuitq; ap̄ eos ꝑ .iii. dies ī ɔuiuiis. ꝛ leuita
q̄rto die sūmo mane strauit asinos ut recedet. Soc' uo roga
uit eū ut paululū refocillaret sūmet. ad solam trāsis.
ꝛ comederꝛ. tūc ꝛ rogauit ut remanet ꝑ totā diē. ꝛ remāsit.
ɔ̄ media uo nocte surgēs ꝑpauit se ad iter. tūc ꝛ soc' suus ro
gauit eū ut comedet. ꝛ comedꝛ. rogauit p'ea ut remanet.
ꝛ noluit. cepitq; īt' cū uxore sua. ypbra tn̄ die ɔcubina.
sꝫ ꝑ uxore accipiēd. Cūq; trāsirēt iuxta iebuz .i. iuxta ierl'm
ū habitabat iebuzei. iā urgebat sol ad occasū. ꝛ tūc dix'
puer ad leuitā ut remanēt ī .q. ꝛ̄. q̄ nō remanēt ī ciui
tate alienigenaꝝ. sꝫ ɔ̄scēdet ad gabaā q̄ erāt ciuitas ī
t'bu beniami. Cūq; uenissꝫ gabaā sole iā occidēte erāt
cū sarcinulis suis ī platea ciuitatis. ꝛ nemo uocabat eos.
tād' senex q̄dā ɔ̄ rure rediēs uocauit illos ī domū suā.
et lauit pedes eoꝝ. deditq; pabula asinis ill' ꝛ apposuit

De uxore leuite.

ad comedendum. Cumque comederent, venerunt cives illius civitatis filii belial i. diaboli et vocantes senem dixerunt ei: educ virum quem recepisti, ut abutamur eo. Ipse volens hospitem tueri ab ignominia dixit: habeo filiam virginem et iste habet concubinam. educam eas ut pro libitu vestro abutamini eis. Cumque ipsi instarent, eduxit uxorem levite, hac illi accepta, illuserunt ei tota nocte. Ipsa vero fatigata cum rediret cecidit mortua ante hostium. Cum autem levita mane surgeret et ad iter se pararet, invenit eam iacentem ante hostium et existimans eam dormire vocabat eam. tandem cognoscens eam mortuam, accepit cadaver eius et posuitque super asinum et ivit domum. Postea evaginato gladio divisit cadaver in xii. frusta et unicuique tribui misit frustum unum dicens: sic fecerunt mihi filii beniamin in gabaa. Ipsi autem admirati sunt tam facinus et dixerunt: numquam tam scelus perpetratum fuit in israel. Tunc congregati sunt de xii. tribubus in civitate masfa, ubi frequenter conveniebant, fuerunt xl. milia armatorum et miserunt legatos ad filios beniamin qui habitabant iuxta gabaa, dicentes ut traderent eis cives illos qui tam scelus perpetrarant, alioquin delerent eos penitus. Illi autem indignantes dixerunt quod non facerent, immo defenderent eos. Erat enim tribus illa bellicosa et animosa. Intuitique civitatem gabaa xxv. milia armatorum de filiis beniamin ut defenderent eos. Erantque viri in quadrigentis gentis pugnare tam sinistra quam dextra manu. erant enim in funditores ita periti quod feriendo capillum capitis sive vellus non fallerent. Adhuc eo tempore erat archa et tabernaculum in sylo et phinees filius eleazari erat summus sacerdos. hic videtur posse haberi quod hec facta fuit ante quam sanson iudicaret et phinees tamen esset pervetus cum intraverunt in terram promissionis. Vel potest dici quod fuit post mortem sansonis et per phinees possumus accipere quemlibet de familia eleazari filii aaron et adhuc erat sacerdotium tunc in familia eleazari. Sed postea translatum fuit ad familiam ytamar fratris eleazari. unde fuit heli sacerdos et duravit usque ad salomonem. Tunc filii israel consuluerunt dominum quis precederet eos in obsidione gabaa. dixitque eis iudas. Sed nescitur sic in principio iudicum dixit. Verisimile est quod iste xit de tribu illa vel de aliqua prelatus. Cumque obsiderent civitatem gabaa, in primis diebus vicerunt filii beniamin, et tricentis fuerunt victi. In prima die egressi sunt de civitate tamquam viri bellicosi ut dimicarent contra israel in campo et vicerunt et ceciderunt de populo xxii. milia. Tunc sedentes israel in cinere et cilicio flevit coram domino vel in campo vel in sylo. consuluntque a domino in vespere dicentes: ascendemus ad filios beniamin? et dominus respondit: ascendite. et ascenderunt secundo die. filii vero beniamin quasi animosi et de victoria confisi egressi sunt de civitate ad dimicandum contra eos et vicerunt et interfecerunt ex eis xviii. milia. Tunc iterum sedit israel in cilicio et cinere et obtulit hostias domino et in vespere consuluit a domino: ascendemus ad filios beniamin? Tunc dixit eis dominus: Ascendite, cras dabo eos in manu tua. Ascenderunt ergo in sequenti die et posuerunt insidias circa civitatem et filii beniamin solito more egressi sunt de civitate. Illi vero de israel simulaverunt fugam, ut attraherent eos et eos extraherent de civitate. Tunc illi qui erant in insidiis intraverunt civitatem et incenderunt. Filii vero beniamin videntes fumum cognoverunt quod insidie erant in ea et ceperunt re-

dire ut tuerentur civitatem et confugientes gentes sunt adeuntes. Illi vero qui erant in insidiis instabant eis et pugnantes cum eis interfecerunt eos a minimo usque ad maximum. Totam civitatem destruxerunt, posueruntque delentes de suis manibus totam tribum illam dele-. et fuerunt fere sexcenti. milites in terra illa ut penitus destruerent omnes civitates et vicos pervenientes ad tribum beniamin. Tunc dictum est occidere omnes viros ac mulieres, exceptis sexcentis viris qui fugerunt in petram remmon. Erat enim locus ille munitissimus et inexpugnabilis. Hic fuit prophetia illa s. vox in rama audita est, ploratus et ululatus et planctus s. Rama civitas erat affinis gabaa et tamen fuit ploratus filiorum beniamin in gabaa quod audire fuit in rama et dicitur rachel plorasse filios suos quod beniamin fuit de rachel. Israel autem videns illos vic. latere in petra remmon iuraverunt quod nullus daret aliquem earum de filiabus suis in uxorem. Sic penitus deleta est tribus illa. venientesque in sylo obtuleruntque hostias domino pacificas. Postea mota misericordia ceperunt dolere quod ita destruxerant tribum illam et ita parvulos de iuramento dicentes: numquid non sufficeret quod destruximus civitatem cum qui scelus perpetrarant? quia iuravimus nos delevimus totam tribum illam. Tunc sapientes ceperunt cogitare si salvo iuramento possent consilium invenire quo restaurarent tribum illam. Quesieruntque utrum esset aliqua civitas in israel que non fuisset in destructione illa et invenerunt civitatem quandam s. iabis galaad. i. iabis que erat in terra galaad, et dixerunt: illi non iuraverunt. Bene possumus dare filias istorum illis. Convenirent ut cives illa reperta civitate vero iabis quod contempserat ire cum illis destruere proposuerunt dicentes: Iam bis contempsit nos, noluit venire nobiscum ad ultionem sceleris delevimus eam. Consiliumque x. milia armatorum elegerunt ut destruerent civitatem illam et interficerent omnes virgines tamen servarent nubiles et captivas ducerent. Sic fecerunt. Inveneruntque in quadrigentas virgines quas secum adduxerunt. Postea vero miserunt nuntios ad viros qui latebant in remmon. Nuntiaverunt illis quod itera sunt; et liceret illis reedificare civitates et vicos. cccc. et virgines darent uxores. cccc. viris. et ita factum est. Reliqui vero ducenti qui non habebant uxores venerunt ad illos dicentes: quid faciemus et nos? et responderunt: bene providebimus vobis. Tunc seniores ex secreto locuti sunt cum eis dicentes: festum tabernaculorum instat. Vos ascendite in sylo ad tabernaculum et vos latitantes in vineis sylo. Cumque venerint chorea virginum tripudiantes. cc. virgines tamen ex illis et ducetis eas in terram vestram. Patres vero earum cum postea venerint ad nos quasi adiudices respondebimus pro vobis. Erat enim consuetudo ut virgines ambularent per se sibi choreas facientes. restituta est itaque tribus beniamin. In diebus illis non erat iudex in israel. Unusquisque faciebat quod sibi bonum videbatur. Hic finit liber iudicum.

Ystoria Ruth

Solet autem intexi ystorie iudicum et ystorie regum in tempori ystoria de ruth moabitide, que fuit inducta in ecclesiam. in qua ex ea descendit christus. Unde ysaias: emitte agnum domine dominatorem terre de petra deserti. Hic autem ystoria hec esse facta diebus cuiusdam iudicis: ver-

tum sub aliquo predictorum quod non videtur vel sub aliquo sequentium non determinatur. Sed legitur quod aliquis iudicavit post predictos non heli sacerdos. Dicitur quod fuit in principio regum quod iudicavit populum et ita translatum esset sacerdotium de familia eleazari ad familiam ythamar subito fortasse factum fuit quod legitur de ruth. Dixit itaque ystoria quod orta fame in terra s. in iuda quidam vir bethleemites elimelech cum uxore sua noemi et duobus filiis mahalon et chelion transiit in terram moabitarum ubi panis erat fertilitas. ibique mortuus est. Ibi autem duo filii eius duxerunt uxores de moabitidis. Una ruth, altera orpha. Uterque autem mortuo sine semine vel herede remansit noemi cum duabus nuribus fuitque cum eis in terra moab per x. annos. Audiens postea quod fertilitas redisset in iudea proposuit redire in terram suam. Due autem nurus sequebantur eam. cumque venissent in locum iuxta bethleem ubi ipsa erat locuta est ad eas flens hiis verbis: ego sum mulier non habens consolationem et iam non filium quem non habeo, nec habitura me spero. quod filiis meis suscitet semen duobus. proximi autem illorum noluerunt facere propter paupertatem nostram. Ideo vos filie redite in terram vestram. Certum quod deus noster dissimilis est deo vestro et non possetis pati apud nos. Post hec autem osculatis et deosculatas eam rediit. Ruth vero dixit: Vivit dominus et hec et hec mihi addat si te dereliquero. Deus tuus deus meus est et populus tuus populus meus. Ipsa respondit: fiat. Secuta est que noemi. Intraveruntque simul bethleem. Videtur tamen nomen illius civitatis fuisse mutatum illis temporibus, quod usque ad illud tempus dicta est effrata. Ab effrata uxore caleph que in sepulta fuit. Tamen in civitate famis tempore maxima fuit sterilitas. Postea vero maior longe fertilitas et habundantia fuit ibi quam in aliis civitatibus. Ad quam copiam et fertilitatem vocata est bethleem quod interpretatur domus panis. Cumque audissent cives quod noemi redisset, dicebant inter se: Noemi rediit. et illi vocabant eam noemi quod sonat pulcra. dicebat ipsa: Nolite me vocare noemi. sed mara quod sonat amara. quod dicitur: Nolite me vocare pulcram, sed infatuatam. quia cum recessisse plena habens filios et virum, redii vacua. s. sine viro et liberis. Eo tempore iam colligebant ordea. dixitque ruth ad socrum suam: vis ut eam in agrum et colligam spicas? ut contingere ubi gratiam? Ipsa dixit: vade. Ivitque ad agrum in quo erant messores cuiusdam viri booz s. consanguinei filiorum noemi et cepit post eos colligere spicas. Post hec vero booz veniens visum messores suos dixit eis: dominus sit vobiscum. Ipsi responderunt: dominus sit tecum. Cumque vidisset booz puellam s. ruth colligentem spicas post messores, consuluit villicum qui preerat messoribus quenam esset illa que colligit spicas post messores? Qui respondit: peregrina illa est que venit cum noemi. dixitque: tota fuit pretium morando. Ego dimitte eam esse in agro ut colligat spicas. Dixit autem ei: et vos ex industria dimittentes manipulos post se ne illa verecundaretur. Locutusque est et ad eam dicens: Tu bene potes esse cum messoribus meis et collige spicas per totam estatem. Cumque sitieris, vade ad sarcinulas et accipe aquam de vasculis et bibe et cum ipsi comedunt potes comedere et intingere panem in aceto. Sedentes messores cum comederent obtulit ei panem et polentam i. grana fricata. In vespere vero excussit

cum baculo grana a paleis. Veniensque tamen quod fuit honusta. rediensque ad noemi attulit ei de pane et polenta quod dederat ei. Et dixit: dominus benefecit nobis. Narravitque ei quomodo booz ei locutus fuerat. Ipsa respondit: benefaciat ei dominus. consanguineus filiorum meorum fuit. Inveniens itaque ruth gratiam in oculis booz quod singulis diebus benefaciebat ei per messores suos. Quadam vero die locuta est noemi ad ruth sic dicens: Filia, vellem te requiem invenire si posse antequam morerer. Booz autem consanguineus meus. qui respondit: faciam quod precepisti. dixitque noemi: dies ventilationis est. Consuetudo erat ut pater familias die ventilationis convocaret suos et ancillas cum quibus iocunde epularetur. et in hunc diem ventilationis ipsius booz erat. Dixit noemi ad ruth: Lavare et unge et indue te vestibus elegantioribus solito et accede ad convivium cum suis et accubuit eius. Cum illis non solebat comedere et caue ne videat te ille antequam comedat et bibat. et nota ubi iacebit in nocte. Tunc latenter accede illuc et pone te ad pedes illius. More de hebreorum propterea quod dimisisti deos tue gentis bene facies, ei. Sic fecit ruth. Post quam booz comedit et bibit iocundus cum familia sua, unusquisque dormitum. Accessit ruth latenter et accubuit iuxta pedes illius. Post mediam vero noctem evigilans booz cum vidisset eam iacentem quesivit que esset. Ipsa vero respondit: ego sum ruth moabitis. extende pallium tuum super me quia propinquus es. Ipse respondit: posterior misericordia vicisti priorem. q.d. hic posterior misericordia quod tu vis suscitare semen viro tuo est maior quam illa quod tu secuta es socrum tuam noemi et dimisisti tuos. Sed alius est in civitate propinquior me est de iure debet agere in possessionem filiorum elimelech et ego quesitum ab eo si ipse voluerit habere possessionem et suscitare semen viro tuo. Si vero noluerit. vivit dominus ego ducam te. Tu autem interim caue ne aliquis presentiat te hic fuisse. et mane facto surgens booz antequam dixit ad ruth. extende pallium tuum. Booz vero accipiens. vi. modios ordei eam oneravit. Dimisitque illam dicens: Recede antequam aliquis surgat. Ipsa habiens venit ad noemi, narravitque ei quecumque sibi acciderant. Dixitque noemi. Filia sile. non quiescet vir donec perficiat quod promisit. Mane venit booz in civitatem et sedens in porta cum iudicibus forte videt illum transeuntem qui propinquior erat elimelech et filiis sunt et vocavit eum. dixitque illi. sede hic iuxta me. vocavit et x. iudices et coram illis dixit ei. Noemi vult vendere agrum et possessionem elimelech filiorum eius. Tu autem qui propinquior es pervenit possessio. Si tu vis retinere. Qui respondit: volo. Tunc dixit booz: fiat. Sed memento quod oportebit te ducere ruth moabitem ut suscites semen cognato tuo mortuo. Quo audiens ille, qui nolens ducere alienigenam dixit: iure tibi cedo. Discalcia ergo te inquit booz et da mihi calciamentum. Hic videtur cerimonias, quod in alio loco invenitur. quod ille qui nolebat ducere uxorem mortui discalciabat eum qui nolebat illam ducere et domus illius dicebatur domus discalciati. Hic vero dicitur quod ipse semet discalciabat. Sed potest dici quod qui uxorem erat nomine que eam ducet, ipsemet discalciabat se qui eam nolebat ducere. Duxit ergo booz ruth. suscepitque ex ea filium s. obeth.

que noemi suscepit in gremium suum et congratulabatur ei quasi sibi restitutum esse semen iude per ruth. unde fuit david. et ideo ponit hic ystoria recapitulationem generationis iacob genuit iudam. iudas genuit etc.

Incipit liber regum primus.

Incipit liber regum et regum simpliciter. Incipit hic secundus status populi hebreorum. Tres dicuntur fuisse status populi israelitici postquam intulit terram promissionis usque ad destructionem per romanos factam. Primus fuit sub iudicibus usque ad samuel. Secundus sub regibus usque ad destructionem babilonicam. Tercius sub sacerdotibus usque ad tempus christi. postea tamen cepit esse sub alienigenis. iuxta illud cum venerit sanctus sanctorum cessabit unctio. Distinguitur autem hec ystoria per IIII volumina iuxta numerum latinorum. Distinguitur hec ystoria per duo volumina tantum. et de duobus primis fecerunt tantum I librum qui vocatur samuel quia ipse eum scripsit. De duobus sequentibus alium quem vocaverunt malachim id est regum. Malachim enim sonat regum non de bis id est malachoth ut quidam voluit quia sonaret regnorum quia unum fuit regnum sed plures reges. Quis autem scripsit ignoratur. Autumant tamen quidam quod esdras. alii quod sedechias. sed non curandum est. Incipit autem a quodam iudice scilicet heli sacerdote qui iudicavit populum non melius continetur liber iudicum. Usque ad istum heli fuit summus sacerdos de familia eleazari qui primus post aaron habuit summum sacerdotium per successionem post eleazarum phinees. post phinees abiezer. post abiezer ozi. et tunc translatum est summum sacerdotium ad familiam itamar quia heli de itamar fuit. Incipit itaque ystoria regum sic. Fuit vir unus de ramatha sophim eufrateus nomine elchana. Iste fuit levita non tamen de aaron sed de chore. Fuitque de ramatha civitate que alio nomine dicta est arimathia. de qua fuit ioseph qui sepelivit dominum. In sophim. sophim mons est effratei non de effraim sed de effrata civitate unde fuit mater eius. ideoque effrateus id est bethleemites. Iste habuit duas uxores scilicet phenennam et annam. Fenenna autem erat fecunda. anna erat sterilis. ideoque multum dolebat propter opprobrium. fenenna et multociens improperabat ei. Erant enim habebat helcana III filios et IIII filias. Iste helcana in anno ascendebat in sylo cum uxoribus suis ut offerret iuxta preceptum domini. Ter in anno non apparebit vir vacuus coram me. cumque offerebat helcana accipiebat portionem de hostia ad comedendum et dividens dabat duplicem portionem fenenne quia dividebat eam et filiis suis. anne autem dabat tantum unam. quia non habebat filios. unde et multum dolebat vir eius quia valde eam diligebat. Anna quoque multociens sola veniebat et orabat dominum pro filio tantum mente flens et labia movens. nec aliquis eius vocem audiebat. Dum autem quadam vice consueto more oraret anna. hely sacerdos sedebat super sellam suam ad fores tabernaculi. quia in die ioseph adeo senuerat quod auctoritatem sacerdotii commiserat filio suo phinees. cumque vidisset annam sic flentem et orantem. existimavit illam esse ebriam. et quasi indignans dixit illi. Usquequo ebria eris. digere paulisper vinum quo madens. et ipsa respondit. Nequaquam non sum de filiabus belial id est diaboli ut venirem ad potandum. sed filia tua amaro animo est. et hoc petitionem ad dominum. Ipse hec audiens dixit. deus israel det tibi filia petitionem tuam. Tunc votum fecit anna domino quod si filium ei daret faceret eum nazareum et non ascendet novacula super caput eius. nec bibet aliquid quo inebriari posset. semperque serviret deo in tabernaculo. postea abiit cum viro suo in domum suam. Cognovitque eam vir suus. et suscepit ex ea filium quem vocavit samuel quasi impetratum petitio. Nato itaque filio helcana pater eius quibus constitutis scilicet ter in anno ascendebat in sylo iuxta preceptum domini. et tunc anna dixit ei. Ascende tu. ego non ascendam donec ablactetur filius meus. apud hoc votum feci. quod si daret mihi filium facerem eum nazareum et constituerem in tabernaculo cum omnibus diebus vite sue ut iugiter serviret domino. Hebrei dicunt tamen esse quandam ablactationem. prima ablactatio fit in tercio anno quando puer separatur a lacte mamille. Secunda fit post VII annos quando infans a balbutiente etate separatur. et iam plene lingua formatur. Tercia fit post XII annos quando iam ascendit ad pubertatem. Mater vero anna filio ablactato non intelligatur de prima. sed tercia ablactatione quia vir videtur sic ioseph ille videtur quia dicit quia post XII annum cepit prophetare. accepit eum cum tribus vitulis farine et cum amphora vini. volens hunc nutriendum dare hely. et quia tunc similiter ut offerret hostias pro exauditione sue petitionis. Ascendit igitur in sylo et dixit ad hely. Ego sum mulier quam existimasti temulentam esse dum orarem. quia petitionem meam exaudivit dominus. reddo tibi filium. volo itaque ut serviat domino omnibus diebus vite sue in tabernaculo. et tunc cantavit anna canticum domino. Exultavit cor meum in domino etc. In cantico isto invenitur ipso iste. donec sterilis peperit plurimos etc. In hebreo habetur. donec sterilis peperit VII. hic dixit anna de se quia prius fuit sterilis. postea habuit plurimos et infirmum est. hic de fenenna. Dicunt enim quod quando se nascebatur unus filius anne semper moriebatur aliquis de filiis fenenne. Sed cum anna non habuit nisi V scilicet III filios et duas filias. quomodo dicitur peperit VII. quia duo filii quos habuit samuel reputantur inter filios anne. Tunc autem samuel induebatur ephoth. Ephoth vero dicitur equivoce ad illam preciosam vestem summi sacerdotis ad quandam lineam vestem qua utebatur propheta cum prophetabat. et talem vestem faciebat ei mater sua. et tunc videns in israel id est propheta. Iudices illius erant duo filii hely scilicet ophni et phinees. filii vero belial id est diaboli sacerdotes pessimi. Istos reprehendit ystoria de pluribus sed precipue de tribus scilicet de rapacitate et de gula et de luxuria. De rapacitate quidem dicitur quia cum sacrificantes coquebant carnes suas ad comedendum et non daret ipsis sacerdotibus veniebat puer eorum cum fuscinula ad caccabos et lebetes. imponebatque et quicquid extraheret ducebat suum esse. De gula. quia cum aliquis sacrificabat paratus erat puer illorum et antequam portio domini super altare poneretur querebat sacerdotis portionem scilicet armum dextrum. pectusculum elevationis ad iudiculum dicens. Dominus meus non vult tam diu expectare. sed vult tepesturam comedere. et aliter vult parari carnes. et si non daret ipse accipiebat vi. cum sacerdotes deberent expectare quia carnes coquerentur cum reliquis. et potius misit eas sanctificare. De luxuria quia cum devote mulieres ascendebant ad tabernaculum et faciebant ibi moram per tres vel IIII dies iacentes circa tabernaculum pro foribus ipsi ad eas de nocte ascendebant et opprimebant eas. Pater vero eorum hely corripiebat eos tantum patrio affectu non de rigore sacerdotali sic debet. nolite ut dicitur. Quare hec facitis? Malam famam audio de vobis. Tunc misit dominus prophetam ad eum nescio quem qui dixit ei. Nonne ego eduxi vos de egipto. nonne constitui aaron summum sacerdotem. Nonne et ego transtuli sacerdotium de eleazaro maiore filio ad itamar minorem. et hic iterum quia non corripuisti filios tuos faciam rem aliquid tale quod quicumque audierit illud tinnient ambe aures eius. domumque tuam adnichilabo et sacerdotium quod tunc inde reditum habebit. quod factum fuit in diebus salomonis. et hoc erit tibi signum huius rei. quia duo filii tui una die simul interibunt. Puer autem samuel serviebat domino in tabernaculo. crescebat et confortabatur. et ut ioseph dicit post XII annum cepit prophetare. Ipse dominus erat cum eo ad tempus. locutusque est ad eum dominus hoc modo. Dum quadam nocte dormiret samuel in tabernaculo vocavit eum dominus. statim surgens venit ad hely dicens. Ecce pater. quid vocasti me. existimavit hic quod hely vocasset eum. ipse non respondit. Non vocavi. vade dormi et quiesce. Item secundo et tercio vocatus a domino venit similiter ad hely. et tercia vocatione dixit ei hely. vade dormi et si iterum te vocaverit. dic. Loquere domine. audit servus tuus. cum quarto vocaretur. respondit sic dixit. Tunc locutus est ei dominus de translatione sacerdotii. et de morte duorum filiorum hely. et de malo quod ventura erat in israel. Mane facto vocavit eum hely. adiurans ut exponeret ei veritatem eorum que audierat a domino. et ipse narravit ei omnia. hely respondit. Fiat secundum quod sibi placet. et erat non cecidit verbum eius in terra. quia non fallebat. eratque nomen ipsius samuel famosum in israel. a dan usque in bethel. Contigit itaque quod philistei congregato exercitu invaserunt terram filiorum israel. filii quoque israel congregato exercitu obviantes illis castra metati sunt iuxta lapidem adiutorii. quod est dictum per anticipationem. quia nondum vocabatur locus ille lapis adiutorii. Alia die iniere bellum cum philisteis et victi sunt filii israel. et ex illis occisi sunt IIII milia. Tunc timuerunt valde filii israel. Inieruntque consilium seniores de populo ut mitterent in sylo pro archa federis. Miserunt. Miseruntque heli eis archam cum duobus filiis suis qui erant sacerdotes. quibus preceperat hely ut numquam redirent sine archa. Cumque venisset archa domini factus est magnus clamor in castris filiorum israel. Philistei vero cum audissent clamorem. nuntiatumque esset eis quod archa domini venisset in castra timuerunt valde. tamen se invicem confortantes statuerunt pugnare. Alia die bello incepto victi fuerunt filii israel. archa quoque capta est a philisteis. duo etiam filii heli. ophni et phinees occubuerunt in prelio. mortuique sunt de filiis israel XXX milia. Tunc adolescentulus quidam de tribu beniamin veniens in sylo. nuntiavit in civitate que acciderant. factusque est planctus magnus in civitate. hely quoque sedens super sellam suam ante fores tabernaculi. quia erat extra civitatem in quodam eminentiori loco audivit clamorem. quesivit quid hoc esset. adolescentulus quoque ante eum ductus est qui exposuit omnia. Cumque audiret hely sustinuit. quia frequenter hec contigebant. cum postea audivit de morte filiorum sustinuit similiter. quia presciebat. Sed cum audisset quod archa domini capta erat pre nimio dolore retro cecidit de sella et corruit. fractisque cervicibus expiravit. Tunc uxor minoris filii scilicet phinees pregnans erat. et VI mensis erat ex quo conceperat. Hec cum dolore mariti cum dolore hely. cum dolore arche fortiter flens fecit abortum. cumque parturiendo moreretur dixerunt ei obstetrices. ne timeas quia filium peperisti. Ipsa videns quod moriebatur. et non poterat expectare diem circumcisionis. vocavit eum hicaboth id est ingloriam quia gloria translata est ab israel propter archam. hicaboth itaque filium in VI mense.

Philistei gaudentes de victoria. tulerunt archam in azotum. que erat civitas metropolis in palestina. et posuerunt eam in templo dagon. que erat quasi precipuus locus eorum iuxta ydolum non propter venerationem arche. sed in signum victorie. quia eorum religio erat. ut numquam in nocte ingrederentur templum dagon. sed sigillis noctibus claudebatur. Cum autem mane ingrederentur templum invenerunt ydolum prostratum iuxta ante archam et mirantes erexerunt illud et statuerunt super pedes suos in loco suo. Alia item die ingredientes templum. invenerunt simile illud prostratum ante archam sed diviso. nam caput et manus eius erant abscisse a trunco. manusque erant prope a trunco remote. et iacebat caput super limen quo ingrediebatur templum. et mirati sunt valde. fuitque extunc religio eorum ut numquam ingredientes templum ponerent pedem super limen. ideo quia caput ydoli super illud iacuerat. Azoti itaque posuerunt archam iuxta dagon. et statim archa quasi se vindicans bis prostravit ydolum dagon. postea et vindicavit se in totum populum palestine. sed diffusius. quia alii in tota terra. alii in civitatibus in quibus erat archa. In tota palestina ebulliebant mures de terra qui corrodebant radices herbarum et arborum et prohibebant fructus. ingrediebantur et apothecas. clibanos. domus eorum. et comedebant et contaminabant omnia. Preter hoc facta est talis pestis in azoto ubi erat archa. quia intestina eorum fervebant. et in illa que erant iuxta parte natium prominebant extra. unde subito moriebantur. cumque dormirent mures corrodebant prominentes extales eorum. Cognoscentes autem quod hoc contigit propter archam quam dicens penes eos esse non valebant convocaverunt satrapas et principes illius terre. dixeruntque ut circumferatur archa id est transferatur de loco isto. quia si forte propter archam hoc contigit. cessabit plaga. Sic factum est. et receperunt archam ascalonite. portantes eam in civitatem suam ascalon. et exivit pestis predicta plaga. Miserunt quoque archam in civitatem geth. Isti quoque miserunt eam in gazam. Isti autem dixerunt. Ad quid misistis nobis archam ut moriamur. Consulueruntque sapientes et divinos. quid essent facturi. et dixerunt eis quod consilium eorum erat ut redderent archam filiis israel sed non sine munere. Feceruntque ita illi V civitates V aureos anos id est similitudines anorum. ideo quia in parte illa pesti fuerant. et V mures aureos. Isidorus tamen dicit quod a civitate murata usque ad villam non muratam. fecerunt unaquaque villa murem aureum. posueruntque anos et mures in capsula nova iuxta archam. Iosephus exponens quales essent facti anni illi dicit fecerunt V simulacra id est ymagines. V. fecerunt et plaustrum novum. super quod posuerunt archam. et capsulam iuxta in qua erant ani et mures. posueruntque plaustrum in trivio. in quo scilicet III vie conveniebant. quarum una ducebat recte in terram filiorum israel scilicet in civitatem bethsamis que erat in principio terre filiorum israel. due alie vie ducebant alias. una ad deserta. alia ad similia. Acceperuntque duas vaccas recenter fetas. inclusisque earum domi.

Hebrei tamen quidam distinguunt bibliotecam suam per XXII volumina

Ab aaron habuit duos filios eleazarum et itamar.

de oratione anne.

de ortu samuel

de ablactatione

quomodo habuit filios

de filiis heli.

de vocatione domini samuele

de morte heli et filiorum eius et captione arche.

de remissione arche.

in civitate a... Isidorus

l. ut.

uncerunt eas ad currū. siū plaustrū. dicentes q; si uac
ce recto itinere icederent uersus filios isrl. siū dubio co
gnoscēre q; plaga ongāt eis ex ira dei. si uo decli
narēt. falsū. pte. scirēt q; nō accidat h pp archā. s;
alia cā. s. ex aeris intēpatia. & uo adhuc reponet ar
chā in axoriū iux dagō. uacce uo q̄ iuncte fuant ad
plaustrū q̄q̄ mugientes. filiis domi iclusis recto
itinere ibat p uiā q̄ it bethsamis. nō declinātes ad
dextrā. neq; ad sinistrā. satrape q; philisteoz sequebāt
plaustrū. ut uidērent qd fiet de archa. q̄ vii. mensib
ap philisteos fuit. Tūc erat tps messis. eratq; beth
samites colligentes messes. in ualle q̄dā. q̄ uidentes archā
redire gauisi sūt. & cucurrerūt usq; ad q̄ loc uacce trahent
ēū. uenitq; usq; ad agrū iosue. s. cuiusdā bethsamite
sci uiri. & i q̄euit. bethsamite uo cū gaudio illuc
uenientes. accepēt plaustrū in p'ing; minutati fregerūt.
feceruntq; acuu lignoz iux lapide q̄dā q̄ erat in ag
& illas duas uaccas i dño imolauerūt. sr lapid illū.
s; in depositione arche icauti fuer bethsamite. ut u di
cit ioseph. lxx. de pncipib. & maiorib. uidentes archā
discoopertā mortui s. dns u iudixrat ne aliq̄s de pp.
exceptis sacerdotib uidēt archā discoopertā. In libro tn
regū inuenit q; mortui s. de pp. l. milia. Videntes h̄
bethsamite miserūt nuntios ad ciuitate q̄dā q̄ di
cebat cariathiarim. i. ciuitate siluaz. Caria u ciui
tas. thiarim silua. ubi erat q̄dā sctissimus leuita
noīe aminadab. ad q̄ miserūt ut ueniret p archa.
uen itaq; aminadab. & ipi accipientes archā posue
runt eā i domo aminadab. & ipe fec eleazarum filiū
suū sacerdotē. fuitq; ap eū archa. xx. annos.
exceptis tpib q̄b duxit saul huit eā in bello. Post
xx. uo annos dd cū regret i pace tecd tabnaclm uj
dom sua. & archā transtulit illuc. Eo tpe dū archa
conferebat q̄ū ad huc erat i domo aminadab. samu
el habitabat i ramatha i domo pentū. qr amissa
archa dispsis sacerdotib & occisis. tabnaclm erat i sy
lo. s; pauci conueniebāt i. ples u colebāt ydola. & faci
ebāt s dos. samuel q; fecerat s altare iramatha.

Q° orante samuele uicit isrl philisteos

Tūc ip audientes plagas q̄ ongāt tā bethsamitis q̄
philisteis. cepit qī coacti dm time. In samuel op
portunitate reuersiois eoz ad cltu di cogscēs cep ambu
lare p ciuitates inde pdicās & dicens. Si uultis dm
time abicite ydola q̄ acq̄scentes pdicōi ei abicient
deos q̄ fecerāt. s. baalī & astaroth. h uidens samuel
uoluit congregare pplm. constituitq; eis diē in q̄ conue
nirēt in masfa. conuenīt itaq; oēs. & iermes. locutusq;
ē samuel ad eos dicens. abiecistis ydola. Si uultis timere
& colere unū dm. uolumus. Volo itaq; ut fiat signū
hui federis. Iudeorū erat uidere signū federis. s. i effusione
sanguinis. & i effusioe aq. Signū i effusioe sanguinis
habebat ritu gentiliū. signū i effusioe aq̄ habebat
q̄ aīe. h signū h erat signo. qr sic nich aq̄ rema
net in uase cū effudr uelū de ceteris liquorib. u uino.

& oleo. ita erit signū in effusione aq. s. q; q̄q; transgrede
rē pceptū & pactū dni penit delet cū sua ptenie.
effuder itaq; aq̄ corā dño. Philistei uo psentientes de
iermes conuenire debebāt. i. fama. iacere aggratio
exercitu i ruūt trā eoz. ut spuisos & iermes eos
opprimerent. & deuicerent. Iudei q; h psentientes dixerūt sa
mueli. In manu dni & tua h sumus, iermes. & iperx.
ne timeatis. Dns pugnabit p nob. Accepitq; agnū lac
tante. & obtulit dño. cūq; ad huc obtinere hostia.
fca s tonitrua i castris philistinoz. & terrīti fu
gerūt armis dimissis. q̄sq; i iudeos saluti fuere & dic
ioseph. q; pt tonitruū ē fcs tant tremor i castris
phil q; timuer ne tra absorb eos. Iudei h uidentes
descender i castra phil. & accipientes arma eoz. i secuti
s eos. eiecitq; eos ex fines suos. uillas & ciuitates
qs phil. eis abstulant recuperauit. Tūc accep
samuel lapide magnū. & posuit eū ifinib. uoca
uitq; nomen illū lapide ad iutorij. Philistei uo
de cetd lapide illū nō sūt transgssi. Ex illo tpe iu
dicauit samuel pp. h tn. t i ano conuocabat pplm
i tb locis. i bethel. i galgal. & i masfa. ibiq; dabat eis
iura de disponendis reb. Cū sensit samuel. habe
bat at duos filios. q̄z alt. s. maior natu uocabat

Q° isrl petiit regem

ē ioel. minor abias. q̄b dd potestate iudicandi
pplm. Iudicabat itaq; pplm i bsabee u dic uber
regū. s; nō sequebāt uestigia pris qr puertebāt iu
dicia accipientes pecunia. Venientes ppls uen ad sa
muelē i ramatha. Filii tui puertūt iudicia. Nō
uim ut apli iudicēt. s; ostitue nob regē q̄ reg
at & iudicet nos. & pcedat i bell. sic cetē gēs hñt
Samuel h audiens irat ē qr diligebat eos. q; po
sitam pede ex ub dni dicentis ei. Ne cures poti
abiecerunt me q̄ te. qī ego elegām eos in pplm
peculiare u cēnt sine rege. & ipi eiecerūt me. Da
bis eis rege in furore meo. & i ira. tū q̄ ego eligā
s; p' pdices eis iura regis. Tūc locut ē samuel
ad pplm. Dns dab uob regē s; i ira sua. Scitis at
qd faciet ub rex. Filios uros ub auferet. Facietq;
ex eis cursores. eqtes. cocos. & filias. uinea & uia. &
oliueta. oues. boues. & asinos s accipiet. pt h &
filias uras tollet. ex q̄b faciet unguentarias. & foca
rias. i. facientes tortas & panificas. Ipi tn nō miny
istantes dixerūt. uolumus regē. Fiat. Sequitur de regis

De electione saul et electe

electioe. In tribu beniamin i ciuitate gabaa erat uir
q̄dā. noīe cis. de stirpe gemini. i. biumil. t ut sup
dixim. tb illa dicebat gemini. Iste habebat fi
liū forte & bellicosū. pcerū i pp inuenire ab hu
meris s. cōtig qr iste cis amisit asinas. dixitq; filio
suo sauli. Sume puer tec. & q̄re asinas. Abiit
itaq; saul cū puero. & transiit monte effraim. & sa
lisa. ueneq; i ciuitate regū. q; sic ciuitas regū
ex ystoria nō hñs. s; dnt eā fuisse ramatha in
bitabat samuel. cūq; q̄siuiss mltis dieb asinas

et nō inuenissēt dix puero suo. Reuertam ne forte pr
sit de ub sollicit q̄ de asinab. dixitq; ille puer. ē uir
ciuitate in ista. eam p' ad eū. & ipe dicet ub de asi
nab. ex. saul. nō hēmus qd dni uidēti. Panis u defic
i cistarcis nris. cistarcia u sūt. q; bisacia. qr ex
utraq; pte ē sacc. i medio s uacua. u sportulā. i. pe
rā. qī nō hēmus argentū. i pera solebāt portare ar
gentū. & dix puer. Quarta pars statis argenti i uenta
ē. i manu mea. stat ē pond duaz untiaz. i uenta est
itaq; i manu ei semiuntia. i. dimidia untia. Cūq; i
gderet ciuitate. occurrer eis puelle exites ad au
riendā aquā. & ipi q̄siuer a puell. ubi ē dom uidentis.
que rx. Pparate ipe ascend in excelsa i hodie comessur
ē. Cosuetudo eoz erat sep sacrificare i excelsis. i. i locis
eminentiorib ex ciuitate. q̄ consuetudine accepat a
gentib. Pcedenti at die. i timauī dns samueli i aure
de rege dicens. Cras h ora ostendā t uirū q̄ unges i
regē pp. Ipe & ppa saluabat et dextrū armu. Cūq;
uenissēt saul & puer ad samuelē ascendente i excelsis.
dixerūt ei. ubi ē uidens. Ipe rx. ego sū uidens. & statim
dns reuelauit ei p spm scm. q; ipe erat q̄ elegat
i regē. dixitq; samuel sauli. Pcede me. qr hodie eris
mecū. cras dimittā te. dicā t & q̄ hs i corde. & de asi
nab nō sis sollicit qr iuente s. Quar at dix ei. cras
dicā t. q̄cq; hs i corde. Nūqd habebat aliud i corde.
uñ eet sollicit. Dnt hebi. q; pcedenti nocte sopnia
uit se ascende arbore plane usq; ad summitate. Sū
gciebat q; eet habitur ipuū isrl. Introduxitq; eos sa
muel in triclinium u erant tres ordines recubentium. In
uitauit u circite. xxx. uiros de ciuitate ut comederet
secū in die illa in excelsis. & posuit saulē. & pueruū
sup oēs i mensa. uocauitq; ministrūq; pauiat cibos. s.
cocū. dixitq; ei. Affer partē q̄ reseruaui. p q; pater
qr i pcedenti die dns pdixerat ei i aure h. Posuit at
portione illā an saulē dicens. Comede qr h t resua
tū fuit h. ex iclustū. Comedet itaq; i clomo samu
el. & nocte illa fec ill lectū i solario. & q̄euer ibi.
Mane aut fco uocauit eos samuel. Surgite ite i
uiā uram. Cūq; exrexisset & iret ibat samuel cū
eis. & portabat lenticlam olei. Vr q; lenticla ē uas
ereū. paruū. & q̄dratū. olei receptiuū. Alii dnt qd
erat uitū in q̄ significabat q; regnū ei nō erat du
ratū. Oleū uo q̄ fuit i uncte dd erat i cornu. q; du
rū ē. qr regnū ei duratū erat. Cūq; eent ex ci
uitate dix samuel sauli. dic puero tuo u pcedat
te. qr habeo t secreto aliqd loq. & pcessit puer. Sa
muel uo effudit oleū sr cap saul. de obsculatq; ē
eū dicens. Dns elegit te i regē pp. & cdet ite illi ue
tiā. & custodiā ab inimicis. Respondens saul dixit.
Dne q̄s sū ego. q̄s ē pat meus. q̄ū uiles & pupes
sum. Dix samuel. Ne cures. qī ue sis pusillani
mes. fac q; t bonū uisū fuit in pp. qr dns tecū
ē. & ne tu cedas q; despiciā te his ub. dabo t certa

signa q̄b certificabis. Dixitq; ei tā sig. hoc signū erit
t pmū. cū uenis i effrata. i. i bethlee iux sepulcrū
rachel q̄ ibi sepulta fuat obuiab cuidā uiro. q̄
nuntiabit t asinas pris tui ee inuētas. Scdm signū
erit q; paululū pcedens obuiab tb; uiris. q̄z un por
tabit tres edos. alt tres tortas panis. tci amphorā uini
Ascendentib in bethel ad imoland. & dabit t duos panes.
Tciū signū erit h. Cū uenis ad collē dni occurret t
chor pphaz cū tipanis. & musicis istrumtis. statimq;
spc dni insiliet inte. & pphab cū eis. Samuel iste dr
p' istituisse conuet scoz pphaz. & religiosoz ut simul
manerent. Locq; collis ubi erat conuet pphaz dicebat
coll dni. q̄ alio noīe dicebat philisteoz. eo q; phi
listei ingdientes trā eoz i fixit uectoria. Sauli eu
ti pdicta sig apparuer. cūq; uenisset ad collē dni
occurrit ei chor pphaz. & stati cū cep eis pphare
q̄a at pphauit ex ystoria nō habem. hebi tn dnt
q; pphauit de goth & magoth. de ult gentib q̄ sūt iclu
se ult montes pfaz. & i futo sūt uenē i trā pmissiois
& eā habitare. uenē & i ytaliā. Pphauit q; de futo iu
dicio & de pmiis bonoz. & suplitiis maloz. Ceti uide
tes saulē pphare. cepūt admirari & dicere. Nūqd sa
ul int pphas inuenit. u fuit pūbiū i iudeis. u cū
uiderent aliq mirū dicerent. Nūqd saul int pphas
inuentus ē. descenditq; saul i domū pris sui. & nuntiauit
ei q̄ s contigant. s; de regno tacuit. Cū itaq; samuel
cognouisset uoluntatē dni. & dns ostendisset ei q̄ uellet
ee regē. conuocauit pplm i masfa & dix. dies ē i q̄ dabit
ub dns regē s; i furore & ira. Ne at credatis me
p mea uoluntate regē elige. mittam sortes p mo
ptrib. eo p famil. de in p domos. tand p capita. h m.
Solebat p sortes dni uoluntatē cognoscere. Cūq; piceret
sortes cecid sors sr trbū beniamin. p ea sr famil ma
tharis de stirpe fuit eis pat saul. Adultim sup sa
ulē. Cūq; qreret eū nō fuit inuet i collegio. latebat
n i gabaa i domo pris. Currentes itaq; q̄sier eū. et
adduxerūt illū. q̄ samuel accipiens statuit eū i me
dio. & excellebat oēs de pp. ab humis s. dixitq; samu
el. Ecce q̄ dns constituit regē i isrl. nō ē simil ei
q̄ nō p' inueni i ub illi simil. Tūc ipi clamauerūt.
Viuat rex. h erat salutatio reg. Cedā tn & filii be
lial. i. diaboli dixerūt indignantes. Nūqd saul filii eis po
terit nos saluare. Nūq erit rex nr. Saul at dissim
ulabat qī nō audiret. h fco dimisit eos samuel re
dire ad pp'a. & saul simul. Contigit at q; naas rex

De naas rege et de uictoria saulis

amonitaz obsideret q̄dā ciuitate. s. iabes galaat ult
iordanē i dual tribub & dimidia. Iste rex sep i festa
bat has duas tb & dimidiā. & tali pena eos puniebat
q̄s capiebat. qr sep eruebat eis dextrū ocl'm.
Regū nō reddit cā. s; ioseph dic. qr io eruebat ei
dextr ocl ne posset pugnare. Cū u aliq̄s e i bello i
sinistra pte hēt clipeū q̄ ē ipedimtū sinistro oculo
Obsedit itaq; ciuitatē illā naas & misit nuntios

suos ad ciues ut redderent se. Illi timentes dixerunt quod redde
rent se. et ei seruirent. Ipse autem minatus est eis nisi erueret omnibus oculos de
xtros. alioquin non reciperet eos. Ipsi audientes hanc penam
quesierunt inducias .vii. dierum. ut interim mitterent nuntios
fratribus suis. et si non possent habere auxilium. facerent quicquid ipse
preciperet. concessitque eis inducias. Tunc miserunt nuntios ad
fines iudeorum. et perceperunt in gabaa ubi audierant regem con
stitutum esse. Venerunt nuntii in gabaa. et audita causa hostium
seuitia. ceperunt ciues clamare. et flere ex indignatione
tanti opprobrii. Cum autem tantus clamor et fletus esset in ciuita
te saul redibat de agro sequens boues suos. qui audiens
clamorem. et iam ualde admirans quesiuit quid hoc esset. Et cum
fuisset ei nuntiatum insiluit in eum spiritus domini. et concidens
boues quibus precedebat eum in frusta. misit singula frusta
singulis tribubus et ciuitatibus precipiens eis ut omnes conueni
rent ad uada iordanis armati. et siquis remaneret ita
fieret de bobus et iumentis eius. sicut fecimus fieri de suis. Illi
timentes eum conuenerunt. samuelemque uocauit. et uenit cum
eo usque ad uada iordanis in locum qui dicitur bezel. Ibique
collectum exercitum recensuit saul. et inuenit .ccc. milia ar
matorum. excepta tribu iude que erat bellicosa et per se
numquam erant .xxx. milia. Et cum transisset iordanem misit nun
tios in ciuitatem iabes dicens. Ne timeatis. cras incalescente
sole. liberabit uos dominus. et equitauit tota saul cum exercitu per to
tam noctem. et mane cum appropinquaret ad castrum moabita
rum sole oriente. diuisit exercitum suum in tres partes. aggres
susque est hostes. et diuisit eos in ore gladii. nec suffecit ei inter
ficere regem et hostes. sed terram eorum aggressus est eam depopulando
Cumque rediret letus de uictoria et de preda dicebant inter se
ubi sunt illi qui dicebant quod saul non regeret. interficiantur. et parcit
Saul dixit. nequaquam. dies ista sollempnis erit hodie. et hos
tias offeremus. non peribit hodie capud de israel. Dixitque sam
uel ad populum in alia die. Quia dissensio fuit in electione regis.
eligamus eum hodie sollempniter. Venerunt quoque in galgal. et
samuel statuit eum in medio. unxitque eum coram populo. et
ita bis fuit unctus. Hoc post solum controuersia glosarum in quibus
dicitur quod lenticula olei. erat uas ereum concauum. in aliis inue
nitur quod in uase uitreo erat oleum et hoc bene potuit esse ut di
catur quod in prima unctione fuit in uase ereo. ista in uase ui
treo. Postquam unxit eum samuel uoluit ostendere potestatem iudi
candi ad eum esse translatam. uolens ut prius daret de se iudicium
dixit. Adiuro uos coram domino et coram christo eius idest coram rege
uncto. ut dicatis si ego aliquid uestrum umquam abstuli bouem. uel
asinum. uel aliud et ipse iudex de me. Ipsi uero una uoce
clamauerunt. numquam fecisti nobis nisi bonum. Et dixit samuel.
Dominus in ira sua dedit uobis regem. Elegerat hic nos deus populum
sibi peculiarem. ut nullum haberetis regem. tamen elegistis regem
hominem. Ioque fuit ei quod dedi uobis. Vultis autem uidere certa
signa quibus cognoscatis hoc? Volumus. et statim cum esset tempus tri
tice messis quo in terra illa non solet fieri pluuie. nec nu
bes apparere in aere. orante samuel ad dominum subito
sunt facte nubes in aere. et tonitrua fiebantque grando et
pluuia mirum sit terram. et ei hoc uidentes dixerunt. bene

cognoscimus quod de subito iratus est. cui tamen orauerunt pro uobis pater. pro in
chilo igitur oratis me. quod semper orabo pro uobis. sed scribam uobis
iura regis. scripsitque ea samuel. et posuit in tabernaculo. nos
non habemus illa. Regi etiam dedit tale preceptum. numquam ibis ad
bella quin prius offeras hostias sollempnes domino. Mittes quoque pro me.
Non umquam offeres sine me quamdiu uixero. et si non uenero cum miseris
pro me. expectabis me per .vii. dies. Sacerdotes hic tunc offerebant
pro regibus. In hoc loco regum imponit quedam ubi dicitur Cum cepisset
regnare saul filius erat unius anni et duobus annis regnauit.
quod quidam sic exponunt. ut saul sit uocatiui casus dicentes. hic
erat filius .i. anni .i. bonus. et simplex. cum regnare cepit. et duo
bus annis regnauit in illa simplicitate. Initio autem anno et de in
cepit non regnum. sed tirannidem suam exercuit. Alii faciunt
datiuum casum. saul erat filius unius anni cum cepit regnare.
et plures hic de hisboseth intelligendum est quod post eum regnauit ille filius regnauit
duobus annis. quod non uidetur posse stare. quia .xl. annorum erat his
boseth. cum cepit regnare. et saul non regnauit nisi circiter .xx.
annos. sed tantum quinque; inuenimus quod regnauit .xl. annis. ita in
telligendum est. ut .xx. anni quibus iudicauit samuel computentur
cum .xx. in quibus regnauit saul. quod illi .xl. dicuntur fuisse
de rege saul. sed possumus dicere. quod cum cepit regnare saul
idest cum cepit regnum saul. erat ei filius unius anni. qui regnauit
post eum duobus annis. Postea redit ystoria ad propositum et dicit
quod saul elegit de exercitu .ccc. milia armatorum qui essent
secum et expugnarent hostes quos philistei in omnibus muniti
ssimis locis ubique posuerant custodes. quos uolebat
repellere. Jonathe filio suo qui erat fortis et pulcher.
dedit mille ut essent cum eo in ciuitate sua gabaa.
Postquam confirmatum fuit regnum saul per uictoriam moa
bitarum. philistei adhuc gentem opprimebant israel. posu
erantque stationes et presides in munitis locis ciuitatum.
et in gabaa ubi erat saul. Saul itaque cepit expellere
presides. et destruere stationes. et primo illos qui erant in gabaa.
Insonuitque tuba in gabaa quod saul erigebat se in
philisteos. et expellebat presides eorum. Et cum audirent
phili. collecto exercitu intrauerunt terram israel. ut eam penitus
delerent. ueneruntque usque ad machinas. alii dicunt mag
mas. et posuerunt ibi castra. eratque exercitus eorum super
faciem terre tamquam locuste. et tamquam arena que est in littore ma
ris. Et saul cepit congregare exercitum mittens nuntios per
uniuersos fines israel. et uocauit samuel ut ascenderet in
galgal et immolaret domino. et postea pugnaret contra phil. et
atque saul in galgal cum ionatha filio suo. et cum exer
citu suo expectans samuelem. ipse autem non ueniebat.
Exercitus uero eius uidens philisteorum multitudinem cepit
timere. et latitare fugere. et discedere a latere saul. et quidam in
...latebant in cauernis montium. quidam transiebant ad castra
phil. hebrei transierunt uada iordanis in galaad uel in gaad
In nocte omnes iudei dicentes hebrei. quidam tamen specialiter qui des
cendebant ab heber. dicebantur hebrei. Non remansit itaque in
galgal cum saule et ionatha plusquam .dc. uiri. de omni
multitudine. In .vii. die saul audiens quod non ueniebat
autem samuel. et cognoscens quod uideri recedebat ab eo ac

cepit hostias et holocausta. et obtulit domino ipsimet.
cumque postea fuisset ei nuntiatum quod samuel ueniret
occurrit ei dicens. Te faciente moram ego ipse obtu
li hostias. Fecisti igitur samuel contra preceptum domini et ideo
non stabit regnum tuum. iam elegit dominus uirum secundum cor su
um qui regnet. Quare regnum tuum non ueniet ad here
des tuos. et cepit se excusare propter discessionem hominum.
Respondit samuel. Nichil est. Magis debuisti timere preceptum domini
quam subtractionem hominum. et recessit samuel ab eo. et amplius
non uidit eum. sed intelligendum est tali modo. Saul uero cum iona
tha. et .dc. uiris rediit in gabaa. et fecit educi ar
cham. et effoth. de domo aminadab. uocauitque sacer
dotem nomine achias. filium achitob. qui achitob fuit fi
lius phinees filii hely. cumque saul haberet archam in sa
cerdote in gabaa. sedebat in agro sub malo granato iu
xta archam cum ionatha. et .dc. uiris. et non erat in ma
nu eorum gladius uel lancea quibus pugnarent. nisi in manu sa
ul et ionathe. Philistei hic ita oppresserant eos quod in tota
terra eorum non inueniebatur faber ferrarius ne possent habere
arma ad pugnandum. et tunc uolebat excusare .i. acuere
ferrum aliquod. oportebat eos ire in terram phil. a uomere
et ligone. usque ad corrigendum stimulum .i. acuendum. uel quo
corrigerent boues. Phil' uidentes quod terra iudeorum non posset
tantam hostium multitudinem sustinere. diuiserunt exercitum
suum in tres partes. ut sic depopularent terram. saul uero non poterat
eis subuenire. Quadam die saule sedente sub ma
lo granato cum ionatha. et .dc. uiris. uocauit ionathas la
tenter armigerum suum. dixitque illi. Eamus eamus explora
re phil. et erat in extremo una montis prerupti. sco
pulus igitur ascendit ionathas cum armigero suo. ne phil' presi
eis nocte. statimque insiluit spiritus domini in eum. et habuit uolunta
tem pugnandi cum eis. et dixit. Eamus pugnemus cum eis. potest
enim deus in paucis uincere multitudinem. Eamus et si dixerint
nobis state in nos ueniemus ad uos. et uidebitis quid fiet.
non ibimus. Si uero dixerint nobis uenite uenite. ibimus et pugna
bimus quia dominus est nobiscum. Phil' uero quando uiderunt
eos in monte dixerunt. non egrediuntur iudei de cauernis. Et tam
mirantes. uenite uenite pugnate nobiscum. et uidebitis quod
fiet uobis. Ipsi hoc audientes descenderunt per prerupta montis
nitentes nitentes manibus et pedibus. Cumque esset ionathas
in principio castrorum fecit impetum in eos. et antequam transisset
medium iugeris. interfecit exercitus .xx. uiros. et factus est tumul
tus et turbatio per castra phil. Erant hic gentes diuersarum lin
guarum. mutuisque uulneribus se interficiebant. se non intelligen
tes. et socios existimantes esse hostes. Cumque tumultus incre
besceret. et augmentaretur. audiuit tumultum saul. et quesi
uit quid hoc esset. quesieruntque coram se quis abesset. et non inuenerunt
nisi ionatham. dixitque saul sacerdoti. applica ephot. et
consule dominum. ante archam quid factum sit. Tamen saul ti
mens de filio non potuit expectare. et dixit. Cohibe
manum. non possum pati. Irruit itaque cum .dc. uiris in
castra phil'. et uiri qui erant cum eo erant capientes arma ex
mortuorum insequebantur phil'. Qui uero latebant in cauernis montium

De elat' phyli et fuga eorum per ionatas.

uidentes suos superare egrediebantur. Illi etiam qui transierant ad
phil'. conuertebant se ad saulem. et iam erant cum saule et ionatha
.xx. milia uirorum. Tunc fecit saul edictum dicens. Maledictus
erit qui comederit quicquam usque ad uesperum .i. interficietur. et peribit.
Jonathas autem non audierat edictum patris. et cum angeretur fa
me. persequendo hostes uenit in quendam agrum in superficie ui
dit fauos mellis. Josephus dicit quod inuenit quercum ubi apes
mellificauerant. et summitate uirge quam manu tenebat.
tetigit fauum mellis. et apposuit ori. et illuminati sunt
oculi eius qui pre nimia fame et lassitudine iam caligauerant.
Quidam uidens eum dixit. Pater tuus prohibuit ne quis comederet
usque ad uesperum. Respondit ille. Pater noster turbauit qui hoc interdixit. Insec
uti sunt ergo philisteos usque ad uesperam. et tunc fuerunt tanti tan
ta fame quod passim interficiebant animalia. et comedebant car
nes semicoctas. et adhuc in sanguine. Inquam peccauerunt. quod
interdictum erat ne comederent sanguinem. Ita dicit iosephus.
Sed tamen aliter exponitur cum sanguine. Debuit hic quod post uictori
am prius deberent hostias offerre. et sanguinem hostiarum
effundere iuxta altare. Postea comedere carnes. Ipsi autem non ex
pectauerunt hoc. ideo dictum est quod comedebant carnes cum sanguine.
Saul hoc uidens dixit. dixit. Maxime peccastis. Erat autem ibi ma
gnus lapis quem eleuauit saul in altare. et obtulit super eum
hostias. Hoc fuit primum altare quod dedicauit saul domino.
Populus itaque fessus et fame coactus in nocte cessauit a persecu
tione phil'. Vocauitque saul sacerdotem ut consuleret dominum.
utrum deberet persequi hostes et fugare alia die uel non. Consulu
itque sacerdos dominum. dominus uero tacuit non respondit ei. Vnde co
gnouit saul quod iratus erat ei dominus. Mane autem conuocato
populo inquit. Grande peccatum est in uobis uel in populo. propter quod iratus est nobis
dominus. quia in angustia consului dominum et tacuit. Viuit dominus
quod sortem concelumque inueniet peccatum istud. et si sit filium meum
ionatham peribit. Separate me et filium meum ionatham.
et uos sitis ex alia parte. et iaciantur sortes. ceciditque sors
super saul et ionatham. Tunc dixit saul ad ionatham. Confitere
domino peccatum. Dixit ionathas. Non sum memor peccati nisi
quod ante maledictum comedi panem. et refocillatus est spiritus
meus. Non tamen audieram maledictum. Non comedebam panem
sed fauum mellis. Aut panis ponitur pro quolibet cibo. Fac quod
promisisti. Gaudium est mihi et delectabile mori. te et populo
uictoriam obtinente. Tunc omnis populus una uoce clamauerunt.
Viuit dominus iste est per quem populus habet uictoriam. Non capillus
peribit de capite eius hodie. per clamorem populi liberatus est io
nathas. Post hoc saul et populus redierunt ad propria. et regnauit saul
in gabaa in flore et pace maxima. Israelite etiam qui prius non habue
rant preciosa uestimenta tunc ceperunt habere preciosas uestes
et multiplicare diuitias ex exercitationibus gentium. Cumque
prospere regnaret saul uenit ad eum samuel spiritu prophetico
et dixit. Cum esses paruulus et humilis dominus te exaltauit. et regem
constituit super populum suum et deum. Ideo bonum est ut facias quod
est preceptum. Respondit saul. Dic. faciam quicquid preceperit. et samuel
inquit. Dominus uult ut deleas amalech de sub celo. quia populum
transeuntem iordanem per moysen puniuit. et dixit faciam. Ama
lechite hic ut supra dictum est plus ceteris nationibus infestauit

De saul uictoria amalech.

in deserto quia postquam uicti ab eis fuerunt in pugnam per insidias eis eis nocebant quia post castra ibant leprosos et alios debiles quos extra castra inueniebant occidebant. Et ait autem samuel. uult dominus ut nemini parcas. a maximo usque ad minimum. neque iumento uel animali. sed omnia sint anathema domino. et ita deleat amalech de sub celo. Saul itaque congregato exercitu positis in insidiis in ciuitatibus amalechitarum deleuit terram illam. sed regem captum. hominem. scilicet precium et personatum uiuum reseruauit. et pecus quoque optima secum retinuit. ut boues et equos. et de uilibus fecerunt anathema domino. Reuersusque saul cum exercitu uenit ad montem carmeli ubi habitabat nabal uir stultus. et in uertice montis fecit fornicem. id est archum triumphalem. scilicet de lapidibus quos subtiles. et tum postea uenit galgal ad immolandum hostias. tunc ait dominus ad samuelem peccauit saul. et ideo non stabit regnum eius. sed uolo substituere regem illi. Et tunc samuel per totam noctem orauit dominum ut dimitteret peccatum saltem semini eius. Et dominus. non parcam illi. Mane facto uenit samuel ad saulem in galgal. cui occurrit saul obuius postquam audiuit. et ait samuel illi. fecisti quod preceperat tibi dominus. Et rex. utique. Et ille. quae nam animalia sunt in balatia et mugientia quae audio. Et ipse rex. uolens tegere cupiditatem suam. populus seruauit quoque optima ad immolandum domino. Et ait samuel. magis placet domino obedientia quam hostie uel uictime. Peccasti. et ideo regnum transferetur ait. Et ille. pater ora pro me ad dominum. Cui ait. ego orabo. sed non parcet tibi dominus. et cum uellet recedere samuel. cepit eum trahere saul per oram pallii. ut honoraret eum coram populo. ne diceret populus non esse cum eo dominum. sed ei irat si hoc non faceret. et scisso pallio ait samuel. hec scissio pallii scissio est regni. Modo tibi ueniam tecum. et sic eo honorificato coram populo rediret singuli ad propria. Samuel autem incessanter lugebat. et orabat dominum pro saule. Iste dat intelligi quod placari debet pro hiis orare quos ordinat. Saul in orone insisteret dixit dominus. Usquequo oras. ancora quia transferam regnum a saule. Vade in bethleem et sume cornu olei et unge filium ysai in regem. Et ait samuel. domine non audeo propter saulem qui interficiet me. Et dominus. ne timeas sed sume cornu olei et uitulum in manu tua et ibis bethleem qui immolaturus. et in domo ysai conuocatis omnibus filiis ut tecum comedant. ostendam tibi quod sis facturus. Fecit samuel ut preceptum erat. et ingredientem ciuitatem bethleemites uidentes quia insolitum querebant. Venisne pacifice. timentes ne uellet eos in aliquo reprehendere. Qui ait pacifice uenio. et dixit quibusdam sanctificamini quia sum hic immolaturus. Hic ideo precepit ysai. ut scilicet se et filios sanctificaret. Nec erat aliud sanctificare quam lauare se et uestes. Die autem oblationis precepit ysai ut separatim filios suos. et separauit .vii. filios suos quasi uidit falsum. et dauid in non esset nisi hiis plures quam .vii. filios. Nam dauid opilio paruus puer. et qui nullius momenti erat. et ideo pater eius adducere non curauit. sed sciendum quod nathan propheta filium coram filiis sui sic adoptauerat. et ita erant .vii. preter dauid. Intuens autem samuel filios ysai. uidit eliab maiorem filium procerum et statura. et credidit quod ipse esset quem dominus elegerat. et statim apparuit ei dominus in

De unctione dauid in domo patris.

spiritu dicens. Ego non iudico personam hominum. non est hic quem ego elegi. Interrogauit ergo samuel hysay dicens. hic sunt omnes filii? Et ille. habeo paruulum quendam qui custodit oues. Et ipse ait. uoca illum. sine eo non comedemus. uocauit. et uenit. et dixit dominus samueli. iste est quem inunges. Fuit autem dauid rubeus. uidit tamen dominus quia uolentes eum excusare non fuisse rufum propter esau. sed fuisse coloris sanguinei in facie ut puer. Et cum comedisset samuel et surgens coram omnibus unxit eum. non indicauit quid hic esset nisi postea secreto ipsi dauid. instruens qualiter se deinceps se deberet habere post unctionem dauid. spiritus domini id est audacias et calliditas quandam pugnandi recessit recedens a saule. mansit in dauid. Hic sic ideo determinat. quia spiritum prophetandi non tunc perdidit ac cepit. Postea spiritus domini malignus id est a domino permissus arripuit et saulem uexauit eum corporaliter hic nunc. In nocte quippe in sompnia apparebant ei quedam imaginibus terribilibus. surgens arripiebat arma tamquam cum eis pugnaturus. In die erat sollicitus circa aliquid. patiebatur mentis alienationem. Et cum serui eius dicerent ei. ubi haberet puerum qui sciret citharizare ad imitationem uexationis. dixit quidam. uidi filium ysay bethleemitem scientem citharizare. et peritum in talibus. Misit ergo saul nuntios ad hisay. ut mitteret sibi. et misit eum cum muneribus. honerato scilicet asino. panibus et amphora plena uino. et stans coram rege. dauid citharizabat et aliquantulum rex conualuit. Rursum philistiim congregato exercitu mouerunt terram iudea. et saul similiter commouit exercitum. ut expelleret eos. habebat autem tres filios pugnantes et fortes preter minorem filium hisboseth. Quorum unus erat ionathas. alter iesui siue iosue sicut iesu. id est et tertius melchisua habebat et duas filias. Merob. scilicet que erat maior natu. et michol que erat minor. Et facto principe militie abner patruele suo. id est filio ner fratris patris sui. eis. uolens ire in expeditionem. et quia iam conualuerat remisit puerum dauid ad domum patris. et fuit sicut prius opilio aliis filiis hysay existentibus in exercitu. Et cum uenisset saul expulit phil' a statione sua in colle quodam subterebinto iuxta tumulum ubi iacob infoderat quos furata fuerat rachel patri suo. Phil' uero in loco suo more posuerant castra. uallis eadem planitie mediante timebant sese aggredi cum bello. sed singulares scilicet leuibus armaturis induti qui ludendo se impeterent. Erat autem inter phil' quidam nomine gol. spurius id est non legitime natus gigantee staturae. de genere machis gigantis. de matre gethea hec dicebat ioseph. dicens quod .vii. cubitorum et palmi erat in longitudine huius arma mire magnitudinis. Iste confidens sue magnitudinis cotidie per planitiem discurrebat in dicens israel. scilicet Scimus uos seruos esse saulis. et nolumus ut sui sitis diu. sed quia tanta multitudo periret tractando unus de tota gente israel ueniat in duello mecum decertet. et si uicero tota gens uestra deo uro cedat. et si ille succubuerit cedite dis nostris. et hoc fecit per xl. dies. hysay uero uolens scire de filiorum statu. et sub quo tribuno esset uocato dauid de grege. dedit polentam esti.

De morte golie.

mensuram. scilicet gomor quandam quem ut supra diximus polenta dicebatur. et x. panes et totidem formulas casei tribuno sub quo erant filii sui destinauit. Dauid itaque sicut monitus uenit ad fratrem tectoria. et eos non inuenit. nam omnes ierant ad uidendum golia. sicut iam patrem. et ad duellum quilibet ex eis prouocantem posuit quod portabat iuxta fratrum sarcinulas. et incurrit ad tantum spectaculum nec istos. nec illos diligenter interrogans quid hic esset et didicit totum. et quia nullus erat ausus cum illo pugnare. et ait dauid. quid daret rex siquis cum illo certaret et respondit ei. Quod rex promiserat se filiam suam cum toto regno daturum. et dixit. ego pugnabo cum eo. Quod frater eius maior audiens comminatus est ei dicens. Vade lecator ad oues tuas paupercülas custodiendas. semper fuisti loquax et presumptuosus. qui noluit acquiescere. sed magis ac magis dicebat se pugnaturum. et ductus est ante regem. et mirabatur quod rex non eum cognoscebat. sed forte post cognoscebat nesciens de quo genere esset. Dixit itaque ei rex. frater tam iuuenis es. et ille fortis et pugnator. et dauid. ne diffidatis domine de etate. quia iam multos ursos et leones deuici. qui descendebant de montibus. et accipiebant arietes. a quibus fractis faucibus accipiens eos pro mitum predam eripiebam. et constringebam eos. et dicit iosephus de urso et leone quendam psalmum composuit. qui non est in nostro psalterio. sed post eum inuenitur in regum. Dixit et dauid ad regem. Potens est dominus eripere me tonam in baculo sic in lancea. et baculo. et ait rex. fiat dominus sit tecum. et dauid cum arma propria quibus fuit adeo impeditus quod non ire potuit. unde dixit sinite me sicut mea uoluntate ire. et dimissis armis accepit baculum et peram pastoralem uas. scilicet in quo solebat mulgere. et in posuit quinque lapides limpidissimos. id est planos de torrente lapillos. egressus est in campum fundam habens in manu et baculum. quem ut golias uidit uenientem ex indignatione dixit. Numquid canis pugnaturus ad me uenis. ueni et dabo carnes tuas ad comedendum auibus celi et bestiis terre. et dauid respondit. potius ego dabo carnes tuas auibus ad comedendum. tu pugnabis in lancea et gladio. et ego in nomine domini exercituum. Et ueniret gol. fundauit dauid unum de .v. lapidibus. et percussit frontem illius. Iosephus dicit quod fregit illo lapide galeam. loricam et captum prostrauit eum. Regum uero dicit quod primo fregit galeam. secundo loricam. tertio lapide captum prostrauit eum. quod inuenitur secundum matheum. et accedens statim ad eum abscidit ei caput proprio gladio. et tulit secum. quod conditum aromatibus postea posuit in ierusalem in signum uictorie. et gladium ut dicit iosephus. Regum uero dicit lanceam. et dedicauit domino lanceam et gladium. iuxta archam quae erat in nobe in domo aminadab. id est in familia. Ionathas ergo in tantum cepit eum diligere quod eius anima colligata est ei. et dedit ei omnia ornamenta sua. et arma usque ad balteum et arcum. phil' uero mortuo de quo confidebant conuersi in fugam insecutus est saul in ore gladii usque ad portam ascalonis. et tandem redeunte. Ionathas autem et abner statuerunt dauid coram rege. tenebat hic dare filiam suam. et uisus est ignorare de quo genere esset. et uocato abner secreto interrogauit dicens. de quo genere est ille. Et ille rex.

Viuat anima tua si ego noui eum. Si multociens accipitur pro non. ut est de si introibunt in requiem meam. id est non introibunt in requiem meam. Ita et in hoc loco exponit quidam. Viuat anima tua. id est peritura anime tue uiro. non noui eum. Vel aliter. Multotiens maxima mala solemus designare per contraria nomina. ut in iob est uxor dixit. benedic domino et morere. id est maledic. Sic et in uulgari sermone est quod a febricitante quod patitur. rex. bonum malum. nolens nominare febrem. Ita et in hoc loco. uiuat anima tua. id est moriatur si noui eum. Et non est ei data filia regis quia ipse iuuenis erat. sed mansit in familia regis. et placebat uniuersis. Saule autem ascendente in ciuitate iude mulieres cum tympanis et aliis musicis instrumentis ei obuiam uenientes cantilenas et ymnos quos ad laudem ipsi composuerant decantabant dicentes. Saul percussit mille et dauid x. milia. in multis ss. hic ubi saul multotiens audiens et sic reputans dicebat. tota fere uictoria hic attribuitur. et non mihi. Vnde motus inuidia non poterat dauid rectis inspicere oculis. sed uolens eum per se nemini reuelabat. Et forte propter hic per spiritum malignum quo eum dimisit. cepit eum iterum infestare. quod ut dauid uidit accepta cithara cepit citharizare ad mitigandum regem. quem forte ludendo tenens lanceam in manu uelut mente alienatus direxit eam uolens perforare dauid. et ipse fugit. Inuidia ergo ductus maiorem filiam suam merob scilicet quam dauid promiserat tradidit adriaeli meloitite. Deinde postea dicens. et conuocato filio suo ionatha et abner principe militie cum aliis suis secretariis. aperuit mentem suam dicens ionathe. ecce iste post me habebit regnum. te excluso in perpetuum. Furenti cui ionathas nec uoluit respondere. sed pergens ad dauid reddidit cantum. Alio die ueniens ad patrem ionathas dixit. cum uis illum interficere qui uoluit animam suam pro te ponere. qui cotidie fudit sanguinem pro te. et dixit saul. per semen israel non morietur. Vocauit ergo ionathas dauid ad regem dicens. ueni ad regem. quia diligit te. et erat coram rege sicut heri et nudius tertius. tamen manere adhuc odio in corde saul dicentis apud se. Manum meam seruabo integram a sanguine hic. sed faciam ut eum inimici destruent eum. et sic constituit eum tribunum mille militum dicens ei. cum istis ingredieris et egrediens facies bella domini. et si fueris fortis et pugnaueris dabo tibi filiam meam michol quam diligis. hanc tamen magis diligebat quam maiorem. Et rex. domine qualis sum ego. quis pater meus. non possum dare uestes conuenientes uel dotem regine. et saul. ne cures. quia rex sum ego. et diues. quam dabo tibi necessaria. nullam aliam dotem a te quero. nisi ut des mihi .c. preputia philisteorum. Iosephus dicit .c. capita. et eris mihi gener hodie in duabus rebus. id est quia gener meus quondam mihi fuisti cum promisi tibi meroph. et mihi cum do tibi minorem. Vel aliter eris mihi gener. hic. id est. r. sed habebis filiam meam. et dabis mihi .c. preputia. et in hiis duobus eris gener meus. Accepit itaque dauid mille militibus perfectus in achorum. interfectis .cc. uiris. attulit regi cc. preputia. siue capita. et rex magis ac magis ei inuidebat. unde iterum uexatus est maligno spiritu. uoluit

Quomodo saul persecutus est dd.

Quomodo michol desponsata est dd pro [illegible]

tem dd cu lacea an se citharizantem psforare. s; dd fug i domu sua. et saul pcep satellib et sectariis. ut intraret dom et ibi eu occid. Michol h pscies reuelau dd. et dimisit eu p fenestra. et fug i ramatha ad samuele. Michol uo collocans qdam imagine i lecto i uoluit cap ei pellib edor. et dic iosephus q accep epar capre callidu ut palpitaret. et posuit c imagine. Q reuib satellib iq; n ee dd. ipa die q ifirmaret. et i lectulo iacet. Q ab regssis ad rege et id anuntiatib pcep ut ipm ifirmu an se sportaret. Tad apta imagine uocate filie sue dix. qr eu illusit. et ipa se excusauit dicens. q n eu fuge dimisiss; s cap gladio a putaret. Samuel uo fuge dd i ramatha nabaioth ut eet cor sphar. n itelliges de ramatha ciuitate s; de silua qdam. s. rama iq eat loc dict nabaioth. ut habitabant cenobite q dicebant aphe. q qnq; aphabat. Samuel h n poterit p9 istituit cenobitas. uiros. s. religiosos. q simul eent et fuiret dno. h qda emdant dno dicetes. fug samuel c dd i rama. i nabaioth. et sic plan e. s; si dicat fug i ramatha, s; iterpratioe itelligedu e. i. i excelsis. h apto saul misit satellites i nabaioth. ut reduc dd q adhuc latet psequebat eu l eos. q ut illuc puenit. et uider chor aphar aphante et psallente isiliere i eos spu dni. ceper e ipi aphare. et psalle p tota die. ac nocte. Sc et tcio misit alios et id fecer. Tad ipe m saul uenies c paucis. ut adduceret captos. s. samuele et dd. qsunt c uenisset rama ad cisterna uete ut eet chor aphar. et dict e ei q erat i nabaioth. et c peuenisset ad locu. stati isiluit ieu spc dni. et cep aphare exuit uestib regalib. s. n apis. p tota die ac nocte cora samuele. Q at sup dict e q n uidit eu apli. soluit ita hebrei q samuel latitans idomo cenobitar uidebat saule. s; saul no uidebat samuele. l n uidit eu apli iregio habitu. Jntim dn saul psallet. huit dd spatiu fugiedi. et uenies ad ionatha dix. qr pat tuus qrit me interfice. et ipe ri. Neqq uiuit e. q nullu ubu pcedit ab ore pris mei q me cel. latebat tn h eu. Cui dd dix. ut h pcto cognoscas cl experiens h m. factur e cs pat tuus regale conuiuiu. p kalendis q cras er. et c eritis i conuiuio loco meo uacante si rex qsierit me. surge et habe me excusatu dicens q sum ap prem meu et fres ad celebrandas festiuitates. et stati potis ppede qle mete cra me gerat. et reuelab m. Tuc mutuo sese astrixer sacramto astrixerut. ut ueq; poss alt alti subuenires. et si alt alto p9 dcede. supstes nq dee defueti posteritati. Vc uenisset abo ex ciuitate dix ionathas dd. h m aiu pris mei c reuelabo. tu latitab i spelunca q e i ag ut e magn lapis. et tcia die conuiuij ego egdiar c pueo et arcu. et emissis ti sagittis dica puero ut affeat eas m. et si dixo ei cit te s scies pace fore t si dixo ult te s n eit pax t. Venite itaq; conuiuij die et conuiuatib respex locu dd. q eat adextis ei. et n qsiuit eu rex de dd putans eu n du purificatu et [illegible] ad conuiuiu seqti die uacuu. Inde die uidens eu abee qi indignado qsiuit u e fili ysay. Et stati surrex ionathas. et cep eu excusare sic rogat fuat. Tuc irat saul dic ad ionatha. fili mulieris ult rapientis uiru i confusioe capitis tui et tue posteritatis diligis filiu ysay. q aufert t regnu. s; p cto scias q intficiet. Jonathas uo uolens ira mitigare petens cep qrere qr psequeret dd. et ille maiori comot ira arrepta lacea q eat a tgo et pieci i ionatha. q cessit ei. et n comed die illo p tristicia. et u pmissat egsso e ad dd. et uolens c eo loq remisso puero cu archu. ueni ad speluca et uocau dd. q exies pcid ad pedes ei. fles amare. et qres abeo osiliu. V ionathas ofortans eu ait. ne timeas q q diu uixero et anelit eit i ore meo ero tec. et utq; fles grauit discess. forte se apli mutuis uultib nos uisuri. Et dfuuit dd solo i nobe. solo respectu ittius. q n erat tot sec qt solebat. Nobe ciuitas eat i finib cariatiaris ubi eat aminadab et u erat archa. missa, tabnaclm. et abimelech sacdos de gne eli. et c uidisset abimelech dd solu. i. c paucis admirans qsiuit qd hoc eet. et dd ri. se missu ee a rege ita secto p qda negocio. cu at dd fame coact itolabili. qsiss ababimelech. v. panes ad comedend. iq notari p q sol9 n eat abimelech dix se no hre panes laicos n hre posse. qm dies sabati eat. s; dix habeo panes p ponis qs remoui a mesa. qs quis no licet clib; comede tn illos dabo ub. et potitis comede si munda sut uasa pcipue a mulierib. et dix dd. si de mulierib agat munda s uasa. contuiui h ab heri et nudi tui. Porro uia h polluta e. s; scificabit hodie i uasis. q. d. comestio h [illegible] e. i. illicita. hebi at hut laica q id e. s; scificabit hodie in uasis. q. d. hodie spesatioe licita fi i nb. Aug dic h ee aphia. q. d. h uia polluta e. i. illicita. n lic clib; comede. s; scificabit i nb. i. p h scificabit qu uenit tps. qn sui acceptioe p licebit comede de mesa dni clib; sco. Dic at iosephus q de panib illis portauit sec. q nesciebat q eent tu. et ibi potuit ee u comedisset. et dedisse portasset. Na illi fuer. v. panes qs ddit eis abimelech. q unqsq; erat duor assarior. et itrogau dd. c ne h gladi l lacea. q rex c tanta festinatioe misit me q n potui sume arma. et rsu e ei. No e h glad. l iacea. n gladi golie. q tu ddicasti dno. q e p effoth coopt pallio. Effoth spale nom sacdotal uestis erat. e qnq; gnali qlib; uestis neccia ad ritu tabnacli effoth dicebat. et gladi golie erat i uolut c qbda reb ddicatis i tabnaclo. Et dix dd. da m gladiu illu. et c h fieret erat i doech idumeus Josephus tn dic sir. Jstu pfecat saul s pastorib; q u dic iosephus eat tabnaclo alligat. i. uoto obligat eat. u p aliqt dies eet i tabnaclo.

De fuga dd ad achis. et simulatoes furoris.

dd aut accepto gladio egsso e de iuda c paucis. et ueniens in tra palestinor ad achis rege geth. mansit i curia ei. int ipi fuos. et eo pautati cogto dixut sui regi. Nescis qs sit iuuenis ille. ipe e fili ysay q infec golia. de q hebe mulieres psallentes canunt. Saul. p. m. et dd. x. m. et c. q si fuauis saluu de pximo potis inimicu hre. Josephus tn dic q saul ia misat iutas ad eu. ut dd ei remitteret. et de h hmi titulu iqda pso. dd at h pscies fix se ee arrepticiu. et eleuatis pedib ius celu elat manib ad potas se idebat. saliua cadete p barba ei. q ut adduxit ad rege. rex ait. u qd adduxistis h arrepticiu m. Nne satis suffic ei i sania sua. Ecce eu exte ciuitate u recedat. et s euades ueni i iudea i spelunca odelle. odelle e i tcia nra. et dic iosephus. q odola ciuitas e i iuda. iq eat munitissim loc cda spelunce. u latitau dd. Et misit nutios ad patre. et ad matre. et fres q opprimebat. et dolebat. et uener ad eu c tota cognatioe sua. et iq oppmebat ere alieno. Et fecer de dd pncipe. et fuer c eo d. c. uiri armati. et iuit c eis i masa moabitar. et suplex petijt a rege moabitar. ut lic s habitare tra moabitar. et concessit ei rex.

Et uenit gad aphia de subito ad dd. de subito q iste aphia uenit. et no iueniunt ub. l de qb parentib eet. et dix ei in spu. vad i iuda. dimissis itaq; dd patre et matre. abiit ub. c. d. c. uiris ueni idsertu zare. et eat i. et nutiatu e sauli q dd eet i. c tot uiris armatis. et timuit. q bellicos uir eat. et mirabat un tot socios hupssi. et conuocatis amicis et osiliariis cep conqri dicens. Nunqd filius ysay dab ub domos. agros. et uineas. et facit ub tribunos. centuriones. q os coniurastis ei. et et ionathas fili fili meus ofederat e ei. et nemo e q doleat uice mea. Audies h doech idumeus surrex dicens. Ego uidi filiu hysay in nobe ciuitate cu abimelech sacdote q osuluit dnm p eo. et ih mitt e. et dedit ei panes. et gladiu golie. et ihs u. dix. et stati misit satellites suos i nobe ut adducent abimelech cu oib sacdotib qsq; iuenirent. et adduxerut ei. lxxxv. uiros uestitos lineo c abimelech. Cui saul cep iprari dicens. tu ita et ita fecisti hysay filio. dans ei pane et gladiu ee me. et ille ri. Quid ego ei fecim ca tui feci. None gener tuus e. n io tn acqeu ei saul. s; pcep satellitib et lictorib ut irruerent i eos. et iterficerent os. et ipi timentes mitte man i xos dni. i. i sacdotes hesitabant. et c pcep saul doech idumeo ut irrueret i eos et iterficeret. q stati fec. et et de pcepto reg. pgens i nobe q erat parua ciuitas qi uic. ut habitabat sacdotes itfec os qs i ueni a mario usq; ad minimu. et mulieres et iumta. excepto abiathar filio abimelech. q fug ad dd idesertu zare. et narrau ei oia. et dd ait. sagunis eor redudat s cap meu. q. d. p me mortui s. tu at sis mec. q qcq; petiet saguine tuu. petiit saguine meu. Dic iosephus q tc ipletu e q samuel sphado dix. heli noleti corrige filios suos dicens. ad huc erit tps q fiet tale qd. q qcq; audierit. tinniat abe aures ei. et dic una extiguet sem tuu. q tc fem e c oes q eant digne ei sacdotes iterfecti s.

D morte abimelec. et illor dotu.

Tc dd habitate idsrto nutiatu e ei. q phil. obsedant ceila. q eat i tribu beniami. et erat i tpr messiu. et diripiebat areas eor. i. fruct. si iueniat areas uictu c septor. et u. ociato abiathar q c fugerat. attulat sec ephoth. et uestes sacdotales ut osulere dnm. uti dix dd descede ad liberad ei. l n. et dix. descede. et pcute phil. Pcep itaq; dd. d. c. uiris ut iret. q murmurantes dixerunt. Nos n audem ee i iudea ut fugietes de deserto in desertu. et m manifestabit oib. et i inimicis. neqq ibim. Et ait dd osulam cora oib. et osuluit abiathar dnm. dix descede. et descedit dd c. d. c. uiris. et liberau ceila. et dix se i moratu don uetilaret areas. i. colliget messes. ne tm se uenirent phil. Q ut nutiatu e sauli. q dd. s. eet i ceila dix. Tradidit eu dns i manu mea. et n potit effuge. et congregans exercitu pposuit se uenire. Tuc osuluit dd dnm sub abiathar. descedet saul i ceila. et dns. descedet. Jtem dd. tradet me ciues isti ciuitatis i manu saul c. d. c. uiris. et dns. tradet. et c subitelliges n fugiens. et fug dd idsrtu zipheor ciuitas e. Jn [illegible] ziphei. et desrtu zipheor dr. et c eet ibi dd [illegible] apd

D ziphets. et q liberat dd in spelunca.

ueneri ziphei latet ad saule dicetes. dd latitat nos. tuu e descede. et nrm e eu tde i manu tua. Tuc u dict. descedit ionathas ad dd dicens. scio te regnatur p9 patre meu. uolo ut renouem pactu cora oib q soli fecim. et renouauer pactu iuratis cora oib. et osculantes se adinuice. flentes discesser. Judei dnt h n ee de historia. et ideo appuctant. Dd at pscies osiliu saul. et zipheor. fug idsrtu maioth. u eat mos qda q dicebat petra et fuit i dd c. d. c. uiris. Saul uenies idsrtu zipheor audiu q dd fugat idsrtu maioth. et habitaret i petra. et uenit usq; ad petra. i. ad mote illu itaq ipe eat i uno late motis. et dd i alio. Saul at h cognoscens cicudare cepit mote ne pss dd fuge. un tc dd tm timuit q fere desperau. s; dns liberau eu h m. Subito h nutiato sauli phil ituisse tra sua. et ea deuastare cepisse. recessit m et iuit ad expugnad phil. et exte uocat e mons ille petra diuidens. q i diuisus e et liberat h m dd a saule. x q saul se diuisit i a dd. et tc fug dd ad tutissima loca engadi. ut dnt ee uinee balsami. q itm habudat ille balsamite arbores ac si eent uinee. et no st tutiora loca illi i tota iuda. ¶ Saul habita uictoria dephil pposuitisequ dd. et eleg tria mil armator uiror electar et dix q isequeret dd ubiq; eet. et p loca sol hibicib p uia. hibices s aues meridionales habitantes i nilo. et i fluminib imud. s. aues uescetes tm de cadauerib pisciu et ispetu. hc at locu dat nb isidor itellige i l ethimol. dicens q capre siluestre dnt hibices. qi aucet q ascedit suma cacumina motiu. q s qi sol aiub; uolatib p uia. et c sensu ego psequr eu p loca hoi et iuia. Saul uo ueni idsrtu egadi. ut latebat dd cu

ita solũ

sui in spelũca qdã. & cũ intrasset ille solus diuitat ad
pgradũ uentre uinctu spelunce. & extento pallio posu
illd. q. longe a se. qd cũ uidisset socii dd. uenit ad dd di
centes. ecce quã pmisat tibi dns tradidit eũ i manu tua.
irrue in eũ. dd aut dix. nequaquã mittam manũ in xpm dñi.
i uetitũ dñi. Tunc inmurabat socii aduersus eũ. & dice
bat q. aut ipm dsereret. aut ... interficerent. & ad com
sedand tumultũ dix dd. q. pfigeret animũ tpus qo n
dns eũ interficeret usq; ad illud tempus quo ipm propriis ma
nibus eũ interficeret. & ita sedata eorũ accedens ad palli
um saul abscis cũ gladio horã clamidis. & tenuit
in manu. et cũ accepisset saul palliũ n cognoscens h re
dibat ad socios. & dd sequebat eũ dicens. pat pat expec
ta. & conuersus saul uidens eũ admirabat. & statim pcid
ad pedes ei dd. dicens ei. qr pat credens emul de me
dicentib q qra mortẽ & regnũ tuũ. tu psequeris
canẽ mortuũ & pulicẽ. ut aut credas me mortẽ tuã
nolle. ecce pars clamidis tue. dns tradidit te i ma
nu mea. & potui te interficere. s; peperci tibi. & aspiciens
saul clamidẽ suã. uidens partẽ abscisã. cepit flere graviter.
dicens. iustior es me. pepercisti n uite mee cũ posses
me interficere ... uideo q tu regnabis p me
... & iura m ut n deleas p mortẽ meã gen
meũ. & iurauit ei dd. & eo reconciliato discesser. tn
sep cauebat sibi dd. a saule. In eo tpe mortuus e sa
muel i ramatha & planx eũ isrl p more. & dic hy
storia q iudicauit samuel. xii. annis isrl p mortẽ
hely solus añ q dd eet rex. p(ost)ea uo cũ saule. xx. & uii.
annis. dd aut n oblit cauebat sibi a saule quasi ei iu
rasset ei saul. q n effunderet sanguinẽ eius. uerũtn dis
cedit de tutissimis locis engadis. qr strictus erat loc. &
n poterat i mitte. & uenit i dsertũ phara. s; sciendũ q
phara erat gnale nom toti dserto. p qd isrl dscedisse
dr. & ptrebat usq; ad fines iude. dsertũ uo ziph. erat
pars dserti phara. Desertũ maroth continebat sub ziph.
& ita q uis noia uariet s diuersitate ptũ tn unũ
erat dsertũ. & i erat quidã uir diues & potens d gnẽ caleph
noie nabal stultus. d ciuitate aman. & habebat. iii.
mil ouiũ. & mille capras. & erat uniuersa ei posse
ssio i monte carmelo. At pastores cũ quib dscendebat
ad dsertũ pharã. & fuit dd diligebat eos. & multotiens
dfendebat eos a predonib. Aduenere aut tondeos na
bal & uxor abigail dscender i carmelũ ad tondendas
oues. & faciebant i conuiuiũ consuetudine terre. misit
dd. x. iuuenes ad nabal stultũ. ut salutaret eũ
ex pte sua. & dicerent ut mitteret sibi. & sociis suis aliqd
bndictione de bonis suis. & d conuiuio. Qb; ad eũ uenie
tib & salutatib ex pte dd. ut eis pceperat. nabal q
indigne ferens ait. quis e ille dd. & respondentes dice
bant. dd filius ysay. & ipe dixit. Nonne sunt sui q conuene
runt ut fugerent ce dños. mittã ne panes & carnes
q paraui serientib. nõ faciã. & illi redeuntes nun

De morte sam
uel & nabal.

Ecce tria ppria noia
deserti. s. desertũ ziphe
desertũ maroth. & de
sertũ pharã.

ciauerunt dd. dd aut confidens nõ tm repulsã. qr tu
ipa. dix. de. uiris q secũ erant. qr iã pt. dc. cc.
ei obedieant. accingat unusq; gladio & h ueniat
inimicis meis. Si usq; mane remanserit aliqs de
domo nabal usq; mingentẽ ad parietẽ. i. usq; ad
canẽ. hebi tn dnt usq; ad dbile. qr dbiles. l lon
ga infirmitate dtenti. solent se uertere ad parietẽ. & mi
gere. uertũ nos sep dcane solem exponere. q. d. nullus
remanebit usq; ad canẽ. i. usq; ad ultia. Notãs q
cũ aliqs dicebat i lege. h m contigat n h fecero. fuerit
obligat se sacrmto. & cũ dicebat h eueniat inimicis
meis sep p h intelligebant bona. acceptis itaq; dd. de
uiris accintis gladio ibat ad destruendũ nabal uir
stultũ alus. cc. dimissis ad custodiendas sarcinulas. Cũ
aut uenirent nuntii dd ad nabal p bndictione petẽda
nõ erat i abigail uxor nabal q prudens erat & pulcra
q ut cognouit p quendã d suis pastorib qualr nuntii dd q
sepe eos iuuerant. repulsas & contumelia passi erant. ac
cep. cc. panes. & v. arietes coctos. & duos utres pleno
uino. & ligaturas uuarum passarum. & caricarum. & polentas
& ipam ascendit sup asinũ. & cep ire uersus dd. & cũ dsce
dit d carmelo ad radicẽ ipi montis obuiauit illi dd.
q loqns sociis suis d dstructioẽ. noluit eã respicere
Ipa uo dscedens pstrauit se ad pedes ei dicens. Dñe ne
irascaris nb. s; pcce. qr tu es uictor rex. & debes ee
misericors. Nabal stultus e. & nabal dr q insipiens uir stul
tus. tota iniquitas mea erit n ei. qr ego dispono de
oib negotiis domini mei. nõ ipe. Tãd dd acquiescens re
uocauit gladiũ ad pcess & consiliũ abigail. & redijt
bndictioẽ accepta. Abigail silr rediens inuenit uirũ
suũ temulentũ. qr nimis bibat. & illa die n dix
ei. Altra uo die grauit eũ increpauit dicens. q tibi dd erat
irat & minabat. Ipe uo audiens h collocauit se q
irat. & nubs ei infrigescentib infirmabat. & i. x. die
mortuus e. Q cognito dd misit nuntios suos ad abiga
il. q uolebat eã duce i uxorẽ. eo q uidat eã sa
piete forte. & pulcrã. Q rx. dñe. ego nõ sũ digna
ablue pedes suor tuor. tn exq t placet uenia
ad abluendos pedes suor tuor. & accep. v. puellas
& ascendens asinos. & cũ oi supellectili uen ad dd. &
huit eã p uxore. huit & quãda iezraelitẽ noie al
chione. Michol uo q saul pmisat ei tm tradeat
alii uiro. s. fasti. d q pea dicet. De h hebi dnt q n
erat sponsũ nom fasti. & n i paralipomenõ. alio noie
uocat. s; dr fasti pp i cptatione. suspicat n erudit
q iste cogitat q dd eet regnatus. & dlet eũ. si co
gnoscet michol. & io dd incorruptã suabat. unde
fasti dictus e. i. erudit. Cũ ad huc eet dd i desto
ziphei. zipheo fo dscedent ad saulẽ i gabaa. l d ga
baa s aliã lectã. & utrq; p stare. Si dicat i gabaa
intelligendũ e d gabaa q erat i tribu beniami ubi erat
saul. & ubi fuit mortua uxor leuite. Si uo dicat de
gabaa. intelligenda e gabaa achille q erat i ziph.

De fu
ga dd
ad a
chis.

dtexerit saul. dd latitat ap nos. descende & tradem
eũ tibi. & saul accepts. iii. milib electis armatorũ dsc
cedit in dsertũ ziphe. & posuit tentoria sua iuxta ga
baa achille. dd uo missis exploratorib s cognouit
n castra saul sursum. & accep abimelech gethei uirũ
fortẽ. & abisay cognatũ suũ. filiũ. s. sororis dd. q dic
ta e sarua. h dr filios huit. ioab. s. & abisay. & asa
el. uelocissimos. & uenientes cũ hi duob d nocte ex
plorabat tentoria. & uid oes in castris ee i quiete. &
oppssos sopno. & dimisso extra castra abimelech ipe
cũ abisay intrauit castra saul. & uenit ad tentoriũ ei. &
saul dormiebat. & abner pinceps militie. & oes sa
tellites regis. qr sopor dni. i. immisso a dno oppssat
eos. & uid astã fixã ad cap regis. & urceũ plenũ
aq. & dix abisay ad dd. dns conclusit ei aiã i manu
tua. ego gladio pfodiã iacet ei cũ tra semel. & n erit
op fo. & dd dix. Nõ uer eqd mittẽ manũ i xpm dñi. s; ui
uit dns. n cito tollat eũ dns d medio. ego eũ q(ui) i(n)
manib interficiã. & accepta hasta & uase aq pleno
recesser. & tunc stet corãt quidã. ascendesq; dd sr tu
mulũ dix. Abner abner. q subito expge fact dix.
qs e q uocat me. et dd. nõ e sitis t i isrl. q. d.
potentior. quo custodis regẽ. oes filii mortis estis.
i. digni morte. Intrauit aliqs d tra. & dcta e aia
regis i manu ei. uide ubi sit hasta & urceus plen
aq. q erat ad cap reg. Et stati cognouit saul dd ad
uocẽ & dix. Estu fili mi dd. & dd. ego sũ pat. &
rex. dd fr tuus q tu psequeris. Qr psequeris me.
Si dns incitat te aduersus me odoreẽ sacrificiũ. Si a
inimici tui collaterales compellunt me ad ydolatriã. nõ
fundat sanguis inerit. h a q dix. Si dns icit. t. ad.
m. o. s. duplit expoi p. In uet. ts. t. offerebat sac
ficiũ paliq ponebat hostia i altari sr strue li
gnoz. & si descendebat ignis d celo. sciebat dm ee pa
catũ sibi eũ. s n sciebat eũ ee iratũ. & io dix. Si dns
s. t. a. m. o. s. ad h cognoscedũ. vl alr. odoret sacrificiũ
i. ego moriar. & si q uictima. Si a inimici compel
lunt me ad ydolatriã. i. adh u ego eã adalienigenas
& ad ydolatras sanguis meus in terrã fundat. Tunc sa
ul dix. uiuit dns. nõ fundet sanguis tuus. & ita
redijt ad ppa. dd uo silr rediens ad socios. & consi
derans q totiens liberauit eũ dns a manu saulis
ad cautelã sui & suor. ne incidat i manus saulis
transtulit se cũ suis ad phil. terrã. ad regẽ. s. achis a q
p fugat simulata insania. & recep eũ rex paci
fice. q rogauit dd dicens. Dñe si inueni gratiã corã
oculis tuis. concede m aliqd ciuitatulã prope
ne ad habitãdũ. et q metropol erat n pulsi i ee cũ sociis
meis & n sim honi huic ei. & ddit ei sicelech. ci
pertinere ad geth. & erat i dd cũ. dc. uiris. Et coacti
penuria ibat ad aliq pte tre phil. ualde remo
tã. adducentes in pda infectis ubi eis. uiris
ac mulierib & mittebat d pda ad achis. Achis

uo querebat ad dd. ubi eã cepisset. & ille rediens dicebat. ubi
oriente uidee. Rex aut laudabat eũ dicens. Bonũ
fuit hinc i dd. & bellicosũ. Adhuc iste multũ infe
stabit uideã. Contig aut q phil. ierent bella adu
sus saulẽ directa hasta. & conuenerunt uniuersa multi
tudine exercitus phil. tanquã arena maris in sufficie tre
dix dd ad achi. Sciens scio q tu duces me i bella
& sciens scies qd facturus sit fuus tuus pte. Cui achis.
Ponã te custodẽ capitis mei oib dieb uite mee.
& conuener phil. i sunã ciuitate ubi fuit mulier
sunamitis. Saul silr congregato exercitu uenit usq;
ad montẽ gelboe. & cũ uidisset exercitũ phil. timuit
& maruit cor ei. & consuluit dñs adño qd eet facturus
& dns nõ dedit ei rñsũ. neq; p sopnia. neq; p sacerdo
tes. neq; p pphas. Cũ aut p sopnia uolebat dari
rñsa immolabat plẽs uictimas. & sternens in tra pelli
bus aialiũ dormiebat d sr. ponto sub capite artno
aq casti. ne paterent illusioes. P pphas uocabat cec
sor uitor qs constituit samuel. & quisq; p ullos
dis dabat rñsa. & quisq; p sacerdotes. s; tc nullo ho
tĩor ddit. Vn saul marie primescens conuocatis
suis sibi pcep dicens. Querite m mulierẽ huntem
phitonicũ spm. l uectoẽ. P dicta dr apollo q
oẽs spe rñsa dares. phitoes uocabat. eo q ipe ce
tiora solebat dare rñsa. Vectoes spe dicebant
eo q i uentre alit loqbatur. Et dixerunt ei sui. Tu
extirpasti oẽs tales a tra ista. Dns n dixerat.
nõ patieris uiuere ariolos. l aruspices. l phi
tonicos i isrl. Tandẽ tn cognouit p quendã mulierem
quandã phitonicã ee i endor et. nom ei l fluuius.
& deposito regali habitu duob tm comitat cũ eius la
tere uenit ad eã dicens. diuina m. & suscita q dixero t.
& ipa dix. An nescis q i edictũ e ut diuinare. &
ipe ait. uiuit dns. nõ patieris pp h aliq dtrimentũ.
Suscita m samuelẽ. & dic josephus. q phitonissa
n cognoscebat samuelẽ. Factis aut incantationib sr
ipa uidit samuelẽ ascendentẽ d tra i sacerdotali ha
bitu. Et dix ad saulẽ. Nõne tu es saul. qr impo
suisti ipone inueci. t. absolute ponit. & accipit p
pipostura. i. deceptioe. q sensu qr iposuisti. i. i po
sturã m fecisti. Ja samuel reuelauerat ei q ipe
eet saul. & ait saul. qd uides. & illa. uideo deos asce
dentes d tra. & cognoscens saul q adeet samuel. adora
uit eũ pcidens i tra. Et ait ad eũ samuel. Qr euo
casti me d quiete. Cui rx. saul dicens. Dns recessit a
me. & io uolo tecũ loq. ut subuenias m. qr tu sep
fuisti m ppitius. Et samuel. pq dns recessit a te
n possũ subuenire t. Et pp uictoriã amalechitaz
q n fecisti s pceptũ dni regnũ tuũ auferet a te
& dabit emulo tuo dd. & cras tu & filii tui eritis me
cũ. & e subaudies i morte l i inferno. quis caos
... eet positũ it bonos. & malos. & sic recessit sa
muel. Saul uo h audiens corruit i tra amisso

De suscitacõe
samuelis.

loq̄ndi spū. tū p' horā rediit uis ualid' ob'. q̄ p sollicitudine p duos dies nīc comedat. Et accedēs ad eū phitonissa. dicebat. Ecce ego audiui te. nolo ū grauidias me. comedas paululū panis. & nolebat comedere tād coact' p̄cib' acq̄uit. & ipa habebat uitulū pascualē. & cor carnes. & panes azimos. & dedit ad comededū eis. & comederūt. & refocillat' ē spc saul'. & eq̄tis ipe saul p totā noctē regssus ē ad exercitū oīb' ignarib'. Josephus dic q exēplū istius mulieris nō ē p'trāsiēdū silētio q̄ ē eēt gētil'. & phitonissa tāta caritate mota ē q̄ saulē. q̄ cū expulit tales a tra sua. n cogēt eū ad comededū p̄cib'. q̄to mag' fideles d'bēt eē p'mptiores ad hospitalitatē. Aug' mouet q̄ōnē utr' maligni sp̄c hāt talē potētiā n p'sit suscitare scōs. q duob' soluit modis. Vel q̄ p'missiōe di h fuit. sic q̄n p'missū ē diabolo ducē xp̄m. i motē excelsū & sup pinaculū. Vl q̄ d'mones assumūt s aeia corpa ad similitudinē illoꝝ q̄ dr̄ suscitati. & locut' ī eis. Dicēn' q̄ mēdacē eē historiā q dic samuelē fuisse suscitatū: nō. s; quoq; ymagines rer solem' nōiare noīb' rer̄ q̄x s̄t ymagines. ut pharao dix vii. spicas. q̄uis nō eēnt spice s; ymagines spicaꝝ.

[De excidio amalech.] Dictū ē q saul d' nocte rediit ad exercitū. Insequti die erat futurū bellū. In h faciēs recapitulatiōne historia dic. q̄ ē exercit' phil'. erat cōgregat' i suna. dd ē. dc. uiris erat i extremo exercitu. cū achis rege geth. & v. satrape phil'. uidētes dd. dixerūt ad achis. q̄s ē iste hebre'. q̄ dix eis. Iste ē dd fugitiu' saul' q̄ ipe psequitr. pb' & fortis pugnator. & multū sitit sanguinē ipi' saul'. & erit nbcū i exercitu. Et dixerūt. Nūq̄d meli' poterit placare irā dn̄i sui. q̄ i nris capitib'. nō erit nbcū. recedat. Achis ḡ h audiēs. ueniēs ad dd dix ū reced'. excusās se n posse aliud. Cui dd dix. Qd feci tibi. & ille. n n bonū. s; n plac satrapis te nbcū eē. Tūc dd in cū s̄s recedēs uenit i tcia die i siselech ciuitatē q̄ iuenit d'structā & d'uastatā ab amalechitis. q̄ & uxores dd. & suoꝝ filios cū oī supellectili sec' trāsportauant. Videtes h socij dd uoluer' eū lapidare ei in culpā iponētes. sedās tn̄ irā eoꝝ cōsuluit dnm p abiathar sacdotē si d'bet isequi amalechitas. & dix ei dns. isequere. & cd̄a eos i manus tuas. Insecut' itaq; eos. c. dc. uiris. uenit usq; ad torrētē bosor. & cū transisset. cp fessi erant. dimisit. cc. c sarcinul'. & cū aliis. dc. isecut' ē p̄datores. & iuēto q̄dā puero egiptio laborāte & uagāte p agros q̄ iā fere d'ficiebat. eo q p triduū n comedat. & d'der' ei panē & aq̄. & comedit. & refocillat' ē sp̄c ei'. & itrogat' r̄ndit q̄ s'u' eēt cd̄a amalechite. & p īfirmitate dimiss' a dn̄o suo q̄ uenat cū exercitu ad d'uastād siselech ciuitatē. & nc qualēs dicebat se uelle sequi eos. & dixerūt ei. posses nos duce ad locū ū sūt. q̄ ait. Iurate mihi q̄ n me īficietis n me t'detis dn̄o meo. & iurauer'. Indicate ḡ puero uener' ad locū ū phil' egssi a finib' s̄s seci epulā

tes cōgtulabāt & ducebāt eos tāq' iermes. dd. q̄ ascēderāt s̄r dromedarios fugerūt & psecuti s eos a nocte usq; ad noctē. & recepta p̄da cū uxorib' & filiis redierūt ad. cc. q̄s cū sarcinul' dimisat. & dix q̄dā filius belial. i. diabli. suscitat istis q̄ n laborauer' nobcū. n tn eis reddat' uxores. & nil dant d' p̄da. Cui dd dix. nō erit ita ī h̄ ūbo. imo habebūt ptē p̄de sicut & nos. d' uīte cp custodiēr' sarcinulas nras. & erit de dictū fuit & lex ī isrl'. ut q̄cq; remanēt i castris ad custodiēd sarcinulas hrēt ptē p̄de. Dd ūo accipiēs d' optimis illi' p̄de misit p amicos q̄ b'nfecerāt ei cū fugeret a facie saul. & h p̄da īt mitās q̄s fecit dd spāli dr̄ p̄da dd. Vn̄ ē legi' supiꝰ p̄da dd. de hac itelligit'. habita i d' p̄datorib' uictoria dd. cū s̄s rediit i siselech. & eo die ē redissēt

[Factū ē plium] int' saulē & phil'. ex h patet q totū h dictū ē p recapitulatiōne. & cū cepisset pugnare phil'. cep isrl' fugā. & pcussi rest a phil' i gelboe. & p̄cipue istabāt phil'. sauli & filiis ei'. q ipsi fortit' pugnabāt. & occubuerūt filij. s. ionathas. & frēs sui amminadab. q̄ id ē. & melchi sua. & sagittarij uulnauer' saulē. ita q̄ iā nō potat se mouē. q̄ uocato suo armigo dix. Interfice me. ne icircūcisi uenientes inueniāt me uiuū. & illudāt m. Ille at timuit iicē man' i uctū dn̄i. & dnm suū. h uidēs saul q armig' nolebat eū int'ficē. n ipe d'bilitat' uulnib' alr' potat se iterficere posito capulo i trā p ī gladij icubes s̄r cuspid' expirauit. & dn̄t hebrei. q iste armig' saul' fuit doech ydume'. q̄ uidēs dnm suū mortuū. & filios ei' sciēs q dd regnat'. p se gladio iterfec'. Corruptus filio q̄ erat i ture regalia isigna. s. anulū. armillas. & diadma. ū ill' pacificar' cū dd. Feria ē at ū isequti die p' occisione cū ueniret ad expoliāda cadauia. iuēto saule & filiis ei'. absciderūt eis capita. & miser' ea p circuitum tras suas. ū lectaret d' uictoria. Armis & eoꝝ isignū uictorie posuis itēplo di sui astaroth. truncata corpa eoꝝ tulēr' i ciuitatē bethsa. & i suspēderūt ea iuxta murū. tn̄ uiri d' iab galaad q̄ erāt fortes & bellicosi. armati uenēr de nocte. & d'posuerūt corpa d' patibul'. sepeliēr ea i nemore iabes. & planxerūt ea. vii. dieb' ieiunātes. Et dic Josephus q saul uiuēte samuele regnāuit. xviii. annis & p' mortē ei' duob'. & i. xx. Excepto tn̄ supdicto iq̄ dr̄ q filius uni' āni erat saul cū cep regnare. i. hisboseth fili' ei' erat uni' anj. & erat. lx. anoꝝ cū cep regnare. & ita saul regnuit p xl. anos. h n hīns alia solonē n dicam'. q sic i libro iudicū tps illd q erat p' mortē uni' iudicis usq; q alt' icipiebat iudicare nūabat pea d' tps subsequtis iudicis. i. & h tps illd q fuit p' mortē heli usq; q saul elect' eēt i regem. nūat i reg' ei'. & h finit p̄mus lib regū. & icip s. s; notād. q Josephus ostēdit os p̄ncipales cās. q̄ ita fu mortuus

saul & filij ei'. p̄ma. q̄ nō fec' uidictā amalech. ut p' ceptū dn̄i. Scda. q̄ iterfec'. lxxxv. sacdotes. Tcia. quia iuit ad phitonissā. [De planctu dd sup saul & ionatā.]

Et factū ē ū cū dd eēt i sisselech p duos dies p' habitā uictoriā d' amalechitis tcia die uenit q̄dam hns sparsū cap cinere. & scissis uestib'. & pcid' ad pedes dd. & itrogat' a dd unde uenit' dix d' castris isrl. & dd dix. dic m ūitatē. & ille. Fug' isrl'. & mortui ē saul & filij ei'. & dix dd. quo scis. & ille. Vulnat' saul cecidit & nō potat se moue. & ego eām p' eū & ipe uidēs q hostes imīne dix m q̄s es tu. ego amalechites sū. & ipe dix. iterfice iterfice me. ne forte ueniāt i circūcisi. & illudāt m uiuēti. & ego int'feci eū. & ih' intuit' ē iste. Et accepi d' capite ei' diadema. & armillas d' brachiis ei'. & regalia isignia & attuli ad te dnm meū. hebrei dn̄t istū fuisse filiū doech. q̄ iterfec' se ū sup dictū ē. S; q̄r q̄r dixit se eē amalechitē ē doech eēt ydume'. ad q dn̄t q duo fuer' gna amalechitaꝝ. Amalech u fu nepos esau filius. s. elifath filij esau. & ipe amalech huit filios. q̄x q̄dā remāsart iedom. & sep dicti s amalechite. & c istis pugnuit saul. d' q̄b' dn̄t fuisse doech q̄ potat id dici ydume' & amalechita. Vl possum' dicē q mēdo dix se eē amalechitā. sic & mēdo dix se iterfecisse saulē. tūc dd audiēs h sparso capite cinē & oēs q̄ cū eo erāt sedēr' icinē usq; ad uespam. plāgētes casū saul' & ionathe & isrl'. & itm itrogauit eū dd. Vn̄ es tu. q̄ ait. Fili' sū cd̄a aduene amalechites. & ex h ppedim' hc mitatū fuisse. tūc dix dd ei. Qr̄ fuisti ausus iicē man' i uctū dn̄i. Ecce ex ore tuo te iudico. & ūba tua te faciūt dignū morte. & p'cep cuidā d' suis s̄s ū interficeret eū. & ita un' putauit hre grām meruit mortē. Et ē fec' dd epitaphiū. i. lugubre carm s̄r saul & ionathā. & p'cep filiis isrl' ū cātarēt illd carm. & docent planctū. i. lugubre carm filiis s̄s. Alij dn̄t p'cep ū docēt arcū filiis. i. docēt arte sagittatioꝝ filios suos ne a phil' a sagittarijs posset uici. Carm illd notū ē oīb' iq̄ inuenitur ipatio. & maledictio motiū gelboe. i. Motes gelboe n ros. n plu. d'scēd. & nos scim' cp tpe illo n ros. nec pluuia cecid' s̄r illos. Vn̄ psitaci ille auēs dn̄t eos ihabitare p siccitatē q̄ eoꝝ n ē. q si tangat aliq̄ humore stati moriut'. Vel tr an cadet i ros. & plu. ignoram'. Soli ā eē diuisitas iuita. Motes ḡ n ros. n p. n. s̄r uos. & te plana ē cōstrō. Vl hr i. s̄r te. & te iersiue sit cōstructio h m. O. motes. ḡ. ubi ūb. nec ros. n. p. n. s̄r te. Cū i ploras dd p saul & io. & isrl'. i sichelech cōsuluit dnm p abiathar sacdotē. utr d'b i iudam. & ad q̄ ciuitatē d'scēde. & dix ei dns ut ascēd' i ebro. In historia hr i. chebro. Ap' hebreos ē i due aspiratioes. s. una p̄cedes. e. & alta sequs. s; gci uitātes tantā soni aspitatē. p ill dual' posuer' c. aspiratū & dīc chebro. nos ūo hebro. [Venientē itaq;]

[D' pa uēde dd i regem.]

dd cū uxorib' & oī supellectili i hebro. & ibi uiri iuda unxer' eū s̄r se regē. p̄mo h unct' fu a samuele i domū patris sui i signū futu reg'. scdo i hebro. i regē s̄r trbū iuda. tcio s̄r uniūsū isrl'. Et cū eēt i hebro audiuit q uiri d' iab galaad sepelierāt saulē & filios ei'. & timebat dd. eo q inimicos ei' sepellieāt. un̄ misit eis dd litas cōmdatitias. ū remouet de scrupulū timoris a cordib' s̄s. ages eis grās. q mīā fecāt cū ucto dn̄i. & pmisit remunaturū m eos. p loco & tpe. & i fine eple locut' ē q se signās eis q trb' iuda unxāt eū i regē. & si uellet p'eēt ei adhere. Et regnuit i hebro. vii. ānis & dimidio. forasse nō solū s̄r trbū iuda. s; p' duos āno i uniūsū isrl'. tū i eāt cap reg' sui. & huit i. vi. filios. d'. vi. uxorib'. & poñ istoria noīa omīū. s; nos noīa tāi tm ponem' d' q̄b' ag' historia. p̄m' fuit amō. s; dimittam'. Tci' absalō q̄ huit d' maacha filia ptolomiāi regis. Qrt' fuit adonias. & d' his ita ag' historia. Vn̄ nos dimittam'. Sm. & vi. Sextū uo huit d' uxore aglausu. egla. & dn̄t hebrei q ista fuit michol uxor ei' q̄ reddita fu ei. p'. ii. ānos ad adūtū ei' i hebro q mor falsū cū iueniat q ipa mortua fuit i partu cp d'risit dd saltātē añ arcā. & q ū huit n illū q̄ fuit p'ea p logū tpe. Josephus dic q vi. filias huit d' agla nathā. In historia n iueni q huiss filiū qui diceret nathā n nathā p pha. q̄ adoptauit filiū. un̄ q̄dā rep'hēdūt bedā d' q̄dā glosa q ē s̄r lucā. ū lucas texēs genealogiā x' p nathā filiū dd. nō adoptiū s; nāle ē ex historia n p'sit h hēri. s; tm ex iosepho.

[D' regno ysbosech.] Mortuo saule abner p̄nceps militie n q̄escebat. s; ulat p trb; ducēs hisbosech filiū reg' p manaim. i. p castra. & unxit eū i regē. Ita expont q̄dā p manaim. s; meli' ē u dicat. ducebat ad manaim. & unxit eū i regē s̄r xii trb'. Manay loc' ē ū iacob uidit scalā erectā. & āglos. & uocauit locū illū manay. i. castra. & i illo loco unxit iste hisbosech i regē. q̄ ū audiuit q trb' iuda unxisset dd i regē idignat' ē & orto domestico bello i iuda. cū una & eād gns eēt diuisi s̄t. & cepūt pugnare. xi. trb'. c' trbū hē iuda. Et hisbosech cōgregato exercitu misit abner p̄ncipē militie cū exercitu cc dd. Dd s̄r cōgregato exercitu cōstituit p̄ncipē exercit' ioab filiū sororis sue. s. sarvie fr̄e abysay. & asael. & misit cc abner. & uener' utq; exercitu i gabaon iuxta piscinā q̄dā. ita q uni' erāt exercitus pte. & alt' ex alia. & dix abner ad ioab. nos frēs sum' q.d. d' ead gēte sum'. q̄r uolum' nos iterficē mutuis uulnib'. s; exeāt d' castris nris. xii. & alij. xii. d' tuis & ludāt corā nb ad expiēdū q̄s nrm fortiorē exercitū hēt. & placuit h ioab. & hic in. xii. egdieētes. & q uniq̄sq; accep cōpatē suū. ū dic ystoria. mutuis uulnib' ceciderūt. & ex illa die uocat' ē loc' ille agr robustoꝝ. Josephus tn̄ cōmg'. & s̄ci i isto loco cōuenerūt decetes. q xii. ex pte ioab iterfecer' alios xii. & ioab uidēs suos supasse. n expectauit. s; stati īuasit cetēm exercitū. & isecuta s eos p totū diē. & te asael frat'

ioabh et abisay qui erat velocissimus quasi unus ibat equus et
erat similis in velocitate fugacibus capreis. omissis ceteris inse
quebatur abner volens eum interficere. et dixit ei abner. Decli
na ad dexteram. vel ad sinistram. ne cogar te interficere. et
non audeam levare oculos coram fratrem tuum ioabh. et ipse nole
bat eum audire. Abner autem retorta hasta. percussit eum
in inguine et in mortuus est. Post quam dum alii fleret ioabh et
abisay videntes fratrem suum mortuum non plangebant. sed
potius acrius excitati furore insequebantur abner. et cum
declinarat dies recluserunt abner cum tribu beniamin in mon
te aque ductus. et posuerunt castra e contra. et dixit abner
ad ioabh. Quare persequeris fratres tuos nescis quod leones in
clusi. iracundiores. et truculentiores fiunt. Et tunc dixit ei
ioabh. si hodie a mane dixisses talia verba pacifi
ca non fuissent vos insecuti. et tunc insonante bucina re
vocato exercitu rediit. et requieverunt per totam noctem re
colligentes cadavera. et sic redierunt ad propria. et fuerunt mor
tui ex parte hisboseth. ccc. et plures. et ex parte david. xviii
cum asael. et tulerunt fratres eius asael in bethleem. et sepelierunt

De morte abner.

eum in sepulchro patrum suorum. Cum esset igitur intestinum bel
lum inter domum david et domum hisboseth. peccavit abner
hoc modo. Saul habuerat concubinam quandam nomine resfa. et post mor
tem eius cognovit eam abner. hoc autem erat opprobrium in israel. ut
aliquis suus cognosceret concubinam domini domini sui. Cognoscens
autem hoc hisboseth dixit ei. Quare ascendisti cubile patris et
maculasti regnum. Tunc dixit abner. Numquid hodie ca
nis factus sum apud tribum iuda. et david parte. Cum iuraverit dominus
se datum regnum per samuelem. q.d. ita vel et inmundus
canis factus sum parte. quod subtraxi regnum david. hoc est hic eve
niat mihi nisi ego revocavero israel ad david. Isboseth qui no
vus rex non fuit ausus contra eum dicere. Tunc abner latenter
misit nuntios ad david. ut haberet secum amicitias. et ipse
revocaret israel ad eum. Hoc audiens david promisit se magnas
habiturum amicitias. et remisit nuntios quod numquam faceret
eis videre nisi in signum huius rei redderet ei prius michol uxo
rem suam. Abner tamen misit ei nuntios vel scribens hisbo
seth. ut redderet ei uxorem suam. et ipse clarius consilium
ut redderet. quod fecit david et reddita est ei michol. Fasti
dio vir eius secutus est eam usque ad barari flens. et sic
recessit. Abner vero circuiens civitates et tribus dicebat
vos multociens dixistis michi quod volebatis habere regem
david quia dominus unxit per samuelem ecce tempus et locus. et venien
tes ad tribum quam hisboseth constituat qui custodem sui
capitis. dixit ei illud idem. et ipsa ei acquievit. et tunc venit
abner cum xx. viris honoratis ad david. et recepit eum
david honorifice. et iurantes se adinvicem inierunt fedus et
amicitiam. et ita recedebat abner et eodem tempore venit
ioabh et abisay cum clientela sua cum magna preda. et a
micitate quod abner in confederatus erat david. iratus est valde
cogitans quod si ille esset in amicitia david. amitteret per eo
locum suum. unde venit ad david. volens eum removere a ta
li amicitia dicens. Quare recepisti abner pacifice. Nes
cis quod ipse est strenuus. fortis. et dolosus. et venit ut ex

ploraret secreta tua. ut sciret per hoc noceret tibi. et non potuit
ei persuadere ut deficeret ab amicitia eius. Quo viso
statim recedens abeo misit nuntios post abner. qui iam
ierat per xx. stadia ut rediret ad david. quod ad huc ad
volebat secreta ei loqui. et tunc rediit abner ioabh et
abisay exeuntes ei obviam extra civitatem pacifice eum
receperunt. et dixit ioabh ad abner ut diverteret aliquan
tulum. quod volebat secum loqui semoti. et cum divertisset
evaginato gladio perfodit ioabh latus eius. et interfecit
eum. Quod audiens david valde fuit iratus. et non magis se
excusans a tanto scelere quod consilio suo non fuisset perpetra
tum maledixit ioabh dicens. Non deficiat vir fluens
semine neque vir leprosus tenens fusum neque cadens
gladio. neque indigens pane. Quare autem dicitur de domo ioabh
vir fluens semine. hoc est laborans hac infirmitate neque le
prosus tenens fusum. hoc scilicet ad vitam non exponitur. Tunc quidam
dicunt. tenens fusum id est ventilabrum. leprosi enim habent vel
consueta facere. solent tenere ventilabrum in manu quo re
movent muscas. et solent illud tenere digitis ac si
esset fusum ut suavem ventum sibi faciant. certa patet
vel in israel cognosceret. quod eo ignorante factum erat hoc scelus.
fecit david lugubre carmen super abner. et precedentibus
viventibus ipsum cadaver. plangentibus et dicentibus illud
carmen ipse plangens cum senioribus sequebatur post. et sepelli
vit ipsum in hebron. quod facto rogatus a familiaribus
ut comederet ait david. non comedam hodie. Numquid filii
sarvie potentiores sunt hodie quam ego. Ego dicatur
rex sum. id est novus et iste fuit vir unus in israel. q.d. ego sum no
vus rex et exiit fama in israel quod sic fecit david in principio
regni sui. hisboseth audiens hoc dissolutum est cor eius.
et timuit valde et inprimis post mortem eius. Mortuus est
autem hoc modo. Erant cum eo duo fratres filii remon. scilicet reca et
boana. olim milites eius familiares. et tunc inimicabantur
ei. et quod nulla pestis peior quam familiaris inimicus
dixerunt. Nonne filii ionathe primogenitus magis
debet regere quam tu. Ionathas autem habebat filium nomine
misiboseth. et erat claudus utroque pede quod ei sic contigit.
Mortuo patre eius nutrix timens david fugiebat cum eo.
qui cum esset v. annorum cadens ab humeris eius confractus est
et claudus effectus utroque pede. hisboseth audiens quod
fratres sui contra se tractarent iussit eis ut recederent a facie sua
et affirmulta. Ceperunt de morte eius cogitare. et venientes
tempore tricee messis acceperunt fasciculos frugum quasi vole
rent cum donis ad regem venire. et pro ... in au
la calore solis. scilicet dormiente ancilla hostiaria purgans tri
ticum ad hostium. forte sibi obdormierat. et sic invento aperto
hostio intrantes ipsi fratres ad regem dormientem inguinem
vulneraverunt. et abscisso illius capite per totam noctem euntes
attulerunt ipsum ad david dicentes. Ecce caput inimici tui qui
petebat sanguinem tuum. et narraverunt ei causam et modum
quibus ipse dixit. Os vestrum locutum est quod vos interfecistis
innocentem et dormientem dominum vestrum. et iussit fratres suos
ut interficerent eos. et amputatis summitatibus manuum

De morte ysbosethi et de secunda unctione david super omnem israel.

et pedum suspendit eos. Mortuo igitur hisboseth. seniores
et maiores tribuum venerunt ad david in hebron. et dixerunt ei.
Ecce os nostrum et caro nostra es. et sicud dereliquimus patrem de bes.
dimittere. et adierunt et unxerunt sibi regem diebus ad
ebar(us) pristinum statum. et volumus ut regas super nos. Et ut dicit iosephus
convenerunt multa armati et fortes per tres dies. et in tertia die
unxerunt eum in regem super universum israel. et ita huius de david
unctionibus david. et de hac ultima unctione huius titulus sunt
psalmi. Dominus illuminatio mea. et dicit ystoria quod filius
xxx. annorum erat david cum cepit regnare. et vii. annis et dimi
dio regnavit. et xxxiii. annis in ierlm. et sic regnavit xl.
annis. Sed contra quod vii. menses pretermittuntur. et solvitur hoc
duobus modis dicentes quod quamvis unctus fuit in regem super tribum
iuda infirmabat tamen per vii. menses tamen quod deportabat devi
ta. et tulit ut huic regalia insignia. et non inutante in
regno. vel ita dicitur quod quando absolon filius eius persequebatur eum
egressus est de ierlm. et transiit iordanem. et illa persecutio
duravit per vii. menses. et illi non computantur in regno. Cum esset
De david expugnante ierlm
igitur unctus in regem in principio sui regni. voluit facere aliquod
memoriale. et congregato exercitu obsedit ierlm. Ut dicit
iosephus. d. anni iam fluxerant ex quo iosue introduxerat israel in
terram promissionis. et ierlm multociens attemptat contin...
scilicet sub urbana. sed numquam civitatem poterat habere. immo semper
iebusei obtinebant illam. et tunc obsedisset eam. statim de facili
cepit suburbia. In civitate vero erat quidam mons qui dice
batur syon. in quo erat quedam turris munitissima que dicebatur
in medio. ad quam confugiebant cives. et tunc in derisione exerci
tus. acceperunt claudos et cecos. et posuerunt eos super muros
et improperabant eis dicentes. non istos eiecitis non poteritis intrare.
Unde postea fuit proverbium in israel. ceci et claudi non intrabunt inte
rius domum. Facto templo a salomone constituti sunt de leviticis
custodes ut alieni et immundi scilicet gentiles non ingrederentur templum.
et tunc coercebat tales dicebant illi. ceci et claudi non intrabunt.
q.d. non post abiecistis immunditias non poteritis ingredi. Hoc videns
david promisit se facturum principem milicie quicumque prius ascenderet
locum illum munitissimum. et tangeret fistulas domatis.
Erat autem tunc princeps milicie ioab super tribum iuda tantum.
Dicunt quidam fistulas hic vocasse quasdam vias subterrane
as quibus illi qui erant in loco illo poterant exire et ingredi.
Sed melius est ut dicamus quod intra illa plana superiora tecta et
illa vocantur domata. in quibus sunt quedam canales ad percipiendas
aquas. quos vocavit fistulas. et nemo poterat aggredi locum
illum nisi per foramina que erant canales. et tunc laboraret
ad hoc ioab primus ascendit. et cepit clamare ut daretur sibi
promissum premium. et ita capta est civitas. et tunc david in illo
munitissimo loco fecit plura edificia. et munitiones
et habebat amicitiam cum tiram rege sydoniorum. qui
mittebat ei ligna cedrina et carpentarios. et per te
illam civitatem. vocavit civitatem david. et posuit in capite
et tamen regni sui omnibus diebus vite sue. cum quibus invenit
in septris civitatis david. intelligens de ista parte civitatis
et habuit in plures concubinas. et uxores. et filios xi. Item
quos dicitur fuisse natham. sed huic fecit quod dicetur est natham

quo mortuo bysay adoptavit nepotem. scilicet natham in filium
et hec intelligimus fuisse numeratum inter xi. filios. Dicunt tamen
quidam quod habuit quendam filium de bersabee qui non vixit nisi per viii.
dies dicens natham. adhuc erant huic libro. nati sunt david xi.
filii. quod non videtur posse stare. cum ante viii. dies nulli impo
neretur nomen. capta civitate imposuit ei nomen david. et
vocavit eam ierlmam. Nos invenimus in psalterio tamen fuisse
De nominibus civitatis ierlm
nota huius civitatis. primo in diebus abraam. et melchisedec
dicta fuit salem. unde melchisedech dictus est rex salem
postea dicta est iebus a quodam potente qui ibi vocabatur a quo di
cti sunt iebusei. Deinde fuit in munitionibus vocavit eam
ierlmam. et fortasse primo dicebatur solima id est munita
solima. Jero. ... munitum dicitur. postea salomon filius david
filius david videns quod nomen illud poterat adaptare nomini suo
vocavit eam ierosolamiam. sed istud nomen parum duravit. postea cor
rupta lingua fortasse dicta est ierosolimis. In eius ...
... post destructionem vero factam a romanis. helius adrianus
reedificans eam vocavit eam a nomine suo eliam. Reedifi
cavit eam in alio loco quam prius esset. unde locus qui dicitur calvarie
ubi christus crucifixus fuit. cum tunc extra esset extra civitatem. quod nunc
Quomodo david vicit philisteos.
ierlm dicitur in districtu. Audientes philistei quod david unctus esset in
regem super universum israel. congregavit exercitum non solum
de terra sua. sed ut dicit iosephus de terra assiriorum. et intran
tes terram eorum venerunt usque ad vallem raphaym que dicitur
vallis gigantum. ut postea dicetur. David sibi congregato exercitu
consuluit dominum. et dixit ei dominus ut iret. quod traderet eos in ma
nu sua. progressus igitur david adversus philisteos. fugavit eos in ore
gladii. usque adeo quod fugientes dimiserunt deos suos. id est ydo
la argentea et aurea. quibus allatis ierlm. et conflatis re
posuit aurum et argentum. Iam enim habebat in mente ut
faceret domum domino. Salomon enim non tamen de suo edificavit
templum. sed etiam de multis aliis que pater suus ei dimiserat.
locus autem ille ubi david philisteos devicit. vocatus est baal. phara
sym. id est divisio deorum. Baal generale nomen erat deorum. Phares
divisio dicitur. dicitur est quod locus ille baal pharasis. quod in di
visi sunt ydoli sui. Philistei tamen congregato exercitu ve
nerunt usque ad eundem locum. scilicet vallem raphaym. et david consuluit
dominum. et hic notatur magna humilitas david. quod semper con
sulebat dominum. et dixit ei dominus. quod alio modo quam prius aggre
deretur eos. hoc scilicet modo. postquam tu venies ex adverso pirorum. quod
forsan habundabant in arbores ille. Josephus autem
dicit ex adverso fletuum. quod fortasse agro erat nemo ...
circa arbores erant poma dicebantur eorum quos dicitur flentes. quod non
poterant eis subvenire radices. et cum audieritis sonum
tumultus gradientis super cacumina arborum. irruetis in eos. Sci
dunt spiritum fuisse immissum a domino gradientem super cacu
mina arborum ad terrorem philisteorum. et fecit david ut consilium dominus
et fugavit philisteos in ore gladii. usque ad gazam civita
tem. quod terminabat iuda. et rediit ierlm. et iam quasi con
firmatus regebat in pace. et voluit hostias sollemp
De reductione arche in israel.
nes offerre domino. et archam domini in ierlm adducere
de domo aminadab. Invenerunt quod archa erat in ga
baa. Josephus dicit quod erat in cariathiarim. Alii quod in nobe

ubi pot ee q i ill. xx. annis archa ⁊ tectorium
de cuferebat de loco ad locu. s; tn sep eat i domo. i.
i familia aminadab. ⁊ tecedit i mothlo iux domi
sua tectoriu de cortinis tm. ⁊ pellib ad reponed
archa. qr eas huit qs moyses fecat. s; auru.
⁊ argentu oflau. ⁊ reposuit. ⁊ alias tabulas
⁊ colupnas i posuit. ⁊ misit p os fines isrl u os
seniores quenirent qr uolebat archa dni affe
rre i ierlm. ⁊ fuer os electi isrl. xx. milia. ⁊
erat duo filij aminadab. oza ⁊ aio ante archa. ⁊ isti
duo accipientes archa posuer ea sr plaustru. (i duo boues trahebat plaustru pcedentia oza u seque plaustru)
⁊ dd statuit. vii. choros iuuenu q cu tipanis.
⁊ musicis istrumentis psallentes pcedebat archa
⁊ cu uenisset usq; ad area nachor q eat ex ierlm
boues ceper recalcitre. ⁊ plaustru ⁊ archa titu
bare. oza q seqbat etru titus ne cadr archa. di
rex manu u sustetar archa. ⁊ stati pcussit eu
dns p temitate sua. ⁊ arida fca manu ei mor
tu e. Sci dnt q h fuit temitas q cedes pcepisset (de pcussione oze)
u leuitis s; his humis poartaret archa. ipi posu
erant sr plaustru. plaustru uo datu eat ma
ritis. ⁊ gsonitis. q portabat sellectilia tab. u
caathitis. q portabat archa. ⁊ pp hac temitate
pcusso. Josephus dic q ndu eat oza sacdos. ⁊ n li
cebat n sacdotib tange archa. Jere. dic iudeis de qu
tinetia sacdotu. q ten nocte dormierat cu uxore
⁊ ita duise cae assignant temitas oze. Videns h
dd. timuit archa aducere i domu sua. ⁊ eat ibi
i agro qda leuita paup q uocabat obethedo.
Josephus dic illu getheu. ⁊ posuer archa i domo
ei. ⁊ ibi misit ita fcs e diues. ⁊ ueni bndictio
dni sr eu q os i uidbat ej. Tuc dd uidens h.
uoluit adduce archa i domu sua. ⁊ ueniens
cu uniuersa mltitudine pcep sacdotes acciper
archa sr humos. ⁊ portaret. ⁊ ipe eruct a re
galib [struck] idumtis. ⁊ idut effoth lineo cu
leuitis pcedes archa psallebat cu tipanis. ⁊ mu
sicis istrumtis. ⁊ cu tato honore. q qn illi q
portabat icesserant. vi. passib sep ponebat ar
cha. ⁊ imolabat i uitulu ⁊ oue. ⁊ ariete co
ra archa. ⁊ reposuer ea i tectorio iux domu
dd. ⁊ i rediet ad pa. ⁊ pt carnes sacficior
q poterant oib suffice. dd misit unicuiq; torta
panis. ⁊ assatura bubali ⁊ simila frixa oleo
⁊ h fec p tota ciuitate. ⁊ cu ipe dd rediret
ad ppa domu. michol q uidat p fenestra eu
iduti cu aliis ⁊ psallete. idignas ait. ha q glosus
fuit hodie rex isrl. q nudaui lata sua cora
adulescetul. ⁊ fact e taq uni de scurris. ⁊ dd
dix ei. Pat tuus saul qr noluit humiliari
amisit regnu. ⁊ tibi e m. ⁊ io adhuc ego
uilior fia. ⁊ mag humiliabor. ⁊ luda cora
dno q elegit me. ⁊ h qi ocludit historia.

g io n huit michol filiu usq; i die mortis. ⁊ fo
te huit alios an. s; ab illa hora oclusit dns uul
ua ei usq; ad morte. ⁊ ipartu mortua e. hebrei
dnt q n huit n unu filiu. ⁊ i partu illi mor
tua e i hebro. Qr bn potuit ee. qr qms dd ia eet
i ierlm. tn adhuc habebat domu ⁊ familia i he
bro. ⁊ i eat michol. Josephus dicit oib his certu de
fasti. s. alio uiro huisse. v. filios. ⁊ dd pea unu
⁊ i partu mortua e. Postq huit dd genuina uic (+)
toria de phil. ⁊ hrs ia qi ppa domu ⁊ mansionem.
⁊ ofirmatu eet ei regnu uoluit face domum
dni. ⁊ uocaui natha pphaa ad se. Oia h faciebat de
osilio dni. ⁊ dix. Nuqd bonu e q ego habito i do
mo cedrina ⁊ laqata. ⁊ archa dni e i obubraclis
pelliu ofule dnim si de bea ei face dom. Tuc na
tha n habebat spm pphie. qr spc dni n semp
tangebat corda pphar. ⁊ apiebat ora eor. ⁊ dix ad
dd. Fac q bonu e uidr. qr dns e tec. In nocte aute
reuelaui dns uolutate sua natha. ⁊ mane ueni
es natha ad dd dix. No facies m domu. Non e ab ex
itu egipti habitaui i motu. ⁊ n iqere. s; i tetoriis
Nuqd ego dixi alic tbui. u fac m domu. n feci. tu
educa filiu de femore tuo. ⁊ stabilia. ⁊ firmabo
regnu ei. ⁊ ipe faci m domu. ⁊ siqniq; neqter
egit ego corripia eu i uirga uiror. ⁊ mia mea
no dispga ab eo. q. d. ego dabo t filiu. s. salomone
⁊ facia eu regre i pace. ⁊ edificabit m teplu. ⁊
siquq; neq egit declinado lata sua ad alienigenas
uxores. ⁊ ca earu ad ydolatra. tn corripia eu i uir
ga uiror. i. p reges uicinos. q ⁊ fec. Pea ⁊ mram
m. n. d. a. eo. hic uoluit qda hre q salus sit salo
mo. historia no dic. qr distulit edificatione tepli
usq; ad salomone. S; Josephus dic. qcq; fuerat ab ex
itu de egipto. duces. v iudices. t reges. oms qi i motu
fuer. ⁊ no huer ppa tra. ⁊ regnu usq; ad salomo
ne q huit regnu firmu. ⁊ io uoluit dns u ipe
edificaret s teplu. Audiens h dd stati iu ad tetoriu
⁊ pstrat humi texuit loga oroe cora archa. pci
pue agens gras do de stabilitate regni pmissa filio
suo. Pea i surrexit dd cu phil. q adhuc u potant eni
gebat tbuta audens. ⁊ abstulit frenu tbuti a
phil. i. no tn liberauit suos attbuto phil. tenes illos
i manu sua. Pa oiuit se ad moab. i. ad tra moabi
tar ⁊ mis e funiclo ad eqns tre. i. sic tra solet di
uidi funiclo. ⁊ dat ps um. ⁊ ps alij. ita ip puolu
tate sua diuidbat tra eor. ⁊ cu uolebat dabat. ⁊ cu
uolebat auferebat. ⁊ fec ea s tbutaria. ⁊ misso
e ea duob funiclis. s. funiclo mortetu. ⁊ funiclo
uiuetiu. qr qs uidbat fortes ⁊ feroces ad bellu oc
cidbat. ⁊ alios dimittebat uiue. Pea i surrexit dd cu
adedezel rege sirie sobal. ⁊ debellas eu uic amal
tos i fec. ⁊ iugales ceruu. i. eqs terestes cu subner
uauit s crurib. c. cu i finita supellectili i auro. et

argeto. adedezel uo fugiens i siria damasci. uiu oggato
exercitu i eod loco pugnat. ⁊ uic eu dd. ⁊ i fec. ⁊ sulit i fi
nita pecunia cep i auro ⁊ argeto. ⁊ i here chorinthio
hes corinthiu pciosi e auro. ⁊ argeto. de h y here biett.
legim salomone fecisse i teplo pciosiora auro ⁊ argeto.
Dic au ysidorus qr n e uena aliq heris q sit pciosior
uena auri ⁊ argeti. s; i corinthio eat teplu iunonis
t sol i q eat i finitas [gentas] auri ⁊ argeti. ⁊ heris. ⁊ iux eat
colupna auri ⁊ argeti. mag. q pcedebat i altitum
p. l. cubitos athenienses obsideres ciuitate illa succede
ea. ⁊ ex illa mltitudine auri ⁊ argeti ⁊ heris i uni
oflata facta e hes. mirabil coloris. usq; adeo q tale
n pset ei dare humanu artificiu. ⁊ illd dr escori
thiu q pp colore pciosi e oi auro ⁊ argeto. ⁊ tota
illa pda auri ⁊ argeti q huit dd i bell ill dedicaui
dno nil i ppos uso s retines. ⁊ reseruaui filio suo ad
dedicad teplu. Veniens at dd i ualle salinar ostituit
t tuphale archu i q os uictorias suas de scpsit. ⁊ it
fec i xii. milia. s; i fec. xviii. milia. ⁊ fec idumea
tbutaria s. ⁊ n dnt hac pphia fuisse ipleta ma
iora fuis minori. Audiens rex emath. i. antiochie q pa
dicta e reblata. q dd i fecat i imicu suu adedezer.
misit filiu sui iora ad dd cu mag pecuia. ei gras red
des. qr i fecat i imicu suu. ⁊ reposuit sibi pecunia
illa. Postq posuit historia gentes qs duic. ⁊ s tbuta
rias fec. ponit illos q perat i domo dd. Joab eat
sr exercitu. Josaphath eat acomitaris. i. cacellarius. Jose
phus dic q accomitaris e ille q pubica negotia regit
i analib poni. Sadoch ⁊ abiathar erat sacdotes. alt
de familia eleazari. alt de familia ythamar. Assirias
eat seba. q qda fca reg redigebat i scptis. Bana
nias eat sr ferei ⁊ serei. due familie fuer fere
ti ⁊ feretii. qs int ceteras ostituit dd custodes capitis
sui qb peat bananias. q nuq recessit a dd. Filij
dd erat sacdotes. no q fugerent sacdotali offitio. s;
sacdotes. i. honorabiles i domo ei. Sacdotib h debet
honor ⁊ reuerentia. ⁊ cu i eet dd i pace recordat e
iuramti q iurauit ionathe. u e regtis misericordie
agret cu semine ei. ⁊ uocatus Kuis suis dix. Estne ali
qs supstes de stirpe saul ⁊ ionathe. Ipi at respoder
nescim. s; e qda siba q fuit armig saul. ipe scit
h p q. dd noui q mifiboseth claudus utroq; pede fili
ionathe ad huc uiuebat q m latitabat i machir
⁊ pcep u duci eu ad se. cu aduenisset. ⁊ pcideret ad pe
des dd. ipe ait. bona spe habeto. qr facia [tecu] mia sic
iuraui pat tuo. ⁊ pcep sibe u qret os possessioes
saul ⁊ ionathe ad op ei. ⁊ ipe siba eet. cu. xv. fili
is suis Kuis ipi. ⁊ ut eet mifiboseth i domo dd co
ra eo i mensa taq un de filijs. Interim mortuus e na
as rex moabitharu. amic dd. q mlta bona fecat ei
⁊ freqt recepat eu cu fugeret a facie saul. Q au
dito dd misit nutios suos ad amo filiu ei q eat
ad holescetulus. s; ia rex substitut e cu mag pecuia

Q amo rex moabitaz dehonestauit nuncios dd.

ad osolad eu. ⁊ oblata pecuia osolabat eu expte dd
Tuc fui amo latet uenientes ad eu dixrut. Nescis qr
dd ho bellicosus e. ⁊ i cussitates gentes os fec s tbuta
rias pt nos. m audita morte patris tui misit istos
ad exploiad adit. ⁊ ofinia tre tue. u pa ipe ueni
at ⁊ faciat s tbutariu. Qd ipe cedens magna oumne
lia i tulit nutijs dd. Abrasit h eis dimidiu barbe.
⁊ uestes sr nates abscidit i q posteriora eor erat dis
coopta. ⁊ i coegit eos recede. Audiens h dd madaui nu
tijs u duitent i iericho. ⁊ eent i donec cresceret bar
be eor. ⁊ t ignominiosi n appareret i ospectu ei
⁊ oggato exercitu pfec exercitui ioab. ⁊ abisay frem
suu. ut irent cu amonitas. Ammonite sitr h audie
tes oggauerut exercitu. ⁊ n tm de suis s; ⁊ uniqs de siria.
sobal roboth ⁊ as bitot. ⁊ de alijs locis. ⁊ cu uenisset
ioab cu exercitu i rabath ciuitate amonitar q eat qi
metropol. amonite diuiser exercitu dimitteres ext
i capis aduocatos. ⁊ alij erat qi cca portas ciuitatis
Joab sitr diuisit exercitu i duas ptes. ⁊ misit abisay
frem suu cu amonitas cu medietate exercit. ⁊ ipe cu
alia medietate iuit cu aduocatos. q taq alienige
ne ceper fuge. Amonite uidentes suos fuge siti
ceper fuga. ⁊ i habita uictoria ioab cu mag pda.
⁊ i finita supellectili redijt ad dd i ierlm. Jt amo
nite oggauerut exercitu a pluione. ⁊ dd sitr. ⁊ ipemet
dd pugnas cu eis obtinuit uictoria. Et adhuc amo (de morte urie.)
nite n acqescentes oggauerut exercitu. ⁊ dd sitr og
gato exercitu eo tpr. s. q solet mitte reges exercit su
os i expedictione. s. i ueno tpr. misit ioab cu exercitu
cu amonitas. ⁊ ioab ueniens obsedit [struck] rabath q eat
metropol amonitar. ⁊ dd remasit i ierlm. ⁊ pax
uic eu q bella n poteret uice. Na cu ad huc eet
ioab cu exercitu i castris. et ⁊ archa dni. dd cu eet i do
mo sua qda die calore dabulans solus i plano p domi
tione uidit i solario opposito muliere lauate se.
pulcra nimis. ⁊ placuit s. Sci exponunt lauate
i. ungete se unguentis more patre. Josephus dic. la. se.
aq frigida cu calore. ⁊ qsiuit q eet illa. ⁊ dictu e
illi q eat bersabee uxor urie. ⁊ misit pea latenter ⁊
cognouit ea. ⁊ ad otactu reg scificata e. i. purifi
cata e ab i mudicia sua. In mudicia mulieris dr
menstruu. un odretu mstrui arcet ab igssu scor.
⁊ ut dnt phisici p oceptione cessat mstruu. ⁊
ex illo alie parte i uto. ⁊ io cu debuit dice ad otac
tu reg ocep. dix ex polles. ⁊ cu psensisset bersabee se
ee grauida nuciauit regi u pudis i famie sue. ⁊
piclo. ne cogito adulterio lapidaret. ⁊ stati misit
dd ad castra u rediret uria. ⁊ nunciaret ei de euentib
belli. q cu uenisset ⁊ nuciasset dd q agebat i ca
stris dix ei dd. Tu laborasti. Vade laua pedes tuos
⁊ qesce cu uxore tua. p aliqt dies pea redisurus
ad castra. ⁊ cu recedes secut e regi cib; ⁊ noles ig
di domu comedit i porticib palatij. Alia die cu

audiss; dd q no igsso fuiss; domu sua uocato eo qsi
uit qr h fecisset. 7 ait. Neqq dne. qdiu archa dni 7
ioab dns meus 7 fres mei sunt i castris igdiar domu
mea. te dix ei rex. hodie eris mec. cs dimitta te
7 illa die comes ad mensa reg. 7 d industria cogebat
eu ad potu ut inebriaret. 7 sic igderet ad uxore. n sic
delinauit. Qz uides dd ne part ascibet ei scripsit lit
tas ad ioab ut poneret uria i illa pte exercit ubi fortior
guerra erat gesta. 7 ipse hostiu ut interficet ab hosti
b; 7 mane ipse urias detulit litas ad ioab 7 fecit
e sic pcep. Ptea dic iosephus q 7 misit ioab mili
tes fortes eis latere pcipiens. ut cu urias eet inter
dnsissimos hostes eu relinqret. 7 ita fcm e 7 mor
tu e i uirilit pugnans. 7 sic dic ioas fuisse pdi
tionis pncepe. Mortuo itq; uria misit ioab nun
tios ad dd. q adnuntiaret ei de euentib belli. 7 dixit
eis ut dicent q sui accesserat ad muru. 7 mar
tos amisat. 7 si giret ferret h nuntiari ei mor
te urie. 7 ueniet ad dd. 7 du narraret casu su
oz. dix ipe. qr temerarie sine machinis. uune
ris aggrediebat muru. 7 ipi dixerut. urias piuus
nuus mortu e. Q audito mitigat muntau uba.
7 cep dice. uari e euent belli. Redite ad castra
7 9solamini ioab. Bersabee audies morte uiri
sui. lugubres uestes suscep. 7 fleuit uiru suu.
post dies at luct transtulit ea dd ad se. 7 huit
ea pulnge. Innocte reuelauat dns nathan
pphe q fecerat dd. 7 qd dbj ei dice. Alia die c sedet
dd i trono. 7 eent cora eo multi d seniorib p.
uenit natha ad eu cora oib. ut mag erubesceret
7 dix regi. da m iuditiu .i. dam sententia sup
hac cam. Duo hoies erat icuitate. 7 un erat
diues hns multas oues. 7 alia multa. 7 alt erat
paup no hns n una ouicla q multu dilige
bat. 7 sec icubiculo collocabat. Veni hospes qda
adciuitate. 7 ipe noles accipe d mitis ouib suis
ueni ad paupem. 7 abstulit ei sua ouiclam 7 oc
cid. 7 dedit ea ad comededu hospiti. dic m q dbj
ei fi. 7 rex. Viuit dns. fili e mortis. 7 .d bj omu
7 dix natha. tu es ille fili mortis q cu plurimas
hres uxores 7 9cubinas. unica urie abstulisti.
7 ipsu ifecisti. Io dic dns n recedet glad
d domo tua. s; p filius tuus psequet te. 7 filius q
habes d bersabee morietr. 7 statim dd cora oibus
descedes d trono. d positis regalib uestib induit se
uestes penitetie .i. ciliciu. 7 sparso capite ci
ne fleuit giter dices. Ve peccaui idnm me
um. 7 c recedet natha. du adhuc eet ipalatio
dix ei dns ut rediret ad dd. 7 nuntiaret peccm
s dimissu. 7 rediens natha dix. trastulit dns
peccm ate. s; tn q deri fiet e. Pepit at bersabee
filiu. 7 ipa die pcussus e ifirmitate. 7 ifirma
bat ad morte. Vn dd dolens multu scribatur

d nathan missio a dno ad dd.

tra. 7 orabat dnm noles comede. VII. io die mortu
e puer an q circucideret. 7 c eet mortu ceper serui mu
sitare. n audetes regi nuntiare. Ipe at noscens int
rogau. e ne mortu. 7 illi. mortu e. te exurgens
facie sua. 7 cep letari. 7 comedit. Alij mirates q
rebat qr h fecisset. 7 ipe dix. dl sciret q ipe uiuet
si ds guret. m scio q n redibit. poti ego seq
eu. It acep bersabee 7 pepit filiu 7 statim dd tradidit
eu ad natha pphta. qi ad nutus. 7 ut istrueret
eu. 7 ipe natha. octauo die circucidit pueru. 7
uocauit eu ydida. q itpr dilect di. pa tn huit
alia noia. dict e n salomo. 7 ecclastes. 7 dnt sci
q nat e d matrimoio salua reuerentia ambrosij. q
dic eu fuisse maxere. Maxer dr n d legitimo
matrimo nat. Nos bn dnis q d matrimo nat e. op
fortasse ndu erat dctu istu. ut q qs maclan
adultio n dicat nmmi. s; fortasse adr uocati eu
qi maxere. qr dd ia peccauit. ppt mag ei. Factu
e q ioab itm coegat ciuitate rabath q obsedat
q ia fere capet. te misit nuntios ad dd. ut 9grega
ret reliquu exercitu. 7 ueniret ut capet ciuitas
aqu. 7 uictoria n ascribet ioab s; regi. Ex historia
n pot hri qr uocauit ciuitate aqr. s; iosephus
uidr qda m h expone. Dic n q ioab ita obstru
xit fontes q n potat accipe aq. & exhausit cist
na q erat iciuitate. 7 n potat hre aq. n d qda
paruo puteo. d q bibebat admensura. 7 ia dficie
bat. 7 io qi exiguitate uocau ea ciuitate aqr
dd at 9ggato exercitu ueni 7 factes ipetu cepit
ciuitate. 7 deuastau. 7 tulit diadema d capite
reg eor u erat pod auri talentu 7 inuen i lapides
pciosos. 7 sardonice magnu 7 pciosu. q posuit i
corona sua. tn e gna talentu. talentu scit. 7 tuq
s.c.xx. libre cum. iq. lx. libre s. 7 istitur. id s
l. libre. 7 nullu istor posset rex sustine icapite.
Jo scied e q erat i ydolu q dicebat melcho qdi
tpe regis eor i capite posuer diadma. 7 io his
tria posuit nois interpretatione p ipo noe. 7 9statuto
diadmate illo fec dd m s corona i q posuit
sardonice illu. 7 pp ccusatiu ciuitatu 9freg
cdetatis cribr itipu latu. Dedata cr erat fer
rati hntes detes qi serras. 7 quidq comebat.
minutati frustabat. 7 c cribr ferris tusibat sr
aceruos hoiu. V dic tipu lapidu sic e itelligedu
q sic lateres. an q coquit facile 9frigit. ita de
facili cribr ill eos 9frigebat 7 comminuebat. E
q solz lateres fac. facuit qi area d tra. 7 pacu
latera. l alio ferro diuidetes facuit in qsda q
dratos lateres. 7 i c cribr diuidebat cadaura. Sub
iugatis itaq; amonitis redijt dd iierlm. 7 in
tm oritu e abhominable scel it filios ei. Amon
maior fili q suscepat d alcioe diligebat sorore
sua thamar. q erat soror absalois. u tn ppa

de thamar q corrupit amon.

tre. s; 7 pp matre. qr d machna filia ptolomay re
gis gessur huerat dd absalone. 7 ea 7 amo amo
re ei dspbat latere. 7 tabescebat. Jonadab. siu ion
tha fili samaa frs dd. uides amo tabescete acce
des adeu qsiu cam qr diligebat eu. hebrei dnt
he fuisse natha ppha. 7 ca tpis 9siluj septuisima
tasse nom. s; meli e fre ei fuisse. 7 c ipe 9grety
idicau ei q fig se ee ifirmu. 7 rex uisitaret
eu. 7 te qreret abeo ut mitter s filia sua tha
mar. q pararet sorbiunclas 7 libent sumet d manu
ei. 7 fec i. Cu uenisset itaq; 7 parasset sorbiuclas. di
x amo ut oes in recedet. qr d manu ei uolebat
accipe. 7 recedetib oib c uenisset offerens ei cibu
apphedit ea. 7 dix. Veni cuba mec. Ipa uolens
euade dix. Fr mi ego uirgo su 7 h eet magnu
scel i isrl. s; si e placet qre me apatre meo. 7 ipe
9cedet me t. 7 duces me i uxore ipe at noluit
acqesce s; ui opssit ea. Ex stati scele pacto cep
ea odio hre multo mag q ana dilexisset. 7 dix
ei ut recedet abeo 7 fugeret. Que dix ei. Fr ne faci
as. s; pq ui tulisti m 7 uirginitate abstulisti.
hac me qr no pssu hre aliu. 7 ipe pcep puero
suo ut abiceret ea. Ipa uides se e electa pones ma
nu sua sr cap sui scissis uestib ueni usq; ad do
mu fris. Josephus dic scisso colobio talari hnte ma
nicas. Legimus n tunicis pitpu d colibio 7 d filijs ia
cob q habebat colobia. 7 uq; di q erat uestis
talaris. 7 h dic hnte manicas. s; plum dre q
tn uirginale colobiu habbat manicas. Ex cu uidi
sset absalo sorore flete qsiu ab ea dicens. ituli
t ui amo. 7 ipa f e. 7 ait ipe. Tace ne uel diffa
mare fem tuu. 7 ipe reddit fratu hodiu tacito
+ donec ueniret oportunu tps uidicte. P duos anos
itpr tosiois ouiu d 9suetudine patre absalo iui
tauit patre 7 filios ei adquiuiu. q noluit ire
dicens. Neqq qr nimis gruaremus te. s; mitta e fres
tuos. 9uenietib itaq; frib ad9uiuiu pcep absa
lo latere suis ut c uideret amo temulentu ir
rueret ieu 7 itficeret. 9fortans eos. 7 dicens. ne
timeatis qr fili reg e. qr sitis 7 ego fili regis
q uob h pcipio. 7 fcm e ita. Cetu uidetes h asce
der mulas 7 asinos. 7 fugere. 7 nuntiatu e dd q
os filij ei erat mortui. 7 ipe dd scissis uestib se
dbat itra estus. 7 ueni ionadab adeu. 7 dix. Ne
timeas solus amo mortu e. i uidecta sororis absa
lo. Absalo uo fugit ad auu suu ptholomeu rege ser
7 dd psecut e eu no pse. s; p suos suos. 7 ioab
scp erat p absalone iteedes pro eo. Post tres anos
mitigata ira patris. Joab iuit ad mulierm qda
tecuese tecue erat iuds. 7 ubi fu amos ppha
7 dnt hac mulierem ei fuisse auia. q docuit ut
iret adeu. 7 qd ei diceret. Et cu uenisset ad rege dix.
Dne rex audi me. Erat m duo filij. 7 habbam

de morte amon 7 fuga absalo 7 de reditu eius.

agru. 7 illi duo fili uener adrixa. 7 un interfec ali
um. 7 eo redeunte ad me uener 9sanguinei mei di
cetes. educ filiu tuu. qr fili e mortis. 7 ita uolt
dele sem uu mei d subcelo. 7 diuide hereditate ma
dix q; rex. Vade ne timeas. n morietr fili tu. 7 ea
istate iurauit rex dices. uiuit dns n capillus d
capite ei pibit. Audies h mulier dix ei. Tu es ta l
q filiu tuu psequis. 7 dix rex. e ne locut ioab tec
7 ipa. dne nil locuta su n q ioab posuit i ore
meo. Tunc dix rex ad ioab. Voca pueru absalone
7 redijt absalo. s; te noluit dd ut appareret
9spectui suo stati. ne uiso eo reuocaret ad mete
ei mors filij sui. 7 fuit absalo p duos anos i q dd
no uid facie ei. In h loco intexit historia d pul
critudine absalois q no erat silis i tra. n erat ma
cla a planta pedis usq; ad uticee capitis i corpe ei.
.i. n erat ieo rephesible. 7 pcipue 9mdat pulcri
tudine criniu. qr cu semel todet ianno cnes poda
bat. cc. siclis pode publico. h qda sic exponut
dicetes. q 9suetudo e mulier illi tre. ut nega
tis d n crinib pulcris emat alienos 7 iserat s. Cri
nes g absalois q pulcri erat emebat. cc. siclis
amulierib. Josephus tn alr uidet uelle dices. q
i tm crescebat. 7 erat densi. q c semel todent in
anno. VIII. Vel VII. dieb potat todi. 7 sup fluitas
podabat. cc. siclis. 7 c eet ita idomo sua n audes
appare i9spectu patris dicebat meli ee mori.
l ee isu q s ee. 7 uocabat mltocies ioab p
inter nuntios ut ueniret adeu. uoles rogare ipm
ut pro eo intercederet. 7 ioab differebat uenire. Vn pcep
pueris suis absalo ut iret ad agru ioab q erat iu
xta agru suu. 7 icedet illu. ita n ordea erat ma
tura. q 7 fecer. Audies h ioab p uis sis nuntiatib
coact ueni ad absalone dices. qr fecisti hac re
7 ait. qr alr no potam uide te rogo te ut
eas ad patre meu. 7 itcedas p me. ut audea ui
de facie ei. Alioqn interficiat me. 7 missu e ei.
7 supplicau regi. 7 addux absalone ad patre. 7
osculatus e eu. Absalo uo 9sidans q maior frs
mortuus erat. 7 scds l mortue l iutil reg. cepit
aspirare ad regnu 7 uiuete patre. 7 ppans
s curr. fec s. l. milites q pcederet eu. 7 cep 9stud;
hoies s allicere. Surgebat n summo mane. 7 sedes
ad portas iqrebat ab his q iniuria passi erat
ut ceent. 7 qd uellet. 7 faciebat eos sede iuxta
se ta paupes. q diuites. 7 referentib ill cam dice
bat. uos iusta ca habetis. s; pat meus senex e
7 negliges. 7 no bn dispon d talib. s; si ego eem
rex bn disponere. 7 ia fluxerat. IIII. ani. adire re
9ciliationis. Vn dic iosephus. hebraica uitas hr. xl. an
nos. 7 dic q adire illa q dd fugiens saule uenit
inobe ad abimelech. 7 mitit fuerit. ubi ppha interfec
ti fuer sacdotes. Fluxerat. xl. ani. 7 n tm iudicauit

Absalon psecutu e dd.

dns uel de fem. de bsabee. sed ille intidantu. Et tunc misit
absalo nuntios per omnes fines isrl dicens eis. Statim dum
audieritis sonitum tubarum. clamabitis omnes. uiuat rex
absalo. et ipse pergens ad dd dixit. Pater feci uotum cum essem
fugitiuus. ut siquando ds reduceret gratiam in oculis tuis. offer-
rem ei hostias sollempnes in hebron. cui dixit pater. uade. et
solue quod promisisti. hebron erat ciuitas munitissima
et ibi uolebat ponere caput. et sedem regni sui. et erat reli-
giosa ei. quia ibi erant sepulti .iiii. patriarche. et hoc totum
faciebat consilio achitofel girothites. qui erat uir pru-
dentissimus. et uocauit .cc. de ciuitate fortiores. et pro bonos
ignaros tamen huius rei ut irent secum. et cum uenisset absalo cum
achitofel et uniuersa multitudine in hebron insonuit tu-
ba. et ceperunt clamare uiuat rex absalo. Et subito
uenit nuntius ad dd in ierlm dicens. Totus populus constituit re-
gem absalo super isrl. Hoc audiens dd. uocauit suos ioab.
et illos quos constituerat centuriones capitis sui. scilicet familie. fa-
retra. et fortes. et dixit eis. Puer elatus est in oculis suis. fugi-
amus hinc. ne inuoluat nos. et ciuitatem in ruinam. et di-
misit .x. concubinas tantum ad custodiendas domos. et
supellectiles. ipse cum omnibus qui egressi sunt e ciuitate nudis
pedibus. Et emagethei qui habuerant amicitias cum eo. cum esset
in sichelech. uenerunt ad eum. scilicet .dc. uiri. et condolebant ei. et
dixit eis dd. Tu uides casum meum. Recede a me. et ipse
nequaquam. sed ero tecum. et si necesse fuerit pugnabo pro te. et cum
transirent torrentem cedron. et erat cum eo sadoch. et abia-
thar sacerdotes portantes archam. et dixit ad abiathar.
Applica ephot. et consule dnm. consuluit. et non respondit
ei dns. Tunc dixit dd. Dns potest ita me sine archa.
sicut et cum archa liberare. Reportate archam in domum dni.
et sitis cum absalone. habetis filios expeditos. scilicet achi-
maas filium sadoch. et ionatham filium abiathar. et quicquid
de consilio potueritis accipere intimate michi. et illi redierunt
cum archa. et dd cum suis ascendebat per montem oliuarum. oc-
currit cusi arachites. id est filius arachis. unde dicit ieronimus. quod
cum fuisset filius charachis. et titulus psalmorum dicatur fi-
lius gemini. et non fuisset. quod tituli mittunt nos ad
allegoriam. non ad historiam. et dixit ei condolenti dd. et secum reuo-
lenti. Tu sapiens uir es. et prudentissimus. et cum absal uo-
cabit te ad consilia. et tu peruerte consilia achitophel. et
nuntia mihi de omnibus consiliis. et ita magis poteris mihi
prodesse quam si esses mecum. et ita recessit cusi. et cum iret oc-
currit eis siba seruus misifoseth. cum duobus asinis ho-
neratis panibus. et carnibus. et uictualibus. et dixit ei. quid hec.
qui dixit. hec sunt uictualia que apporto domino meo ut co-
medas. et qui tecum sunt. et quesiuit dd. ubi est misifoseth
dns tuus. et respondit. ipse est in ciuitate gaudens et exultans.
et dicens. quod sanguis parentum suorum hodie redundabit
in caput tuum. et ille mentitus est seruus. tamen dd credens ei dixit. Ego
do tibi quecumque dederam ei ut tua sint. et euntes uenerunt
ad bauri uicum quendam. in quo erat quidam nomine semey
de genere saul. et uidens dd fugientem nudis pedibus
cepit post eum proicere lutum. et lapides dicens. Q. uadit m

filius belial. filius diaboli quoniam peccata sua redundant in eum.
uidens hoc abysay dixit. Canis iste quo illud dno meo.
et amputabo ei caput. et dixit ei dd. Quid michi est et filiis
sarvie. quasi diceret. plus mali euenit michi ex illis quam boni. di-
mitte illum. putas quod ille faciat hoc? dns fecit hoc mihi.
per eum. et ego patienter sustinebo istam iniuriam. Fortasse
dns miserebitur mei. et uenerunt usque ad uada iorda-
nis. et ibi remanserunt nocte illa. Cum recessisset itaque
dd cum esset absal uenit cum exercitu suo. et intrante ciuita-
tem. et salutabant eum omnes. Cusi archites ueniens salu-
tauit eum. et dixit ei absal. Hec est fides quam debebas
dd. quare non secutus es eum? et ipse. ego secutus sum eum quem
dno placuit. mihi quam uniuerso populo. et ds dedit eum sequar.
Quem sequar nisi filium dni mei. et recepit
eum absal in pace. Et inito consilio cum achitophel. di-
xit achitophel ei. homines timent ne aliquando reconci-
lieris patri tuo. et ideo non firmiter adherent. non fecistis ta-
le quod non cogitat quod nunquam amplius habebis pacem cum eo.
quare ingredere palam ad concubinas patris tui. Consilium
achitophel ita habebatur in isrl ac si esset dei. Tunc ab-
salon tectum tetendit in palatio regis. et palam ingre-
debatur ad concubinas patris. Predixerat hoc nathan propheta
ad dd. quia latenter ingressus fuisti ad uxorem urie. aliquis
erit de genere tuo qui palam ingredietur ad concubinas tuas.
Secundum tale dedit consilium achitophel ad salomonem dicens.
Ego hac nocte accepta .xii. mil armatorum. insequar
dd. quia fessus est ipse et sui. et ita facile poterit capi.
ego non queram nisi unum caput. et post hoc uiuos illos reuocabo
uniuersum isrl ad te. et placuit istud consilium absaloni. sed
dixit tamen. Vocemus cusi. quia ipse prodesse est. Vocatusque cusi
dixit ei consilium. Qui dixit. non est ita faciendum. Tu nosti quia
dd a pueritia bellicosus est. et callidus. nunquam de nocte est
cum suis. sed semper solus. Vel cum uno dormit remotus ab aliis. Sunt
hec secum milites fortes. et pugnantes. et modo sunt feroces.
tamquam leena amissis catulis. et si forte achitophel quod est
magnus in exercitu isrl perierit in principio. Omnes alii ti-
ment. Sed tu congregabis exercitum a dan usque ad bersabee. et i-
psum cum eo nequaquam latuit. siue in ciuitate. siue in spelunca
et non relinquetur tantus lapis super lapidem. et ita non poterit effu-
gere. et placuit omnibus hoc consilium. Et statim cusi uenit ad
sacerdotes. et intimato consilio dixit ut mitterent filios ad
dd. Tunc filii eorum scilicet achimaas. et ionathas non erant in,
sed latebant extra ciuitatem iuxta fontem siloe. In illo fon-
te solebant mulieres abluere pannos ciuitatis. Missa
est quedam a sacerdotibus ad eos mulier ferens pannos quasi
ad abluendum. et cum loqueretur cetis puer quidam secrete audi-
ens nuntiauit in ciuitate. Iosephus tamen dicit quod milites quidam
uiderunt eos festinantes. et nuntiauerunt absaloni.
et statim misit milites qui insequerentur eos. et caperent.
Qui cum uidissent milites se insequentes. et iam uenirent ad
bauri. diuertunt in domum mulieris ut absconderet eos. et illa
eos in puteum qui erat ibi. mulier posuit linteum super os
putei. et desuper siccabat tipsana. Milites uenientes que-

rebant ab ea. que dixit illis qui uos querebatis quam cito hic
fuerunt. et bibentes paululum aque abierunt. sequimini
eos. quia statim inuenietis. et cum recessissent. et illi post ea
egredientes de puteo inuenerunt uiam suam. et inuenientes dd in campis
reticentibus nuntiauerunt omnia. et tamen nox erat. et sta-
tim transiuit iordanem cum suis. et uenit ad manaym. id est ad
castra ubi iacob rediens de mesopotamia. fixit tentoria. hic
erat munitissima ciuitas. Achitophel uidens
mutatum consilium per consilium cusi. et suum repositum.
intuitus quod cusi reconciliaret dd absaloni. et ita dd
destrueret eum. et iuit ad ciuitatem suam gilon. et in-
tuens domum suam. et dispositis rebus suis intestinis cubi-
culum laqueo se suspendit. Absalo congregato exercitu
transiuit iordanem. et posuit castra sua iuxta ga-
laad. dd autem tam habuit plures qui conuenerant ad eum de tota
illa. et precipue tres amici uenerunt ad consolandum eum.
qui attulerunt ei stramina et uestes et uictualia quorum
meminit historia. hii fuerunt sobi rex amonitarum. qui
mortuo anno maiore fratre substituitur in regem. et
machire qui lauerat mifiboseth. uir potens. et
berzelai uir ditissimus. et ita habebat secum .iiii. mil ar-
matorum. sed respectu exercitus absalonis paucissimi
erant. et diuisit dd exercitum suum in tres turmas. et u-
nam prefecit ioab. aliam abysay. tertiam emagetheo qui
ad eum uenerat. Et cum ipse dd uellet ire cum eis. dixerunt
nequaquam. ueniens nobiscum. quia ipsi tuum querunt non caput tu-
um. Ite sunt tria uicta fuerit alii confugient ad te.
et sic tamen poteris pugnare. et acquieuit consilio eorum. Mane
ipsis egredientibus ad pugnandum. dd stabat ad portam ciui-
tatis benedicens eis et ducens. Dns sit uobiscum. et estote
fortes bellate uiriliter. tamen puerum absalonem seruate
mihi. quod uidete ne interficiatis eum. Et fuit bellum iuxta sal-
tum effraym. forte. et plures occubuerunt gladio. tandem exer-
citus dd uicit. et cum exercitus absalonis fugeret. et uitarent per saltum
fere plures interfecerunt quam occubuissent. Tamen in plurimis locis
inuenitur. bestiola interfecit plures. Fortasse historia uocat
feram quam ds immisit eis ad hoc per auctores profligantem
unum. uolens fugare multitudinem. Absalo uero cum fugeret
per saltum sub forte mulum uenit casu inter densissimos ra-
mos quercus. et illaqueatum est caput eius. et tenens. nec potuit re-
tinere mulum. sed abiit. et ipse remansit pendens. Quidam autem ui-
dens ioab uidens eum ita laborantem nuntiauit dno suo. Qui di-
xit ei. quare non interfecisti eum. et ego dedissem tibi .x. siclos ar-
genti et balteum. et talis. et ipse dixit. non interficere eum pro mille
auro quod est sub celo. quia rex mandauit. et dixit ioab. ueni
mecum. et acceptis tribus iaculis perforauit absalonem labora-
tem. et cum adhuc esset semimortuus palpitaret. uenerunt
.x. serui ioab. et trucidauerunt eum. et proiecerunt cadauer usque
ad profundissimam uallem illius salti. et fecerunt desuper aceruum
lapidum. qui usque in hodiernum diem aceruus absalonis. et tunc
insonante bucina ioab reuocauit exercitum dicens. Nos non
querebamus nisi unum caput quod ego interfeci destitamus. et
dictum est tumulus lapidum factus est super absalonem in opprobrium

sepulcrum. In hoc loco interserit historia quod ex composito quidam
ipsi dicens quod gaude nomen comparauit absalo sibi in isrl. et cui
non haberet filium fecit memoriale sepulcrum. quod uocauit
manum absal. uidetur mirum quod dicitur quod non haberet filium cum
alibi dicatur quod habebat tres filios. et unam filiam. sed ideo di-
xit non haberet filium quia nemo regnaturus erat post eum. et hoc
sciens ideo fecit sibi memoriale. Quidam autem dicunt quod fecit sibi ar-
chum triumphale in ualle regis quod uidetur falsum. cum nulli
huiusmodi triumphum. post triumphum solebat fieri archus triumpha-
lis. Iosephus dicit aptius quod sciens quod non uideret filium post se reg- Iosephus
naturum fecit imaginem marmoream quam coronauit in ualle
regis. et uocauit eam manum absal. in memoriale sepulcrum.
Postquam reuocauit ioab exercitum. uenit achimaas filius sa-
doch ad ioab dicens. uolo ut mittas me ad regem. ut
nuntiem ei de euentu belli. et cum ipse iret audiuit hoc achi-
maas. et uenit ad ioab dicens. nonne ego prius sum currere
ut nuntiem regi. et dixit ioab. uade sicut. et achimaas
per compendia uiarum uenit ad dd prius quam cusi. Et sedente dd
inter duas portas ciuitatis quidam qui positus erat in specula
ut nuntiaret regi si aliquis ueniret dixit ei. uideo quendam cur-
rentem uenire. et respondit rex. si est solus nuntius est. Bonus
nuntius est. ille et quod solus cum festinatione solus uenire. bo-
num solet annuntiare. Et ueniens achimaas procidit ad
pedes regis. dicens. uiuat rex in eternum. et respondit rex. quid actum
est in bello? et ille. Dns dedit tibi uictoriam de inimicis tuis.
et statim quesiuit. est ne pax puero absal. Qui dixit. utinam
fiat inimicis tuis sicut factum est absal. statim cooperto
capite flens et dicens. Absal fili mi. absal fili mi. quis dabit
michi hodie mori pro te. absal fili mi. id est ego uellem esse mor-
tuus ut tu uiueres. uenit usque ad domum. et per gradus
ascendit usque ad superius cenaculum. et ibi sedens flebat. et ue-
niente cum exercitu ioab. plures uidentes regem ita contristari
pro morte filii recedebant. et ueniens tunc ioab dixit ad re-
gem. Tu hodie confudisti totum isrl. et nos cognoscimus quod
diligentes te odis. et odientes te diligis. Si enim
omnes essemus mortui. et absalon filius tuus uiueret. non esset
tibi cure. Scis quid est cum tibi mutauit faciem tuam. et
ostendis hilarem uultum. et reddideris gratias his qui uiriliter
pugnauerunt. tu amittes hodie totum isrl. et non poteris
tamen reuocare. Tandem acquieuit dd ei consilio. et lauit faciem
suam. et ueniens ad portam salutabat omnes reddens eis gratias.
et ostendebat hilarem uultum. Cum esset autem dd in manaym et maiores De reditu dd in ihrlm.
natu de isrl mittebant nuntios ad eum dicentes. Tu
liberasti nos a philisteis saule regnante. et multa alia bona
nobis fecisti. uolumus ut uenias. et iterum regnes in isrl.
Tribus uero iuda non reuocabat eum. Quod uidens dd locutus
est per internuntios ad sadoch. et abiathar. ut sub persona sua loquerentur
cum populo dicentes. Nonne rex noster os nostrum. et caro nostra est. quare
differtis reuocare. Ipsi differebant consilio amase quem
absalo prefecerat militibus suis. Amasis iste filius erat
cuiusdam sororis dd. quia cum duas haberet dd sorores. de una
erat ioab. de alia amasa. et iste adulterabat adhuc
dd. et dd latenter promisit amasse principatum exercitus

sui quod iubebat ioab si revocaret ei tribum iuda. et re-
vocatae consilio eius. Et cum venisset david cum omnibus suis de ma-
naym. et rediret siba cum filiis mifiboseth cum omnibus suis venit
ei obviam. et transivit iordanem. et tunc david et suos in
transitu iordanis. et tunc erat cum eo berzellai illeduiensis
qui multa bona fecerat ei. et dixit ei david. Volo ut venias
mecum in ierusalem et sustentaris in deliciis omnibus diebus vite tue.
Ipse autem ait rex. Ego senex sum. et michi sunt in delitiae. sed
mittam canaam filium meum tecum. tu facies cum eo misericordiam.
Audiens semei quod prius iniuriaverat david quod ipse rex revo-
caretur timuit. et acceptis mille viris de beniamin
exivit ei obviam. et ita transivit quod cum david transiret iorda-
nem. ipse fuit ei obvius in alio litore. et statim procidit
ad pedes eius dicens. Domine rex. ne recorderis iniquitatis
mee. sed miserere mei. Quem videns abisay dixit. Numquid
vivet canis iste. et dixit david. Quid mihi et vobis filii sarvie.
Nonne ego hodie unctus in regem israel. Vivit dominus non
peribit de capite eius capillus. Tunc venerunt ei obviam viri
de tribu iuda in galgala. ceteris tribubus conquestis. sed audientes
sileverunt. et sedente david in medio .x. tribuum dixerunt indi-
gnantes contra tribum iuda. Quare tribus iuda furata fuit nobis
adventum regis. Nonne maiores sumus nos quam tribus
iuda. et illi de tribu iuda dixerunt. Rex consanguineus noster. et caro
nostra est. et plus attinet ad nos quam ad vos. et ita facta est di-
ssensio inter tribum iuda et ceteras. Tunc surrexit quidam nomine
siba filius bocri geminus de stirpe saul. et omnes tales sunt
de bac. david. dixit .x. tribubus. Quid est nobis cum filio ysay. et statim
omnes dimiserunt david excepta tribu iuda qui accipientes eum
cum leticia duxerunt in ierusalem. Hic dicendum est de occursu mi-
fiboseth. quem in historia prius dicit participatione.
audiens enim iste adventum regis occurrit ei illotis pe-
dibus et vestibus et intonsis crinibus et barba. et procidit ad
pedes eius. Cui rex dixit. Quare tu non fuisti secutus me.
et ipse. Siba decepit me. Ego precepi ei ut straveret mihi asi-
num. et ipse non curavit. et claudus utroque pede non potui
sequi te dominum meum. Insuper audivi quod ipse male locu-
tus est contra dominum meum de me. et dixit david ei. tace. Ego dedi
tibi totam hereditatem. dedi et ei totam. habeas tu medietatem
et ille aliam medietatem. et in neutro defraudabitur. et
dicunt hebrei quod mifiboseth quasi iratus dixit. domine immo
sit placitum. immo totam habeat. et dicunt etiam quod ibi maxime
peccavit david. quia cum iurasset ionathe quod faceret misericordiam cum
semine suo. divisit ei hereditatem. Unde postea divi-
sum est regnum eius. quia mortuo salomone filio eius di-
visum est regnum. et data est maior pars. scilicet .x. tribus inimico.
scilicet roboam quem dicunt fuisse filium semei qui iniuriatus
est david. qui et alio nomine dicebatur nabal. Unde frequenter
invenimus. Jeroboam filius nabal. Revocato itaque david
in ierusalem. cum audivit quod filius suus absalon ascenderat
ad concubinas suas. noluit ascendere ad eas. sed eis
reclusis in quadam domo ministrabat necessaria. et ita in
viduitate et continentia fuit omnibus diebus vite sue. et
advocato amasa cui promiserat principatum militie

De morte amase et sibe.

sue dixit. Vade et convoca tribum iuda. et congrega exercitum ut in-
sequaris sibam. et vide ne facias moram ultra tres dies.
David timens quod siba filius congregaret exercitum de .x. tribubus
dixit ad ioab. et abysay. Congregate exercitum de civita-
te et ite contra sibam. et in via occurrit eis amasas cum
exercitu. Joab fuit memor quod pro eo amitteret prin-
cipatum militie. et erat indutus camisia stricta. et du-
ad formam membrorum. ut expeditior esset ad pugnandum
et erat accinctus gladio. scilicet pugione pungente usque ad
ilia. et cum occurreret amase tamquam consanguineo cepit
eum per barbam quasi osculaturus eum. et latenter alia ma-
nu extracto pugione aperuit ilia illius. et cadentibus in-
testinis mortuus est. et iam duos interfecerat ioab. pro
principatu militie. scilicet abner et amasa. et venientes
qui ibant ad exercitum. et videntes amasam mortuum sta-
bant iuxta eum. Videns hoc ioab. precepit ioab suis ut
removerent eum a castris. et positus est in agro quodam. et coo-
pertus vestibus ne agnosceretur. et ioab cum exercitu insecutus
sibam usque ad abellam. et inclusit eum in civitate illa
et obsedit eam. Et dicunt hanc civitatem fuisse bethsamis
ubi fuit reducta archa. que postea dicta est abella. Parans
bethsamites et comparans machinas ad expugnandam ci-
vitatem. quedam sapientissima mulier de civitate asce-
dit super murum. et vocavit ioab dicens ei. Nonne ego sum me-
mor illius veteris proverbii quod est in israel. Qui voluit in-
terrogare interroget abellam. id est quicumque voluit querere de
aliquo ambiguo veniat ad abellam. et inveniet sapientes
qui dabunt ei consilium. Cui ioab dixit. Quare hoc dicis. Et ipsa ait. Ne-
scis quod deus precepit iosue dicens. Cum bella volueritis facere
primum offerte pacem inimicis. et exeuntes. et si noluerint
hanc pacem pugnate contra eos. Vos autem non obtulistis pacem fratribus
et vultis delere nos. et tunc dixit ioab. Vivit dominus. Non
volumus nec unum capitulum non volumus delere vos. sed fugare.
Et dixit mulier expecta per parum. et convocavit maiores
et sapientiores de civitate mulier. et cepit enarrare totum
quod fecerat eis david. et quomodo per superbiam siba introisset contra ius
consilio absciderunt caput sibe. et proiecerunt illud super murum ad
ioab. et ipse revocato exercitu rediit in ierusalem. et ita
unguise tribus redierunt ad david. De .vii. viris suspensis in ultione gabaonitarum.

Cum regnaret itaque david in pace. facta est valida fames in israel
tribus annis. et tunc convocatis sacerdotibus et prophetis. david consuluit
dominum per eos. et datum est responsum. quod deus dederat eis famem
in ultione gabaonitarum. quibus dictum est supra. Josue et principes
iuraverunt eis pacem. et ipsi debebant ministrare in tabernaculo
domini. et aquam. et saul motus divitiis eorum. cum avaritie
destruxit civitatem eorum. et abstulit eis divitias. et
in servitutem eos redegit. et in ultione eorum voluit deus
delere stirpem saul de sub celo. quia sacerdotes interfecerat
et misit david nuntios ad gabaonitas ut venirent
ad eum. et cum venissent quesivit ab eis quid volebant sibi
fieri si ipsi rogarent dominum ut auferret famem ab illis.
et ipsi dixerunt. Volumus reddi nobis tantum .vii. capita de
stirpe saul. quidam dicunt .viii. sed david excepit mifiboseth.

propter iusiurandum

propter iusiurandum quod fecerat ionathe. scilicet duos filios saul. armo-
ni et mifiboseth. quos genuit de resfa. et .v. filios quos michol
genuit adraheli. sed videtur falsum. quia michol non fuit
uxor adrahel. sed fuit. et invenitur alibi habuisse filios.
Ad quod potest dici. quod merops soror michol fuit uxor adrahel
et huic .v. filios genuit. quos michol mortua sorore sua
meroph adoptavit sibi in filios. et ideo dicitur eos genuisse. Tradi-
tis autem predictis .vii. suspenderunt eos extra civitatem suam. et non
venerunt donec. et cessavit fames. Resfa mortuis filiis. accepto
cilicio. et venit usque ad locum ubi suspensi erant filii. et iace-
bat in cilicio. expectans donec in suum ... ut vos
caderet de celo. et putrescerent corde et caderent filii eius. et ita
postea eos sepelire. Audiens david tantam humilitatem ma-
tris erga filios. motus misericordia fecit eos deponi de patibulo. et fecit
colligi ossa saul. et filiorum eius quos viri de iabesgalaad sepe-
lierant in nemore. et cum his duobus filiis sepelivit ea

De .iiii. preliis david.

in sepulcro patris sui. cis. Hic ponit historia. bella ipsius david.
et prelia. et futura. excerptum quia ponit in de interfectione
golie. Quis iosephus aliter videatur ulterius. sed ystoria ma-
gis est sequenda. et ponit .iiii. bella. in quibus interfecti fuerunt
.iiii. gigantes fratres. scilicet et hebraica veritas habet quod isti fu-
erunt filii. orfa. nurus noemi. quam remanente ruth. re-
cessit ab ea. et moabitides. sed quia de ea vel quo descendisset
ad gecheo nescimus. et ista alio nomine dicebatur a-
resfa. et ex gigantum semine. peperit .iiii. gigantes. qui
dicti sunt filii arafa. Primum est itaque. quod david iniit bellum contra
phil. et pugnavit acriter certis. et iam fessus qui deficiebat.
et unus de his .iiii. gigantibus videns hoc ibat contra eum solus
ut interficeret david. regem hostium suum. Videns hoc abysay
nepos david. interposuit se. et interfecit iesbi de loth. scilicet giga-
tem illum. et ita david optinuit victoriam. et rediit in ier-
usalem. et tunc iuravit universus populus. ut amplius david non iret ad
bellum. ne forte extingueret lumen israel. sed aliis euntibus
ad prelia ipse remaneret in civitate. Secundo iniit
bellum contra phil. et in bucasor interfecit de usalti cephet.
geteum alium. scilicet fratrem. Tertium bellum ponit historia. et
dicit. quod adeodatus filius saltus polimitarius bethlee-
mites interfecit goliam geteum. qui dictus est de david. quia
dicitur est adeodatus. quia primo a deo fuit vir psalmi
electus in regem. antequam assumptus filius saltus. id est opilio. quia de post
fetantes acceptus. polimitarius vero quia ipse hic sciat
faciendi vestes polimitas. sed quia ex patre matris sue
de genere beselleel qui fuit vir de electis a moyse
ad opus polimitarum in tabernaculo. bethleemites quia de
bethlee fuit filius ysay. Josephus tamen dicit quod in hoc tertio
bello emathai interfecit achimam gigantem illum. Quartum
non iterum bellum hebrei contra phil. et in ionathas filius
sonnia fratris david interfecit quartum gigantem. qui erat
.vi. cubitorum. et tunc habebat in unaquaque manu
et in unoquoque pede .vi. digitos. et in habebat .xxiiii.
digitos. Iste ionathas fuit natha. propheta. et ideo
dicitur ad de propheta est. vocatus natha. ut uno de bellicis
feris est vocatus ionathas. postquam huic david victoria

aliq.

de phil. in his .iiii. bellis. interfectis predictis .iiii. gigantibus. non legitur
amplius iniisse david fuisse bellum inter filios israel et phil. et re-
gnavit david in pace composuit hymnos domino de victoria habita.
et ponit hic loco historia regum. Deligam te. et si forte inquiredis
locus alius ubi. tamen unde est sexta psalmi. et nullus aliorum titulorum est
auctenticus. ut iste. quod invenitur in hoc psalmo. Josephus tamen dicit quod cum regnaret
in pace david excogitavit quosdam hymnos quos composuit de victoria
habita. ut cantarent eos levite in templo domini. et fecit musica in-
strumenta. scilicet psalterium. nablum et alia. et posuit hymnos trimetros
et pentametros. et tamen nos in principio psalmorum dicamus nomina eorum
psalterium. nablum et organum. Josephus tamen dicit quod psalterium est
decacordum. et corde eius tanguntur plectro. Nablum habet .xii. cordas
et tanguntur digitis. et dicit historia. Finito illo psalmo. hec sunt ultima
verba. quod cantavit david domino. Non est intelligendum quod postea non composuisset
psalmos. sed hec fuerunt ultima que cantavit de victoria. Hic ponit historia
cathalogum virorum fortium qui erant de domo david in exercitu eius.
et dicit quod erant .xxx.vii. Inveniuntur tamen in paralipomenon et in iosepho
.xxx.viii. Sed iste includit ipsum david in numero. sed hystoria hic excludit
dicens. et dicit hystoria. primus inter eos sapientissimus. et potentissi-
mus. sed in cathedra tenellus lignum vermiculus. qui uno impetu
interfecit .dccc. viros. Ut dicit textus. quod glosa obscurior esset locus iste
ut iosephus aperit. et dicit quod inter illos fortes tres erant fortissi-
mi omnium. et inter illos tres primus fuit sapientissimus. et potens sedens in
cathedra. tenellus legitur. unde hec distinctio est facienda. et accipitur hoc de
ipso david. qui fuit primus inter tres. et inter tres. et sapientissimus sedens
in cathedra. id est regnum. et iudicium. et fuit tenellus. et sic ut
minus tener est consumens lignum. et redigit in pulverem. et
et david tenellus interfecit goliam. et devicit hostes. alia translatio
habet terebella. vel credo. quod est nomen ipsius vermis. quod frequenter acci-
pitur est de primo illorum trium. ut est recordando dicamus. et primus inter
tres fuit. qui uno impetu interfecit .dccc. viros. Iste dicitur esse
eulebi. Contigit enim quod phil. inirent bellum contra exercitum hebreorum
et exercitu hebreorum fugiente. nullus restitit nisi iste. et solus in
illo prelio interfecit .dccc. viros. et ita devicit phil. et reduxit ex-
ercitum hebreorum. Secundus inter eos fuit eleazar qui filius erat bello
inter hebreos. et phil. hebreis fugientibus iste restitit solus
et devicit phil. et tot interfecit quod sanguine occisorum conglutinatus
est gladius manui. et tamen manu irrigavit. ut quidam
medicaminibus. Tertius inter eos fuit semeias qui filius in quodam bello
phil. et hebreorum aliis fugientibus ipse solus restitit in campo ple-
no lente in loco. scilicet ut sanso cum maxilla asini plures interfecit. et ab
agro illo eos expulit. Sicut cum david primo esset victor in regem
in ierusalem phil. indignantes voluerunt delere eum. et venientes obse-
derunt civitatem incluso in ea david. et tunc erat exercitus phil. quod to-
tam vallem que est inter bethleem obtinebat et impleverat.
et quadam die tempore estatis cum ferveret sol david fuit in summitate
eclesia turris. et dixit. Utinam haberem aquam de cisterna illa que est iuxta
portam bethleem. inquam fuit nutritus et educatus. et liberet bibere.
Audientes hoc isti tres viri acceptis armis transeuntes per me-
dium agminum hostium venerunt ad cisternam. et afferentes aquam dixerunt.
Accipe aquam quam desiderabat anima tua. Ipse autem accepit aquam. et ac-
cipiens eam dixit. Vivat ego aquam sanguine istorum emptam. ne
quaquam. sed libabo eam domino. et effudit eam domino. id est ad honorem

Dixa prima psalterium nablium

dux; et ob hec insignia facta dicti sunt fortissimi fortium isti tres.
quia nullus alius potuit equipari factis illorum. tres alii medio-
cres qui erant maiores ceteris et minores istis. fuerunt illi
tres qui interfecerunt .iii. gigantes ut dictum est s. abysai et bu-
casar. et io. .vii. qui erat fortior ceteris .xxx. et annus fo-
rtis ill. .vi. fuit. banaias filius ioiade. quem constituit dd contra
dem sui capitis. Ar dicitur hic quod iste interfecit duos leones mo-
ab. Josephus dicit duos arietes. et ideo dicit verum quia allegorice in-
telligendum est .i. duos principes moab. et interfecit leonem in tempore
niuis in cisterna ueteri. que erat ex ciuitate. et eius omnes tempore hie-
mis erat dampnata .i. coopertum niue. in qua leo ueniens casu
cecidit. et cum non posset inde exire rugiebat. quod homines audien-
tes gaudebant. et tamen non audebant eum occidere. Banaias uero ueniens
cum uirga intrauit cisternam. et occidit eum cum uirga. Similiter quendam egip-
tium magnum et procerum cum lancea et gladio uenientem occurrens
ei cum uirga. et excutiens lanceam a manu eius cum ea interfecit. et isti
.vii. fuerunt fortissimi fortium. nota ceteros non ponit in
cathalogo. sed tantum numerus. Iterum est quod cum dd regnaret in pace. et — de numero populi
tranquillitate uoluit numerare populum uolens scire quantum
dominus multiplicasset populum in diebus suis. et in hoc grauiter peccauit.
non quia numerauit. et ideo ne uidetur hoc fecisse ex superbia. sed deter-
minat in quo peccauit quia non fuit memor illius precepti quod
dominus dederat moysi dicens. Cum numerabis populum accipies pecu-
niam unicuique numerati .s. .v. siclos argenti. et repones eam in usum sanctua-
rii. quod dd non fecit. et ideo grauiter peccauit. et dicit quod dominus iratus
erat populo. et non habens occasionem iudicandi. uoluit ut numeraret
dd populum. et hoc potest haberi ex his uerbis historie dicentis. Addidit dominus
cum furore suo irasci populo. Et locutus est dd ad ioab. Vade
et numera populum .s. non a uirorum potentium ferre arma preter co-
lonos. et senes. et pueros. et ioab existimans procedere ex ela-
tione superbie. uoluit dissuadere quod sensit suum et inutile. et
dixit. Augeat deus populum domini mei. ut quid numerabitur populus. et tamen
preualuit sententia dd. et assumptis scribis. et tribunis iuit per omnem
ciuitatem leuiticam pagos terram. et numeros redigebat in
scripto. et fuit in peragratione per .ix. menses. et duodecim dies. et tamen re-
dies tribum leui non numerauit. tribum beniamin. fortasse quia tribus illa
bellicosa erat. et noluit numerari. uel numerauit tribum leui quia
non pertinebat ad bella. tribum uero iuda quia regia erat non
numerauit cum aliis. hec prese. et fuit numerus bellatorum .d. x. tribubus
nouies centum milia. in paralipomenon autem ceties .c. milia. De
tribu iuda fuit numerus .lxx. milia. Tunc iratus fuit deus dd.
et populo. et nuntiauit ei iram suam per prophetas. et maxime per gad
prophetam. Tunc dd cum senioribus de populo audiens hec sedebat in cinere
et cilicio. et cum ita affligeret se orans. uenit ad eum gad
propheta reuelatione spiritus sancti. et dixit ei. Audiuit dominus afflictio-
nem tuam. et misertus est tui. sed quia peccasti non potest esse impuni-
tum misit me ad te. cum optione horum trium .s. uel ut fames
sit per .vii. annos. uel ut affligaris tu et populus in concessione hosti-
um per .vii. menses. uel ut patiatur populus pestilentiam mortalita-
tis per .iii. dies. Tunc dixit dd. Melius est incidere in manus dei
uiuentis quam in persecutionibus aliis. Faciat dominus quod sibi placu-
erit. Tunc mane misit dominus angelum exterminatorem a dan
usque bersabee. et moriebantur homines uariis languoribus. et ca-

i. non eligas aliquod illorum trium

debat cadauera super cadauera. et non erat qui sepeliret ea. immo uiui
ingrediebantur sepulcra aliorum. et a mane usque ad meridiem
mortui sunt .lxx. milia. Et cum dd staret in ciuitate eleuans oculos
uidit iacere super aream orna iebusei. uel orna angelum te-
nentem gladium euaginatum. sed quia nolebant uolentem ingredi eum
tante. et statim procidens in terram dixit. Vnde conuerte gladium in me
et in filios meos. et progeniem meam. et parce populo. ego sum qui peccaui
ego inique egi. Isti qui oues sunt quid fecerunt. et cessaui furore domini
et leco loco uidit angelum tergentem gladium. et reponentem in uagi-
nam. et dixit quod antea quam altare eneum quod fecerat moyses. et posuerat
in tabernaculo erat in monte gabaon. et ipse statim uoluit ibi
uas hostias offerre domino. et edificans altare domino obtulit.
alii dicunt quod statim ipsi fuit reuelatum per gad. et uenit ad dd.
et dixit ei. Nota locum ubi uidisti angelum. et ibi edifica altare
domino. et imola. et statim iuit dd ad orna iebuseum. et inuenit
in arantem eum. Sciendum quod ciuitatem illam possederant iebusei usque
ad dd. quod cepit eam. et tunc erat ibi iste orna. et erat quidam qui erat
amicus dd. et ideo capta ciuitate dd concessit ei. ut habita-
ret in ciuitate. et haberet omnes possessiones suas. et in medio ciui-
tatis habebat ortum. et agrum. et ibi erat area ipsius. et cum ueni-
sset ad eum dd dixit. Volo ut uendas mihi aream istam. et boues.
quia uolo edificare hic altare domino. et imolare. Qui ait. domine
non faciam. sed gratis accipias. et sit domini mei. Dd dixit. De proprio
uolo imolare domino. et dedit .de. aureos pro area. et .l. siclos
argenti pro bobus. et in monticulo ubi erat area edificauit altare
et imolauit domino boues. et cum imolasset dixit. huc usque locus iste
uocatus est area orna iebusei. a modo uocabitur area populi. et
nesciebat quid diceret. et statim accessit ad eum gad dicens
ei. Bene dixisti area populi. quia filius tuus qui regnabit post te in hoc
loco edificabit domum que erit ad usum populi. et dicunt hebrei quod
in monticulo isto uoluit abraam imolare filium suum
ysaac. quod dicebatur mons moria. De unctione salomonis. iii. liber Regum.
Et senuit dd. et cooperiebant eum pellibus. et non calefie-
bat. Ita incipit primum librum iii. hoc loco premittit historia de
dispositione templi a dd facta. dd enim duas fecit dispositiones de
compositione templi. et utramque premittit historia. sed iosephus prosequitur
eas. et dicit quod ita primo disposuit. quia constituisset alta-
re in area populi. et gad dixisset ei quod filius eius esset regnaturus
post eum. et hedificaturus templum domino uoluit iuuare filium
et preparare aliquid ad edificationem templi necessaria. et constituit
.lxxx. milia latomorum .i. incisorum lapidum qui inciderent. et er-
herent lapides de lapidicinis. et constituit preter .l. milia deferen-
tium lapides. et .iiii. milia. et .d. uiros prefecit incisoribus. et hec
fuit prima dispositio dd. Famuli eius cum uiderent eum senesce-
re et infrigidari. dixerunt. queratur domino nostro regi aliqua specio-
sa. et decora uirgo. que foueat eum in gremio suo. et ministret
ei. et inuenta est uirgo decora nimis abysaac sunamitis
suna ciuitas est. ubi ista fuit. et inducta ad regem foue-
bat eum in gremio suo. et ministrabat ei. non tamen cognouit eam
rex. Adonias autem filius eius qui quartus fuerat. sed tunc prioribus mor-
tuis tunc erat maior ceteris. et nimis pulcher. uidens quod pater
eius senuerat. et non poterat regere. uoluit eo uiuente sibi
preparare regnum. et fecit sibi currus. et equites. et .l. uelites. qui precederent

eum. et ioab. et abiathar sacerdos erant cum eo. et alliciebant sibi
principes. et maiores. et preparauit magnum conuiuium. et sollempne
in speciosio loco iuxta fontem rogeth. et uocauit ioab. et abia-
thar. et principes. et non uocauit nathan. nec banaiam. nec sa-
doch sacerdotem. et epulabantur splendide et sollempniter. Cum uidi-
sset hoc nathan propheta iuit ad bersabee uxorem dd. et dixit. Non-
ne rex iurauit tibi quod filius tuus regnaret post eum. et adonias filius
eius iam regnat. et ipse nescit. Ingredere ad eum. et fac eum memorem
iuramenti quod fecit tibi. et tunc ego superueniam. et complebo sermones
tuos. Ingressa est igitur bersabee ad dd. et adorauit eum. et abisac
sunamitis ministrabat ei. et dixit rex bersabee. Quid tu uis fieri
tibi. et illa. Domine iurasti mihi quod filius meus regnaret post te. modo iam
te uiuente regnat filius tuus adonias te nesciente. et adhuc
ea loquente ecce nathan propheta. et adorauit regem. et quesiuit
rex. quid queris. Domine filius tuus adonias fecit sibi currus. et equi-
tes. et uelites. et uocauit ioab. et abiathar. et fecit sollemp-
ne conuiuium iuxta fontem rogeth. et te uiuente uult re-
gnare. et ego banaias. et sadoch. et filius tuus salomon. et bersa-
bee post mortem tuam erimus peccatores. i. inueniet occasionem
contra nos. et interficiet nos. Tunc dixit rex. Viuit dominus hodie
fiet quod promisi tibi. et dixit ad nathan. Vade et uoca sadoch. et ba-
naiam. et principes. et ponite puerum salomon super sellam meam
et ite ad fontem gion qui erat extra ciuitatem. et ungite eum re-
gem ibi. et uniuersus populus cum tympanis et choris sequatur eum tunc
regem. et ducite eum super solium meum. et ponite super thronum
meum. quia factum est. et cum uidisset eum dd super thronum suum iuxta per-
ges de lecto adorauit eum gratias agens domino. quia eo uiuente
deus suscitauerat aliquem sedere in throno suo de femore eius.
Illi uero qui epulabantur cum adonia iuxta fontem rogeth qui non
multum erat remotus audientes tumultum. et cantum igno-
rabant quid hoc esset. et ionathas filius abiathar uelocis-
simus occurrit de ciuitate ad adoniam. quem cum uidisset
adonias. dixit ei. O uelocissime bonus uir es. bona nuntia
mihi. et ipse non prosum. Pater tuus fecit salomonem fratrem tuum un-
gi in regem. et posuit super sellam. et super thronum suum. et uniuersus populus
est cum eo. Audientes hec qui cum eo erant quisque habiit in uiam suam.
et uidens hec adonias intrauit tabernaculum quod dd fecerat iuxta
domum suam. ubi posuerat altare aureum. et tenebat cor-
nu altaris aurei dicens. Non auellar ab altari donec
iuret mihi salomon quod non tradet me morti. Tunc dixit salo-
mon. Sit bonus uir mihi. et non peribit capillus de capite
eius. Venit itaque adonias et adorauit eum. et dixit ei. Salomon
vade in domum tuam. hec dicendo est de secunda dispositione templi facta
a dd. quam similiter premittit regum. sed iosephus aliquantulum prose-
quitur eam. dd uidens imminere diem mortis sue. uocauit salo-
mon ut disponeret de rebus suis. et instruxit eum de obseruan-
da lege dei. ad opus edificationis templi .ccc. milia talentorum
auri purissimi preter es. et argentum quod erat infinitum.
et uocatis principibus. et maioribus dixit. quod uolebat ut eo
uiuente illi facerent oblationes salomoni ad opus taberna-
culi. et tribuit super de oblationibus tantum quod iam habebat .d. milia
talentorum auri purissimi. et dicunt quidam quod te aplica-
uit dd cultum dei. de hac aplicatione inueniuntur scos

qd pea piecn credei

fuisse leuitas passim in diuersis locis. i. loca. s. et tituli psalmorum. uel
glosis. sed nunquam in aliqua historia. Fecit itaque dd numerari omnes leui-
tas. post illos qui erant de aaron. et moyse .xxx. v. annis. usque ad
.l. v. annum. quia omnes tales uoluit esse dominus qui seruirent tabernaculo
sunt. et fuerunt .xxxviii. milia leuitarum. Item fecit numerari familias que
erant de aaron. et inuente fuerunt .xxiiii. familie. xvi. de elea-
zar. et .viii. de ithamar qui fuerunt filii aaron. et noluit aliquam
de his familiis fraudari beneficio summi pontificatus. et constitu-
it .xxiiii. summos pontifices. s. singulos de his singulis familiis
tamen ita quod unus esset maior omnibus. et fecit inter eos sortes. et constituit unum
summum sacerdos qui esset de illa familia super quam prima sors caderet ministr-
aret in prima ebdomada in templo. et ille qui esset de familia
super quam .ii. sors caderet in secunda ebdomada. et sic per ordinem singuli.
vnde inuenitur in luca de zacaria patre iohannis quod fuit de uice abia.
qui habebat .viii. uicem in ministerio. quia octaua sors super abia
cecidit. et omnes qui de deo descenderunt ministrabant in .viii. ebdomada.
et cum huc usque ad tempus dd esset unus tantum summus sacerdos ipse
constituit .xxiiii. Item de predictis .xxxviii. milibus fecit .iiii.
milia cantorum quibus prefecit .iiii. precentores .s. eman. ethan. asaph
et idithun. de quibus frequenter inuenimus in titulis psalmorum. et isti cantabant
ante archam in templo. constituit .iiii. de illis milibus. .iiii. milia ianito-
rum qui essent ianitores in templo. Illi uero qui fuerant de moyse qui
dignitatibus dedit custodiam templi. et uasorum. et omnis supellectilis
Postea disposuit de cetu dei ampliando dispositum quod de filio. — de secunda unctione salomonis.
et constituit .xii. turmas. in quarum qualibet erant .iiii. milia armatorum
precepit ut unaque per .xxx. dies die ac nocte armata custodiret re-
gem. et sic singule ordine. Tunc uidens imminere diem obitus congregauit
seniores de populo in ciuitate. et sedens in editiori loco fecit sermonem ad
populum de regimine. et de uirtute. et de talibus. et omnes laudabant eum. Et cum
uidisset quod omnibus placebat quod fecerat de filio uoluit ut iterum coram
uniuerso populo salomon ungeretur in regem. hanc secundam unctionem premitti-
tur historia. sed iosephus post eam. facta unctione dimisit populum redire
ad propria. et tunc instruxit salomonem aliquantulum de lege de obseruan-
da data tibi per moysen. dicens. Memento mandatorum dei que tibi pro-
missio facta est a domino quod ipse ponet de fructu uentris mei super sedem meam
et filiis meis tum in eternum. si custodierint testamentum eius. vnde si
custodierint filii tui .c. m. tecum. et filii eorum usque in seculum. se. sedebunt mea
se dixit. Ego cum essem potens et potuisse multa facere in populum iustitie
nil feci uel de uirtute preter quod in uxore urie. Item dixit de ultione. in
ioab et semei. quia ipse non potuit ulcisci de eis. quia semei ti-
mebat. et ioab erat princeps exercitus milicie sue. et dixit. Me-
mento ut non sinas canos ioab descendere ad inferos. qui interfecit
duos fortes uiros. s. abner filium ner. et amasam consanguineum
suum. et tinxit balteum suum. et calciamenta sua sanguine illorum.
hoc io fortisse quia cum interfecisset eos sanguis stillans in uestimenta
sua. uel fortasse in signum uictorie portauit eos in balteo. uel in cal-
ciamento. et similiter memento ut non sinas canos semei qui male-
dixit mihi cum fugerem a facie absalonis descendere ad inferos. i. non
sinas eos uiuere usque ad senectutem ut moriantur in pace.
Vnde scias populis quod me contristate sunt. hec faciet de iustitia
tua. Et commendo tibi filios berzellai amici mei qui erant fi-
deles. et habeas eos in familia tua. Et mortuus est dd. et sepelli- — de morte dd
tur eum salomon in ciuitate dd. que est ita uocata. Et fecit uir

sepulcrum eius loculos mechanico opere. et posuit multos thesau
ros quos non postea invenirent nisi eadem arte qua repositi fuerant. tamen
yrcanus qui fuit post eum tempore ... invenit unum de loculis eadem arte.
unde invenit .de. mille talentorum auri. herodes filius invenit
alium et extraxit .lxx. annorum de quo mortuus est. Egit autem duo annorum etatis
quando uncte fuit in regem. et .xl. annis regnavit. vii. in hebron. et
.xxxiii. in ierusalem. et secundum quosdam hic desinit tercia etas. secundum alios

De morte Adonie et Ioab et Semei.

Cum regnaret salomon. adonias filius eius [in salomone]
venit ad bersabee. que videns eum intrantem domum suam. timuit
et dixit. venisne pacificus. et ipse ait. pacifice. et dixit ei adonias
volo ut facias peticionem pro me ad regem. et ipsa. faciam. dic.
quod vis ut petam. et ille. Scio quia pater meus non cognovit aby
sag sunamitem. hanc petere ut rex det mihi in uxorem. et surgens bersa
bee. venit ad filium qui sedebat in throno. et iudicabat de causis. et cum
intraret assurrexit rex matri. et fecit poni thronum iuxta se. ut sederet
mater. et dixit ei. quid vis. Domine volo ut des mihi peticionem par
vulam. et ipse dixit. dic. et illa. volo ut permittas mihi bonum. Tunc
ipse. Mater dissidis tu de me. dabo tibi ipsa. volo ut abisach
des uxorem adonie fratri tuo. Ipse audiens hoc commotus est in
furore. et dixit. hoc petere non aliud est. quam petere ut tradam ei regnum
nescis quia ipsa concubina patris fuit. et magnum scelus est in lege
ut aliquis cubile patris. et si ego darem ei concubinam patris. di
ceretur universis populis. quod pre timore fratris hoc fecissem. et quod non starem
regnum meum. Scio quod consilium istud consilium est ioab. et abiathar.
vivit dominus. hoc et hoc eveniat mihi. nisi hodie moriatur adonias.
filius mortis est qui petivit concubinam patris. et vocavit rex
bonaiam precipiens ut interficeret adoniam. et interfecit eum. et
tamen honorifice sepelierunt eum iuxta sepulcrum patris. Audiens hoc
ioab timuit sibi. et intravit tabernaculum. et adhesit altari. et cum
fecerit eum vocari rex in iudicium. ut staret ante se. et ille. non eve
llar a cornu altaris. aut hic vivam. aut hic moriar. et nunciatum
est hoc regi. dixit rex. fiat secundum vocem eius. et interfectus est iuxta
altare aureum. et dixit rex abiathar. vade in anathoth.
erat enim villa quam dederat ei deus. et esset vita tua in agro.
sciens quia non tantum laborasti cum patre meo. hodie esses filius mor
tis. et abstulit ei sacerdotium. et dedit ei sadoch. et impleta
est prophetia samuelis. qui dixerat eli sacerdotium esse transferendum a
genere suo. Ipse enim fuerat de ithamar. et sadoch de eleazar.

De morte Semei.

Post mortem adonie et ioab. et ablatum est sacerdotium abi
athar. Salomon cepit cogitare de semei sicut pater ei iniunxerat
et fecit vocari semei. et dixit ei. volo ut edifices domum tibi in
ierusalem. et vide ut sis ibi et ne transeas vel recedas a civitate
ultra torrentem cedron. quia ea die qua feceris hoc filius mortis eris.
Et semei adoravit regem dicens. bonus est sermo regis faciam.
et fecit sibi domum in ierusalem. et fuit ibi per tres annos. et contigit
quod duo servi eius fugerunt ad achis regem geth. non ad illum ad
quem fugit david. sed ad alium. quia fortasse omnes reges geth sic vo
cabantur. Tunc semei stravit asinum suum. et secutus est eos. et
revocavit. Quo audito rex vocavit eum. et dixit. Quare ausus fu
isti transgredi preceptum. hodie iniquitas tua redundabit in cap
ut tuum. et revocavit ad memoriam maledictiones. et prophetia quam
fecerat patri suo. et precepit ut interficerent eum.

De sobrio salomonis.

Et in hiis mor
tuus non habuit quem timeret. et confirmatum est regnum eius. et coniunctus
est regi egiptiorum affinitate quia duxit filiam regis ptolomei
in uxorem. et reedificavit muros civitatis fortiores. et
placuerunt omnia opera eius que faciebat deo. preter quod in populus sacrifi
cabat in excelsis locis quia consuetudine inveterato ab ydo
lolatris. ydolatre enim semper in excelsis locis. et speciosis sacri
ficabant ydolis. Voluit autem salomon hostias sollempnes
offerre deo. et ivit in gabaon ubi erat excelsus mons. et ubi
erat quoddam altare eneum quod fecerat moyses in deserto. Iosephus
tamen dicit in hebron. et cum venisset immolavit in mille hostias
domino. et de nocte dormiebat super hostiarum pelles iuxta
consuetudinem. et apparuit ei dominus dicens. Placet mihi opera
tua. et ideo do tibi optionem ut postules unum quod volueris et
dabo tibi illud. Ipse autem non petivit iuxta etatem in qua erat.
quia cum esset iuvenis non petivit potestates. non divitias. sed
dixit. Domine tu dedisti mihi ad regendum. et constituisti me super
thronum patris mei. et nemo potest regere populum tuum ex se
nisi tuo adiutorio. ideo peto ut des mihi sapienciam ut sciam
discernere et regere populum predictum. et dixit ei dominus. Quia sapienciam [in margine: petisti]
potenciam. non divitias dabo tibi sapienciam maiorem quam
habuisset rex ante in ierusalem vel habiturus sit. et preter hoc addam
tibi que non petisti. scilicet habebis potenciam. et maiores divi
tias quam habuisset rex in ierusalem ante te. vel habiturus sit.
Audiens hec salomon gavisus rediit in ierusalem. et obtulit
sibi hostias in tabernaculo. fiebat ut appareret effectum et
opere sapientia quam acceperat. Contigit quod due mulieres simul

De iudicio meretricum.

habitantes sole erant in una domo. habentes singulos
filios quarum altera dum dormiret in nocte oppressit filium
et supposuit mortuum iuxta alteram iacentem dormientis.
et sustulit vivum. Exurgens mulier volens lac
tare filium invenit mortuum. quem diligenter mane
intuens cognovit non esse suum. et dixit alteri ut redderet sibi fi
lium. et illa negavit. altera per modum iudicare. litigantes
quare steterunt ante regem. altera querens filium. altera negans
et nullus sapientum sciebat iudicare. cum neuter
posset convinci testibus. Tunc rex dixit. afferte mihi gladium
et infantem vivum. Iosephus dicit vivum et mortuum. et cum
attulissent eos dixit. dividite infantes. et date medie
tatem isti. et medietatem alteri. hoc audiens illa cuius filius
erat vivus mota pietate materna dixit. non domine
mi rex. immo volo ut des vivum. et mortuum ei. et non mori
atur. et mortuus detur mihi. Altera vero dixit. Fiat sermo
regis. nec mihi. nec tibi. sed dividatur. Audiens hoc rex cogno
vit esse matrem. et precepit ut ei daretur vivus. et cognoscerent
universi populi sapienciam regis. laudaverunt eum de iudicio.
Tunc disposuit salomon de domo sua. et constituit prin
cipes. et ponit historia eos. sed non est michi cura de hiis.
nisi de istis tantum. quod banania fecit principem exercitus sui.
et filium sadoch scribam. et filium nathan prefecit custodem
capitis sui. et divisit totam iudeam in .xii. equales
partes. et prefecit cuique parti virum unum qui colligeret
redditus necessarios ad regis mensam. et ita fuerunt
.xii. et precepit ut quisque per ordinem procuraret. et ita
singuli sciebant singulos menses suo in anno. ne que par

De incendio exenasmox salomonis [illegible]

vas extimarent expensas. dicit historia. quod singulis diebus erant
necessaria ad mensam eius .xxx. chori simile. unde fiebant panes
regis. et magnatum. et .xl. chori farine. unde fiebant pa
nes ad opus familie. et .x. boves saginati. et .xx. pa
scuales preter ferinas carnes. scilicet caprorum. aprorum. cervorum et
similium. Expensas in equos maximas fuisse videri [in margine: schor erat genus mensure]
quod .xl. milia erant curribus .i. thetrum erat. et .xii. milia
equestrium que erant ad opera pro regis. et sex milia illorum
alebantur in civitate. alia .vi. milia erant per vicos castrorum
et omnes istas expensas oportebat unumquemque illorum .xii.
prefectorum parare in suo mense. In hoc loco ponit historia de
sapientia salomonis. et ponit eum in sapientia non solum gentilibus. sed et
iudeis. non est credendum iudeos agentibus; accepisse sapien
tiam ex eis. Iudei enim legem habebant. Fuerunt autem iudea .iiii.
nominati sapientes qui erant sapientiores omnibus aliis. sed non
erant. non de duobus. scilicet etham. et ieman. quorum fere ponuntur in
titulis psalmorum. Etham tamen sapientior erat inter illos. et hic
sponit salomon. De hiis ponit de operibus salomonis que redegit
in scripta. Credendum est enim quod multa scripsit. que cum aliis libris
combusta fuerunt a babiloniis quando destructum fuit templum
de hiis videtur consequi iosephus dicens. quod fecit .v. milia car
minum .i. v. milia versuum. quorum carmina metro septem dis [in margine: nota]
et tria milia parabolarum. in quibus tractavit de naturis lignorum
et herbarum a cedro que est in deserto libani. usque ad ysopum
parvum que nascitur in pariete. et de naturis maiorum et minorum
arborum et herbarum. et tractavit et de naturis omnium animalium
scilicet avium. piscium. reptilium. iumentorum et hominum. et de
hiis parabolice secundum consuetudinem sui temporis. et hic scripta nos
non habemus. Parabolas quas nos legimus ipse conscripsit et adinvenit
et habebat in usu vulgari. non in scripto. et ipse redegit
sicut postea fuit ezechiel ex usu vulgari compilavit
et in scriptum redegerunt. Ponit et in hoc loco de exorcismis [in margine: De scriptis Iosephi ...]
salomonis. Dederat enim ei deus tantam sapientiam ad utilitatem
hominum. ut componeret exorcismos. et carmina. vir
tute quorum pellerentur demones ab obsessis corporibus. Et
dicit iosephus. quod fecit duo carminum genera. unum quo pelleren
tur demones ab obsessis corporibus. et aliud quo compellebantur
ne amplius non ingrederentur. Sed illud quo compellebant exire non tantum
erat in carmine. sed salomon fecerat quosdam caracteres
et sigilla que fecit sculpi in gemmis que valebant ad fu
gandos demones. et docuit et quasdam herbas et radices
que valebant ad hoc. et ista oportebat exorcista habere
et ipsa carmina dicere. et sic expellebat. Aliud vero quo co
gebantur ne amplius ingrederentur erat tantum in carmine. Et
ne hoc videatur incredibile. dicit iosephus. ego mihi vidi
a prius occisus. quod esset in campis a vespasiano. erat quidam
exorcista nomine eleazar quod ducentur ad presentiam vesp
pasiani. et requisitus si haberet tale potentiam. et ita me
et adductus est demoniacus unus. et aliis et plures. et ponebat gemmam et radicem ad nares eius. et dicto car
mine statim egrediebatur demon per nares. quod fecit
dux exorcista. volens ut comprobaret hoc esse factum virtu
te exorcismi. implere pelvim aqua. et coniuratoribus
compellavit diabolum. ut effunderet aquam de vase. quod et factum est. et hic
testatur iosephus se vidisse presentibus occidit. Postea descendit historia

De operatione templi.

ad edificationem templi hoc modo. dicens. quod iram fuerat amicus david
et audiens quod eo mortuo filius eius regnaret. misit ei nuntios
et voluit habere amicitias cum eo. sed salomon misit nun
tios. et epistolas ad eum dicens quod pater suus voluerat edificare
domum domino. sed non potuit propter instantes inimicos. et quod dominus
promiserat ei quod ipse edificaret. et rogavit eum ut mitteret li
gna cedrina. et abiegna. necessaria ad edificationem domus. et ce
ssores lignorum optimos. et ipse ad arbitrium eius remuneraret
eos. et opus in precio beneficio. Iram audiens hoc gavisus est. et
dixit. quod daret omnia ligna necessaria ad templum edificandum. habe
bat enim desertum in quo erat copia cedrorum et abietum. et aliarum
arborum. et dixit quod ipse faceret deponi ligna a silva. et deporta
ri usque ad mare. et navibus deferri usque ad portum quem
diceret ei salomon. et quod non daret salomon nisi victualia cessori
bus. et darent cessores quos esset necesse. et adiuvarent eos. mittens
precia et post mutuare magistros peritos. Et fecit salomon indictionem
in universum israel .xxx. milium cesorum virorum. indictionem vocavit
numerum. quem elegerat de populo qui irent et cum suis iram adcedenda ligna hiis modis.
quod .x. milia irent primum mense. et remanerent finito mense. et
alia .x. milia irent pallium mense. In tercio. tercia milia. Ministrabat
et singulis multitudinem frumenti. olei. vini. de vino non
dicit historia. sed iosephus. historia enim confuse ponit de constructione
templi. Alii historiographi plenius. et magis ordinate. et ideo
nos colligentes diversis hystoriis ubi historie exponentes
de ea ut potuimus ordinate agamus. Constituit autem david
dixi .lxxx. milia lacromorum. vel latomorum. vel laotomiarum quia
inveniuntur latomorum vel lautomiarum. et lautomi. precisores lapidum
et constituit .l. m. fenentum. et .iii. m. et .d. viros eis preficit
hic salomon non mutavit. quia similiter erat in cesores lignorum
et lapidum. ita et salomonis. quasi similiter pergabat. et sculpabat
lapides et ligna. preter biblios qui parabant illa. et poliebant. sculp
ebant ymagines. Biblos civitas est phenice. quam erat in terra
nostra. et inde dicebant biblii qui peritissimi erant in sculpendis
imaginibus. et poliendis lapidibus. et omnia ista fiebat de facili
et ibi extra civitatem. quod cum ibi esset lapides magne quantitatis. scilicet
.xv. et .xx. cubitorum. tamen non est auditus in civitate sonitus
mallei. vel strepitus operariorum. Ponit autem historia. in hoc loco numerum
annorum qui fuerunt ab egressu filiorum israel de egipto usque ad edifi
cationem templi. et dicit quod centum .cccc. et .lxxx. anni fluxerunt. a
tempore quo abraham primo venit in terram chanaan. centum mille. et a
tempore diluvii centum duo milia. a tempore adam centum .iiii. mille.
alibi invenitur .iii. milia. et ideo dicitur est usque centum quidam au
ctores dicunt plures annos. quidam pauciores. et hic propter numerandas [in margine: Iudei incipiunt numerare menses ab aprili.]
etates. Nota et cebadis .i. millenarii solebant signare eta
tes. et dicebant unam cebadem duas cebades. tres cebades
.i. etates. quibus plures vel pauciores anni essent.

De edificatione templi.

Edificatum autem salomon templum .iiii. anno regni sui. nisi mense
secundo. i. maio. In primo mense fecerat phase .i. in templo quod deus precepit
in mensis apud eos. et statim sequenti cepit edificare. et .vii. an
nis edificavit. et in .xi. anno regni sui fuit edificatum.
Edificatum autem illud in monte moria. Iuda in monte vero erat. et pro

capue cuitat ierlm. ⁊ i medio cuitatis erat fita i nõe
qđ ỻ uirice ipi⁹ mõtis erat mõticulus q dicebat mõs maria
ú habitaũ uoluit filiũ ỻ molare. ⁊ ds uidat agĩm ere
minacẽ ⁊ cẽre gladiũ. ⁊ edificauit altare ỻ areha ꝛ
nã rebuisei. ⁊ ds mõte dicẽ ysaias. Erit mõs ỻ uirice mõ
tiũ uehabil⁹ cuctus geẽl⁹. Edificaũ a ỻ m. Cũ mõticul⁹
ille paruꝰ eẽr. ⁊ pauca ꝑ anteres eẽr ỻ. nõ sustinuer qđ ꝓca
ꝛ tẽpli. expte quẽrs fec murũ furẽ ⁊ magnus lapi
dib⁹. ⁊ ꝑ ea expte ulla. adequit ꝓ uno modẽ. ponent
trẽa ỻ medio. ⁊ applauit plantẽ. ⁊ edificaũ ỻ tẽplũ. ⁊ eat
logitudo ipi⁹. lx. cubitor. ⁊ latitudo xx. ⁊ altitudo usq;
ad ꝑmũ uocaũ ⁊ ꝑmã cantatioẽ. xx. cubitor. Posuit
ãt fũdamẽtũ ỻ unscrib⁹ ꝛe ỻ pfude. q fũdat uel uix potit
ỻ unde ú admoto lumine. ⁊ posuit ỻ fũdamẽto lapides ma
gnos. ⁊ ꝑciosos. i. albos. ⁊ cãdidos ỻ cin q unde planũ mar
mor q ẽ cãdidissimũ. ⁊ ds ꝓlib⁹ fec fũdamẽtũ. ⁊ edificaũ
parietẽ. xxv. cubit. usq; ad ꝑmã geamationẽ. ỻ ceo ỻ
ulla ꝑma edificoe lapides ỻ nise q̃tuor q ẽ muradũ
qđ⁊ potuit scoptari. ⁊ mudari q̃ salom huic ũmeliu q̃
dã nõe tamꝝ. ỻ cetre. ⁊ herbã gelã fuere eidẽ nois. ⁊ ds
guine ull⁹ ũmeli macaro herba illa. ũmectabãt lapides
⁊ reddebãt ds facẽ abules ꝓ uoluntate adscriptandũ. ⁊ ici
dedũ. q̃uis cẽre magr. ꝛdur facta iq; ꝑma edificone
tẽpli fec salomõ parẽ añ hostiũ tẽpli. q alto nõe ỏr
uestibulũ. ⁊ ỻ nẽ uestibulũ. al. ỻ. ẽ altitudo erat
x. cubitor. ⁊ erat fere cãte altitudinis q̃ce erat ꝑa
edificõ tẽpli. ⁊ erat d colupnis ds q⁹ ꝑa dicẽ. Josephꝰ tñ
dicẽ q fec parẽ thm̃ ccq; ero⁹ parte. x. ỻ parieiu erat
q̃dã domuncle. ⁊ cantatioes ad murũ xxv. ad q̃s q̃nq; ordi
nebãt sacdotes. ⁊ adoriãdi. ỻ adeponẽd uestes. ỻ ex pre
cuẽrs portẽ ubi parebat. ỻ q q̃ sol erat ẽquoctia
li unea aptõ hostio tẽpli eueb⁹ radiabat usq; ad fcã scam
⁊ extradit ei ⁊ exauro q erat ib⁹ fiebat cãt fulgor
q ccustabat ut⁹ poãnt se uidẽ. In muro ãt tẽpli fenes
tras fec salomõ obliq̃tas fenestras ỻ q exeũ erãt fcũ
uel intꝰ ãptuas. ú ñ fuit ỻ ecclis. Añ ỻ eq̃lr aptebã
ẽ fenestre ⁊ intꝰ ⁊ exꝰ idomib⁹. Coopuit ã hãc ꝑmã
mansionẽ liũ cenaclin ds ligꝫ cedrin q intꝰ comodat in
puebulis ỻ ſ. ⁊ odorifera. ỻ adoe ꝓpetes ⁊ repalia ar
cẽr. sc ⁊ pulc ad uudes. Posuit ebel cedruas ꝓdictes
aparietẽ usq; ad aliũ parietẽ. ⁊ erat tãte logitudi
nis. q ỻ latitudo domꝰ eẽr eẽr. xx. cubitor. ⁊ unusq;
murꝰ parietis hꝫ. x. cubitos. ỻ ꝑ. v. cubita exebus;
ex uno ꝓ eminebat ex ꝑticula q erat int ebẽ
⁊ ebẽ. repleũ tabul cedrin. ⁊ fec tablatũ. filr ⁊ ex
parietes fec tablatũ ỻ ipis ebulis. ú ccq; ꝑ. q⁹ abula
re. ⁊ uncis aratabat. ỻ ꝓ tablatũ ꝑ. ꝓcipiat⁹ posuit i
nauclas. i. appodiatia sic, ꝓcepit ds uno uomo q eũ
uenit ỻ tra palestinay ⁊ hirc plana tecta. facer
d abulatoria ccq; ⁊ fac ỻ turrelas. alij dnt cirelas. ỻ ꝫ
luca ẽ rectus. ⁊ ꝫ tale tablatũ uocabat pinaclin tẽpli
sc ꝫ statuit. x. diabls q̃ tẽpraũ eũ. Solebat mlt
sacdotes face ꝓmonẽ ad ꝓpin. hic fuit ꝓcipue racob

rerer de lapide parietis. ⁊ forũ⁹ ũtus affix tablis pa
rieu. ỻ uicẽ tablax. mqđ⁹ tabla uigebãt table. erant
tamarales. tales uicẽs gei uocãt anaglifi. i. cõles. ⁊ ñ
apparẽt ỻ ñ. q unaq; tabla habebat exse imagine
eminẽte. ⁊ celata. ỻ agli. ỻ bois. ỻ arbouis. ỻ aliꝰ rei i
medio. i eramo habebat q̃ tabũ eminet. ú ds belat
uigi alij table. ⁊ ill⁹ labio eminẽq; ⁊ tornatili erat
i imago. ỻ ꝑcus. ỻ arbouis. ú uicẽ nõ appareret i. ỻ ce
lata. ds tabulatũ illd cohopuit esso auro. i. spissꝫ ⁊
affix aurũ illd parieti clauis. ỻ q ⁊ celate imaginũ
eminebãt ipse auro. Stir ebel ⁊ cohopuit illd ce
drin cohopuit esso auro. ỻ ú nic appareret int nisi
aurũ. Paumẽtũ stir cohopuit abiegnis tablis ú nic
appareret ds tapidib⁹. ⁊ null⁹ igdiebat tabulatin ú
nudis pedib⁹. ⁊ dnt qdã q stir tablatũ illd cohopuit
auro. S; iosephꝰ dic q paumẽtũ cohopuit erat petal
auri. i. frustis auri. ⁊ ill⁹ undr i nue q nõ totũ eẽr co
hopuit auro. ỻ, distincte ploci bret aureis imagines
auriũ. herbaꝝ. ⁊ aliũ. Postea duuisit cenaclin illd in
duas pres. ỻ, q moyses duuisit tabulatin ỻ q ꝓcia
pars bret. xx. cubitos. ⁊ antica. xl. ⁊ due pres erãt
i una pte. s. antica. ⁊ ceta i posticu. ⁊ posticu pars voca
bat scã scõy. antica scã. ⁊ posticu scin scriptꝰ. ⁊ antica
scin. Josephꝰ ꝓcipe pre uocaũ aditũ antice. phanũ. ⁊
illa dicne fec parietẽ ds tablis oliue q̃us moyses solo
uelamine duuisit⁹ tabnaclin. ⁊ pariet ille nõ fuit a pa
uimto usq; ad cohopta. ỻ fuit altitudinis tm. xx. cubi
tor. ⁊ spatiũ. x. cubitor remãsit ỻ uacuũ ỻ fuit⁹ tm
mamachis q ponebãt ⁊ auro altari q erat ỻ phano
posit⁹ ingdi ỻ aditũ. ⁊ fec ỻ illo pariete duo hostia. ỻ
pariet ille aliq̃tulũ spissꝫ erat. ⁊ ideo si hostiũ unũ
eẽr i. claudꝫ tm ỻ fictile parietis exteriꝰ. ⁊ ỻ re
manꝫ qđ exalta ꝓ parietis aptã q ꝓ eẽr. ideo
uoluit ú aliuꝰ hostiũ exꝑte illa eẽr. q claudꝫ ap
tam. ⁊ adoꝝ ỻ fictile parietis. S; artificio q̃dã cu
nuũ aptebãt exꝑte illa aliꝰ exalta. ⁊ ideo unũ clau
debãt talꝰ. ỻ ideo ds uir ꝓcepit dnꝰ ponit uela
me i. ꝺ ul. ccc. ꝓcisis colorib⁹ scin. ꝺ q⁹ hic i exodo
ꝺ q⁹ ⁊ moyses fecãt uelũ tabnaclo. S; ds erat distin
ctũ illd erat tãte subtilitatis ỻ celate parietis appa
reret uix. q ú ꝓ q⁹ ꝓdebat, ee uelam. ⁊ illd claudat
totũ spatiũ acohopta usq; ad pauimtũ. ỻ uelũ
scissũ e ỻ passioe dñi. Statuit salomõ i inferiore ba
bitatoe edi altitudinis d erat habitatio ulta. s. xx.
cubitor. ⁊ ligꝫ cedrin. ⁊ abiegnis. ⁊ ligꝫ oliuay. ⁊ cũ eẽr
tãte altitudinis ú esset i lignis uasa palmo. ⁊ erant
q̃drata ligna. ⁊ erat i celatẽ ⁊ imagines agnoy. ⁊
palmay. ⁊ cohopuit parietes filr esso auro. In ỻ loco
uir glose. ⁊ iosephꝰ discordare a textu. q dnt q tantu
do. xx. cubitor erat portay. q si ỻ eẽr ẽ. xx. tm cu
bitor eẽr latitudo tẽpli incised. ú parietis ee i ipse
ulla q̃ntꝫ spatiũ occupat⁹ ille due pte. Sz textus
hir q erat i hostiũ. v. cubitor. ⁊ duplex ganet sese. ⁊

uidr ꝺicte glosis. ⁊ ú q̃dã magistri reliquit loc istũ
textũ. S; ita itelliged ẽ. q due pte erãt i. q̃tu la
titudo erat. x. cubitor. ỻ, unaq; ilay erat duplex
⁊ ganet se. q̃ fractura erat. sic solẽ eẽ q̃dã fenestre
idomib⁹. ⁊ ꝺ aperiebãt. et radiabãt sp̃lucras illa. ⁊ ita
unaq; illay erat. x. cubitor. ⁊ ita. xx. cubitor a pte
ú dicẽ iosephꝰ. ⁊ glose. Cũ uo claudebãt applicabãt. ⁊
erãt duplices. ⁊ unaq; .v. cubitor. ꝑ. q dicẽ texẽ. ⁊ i
illa illa ẽ q̃tetas. Erãt unaq; duplices ⁊ fractue. ú
eũ aperiebãt. ꝑsec cohopte tota muri spissitudine
q erat. x. cub. una ex una pte. ⁊ alia ex alia pte.
q ipe eẽr. si. v. tm cohopti cubitos muri. ⁊ alij
remanẽt uacui ⁊ discohopti. Stir sic erat duo hosti
la i adita. ú adeq̃ utraq; sic fictile. i. tm erat q̃ alie
pte muralis. ú i ex utraq; pte claud⁹ sic fictile muri.
ne appareret i aliq uestiũ aptẽ. Supi⁹ ú quigebãt
pte i cohopta ipi⁹ habitatis erat i aurtus pte tapi
des q̃ supliminare ⁊ i erat uinea ꝺ auro fca. bnis
palmicis magnos ⁊ racemos ad imaginẽ hoiis stir ꝺ
auro fcos. parietes exteriꝰ ipi⁹ ꝺpte erat ꝺ auro
ꝺ auro. q nõ posuerat i esslũ aurũ sic uidr. s; fe
cat exteri⁹ imagines q̃dã agnay, ioseph palmay ꝺ auratis.
Hinc dicit ẽ ꝺ uitruuio⁹, fec salomõ i oraclo
duo cherubin ꝺ ligꝫ olinay. ⁊ cohopuit esso auro. ⁊
fec unicq; duas alas ꝺ auro texil. Oraclin uocant
id q supi⁹ dnt aditũ. q i ꝺabat oracla. tñ q̃nq; in
uenit octo altaria aureũ. altare oracli. ⁊ ũ q̃dã dnt q
unc scã scõy erat. Alij q exti⁹ i scã q̃ secretia uerius
ẽ ú ꝑa dicẽ. ỻ nõ fec salomõ q areha. ⁊ propitiato
riũ. ⁊ duo cherubin q̃ fecat moyses i tabnaclo po
suit i oraclo. ⁊ ꝑea ꝺ suo addidit ꝑdicta duo cheru
bin. ⁊ statuit unũ ex una pte archc. alterũ ex al
tera. ⁊ erat altitudo ipoꝝ elye. x. cubitor. ⁊ unaq;
ala erat logitudinis. v. cubitor. ⁊ disposuit qđ
sumitas ale tagebat unũ parietẽ q erat ex pte
ei⁹. ⁊ sumitas ale alt⁹ tagebat aliũ parietẽ. Summi
tates reliq̃ duay alay q̃ una erat unius agli
⁊ alta alt⁹ q̃nigebãt tagẽdo sese. ⁊ faciebãt ille
due ale qđ obumbraclm archc. ⁊ propitiatoriũ. ⁊ duob⁹
aglis q̃s fecat moyses. Exꝰ ideo i scã posuit salomõ
cadlabrũ q fec moyses. ⁊ mlta propitiatoria. ỻ ũ illa q̃
fec moyses ꝺ ligꝫ sechi. ỻ fec uasa ꝺ auro. ⁊ fec. x.
cadlabra aurea ad similitudinẽ cadlabi q fecat moy. ⁊
v. posuit unꝰ parietẽ septentionale. al. v. unꝰ me
ridionale. ⁊ ri. q fecat moyses posuit i medio. ⁊ u.
labades q erat i cadlabro moysi ardebãt die ac
nocte. ⁊ unq̃ extinguebãt. Sile uo q erat i. x. qđ
fecat sal⁹ i nocte ardebat. ⁊ die extinguebãt.
Ad primitte hist. ꝺ uasis. uestiũ sacdotalib⁹. q̃s osti
arie salo i teplo. Sz iosephꝰ hir pon nũm. ⁊ distin
guit. ⁊ dicit q. nm. erat glia uasax i. Erat ꝫ i uasa
uinaria q̃ dicebãt phiale. ⁊ elmathi. ⁊ alia ad offere
dũ ds q̃ dicebãt tribula. ⁊ alia unq̃ oleu ministrabãt

Sol

simile a levitis. que offerentes pro se offerebant similam et pro se oleum. sed levite pro illa commiscebant antequam ponerent in sacrificium. et hec vasa vocabantur cete. Item erant alia vasa in quibus olei et simile commixta postquam in predictis vasis ponebantur et offerebantur in sacrificium. et illa vasa vocabantur patene. Hec iosephus posuit numerum. sed quia confuse et inordinate. et ideo sic dicere possumus quod ipse hoc dixit. et sciendum quod erant in .xx. milia ciatorum aureorum et in duplo argenteorum. et decem milia patenarum aurearum et in duplo argentearum. et hee erant diversitates sacrificiorum. que ut dicitur in levitico. unumquodque sacrificium habebat suum libamen preter illud quod offerebatur pro peccato. preter hec autem erant alie mensure assarii. et bati. et effi. duo milia. et vasa ista de quibus predicitur erant super mensas in templo. que plures in mense erant posite de lignis cedrinis et abiegnis. cooperte auro.

[margin: .xx. m. tabularum aurearum et in duplo argentearum]

De vestibus ut dixit supra. .viii. erant vestes summi pontificis. et octava vestis erat mitra vel erat petalum de auro factum. et lamina aurea. et illam non mutavit. nec addidit salomon. sed tantum erat illa quam fecerat moyses. sed reliquas augmentavit. et cum essent in .xx. .iiii. sacerdotes maiores fecit in mille sacerdotales vestes maiorum sacerdotum et .x. milia vestium minorum sacerdotum. et .cc. milia vestium aliarum levitarum qui ministrabant in templo. Tubarum et argenti. et electri. et eris plura milia. Erant in et circa templum tria atria. In primo atrio erant tantum levite et mundi homines tantum de hebreis. In secundo atrio mulieres hebree tantum munde. In tercio atrio erant inmundi homines et mulieres de hebreis. et gentiles qui conveniebant illuc ad immolandum. et primo dicamus de primo atrio. Istud erat dispositum. Pavimentum erat marmoreum. et in parte occidentali parum distabat a parietibus templi. et in lateribus magnum erat spacium. sed in parte orientali multo plus vel maius. scilicet .c. cubitorum. et in erat hoc. sub divo. et in tempore serenitatis in erat sacerdotes. sed erant inter porticus. ad quas confugiebant oportet ferentes in tempore intemperie aeris. Primum quidem atrium in quo erant levite. erat inclusum. quod per medium erat paries qui dividebat levitas ab aliis hebreis. et erat paries ille ex parte hominum non levitarum altitudinis trium cubitorum. et erat trium colorum. unius erat unius coloris. scilicet alicuius trium. et hoc ad decorem. Ex parte vero levitarum ita erat terra et pavimentum adequatum quod altitudo parietis erat tantum unius et dimidii cubiti. et erat ibi vestitus tabulis cedrinis et erant in sedilia quasi in choro. et ibi psallebant stantes eminebant super parietes. et videbatur medietas eorum. unde adhuc est consuetudo quarundam ecclesiarum ut chorus sit eminentior. et parietes chori mediocris altitudinis. ut clericorum psallentium medietas possit videri a populo. et porta qua ingrediebantur levite erat ad partem orientalem. et erant .xv. gradus per quos ascendebant. sicut et in introitu templi erant .xv. gradus. et supra parietem illum erant columpne quedam posite. in quibus erant scripta hebraicis. grecis. et latinis litteris quia diversarum nationum homines illuc conveniebant. quedam de religione et castimonia. et arcebant indignos a domo illa dicentes non ingrediatur domum nisi hebreus et mundus. et coniuges et in nocte a complexu mulieris. Sibi prohibebat ut nullus

ingrederetur locum levitarum nisi levita. Hec primo atrio hoc dixi quod erat platea circum templum ex parte orientis parva in lateribus magna. In parte orientali maxima. et quod atrium illud distinctum muro parvo altitudinis trium cubitorum. infra illud erant levite et sacerdotes psallentes. et ubi erant mundi erant extra illum murum. Secundum atrium erat sub divo. Nec dimissum quod in ipso atrio erat porticus quadrata ad modum templi. cetera que secundum mensionem fecimus. Ipso est vallis erat extra templum habebat columpnas marmoreas diversorum colorum altitudinis .xxv. cubitorum. et erant de singulis lapidibus. et unaqueque habebat basem argenteam et capitella quedam erant argentea quedam cedrina. et que erant cedrina. erant artificiose compacta columpnis. quod videbatur ab eis procedere. Ex parte exteriori habebat murum .xx. cub. altitudinis et erat cooperta porticus illa tabulato cedrino. et erat latitudo illius .xx. cubitorum ubi orabant in primo atrio sub divo. in serenitate aeris adveniente pluvia confugiebant ad illam porticum. In illa porticu erant .xii. porte templi non quod in ipso templo essent alie porte nisi tantum due predicte. sed erant in atrio sive ipsa porticu ipsius templi. et quod dicitur in evangelio quod exit christus de templo [margin: in eo non erat porta templi] videntes et euntes. d. c. et quod loquebatur in templo. et quod gazophilacium erat. i. c. et cetera intelligendum est de hoc porticu. et atrio ipsius templi. quod non nisi soli sacerdotes accedebant ad ipsum templum. Erant ille .xii. porte in illa porticu. ita quod .iiii. erant ex meridie. et quatuor ex septentrione. et habebant quatuor portas. i. una aperiebatur habebat duas adsimilitudinem altae monasterii. una aperiebatur exteriori parte. et alia ex alia. et in quatuor habebant quatuor. et alie .iiii. quatuor. et in huius octo portis. i. apertis duobus lateribus ex parte occidentali. erant due eodem non fecerunt. et in huius .x. sed post .iiii. que erant in meridionali erat una. et in latere septentrionali post .iiii. similiter erat alia et in huius .xii. et hee due erant deputate solis mulieribus. quod sole mulieres ingrediebantur per eas que non volebant accedere ad levitas et sacerdotes ad ostendendum similaginem. vel panes vel aliquas oblationes et statim egrediebantur. vel quando sacerdotes ibant ad eas per portas illas. et porte erant cooperte auro. et erant positi ianitores. qui de quibus nunc quod arcebant inmundos et indignos a templo. i. ab atrio et porticu templi. et he porte habebant exedras sive pastoforia. i. domos. in quibus comedebant et dormiebant sacerdotes qui vicibus suis deserviebant in templo. et ianitores. et alii venientes immolare et sacrificare non poterant statim recedere advesperascente. et ibi comedebant et dormiebant. Exedre sunt pastoforia nota hebraice. vel grece sunt. exedre quia excedebant que in sumebant escas. et pastoforia quia domus nutrimentum fovens. ubi sumebant pastum. in hac porticu erat gazophilacium et corbonam de quibus predicitur. et in huius [margin: In illa erat apta ex parte occidentali]

Et post atrium illud similiter erat ampla platea et maior per quam erat non erat mulieres vidue munde. et orabant sub divo. et in extremitate sua habebat porticum adsimilitudinem prioris. quod per quam huius de magnitudine posuit. et sciri et istoriographi tacet de quantitate aliarum eodem et non intelligendum est de aliis. Post primum

erat tertium atrium. scilicet amplior platea. per quam erant inmundi et inmunde. et alienigene. et sicut in extremitate erat porticus. et ista erant atria. et tres porticus. Et sciendum quod templum erat positum in edito loco. et atria in declivio. quod sacerdotes et levite psallentes ab omnibus poterant videri. Post constructionem templi et atriorum agit hystoria de constructione regie domus et domus regine. et domus nemoris. et de tribus rebus ad componendum altaris holocaustorum quod erat sub divo. et vasorum que erant in templo que omnia erant erea. Nos autem ab ordine regum paululum digredientes prius prosequimur de compositione altaris et vasorum et columpnarum.

Erat in vestibulo quod erat ante templum columpne marmoree et due enee. et iste enee erant posite in introitu templi ante fores. Rogavit salomon iram regem tiriorum ut daret ei artificem peritum in opere herario et fusili. et concessit ei quendam librum peritissimum qui erat apud tirum non iram. sed et rex. vel ara. vel dicitur adiram. qui ex parte matris fuit de tribu neptalim. et ex parte patris fuit gentilis et tirius. hunc misit iram ut dictum est ad salomonem. Duxit quod in loco argilloso iuxta iordanem. ubi copiam habebat argille que valde necessaria est ad opus fusile fudit in duas columpnas eneas. In columpna quibus hec tamen fuerant. basis. stilus. et epistilium. De compositione basis non dicit historia. sed de compositione stili. Stilus columpnarum fuit longitudinis .xviii. cub. et dicit iosephus quod erat vallicularis. huius scilicet quod canales .iiii. digitorum habebat. Ut quia ceteria ut hunc quedam scripturam generet. et super stilum posuit primum unum capitellum vel epistilium rotundum. et latera ipsa columpna in sculptum floribus liliorum. huius in longitudine dimidium cub. Item super primum posuit alium epistilium laqueatum. sive reciatum. erat ut in quedam laquei ad modum recis celati. et erat quidem .vii. diversitates laqueorum. et istud erat .v. cub. Supra istud et posuit tertium dimidii cubiti. ut primum epistilium et in quo erant celata lilia. et circa. erant sculpta .cc. mala granata. erat autem altitudo columpne cum suis epistiliis .xxiii. cubitorum. et vestibulum .xx. ad hoc quod ut erit equaret. oportuit ut basis columpne esset .vi. cubitorum. et sic columpna esset .xx. cub. sicut et vestibulum. In una istarum columpnarum erat scriptum litteris aureis iachim. quod interpretatur firmitas. In altera booz. quod interpretatur robustus. quod dicitur iste columpne est firmitas et robur. hec dualis columpnis significant petrus et paulus. quamquam petrus. iohannes. vel quilibet alii fortes. et firmi in ecclesia. Post hec idem artifex fudit quoddam vas quod diversis nominibus appellatur. dicitur enim mare eneum. et secundum consuetudinem hebreorum qui quamlibet congregationem aquarum mare solent appellare. et quod hec vas congregationem aquarum mare eneum appellatur. dicitur et labrum. quod instar labii erat factum. dicitur et luter. et catarus grece. latine lavacrum. Huius latitudo erat per diametrum a labio usque ad labium .x. cubitorum. summitas eius cingebatur testudine eneo .xx. cubitorum addita septima parte secundum geometricam. hanc et noticiam habere possunt carpentarii. eo quod quibus rotundum huius latitudinem .x. cubitorum prout cingi

resti .x. cub. addita .vii. parte. Profunditas vel altitudo non catari erat .v. cubitorum. et spissitudo labiorum .iiii. digitorum. ut dicit iosephus. Iste non dicit quod erat .iiii. unciarum quod idem est. quod uncia dicitur digiti articulus. quod in s. .iii. cub. scilicet sine fundo eius inferius quod cingi poterat testudine .x. cub. Vtriusque vasis capacitas erat duorum milium batorum. et .iii. milium metretarum. Batus erat mensura hebreorum sicut et ephi aridorum capax trium modiorum sicut et effi. Quod autem dicit quod continebat duo milia batorum. et .iii. milia metretarum ut ut sunt .t. ex opo alta. vel ut tot milia gereret sub dubio relictum. Extra autem erant celate imagines historiante. vel historiate. i. de aliqua historia facte. quod historicos historia dicitur. vel inde historiographus. Erant autem duo ordines imaginum unus aspectum in una medietate. et alter in alia. Erant .x. ut dicit iosephus due historie sculpte. scilicet una de ingressu filiorum israel in egyptum et iste erat unus ordo imaginum. et alia de egressu. et hic erat alter ordo imaginum in alia medietate. basis in qua vas istud est positum miro artificio est elaborata. duodecim boves enei non apparentes nisi a lumbis super terram. et tantum per .iiii. partes dispositi. scilicet .iii. ab oriente. et .iii. ab occidente. .iii. a meridie. et .iii. a septentrione. ipsum catarum sustinebant. fecit et salomon. et post iam .x. luteres. vel labra enea vel cataros quod idem est. sed non dicuntur maria quia non erant magne capacitatis sicut et ipsum catarum de quo dictum est opo quibus. istorum talis erat quod basis sicut quam erat posita extra in inferiori erat quadrata. habens cubitos ex omni parte. et tres in altum. et quo plus ascendebat. tanto plus acuebatur. in que superiori parte que erat rotunda. non habebat nisi cubitum in altum. quod in singulis duo illius quadrature anguli singule erant columpne a se distantes. circa quedam tesselata in sculpta per medium. et in superiori parte erant sculpte imagines aquilarum. leonum. palmarum. et cherubim. et erant implexe. i. quedam laqueate. et circumflexiones. imagines. scilicet sese complectentes. sicut et coronule que erant in. In inferiori non parte erant boves cete cherubim in artificiose in sculpti quod ex ipso basis coherere videntur. Erant et in rotis .iiii. quod currum solent esse armate vel instrumentum .v. rota. rota. rote. modioli. sive plaustri radii. cantii. et cetera. Super hanc basim erat in positi cum inferiori latitudine unius cubiti. iuxta latus. supposite basis. et ascendendo dilatabatur per cub. huius inferioris partis .iiii. cub. distincte imaginibus sicut et mare eneum. et capiebat .xl. batos. Os erat hoc unum lateres cetera componit. et scematis. quinque .v. erant posita ex parte australi. et alia .v. ex parte septentrionali. ab introitu templi et non impedirent usum altaris. vel introitum quod posset inde usque ad sancta sanctorum portis apertis templi. Mare eneum positum erat a parte australe in quo erat aqua tantum usui sacerdotum deputata. Sacerdos enim ebdomadarius hoc ingrediebatur in templum ad ponendum incensum super altare timiamatis mundis pe-

pedis abluer ꝫ ꝑ manꝰ ⁊ pedes. Accepta aq̄ ꝓ ꝺā lo
ramina q̄ erat i mari eneo sic ꝓ ilauatoriū mo
nachoꝝ ⁊ ne forte aliq̄ macla lateret uictime ēet
ifacie. ꝛ i uestib⁹ poīar uide ifpectis ēcīs ifi roipre
catari. De aq̄ aliqn tam ablueb̄ aly. ꝑs dñs ue
rime. ſ. reneles recuerſ. renes. remūeli. ⁊ oīs adqſ. q̄ñq;
cuida q̄ oīa fupponebāt altari adoburēbū. ⁊ hāc
aq̄ mundabāt gabaonite ure fuuiuſ. Cede carnes
uictimarū ꝺ portabāt ad ablued ꝓbrica piscinā
⁊ ꝑ ei⁹ duos hāt sacdotes. ⁊ ueruſ. ⁊ offeb̄ b⁹ fm
q̄ dicē ē ileuitico. ⁊ ꝑsuma valt erat i uiꝝ ⁊ cēda
ta muro ad colligēd pluuiales aq̄s. q̄ ꝺ ꝓbrica. i.
peculiaꝝ dicebāt. eo q̄ carnes aliū i abluebāt. ꝓ
hoc ⁊ dr̄e tā ꝓe. Paul⁹ dr. Ꝺ opoē altaris holo
cauſtoꝝ ꝓmittit hic. ⁊ nō nescim⁹ utr ēet eneū. ul
ꝺ ifecas lapidū qui ꝓceptū dñi. Joseph⁹ dicē q̄ erat q̄d
cū eroi pte. ē lateudo erat. xv. cubi. ⁊ latitudo. x. ex
pte à iq̄ ſtabāt sacdotes ponēt parte dñi ſ. altarē
erat ꝛra eleuata aliq̄tulū qi ſcendebat
eis ascēde ꝑgēs ad altare. ⁊ obliq̄bat aliq̄tulū ad
pte auſtrē ū sacdos imolas. ubi posſ dirigē ſcuta
ꝓ parias. ſ. usq; ad ſca ſcoꝝ. Ve à ēet portable. an ſta
bile nescim⁹. Inueni⁹ cū q̄ ꝑ ꝓgū q̄s achab ille
pessim⁹ cauſtr hoſtiū. ſ. ⁊ posū altare hor. ne sacri
carēt duo ſ; ydol. ⁊ ū q̄da dr̄t q̄ altare q̄ fec mo
yſes portabile erat i uiꝝ ille altare. ſeo fiebat i
uige sacficiū. ſcīm eiꝰ alta sacficia. q̄ ille po
ſuit achab ſcīo templo. Ꝺ altare ereamatuſ ꝰ ꝺ ſtitu
m⁹ hucuſq; q̄ q̄da uidēt uelle q̄ ēet ſca. q̄ facer
dotes eo die mane ⁊ uelpe ponebat ſcēſū. ⁊ ſi ēet
i ſca ſcay ū uidr̄ ⁊ posſe ſi cōdicaꝰ q̄ meli⁹ ſano
ſoli ſum⁹ poſſey ſcbar i ſca ſcay. nec auctoritas
aliq̄ cog̃ nos dicē q̄ ēet i ſca ⁊ q̄ apls dic ⁊ epla ad
hebreos q̄ i ſca ſcay erat area. ⁊ due table. x. ⁊
uga aurea. ⁊ cribulū aureū. q̄ dñt fuiſſe alta
re. ſ; ꝑſum⁹ dicē. q̄ ꝑt aureū altare fecat salo
mō ābulū aureū. q̄ poſuat ihc. ⁊q̄ ponbat sac
dos ſcenſū cū ſeml incēdat ū repleꝛ dom⁹ fumo.
nec uidr̄ glām dñi. Ꝺ isto altari ſāt nescim⁹. utr
ēet ⁊ ugnis ceḋnis. ⁊ lapidū. ⁊ coopiū auro. Ve
q̄ poē tm regi. ⁊q̄ loco ēet poīē. ꝑea dicē.
Post edificōne tēpli. aḡ hīc ꝺ edificōe regie do
m⁹. ⁊ ꝑea ꝺ ꝺicaōe ipi⁹ tēpli. ⁊ ꝑ postat q̄ ꝑ de
dicōē tēpli edificata ē regia dom⁹. nos ūo rei ge
ſte ordinē ſuabim⁹. In. xl. iq; āno. vii. mīse ꝺdica
cōi ē tēplū. ⁊. viii. mīse pfectū. q̄ ꝑ mediū ē. vii. mīs.
.iii. āno regⁿ ſui. xi. āno mīse ei⁹ āni. ſ. mīse mar
uſq; ad septēbrē. ⁊ pfm ē i. vii. āni. ⁊ mīse q̄ri
ē annio usq; ad septēbrē. ⁊ pfm ē i. xi. āno
regⁿ ſui. Q̄ aī dr̄ i. vii. mīse. ſ. septēb. q̄ hebraice
dr̄ ethanim ꝺdicatū. ⁊ pfectū tēpli. ⁊ ſumaꝝ i
viii. ſta accipe q̄ i. vii. relia fuit pfectū tēpli
ablq; ucrſib⁹. ⁊ alſ. ſ; i. viii. fuit ſumaꝝ i ꝺ⁹

ſuppellectilib⁹ ſeo templo i ſepteb. rex ſalomō misit plm
ad scenophegiā. ⁊ addicōnē. Joseph⁹ dicē q̄ uocaū ꝓlm
ut uid⁹ dom⁹. ⁊ dicat⁹ Scenophegia uau ꝺ ꝓcipalis
ſtiuitas iudeoꝝ durabat ꝑ. vii. dies i ſepteb. ⁊ uoluit te
plū ꝺdicare. ⁊ nota q̄ dicē Joseph⁹ nō uid⁹ ⁊ ꝺdicare
q̄ añ ꝺdicatiōnē dom⁹ ſuā. ⁊ ſic ſuiſſe alta
re. ſ; ꝑſum⁹ dicē. q̄ ꝑt aureū altare fecat salo
mō ābulū aureū. q̄ poſuat ihc. ⁊q̄ ponbat sac
dos ſcenſū cū ſeml incēdat ū repleꝛ dom⁹ fumo.
nec uidr̄ glām dñi. Ꝺ isto altari ſāt nescim⁹. utr
ēet ⁊ ugnis ceḋnis. ⁊ lapidū. ⁊ coopiū auro. Ve
q̄ poē tm regi. ⁊q̄ loco ēet poīē. ꝑea dicē.
Post edificōne tēpli. aḡ hīc ꝺ edificōe regie do
m⁹. ⁊ ꝑea ꝺ ꝺicaōe ipi⁹ tēpli. ⁊ ꝑ postat q̄ ꝑ de
dicōē tēpli edificata ē regia dom⁹. nos ūo rei ge
ſte ordinē ſuabim⁹. In. xl. iq; āno. vii. mīse ꝺdica
cōi ē tēplū. ⁊. viii. mīse pfectū. q̄ ꝑ mediū ē. vii. mīs.
.iii. āno regⁿ ſui. xi. āno mīse ei⁹ āni. ſ. mīse mar
uſq; ad septēbrē. ⁊ pfm ē i. vii. āni. ⁊ mīse q̄ri
ē annio usq; ad septēbrē. ⁊ pfm ē i. xi. āno
regⁿ ſui. Q̄ aī dr̄ i. vii. mīse. ſ. septēb. q̄ hebraice
dr̄ ethanim ꝺdicatū. ⁊ pfectū tēpli. ⁊ ſumaꝝ i
viii. ſta accipe q̄ i. vii. relia fuit pfectū tēpli
ablq; ucrſib⁹. ⁊ alſ. ſ; i. viii. fuit ſumaꝝ i ꝺ⁹

luratē regni. ⁊ q̄ filij eī hrēnt regnū ſi cuſtodirēt. ꝛ.
⁊ cōmiſſ eī. ſiq. pecē ēnent. Post ꝓpōē tēpli ꝑ
ſeq̄t hīc ꝺ ꝓpōe regie dom⁹. ⁊ ꝺ ꝓpōe dom⁹ ſalt. ſ; de
ꝓpōe dom⁹ regie ſē nūc dicē. Vñ q̄da dñt q̄ regia do
m⁹ uocabat dom⁹ ſalt. ſ; ꝺ hīc nō ē mīſtū curāꝺ. Erat
naq; dom⁹ q̄da. urē domꝰ regiā. ⁊ parua. q̄ dicebat
dom⁹ ſalt. ℓ ſilue. q̄ mīre arbores erāt ēca uirida
ria plātata. Ꝑs hīc iferior erat marmorea. ſrīa. ꝑs ēat
lignea. ⁊ logitudo eī. c. cubitoꝝ. latitudō. l. altitudo
xx. cubitoꝝ. ⁊ ire habebat tres ordines colūpnay q̄y
unūſq; habebat xxv. colūpnas. ubi erat. xxl. v. colūp
ne. ⁊ unc colūpna. ⁊ colūpna erat una p̄ q̄ potant
re hoīes. ⁊ uc dicē Joseph⁹ erāt i muralibꝰ ſcīpte i la
pidib⁹. ⁊ ligni. ⁊ fuſtib⁹. ⁊ erāt i ſcīpte arbores diuſi
gnis ⁊ ramis. ⁊ frondib⁹. ⁊ fructib⁹ ſ. ꝺ muro arrifino
uc uideāt uenientib⁹ mōn ⁊ nō mouent. Inferiora
uo pte q̄ erat marmorea ponebat salomō oīa gnā
pigmētoꝝ. ⁊ aromatū. ⁊ ſper unḡ fiebāt ūguenta. ⁊
electuaria ꝑciosa ut ū uc eoꝝ gſuarec. ⁊ uocabat
bebice nectra. i. apotecā. Inferiora pte q̄ erat lignea
ponebat diuſa q̄dā arboꝝ fecat ⁊ ſ rex multa arma
ad ꝺcoē. ut ſcuta aurea. ⁊ lanceas. ⁊ gladios. ⁊ alia ad
pugnād ꝺ ferro. ⁊ ponebat ea i lignea domo. ubi ſer
uarēt arubigine. Vñ q̄da uoluit q̄ ꝺ pars lignea
uocarēt dom⁹ ſalt. ℓ ſilue. i. ligneay. ⁊ uocabāt arma
riū ab armis i repoīt⁹. Nec ō diſtarē loc ubi reponūt
ē ſub armariū uocat. ab armis phic. q̄ſ; ꝙ arſ ſua
arma hr̄. hīc nō dicē ꝺ ꝓpōe regie dom⁹. ſ; Joseph⁹ q̄
ꝑ iſtā domū. erat regia dom⁹. mirabili arrifino ꝙ
porta. q̄ erat thalamꝰ. ⁊ rectitudinia. ꝺ abulato
ria. ⁊ i medio erat magⁿ dom⁹. ubi erat cāt. regⁿ. ꝺ
ligⁿ cedrꝰ sechi. ubi ꝑa murabilē cui ꝺ auro. ubi o
re fec. ꝺ q̄ ꝑa ꝺicē. ⁊ i hāc domo dabat iudicia. edi
ficaū à hāc domoꝝ. xiii. āni. ſubiungit q̄ ſpacio edi
ficaū tēplū q̄ ū eēt ꝙciosissimū. q̄ ꝑſ ſ. q̄ ihc
cadutoꝝ hūtē. ⁊ fenestraꝝ i q̄ h. Et ſecūꝺ q̄ mul
tes ū magnē hodie ū fuit tēplū. ſ; ū fuit dom⁹ ex
qua. Cēs edificaſ. Salomō ū inemat⁹ būſecū. ⁊
auxiſ. q̄ ūa rex tyri fecat hec ſigīſ ānis mūdi
fruīcōi. unū oleū ad tyrū q̄ ē parua īſula erat
ū habudabat ītalib⁹. dom⁹ inabucodonoſoꝝ icipiēte
⁊ alexādro p̄ficiēte. ꝙmuata ē ire salomō. unq
uoluit remūdare ē ſpāli munie. ꝺdit ei galile
a q̄ erat urb⁹ tyrū. xx. cuitatū. i. oppida mu
rata. q̄lib; q̄ opid muratū ſolebāt uocare cui
tatē. ꝺicta ē exeo galilea gentiū. q̄uſ iudi hā
bitarēt. Aqua galilea dicebat iuday. q̄ erat ſub
dnio iuday. Iram uo uidet ūa ⁊ cuitates. i.
tales recepīt salomōi ſe eas bñe nolle. ⁊ uocaū ūa
illa cabul. i. ūa ꝺſpecta. Et dic hīſt q̄ iſte iram
miſit p̄ nūcū ſuū salomōi. xx. talēta auri. ū dicit
q̄ſ. ū nos poſſem⁹ intelligē ū ioseph⁹ aperuit. Dñe ⁊
q̄ salomō. ūcā annicſſimꝰ erat ⁊ ſapiētiſſimꝰ. ſi;

ū ſapiētia erat salomō. ⁊ uī fregē uicebat ꝺ ꝓblema
ta difficilia ad ſoluēd. ponꝺo pigmora. ū ſi ille ē uic
tebāt ꝓblemata uō p̄ſ ea ſolue dare. ⁊ ꝺmittā pecu
niā. ℓ eō. ⁊ ſcīdū ſā erat ūa milcrac q̄ oportuit eum
mittere salomōi. xxx. t. auri. ⁊ ne ſ uideāt fabulos dicē
Joseph⁹ se hīc ab auctoritate duoꝝ hiſtoriogꝝphoꝝ ge
tilū. ⁊ eudri. ⁊ phili. dicentiū q̄ mouēte abibalo re
ge tyriorꝝ ſuccessit ei yrā q̄ multabat multa pecu
nia a rege ſolimoy. ⁊ nō p̄ſ ſolue ꝓblemata ei⁹ ꝑea
ū ꝙdā iuuēcūlꝰ filiū audmouit q̄ ſoluebat oīa. ꝙ
blemata ſaloīs. recuperā ab eod ſaloē multā pecuniā
⁊ dare q̄da q̄ iſte fuit marco. Post h⁹ gnauit rex
aūi adcuitatē munieda. ⁊ q̄ſ ēet munita ñ. nō
eo ū ꝺerat ūes. nō fec i salomō ēca muros pleſ fora
ſtimas. ⁊ ſ⁹ munita reddit munitiſſimā. ⁊ fec ēca ci
uitatē ſtras acuitare ad alias cuitates. ⁊ uestiū eaſ
lapidib⁹ magſ. ⁊ q̄dratis ugſ. ut facilius ēet cūſtr⁹ eo
meatib⁹. ⁊ pat ei⁹ uocaſſ ea ierlimā. q̄ ſolimā munit
ā. ſeroſ ⁊ munitū ⁊ cpr. ſal⁹ alludēs noī ſuo uocaū
ea ierlimā. i. cuitatē aſaloē munitā. Tuc phao rex
egipti ſoē saloīs obſeſſā cuitatē acanaueoꝝ notē ga
zer. ⁊ gazā munitiſſimā. ⁊ fere ⁊ expugnabilē fuga
uit cananeos cep. ⁊ ꝺdit ea ꝺotē filie ſue uxori salo
moīs. q̄ſ ſal⁹ ē multis aliis affluēs cuitatib⁹ munitis nō
tm addefenſione ſ; ⁊ q̄ſda munitate addcoē uolu
ptate. Juda ⁊ mōtuoſa ē ūa ⁊ habundat arboꝝ. ⁊
fructib⁹. ⁊ nō ē uenebat ſal⁹ aliq̄ cuitatē i plano ſita
⁊ i ameno loco faciebat i palatiū. ⁊ uitridiaria.
O unū ꝑea becholō illā cuitatē. ⁊ pleſ alias. ⁊
ſrīoib⁹ pal⁹ ſirie tameno loco munitū cuitatē q̄
ꝺā q̄ uocaū palmira ꝙea ligua. q̄ ſonat late ꝺalam q̄ q̄ thala
mꝰ. ꝺlecto ei⁹ erat i. ⁊ fec i palatiū addlectionē.
Inuim ar ꝺtauit ſal⁹ ierlim. ut ⁊ ſedia ꝺ argento
ſic ꝺ lapidib⁹ mīū legat ieroſolimitanū ſ⁹ facte erat i
ſite nauiū copa auri. Illec erat h⁹ copa exegroſ illi⁹
redrali⁹. ſ; fecat salo ītaſiogaſer i loco q̄da urē mare al ītaſioga.
rubrū classe ctoꝝ ītrauit. ⁊ uenit. Fuit saloīs ē tuis
ūa regis tiri. q̄ puer erat i mari ītrā. adq̄rā. ſ. ītu
tā noīe offir. ⁊ aura ū uehebat auru. ⁊ ih offir
i. aurea dicebat adq̄rā alia q̄ dicebat argua. i. argē
tea. ⁊ ſperato tū ānoꝝ portat ire ⁊ redire. ⁊ aſſebāt
ei q̄q; q̄drigēta mil tal auri. q̄ſ; ſexc. ⁊ aſſebāt ei
elefantes. i. oſſa elefantū. leones. pardꝰ. pauones. ⁊ h⁹ mō
ua gna ariaūi. ⁊ lign⁹ tinea. ſui pinea q̄ ū ē. q̄ ſilua erat
pinuū. ex his faciebat salomō musica ītrumēta q̄ bne
ra erāt. ⁊ fec ei fulc. i. ſedes. q̄ pulc erāt ad uidēd ū.
⁊ fec ⁊ arma aurea nō ad pugnās ſ; ad ꝺcoē. cc. ſ. ſcu
ta oblōga. ⁊ ccc. petras. i. rotunda ſcuta. ⁊ dc. laceas. ut
ē tpe ꝺuē alib⁹ uestib⁹ uelly aſcēde ctū. ⁊ ire ſpatiū
ē ciuitatē ad locū amenū q̄ diſtabat a ciuitate p̄du
os fundos. ⁊ uenuſt pulcherrimū. ⁊ pēt hūcs logos ei
nes usq; ad ſessionē ēq̄rcos aureo colore ferret. Illa au
rea arma ēca ei ad gl̄am ⁊ ꝺcoē. ⁊ fiebat ītrabile ſul

gor circa eum ex percussione radiorum solis in aurum, et hec repone-
bantur in domo saltus cum aliis armis. Fecit et quecumque invenit Salomon
de VII gentibus, scilicet de Iebuseis, Ferezeis et aliis, servos et colonos
et tributarios. Hebreorum vero liberos omnes, quia erant de genere Habrahe a
servitute, et voluit ut equaret et essent cum eo. Et prefecit illis
colonis .d. et l. viros. Tot habuit prefectos sui operis in terra

De regina Saba.

sua. Audientes autem reges circumiacentium regionum sapientiam et
gloriam Salomonis, mittebant magnum pondus auri et argenti, et
vestes preciosas, et veniebant ad eum proponentes problemata et
questiones, et ipse solvebat. Venit et regina Sabah cum infinitis
muneribus audire sapientiam Salomonis. Hec regina que dicitur regina
Sabbana, quia in illa terra que habundat aromatibus regnabat,
que dicitur regina Austri quia in austro est, que regina Ethio-
pie Egiptiorum, quia quedam pars Ethiopie vicina Egipto. Sic no-
minatur ad differentiam alterius partis Ethiopie. Hanc Ethiopiam vir huius
in Exodo expugnavit Moyses. Regina autem ista sapientis-
sima erat, que collegerat multa problemata et questiones et re-
degit in scripto, quia eorum solutiones non poterat invenire. Venit
audita fama Salomonis. Venit cum comitatu magno et cum mul-
tis camelis honeratis gemmis et aromatibus et infinito pon-
dere auri, audire sapientiam Salomonis. Proposuit ergo quecumque voluit, ab
ea Salomon sine mora adduxit solutiones. Et cum vidit regi-
na obstupefacta ait Salomoni: Audieram famam de sapientia tua
et operibus tuis, sed longe est maior fama vero. Considerans tamen
compositionem domus Dei et domus saltus et domus regie et mensam et fer-
cula que apponebantur in mensa et famulos et habitum eorum et
sacerdotes et victimas et cetera que fiebant in domo, dixit: Beati sunt qui
assistunt conspectui tuo et audiunt sapientiam tuam de ore tuo. Et api-
es thesaurum suum dedit Salomoni C. XX. talenta auri et infinitas gemmas
preciosas et tantam multitudinem aromatum, pigmentorum et specierum,
que non fuerant alia in Iudea usque ad diem illum. Et ipse reposuit ea
in neptoria domo, ad opus unguentorum nectarorum(?) sacerdotibus. Ipse vero Sa-
lomon pro honorificentia qua ei dignitas regia exhibuit, concessit ipsi
regine multa liberaliter, nec negavit ei aliquid de thesauris suis. Et ita regina re-
diit ad patriam. Dicit autem Iosephus hanc primo attulisse in Iudeam radicem
balsami, quam plantavit Salomon in Engaddi, et exinde plantata est
vinea balsami, et dicitur in fuisse illam vineam bitte(?) bonis usque
ad destructionem factam per Titum et Vespasianum. Dicunt et quidam quod
regina ista dum consideraret opera Salomonis et columpnas, cognovit in
spiritu in esse columpnam quandam cypressinam vel cedrinam, quia tria lignorum ge-
nera fuerunt in cruce domini, scilicet cedrus, cypressus et palma. Et de ligno suspen-
dendum talem hominem, pro cuius suspendio civitas et templum destruerentur, quod in
erat. Non presens hec voluit Salomoni ne eum conturbaret significare, sed postea
rescripsit ei. Et designavit columpnam illam. Quod cum audisset Salomon, fecit
columpnam illam poni in fundo probatice piscine, ne posset inveniri.
Verum appropinquante tempore dominice passionis loco illo cepit miraculis
declarari. Descendere illuc singulis annis angelus domini, et post motio-
nem aque quicumque primo descendebat infirmus sanabatur. Et hic vero columpna
illa inveniretur. Sed hoc non est autenticum, sed apocriphum. Et cum ita regnasset Sa-

De tribus adulteriis Salomonis et de morte eius.

lomon in pace recessit a lege dei et in tantum libidine periit quod in-
declinavit latera sua ad alienigenas. Collegerat enim sibi Sidonias
mulieres et Moabitidas et Amonitas. Et hic traditio Hebreorum
eum habuisse dcc. reginas, id est pregnantes, et ccc. concubinas. Iosephus

Dicunt quidam quod lignum illud columpne fuerat arbor mirabilis aspectu in terra in nemore huius terra folia eius rata qua vetusta nunquam fuerit, et idem [illegible] in palatio Salomonis domo resuia [illegible] sed hec falsa est.

aliquid

Iosephus

dicit lxx. quod vir uxoris. Et tamen illectus fuit amore alienigenarum, quod
fecit illis extra civitatem ydola gentis ipsarum. Fuit regi Sidoniorum fecit
templum Astarte, id est Iunonis, que colebatur in Sidonia. Moab fecit templum
Moboch. Amonitis templum Chamos, id est Melchom. Et dicitur trifias
se. Unde iratus est ei dominus et minatus est ei in terram suam per quendam prophetam dicens:
Quia recessisti a me, patris tui dividam regnum tuum in manu tua
et non in ipsa propter te, quia iuravi patri tuo, sed post te sequentur x. tribus
unum de suis tuis filio tuo dimissa tamen una tribu. Tribus enim Beniamin
remansit ei filio, et ideo tribus, scilicet tribus Iuda. Et tamen licet timuit
Salomon tamen non corripuit se. Propterea excitavit deus hostes ei in
primo de Idumea, scilicet Asaal et Aser. Cum enim Ioab tempore David missus
esset Idumeam, et eam tributariam omnes de semine regio Aser annis
se interfecisset. Iste Asar aufugit furtim ductus est in Egiptum ad
Pharaonem, qui educavit eum filium, et ipsi iam adulto filiam suam dedit
uxorem sororem, scilicet uxoris Salomonis. Iste audita morte David et
Ioab redire voluit. Sed non est permissus a Pharaone ne impeteret
Salomonem suum generum. Donec esset in flore iuventutis. Nam per
Salomonem urgere ad senium. Asar Pharaone permittente ve-
nit in Ydumeam, et tamen possessam expugnare ob paucitatem suo-
rum. Alius de Syria, rago(?) fugitivum regis sodalem, qui ha-
bitabat secundum multitudinem latronum, et quibus infestabat Iudeam,
cepit persequi Salomonem et regnum eius invadere. Excitavit et deus
in Salomonem de propria domo Ieroboam, scilicet filium Naba-
hat Effrateum, id est de tribu Effraym. Iste Ieroboam adhuc
iuvenis prudens et eruditus fuit Salomonis prefectus est ab eo
operariis castruere(?) terram ad munitionem Ierusalem, cum
tamen et quia illo opere bene et distincte processisset promotus est
in maiora. Postquam ergo Salomon fecit eum tribunum super ad tributa
exigenda, scilicet tribus Effraym, cepit aspirare ad regnum.
Unde moris quibus poterat cepit suo domino derogare plurima
des propter. Vere Salomone decepto proposito se in rege fugere. Hec
prolusionis precipua causa fuerat. Aiias propheta quadam die
Ieroboam egredienti de Ierusalem fuit obvius, indutus novo
pallio, et statim ut vidit eum in instinctu spiritus domini divisit
pallio quo erat indutus in xii. partes. Scidit x. partes et ob-
tulit. Significans ei quod dominus ipsum constitueret principem super x.
tribus. Et precepit ei ut precepta domini observaret. Unde magis
ac magis cepit deinceps ad regnum anhelare. Quod cum novit
Salomon tetendit ei insidias. Qui hoc presciens fugit in Egiptum
ad Susac Pharaonem regem Egipti. Et fuit usque ad mortem
Salomonis. Mortuus est autem Salomon et sepultus in civitate Ierusalem
honorifice. Et dicitur habuisse regnum quod regnavit xl. annis. Io-
sephus vero dicit quod regnavit lxxx annis, et vixit xc.iiii. annis,
quia xiiii. annorum erat quando cepit regnare, quod vir uxoris.
Utrum autem penitentiam egit non habetur aliquid in autentico.
Habetur tamen eorum traditio quod ante mortem posuit se in collo re-
torta lignea et fecit se pertrahi de throno et circa pro-
tam civitatem, assuis cedentibus eum flagellis tamquam publi-
ce dampnatum, et quod post peccatum composuit ecclesiasten. Abi-
sit quod scribit apologia dicitur, id est excusationum sermonem,
vult velle quod penituisset, et vocavit eum sanctum. Sic
et Ieronimus et Augustinus vocat eum sanctum. Mortuo itaque Sa-

De Roboam et divisione regni.

lomone rediit Ieroboam ab Egipto. Et cum vocasset ipsum

cto de pena Salomonis

in Sichem Roboam filius Salomonis, habuerunt eum plorantes Iero-
boam quem promiserunt et audacem, quod exposuit ei voluntatem populi
dicentis: Voluimus et bonum est ut regnes super nos, sed tu pe-
timus ut diminuas aliquid de iugo servitutis quod imposuit
nobis pater tuus, et mitius agas nobiscum. Salomon enim in tantas ex-
actiones auri et argenti fecerat et districte eos iudicaverat.
Roboam dixit eis se responsurum in tertium diem. Et convocatis
senioribus et sapientibus qui collaterales erant patris sui, quesivit
quod dominum esset facturus. Qui dixerunt: Propter iste [illegible] est
et id optime ut aliquantulum concedas ne scisma in regno
fiat, saltem ad tempus, quia cum regnum tuum fuerit confirmatum
poteris manum aggravare. Hiis remissis convocavit iu-
venes et coequos quibuscum nutritus fuerat, et exposuit eis
consilium, et ipsi dixerunt: Non est hoc bonum consilium quia non est hec vox
regis sed timoris. Sed dicas quod si pater meus fuit gravis, ego
ero vobis gravior. Convocato ergo populo in tertio die proposito seniorum
consilio dixit populo quod iuvenes ei dictaverant et subiunxit:
Minimus digitus meus minor grossior est dorso patris mei.
Quia non ego potentior sum quam fuit pater meus. Si pater meus
cecidit vos flagellis, ego cedam vos in scorpionibus, id est multo
gravioribus exactionibus comprimam vos. Populus hec audiens cepit clamita-
re et dicere: Quod est nobis cum filio Ysay? In tabernacula tua Israel. Redeat
Israel ad castra et sic redierunt. Tunc Roboam misit per eos Duram
vel Adduram qui erat thelonarius et exactor tributorum ipse
ut iret per civitates et revocaret eos mitigando corda eorum
promissis. Ipsi vero non solum non audierunt eum verum et lapidibus
obruerunt. Audiens hec Roboam timuit sibi et recessit Ierusalem.
Postea convenerunt x. tribus in Sichem et constituerunt Ieroboam in re-
gem. Tribus vero Beniamin que erat affinis et collateralis tribui Iu-
da adhuc remansit cum Roboam. Tunc Roboam allocutus
eam et eiusdem tribus electus est a bello in regem et [illegible] eum tribus
Levi fuit divisa ita quod pars fuit cum x. tribubus et pars ma-
nsit cum duabus. Postea et pauci ex eis remanserunt cum x.
et eo quod Ieroboam cogebat eos ad ydola, et propter templum
quod erat in Ierusalem, et convocavit exercitum Roboam de duabus tribubus
et habuit cxx milia armatorum, et voluit mittere regnum re-
Roboam. Tunc misit deus prophetam sed quod nescimus dicere. Non igitur
animum regnum fratrum vestrorum, non enim ipsi sed deus fecit hanc sci-
ssionem. Audientes hec redierunt ad propria. Et in ab illo tempore di-
visum est regnum Israel usque in hodiernum diem. Et x. tribus quia ma-
ior pars fuerat vocate sunt Israel usque in hodiernum diem. Unde
inventum regnum Israel et rex Israel. Due vero tribus dicte sunt re-
gnum Iuda et rex Iuda dicitur quod semper de tribu Iuda regem
habuerunt quamdiu habuerunt regem. Facta divisione regni inter Ro-
boam et Ieroboam habuit in bellum de [illegible] miscalari
in [illegible], et primo de Ieroboam dicemus quod edificavit
Sichem et posuit in ea caput regni sui et sedem. Edificavit
et Phanuelem que erat ultra Iordanem. Et hec duo loca po-
suit presidia regni sui. Mutavit et Tharsa in qua multociens
habitavit. Ne autem populus suus ascendens in Ierusalem adorandum
revocaretur ad pristinum regnum, cum amore templi, cum
religionis, cum amore fratrum, apposuit ad ydolatriam
commovere et fecit duos vitulos aureos quorum unum po-
suit in Bethel, alterum in Dan. Hee enim civitates erant limita-
nes regni sui. Et hortari eos cepit mittens nuntios ab visitatione
templi et difficultate vie, cum gravitate expensarum, cum timo-
re inimicorum qui erant in Ierusalem, cum et dicendo quod non magis ibi
quam alibi esset deus adorandus. Tandem violentia traxit multos ad ydola
et plures levitas et sacerdotes nolentes ei adquiescere a regno suo

De vitulis Ieroboam et Addo propheta.

eiecit. Veniente autem diebus scenophegie in quibus Salomon tem-
plum dedicaverat, convocavit Ieroboam universum populum in Bethel ut
ibi dedicaret pharum quod fecerat ydolum et ibi offerret sollempnes
hostias. Et cum hec fierent misit dominus prophetam de Ierusalem nomine Addon
ad eos, et comedere Ieroboam cum universo populo ante altare.
Iste propheta stans coram eis locutus est dicens ad altare: Altare
altare, adhuc nascetur quidam de Iuda nomine Iosias qui destru-
et te et comburet super te ossa sacerdotum et sacrificantium sacrificia
super te et consumentes hominem ad in comederes dixit. Ut vos sciatis
vera esse que dixi: ecce altare hoc iam scindetur per medium et effundetur
ignis et carnes et holocausta et in terram. Tunc Ieroboam ira
commotus extendens manum precepit ut si vos eum caperent, et statim
arefacta est dextra eius, nec eam potuit revocare donec supplica-
vit prophete ut pro eo oraret, et oravit et restituta est ei manus. Tunc
rogavit prophetam ut maneret secum et ditaret eum aliquibus donariis.
Propheta vero non, et rogatus comedere noluit dicens: Et si dimidium
regni mei concederes non comederem, quia dominus dixit michi: Non comedes
illic, sed ceteris redibis et ascendens asinum redibat. Tunc filii
cuiusdam senis prophete qui non surgebat de lecto retulerunt de miraculo
illo quod erat extra civitatem, id est ydolum nuntiaverunt patri
suo quod contigit, et statim ipse surgens de lectulo stravit asinum
suum et ascendens alium prophetam secutus est, et invenit eum requiescentem
sub therebintho. Et dixit ei: Es ne tu ille propheta quem misit
dominus? Et ille: Ego sum. Tunc rogavit eum ut secum diverteret et co-
mederet. Et ille predicabat interdictum domini. Tamen ille dixit: Ego
propheta sicut et tu et ostendit michi dominus per angelum ut te sequerer et co-
medes mecum. Et sic divertit et comedebat. Et statim spiritus domini
insiluit in prophetam hospitalitatem et dixit alii prophete: Quia non obe-
disti verbis oris domini et comedisti contra preceptum eius, non sepelie-
ris in sepulcro patrum tuorum quod erat magnum apud illos.
Ipse audiens hec statim ascendit asinum et recessit. Et interfectus est
in via a leone, qui custodivit cadaver eius a feris et volucribus
donec deceptor propheta audivit a commeantibus, et stravit asinum
ut iret et sepeliret cadaver, et veniens invenit leonem custodientem
cadaver et timuit. Tamen recedente leone accepit cadaver,
posuit super asinum et sepelivit eum in sepulcro patrum suorum
et precepit filiis suis ut post mortem sepelirent eum iuxta illud,

De morte Ieroboam.

quia cognoverat virum sanctum fuisse. Ieroboam vero postea non mutavit
de opere ydolatrie, licet dominus prophetam ad eum misisset. Immo quia plures
sacerdotes et levite ad Iuda de regno suo fugerant, constituit
de omni tribu sacerdotes viles et novissimos, et quicumque volebat
et implebat manum erat sacerdos. Hoc est non determinat ma-
num est, sed videtur de manu regis, quia ipse vendebat sacerdo-
tium. Tunc cepit egrotare maior filius nomine Abias quem multum di-
ligebat. Iste bonus erat, diligens deum, nec placebat ei ydola-
tria patris. Tunc dolebat multum pater et mater pro filio. Et di-
xit Ieroboam ad uxorem suam: Immuta faciem tuam et vestes

ut nō cognoscaris. et uas ad dom anania pphā silonitē
q̄ nutriuit me in regno. et consule eū de filio. sed ne agnoscat te qr
tē uxorē dixi. et fer tecū munia pphe. s. panes. et crustula. et
fauū mellis. Aias iste ppha iam senuit qr oculi ei caliga
uant. sed ait qm ueniret adeū uxor ieroboā dns reuelauit
ei oia. et qd diceret ei. Veniente itaq; ipā. et iā intrante domū
audiuit ppha strepitū. et dixit ei. Accede accede uxor iero
boā. qr mutasti faciē tuā. et uoluisti te celare mi. Ecce
qr ieroboā recessit a cultu dei et lege dei. et auferet dns auferet
a deo regnū qd dns dedat ei. et in interio. et nō remanebit in
domo ei aliqs usq; ad mingentē ad parietē. I inclusū. mingentē
ad parietē canē uocant. I egrū ui qui dicitur ē inclusū incarce
ratū. q. oēs destruet a primis usq; ad nouissimos. et ui cedas
hi uiu eē et redeūti ad ciuitatē tersa ui infirmabat fili.
cadaui filij tui occurret et ad portā ciuitatis q deficiet ad
exequias. Audiens hi mulier fles regressa ē. et inuen sic ppha
ei dixerat. Iste fili ierob. q bonus fuat sepultus fuit in sepulc
patrū suor. Ceti uo expositi fuer feris et auib. Et licet
uxor ierob. nuntiasset oia q dixerat ei ppha. tn nō cessauit.
Regnauit aut ierob. xxii. annis. et mortuus ē. Post eū regnā
nadabh fili ei. ii. annis. et dic hyst. cetera q fecit rex scripta s. in lib
uerbor dierū regū isrl. hist. hinc cursim de regib isrl. et de re
gib iuda. et semp in fine mittit nos ad librū dierū dicens. Nunc
cetera q. f. r. s. i. l. d. r. isrl. I reg iuda. si narrat de ali
q regū iuda. Qdā dicūt q lib dierū dr paralipomenon. q quis
mlta addat q hi pretermisit tn intitulo nois nō patet. In
qpr et residuoz nō dierū. io dicunt q fuit qdā lib q dice
bat lib uerbor dierū regū. ui scripta fuer fca regū tā
isrl q iuda. sed nō hūs illū q combustus fuit cū ceteris libris
in destructione babillonica. et nō fuit iste reparat ab hesdra ceteris.

de morte roboam.

Hic redit hist. ad roboā. et dic. q xl. annor erat cū cep re
gnare. Alibi dr q erat. xli. annor. et ibi cursim de eo. Josephus
aliquātulū plenius dic q hūit. xviii. reginas et xxx. concubinas. et rex
eis hūit. xxviii. filios. et lx. filias. Pceteris tn filiis suis dili
gebat abiā. q habuat de maacha uxore sua pulcrima
filia. s. absalōis patrui sui. Initio aut pceūb annis qbus cep re
gnare multiplicatū ē ipi ualde ex illis q confugat. et uoluer
sacrificare ydol. et multiplicatū ē regnū roboā. Vn elatū
ē cor ei. et cep superbire usq; adeo q et neglexit corrigere il
los q sec detulat a reg ieroboā ydola. et adorabat. et maa
chaā uxore suā. q papū. i. belfegor. dm. s. retiginis co
lebat. Hic fecat fouea qi speluncā. et in edificauit phanū
illi ydolo. et posuit in sacerdotes molles et effeminatos. et
pciosos. et hi roboā correxit. io suscitauit ds hostē. s. susac
regē egypti. q congregato exercitu forti manu intrauit trā
palestinor. et resistere ei aliq ciuitate uenit usq; ad ie
rlm. et obsed eā. et ē timuit ualde ierlm. et roboā. et composu
it cū susach tali conditione. ut intret ciuitatē. et acciperet qcq;
s placeret. Intrauit itaq; susach ierlm. et accep a domo regis
cc. scuta aurea. et ccc. laceas aureas. et ccc. peltas q fecerat
salon. et accep a templo mlta de uasis et de uestib sacerdotalib;
Vn postea roboā his expoliat fec sibi scuta erea. et de au
rata q inuenes ali eū deferret. q alia nō habebat

de a

Et dic Josephus q hi p hīt ex quodā hystoriographo egiptio
noīe dorotheo q dic q susach rediens de exercitu de pū et uic
toria inquodā archu triuphali. et fec depingi imagines bar
baras sed habentes sexū femineū ad ignominia eor qui
sine bello puniserit se capi qi femine. Josephus tn uolens
excusare. et rege ignominia gentis sue dic hi fabulo
sū eu scripsisse. Regnauit aut roboā. xvii. annis. et mor
tuus ē et sepultus honorifice in ierlm in sepulc patrū suor.
Ieroboā uo. xxii. annis ut dictū ē regnauit. et in. xvii.
reg ieroboā mortuus ē roboā. et regnauit pro eo abias
fili ei q pessimus fuit. et correxit mabacha matre sua
et alios de ydolatria. et eiec effeminatos. tn ualde fuit
bellicosus. Vn dr q fugauit ieroboā. et restituisset re
gnū isrl. nisi cito de medio sublatus esset. hist. hinc cursim
res et dic et qr diuidicauit inter se ieroboā et ha
bias collecto utrinq; exercitu. tn exercit abie fere nullus
erat respectu alti exercit. Josephus dic q cum eet utrq;
exercit instructus petita audientia ab utroq; descendens abias
se monticulo qdā ut meli audiret. et cep exprobrare
exercitui isrl. q dimisisset cultū dei sui. et adhesisset
ydol. Vn ds eos destrueret. et finito sermone inijt bellū
cū illis in noīe dni. et fugauit illos in ore gladij. et uic
fec de isrl. l. mil. et in obtinuit et tē tamuo s ualde
ieroboā q ut dictū ē iste ualde bellicosus erat. et
reuocasset isrl ad iuda. nisi q paruū durauit qs fuit
regnū ei. Vo nj regnauit ni. iii. tribus annis. et dic hist
cetera q fecit rex scripta s in lib uerbor dierū regū iuda
et dic de oib. Vo io de singlis intelligat. Huic succe
ssit in regnū fili sui noīe asa. mat eius extitit maa
cha filia absalōis. hi uidr hist contrariū dicere illi q sup
dixit. Sit ii duxit q hi fuit uxor roboā. et mat abie.
Hi uo dic q extitit mat ase q fuit fili abie. q
debat eē in uxor abies; nos dicimus q inter uitate
mat fuit abie. nec ē emdad ui emdat. na auia p
cura et sollicitudine q ita nepotes dt mat eor
et marie post morte eor matris sol applari. et ē
hi. Iste asa bonus fuit. et oē ydolatriā et effeminatos a
regno suo eiec. et oē dñiū abstulit auie sue. q
pcēs ad ydolatriā cogebat. et regnauit xli. annis. hist
pmittat de pmo ei bello. sed Josephus dic q rex ethio
pie congregato exercitu intrauit suriā. et obsed qdā ci
uitatē. Asa uo cū paucis eū in noīe dni inuasit. et fuga
uit. et maxia pdā in cep in auro et argento. et fe
cit dapnū q susach ierlm intulat restituit.
Hic redeamus ad ieroboā. q mortuus ē. xii. anno reg
sui. et regnauit pro eo nadab fili ei. q pessimus et ydo
latr fuit. et iste congregato exercitu intrauit siriā. et ob
sed iebbo qdā ciuitatē. et cū eet in qdā de tribu ysa
char noīe basa fortis et audax uidens nadab qi
in custodiui interfec eū. et reuisso in ciuitatē qscq;
inuenit de stirpe regis. s. ierob. interfec et feris
et auib exposuit eor cadauia. et in impleta ē p
phia q aias dixerat uxori ierob. Et tc in istam

¶ epl'a debet dicere q fuit auia ase. Vn q hic emedat uidet mat abie

ē regnū de tribu effraym ad tribū ysachar. Et regnauit iste
baasa p. xxiiii. annos et fuit iste sicr pessimus ydolatr
Vn dns misit adeū qdā ppha noīe ieu. filiū nau
si. unū s. de duob hi noīe uocatis. I q iste fuit tcius qz
alio pea habbim. et dixit ad basaā. hi dic dns. ego dedi
tē regnū. et nō abiecisti ydola. sed secutus es sca. et io au
feram imperio a semine tuo regnū et de diebus illis. sic
de leui sem ieroboā. hi audiens baasa stati interfecit
eū. Iste fuit magnus bellator. et tc cepisset ramaci
uitatē qdā in finib utrusq; reg pertinente tn regno
iuda. uoluit eā munire ui rex iuda in psis intrusi
re ad regnū ei. et erat in cū exercitu congregas materia. s.
lign et lapides ad opus munitionis. Audiens hi asa tim
uit. et nō fuit ausus aggredi illū. sed missa pecunia
ad bendabh regē sirie q confederat erat baase regi
isrl corrupit eū. Corrupt itaq; benadabh intrauit cū
exercitu trā isrl. et cep uastare. Audiens hi baasa re
cessit a rama. et redijt ad defendēdā trā suā. Tc
asa misit litteras p uniusū regnū suū. ut nemo
eēt excusat q posset qn loco et tpr determinato con
ueniret. et tc conuenissent inter sec ad rama et ex m
q congregauat baasa muniuit ciuitates limitaneas
regnū. s. gabaā. et masa. et rama. Baasa iste re
gnauit in isrl. xxiiii. annis. et mortuus ē. Et successit ei
fili ei ela noīe. hic cū misisset exercitū ad obsidend urbē
zebedō. et ipē remansisset in tersa cū placuit qdā die in do
mo cūdā pncipis annulentas ē effect. Quē uidens qdā
de isrl noīe zabri accessit. et interfec eū et occupauit pa
latiū reg. Exercit uo rediens cep ciuitatē tersa exce
pto palatio regis q erat munitissimū in q se re
cepat zabri. q cū uidet se nō posse euade succend
palatiū et se ipm. Iste regnauit tn. vii. dieb. et
in eis diebus tn desu in stirpe baase. ui q̄o inuenit
interfec eū iux uerbū ieu pphe. q interfecat. B. et tc
diuisus ē exercitus in duas ptes. et fecer sibi duos reges
una ps amri. alia ps tini. et regnauit amri. sup totū
isrl. xii. annis. vi. annis in tersa. postea emit qdā mō
tē aptū ad habitād. et ad edificād aqdā q inhabi
tabat ipm noīe somer. duob talentis argenti
et uocauit monte illū monte dni. et ciuitatē q
in edificauit munitissima appllauit somerā
q postea dicta ē samaria. et tota regio abeo de
nomiata ē a ciuitate ista. et hi dicit fuit regia se
des. et in. xii. anno reg sui mortuus ē. Et regnauit
pro eo achab fili ei. Ad huc uiuebat in ierlm asa.
Tād ē senuisset laborans podagra. in xl. anno re
gni sui mortuus ē. et regnauit pro eo fili ei iosaph.
Nunc redeamus ad achabj q uo accumularet ydo
latria duxit uxorē iezabel filiā reg sidonior
pulcra satis tn uitissima meretrice q ad iecead
uirū pigebat occlos et facie suā cerusa al
pissimo. et tibio colouib. s. illi impura. et
adō uirū s allexit ut declinaret ad oia. et io

+ De achab et iezabel et de helia

[illegible] uirū [illegible]

achab uxori ē effect. hi induxit in isrl cultū sidonior. eliā
s. baal. et persecuta ē sacerdotes et leuitas. hi inserit hyst de
hi q dixit iosue in destructione iericho. exprobrans ciuitati s. Q cq;
readificauit te in. s. filio iaciet fūdamentū. et portas poni
in ultimo filio. i. cū poneret fūdamentū pmogenitus fili eius
moriet. et consumab. moriet ultimus filius. et hi contigit in dieb;
achab. Ahiel uj de bethel qdā uir potens readificauit iericho
et iacto fūdamento mortuus ē filius ei pmus abiram. et positis
portis. mortuus ē ultimus fili ei. s. segub iux uerbū iosue
Et cū in achab amore uxoris coleret baal. et diligēt sacerdo
tes qs ipa induxerat. et fugasset leuitas dni. Misit adeū
dns heliā thesbitē uirū pphā de galaad. Galaad ē mons
ultra iordanē a q tota adiacens puincia denoiat. Vn sepe
dr helias galadites. et in erat qdā uic q dicebat thesbi. et
in dicit ē thesbites. Veniens itaq; helias ad acab dixit ei
mala q fecerat. et ex in adiuxit. Si pluerit in trā istā ui ad
uocē oris mei. apocopesis ē. i. defect finalis. q. ui cedatis
in de celo. et in recessit. Tūc cessāte pluuia ad helie uocē pairi
etiā iezabel huic occone psequi pphas q pdicabat
uerbū dei. et interfec plures. Et tc timuit helie dixit dns. fuge
usq; in torrentē. et habita iuxta torrentē carith. Alij dicūt eo
q ē unus de fluuijs padisi. et ille. dnē qd comedā. et dns.
ego pcepi coruis ut pascāt te. Et habitauit in destructa
iuxta torrentē. mane et uespe coruis ei afferētib escā. pa
nē. s. et carnes. et bibebat de aq torrentis. hic hīt p auc
toritas. B in die pse comede. Desiccato uo illo fonte. ul
torrentē. dixit ei dns. Vad in sarepta sidonior. ego pcepi
mulieri uidue ui pascat te. Sarepta dicit qdā eē sil
uā. qdā regionē. Josephus dic eē ciuitatē paruā iux sido
niā. Descendens itaq; helias iux uerbū dni inuenit ex ciuitatē
mulierē colligentē ligna. et cognouit stati dno reuelante q
illa eēt mulier uidua. Cū dixit. Vad defer paululū aq in
uasculo ut bibā. Et cū p aq ditt pstrigu. Affer mi et bucel
lā panis in manu tua. Et illa ait. Viuit dns. et uiuit aia
tua nō habeo panē ui par farine in idria. qtū pugillus
possit cape. et par olei in lecito. Et ecce colligo duo ligna. i.
pauca. ut faciā panē mi. et filio meo ut comedam. et mo
riam. q. cū post nō habeam. Dixit ei helias. fac mi de farina illa
subcinericiū panē. et affer. Et postea facies cū et filio tuo.
Dic ii dns ds isrl. q idria farine nō deficiet. Et oleū in
lecito. donec pluuia det de celo. Et credens mulier. et fecit ei pa
nes subcinericios. et paui ei cenaculū sicut solitariū. ut
comederet dormiret et oraret. et postea fec sibi. et filio. nō defficiente
oleo. I farina. et cū eēt in helias fili uidue uocatn Firma
te ē q nō erat hanelitus in eo. Josephus dic q mortuus erat.
Ascendens itaq; mat ad heliā dicens. Venisti ad me ut peccata mea
appareret dno. q. d. an aduētū tuū celata et sopita erat
sed te ueniente dns peccata mea considerauit. et mortuus ē filius meus
Cū helias affer mi filiū tuū. q allato. et matre recedente
hel. accep eū. et posuit sup lectū suū. et ait. Tc qd dne
misisti me ad mulieris istā. cum ista retributio beneficij q
retribuis ei. q me pauit. Collocauit te puerimbra sub ist
ut calefieret. et tertio sup eo orante redijt spc in puer. et uiuit

[margin:] De sacerdotibus quos interfecit helias.

redditus est matri sue. et ait. Modo nunc cognosco quia deus tuus deus israel est. Et dicunt hebrei quod puer iste fuerit minister helie usque ad tempus helisei. Dixit autem dominus ad heliam. Descende in samariam et appare achab quia daturus sum pluviam super terram. ne pereant homines et iumenta. Et cum descendisset helias in samariam contigit quod achab evocaverat abdiam qui preerat ovibus ut quererent pascua per siccitatem et discederent invenire aliquem locum pascualem. Hic abdias qui quinquagenarius erat vir iustus et timens deum. hic pascebat centum prophetas latentes absconditos in duabus speluncis. unde et ipse propheta est. et inter .xii. prophetas minores. Cum ergo in achab et iste per pascua euntes in medium divisi discessissent. Apparuit abdie helias quem ut vidit abdias ait. Tune es tu dominus meus helias. et ipse. Sum. Vade et dic achab quod vidisti me. Et ait abdias. Quid domine tradis me in mortem. nonne ego sum qui pasco centum prophetas. Ipse vero facte te querit per omnes terras. Quomodo ergo audebo dicere ei quia te vidi et non adduxerim te ad eum. Notandum quod tanta velocitate discurrebat helias quasi non esset homo. Velocitas vero spiritus erat in eo qui rapiebat in momento de loco usque ad alium remotissimum locum. Veniens annuntiavit abdias ad acab se vidisse heliam. et ecce helias affuit. Quem ut vidit achab superbe allocutus est dicens. Tune es tu helias qui conturbas israel. Et helias. Immo tu et domus tua. Sed congrega omnem universum populum in monte carmeli et sacerdotes baal et lucorum et disceptabimus et dominus pluviam super terram faciat. Sacerdotes autem baal erant .cccc.l. et .cccc. lucorum. et hii omnes vivebant de mensa iezabel. Inclinati itaque convenerunt omnes in monte carmeli. et dixit eis helias. Quid claudicatis utroque pede. Aut baal deus est qui liberavit vos aut deus israel verus est deus. Veniant sacerdotes baal et erigant altare deo suo et sacrificent ponentes bovem super altare. et si descendit ignis ad comburendum sacrificium ego adorabo baal esse deum. Sin autem ego faciam talia de altari deo meo et ponam bovem super illud et si descenderit ignis ad consumendum cognoscatis dominum israel verum deum esse. Et clamavit omnis populus. fiat fiat. Venientes itaque sacerdotes erexerunt altare et desuper bovem imposuerunt et ipsis invocantibus deum. helias deridendo eos dicebat. Altius altius invocate. et illi deridentes se quasi quidam lanceolis sese cruentabant. nam hec soli placent demonibus. et per totum diem laborantes dicebant baal veni. quia non tamen venit sed inaniter laboraverunt. Altera die helias erexit altare domino de .xii. lapidibus iuxta numerum filiorum israel. et posito bove super altare fecit circumque duos maiores sulcos. ne suspicarentur quod de sub terra produceret ignem aliqua arte. vel ut omnem suspectionem ab eis tolleret. Tantam habundantiam aque super altare fecit effundi ut sulci illi aqua redundarent. et eo orante descendit ignis de celo et non solum hostias consumpsit et ligna sed et lapides in pulverem redegit. Tunc clamavit omnis populus. Vere deus helie deus israel est. et precepit eis ne quis illorum sacerdotum evaderet. et capti omnes ducti sunt usque ad torrentem cison et interfecti sunt. Quo facto dixit helias ad acab. Sede et comede citissime. et comedente achab cum militibus ipso helias ascendit ad verticem montis usque mare. et flexis genibus et inclinato capite inter genua usque ad terram orabat. et dixit puero suo. vade et vide si aliqua nubecula surgit a mari. ut vidit. Iterum revertere et vide. et ita septies. In sep-

tima vice rediens dixit. Vidi nubeculam ad modum vestigii hominis de mari surgere. Tunc helias dixit ei. Vade et dic acab et ipso ut iungat currum et pergat ad civitatem iezrael que erat non multum distans a monte. ne forte occupet eos pluvia. Et facta est manus domini super heliam et ipse accinctus spiritu domini precedebat currum. et omnes qui cernentes erant. et venientibus omnibus in civitatem iezrael venit maxima pluvia et gavisus est populus. Tunc misit acab nuntios ad uxorem suam iezabel ut ei annuntiarent que deus israel fecerat per heliam. Ipsa audiens de morte suorum sacerdotum irata remisit nuntium helie dicens. Hec et hec faciat mihi dominus nisi cras hac eadem hora fecero de te quod tu fecisti de sacerdotibus baal. Sed helias egrediens de civitate fugiebat non expectato consilio domini. et venit bersabee que erat in initio deserti. et dixit puero ut recederet pro labore quia nesciebat quid esset facturus. Remanente puero ivit helias in desertum itinere unius diei. et cum fessus venisset quia non comederat ex quo recesserat a iezrael. requiescebat sub umbra iuniperi. Aliter. cecidit. et fessus et mestus orabat dicens. Domine tolle animam meam a me. et obdormivit. Et ecce angelus domini venit et excitavit eum dicens. Surge et comede. Et respexit et vidit panem et vas cum aqua. et postquam comedit iterum obdormivit. et venit pro angelus et excitavit eum dicens. Surge et comede. grandis enim restat tibi via. Et surgens comedit et in fortitudine illius cibi perrexit .xl. diebus et noctibus donec venit ad montem dei oreb. et cum latitaret in spelunca quadam venit ad eum dominus dicens. Quid agis helia. et ipse. Domine zelatus sum pro te. id est irratus sum pro te. quia altaria tua suffoderunt. et prophetas tuos occiderunt. et querunt animam meam. et ideo fugi. Et dixit ei dominus. Egredere et videbis maiestatem meam transeuntem. cui precedit spiritus. id est ventus qui securus arbores. et post spiritum videbis commotionem. id est terremotum. Deinde videbis ignem transeuntem. et in his videbis dominum. Vel erit dominus. Tandem audiens sibilum tenuis aure et vidit. et in eo erit dominus. Hec autem fuerunt significationes destructionis illius populi. qui ydola coluerat. Tunc egressus est helias de spelunca cooperta facie pallio ne videret maiestatem transeuntem. et ecce vox. Et dixit ei dominus per zelum. et ne appareret ei dominus vel angelus. dixit. Descende in damascum et unges hazael ad dandum filium benadab regem sirie. Et regem sirie. Et ieu filium namsi unges in regem israel. et heliseum unges prophetam in israel. quia pro te erit propheta in israel. Dominus iungebat regem et sacerdotes. Et ut eo pronunciavit. Propheta non legitur unquam de quibusdam. et dixit. Per istos iudicabor de ydolatris quod ieu interfecit acab et suos. et sic remanserunt in Israel. Descendens itaque helias invenit heliseum arantem in .xii. iugis boum. et .xii. arantes per erat bubulcis. et cooperuit eum pallio suo. et in veniunt alii et ut ventione fecisse. Tunc dixit heliseus. Patri sequar te quoque. veris. sed permitte me prius ire domum ut osculer parentes meos. Cui helias. Quod meum fuit feci tu fac quod vis. et statim ivit domum. et occisis duobus bobus fecit magnum convivium convocatis suis. et dos-

[margin:] De prelio et obsidione samarie.

classes eos rediit ad heliam. et dimisso fugit puer. et sub de agmine in manu eius. Post vocationem helisei venit hostis ad obsidionem samarie. et dicit quod benadab rex sirie congregato exercitu obsedit samariam que erat caput regni israel. et fuerunt in eo .xxxii. reges. et exercitus innumerabilis. te misit benadab nuntios ad acab dicens. Aurum tuum et argentum meum est. et uxores tue et filii tui et optimates regni tui mei sunt omnes. Acab vero volens ferre minis humiliter respondit dicens. Domine mi rex tuus sum ego et omnia mea. Hoc audito benadab iterum misit ad acab nuntios. Cras mittam servos meos in civitatem ut accipiant omnia que placent oculis eorum. Iniit itaque consilium acab cum senioribus et remisit benadab dicens quod omnia prius hec que precepisti faciam. Tunc benadab explosus est cum .xxxii. regibus qui secum venerant cogeret exercitum ad solum civitatem facere. et remisit nuntios ad acab dicens in hiis verbis. Pulvis samarie non sufficiet pugillis exercitus. quasi diceret ita tanta est multitudo mea ut non sufficiat implere pugillos singulorum. Iterum acab huic remisit ei respondendo dicens. Neque accinctus neque discinctus. id est neque armatus neque inermis glorietur. quia domini est victoria. Aliter. Non glorietur accinctus eque ut discinctus. id est sensus. Propter hanc humilitatem dominus misit ei prophetam et nesciunt non est dicere. Ne timeas pugnare. quia hodie dominus tradet eum in manu tua et exercitum eius. ut scias quia deus israel deus est. Tunc consulit modum pugnandi. et propheta indicavit dicens. Premittes pedissequos militum. id est extraneos et inducti nos militum. qui erant .i. vii. milia. et post eos ibi populus israel et ipse in fine erit. Epulantibus autem benadab nuntiatum est quia de civitate armati exierunt. et precepit huius dicens. Sive capite eos sive pacifice sive alii veniant et ligatos ducite mihi. Illi vero pedissequi milites fortiter pugnaverunt. et quisque suum obvium prostravit et invaso reliquo exercitu benadab in fugam conversus. Vacuus est et in obtinuit. Tunc tradidit magnam predam. Venit tamen propheta ad eum dicens. Precave te quia insequenti anno filius benadab congregabit exercitum contra te. et in fine est. Nam venientes servi ad benadab adulantes ei et in solatium sue amissionis predicentes dixerunt. Omnino ceteris pugnavimus in montibus. cum dii eorum sint fortiores. Optimo ergo gentilium erat quod deorum alii erant montium. alii erant fortium. alii agrorum. et ideo pugnam amisimus quia pugnavimus cum diis montium. Pugnemus autem in planitie quia cum diis montium potentes et obtinebimus. Item ad cautelam tuam accede ne reges illi discussi et qui effeminati mittantur exercitum. insequenti ergo anno congregato exercitu benadab venit usque in civitatem effoch. et que est in initio sirie ad regnum sirie pertinens. te filius acab congregavit exercitum et venit contra illum et pugnabant extra civitatem. victus est exercitus benadab et fugati in ore gladii. et interfecti sunt exercitus centum milia. preter .c.xxx. milia. sed tamen mulieres et parvulorum. quos in muro. f. afflicti civitatis corruentes dum plantaret oppressit. Benadab vero in civitate se recepit fugiens. et volens latitare in fuit suis dixerunt. Reges israel et iuda misericordes sunt et advena faciles. ideo ne timeas. quia nos in dominus pedibus retortis in collo ponimus adibimus regem israel. et pro te supplicabimus. quod et fecerunt dicentes. achab benadab servus tuus est. et petit tibi ut vita sua concedas. et

[margin:] De victoria achab.

ait achab. Vivit adhuc. Benadab putaverat enim fuisse mortuum in bello et iterum. Vivit frater meus. Ipsi audientes tantum benignum verbum adduxerunt eum ad acab. Tunc suscepit eum ab eo in currum suum. et posuit eum super currum suum. tanquam amicum fecit et item. Benadab restituit omnes civitates quas pater suus abstulerat patri eius. et insuper dedit plateas in damasco. loca scilicet ubi edificaret domos. et concessit ei ut ibi acciperet vectigalia. Damascus erat civitas que sedes capitis regni sirie. et in hac compositione quisque rediit ad propria. Propheta audiens quod achab in benadab dimiserat. voluit ostendere non tamen verbis sed et signis feris ei in hoc male egisse. Unde precepit propheta cuidam suo socio ut eum fortiter percuteret. quod quia noluit a leone est devoratus. Item post paululum convenit alium qui timens ne similiter a leone devoraretur tam graviter eum percussit quod totus propheta aspersus est proprio sanguine. et super inducto pulvere ne agnosceretur sed faciem immutavit. et qui rediens ad acab dixit. Domine rex. salva animam meam. Nam socius in bello quendam captivum mihi commiserat tali pacto. ut si eum amitterem darem pro eo animam meam. et ecce dum socius meus insequeretur alios ego huc et illuc perspiciens illum amisi. et ideo socius querit animam meam. Tunc rex dixit ei. Ex ore tuo te iudico tu obligasti te ei. oportet quod promisisti persolvas. et statim propheta lavit faciem et agnitus est. et requisivit quare hoc fecerit. ait. Te hic respicit sententia. cum dominus inimicum tradidisset et tu eum dimisisti. Videlicet auferet tibi animam. et pro ipso ei auferetur anima pro tua. Et sub hoc loco meminit historia de nabaoth iezrahelita. Septuaginta dicunt eum nabutheum. sed non est intelligendum quod esset de nabuteis illis. sed ipse iste nabaoth erat vir quidam iustus et bonus de iezrael. huius vineam continuam palatio regis acab. quam consideraverat et computaverat acab ut in qua faceret sibi ortum olerum. vocavit naboth et petiit ab eo ut venderet sibi vineam. vel ut pro ea aliam acciperet meliorem. et ille ait. Vivit dominus. neque quod vendam vineam parentum meorum. quasi diceret. hanc excusationem. parentes mei eam dimiserunt mihi. et ego dimittam eam filiis meis. Tunc acab iratus fuit valde et dedignatus quod egressus est a civitate illa. et veniens in samariam iacebat in lecto nolens comedere panem. Ad quem veniens iezabel cognita causa ire regis. cepit eum deridere dicens. Deus grande potestatis est rex israel. Surge et comede. ego dabo tibi vineam. et surgens comedit. Iezabel vero scriptis litteris sub nomine et sigillo regis ad iudices civitatis iezrael in qua erat. ut convocatis civibus indicerent ieiunium sicut consuetudo erat cum volebant aliquem accusare reum maiestatis. et agentes cum naboth. quod et fecerunt. et surrexerunt duo vel tres testes filii belial. et accusantes eum dixerunt. Hic benedixit regi et deo. et statim lapidibus obrutus mortuus est. Renuntiato iezabel quod mortuus esset naboth accedens ad regem ait. Vade accipe vineam quia mortuus est naboth. Cum itaque rex acab veniret ut extirparet vineam apparuit ei helias in loco illo ubi lapidatus fuerat naboth et ait. Possedisti. et nonne occidisti. et ait acab. Ad quid venisti inimice. et propheta. Hec dicit dominus. Delebo posteritatem tuam sicut delevi posteritatem ieroboam et baase. et non remanebit de stirpe tua mingens ad parietem. et statim acab descendens de curru humiliavit se acab. Ideo mitigando sententiam pepercit ei. et non destruam regnum a domo eius in eo filio eius. tamen post quod

[margin:] De vinea nabaoth.

fec̃ ī nab. uō eīt ip̄ūtū. īmo ieoб loco cameſ ligēt ſan
gnē eī. mq̄ līxer ſagnē nab. hīc uoluīt q̄dā bre aucē q
aliq̄ſ p̄ penice ð uno ēmātu pecō maneſ iq̄uo ſic̄ acab
q̄ maneſ iydola ēt penituit ð hoīcidio. Tūc dñs reſpexū
abell' p̄ēmū. ī ip̄e illo. ioſaphat rex iuda ueī ī ſama
riā ut uīd' rege iſr̄. ī iſr̄. p̄mittit ēi. ſ; ioſeph' dīc eū
ī uenīſſe ut ḡtūr ſpōſalīa p̄ filio ſuo ioā ē acab. ī
iezabel p̄ filia eop̄ athalia. ī uō fū ī amici. ioſaphat. ī
acab. ī q̄dā die ē epl'āret dīc̄ acab. Q̄r ſcīs poſſid' ramo
galaad. ī nō um̄ ī obſidiōe eī. Ramo id ē q̄ rama ñ ci
uitatē. galaad mōtē ip̄uīce īq̄ erat rama. ī placet
tr iſte p̄mo oīb' ymitatib'. ī q̄ſi ad ioſaphat ait. ī q
ſī mi q̄ facieſ. nūq̄d ñ ueniet mec̄. ī ille. P̄pt̄s nīſ ip̄t
ciuſ ē. Cogḡato (exami) iq̄; utq̄; ī unū dīc̄. ioſaphat ad acab
Bonū ē ut hañ ip̄bā ſi poſſum'. ū ꝙſulat dñm uē ð be
am' me ī nō. ī uenerē p̄lēt. ēd. ſacd̄oteſ baal dicēſe uno
que. Erat rex. capiet ramo galaad. ī unt eoſ erat q̄dā
p̄cepſ noē ſedechiaſ. q̄ fēis ſ duob' cornib' ferreis uēti
labat ī aera pulue dicēſ. Sic facie dñs mīſ rex ſ ſiria
ī dopīb' eī. Ioſaphat audieſ ſi ioīa dīc̄ ad acab. Ē ne aliq̄ſ
ip̄ha dī ihū. ī te a. ſī ñ q̄dā. ſ. michaeas. q̄ teneo ī cart'e
eo q̄ ſp̄m malū nūciaſ. Nec ē iſte michaeas ſ nūo. xu
ip̄hau. Ille ꝙ q̄ fuit ſ. xu. logo tp̄r p̄ ip̄hēuit. Iſte uc
dīc̄ ioſeph' fuit ille ip̄ha q̄ mutata facie ip̄hauit ei
ſ deſtructiōe p̄eo q̄ dimittat b'dab. Tūc miſer p̄eo. ī
uenit' dīc̄ ei q̄ ꝺducebat eū. Caue ē ne nūciet regi malū
ī ille. nō dicā ī q̄ dñs dicuiāt. ꝙdeſ īq̄; a. ip̄hā uem
ēcē. q̄ſiuit abeo ſi ſbō. ue ī ramogalaad. ille ꝙ. trepide
l'oubie. dicēſ. Iuic dñs mīſ rex. ꝺdabit īmanu eī. ī ꝑ ꝓ
dīc̄. Cūq̄ rogat' ab utq̄; regū ut dīc̄ eſ ūnq̄ē. ait. vi
di ip̄m. ihſ. ḡſſū ī mōtib' ſerrāe ſ. q̄ ḡḡē ſuū paſto
re. ī achabh. Tu ſp ñ nūnaſti mala. ī ip̄ha. Ad hūc dicā ē
vidi dñm ſedēē ī ſolio. ī oſ ag̃los ſ. bonos q̄ malos aſ
ſiſtēſ coā eo. ī dixit dīc̄. Q̄ſ ꝺcipiet acab. ut eat ī ramagala
ad. ī dīc̄ uñ ſ mal'. ego ibo. ī dcipiā eū ſalē. patuā la
ēdoēſ baal ut ainī eū ue adramogalaad. ī ſ ibit. ī
ip̄bit. ꝙ audieſ ſedechiaſ archigall' ille q̄ uēlauāt pul
uere ferreſ cornib'. comoē nra ꝺdit ei alapā dicēſ. Ll uīq̄
ſpe dīc̄ recessit ame ip̄te. Et ē acab p̄cep̄ huſ ut poīt
eū ī uīcſſ. ī uincialib' ciuitat'. doñ reūēt. ī ſumery
uīdictā ſ eo. Et ip̄ha dīc̄. Vad ī ē redieſ ſac ð me q̄q̄ō
uel'. Potro iq̄; uicea ī carc'e. Cibꝰ acab q̄ſillo ſacd̄oti. ī q
ḡḡato (exami) utr'q; regū. p̄fect ē ī ramagalaad. Bendeb rex
ſirie ſibi. ogḡato exercitu fuit eſ opōit' aīq̄ ei ī ꝓ
ēdet. ī p̄cep̄ ſſ ut bello ī cepto unanimit' dirigeret ḡſſo
ī ipetū uſq̄ acab aliſſ p̄muniſſ. Iuſto iq̄; plio ſirij ſ p̄ce
pto regis ēcūſpiciebat ſi ip̄ſ; cogſcē ū eēt acab. ī uideret
ioſaphat ſolūñ ī ciuū regalib' ip̄etū fecer ī eū puraret
ē acab q̄ exclamāſ uoce magn̄ cogḡ ē. ī dixer ad eo.
acab aū fonte audierat q̄ ſ ſe rex furor ſic mādauit
ī ſō ꝑ ōnes regalib' nīſ aliōſ tantabat. ū tu ī euaſtr.
Illā puer q̄dā ſ ſirij ſ recēdit archū ſuū. ī ūgūat' q̄ſ eēt
ad q̄ dirigebat ſagittā. uīt ſtomachū ī pulmonē. letali

ali dē filia amri. ſ; eadē ſolū ē q̄ ī ſ. q̄m nepōt ſ filie ſolet appellari

d mortē achap.

d ioſaphi.

uulnere achaz. ſi eēt mortuꝰ ð ifirmitate illa. ī ip̄ſ p
gerab' oēēt hel. obuꝰ. interrogāſ q̄ uī. q̄ ī reſpōdēt ex
ponēteſ uīā. ī ille. Redite ad dñm uīr. ī dicite ei.
h dīc dñs. q̄ nō ſſultuſti deū. nō ſſcēdeſ ſ lecto q̄ aſ
cēdiſti. ſ; morte morieriſ. Tūc reūēteb' ſunt. Q̄ uāt rex dīc
q̄ ſic acto reūtimini. q̄ dixer. būm q̄dā uīrū obuīū. q̄
ſ. ī dīc nb. ille ēnſ uīr erat. ī ip̄i. Q̄dā uīr pilos ac
cinct' ēea lūbos zona pelliā. ille aīt. hel ſ thesbites ē.
ī ſtatī q̄ moē ira. uocauī unū ē q̄q̄genariſ ſ. p̄cepiēt ei
ſad armat' ē. i. uirū. ī q̄ſte hel. ī adduc eū ñ. Cui ſ
iuenet' heliā ſedēte ī cacumine mōtis carmeli. ī locutꝰ ſ
bo q̄e. dixer. homo ð ſſcēd. Rex p̄cp̄ ut ueāſ ad eum.
q̄b' ille aīt. Si ho dī ſui ſſcēdat ignis ð celo. q̄. ſ. uos. ī ī
fcm ē. Cauſtro rex magiſ accēſſo ira. miſit altū q̄q̄ge
narū ī cad' uīa. ī ſ ei q̄q̄ q̄ ī p̄mo. Ceo miſit abdiā
ip̄hā. q̄ pascebat ip̄ſas tantiſ. ī ē ē uenīſſ. ſtati ſſcēdēſ
ð cīu ad montē hel. dicēſ. ho dī. miſerere aīe mee. ī mōu
q̄ mee ſē. q̄ coram uob'. Cui hel. Ego uenīā tē. ſſcēdē
ti ad regē. Rex aīt. ād dies bella. ī ille. ñ ego. ſ; dñs dicit.
q̄ dimiſiſti dñm ihū. ī miſiſti ad conſulēd ꝺs alienos. ū ſſcē
ð. ī. iq̄ aſcē. ſ; morte morīr. Q̄ arno iq̄; ochozias uīr ūbum
ip̄he. Regnāt. p̄eo. ioā fr̄ eī. q̄ ū habbat filiū. h dīc hiſt
q̄ iſte ioā cep̄ regnē ſo ano regni ioā filij ioſaphat
regīs iuda q̄ faliū uidr. ē ioſaphat ad hūc uiuīt. ī iſtū ioā
filiū acab. ſecūd' huiuſ. p̄ea ē exercitu ſr̄ moab. ſ; p̄ dieī
q̄ q̄uſ ioſaphat ad hūc regīt. ū ia ꝺdat filio ſuo ioā
p̄ē regē ū n p̄ſ; hīc nocēia ſ. ī uxou ſue athalie ſoo
ri ihū. Hic mīcit hiſt ð raptu hel. dicēſ. Cū eēt hel ī gal
gal' ē helīſeo ſcīet ſ minūe rapē ſui. ī uoleſ h helīſeū
uelare dīc ſe ð p̄cepto dñi. uſq; bethel uēm ſine eo. he
liſe uō h' rei nō ignar' aīt. ī uiuit dñs. ī uiū aīa tua.
nō ð relīq̄ te. ī uenerūt' ī q̄; ī bethel occurrit eis chor
ip̄hau q̄ erat ī. Tūc hel dīc helīſeo ut remanēt ī ē ip̄hīſ
q̄ uolebat ire uſq; ierucho. P̄pt̄e uō fecco dicebāt heli
ſeo. dñs tu aīt hodie ſeparāt. q̄b' ille. Silē bi ſcio. ī aīt ad
hel. ī uiuit dñs. ī u. a. t. q. ñ t. ð. ī nō te ð. ī uenīēteſ ad ioadanē
ip̄hicauo pallio helie. ī eo tacto ioadanē diuiſit aq̄ſ. huc
ueſtigio ūſuer. ī ē uīcſe ſ uocauerūt. dīc hel. hel. pce
q̄ uſ aīq̄ tollar aīe. ī helīſe. Vāe peto ū ſp's tu' ī du
plex fiat ſpūs me. Sci uoluīt exercitare q̄ ſuplā petitio
nē exponūt ſ. duplex ſit ſps. i. ſic tu hſ ſpm duplē. ſ.
ip̄dicōne futūꝝ. ī operatiōe miraculoꝝ. ī ego habeā. ſ;
magn̄ mōr ſpū duplicari ſ petiſſe. ait hel. Rē grauē
petiſti. tū ſi uideriſ me. ē tollar aīe. ſic ī ē. ī eſ; ſalūs
tua ſ ſſcēd. ēt' igne p aera ē dñs. ī rapē helias p aera fe
rebat'. helīſe uidēſ ſeū clamabat. Pat mi. pat mi. ēt'
ī auriga ihū. q. d. tu erāſ rector ī ſuſtētator ihū. Tūc
ei clamāti p̄cē pallū hel. ſ. huiuſ exp̄ſſā aucē. q̄ diuīſ
ī ſic. Joſeph' dīc q̄ ōs reſtrue illū ad op' ad q. p̄ſtina
uit. ī nos eū dom' ēe ſſuē mūdi q̄ſ aucē ueīm ſ
Q̄ à ſ ſ' dictū ē uchel uī ad ūgōs ezer ī regē ſirie.
ī ieu ī regē ihū. ſ ē ſcīn p helīā ſ p helīſeū. ſ; p unc
nūcios ut ilq̄tib' dicēt. helīſe uō redieſ ad ioadanē.

d rapcio helie.

d Hale-he liſey.

d ihu regis ſ achabum. ſ regē moab.

eū uſq̄ē. q̄ timeē ne ſui cederēt uoluīt occiſare. ī ꝑce
p̄aurige uo pruīulū adeaſt' dicit'. ī ſagittā dēur
rebat p̄ cū. ī nocte illa expiraū. ī ſcdario p
lio nocteſ biſtio ſlouuit ciuīa ī caſtris ut oſ remā
neret. qe mortuꝰ erat acab. ī nocte illa redieī. ī ad
ducer' cadāū uſq; ad iezrael. ī ī ip̄ſcīna ubi agrū
ú lapidat' fuīat naboth. lauer' ip̄m. ī canes ligēt
ſagnē eī. ī ī ip̄leta ē ip̄ha hel. Sepl'ē ē à acab ī ſama
ria ī ſepulc̄ patrū ſuoꝝ. ī dīc hiſt ceā q̄ fec̄ rex ūne
rē. Fac̄ nūmonē ð domo q̄ fuīat acab. ī q̄ habbat hel
nea auſtrē. ī aq̄lonalē aulā. ī ihac erat ī bethel. ī
alia ī eſtate q̄ erat hebrea. nā hel' frigide ſ ē. Re
gnāt à p̄ſto ohozias p̄nogenit' filij ei. ī hic re
dit hiſt ad ioſaphat. ī dīc q̄ ē iſte redit' ab exercitu oc
currit ei q̄dā ip̄ha ei q̄dā ip̄ha. ieu uoīe. ī ū hinſ
duos ip̄hās ſ nōiatoſ. ī dixit ei. Iraſ ē ē dñs q̄ ð eli
naſti ad regē ihū ydolatā. ī accepiſti ī matrimoniū ſi
lio tuo filiā ei'. ſ; q̄ exercisti femmatoſ areḡ tuo
patri ē. Iſte ꝙ bou fuit ſic̄ ī pat' ſui. ī q̄ſ pat' di
miſtat ydolatꝝ. ī eſſeminatoſ. iſte expulſat. ī ueni
ſſet ī ierm. guocauſ ſenonib' ī ſacd̄otib' ī iuda fec̄
edictū ú p ōs ciuitates legeſ uoſtyce obſeruarēt
q̄ſ exmariā pre eiecauit. ð h hīr ciuīt hiſt. dicēſ q̄
ūdū erat rex ieoou eo q̄ tburarij ad huc eēnt a
die' ð. Joſaphat à ē cep̄ regnāt. xxv. ānoꝝ. erat
ī regnāt. xxv. ānoꝝ. ī mortuꝰ ē. Oſee ei' uocata ē abu
bal. ī regnāt ꝑeo filij ei' ioā. Joſeph' ú addit dicēſ. q
ī die' ioſaphat arabeī q̄ſ fec̄at ēbutarioſ ds. ú tm
negauer' ēburū. ſ; ī collecto exercitu quicū ſ amoī
uſ ī moabitaſ. ī mūer' ērā unde. ī ē ūnſiſtē hīc
aſpatū. ú ſubuīſe fuer'. v. cubitaſ. ī uenīſſ ad an
gadi ú erat optima palma. ī opobalſam. q̄ ī exit
balſam. ē ūmute ioſaphat. ī meſſ' ſos ē mīuſo
p̄ ieūe. ī celucio. ioā bat. ē ð ſubito q̄dā ſos ip̄ha
zachel. ſ. dñi ad ioſaphat. Ne timeaſ q̄ dīc pugnāt
p̄ce. ū ú aſcēs' tumulū uecue. i. mōtē. ī uīdēb' eos ī
planīe. ī dixit pugnāb' p̄ce. ī ſic fcm ē. Illā aſcēdēt'
ip̄ſ mōtē. ī clangēt'q; arabeſ p̄cūſſ eſſe ōs mu
tuis multitūdīne mūtecēūt. Joſa. uō ē ſſ uīr p̄ ī dixū p̄di
colligē potuer'. ī fuer ī ualle engadi ī magn̄ ḡi
udio. ī exultatiōe. ū p̄ea uocata ē uſq; ī hodier
nū die' uall' ubilōuis. ī ſuīt ſuū arabeſ ſoluer' p̄
ēbuta eīſ. ſic ī ania. ſigīſſ. i. ānoſ. co. multa agrū
h redd' hiſt ad ochoziā regē ð q̄ die q̄ fuit peſſim'
ydolatē ſic ī pat' ſui. ī regnauit duob' ānoſ. ī mar
cui ē. h fin. ii. ī regē. ð ochozia rege iſr̄. ð helia

Anno acab. regnāt ochozias. Iudeoꝝ iſti mort ð q̄n
buc regi ihū ēbutū negauer' ē p' dear'. h ē cēt ſſcē
ī ſamaria q̄dā die ſumulēt' deſcēdeſ ð ſtrion cena
ēlo cēcū p cācellos. i. p feneſtras. i. ð ſabulatum q̄d
q̄ ſolū fuer' ītatis domuſ' eī' pariet'. ī q fract' eēt
infirmari uſq; ad mortē. ī uocauit ſuos. mīſit eos
ad ſſuledū dñm acharō. ſ. bebel zebuī q̄ colebat ī

d ochozia rege iſr̄.

d helia

d q̄n ſſcē nunc.

ure sue. as obsidio hostili mureis. Oiane fco uidetes cuncto pop
aq; turretis rubea. cu pp argillas fossaru. nr pp sol re
dnos repugnetes putauer q; ires ihu reges mr se gnisse.
arma. Tuc egressi ceciu pcepti qi ad capiend ipa. riuenue
res eos armatos trucidaru s. nr uidues uictore ira eou
dnabauer cuncta res. nr ubu helisei. Rex uo moab ut
pr se ire uicisse q; erat cap tori regis siri. s; nesciu ni i
obsessu uidet q; fiducialiu ia diuerte pre ciuitatis
habitus sec. dce. utru expediat uolue face ipetu p me
dnos hostes. p parua illa q; obsidebat rex ydumee exi
uisse q; ceds et. eo q; ame ei fuare u s tanos erudis. Rex uo
ydumee uides obpia alcui. u pea rex moab redegit
ossa regis ydumee i pulue. dq; fregit uenu idouma
pagina. uidet rex moab q; ni ponit egdi resiste ictu
tate. ri murii hostiu uidetiq; filiu sui pmogenitu i
molaui chio. Q; uidetes ista ires regesq; mor humanitus
discessit. Ch rebus hisse. ad helisei. Ira q; dese terre in
d isto ni dubio. uidesetes q; da fea ei die. q; abdrat quisq;
nari ille ade pcel. hec. & seds d more. iq; pha. e. pha
fugeret afrue. exabel pauor. obsse obligat. milit & bi
es q; ni portet solue. Cdixerel ab ixeze. uidoli filius qs re
uigrat dbru exigelre. Ista ni hisse un rabs. fugi ad he
liseu exponet miserie unt. exacpne edixu aspuma.
e hel. ego q; nil habo. tu uo qd. illa. uiue dns ego a
tella tua nil habo. domo mea. u par olei q; ungar. hel.
vade. accipe uasa mlta. magna. clauso hostio si e
filios tuos. pone aliqtulu d illo oleo tuasis. sec iuxe
ubu hel. ia ipleti mlta uasa. dixe mulier filius. Affer
te uasa. illi. ni hmi uasa. stati cessauit oleu. Reuersa
mulier ad hel. aie dne ipleta e oia uasa oleo. ipe. vade
uende dnm psolua d ubu. d reliq uiue e filii. Post h
pon d reuelatione pueri. helisee ut die hisse peruenerel
p loca dnissa eudo ufitabat ppha. frequs habitac ci
uitu p una ciuitate. u erat qda mulier magn. ne cupe. s; el
care. h rogabat helisei ut duceret. comedendu aliqtulu pa
nis. q; faciebat. e ita sepe ad dom ei diuerte rogati uxor
sua mulier ut sicut secu ceneret in domo sua. hel. q; cog
nat uxu religiosu. q; fem e. p loc. mlta. ead labore
h ruebet hel dixe hel puero suo giezi q; erat ia sec. uoca
illa. ingre. qd uult. ni fiera. s. si unde ni loqr. p negotio
suo pncipi ire. Et mat. dixe. Bene ego habito i medio ppli
mei. q.d. ego habito int cognos meos q; defendit me ab hoib
iniuria. ido ni ego ut loqr. p me. Tad idicit puero sti
mare sua. q; egbu erat ihu. puero dicente h ad helisei
dixe helisei. nullu. h ipe. h dixe. nil ead. ora roboluto
anno habebis filiu in ulue. i. nascet ex te. Tuc mat. dixit
ho dr. noli iurari. q; noli me fride. Reuoluto a anno ipse
ni e ubi hel. Postea uo puer ia grandiusculus secu pa
re i agru. sol calore ledere eu cap. qsse e pat. pat remi
sit eu dom ad matre. mat suscepit fouebat igremio. usq
uespa mortu e. Oiane gemes d posare eu ie nacla si ie
cultu helisei. clauso hostio nemini dixe. prec ad uru
dnm. scipe aliu seruu me uenire. ire uolo ad uru

Sumamit ipe capitu. ubitare ait q; diuinis experim mitig dnat. pcip.
Ca mun. dnt pcm. ido dicit. Tuc dubiu fle unde q; dar ad ubitatem ait q; ia
pere ubi mulier mortua e. dicit. ni. q; fe manifestet. p hel qui ille fle.

d sup habu dama olei.

d suscitacõe filij sunamitis.

puerũ giezi. Vade ad occurrendũ. et dicite ei. Pax obsessa ẽ ciuitas
& ruine ei. ẽ helisẽ dixit. Nolu cume. qm plet ubeu s. puer.
naqq dne. Tuc exiit hel ad dnm. u apiet occlos spe pij
eo exire puer aspuer er igne. et multer mito ples
q; erat sunt dixe helisei. Bene. ira s; q; dicit. se exiit helisẽ
dum. u hostes cecidate pcubi. ut u ni uidi s; qda spe ce
ciuit q; dr acrtia q; pessi fuer ciues sodome & gis
hospitale apd loch. Te pessi s hostes illa cecidate. et gsse
helisẽ ad eos locuẽ ẽ dicẽ. q; qrius. illi ni cognouerel eu
dixer. nil aliud ni helisei. ne alie seqmini me. et uenerel
eu. Illi a seqtes uener usq; ad samariã. te egnt in medio
ciuitatis ni cognouerel u egnt exiit hel dnm u apiret
oculos eou. et apti s occli eou. et uidẽrel se in medio hostiu
ni ciuitel valde. Joas uidẽs eos dixe. ppe. Interficiem eos.
et ait. Nequq. no ti. tu adducti eos tua tua. et gladio. h dixit
pcepta sua. Imo uolo ut pt eis ad comedẽ. et remittat. q;
fein e. Exillo die cessauer latrunculi mitte dra thr. et pt
fregissime molestaru eu. Te rege syrie obsidẽte sa
mariã. et in obsessi capti s fame. u cap asinu. et argentei
uidẽt. et sedit ad stercus coluber. et argentei. comedẽ bat
ii. hmi sce. Inde tce pcta. et agustus. rex potet. qda die
ut explorat muros ciuitatis ne aliq; insidiis. et hmi
mu in eis huic obuiã qda mulier clamauit dne d. sal
ua aiã mea. et ille ymoe qi ira dixit. Nisi saluabo. q; nec
me ipm psit saluare. Nudq dabo ei area. de torcular
mo. et illa. Bene ait hec. h audi me. Bene multeres
eram habes duos filios. et quenit ad nos. ut imo unu
pea aliu comedem. et ecce mo comesto illa occidat suu.
hauditq; rex sciit sedit uestimta sua. et q; apparuit et
tuta q; erat idue. p afflictõe. dixit. Hec & hec eueniat mi
ni hodie cap helisei fuit aputatu. Cu sedo iq; helisee
sentaub idomo sua disponet & reb ciuitatis dixit ei. Rex
miste spectatue ut aput in cap. s; claudite ne accedat
q; ad regẽ penit se precipisse hi. et ecce uen pei. et uen
tes sustentat duos pncipes sui ad helisei dixit. Tu posses
tribulatõe istã removere a nob. Tuc hel. Re. Crastino hora
eie tali habudanda q; ad portã ciuitatis dabit modi fru
mti pmo argenteo. et duo modi frumti pmo sicle. et
uni & pncipi q; sustentabat regẽ dixit. Si cataractas celi
aperet ut pueret frumti hi ni fieret. Et helisei. Tu uide oculis
tuis et ni manducab. Et fein e. In nocte illa uen dixit armo
rũ strepitu immisit dns castis hostiu. ut putares q; exerc
itantiu ciuitatis sirie. reliciis ei. auro. argento
et uestibus fugã fecer. Qz tali ciuitas inuocate. Quo le
pra q; ei ciuitate morabat coepit fame dubitabat ne se
qd faceret. ni acuitate aliqd posse hre ii & sprabat. ad ho
stes ire timebat. cu accederel ad castra nemine i tueto ui
sis uectualib comisi. et ei uerb hoiati auro et argento
regis dieter ad ppa mita reposuer. Tad dixer. Bonu e am
ii uirem et ciuitate. et annuciem hi regi. et sis nuciabis;
Rex ii stati fid ad hibnite. s; misit. v. expedit militer.
ut pillat. v. cuitatel q; i erat ecia; disceret ne hostes

Pbos. Sadbs. bs. mistura parua etc.

non lege gieri huiusce filiu iepsii s; sem ei. Pimmanuel
symeonei qui queritur nomen ei a gieri qui uendit
eccl britneta. iesu gieri primitiu.

pittol legitos intelligim hoies dulci gnib; uacuos macular qui
ni deleuit aqua ad dulci abund. nisi q; depositum lordes uitior

insidiose latitaret alicubi. Putabat enim hostes hoc ideo fecisse
ut egredientes famelicos a civitate pro preda preoccuparent et incautos
et cognita eorum fuga omnes de civitate egredientes venerunt ad castra que
castra. et invenerunt victualibus auro et argento et multa alia sup-
pellectili. intrantes per portas civitatis. tantus erat in tumultus et co-
artatio. quod fere omnes suffocabantur. Unde rex precepit in principem
illum in cuius manu sustentabatur regem ante heliseum ut sedaret
tumultum. et tunc impleta est prophetia. Nam fessi pro bone mitti vende-
bat frumenti sextarium pro minimo et duos ordei pro statere.
et in inter tumultum illum suffocatus est ille princeps. et sicut vidit non
comedit. Liberata igitur samaria ab obsidione et fame per heliseum.
De peregrinatione mulieris sunamitis. hic facit recapitulationem historia dicens. Heliseus locutus est ad mulie-
rem sunamitem cuius filium suscitaverat dicens. Peregrinare ubicumque potes
quia fames invalescet in terra ista per vii. annos. et peregrinata est cum
filio quem suscitaverat heliseus per vii. annos. Postea regressa est cum filio quia co-
gnati eius preoccupaverant possessionem suam. venit ad regem ut faceret sibi
restitui sua. et tunc forte giezi ante regem narrabat miracula
helisei. et aspiciens mulierem dixit. Ecce domine. ista est mulier cuius fi-
lium heliseus suscitavit. et ab ea scire potes. et interrogata a rege
si verum esset. respondit quia verum esset. Unde amore helisei restituit eis omnia sua.
De morte benadab. Hic inserit historia de benadab rege sirie dicens. quod cum iste cepisset infir-
mari. heliseus hoc cognoscens in spiritu veniebat damascum. quod ut audivit
benadab. misit ei obviam azahel dicens. vade obviam viro dei ferens tecum de
optimis terre. et quere si surrecturus sum ab hac infirmitate. Iste
azael (azaxel. radael.) dicit historia quod filius benadab erat. sed intellige eum filium ipsum vo-
casse. quia consiliarius et dilectus ei ut filius erat. Veniens itaque iste ad he-
liseum. cum .c. camelis honustis auro et argento et optimis terre. quesi-
vit ab eo si surrecturus esset dominus suus ab infirmitate. Cui heliseus co-
ram omnibus dixit. convalescet et vivet. sed secreto postea dixit ei. morietur rex
non tamen de hac infirmitate. et intuitus faciem helisei mansuefacta est la-
crimis. et ille dixit ei. Quid flet dominus meus. et heliseus. Doleo quod genti mee
quam tu destrues. Civitates destrues. viros interficies parvulos
allides. mulieres pregnantes per medium scindes. Tunc dixit azael
Quid sum ego. canis quod est genus meum ut possim hoc facere. heliseus. Tu eris rex da-
masci et sirie post benadab. Fuit quidam qui te secreto unxit eum. historia re-
ticet. Reverso autem azael ad regem dixit coram omnibus. vives et conva-
lesces. Sequenti vero die azael tulit stragulum et aquam et lavit et cum eo
operuit benadab. et mortuus est. et regnavit pro eo azael. historia non dicit
plus. et ideo diversi diversis modis exponunt hoc. quidam sic quod in sequenti die mor-
(Alio nomine catio pau dicitur acatio pro opido sic dicto.) tuus est benadab. et azael quasi amicus fecit ei exequias funeris. Stragu-
lum est vestis reticulata sub altare. ut quod solet poni super altare. Alii di-
cunt quod accepit pannum talem et posuit super os eius. stillando super os
De ioram rege iuda. eius aquam. et suffocavit eum. quod verius videtur. Iosephus dicit. Accepit stragulum
quod strangulavit eum. et constitutus est rex. Hic redit historia ad regem
acab iuda dicens. quod quinto anno regni ioram regis israel filii mortuus est io-
saphat. et regnavit pro eo filius eius ioram. et sic habes quod uterque regum
uno nomine vocabatur. De isto ioram filio iosaphat pauca dicit
historia. scilicet quod ambulavit in viis acab regis samarie socii sui propter
athaliam uxorem suam filiam acab et iezabel. que adhuc vivebat
et plures cogebat ad ydolatriam. et iste ioram ad ydola declinavit.
Indiebus istis idumea que erat tributaria a tempore david regi ierusalem
subtraxit se a tributo. et quedam civitas. scilicet lipna erepta est a iu-
go funitus. Reliqua que fecit scripta sunt in libro dierum. Iosephus vero addit
dicens. quod accepit iste ioram epistolam ab helia propheta. comminatoriam
et intimatam penam. ut ab ydolatria cessaret. non tamen cor-
reptus est. Sed unde quod dicit ab helia propheta cum iam raptus esset
nisi alium prophetam heliam vocatum invenimus. Sub miraculo
ascendens est. tempore hoc arabes invadentes iudam depopulati sunt
universa. excepta ierusalem cum prece domus. propter david et propter scuari-
um. et duxerunt inter multos alios captivos uxores et concubinas.
ioram et filios. Ipse autem postea cruciatus maxime infirmitas. nam fructus
in visceribus emittebat. insanabili est mortuus. et insanabilis se- De ozia
pultus. quia non mittunt cadaver. Huic successit ozias. vel ochozias (ozias)
filius eius cum esset .xii. annorum. xii. anno regni ioram regis israel. Iste
puer. impurus. pessimus. ydolatra. non regnavit nisi uno anno
et mortuus est hoc modo. Ioram rex israel voluit recuperare ramo-
galaad. quam tenebat azael rex sirie cum multis aliis civi-
tatibus pertinentibus ad regem israel. et misit ad istum. O. nepotem
suum. ut congregato exercitu iret secum ad obsidionem. quod et fecit.
Cum esset itaque in obsidione. ioram a quodam sagittario vulneratur pre-
fecit exercitui ieu filium namsi. et dimisso exercitu. et ozia
nepote suo contra galaad. descendit cum paucis in iezrael ut cura-
retur. Ozias vero non post multos dies dimisso filii exercitu. descendit
in iezrael ad visitandum avunculum suum. Variatque opportu-
nitate temporis. et loci. heliseus vocato quodam adolescentulo De ieu rege israel. unctione.
de filiis prophetarum expedito. dedit ei lenticulam. vas scilicet olei.
quadratum. Alii dicunt urnam dicens. vade ad exercitum. et voca
ieu filium namsi secreto. et effundens super caput eius oleum dicens.
Hec dicit dominus deus israel. unxi te in regem super populum tuum ut dis-
perdas semen acab usque ad mingentem ad parietem. et usque ad
debilem et clausum. sicut ego delevi semen ieroboam et semen baasa
dixit heliseus ei. Cave ne quis tecum fecerit recedas inde. et fecit
sic. scilicet adolescens vocans ieu sedentem inter principes et secreto
locutus esset sicut preceperat ei heliseus. principes ieu residentem
inter eos dixerunt. quid dixit tibi insanus ille. Idolatre omnes prophetas insa-
nos vocabant. et ieu ridendo dixit. Ne curetis. Tamen ipsis
instantibus revelavit omnia que dixerat. et fecerat ei adolescens. et
illi statim supponentes pallia ceperunt dicere. vivat rex ieu.
vivat rex ieu. et coniuraverunt omnes contra ioram. Tunc dixit ieu properem-
us esu veloci ut nullus nos antecedat ut incautum inveniam
ioram. et eos in festinantes. Speculator quia erat in eminentiori
turri prospiciens dixit ad ioram. video globum venientem qui exer-
citum. et quasi cuneum armatorum. et ioram timens ne male esset
suspicans misit nuntium super equum. ut videret et renuntiaret quod
esset. Appropinquans nuntius ad ieu dixit. quo est ubi est ne pax est.
et ieu. respondit. Quid tibi et paci. veni post me. et audiens. et associatur
est eis. Et speculator dixit ad ioram. nuntius associatur illis. Iterat
semel missus est alter. et fecit similiter. Tandem speculator cognoscens
quod ieu esset dixit ad ioram. et ioram putans bene cessisse in pa-
tri fecit secum. et nepoti suo ozie vadit et ieu obviam tamquam
victori. et cum omnes convenissent in agrum naboth fuit
lapidatus dixit ioram ad ieu. Est ne pax. est ne tecum prospere actum
et ieu. Que pax. veneficia et incantationes matris tue adhuc ex-
esse. quo fit esse pax tibi. Audiens ioram asperum verbum dixit
ad oziam. Fugiamus quia undique sumus in insidiis. et cum ita fugeret ieu
tetendit arcum. et sagittavit ioram fugientem per scapulas usque
ad cor. et cecidit mortuus super currum. De hoc arcu in glosis sepe-
rius sic dicitur. Et dixit ieu ad quendam principem azaele.
proice cadaver. ut canes comedant ipsum in hoc loco. ut imple-
atur prophetia helie. quod dixit ad acab. In hoc agro ubi occidisti
naboth canes lingent sanguinem tuum. et hic impletum est. et co-
mederunt carnes viras quod impleri erat in isto filio eius. et sic
factum est. Ozias vero fugiens interfectus est a ieu insequente eum.
contra fines mageddo. et delatus a sociis in ierusalem sepultus est in
De morte iezabel. et ideo non regnavit nisi parum. Cum ieu rediret et ille ci-
vitatem intraret ecce iezabel compta cernes. compta faciem.
apodians se in fenestra excelsa turris cepit acclamare di-
cens. Esne tu ab qui interfecit sela q.d. filius illius qui interfecit
dominum suum. et ieu interrogavit quis esset. et eunuchi responde-
rent quod custodiebant eam. Hec est iezabel. et ille. statim precipitate
eam deorsum. quod et fecerunt. et fedata est turris sanguine ipsius. et concul-
cata pedibus equorum dilacerata est et relicta. Ieu veniens in
palatium comedebat cum principibus suis. et recordatus ieza-
bel precepit sepelliri eam quia filia regis fuit. Cum
tres fui non invenerunt nisi calvariam et summitates manuum
et pedum. et renuntiaverunt hoc ieu. et ille ait. Verbum domini
est. Sic enim dixerat de ea helias quod adhuc esset. ut quicumque videret
eam diceret. est ne ista regina iezabel. Cum igitur ieu regnare
cepisset scripsit litteras ad seniores principum .lxx. quibus
habebat unum de filiis acab. Nam acab preter ie-
zabel multas huic concubinas. ex quibus huic .lxx. fi-
lios. quos singulis singulas civitates munitas dederat.
et singulos alumpnos. et his alumpnis scripsit ieu in hunc
modum. habeatis inter vos consilium. et meliorem filiorum
acab eligentes in regem pugnetis contra me. et illi sus-
ceptis litteris inierunt consilium dicentes duo reges re-
gina ei resistere non potuerunt. et nos resistere valemus. neque
quod tunc rescripserunt latenter dicentes se facturos pro velle
et bene placito ei. et ille tamen rescripsit dicens. Si vultis
mei bene esse unusquisque vestrum mittat mihi caput sui alumpni
cras hac eadem hora. et sic factum est. Nam amputaverunt capita. et illis
gladio singulis in sportis cophinis et duxerunt. Sed antequam accederent
venerunt nuntii ad ieu quod nuntiaverunt hec ei. et ille dixit
ut ex porta civitatis facerent duos acervos de capitibus
et expectarent usque in crastinum quia tam nocte erat. et fece-
runt. Mane facto. venit et vidit capita. et dixit. Iste dicite
principibus qui ipsi iniqui sunt hoc fecerunt. Ego vero qui interfeci ioram
et iezabel interfeci istos. Post hec profectus est ad samariam. et cum
esset in via invenit .xl. viros cognatos ozie. quo ignorantes
mortem eius veniebant visitare eum. et consulit ieu quod esset
et postquam novit quia cognati erant ozie interfecit eos. Post hoc invenit iona-
dab qui erat de genere rechab. unde rechabite. et dixit ei. habes
bonum animum sicut domini sic et ego habeo. veni igitur mecum. et
suscepto eo in currum venerunt in civitatem samarie. ut cre-
gerent ieu in toto regno israel. huic consilium cum ionadab quod erat
contra virum. et bernita quo posset destruere sacerdotes baal. et
cultores. et excogitaverunt ut dolo convenirent eos. Convocatis
igitur maioribus de populo dixit. Acab coluit baal sub modico et
tamen. sed ego volo colere ipsum ampliando cultum. et maiorem reve-
rentiam cultoribus et sacerdotibus eius exhibendo honorem. ideo volo ut
conveniant omnes. et si excusatus fuerit aliquis quod non veniat privabitur
anima eius. Convenerunt itaque ad preceptum die sacerdotes et cultores
baal. et ieu dixit. Constituite diem solempnem baal. et offerte
ei hostias infinitas. et precepit custodibus
vestium sacerdotalium ut daret unicuique
sacerdotum stolam. ut munia fulligati reci-
peret. Ipsi audientes hec gavisi sunt. et accingentes se im-
molabant hostias baal cum magnis laudibus. Erat autem tanta tem-
plo multitudo sacrificantium ut templum esset plenum ab imo usque
ad summum. Tunc intravit ieu cum ionadab in templum. et dixit eis ca-
vete ut nullus remaneat inter vos nisi de cultoribus baal. et
ipsi re. Nullus alius est. Tunc posuit contra templum viros armatos
dixitque ut si permiserint aliquem illorum quisque evaderet pro eo poneret animam
et precepit. decem militibus ut intrarent templum. et omnes interfecerunt. et in fine est
idolum de baal extortum comminutum projectum est et incensum. et suc-
census est templum. Vitulos tamen aureos non destruxit. timens per de-
populum suum in ierusalem iret adoraturus. et si duo fecit. quod unum deo pla-
cuit. Alterum vero displicuit. Unde et dominus dixit ei. Quia fecisti quod
mihi placuit in parte durabit regnum tuum usque ad quartam generationem
tuam. quia vero reservasti vitulos aureos quos fecit ieroboam. et
ambulasti in viis eius auferetur in quarta generatione a semine tuo
Hic inserit historia partem de azaele rege sirie. sed que postea de eo pla-
dicenda sunt. ideo de eo pretermittentes redeamus ad iudam et ierusalem.
Mortuo ozia non erat in ierusalem. sed mater athalia eius tenebat De athalia et ioas.
regnum pro filiis eius. adhuc parvulis. qui patrem mardo eis. hec
cum vellet extinguere semen regium. scilicet semen david. ut sibi induceret simul
a quibus descendebat. Ioiadas qui tunc erat summus sacerdos habebat uxo-
rem iosaphat sororem ozie. Preveniens hec accepit latenter unum de
filiis ozie. et fecit eum nutriri. latenter intra templum in cellula ubi
comedebant et dormiebant ebdomadarii sacerdotes. Cumque
puer esset .vii. annorum. Ioiadas convocatis .v. centurionibus princi-
pibus. scilicet maioribus de populo astrinxit adiuravit eos iuramento ut
non revelarent rem mirabilem quam eis ostenderet. Tunc ostendit eis puerum
nomine ioas dicens. Iste est de semine david filius ozie. volo ut consti-
tuamus eum in regem. et statim misit istos .v. principes per regnum
iuda ut latenter ad commonendos sacerdotes. levitas. et maiores
de populo. ut convenirent ad statutum diem. et ita factum est. Sed quia athalia
cum multis erat timuit ioiadas ne armati supervenirent. Aperuit
domum armorum quam fecerat salomon. et armavit sacerdotes. levitas.
et alios qui secum erant. et exercitus quosdam posuit in portis civitatis
quosdam secum retinuit. Post hec statuit puerum in medio et unxerunt
eum in regem. Tunc discrete tumultum rumoris per civitatem. quia
regem haberent. Athalia que erat in palatio audiens hec. statim cum mul-
titudine venit ad templum. sed non est permissa nisi sola intrare. Cum in-
travit. vidit puerum unctum in regem. Clamavit. coniuratio. coniu-
ratio. Tunc armati voluerunt eam interficere. sed ioiadas non permi-
sit dicens. nolite polluere locum sanctum. Sed ducite maleficam istam
extra civitatem. et interficite eam. et ita factum est. et puer rex in

De gazophilacio

palatium. Ioas quando cepit regnare erat .vii. annorum. et regnavit xl. annis. Mater eius Sebia nomine fuit de Bersabee illo oppido. Iste Ioas non recessit a iussis domini quamdiu vixit Ioiadas nutricius eius. Iste primo fecit gazophilatium in templo. Videns enim quod negligentia suorum parentum qui deditu fuerunt ydolatrie multa erant in parietibus templi ruinosa, et tectis. Statuit ut omnes de tribu Iuda, et de tribu Beniamin cum ascenderent in Ierusalem ad templum quisque pro facultate sua … oblationem inferret, ad sarta tecta, id est ad restau… das ruinas templi. Sed quia sacerdotes quod pre… pat vel congregarent modicas illas oblationes in … unum et restaurarent ad sarta tecta, usque ad xxiii. annos ipsi per usus ipsas expenderunt. Qui primo deceptus vocavit Ioiadam, et precepit ei ut faceret archam ad dextram prope altaris. et faceret in summitate partem qui tumulata quedam unum immitteret oblationes. Et tempore erat aperiret eam summum sacerdotem. et scriba id est cancellarium regis. Et sic perfectis daretur pecunia sub fide sua ad reparandum ruinas templi. et in fine est. Archa autem illa dicebatur gazophilatium a gaza que est pecunia. et philare quod est custodire. vel servare. Et mortuus est Ioiadas cum esset c.xxx. annorum. et sepultus est inter reges ob memoriam illius facti quod revocavit regnum ad semen David. Mortuo itaque Ioiada. Ioas cepit declinare a iussis domini et colere militiam celestium. scilicet solem. lunam. et cetera planetas. tamen deus fecit prophetas. et precipue per Zachariam filium Ioiade summum sacerdotem admonebat eum. nec tamen ideo resipiscebat. Tunc Zacharias iram odium veritus. vel non auderet exire templum et poneret hostias in altari holocaustorum. et acciperet primitias vel tertias ad altare ueniam a tis insidiatores quos Ioas imposuerat. accipientes eum lapidaverunt. Hic enim est in evangelio vel dicitur filius Barachie. quia forsan pater eius Ioiadas binomius fuit. vel propter nominis interpretationem. Historia regum parum dicit de isto rege. sed in paralipomenon plura de eo inveniuntur. Iosephus autem aliquantulum tangit de penis quas deus ei irrogavit pro eo quod interfecerat Zachariam dicens quod Azael rex Syrie cum exercitu intravit terram regis Israel. et devastavit tribum Ruben. et tribum Gad. et dimidiam tribum Manasse que erat ultra Iordanem. Perambulans Iordanem. et convertit faciem ad Ierusalem vel obsideret eam. Audiens hoc Ioas rex Ierusalem timuit. et congregavit omnem thesaurum de toto suo regno. et de regia domo. et de templo. et misit ei. et sic ille recessit. Tandem cepit infirmari Ioas in mentis thola in palatio suo. et interfectus est in arcu suo.

Ioacab

De Ioachaz

Hic redit historia ad reges Israel dicens. quod mortuo Ieu regnavit pro eo Ioachaz filius eius xvii. annis. Qui pessimus fuit ambulans in viis Ieroboam. et ideo permisit eum deus affligi ab Azael rege Syrie. usque adeo quod cum vellet congregare exercitum non poterat habere plusquam .l. milites armatos. et x. milia peditum. Tandem tamen correptus penituit. et deus mitigavit afflictionem regis. et populi. et multiplicari cepit. et eo mortuo regnavit pro eo Ioas filius eius qui bonus fuit. et in agnitione quod in eodem tempore rex Israel. et rex Iuda uno nomine vocabantur.

De Ioas et de morte Helisei

Hic inserit historia de Heliseo dicens. quod cum Heliseus circa finem vite sue egrotasset. sed non dicit vel venit ad eum visitandum Ioas rex Israel. et cum esset coram eo cepit flere. et dicere. pater mi currus et auriga Israel. Cui Heliseus dixit. Accipe arcum et sagittas. et aperi fenestram orientalem. et dirige sagittam per eam in Syriam quod et fecit. Sic sagittabis. et devastabis Syriam. Item dixit. Sume gladium. et percute terram. et ipse accepit gladium et percussit terram semel. bis. et tercio tantum. et sic cessavit. Iratus est Heliseus. et increpavit eum quasi irasceretur. Rex. si percussisses et non cessasses usque ad .vii. ex toto deleres Syriam. Et tantum ter vinces eam. et mortuus est Heliseus. et honorifice sepultus. Contigit autem non multo post efferri cadaver cuiusdam pauperis ad sepeliendum ex villa. et quidam latrunculi moabite saltu erumperant ad faciendum predam. Qui qui deportabant cadaver videntes timuerunt. et raptim fortuitu in sepulcro Helisei quod ibi erat iuxta proiecerunt cadaver illud. et fugiebant. Et statim surrexit mortuus. et secutus est eos. Quidam vident magister … tuto nesius applicuit dicens. quod Heliseus propheta eiusdem noluit in villam cum cadavere suo esset. unde precepit ei statim discedere ad villam. Sed in presenti historia de impletione vbi Heliseus predixerat ad Ioas quod tribus vicibus caperet Syriam dicens. quod mortuo Azael regnavit pro eo filius eius Benadab nuncupatus eodem nomine quo et antecessor suus. quod bonus fuit. Nam ut dicit Iosephus iste Azael. et Benadab qui eum precessit in regno potentissimi fuerunt. et clari. palatiis regiis quod fuerunt in Syria. et Damasci. unde post mortem meruerunt habere imagines quas nullus alius habuit. Benadab vero filius Azael non multum valuit. unde et tribus vicibus eum Ioas rex Israel ubi Helisei de facili vicit cum exercitu Syrie. et devastavit eam. et terras omnes fere civitates pertinentes ad regnum Israel recuperavit quas tenebat Syria.

Amasias

Post hec redit historia ad Ioas regem Ierusalem quem interfecerunt servi sui. dicens. quod regnavit pro eo filius eius Amasias. Iste cum cepit regnare xxv. annorum erat. et regnavit xxviii. annis. Iste in primis bonus fuit. sed in ultimis malus. Hic isto parum dicit historia. Paralipomenon bellum quod habuit cum rege Israel. causam tamen belli non dicit. Iosephus autem prosequitur plenius dicens. quod iste voluit terram Idumeorum. et amalechitarum revocare sub tributum regis Ierusalem sicut fuerat. et congregato exercitu visum est ei quod paucos haberet. unde conduxit c. milia armatorum de rege Israel. dando eis pecuniam magnam vel secum irent. Propheta tamen occurrit ei quidam propheta dicens. dominus dicit tibi ut remittas illos quia sunt de rege Israel quia non vult vel sint in exercitu tuo. Cum solis tuis habebis victoriam quam dabit tibi. Et cum conquereretur pro pecunia quam eis dederat dixit. Deus enim dabit de pecunia quam dedisti eis. et propheta ne cures. quia dominus dabit tibi multa plura de preda. quam dedisti eis. et eis remissis ivit in terram ydumeorum. et interfecit x. milia virorum in valle salinarum. x. milia adduxit captos usque ad petram. id est ad montem excelsum qui est in confinibus arabie et palestine. et inde precipitavit eos. et rediit cum infinita preda auri. et argenti. et animalium. et ornamentorum. Illi vero quos remiserat revertentes dicebant inter se. Ideo nos remisit quia putavit nos timidos. et indignati invaserunt terram Iuda. et depredati fuerunt eam. et ceciderunt tamen multa captivorum secum duxerunt. Amasias post habita victoria superbus effectus cepit adorare ydola que ab Idumea asportaverat. unde propheta ille qui victoriam ei predixerat venit ad eum. et increpavit eum dicens. Inaudivimus quod tu facis. deum qui te fecit vincere dimisisti. et deos qui se defendere non potuerunt adversum te. Mirum est dimittis victorem. sequeris victos. et ille rex. Sileas si vitam vis habere. et propheta. ego non loquar. tu facies quod volueris. et scripsit litteras ad regem Israel. superbe loquens et dicens. David et Salomon fuerunt reges constituti super Israel. et ego sum de genere eorum. Ideo volo vel regnum reddatur mihi. et tu sis sub me. Ioas vero ut didicit rescripsit benigne respondendo. et admonendo ne per victoria superbiret. Inducens ei humilem parabolam. In libano erat mira cedrus alta et magna. Inter quas erat quidam carduus minor aliis carduis et spinosior qui volens se equipare cedro dixit illi. Vel dares filiam tuam filio meo. Cedrus indignans precepit omnibus bestiis que erant in libano vel conculcarent carduum. et ad nichilum redigerent. et sic factum est. Videas quod ne sic tecum contingat. Ille non acquiescens. tamen locutus est superbe dicens. Volo vel videant. quod experientia quis nostrum plus possit. Congregato utrique exercitu convenerunt in Bethsames civitate que erat in finibus utrique regni. et pugnaverunt. et victus est Amasias. et ei capto et ligato dixit Ioas quod non comederet neque biberet donec redderet ei Ierusalem. et veniens Ioas in Ierusalem cum Amasia vinculato noluit intrare per portam. sed fecit dirui murum ex parte sive a porta Effraym usque ad portam anguli. per .cccc. cubitos. et intravit cum curru et triumpho. et accepit aurum. et argentum de domo regia. et vasa de templo quecumque placuerunt. et tamen acceptis obsidibus dimisit Amasiam. et rediit. Amasias vero nondum cessavit a superbia. sed cum non posset in alios. in subditos cepit desevire. et orta seditione inter eum et cives eiectus de civitate fugit in Lachis. Ubi et cives mittentes armatos caput interfecerunt. tamen reportatum est cadaver. et sepultum honorifice in sepulcro patrum suorum. et substitutus est rex filius eius Ozias. Hic historia ordine prosequitur quod Matheus tenet dicens. Ioas genuit Oziam. pretermittens tres reges. scilicet Azariam filium Ioas. et Ioas filium Azarie. et Amasiam filium Ioas. Ozias iste senior Azarias. filius Acharias cum cepit regnare erat xvii. annorum. et regnavit .l. annis. et in principio bonus fuit. unde et muros civitatis restituit quos diruerat rex Israel. et gessit circa civitatem per murum excelsas tres. c. cubitorum. et idcirco vel hostes consueverant invadere Iudam. fecit munitiones. et aqueductus. vel custodes non compellerentur sitire. edificavit et multas civitates per regnum suum. Dicit et historia istum tres memorabiles victorias habuisse. primam de palestinis. secundam de arabibus qui coniuncti erant egipto. terciam de amonitis. Et cum esset in pace quievit animum ad agriculturam plantans vineas. ortos. et arbores. vel compareret se terre sue copiam. et fertilitatem fructuum. et propter divitias et tripudiis quos habuit elatum est cor eius. et aspiravit ad summum sacerdotium vel simul esset rex et sacerdos. commotus est

Iosephus

pro dignitate. et avaritia. et voluit ipsum transferre a genere Aaron. et Levi. In die quoque sollempni. scilicet decimo die septembris cum summus sacerdos esset intraturus tabernaculum vel adoleret incensum. accepit iste vestes sacerdotales et turibulum vel tunicam … tabernaculum. Summus autem sacerdos hoc videns. et lxxx alii sacerdotes prohibuerunt. et ille comminatus est eis mortem nisi silerent. et tunc terremotus templi factus est tremor. et tantus ut dicit Iosephus quod montes qui erant duo extra civitatem inter quos plantaverat ortos sese conventibus dirupta est pars unius. et convecta alteri. scilicet occidentali. et cum esset in tabernaculo lux fluxit per tectum tabernaculi. et percussus est lepra in fronte. ut appareret omnibus. et sic egressus a templo reddidit vestes. et turibulum sacerdotibus. Ipsi autem dixerunt ei. quod lex erat ut nullus percussus lepra habitaret in civitate. et licet primo quasi indignans nollet obedire eis. tamen fecit tandem sibi fieri habitaculum extra civitatem. et fuit in domo una. Filius autem eius Ioatham loco eius tenebat regnum. tamen rex erat. unde si alicubi invenitur quod fuisset rex. intelligi debet. id est administravit regalia. Inter hec hoc tempore apparuerunt duo viri circa prophetantes non quod prius non essent prophete. vel Helias. Heliseus. Ananias. et alii plures. sed quia illi tunc esse et scripto non exprimebat. Dictis autem non dictum propheta apud hebreos. sed rex propter maiorem dignitatem. unde Petrus et Paulus licet martirio vitam finierint. non dicuntur martires sed apostoli per maiorem dignitatem apostolatus. Octavo anno regis huius Ozie finitum est regnum assiriorum. et translatum est ad persas et medos. Istud regnum incepit a tempore Saruch patriarche. a Belo. assiriorum vero regnabat super omnes provincias orientis. et incepit a Belo et Nino. et duravit per xxx.vi. reges usque ad Sardanapalum. quem interfecit Arbaces princeps persarum. et ita translatum est ad persas. tamen postea ad caldeos apud quos prius fuerat. … per vii. reges monarchia duravit. Ideo raro fit mentio de regibus ad eos translato. Nam circa et Dario avunculo eius capientibus Babilonem perse deinceps habuerunt monarchiam. xl. vero anno regis eiusdem Ozie inventa est olimpias a Nepthitto in Olimpo monte. ludus scilicet qui fiebat in v. anno. et illi v. anni dicebantur una olimpias post ea incipiebat alia. et sic de aliis. unde inventa prima olimpiade. Ista olimpias. et a prima olimpiade cepit narrare historia apud grecos. unde si ante inventionem olimpiadis inveniatur in historia aliquid factum non est autenticum. Sed autem ideo de olimpiade mentionem fecit quia invenitur quinquies quod Ozias regnavit in prima olimpiade. et quinquies quod Ioatham filius eius. et utrumque verum est. quia xl. et ii. anno regis Ozie inventa fuit olimpias qua ipse regnabat. et post finitis duobus annis mortuus est. scilicet tercio anno olimpiadis prime. et in eadem olimpiade incepit regnare Ioatham filius eius. Nunc redeundum est ad reges Israel.

De olimpiade

De Ieroboam rege Israel et Amos propheta

Cum adhuc viveret Amasias pater Ozie mortuus est Ioas rex Israel. et regnavit pro eo Ieroboam filius eius. Iste fuit quartus a Ieu qui iuxta promissum domini adhuc dederat sedere in regno. et ideo deliberat vinari. Huic prophetavit Ionas. sed prophetia illa non habetur. Iste de precepto domini restituit regno Israel omnes civitates quas preoccupaverant Syri infra fines terre sue. Fines vero terre Israel determinaverat dominus Moysi et Iosue. ab una scilicet parte mediterraneum mare. et ex alia Eufratem. tamen ambulabat

Zacharias — Sellus — Manuel — Saul

iste iuxta patrum suorum colendo ydola. Vir amos propheta missus est ad eum de iuda in monitis et comminationibus dissuadens ei ydolatriam quam accusante amasia sacerdote ydolorum apud regem. filius eius .s. amasie infixit ei clavum. et paruillo interfecit. Mortuo ieroboam successit filius eius zacharias in regno. qui non regnavit nisi per vi. menses tantum. et iste fuit quartus a ieu. et in isto terminatum est regnum israel. Nam sellum filius iabes [?] palam eum interfecit. et regnavit pro eo. sed non nisi per unum mensem tantum. Nam manuel quidam princeps de tersa civitate audiens quod iste interfecerat dominum suum venit cum exercitu et eum interfecit. et regnavit per eum .x. annis. sed non in pace tamen quibusdam civitatibus repugnantibus ad suscipiendum eum. et in regno eius qui in pendulo positus. Sul rex assiriorum intravit regnum israel cum exercitu. et cepit vastare terram volens et sibi ferre regnum suum. Tunc manuel venit ad eum et dedit ei .c. talenta argenti. et promisit .l. siclos argenti per capite unicuique principum suorum rebellium. pacatus est sul. et iuvit manaael ad acquirendum sibi regnum. et cum non haberet argentum quod promiserat voluit dare aurum pro argento sub estimatione. et cum non posset habere tantum auri voluit accipere vitulos aureos quos fecerat ieroboam … et posuerat in dan et in bethel. Sacerdotes vero distulerunt mittere. et tamen conflaverunt vitulos ereos sive aureos quos absconderunt. … invenit propheta amos qui prophetabat. et … sacerdotes … dixit quod sciebat quod … aureos … vero miserunt ad regem. et ipse … eos regi assiriorum. Qui cum perdidissent assirii satis moleste tulerunt. et hec fuit causa quare … captivitatis .x. tribus posuerunt ultra montes persarum et medorum. Vir ysaias. primo tempore allevata est .x. [?] … nep. Mortuo manaaele regnavit filius eius faceias .ii. annis. et istum interfecit facee filius romolie. et regnavit pro eo .xx. annis. et tempore huius facta est captivitas .x. tribuum. Nam teglat falasar rex assiriorum de … dolum sacerdotum vitulorum eneorum iratus est. et congregato exercitu intravit terram israel. et captivavit primo tres tribus. et posuit ultra montes persarum. post senacherib captivavit alias .vii. Hec dixit divisa dicitur. vii quoque inveniunt quod due tribus et dimidia que erant ultra iordanem .s. ruben et gad et dimidia manasse prius fuerunt captivate. Ysayas tamen dicit quod due. vii dicit primo tempore et cetera. Sed rei veritas est quod teglat captivavit duas tribus .s. tribum ruben et tribum gad. et dimidiam tribum manasse que ultra iordanem et citra iordanem. tot captivavit de tribu zabulon et tribu neptalim. quod potuit esse media tribus. et sic primo tres tribus sunt captivate. reliquas vero captivavit senacherib. Et nota quod v. diversa nomina invenitur hic. scilicet teglat. falasar. senacherib. salmanaser. de quibus quidam dicunt quod sunt nomina diversa regum sibi in brevi tempore succedentium. Ieronimus vero dicit

De initio captivitatis .x. tribuum.

Nunc redeundum est ad reges iuda. (Sic ysaya quod nomina sunt eidem)

Mortuo ozias leprosus. et successit in regno ioatham filius eius. Hic .xxv. annorum erat cum cepit regnare. et regnavit .xvi. annis. Iste bonus fuit et ambulavit iuxta patris sui dd. et ampliavit atria templi faciens in introitu porticum. et … portam altissimam et speciosam que dicebatur speciosa. Vir iacobus apostolorum quod iudicavit quod sanavit petrus sedebat ad speciosam portam templi. et … templi. In diebus istius natus est romulus qui condidit romam. Et mater eius vrina [?] sepulta est. que dicata quia monialis esset deprehensa est fornicaria. Huic successit filius eius acath. … ad differentiam acabh. per b. Hec est differentia … nominum istorum consilium in malitia. Nam iste non invenitur in ysaya pessimus fuit. filium suum in honore demonum transtulit per gehennom per ignem transire. Gehennom dicta est vallis quedam iuxta cedron. in qua immolabatur demonibus in arte magica puer vel sic ardebat. Sive … dicatur vel sic gehenne. Gehennon … compositum est .age. quod est terra. et enon quod fuit nomen proprium alicuius rustici habitantis … qui videbat locum illum ydolatris. quia amena loca semper eligebant ad sacrificandum demonibus vel … In diebus istius condita est roma. et erictea sibilla claruit. que de x. … prophetavit. quod si vidisset vix potuisset apertius … plene … Ubi prophetie … sic incipit In … manibus dabit deo alapas. et adde … sputis. et coronam spineam et cetera gesta. Hec sibilla fecit illos .xxvi. versus de x. Iudicii signum et cetera. In quorum principiis littere sunt … disposite. ut per se considerate hanc summam reddant. Ihesus christus. theou. yios. sother. apud latinos vero translatum non potuit sic observare. Hec sibilla fuit quinta de .x. sibillis. vocata proprio nomine berofila. cognominata babillonica fuit dicta est et erictonia ab erictos insula. ubi inventa fuit … eius prophetie. Sibilla vero non est proprium sed appellativum …

De acath.

Acath iste ut dixi pessimus fuit. et ideo deus suscitavit contra eum hostes. Nam facee filius romelie rex israel … rege sirie congregatis exercitibus obsederunt ierusalem. et timuit acath nimium. Deus autem parcens … misit ad acath ysayam prophetam cum filio sarub … Alius filius eius iam … erat effectus .s. arxacel … duces. veniens itaque ysayas ad acath. invenit eum in agro fullonum ubi .s. habitabant fullones iuxta piscinam ubi erat aqueductus. et dixit ei. Hec dicit dominus. ne timeas acaz … duorum titionum fumigantium. quasi ne timeas illos duos reges. qui sunt quasi titiones fumigantes. et cito deficient … Pete tibi signum a domino. sive in profundum inferni sive in excelsum supra. Ipse dixit. non petam. et non temptabo dominum. et quia vidit hic bono animo dictum. tamen ex indignatione hoc dixit. Postea prophetavit ysayas dicens. Ecce virgo concipiet et cetera. Tunc latenter acath nuntios misit. qui diffidens de dei promisso ad teglasar regem assirorum promittens multa munera si auxilio eius liberaret a manibus illorum duorum regum. Tunc teglasar congregato exercitu intravit siriam. et obsedit damascum. Nasyn audiens hoc recessit cum facee in defensionem civitatis sue. et pugnavit et mortuus est. Teglat capta damasco et tota siria plures captivos fecit duxit. et … ultimam posuit. et fecit siriam plures tributarios. Acath vero liberatus ab obsidione venit cum muneribus promissis ad teglat. et cum moraretur in civitate damasco cum rege vidit ibi ydolum ipsius et … altare magnum et mirabiliter compositum. et volens placere regi teglat. vocavit fusores artifices ut acciperent … ad uriam summum sacerdotem in ierusalem ut faceret eis necessaria ad componendum tale altare. et sic factum est. Postea acath fecit removere altare eneum quod fecerat moyses. et loco ipsius posuit altare istud. precipiens sacerdotibus ut nullus sacrificaret nisi super altare istud. Accepit luteres et lavatoria. et tam gazophilatia que erant constituta in atriis templi. et cum eneo altari posuit in templo et clausit. ut sacerdotes non intrarent. ad adolendum incensum sicut consueverant bis in die. et in totum fere destruxit cultum … que erant gazophilatia quod unum erat archa in qua reponebantur oblationes populi ad sartatecta. et iste … dicebatur gazophilacium. et alia in qua reponebantur oblationes regum. et istud dicebatur musac sabbati. quod frequentius in festis et sabbatis per istam … ascendebat in templum. et cum erant in sacerdotes et levite reponebant pecuniam ad usus templi. et istud dicebatur corbona. Tamen.

De ezechia.

Mortuo acath regnavit pro eo filius eius ezechias. qui bonus fuit et ambulavit iuxta patris sui david. non fuit post david … bonus ut iste. Iste purgavit templum … ab ydolatria quibus pater eius polluerat. et restituit culturam dei. et … in excelsis sacrificaret. quod erat pro ydolatrium. Iste et eneum serpentem quem moyses fecerat … destruxit. Erat serpens illa adhuc … quidam … et plures … divinum … sacrificabant ei. et ideo ezechias contritum in pulverem proiecit eum in torrente cedron. et vocatur est locus ille nasta. vel nasto. quod interpretatur serpens destructus. Iste et constituit diem sollempnem ad celebrandum phase. quod pasce … in domibus sunt post celebrabat. mittens litteras et ad vii. tribus. que non erant captivate ut convenirent ad celebrandum phase. Sed noluerunt venire immo quidam illorum penis nuntios affixerunt. nisi due tribus .s. tribus zabulon et neptalim. … qui convenerunt misit rex exenia et carnes bubalorum. et huiusmodi honorificans eos pro illos .vii. dies quibus celebraverunt phase. Nunc redeundum est ad reges israel. Mortuo facee filio romelie. successit ei osee filius ela. et iste fuit ultimus rex in israel qui et dolo interfecit facee. sed modo taceo ystoriam. et tunc rex assiriorum apposuit animum ut captivaret reliquas .vii. tribus. Sic captivaverat tres. et ita salmanasar rex assiriorum voluit mittere regnum israel. ecce iam tertium nomen regis sui id sui alius fuisset. et cum timuit osee. vii et componens cum eo. factus est tributarius eius. sed ut subtraheret se a tributo voluit confederari regi egypti. quod percipiens rex assiriorum congregato exercitu prevenit eum. et obsedit civitatem samariam. caput .s. totius regni israel. et in tribus annis cepit ipsam. et regem et duxit eum ligatum cathenis. et vii. tribus que erant de regno eius. et posuit eos ultra montes persarum et medorum ubi erant alie tres tribus captivate. et assignavit eis partem terre iuxta loxam fluvium. et alios quos hystoria nominat. et in translatum est regnum israel in regnum assiriorum. Tamen multi de illis in montana … latentes remanserunt. unde fere omnes apostoli de illis tribubus fuerunt .s. tribu zabulon et neptali. Iudas et scarioth fuit de tribu ysachar. sed non invenitur relicti. quia pauci fuerunt respectu … captivorum. Iste osee regnavit ix. annis. et in isto videtur esse finem huius regni israel a ieroboam qui primus fuit rex in israel facta scissione usque ad istum osee. fluxerunt .cc.l. anni. In quibus fuerunt xviii. reges. A tempore quo solue intraverat populus dei in terram promissionis usque ad finem regni israel. fluxerunt anni .viiic. xlvii. Captivato itaque populo israel rex assiriorum transduxit in terram israel unicuique agricolas. et precepit de v. diversis nationibus et linguis quos posuit in samaria ut colerent agros et vineas. et singulis annis redderent ei fructus et tributa. Iste gentes dicti sunt samaritani .s. samarite a samaria quam incoluerunt. hebraice vero dicti sunt cutei a cutte regione in qua … vel dicti cutei a cuta fluvio in quo de precepto regis antequam intrarent samariam convenerunt. Postquam autem ceperunt colere terram. deus immisit eis pestem ursos .s. leopos. et leones qui devorabant animalia eorum et homines … et remiserunt regi quod non poterant in habitare. Tunc huius consilio rex assiriorum et misit summum sacerdotem cum levitis quosdam ut docerent legem et cultum dei israel. et isti receperunt tantum v. libros moysi circumcidentes se et observantes quedam legalia nam unaquaque illarum .v. nationum proprium habebat fanum dei gentis sue. vii parti conveniebat cum iudeis. pro differebat in … habebant eis. ut in evangelio habetur. usque ad tempus xpi .x. fuerunt ibi samaritani.

De ezechia.

Redit historia ad reges iuda dicens. quod vii. anno regis ozechie regis iuda. translatum est regnum israel. ut predictum est. et in xiiii. anno regni eius. Senacherib rex assiriorum apposuit animum ut et captivaret duas alias tribus; que remanserant .s. iuda et beniamin. et congregato exercitu intravit terram iuda. obsidens lachis civitatem que erat quasi gemina regis iuda et regis israel. Tunc timens ezechias misit ei per nuntios se velle facere pro mandato eius. et erat sub tributo .ccc. talentorum argenti. et xxx auri. iste tamen multociens expulerat philisteos a regno suo et alios hostes. Postquam autem rex assiriorum accepit ab eo maximam pecuniam quam a regia domo et a foribus ipsius templi accepit in tributo. mutavit animum dicens secum. Facilius potero … capere eos habito eorum thesauro. et ita quamvis iurasset se recessurum ab obsidione tamen … exercitus fecit circa lachis remansit. et premisit … ad ierusalem obsidendam destinavit cum arxace principe militie sue filio ysaye. qui gentilis effectus erat. ysayas et fuerat magne nobilitatis. et de regia stirpe uxorem habuit. de qua suscepit istum arxacem. et alios filios. et quia iudei non exigebant istum de terra reverentia transiit ad regem assiriorum. et ita ab eo dicitur effectus erat princeps militie. Iste cum esset circa ierusalem cum exercitu persuadebat eis ut se dederent. tamen post dixit se velle loqui cum rege. et venit cum duobus principibus aliis usque ad agrum fullonis. iuxta aqueductum. Ezechias vero noluit venire. sed misit ioachim summum sacerdotem et sobnam et … ut audirent quod ille diceret. et stantibus super muros civitatis. ut audirent collocutionem eorum. Arxaces dixit. Rex assiriorum dominus regum mandat vobis. quod si nolueritis obedire bona terre comedetis. et dimittet vos hic. donec ipse redeat de egipto. Tunc redierunt duces

no quo tempore natus est romulus qui edificavit romam et de matre sua moniali

De quibus tribubus fuerunt apostoli

Senacherib significat … obsidens ierusalem … Ezechias … [illegible]

De fuga senacherib.

uos in caldeam. et dabit uobis terram multo fertiliorem ista. Ne con-
fidatis in rege egipti. quia baculus arundineus est. qui non tantum
frangitur cum aliquis ei innititur. sed et perforat manum eius. Nec
multitudine et presentis euadere. Nam quingenta .cc. milia mi-
litum. et ego dabo eis equos. dominus tamen meus coget uos bibere uri-
nam pedum uestrorum. q.d. terra attenuabit. et euitabit uos quia
uix poteritis mingere inter pedes. et tunc coacti siti bibetis
eam urinam. et nuntii dixerunt. loquimini siriace non hebraice
et nos intelligemus. nolebant enim ut populus intelligeret quod erat
super murum ne terreretur. Iat. et cetera. immo hebraice loquar ut omnes
intelligant. redeuntes uero nuntii. annuntiauerunt domino suo.
quod inuenerant in longa ciuitate. quia nolebant ierosolimitani
se ei reddere. et summus sacerdos et alii filii reuertentes retulerunt
uerba illa comminatoria que audierant. Quod audiens ezechias
rex. scidit uestimenta sua. et intrans templum. et prosternens
se coram domino. sedit ieiunio et cilicio orans dominum ut protegeret
ciuitatem. Et misit nuntios ad ysayam ut oraret dominum et
consuleret per eum. et ysayas remisit ei dicendo. Ne timeat eze-
chias quoniam senacherib audiet nuntium non bonum. et redibit
in terram suam. et sic liberabitur ciuitas. et hoc uobis erit signum scietis. hoc
in anno comedetis que habetis. in sequenti uero que terra sponte protulerit.
in tertio seminabitis et metetis. q.d. pax erit. Hystoria uero
transit. sed nos rei ueritatem prosequimur. Senacherib audiens quod no-
lebant se ciues reddere ei. dimisit partem exercitus cum araxace
ad obsidendum ierusalem. et cum reliqua parte ipse iuit in egiptum. et
obsedit pusium quod erat in introitu egipti. et cum esset ibi nuntia-
tum est ei. quod taracha rex ethiopum intrauit siriam. et ita
stabat ea. et diu ita dubitauit. an insisteret. an rediret dis-
simulans. tandem nec dirueret quia timore recederet. insistebat obsidioni
ut dicit iosephus quod grecus ystoriographus narrat. In nocte quedam
mures corroserunt omnes cordas arcuum et uaginas gladiorum
et in mane inuenientes hoc qui infausto homini recessit cum
exercitu. et ueniens ad ar. in ierusalem misit ciuibus litteras
comminatorias ualde ut magis terreret. quas cum uidisset ezechias
scidit uestimenta sua ut prius. et intrans templum prostratus aperuit
litteras coram domino. et iterum nuntios misit ad ysayam ut oraret
pro ciuitate. ysayas uero dixit. Ne timeat ezechias. dominus
propitius est. quia cito liberabit uos. et in sequenti nocte misit
dominus angelum percussorem in exercitum. et percussit ex eis. lxxxv. mi-
lia. Mane uidens hoc senacherib uoluit fugere. et non in-
uenit nisi .x. milibus fugit cum eis. in niniuen que erat caput
regni sui. Ubi cum misisset templum nasrach dei sui ad immolandum
duo filii eius. scilicet. sarasar et adramelech quos (?) hedaniat sub-
stituto herede alio. et ... uxoris quam tenerrime
diligebat. filio scilicet minore hiis duobus fratribus nomine
assaradoch. intrantes cum eo in templum latenter interfecerunt. tamen
regnauit pro eo assaradoch. et illi duo fugerunt a facie eius. Ci-
ues uero ierosolimitani cognoscentes quod rex fugerat
et ita exercitus mortuus erat. cum hymnis et laudibus exierunt
ad accipienda spolia. et ut non laborarent in accipiendis. in
redacta fuerunt cadauera in puluerem ut acciperent ho-
ra uestimenta succutiebant. et cadebat inde puluis. et in ma-

nu domini liberata est ciuitas. In eodem anno egrotauit ezechi-
as usque ad mortem. quia plurali ... extra thalogo an-
norum. Nam ipse regnauit .xxviii. annis. et hic scriptum est in
.xiiii. anno regni sui. Preterea uero additi sunt uite sue
.xv. anni. et regnauit .xxviii. annis. Infirmabatur
autem quodam genere apostematis quod dicitur antrax uel frenesis moriu-
ntur patientes usque ad mortem. antrax quia omnes phisici perferi-
unt eius. et phisicales rationes indicant eum ad mortem.
Et hic exultatione diuina ei contigit. quia cum per dei auxilium
mirabiles triumphos habuisset. qui igitur nullum fecerat
memoriale domino. Solebant enim reges post triumphum. uel facere
canticum domino. uel diem sollempnem constituere et hoc mirum quod iste non
fecit. Adhuc igitur egrotante ueniens ysayas dixit. dispone do-
mui tue. quia morieris et non uiues. in exposito. lxx. Au-
diens hoc ezechias conuertit faciem suam ad parietem. scilicet tem-
pli uel hebreorum more orauit. et fleuit dicebat. Me-
mento domine quomodo fecerim in conspectu tuo. et quomodo ambula-
uerim. et cetera. sed hic non erat iactantia. sed dolor. Audierat enim
quod Christus nasciturus erat de semine dauid. et ideo quia ipse de semi-
ne eius erat. et decebat sine herede. timebat ne periret in
eo semen dauid. q.d. plures ante me fuerunt. et forsan deteriores in
quibus non est extinctum semen. et non extinguetur linea. et eo orante
ysayas recedebat. et ecce dominus apparuit ysaye an-
tequam exiret palatium. et dixit. Reuertere ad ezechiam. et reuersus
dixit. hec dicit dominus audiui orationem. et uidi lacrimas tuas
et adieci .xv. annos uite tue. et in tertio die conualescens
surges de lecto. et intrabis tabernaculum. et liberabis te. et
ciuitatem a manu assiriorum. et in scripto. non est necessaria
ciuitas ab assiriis. sed a chaldeis. et posuit ficuum
massam super ulcus. et liberatus est. Cumque antequam exiret ysayas
dixit ezechias. quod ante dictas mouerentur. et quod diceret in-
ues. ostendit ei ... certificari. et erat orologium in
domo quod fecerat achaz pater eius ad similitudinem illius quod
uiderat in damasco quod ... in similitudine altaris in ac-
cep. ut dictum est. ubi gnomonis. id est illius ferri quod est in
medio horologii. umbra attingebat .x. lineam. Nam .xii.
erant in distinctione linee per numerum horarum. dicit ysayas ad
ezechiam petente signum. uis ut ascendat umbra .x. uel
descendat .x. lineas. Ascendat in ... faciat
moram in eadem linea. per tantum spatium temporis quantum expe-
ndit si exiret .x. lineas. sic stetit in diebus iosue contra ga-
baon. Uis ut descendat .x. lineas. id est reuertatur ad
ortum. et ipse. et cetera. uolo ut reuertatur. q.d. non esset ma-
gnum si staret. et ita stetit et reuersus sole ad
ortum. factus est dies longissimus. scilicet .xxii. horarum. Interea uero
die tertia ezechias surrexit de lecto. et intrans tabernaculum
hostias sollempnes domino obtulit. et correctus fecit canticum
domino dicens quia cogitauerat infirmitate. Ego dixi
in dimidio dierum meorum. et cetera. q.d. ego in dimidio dierum
meorum. id est antequam habeam filium. moriar. et sic non implebitur
promissio facta dauid. non uidebo dominum meum. id est non uidebo Christum
de stirpe mea. hoc canticum in templo frequenter decantabat.

Rex babilonis diabolus qui mittit nuntios ad ezechiam et ad
[illegible]
[illegible] ezechias reuelat secreta domus dei
[illegible]
[illegible]

[illegible]

sic in ecclesia. Chaldei uero periti astrorum uidentes solem ita
redisse ad ortum. et reuoluentes instrumenta sua non poterant
et inuenire unde hoc contigisset. Tandem cognouerunt rumore in-
dicante. Rex uero babilonis merodabaradach qui alio nomine
uocatur. sed a populo nabucodonosor rex. sic omnes reges
babilonis. audiens hoc misit nuntios uiros honoratos cum
muneribus ad regem ierusalem ut quererent ab eo quid hoc esset.
Quos ezechias suscipiens honorifice cum fuit uberius. aliquid
secum in domo sua. uel in domo dei quod non ostendit eis. et de re-
ditu solis ad ortum. et de percussione angeli. Sed postquam nuntii recesse-
runt uenit ysayas ad ezechiam. et increpauit eum de hoc quod in-
omnia reuelauerat nuntiis regis babilonis. dicens ei. hec dicit
dominus. Quia ostendisti alienigenis uasa domini. omnia ista
transferentur in babilonem. et de semine tuo ducent capti-
uos in babilonem. et fient eunuchi in domo regis. et eze-
chias. et cetera. dominus est. faciat pro suo placito. tamen pax sit
in diebus meis. Nuntii redeuntes ad regem babilonis nun-
tiauerunt omnia. et dixerunt. Nos putabamus te esse diuitem
sed pauper es respectu regis ierusalem. tot thesauros et
tot in uidimus. et ista uerba quia insonuit in aula regis
babilonis. fuit uerbum prognosticationis de quo mitiores legimus
... presidium. quia exinde ceperunt cogitare quomodo perfringerent
illam. Mortuo ezechia et sepulto in sepulcro patrum suorum
regnauit pro eo .lv. annis filius eius manasses cum esset .xii.
annorum. Iste fuit pessimus omnium antecessorum regum ierusalem
secutus est enim uias achab regis samarie. et ydolatriam que
pater suus abiecerat reuocauit precipiens populo ut in excel-
sis immolaret. et fecit multa ydolorum fana. et multas
imagines in duobus atriis templi. scilicet ... phebi. et alios
planetas. et diuersis imaginibus designauit. et in introitu
atrii ... posuit. Coegit multos bonos ad ydola-
triam. et filium suum per ignem tophet. quod et gehenna dicitur
transire. tophet dicitur a lapidibus ... egerunt. Alii dicunt ab
arboribus. Tunc suscitauit deus multos prophetas. qui pre-
dicebant ei mala futura. ut auersus prius declinaret
dicentes. quod dominus extenderet funiculum samarie in ierusalem
et iuda. id est captiuitate simile captiuitati .x. tribu-
um. Ille uero non solum non acquiescebat. sed multos exul-
tare ... affligebat. et interficiebat. ysayas uero
quia ei cognatus ... et habebat magis
cedis resistebat. comminando ei mala futura ante
.vii. mali interfecit eum. et lignea serra ut diuideret
dimittatur secari fecit. hystoria non plus dicit ut quia ad de-
certa quod fecit. et cetera. Iosephus tamen addit. et quedam glosa in ...
prophete quod est in principio simphonie. habetur enim quod rex ba-
bilonis. propter uerbum quod egressum fuerat ierusalem. intrauit iudam
et iste manasses pugnauit cum eo. et uictus est et catheni-
natus ducitur. tandem penitens clamauit ad dominum. et dominus
liberauit eum. et bonus effectus est adeo. quod si prius aliquando ...
uniuersam totam ydolatriam expulisset. et tunc mutauit
nomen filii sui. quod imposuerat ei quem transiret eum per
ignem. et uocauit eum amon. quia interpretatur fidelis regis.
q.d. iam mutata est fides regis. et mortuus non est sepultus

Amon

in sepulcro patrum suorum. propter peccatum quod fecerat. sed in orto
quedam regio que dicebatur oza. Successit huic filius
amon cum esset .xxii. annorum. et regnauit tamen duobus annis.
Nam iste malus fuit ut pater suus in adolescentia. et pe-
na sua. quidam domestici eius insidiose interfecerunt. et in pro-
pria sua. dicto orto cum patre suo est sepultus. Ciues tamen insecuti
sunt eos qui eum interfecerant. et eos occiderunt. et instituerunt regem

Osias

filium eius iosiam cum esset .vii. annorum. Iste bonus fuit. nam
in .xii. conuocatis senioribus de populo precepit ut omnes ydola-
tre eicerentur a regno suo. Restituit etiam gazophila-
tia in atriis templi uidit ut omnes facerent oblationes ad
sartatecta. plebs uero de .x. tribubus que remanserat sed sunt
samaritanorum reuocauit ad ierusalem ad templum. et gens
suum. Regnauit .xxxi. uno anno. In tertio anno regni huius na-
tus est ieremias. Ab hoc loco inueniuntur historie diuise
... de captiuitate. nec possunt concordari forsitan
propter barbara nomina. uel propter multitudinem annorum. et diuersos y-
storiographos. Secundum posse historiam librorum quas frequentat et
etiam prosequenda est. Iste ut dixi in .xii. anno cepit cultum dei
reuocare. et posuit in atriis gazophilatia ut reponerent
oblationes. et in .xviii. anno dixit ad sapham scribam suum ut iret
ad elchiam summum sacerdotem. et aperiret gazophilatia. et con-
flaret pecuniam. et traderet eam illis qui preerant opificibus. et
architectoribus templi. ut reficerent ruinas templi. et in
scriptura est. Tunc dixit elchias ad sapham scribam. Inueni li-
brum in templo. De isto libro uero aliud dicit iosephus. Cum edito
quod iste fuit deuteronomii. legitur enim quod in campestribus moab
moyses scripsit deuteronomium. et tradidit eum leuitis preci-
piens ut ponerent eum in latere arche. ubi erat uirga aaron
et urna aurea. et tabule. et in septimo semper legeret coram
omni populo. in festo scenophegie. Ipsi uero reposuerunt eum. et postea
non legerunt. et uero credit quod elchias inuenit eum. et legit an-
te sapham. et saphas accipiens eum tulit ad iosiam. et ante eum
legit. Iosias audiens precepta que in continebat. et instare ma-
ledictiones transgressorum. timuit ualde. et scidit uestimenta
sua dicens ad elchiam. et ad sapham. Ite consulite dominum quid
uelit nos facere. et tunc non erat propheta qui consuleret. nam
ieremias puer erat. Inuenta est tamen mulier prophetissa
scilicet olda uxor sellum custodis uestium. scilicet sacerdotalium. uel regalium
que habitabat infra ierusalem. id est infra ambitum primum ubi erat tem-
plum habitabant reges. sacerdotes. et leuite. Infra ambitum
secundum principes et alii nobiles. Infra tertium. pelliparii et
alii ministeriales. Cum uenissent igitur ad prophetissam ista ut consulerent
dominum. et cetera. Non est sententia dei ut sententia hominis. q.d. sua dei sententia
bilis est. et immutabilis. et non potest esse quin capiatur populus. et de-
struatur ciuitas. Sed quia ille qui misit uos timuit dominum. et
doluit de transgressione preceptorum eius hoc remedium habebit quia
in diebus eius non erit hec destructio. Reuertentes nuntii retulerunt iosie
que acceperant. Tunc ipso conuocato populo uniuerso fecit legi librum
coram omnibus. et fecit omnes iurare ut obseruarent precepta. et firmiter
illa uiuerent. Peragens per ciuitates destruebat aras. et
lucos. et excelsa. cum phanis ydolorum. et ne possent reedificari
contaminabat loca illa ossibus sacerdotum ydolatrarum in combustis

mana. ... obliuiosi in malo ... obliuisse beneficiorum dei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ysechiel y ē ruchis ꝺ̄ restabilꝫ gracia mandu. Ꝺ̄struxꝛ ⁊ uniꝛ
tū q̄ ieroboā fecāt ībethel. ⁊ q̄ lecta ossa sacꝺotū illoꝝ
ydoli pulueriꝫ & burebat ea sup̄ araꝫ suaꝫ q̄ aust sue
abdo ille nobil' ꝓphā pdixat ad ieroboā. ⁊ ē ueīrē ad
tumulū ipi' abdo. leḡ tumulū sup̄ sepū. ⁊ ⁊ iacebat ꝓphā
ille q̄ ē ꝺ̄cepat ⁊ sup̄ huīm. ⁊ interrogauī q̄s fuiss. ⁊ re
spōsū ē ei. Ille ꝓphā iacꝫ h̄ q̄ ꝓphauī dre ea q̄ ⁊ū ꝺ̄ facꝫ.
⁊ ꝑ aīe dimittre ossa ei⁹ sacꝺotuꝫ ꝑ ꝓphā q̄ i iacer.
⁊ ꝺ̄struxꝛ os ydolaꝝ. ⁊ ⁊ regnauit felicit. xxv. ānis.
Ca fine ⁊ uite sue pharao necho rex egipti ogḡato
ifirmo exercitu uolebat ⁊ūsire p iudā. ⁊ ire cē reges
assiriox. Josephꝫ dic cē regē medox ⁊ pbat. apt q̄s eat
mōarchia regū ⁊ ē certū. q̄ ip̄ eat rex assiriox ⁊
medox. nec forsitā subeo ēent regi. Veniens q̄ usq;
ad euphrē magnū uic̄ adremō cuncte. Josias ogḡato
exercitu uite obuiā iuicit. ⁊ ⁊ ꝓhao occidit eū
h̄ nisi ñ ꝓp dic ꝺ̄ h. Qꝺā ⁊ historie ꝺ̄nt q̄ necao uo
cau eū secto ad collonē. ⁊ cāpo magedo uic̄ arboꝝ
q̄dā ⁊ ei⁹ fos uemētib⁹ ⁊ ꝺ̄ exuma pre. ⁊ ⁊ erat a ad
collocādū q̄ꝺā sagittar' q̄ eo insidiose posset ⁊ ire. sa
gitta ⁊ iosiā. ⁊ erait eū ultiante. ⁊ ꝓ inanitate scelꝭ
statū arboꝝ aruit. ⁊ fos exsiccat ē. Alie hystorie ꝺ̄nt q̄
⁊ ꝺ̄sponly exercitū i. ⁊ scāb. ꝺ̄curru ⁊ expeditioꝝ eēt. q̄
ꝺā sagittar' mutuante eū. Cece ḡrecaꝫ hystoriat. Ꝺ̄mo
hūs ⁊ theodoto. casū iosue ꝺ̄plarat oppugnādū. q̄ arboꝝ
⁊ fons ꝺ̄stat⁹ ⁊ scāb. ⁊ magnū ē iosiaꝫ. ⁊ lepidꝰ ⁊ lepidꝰ
patrū suoꝝ ⁊ ierlm. Cē ꝑ ieremiaꝫ ⁊ ait fē ⁊ cōmuni
ait. ⁊ fec⁹ la mentatiōes. Jnē nos ꝺ̄ morte iosie. ꝺ̄ sepal pal
phabeti. ⁊ principal' ꝺ̄ eo fc̄o ꝑa ⁊ elā plāx ꝺ̄ stroie
pstē fcā p babilonios. ⁊ fuciā p reānos. ⁊ h̄ nīl tamen
noēt docuit p cuncta ⁊ oppida. ⁊ sigḡis ānis plāxe
rel iosiā ꝺ̄ cānis. Cu iste iosias regnet ꝓpace celebrat
phase ⁊ ierlm sollepnit. ⁊ pleniare. ꝑmo a noyse ip̄i to
ipo āno egressioꝝ a degypto. Jo a Jaloue. p̄ ꝺ̄cionē tēpꝭ
ceo a iosia nag sollepnit. ⁊ h̄ ē uō h̄ toc nathineos
q̄ ministret aq̄. ad altaꝝ das sacꝺotes. q̄u loc hodie re
net subdiacō misit ad sarā. ⁊ mandet. ⁊ frēs
⁊ rex assiriox. misit ei. xl. milia nathineox ꝺ̄ captiuis.
nathinei dicebāt ministē aq̄. Sacꝺotes ostebat. ⁊ ru
gitabāt hostias. ⁊ sīa accipiebāt carnes ⁊ ꝺ̄luebāt.
Mirab̄ q̄ uoluit ⁊ūsire. lxx. ānos captiuitat ab iuenōe
lib. q̄ꝺā annote iosie. Iste iosias reliqꝭ ⁊ filios q̄ꝝ ꝑm⁹
dicebat ieconias. ⁊ eliachi. ⁊ ⁊ eūgelio. Josias genū. iecho
nias. ⁊ frēs el⁹ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ babilo. nō q̄ adhuc ⁊ ⁊ ⁊
s; q̄. ieo ⁊ cep. ꝑ eū fuer sep̄ ⁊ ⁊ ⁊. l' captiu. Si ā dice
bat ioachaz. l' ioab. ⁊ ⁊ matthanial. suū matthanias. Iecho
nias q̄ erat ā. xx. ānox mortuo pat̄ locū ē ē ꝓhaone ne
cao. ⁊ fact eū regē. ⁊ ꝑ reḡ ⁊ ei⁹ ⁊ ⁊ ⁊. Ꝑplēs audiēs ⁊ ⁊
stituit ioachaz ⁊ regē. ⁊ uc ut audiū ꝓhao ē ēet ⁊ ⁊ ⁊ ⁊
suū eliach. ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊

uitas nuncupatur. quia capti ducti sunt. et sic fuit fuctio mancipatum. Alia uero translatio siue transmigratio dicitur. quia sponte se dederunt. et non transducebantur. sed habitabant iuxta flumen chobar. Nabuch uero prefecit iudee quendam godoliam nomine uirum expeditum filium aicam qui non erat de regia stirpe ut per manum eius redderet tributum. Tandem audito nabuch de ieremia quod uir propheta et sanctus esset. et ei uocato dedit optionem eligendi alterum istorum. uel si uellet ire in babilonem. et esse cum eo diues. uel ubi remanere in patria. et ieremias ait. Malo pauper esse in patria et amplecti eius cineres. quod uidens captiuitatis princeps et habundare diuitiis. tunc dedit ei multa munera et libertatem ei et scribe suo baruco. et sic remansit in patria. Postea uenerunt multi qui fugerant ad montana. tam de iuda quam de israel. et tributum. data eis licentia a godolia ceperunt passim edificare. et colere terram. reddentes per manum eius tributum. Inter quos rediit quidam de regia stirpe. scilicet hismael. historia dicit filius mathanie qui non uidit unum qui fugerat ad regem moab. Iste rediens uenit cum x. uiris in masfa ubi habitabat godolias et inito federe pacis cum eo. et ita erat pax et fertilitas magna in terra illa. Iosephus ponit numerum regum. et dicit. quod a primo rege. scilicet saule. fuerunt xxi. usque ad sedechiam. et fluxerunt d. xiiii. anni. Summi sacerdotes fuerunt a sadoch qui primo instituit salomon in templo xvi. usque ad iosedech. et fluxerunt anni cccc. lxx. ab exitu egipti usque in hanc captiuitatem fluxerunt anni m. et lxii. et iosephus illis nu[-]meris includit menses et aliquot dies. Hismael uero perdicionem confederatus cum godolia. sed in uii. mense interfecto godolia. rediit ad regem amonitarum. historia regum. breuiter transit de isto. sed iosephus plenius assignans causam dicit quod confederatus esset hismael cum godolia. uenerunt amici ad godoliam dicentes. quod non bene fecisset de confederatione tali quod numquam securus in pace posset esse uiuente hismaele qui erat de sanguine dauid. unde eorum suggestionibus latenter misit litteras ad regem amonitarum. et magis muneribus amplioribus promittens si interficeret hismaelem. Rex uero ait. non esse bonum si eum lederet qui ad se confugerat confederatum. et reuelauit hismaeli hanc dolosa machinamenta. Audiens hec hismael duxit secum x. uiros armatos uenit in masfa ad godoliam. et receptus est honorifice. et inter epulas temulentum godoliam interfecit cum omni familia. Interea uenerunt lxx. uiri de iudea afferentes munera godolie quos fecit omnes interfecerunt quinos et quinos uocatos ad aulam. nam quidam promiserunt se indicaturos thesaurum in agris quos in infodiant iudei recedentes. et talie euaserunt ista amaribus hismael. et clamauerunt. et in quodam et seruum est et ciuitate et ciues. insecuti eos recuperauerunt duos captos de sociis hismahel. et ipse cum ceteris euasit. Tunc conuenientes sapientes. conuocauerunt ieremiam et scriptorem eius dicentes. Fugiamus in egiptum quia periculum est ne erremus pro nobis. Nabuch. dedit nobis de gente nostra optimum dominum. et nunc cedet quod nos interfecimus eum. et sic ueniet et destruet nos. Ieremias ait. Nec egrediamini terram istam. quin nabucodonosor. patet. Illi uero contenderunt quod ieremias rogatus esset nabucodonosor. ut pro hic eis scriptorem suum noluerunt acquiescere

sed conuenientes omnes tam priores quam magnates et mulieres contra ieremiam et baruch secum in taphin ciuitatem egipti fugerunt. Tunc misit epistolam consolatoriam fratribus qui erant in babilone et continebat prophetiam de liberatione eorum post lxx. annos. Illis uero qui secum erant dicebat. ueniet nabuch et destruet ciuitatem hanc et captiuabit uos. et habitans ex ciuitate colligebat lapillos. et faciebat aceruos. In portis ciuitatis dicens sic fiet de his. et uidentes hec iudei dixerunt ei. de morte nostra suscepisti nos. et tu semper predicis mala. Iam captiuos nos et interficis nos. et lapidauerunt eum cum esset lapidibus. et in morte est. In u. anno destructionis templi uenit nabuco. et capta misit et destructa duxit eos captiuos in babilonem. et ideo desolata est ierusalem et iudea ab habitatione. et captiuitas est consumata. Primo uero dictum est tantum fuisse in duo. m. de ierusalem. in x. m. ceteros omnes. Erro reliquit

Legitur quod quadam die nabucho. inter conuiuates fecit uenire sedechiam eductum a carcere. ut in die illo sollempni cantaret eis. et dato ei primo potu soluto. ipso ignorante causam cibus inuitus de tempore se. et fecit eis risum. Tamen postea nabucho. mortuum sedechiam sepelliuit in regia sepultura. Hec dicit historia quod euil moradach filius nabuch. cum regeret exigit ioachim de carcere. et fecit eum esse in mensa sua. et constituit ei amonam pro consuetudine tamquam principi domus sue. et hec breuiter transit de hoc. sed uitas historie est. quod nabucodonosor. uii. annis bestialiter uixit. et in illis uii. annis regnauit euil moradach. et cum restitutus esset nabucho. ad pristinum statum iratus fuit euil moradach. Ioseph et nabuch posuit eum in carcere cum ioachim qui erat in eo. et fuit cum eo usque ad mortem nabuch. et postea habuerunt amicitias ioachim et euil moradach. et constituit eum principem domus sue. historia regum non ponit nisi nabuch. qui destruxit ierusalem et euil moradach. Iosephus ponit tres. Nabuch. qui destruxit ierusalem. et filius eius qui fuit dictus est nabuch. et euil moradach. et hec finit regum. **Istoria thobie.**

Post historiam regum secundum rationem temporum et tenorem historiarum debet sequi historia danielis. et historia esdre. et historia neemie. quod agitur de his quod facta sunt circa tempus in captiuitate. et reedificatione templi in ierusalem. sed illi qui ordinauerunt bibliothecam hic interserunt quasdam historias. scilicet tobiam. et iudith. et hester. fortasse ne insequibus op[...] interrumpere historiam. et est prima historia tobie. sed notandum quod isti tres libri non dicuntur. et non sunt in canone hebreorum. quia inter numerum litterarum halphabeti habent xxii. uolumina autentica nuncupantur apocrifa. Ieronimus uero quod transtulit hunc librum in quodam prohemio laudat bonitatem tobie. dicens quod tobias fuit de tribu neptalim. non de fine locum unde fuit. sed dicit eum habitasse iuxta terram sepher. in tribu ciuitate septem. quod omnes habitatores in terra uiri et mulieres excolebant officium sebedi. Iste tobias a primo sue etatis tempore cepit exercere opera misericordie sustentans pauperes et egenos de suis facultatibus. hic uxorem uocatam anam de eadem tribu. ac suscepit filium uocauit suo proprio nomine tobiam. Cum diceret quibus ut dixerunt quod igitur

quod salmanasar rex assiriorum uenit in israel. et cum tribubus captiuus ductus est tobias. et cum esset in terra assiriorum distractus est. et uenundati per ciuitates assiriorum. et forte tobias ductus est in niniue. cum ceteri iudei ad seruirent ritibus idolorum gentium. iste religiose uiuens confortabat fratres ad precepta dei. ne se contaminarent ritibus alienis. quia adhuc de liberatis eos pauperes et iudeos qui inueniebat sustentabat. et tamen fama religionis et probitatis eius inuenit auribus regibus. et ei uocato dedit libertatem eundi quo uellet. dum tamen non transiret in minos regni. et faciendi pro uoluntate sua. Cum itaque iret tobias huc atque illuc confortando fratres. et sustentando pauperes uenit in rages ciuitatem medorum quam rex illius ciuitatis audiens famam bonitatis et religionis eius honorifice suscepit. et dedit ei x. talenta argenti. Tobias uero inuento in quodam paupere de tribu sua nomine gabelo. dedit ei illa x. talenta sub cirographo cum. ut lucrentur cum eis ad opus. et cum quereret ipse aliis preses ostenso cirographo. redderet. et postea reuersus est in niniue. Tunc mortuo salmanasar regnauit pro eo filius eius sennacherib qui pessimus fuit. et hodio habebat iudeos. unde adeo erant uiles iudei in tempore hoc quod plerumque cum interficiebantur. sed postquam iste rex cum x. tamen euasit ab obsidione ierusalem quando euertit eum percussio ab angelo percutientes magis ac magis in iudeos deseuit. precipiens non uiuos neque mortuos in sepulturam. Tunc tobias clam de nocte colligebat cadauera passim iacentia. et sepelliebat. Istud opus misericordie addit. ut quibus mortuis tandem accusato ad regem quod in sepulturam iudeos quos ipse mandauerat interfici. precepit rex ut ipse et familia sua interficeret. et res omnes eius publicaret. Tobias tamen apud quasdam amicos suos latuit. et hic presentino durauit per xl. et u. dies a reditu obsidionis ierusalem donec sennacherib in templo dei sui ut dictum est interfectus est a duobus filiis suis. et regnauit pro eo asseredo qui melior patre fuit. et non tamen persequebatur iudeos. et data est libertas tobie. et restituta sua. Quadam autem die festiua iudeorum. cum tobias fecisset parari cibum pro more suorum precepit filio suo tobie ut adduceret quos inueniret ad prandium suum pauperes de contribulibus suis inuentis. Ille egrediens inuenit in platea quendam iudeum interfectum rediens retulit patri. et statim ieiunus ambulat domum. et lacrimis comedit. et in nocte sub silentio sepelliuit. Amici et uxor scientes hec uenerunt ad eum dicentes. uide ne semel suffecit tibi te sepelire iudeos non mortui fuisse. tamen nos uero tamen dampnum tu et nos pro eo. Et ille ait. non cessabo quin filius prophetarum sumus non hec uitam. sed alia de deum apparere. quos habebimus sicut inuenerunt deum. Cum ita insisteret sepulture mortuorum quadam die fessus accubuit iuxta parietem domus sue. et tobias dormiuit. et forte stercora irundinum quem in nidis erant calida sunt. et occlos eius ceciderunt. et amisit lumen. Uxor et amici uidentes hec ceperunt ei insultare dicentes. hec est merces quam reddidit tibi dominus pro operibus tuis. Et ipse patienter sicut iob ferebat omnia. Ad terram uero pau-

pertate deuenerat quod uxor eius ibat cotidie ad textrinum opus. et labore manuum eius sustentabatur. Quadam uero die quidam pro mercede dedit ei edulum cum uxor ducebat ut audiuit tobias dixit uxori. Caue ne forte sit furtiuum. reddite dominis. quia non licet nobis furtiua comedere. Mulier uero commota in felle fereris ait. tu senex. et ceterum uero non sunt opera misericordia tua nisi pro pretio. furtum putas. Tunc tobias fleuit amare. et orauit dominum ut tolleret eum de hac uita. dicens. Iustus es domine. et iustum iudicium tuum. et he contigerunt nobis pro iniquitates nostras. hec dicebat omnis in principio orationis. et dixit o domine. auferas hoc opprobrium a me. et suscipe spiritum meum. Eadem die quadam uirgo orauit dominum in eodem modum. Erat enim quidam nomine raguel de eadem tribu de qua tobias. et habebat filiam nomine saram in quadam ciuitate medorum quae iam uii. uiris desponsabatur. sed quidam demonio nomine asmodeus in prima nocte quando deberent sponsos interficiebat. illa religiosa uirgine et sufficiebat eum. et sic de singulis fecerat usque ad septimum. unde omnes fugiebant matrimonium eius. hec igitur quadam die suscepit uiam litigantem cum ancilla et ancilla inprobauit eam dicens. Uir rogaremus ut uideres sobolem eius uel nos interficere. sic uii. uiros. Tunc igitur flens ascendit in solium et orauit. ut aufferret ab ea opprobrium hec. aut tolleret eam de uita. et ieiunauit per iii. dies. et exaudite sunt in tempore preces. scilicet tobie. et anne orationes. et dixit dominus ad raphaelem ut descenderet. et aufferret opprobrium uirgini. et tobie redderet sanitatem. Tobias autem cum orasset putans mortem credidit se in proximo moriturum. unde uocat filium suum. instruxit eum de timore domini dicens. fili pauperem uitam gerimus. habebis multa bona si timueris dominum. et dixit ei. cum clauseris oculos meos pones me in loco quem parauit tibi. Matrem uero quae per ix. menses te portauit reuerentia de uita eius habe. Modo accipe cirographum istud. et uade in rogeth ciuitatem medorum ubi inuenies quendam nomine gabellum. et dabis ei cirographum. et reddet tibi x. talenta argenti. et de pecunia illa sustentabis te et matrem tuam. Ipse ait filius. Pater uiam nescio. ciuitatem ignoro. nec uirum cognosco. Ad dixit ei pater. Egredere. et inuenias aliquem expeditum iuuenem qui ducat et reducat te. et dabis ei mercedem. Egressus itaque tobias inuenit raphaelem ad modum succincti iuuenis ad iter expeditum. et dixit ei tobias. unde es nobis bone puer iuuenis. et ille ex filiis israel sum. et non fuit mentitus. quia ex uidentibus deum erat. et dixit ei tobias. nosti uiam quae ducit ad ciuitatem medorum. et ait. bene. et tobias possesses me ducere illuc et ego sum. et expecta me parum. hec domino reddeo a patre. Reuersus ad patrem retulit ei omnia. et pater. uade uoca eum. Et cum uocatus uenisset raphael salutauit tobiam ceterum dicens. Gaudium sit tibi semper. et tobias quo pro tamen gaudium esse cum sim in tanto merore. et ait angelus. Ne cures. Deus cito reddet tibi sanitatem. Tobias de qua gente es. qui dixit bene scio quod non contribulis es. sed quero de gente. Angelus ait. Queris de gente mercenarium. sed dicam tibi. ego sum azarias filius magni ananie. sed hoc ad interpretationem referendum est. Azarias enim adiutor dei interpretatur. Anania gratia eius. unde et dicitur in per subiectionem uiri. non deus ananias. quia dicitur ego sum azarias. id est adiutor dei. filius ananie. id est filius gratie dei missus

in domum meam. et c. posses ducere filium meum in ciuitatem medorum rages
ad gabelum contribulem nostrum salua mercede. Et ait. possum. nam bene
scio uiam. locum. et hominem. quem requiris fui. et ducam et reducam eum
incolumem. Propterea quod ad te necessarius reperi iter. et canis
quidam sequebatur eos. Mater dolens de absentia filii conquerebatur uiro
dicens. Quod misisti filium nostrum baculum nostre senectutis.
O utinam numquam fuisset pecunia illa propter quam misisti eum. Sufficie-
bat nobis paupertas nostra. Et tob. solabatur eam promittens citum
reditum et prosperum. Cum iret autem angelus et tob. uenerunt iuxta tigrim
flumen. et manserunt in nocte illa. Et cum esset in uespere tob iuit ad
flumen ut lauaret suos pedes. Et ecce quidam magnus piscis af-
fuit uolens eum deuorare. Et tobias exclamauit ad socium. Domine
libera me. Et dixit ad eum angelus accipe per branchiam et trahe ad te.
rram. Ex quo cum extraxisset eum dixit ei angelus. accipe iecur
id est epar. cor. et fel. et repone in capsidem tuam. id est in pera. que op-
tima sunt ad medicinam. Post hec illi piscis assa comederunt. pre
sallita secum detulerunt. Beda hic locus satis congrue allegorizat
dicens. Quod pedes in cruce uoluit pedes lauare. id est nos a pec-
catis mundare. et diabolus sedens super decursum fluuium celis insidiatur
intuens si quam maculam postea inueniret in eo unde eum deuoraret
In sequenti die. Tob. quesiuit ab angelo. ad quam medicinam essent uti-
lia illa que reseruarat in pera. Et ille ait. Si posueris de iecore
in carbone super prunas odore ipsorum omne genus demoniorum fuga-
bitur. Item si acceperis de felle. et tetigeris albuginem oculi. uel maculam
statim reparabitur lumen et decadet macula. Cum essent iam in terra me-
dorum declinante die quesiuit tob a socio. ubi iaceret nocte illa.
Et ille ait. Est raguele contribule tuo qui habet filiam saram que te ex-
pectat dominus. Audiens hoc tob dixit. Ipsa iam plures habuit. sed demo-
nium interfecit eos. Ideo nolo ducere eam. Et ait A. Ne timeas quia demo-
nium per noctem aliquibus qui sub timore dei incedunt. Ideo cum acceperis
eam uacare te oportebit per tres noctes ab eius amplexibus. et orare.
Et in prima nocte amouebitur demonium. In secunda dabitur tibi copula
patriarcharum. In tercia benedictio sobolis. Uenientes ad domum
raguelis benigne sunt suscepti. Et ipsis discumbentibus. Raguel
inspiciens faciem tobie. et uocans uxorem dixit. Uenit uidens. Nunc
assimilatur iuuenis iste tobie consobrino nostro. Et Raphael dixit.
Iste est filius eius. Et statim affectuose deosculantes eum querebant de
statu parentum. Et ille referebat. Tunc interfecto ariete paratus
est cibus. Et cum uenissent ad mensam dixit tob. Non comedam hic. nisi concesseris
michi donum super petitionem meam. Et ille. [illegible] est. nolo te contur-
bare. pete quod possum dare. Et tob dixit. Peto ut des michi filiam tuam
in uxorem. Tunc raguel obmutuit. Tum quia pertimuerat. tum quia
timebat mortem consanguinei. Et raphael dixit. Noli timere. Quia deus
seruauit eam huic. Et statim pater tradidit filiam tobie per manum. et facta
inscriptione id est cirographo dotis et donationis comederunt. Post cenam
sponsis intus cubitum. pater et thalamum in alio loco abeo in quo
demonium interficiebat sponsos. Sponsa manens in cubiculo sponsum cum
lacrimis expectabat. orans. et timens demonium ne interficeret eum. Et cum
uenisset tob in cubiculum solus cum sola manens non fuit immemor
uerborum socii. extraxit partem iecoris. et cordis piscis. et supposuit
prunas. et ascendente fumo socius angelus accepit asmodeum et religa-
uit eum in deserto superioris egypti. Tunc dixit sponsus ad sponsam.
Nos filii sanctorum sumus. et ideo non licet nobis more gentilium copulari

sed abstineamus ab amplexibus tribus noctibus orationi uacare. ut
mereamur cum benedictione patriarcharum coniungi. Benedictio pa-
triarcharum fuit. Crescite et multiplicamini et c. Raguel uero
credens eum ad modum interfectum uocauit seruientes suos circa
gallicantum. ut foderent et pararent foueam ut ante lucem se-
pelirent tob. Et precepit uxori ut mitteret ancillam ad cubiculum
filie ut uideret quid esset in eum. Ueniens ancilla inuenit eos
dormientes pari [illegible]. et afflictione. nam per totam noc-
tem orauerant. Regressa ancilla retulit hoc domino suo. Et raguel
gauisus est ualde. et precepit seruis. ut repleret terram in fouea.
Et interfecit uaccas. tauros. et arietes. et uocauit amicos
et consanguineos. et celebrauerunt nuptias gratulantes. Tobias uero pro-
perare uolens ad terram suam ne parentes expectando ni-
mium sollicitarentur rogatus est a raguele ut saltem per xv.
dies in secum remaneret. Et tob uocato azaria socio dixit
ei. Tu fecisti michi tantum quod non possem te recompensare. si darem
omnia que habeo. Si placet et raguel uult ut accipies de seruis
suis. et de camelis. et ires in rageth. ad gabelum consanguineum
meum cum cirographo ut reddat tibi pecuniam. et ueniat
huc tecum me uisurus. Azarias accepit. iiii. seruientes. et ii.
camelos. et quod socius rogauerat executioni mandauit. Gabelus
et gaudens uenit ad consanguineum. et osculatus est eum. Et cum sollempniter
celebrauerunt nuptias. Tunc raguel concessit genero suo
medietatem omnium rerum suarum. scilicet auri. et argenti. seruorum an-
cillarum. et pecudum. Et post mortem hereditatem totam. Et sic sus-
cepta uxore cum omni dotali supellectile festinauit tob. reuertebatur.
Et cum non possent pre senio sui accelerare. iam hoc tantum temporis quod prodi-
xerat ei pater transierat. Et non ueniebat per xi. dies nisi ad medi-
um itineris. pater tob sollicitus dicebat. Quid putas facit filius meus.
Scio quod mortuus est gabellus. Et non est qui reddat ei pec-
cuniam. Et c. Mater tob dicebat ut quid fili misimus te pe-
regrinari et c. De nimia sollicitudine ibat ad exitum
uiarum. ascendebat eminentiora loca et speculabatur per
totum diem. si uideret filium redeuntem. Tunc azarias dixit
tobie. Bonum est ut precedamus istos quia pater tuus timens
pro te sollicitatur. Et isti post tecum nos sequentur. Et ita ibant
illi duo expedite. canis eos sequitur. Et dixit raphael
ad tobiam. Scis quid facies cum ueneris ad patrem. osculaberis
eum. gratias agentes domino de bonis que contulit tibi postea acci-
pies de felle piscis. et iniunges oculos patris. et recu-
perabit lumen. Et cum ipsi euntes appropinquarent ciuitati. canis
precurrit. Et mater que erat in specula uidens filium cu-
currit ad uirum. et nunciauit aduentum filii. Ut erat cecus
duce puero ibat gaudens obuius filio. Filius occurrens
patri osculatus est eum. Redditus est cecus [illegible]. Et ipse ex-
posuit. Et gratias retulerunt domino. Tobias uero non immemor
consilii socii. accepit de felle piscis et iniunxit patris oc-
ulos. Et post tres uel .iiii. horas ceciderunt ab oculis eius albu-
gine piscis et recuperauit uisum. Post .vii. uero dies sara
ueniente cum sua supellectili gratanter honorifice sus-
cepta. Et per .vii. dies fecerunt magnum conuiuium cum ami-
cis suis. Tandem pater uocauit filium suum secreto dicens. Quid
potuimus iuste dare socio tuo azarie. Qui te duxit.

reduxit. Et ille ait. Quam pater. si scires quanta bona
fecit michi. Iste liberauit me a pisce qui uolebat me deuo-
rare. Iste dedit michi uxorem cum omnibus his bonis. Iste religa-
uit demonium. recepit argentum. Et c. reddidit lumen. Si da-
remus omnia que habemus non possemus ei beneficiis respondere. Sed
tamen offeramus dimidium nostre substantie. licet modicum sit. Et
rogemus eum ne sit ei despectui. At cum uellent sic facere
angelus dixit. Agite gratias domino. Et estote memores benefi-
ciorum eius. quia uos dignos est uisitare. Quando tu sepelie-
bas mortuos. et hoc et hoc faciebas. ego tecum aderam.
Ego non indigeo cibis mortalibus. Ego sum raphael unus
de .vii. spiritibus qui assistunt domino terre. hoc ita intelligendum
de .vii. spiritibus id est de uniuersitate angelorum. uel millenarium .vii. dona
spiritus sancti. que habundant in angelis. Illi audientes hoc obstupe-
facti ceciderunt in facies suas. Et angelus tetigit eos dicens. Ne
timeatis. Memores estote dei uestri. et benedicite eum. Tempus
est ut reuertar ad eum qui me misit. Et statim euanuit ab oc-
culis eorum. Et fuerunt in extasi per .iii. horas. Postea surgens to-
bias cecinit canticum domino. Magnus dominus. et magnum regnum
eius. Et c. Prophetauit in eo de liberatione et de reedificatione tem-
pli et ierusalem. et quod uniuerse gentes de iuda conuenirent ad collocandum
in dominum. scilicet de omnibus partibus mundi. quod hodie fit. Erat autem to-
bias cum amisit lumen .lvi. annorum. et .lx. cum recuperauit
et ita .iiii. annis fuit cecus. Et postea uixit .lii. annis. Et uidit
filios filii. et filios filiorum. Et cum esset centum .ii. annorum. conuocauit
eos sub imminente die mortis uocauit filium. et dixit. Scio quod
uerbum domini immutabile est. Ciuitas ista destruetur. Ideo ubi
ei sepeliri nolo ut postquam collegeris in unum ossa mea. et matris
tue recedatis ierusalem. Ipse autem non credidit ei. sed postquam clausit
oculos patris et matris. transtulit se a niniue ad ciui-
tatem medorum. ubi erat socer suus. Et uixit in .xcix. annis
et uidit filios filiorum. et tandem mortuus est. Judith.

Historiam uidue iudith dicit ier. se rogatum quorundam episcoporum
scilicet theodosii. et cromatii de caldeo in latinum transtulisse que
gratia et rogatu transtulit et posuit. sed non eodem modo. nam in iubilu
de uerbo transtulit. quia hoc propter corruptionem librorum non potuit ob-
seruare unum sensum historie fidelis latinus signauit. Iste
in canone hebreorum habetur tamen inter agiographos libros. quia non sunt
tamen autentici apud eos. quanta lex et prophete sicut apud nos aug.
Abr. Et c. non sunt tamen autentici quantum euangelium. et epistole. Tamen
utique autentici. sed hii minus. illi magis. Hunc autem librum nicena
sinodus contulit plurimum auctoritatis. Quia autem tempore factus fuit quod
hic narratur ex ipsa historia certum non habetur unum ex factis iudith
post reditum. quia hoc fuit post reditum de captiuitate bab. quia
factum fuit hoc consilio summi sacerdotis. Cum enim quod hebrei
primo fuit a deo de egipto subducti. postea sub re-
gibus usque ad transmigrationem bab. tandem sub sacerdotibus.
Et ideo probabile est. quod hoc fuit factum quando hebrei erant sub sacerdo-
tibus post reditum a captiuitate bab. Hic autem in ipsa historia. quod
nabucodonosor rex assiriorum uicit arphaxat regem
medorum. Et cassiodorus qui glosat hunc librum dicit. legitur
omnes annales libros regum assiriorum. et nullum de regibus eorum

inuenimus uocatum nabuch. Sed neque in annalibus medorum in-
uenimus aliquem regem uocatum arphaxath. Rectius est quod ad
hebreorum traditionem. quod dicunt hoc factum esse in tempore cabisis filii cirii
regis medorum. Cirus iste fuit rex medorum qui dedit libertatem
redeundi de captiuitate populo hebreorum. et regnauit .xxx.
annis. et postea regnauit cabises filius eius .viii. annis. Iste
cabises superbissimus homo fuit qui antequam adultus esset conspirauit
aduersus patrem. Sed dati preter reges. ubi posset habere necessaria sua. et dedit
ei assiriam. In qua patre uiuente regnauit in. et tunc uocatus est na-
buchodonosor. Mortuo patre regnauit super medos. Et de uno arpha-
xat regem medorum. non iste fuit rex medorum. sed regulus aliquis
pusillus ipsius terre. Iste edificauit becatabaram uel echatanis. Et ibidem
unus est ciuitas in media ubi fuit daniel quando fuit in mansione
id est spira regale. scilicet sepulcrum ubi postea sepulti sunt omnes reges medorum.
quod adhuc nouum uidetur pre nimia pulchritudine operis. Et in sepulcro fuit
custos aliquis hebreorum. Ideo quod daniel ipsum construxerat. Nec est
incredibile quod iste arphaxat hedificasset ciuitatem illam. Sed non
dicit iosephus deceptorem edificauit eam. sed ideo dicit arpha. edificasse. quia
ampliauit eam. et circumdedit eam muris quadratis. Quorum latitudo
fuit .xx. cubitorum. altitudo. lxx. cubitorum. Et fecit per murum
turris altitudinis .c. cubitorum. Et cum fecisset hanc ciuitatem sup-
erbiuit. et uoluit se extollere contra cabisem. Et ideo cabises mouit
exercitum contra eum. et pugnauit contra eum in campo ragau prope eufraten
Iste est qui genuit seruich. thare abraham. et c. Iste quoque fuit ei.
In hoc campo cabises qui dicebatur nabuch rex assiriorum ut predixit
est uicit arpha. regem medorum. non quia rex esset omnium. sed quia pre terre
medorum in potestate habebat rex medorum dicebatur. Sed hoc non
possent stare uidetur. cum cabises non regnauit nisi per .viii. annos. Et hic
dicatur factum in tercio decimo anno regni eius. Sed bene potest esse quod quis non
regnasset post mortem patris nisi .viii. annis. tamen in uita patris reg-
nauit per .v. annos in assiria. Et hoc factum in .xiii. anno regni sui.
Exinde in uictoria illa rediens in niniuem elatum est nimis in superbia.
usque adeo ut in diebus sollempnibus faceret se deferri per ciuitatem cer-
uicibus .iiii. regum. super lecticam. Et uolens sibi uniuersum orbem sub-
iugare cepit mittere nuntios per omnes partes orientales. scilicet phira
ciam. siriam. et alias partes orientales ut sibi seruirent. Et illi omnes uno
ore negauerunt et uacuos remiserunt. Audiens hoc iratus est. et uocans
principibus suis. et exercitum. prefecit exercitui olofernem principem
militie. Et precepit ei dicens. Vade ad subiugandum omnes prouincias. Et
nemini parcat oculus tuus. Non confessio fuit mente esse deum nisi eos.
domos. Iste fuit primum et ultimum preceptum quod fecit omnibus principi-
bus suis. qui erant tum in expeditione. Holofernes igitur de mandato regis
collegit exercitum. et habuit de assiria .cxx. milia peditum sagitta-
riorum. exceptis auxiliariis. quos collegit postea ex aliis prouin-
ciis. Unde tanta multitudo erat exercitus sicut facies terre. quasi
est locustarum. Et in castris eorum faciebat precedere camelos
honeratos frumento. uictualibus uniuersis. erat exercitus transiturus
et uenit primo in tharsis ciuitatem cilicie que erat metropolis. et de-
uicit eam. postea transiuit per mesopotamiam. et mediam. et uenit
in terram damascenam. scilicet in siriam. Nemini parcens non concedit nisi
nabuch. et licet multi prouinciis seruitutem postea pacti federis
promitterent tamen nulli parcebat non confiterentur nabuch esse deum.

sup. ara. transiens per idumeam usque gabaa. i. loca
montana que erat finibus iudee venit in planitiem iuxta
bethuliam que erat civitas in introitu iude contra mon-
tana et mansit ibi per xxx. dies. faciens in castris sollempni-
tates. Tunc heliachim summus sacerdos filius ihesu filii
iosedech scribebat civitatibus iude contra eos
in dicens. Sperate in domino quia ipse liberabit vos. Et precep-
it muniri cacumina montium armatis muris ne paterent
hostibus et fecerunt. Et postquam perfecit opera sua ihesu beniamin prin-
ceps in bethulia. ubi defendit eam. regressus est in ierusalem. et
cepit utique altare facere ex lateribus. et precepit ut nullus
sacerdotum immolaret nisi indutus cilicio quod prius non fuerat factum
in ierusalem. et adhuc illud observatur in multis locis ubi est patiuntur
persecutiones discooperiunt altaria et ecclesias. et ponunt spinas
in. Audiens holofernes quod in muniebant se convocavit
reges ammonitarum et reges moabitarum. quos sibi subiugaverat
et tamen vix tunc duxerat. et consilium aberat quis sit iste insane gen-
tes. qui putant se nobis posse resistere. et rex eorum achior rex mo-
abitarum referens ei a principio vitam filiorum israel. et quomodo primo in
calde nollent colere deos caldeorum venerunt in terram canaan. et
descenderunt in egyptum. et cetera que in historia sunt. et ad ultimum addidit. et scias
quia si deus eorum offensus fuit nihil poteris eos vincere. Alioquin non poteris
sed erit eis ludibrium sicut pater fuit deus eorum. Tunc olofernes
et principes indignati quod achior dixerat. Putas quis alius deus
possit resistere nisi deus. nabucho. Immo vos …
ut tu scias ex parte eorum. et transfodiaris gladio cum eis. et ligaverunt
eum. et pueri duxerunt eum in bethuliam. ut occiderent eum illi.
fundibularii vero non permiserunt eos accedere. illi ligatum
in arbore quadam dimiserunt ad radicem montis. Illi qui erant
in montanis descenderunt. et dissolutum duxerunt in civitatem ad
oziam. et coram omni populo dixit. quare ligatus fuerat. et interceptus est.
susceptus est honorifice ab ozia in domum suam. Tamen cum audi-
erunt hec clamaverunt omnes ad dominum et ieiunaverunt pro tota die
et ipso capite orabant dominum. Olofernes vero videns se non
posse habere aditum convocavit moabitas et ammonitas qui erant
indigene. et docuit per eos ductum aque. et obturavit eos. Posuit
et armatos viros circa fonticulos qui erant circa montes. ut coac-
ti hebrei penuria aque redderent se. et molestaverunt eos in hiis
satis. Illi in civitate non durant aqua que erat in cisternis licet ad
mensuram biberent. in per xx. dies. unde coacti populi dixerunt iussu illo
ut redderent se olofernis et presenti nabuch contra deum. Audiens
hec ozias orans populo dixit. Expectate saltem per v. dies. et si deo
placuerit liberabit nos. sin autem faciemus propositum. et accepit populus
erat autem in civitate illa quedam vidua nomine iudith de tribu ru-
ben. et vir eius fuerat de eadem tribu nomine manasses qui tempore messis
dum instaret ligandis manipulis in agro lesus in capite calore solis
obiit. Post cuius mortem. Judith uxor eius fecit novum viduitatis et
constructo superiore solario in summa parte domus. ipsa cum una sola anci-
lla induta cilicio et vestibus viduitatis ibi sedebat et orabat
et nullus virorum accessus erat ad eam. et hec vidua formosa egregia
et fuerat in viduitate per iii. annos et dimidium. Hec audiens
consilium populi. Audiens suspensionem v. dierum. misit ad oziam et

ad duos sacerdotes qui preerant civitati. ut venirent ad
eam. et illis venientibus dixit. Quid fecistis? Qui estis vos qui
posuistis terminum miserationi dei. qui dominum temptatis? et potius ad
iram quam ad misericordiam provocatis. et illi responderunt. non potuimus
aliud. et illa. ne queratis quid velim facere. Vos quoque orate
… quod volo incipere. sed hoc volo ut custodiatis hac
nocte portas civitatis remotis aliis custodibus. et ipsi
dixerunt. deus patrum nostrorum dirigat et perficiat quod incepisti proposuisti.
Tunc ipsa lavit faciem suam. et unxit se myro optimo. i. un-
guento discriminavit crines suos imposuit capiti mitram
et depositis vestibus viduitatis. accepit vestes iocunditatis
et cenam … cum viro eius duxerat fuit et nulla ei relinquebat.
et oravit dominum dicens. deus dirige opus meum. sicut direxisti
gladium simeonis et levi in sichem in vindictam stupratis sororis sue
… et nota quod non commendat factum illorum cum iacob in hoc die
… detestetur illud. sed dicit ut sic efficaciter perficiat
ut illi perfecerunt. Et licet iudith pulcra nimis esset. tamen
deus tamen decoris et pulcritudinis summe ipsi addidit. ut
oculi eam intuentium reverberaret. Accepit itaque ascopam …
unum. i. aliquod vas vinarium. et vas olei. et polentam. et pa-
lades. al' alaptes. i. quedam olera facilia ad coquendum. et
caseum. et panes. et imposuit eam humeris abre ancille
sue. Ethimologia hic nominis abra non habetur. tamen sic invenitur
expositum. Accepit abram. i. ancillam. et in iudith comitata
sola ancilla venit ad portam quam custodiebat ozias cum duobus
sacerdotibus. et aperta porta egressa est. illi orantes deus patrum
nostrorum dirigat et perficiat opus quod incepisti. et descendens per montem
circa diluculum venit ad radicem montis quam exploratores
olofernis invenientes dixerunt. Unde es tu. aut quo vadis
ausa huc venire. et illa respondit. filia hebreorum sum. fugio
ad dominum vestrum. secretum habeo dicere. et duxerunt eam ad olo-
fernem sedentem sub canapeo. i. papilione ad modum retis.
facto. Sic dicto a canopo opido. canopeo a canopo. quia istud
canum est factum. Et erat hoc inibi canopeum gemmatum. Veniens
iudith prostrata. adoravit olofernem. et ipse statim captus
pulcritudine eius iussit servis suis ut sublevarent eam. et
omnes circumstantes admirantes pulcritudinem eius dicebant
… si illi qui dicebant non est pugnandum cum gente ista. …
… erat. et si non pro alio. tamen pro sola tam pulcris mulieribus
pugnandum erat. et holo. dixit ei. Quare ausa fuisti venire
ad nos. et illa. Hec ancilla tua sum. video quod civitas
nostra in tantis angustiis est posita quod in brevi capietur. ante.
et ideo confugi ad te. ut salvarem animam meam. Memento libenter
quod dixit achior. quia deus placatus tuebatur populum nostrum. sed
offensus tradit illum in manus inimicorum. et modo deus iratus
est illi populo. et ideo veniet dominus tuus in manus tuas. ut et non
duabus de causis. quia prima est quia cum deficit eis aqua mo-
riuntur pecudes. et bibent sanguinem quod interdictum est a lege
altera quia destruxerunt vasa domini. et pre inopia victualibus
et dederunt ea … manibus gentium. Propterea vult deus
tradere eos in manus tuas. et misit me ad te ut nuntia-
rem ista. Ego scio consilium eorum. et secreta loca civitatis

per que inducam te in medium civitatis. et ad templum opportu-
no tempore sine sanguinis effusione. et colam dominum meum iuxta
te. Ille rex. Si hoc feceris deus tuus erit deus meus. et iussit
suis ut introducerent eam in secessum thalami. et dari ei
ad comedendum de regiis cibis. Illa vero dixit. Domine permitte me
vivere de cibis quos attuli mecum. ne polluar alienis. Et
… non prius perficere quod incepi. et quidam astabat dixerunt
Quid facies postquam cibi tui defecerint. et illa. Antequam perficiam
opus quod volo. Tunc et rogavit principem ut liceret ei cum ancil-
la sua ingredi et egredi. de die. et de nocte quinque … ut adora-
ret dominum. data ei hec licentia erat iudith in thalamo
olofernis. et singulis noctibus egrediebatur cum ancilla sua
ad aquas. ut lota et munda oraret dominum. et fecit hoc per tres
continuas noctes. In quarta vero die holo. voluit facere
sollempne convivium pueris suis. et voluit ut interesset iu-
dith quam diligebat eam. Sed nota duo fuisse …
apud assirios unum nefas violentiam inferre mulieri.
Alterum ut sic ad aliquod confugeret. intacta dimitteretur ipsa ulterius
remaneret. et ideo misit ad eam quendam eunuchum nomine
vagao ad persuadendum ei. ut accederet voluntati sue. et ut
esset convivio. Illa vero eunucho persuadenti … facta quod
bonum fuerit in oculis domini. Et ille. veni quoque quia vult ut
intersis suo convivio. Venit quoque iudith ad convivium. sed
non comedit. non bibit. nisi que paraverat abra sua que secum
tulerat. Convivantes quoque inebriati per convivium recesserunt.
Solo holoferne cum iudith et abra in tentorio rema-
nente. quia tamen die illo biberat quantum nullo tempore vite
sue. et in dei voluntate factum est. ut sopore inexcitabili
in cubiculo opprimeretur. Tunc iudith videns hoc precepit ancille
ut staret ad hostium tentorii. ne quis irrueret. et ipsa
accepto pugione ipsius olo. qui erat in capite lecti te-
nens eum per crines … et abscisum caput involvit in ca-
nopeo quod erat super lectum. Dimisit vero cohoperuit vestibus
… et posito capite in pera ancille exivit per medium
castrorum nullo impediente vel interrogante. festinanter ascen-
dit per clivum montis venitque ad portas civitatis
clamavit. aperite aperite. quia dominus fecit ultionem
per manus meas. Apertis portis fit clamor magnus
in civitate. Accendunt luminaria. gaudentes conveniunt
in medio civitatis. quidam tamen credebant iudith esse mor-
tuam. Tunc iudith ascendit in editiore loco. et extenso
cap. holo. ostendit populo. et laudaverunt dominum qui liberavit
eos per manum mulieris. Achior rex videns hoc ob-
stupuit. et fuit in extasi per tres horas. et statim in eodem
loco circumcidit se. et postea introduxit familiam suam. et
de domo israel usque in hodiernum diem. Post hec iudith
fecit poni caput super muros civitatis. ut videntes illud
hostes deterrerentur. et mane facto dixit iudith. ut
non ad terrendum. sed ad pugnandum exirent. quia deus tradet
hostes in manus eorum. Egredientibus itaque mane de civi-
tate hebreis videntes hec assirii ceperunt deridere eos
dicentes. Ecce ecce egrediuntur mures de cavernis. non
tamen sine iussu audebant eos aggredi. … venerunt ad

tentorium holo. facientes strepitum et sonitum cum tympanis et
aliis instrumentis. ut vel sic excitarent. Putabant enim
adhuc eum dormire. nec audebant accedere. quia magnum
erat decus apud eos. sicut erat thalamum alicuius potentis.
ad excitandum eum. Tandem invalescentibus armatis. et appropinquantibus
dixerunt cubiculario. i. vagaoni. qui familiaris. Ingredere tha-
lamum excita eum. Ille intrans cepit applaudere manibus ut
eum excitaret. postremo venit ad thalamum et inveniens
cecidit ad terram videns. et ea … cepit clama-
re. et dicere sociis. Mulier hebrea illusit nobis. Sic in-
ventus summus. holofernes est sine capite. Quod audientes hii statim
ceperunt fugere. quisque volens salvare animam suam. et iudei inse-
quebantur eos. et precepit ozias ut per omnes fines iudee tuba inso-
naret. ut omnes armati egrederentur ad insequendum hostes. Post-
quam fugaverunt hostes ex vicinos suos in ore gladii redi-
erunt ad spolia. et vix per xxx. dies potuerunt colligere
aurum. argentum. vestes. equos. et hec omnia. et diviserunt ea inter se cives.
spoliis omnibus holofernis concessis iudith. Et eliachim
summus sacerdos venit visitare iudith. et inde omnis po-
pulus venerunt in ierusalem ad faciendas sollempnes hostias per vii.
dies. et fecit iudith omnia arma holo. anathema domino
in templo. Iudei receperunt diem illum in numero sollempnitatum
usque in hodiernum diem. et tunc cantaverunt et exultaverunt
in domino. et invenitur in adonay eorum. Iudei quoque duplicant
nomen dei. sicut nos cum dicimus. domine. domine. et cum in scripturis nomen dei tetrag-
rammaton. quod illud est ineffabile loco illius pronuntiant adonay.
et est quasi nomen dei tantum. Postea sequitur eorum quod est commune nomen omnium
deorum. Celebratis vii. diebus sollempniter redierunt ad propria. et
fuit in pace iudea in diebus iudith. Vixit autem iudith. c. v.
annis. et mortua est. et sepulta in bethulia cum viro suo.
Manumissa in testamento abra ancilla liberavit. **Hester.**

Sequitur hester hec historia pro sui brevitate compaginata est sedie-
cus duabus. que sibi sunt inter agiographa hebreorum continuatur. et
translata est a ieronimo de hebreo in latinum sub magna difficultate
pro corruptela librorum quos mendosos invenit. ad preces paul-
le romane matrone. et heustochie filie sue. que peregre
venerat in locum ubi steterunt pedes domini. et morabatur in be-
thleem. Rabanus quoque mistice exponit hanc historiam. Igitur de
tempore rei geste. et de hoc duplex habetur opinio. dicit enim al. ra-
banus quod darius filius … in prophetis de quo fit dictum est. habuit filium.
qui grece dicebatur artaxerxes. hebraice assuerus. et iste fuit
monarchus in temporibus … et sub isto gesta sunt que hic
narrantur. Hebrei vero aliter sentiunt dicentes. quod ioseph qui
fuit in tempore hoc. et scripsit historias non permisisset quin et hoc
factum conscripsisset. et dicit quod iste artaxerses habuit filium.
qui vocatus darius nothus. et iste habuit filium nomine artaxa-
xem. mater fuit … et iste fuit artaxerses. qui et memo-
dictus est apud grecos. apud hebreos vero assuerus. et fuit quartus
a predicto dario filio ydaspis. et sub isto dicit esse factum. Huic
opinioni consentit eusebius in cronicis suis. et nos sequimur hanc.
Iste monarchus habuit sub imperio suo. c. xxvii. regiones.
Ioseph vocat hunc cirum. hebrei assuerum. greci artaxer-
sen. … diversitas nominum perturbat lectorem. Iste in tertio anno

regis sui uoluit facere sollempne conuiuium in susis ciuitate ubi erat palatium regis optimum quod ut dicitur fecerat daniel sicut mausoleum in ecbatanis. hoc palatium miri artificii erat. et exteriora poliuit marmore quod erat usque adeo album quod de die idem nouum uidebatur. Interiora uero auro et argento discernebat ut testudo palatii gemmis et auro uariata celum stellarum micantibus uideretur. In conuiuio interfuerunt principes. magistres. et nobiles regis sui. et durauit per c. lxxx. dies. Postremo rex inuitauit omnes uiros de susis ciuitate. ubi infinita erat hominum multitudo. et uasti uxor eius fecit in suo conuiuio omnes mulieres. et quia palatium multitudinem hominum non poterat capere. fecit rex parari conuiuium in suo orto de uiridario ubi tentoria serica sericis cordis uiridis uariis decoris columpnis innitebantur. hee enim aureae. ille argenteae. alie eburneae. per anulos eburneos cortinarum sublimia sustentabant. Hic rex cum solis uiris discubuit et comedebat. regina cum solis mulieribus in palatio conuiuatae. et durauit hoc conuiuium per vii. dies. In septimo uero huius conuiuii die. postquam rex uino incaluit. uocatis vii. eunuchis qui ei astabant precepit dicens. Ite ad reginam et dicite ex parte mea ut imponat capiti diadema. assumat uestes iocunditatis et ueniat. ut uideant eam conuiuantes. Erat enim egregie pulcritudinis. Regina autem contempsit uenire. et dicit iosephus quod mos erat assiriorum ne barbari et alienigene uiderent iugales eorum. i. uxores. et ideo noluit uenire. Rex autem iratus uocauit vii. sapientes. et consiliu in consilium quid deberet ei facere. et unus ex illis nomine manuca dixit non tibi tantum fecit iniuriam. sed omnibus qui sunt de regno tuo. exemplo huius omnes mulieres contempnerent uiros. non erunt subdite illis. Exeat ergo edictum a domino nostro rege ut de cetero uasti non sit regina. sed submoueatur a latere regis. et queratur alia longe melior domino regi. et placuit hoc consilium regi et omnibus aliis. et exiit edictum. ut de cetero uasti non esset regina. Finitis vii. conuiuiis rediit quisque ad propria. Post aliquot dies sedata ira regis memor fuit pulcritudinis uasti. et turbatus est ualde. Cognoscentes hoc domestici et sapientes miserunt satellites per uniuersum regnum ut quererent pulcherrimas uirgines. inter quas inuenta est una pulcherrima. edisse nomine. Vel edissa de filiabus israel. quedam ciuitas a nomine huius dicta est edissa quam fecit assuerus. hester non dicit plus de ista. Sed iosephus addit dicens quod inuenta fuit in babilone. Nam in transmigratione filiorum israel duo fratres pueri adhuc translati fuerunt in babilonem. cum ioachim et aliis. Istorum fratrum unus uocabatur mardocheus alter abiel de tribu beniamin. et in babilone abiel duxit uxorem de tribu sua. ex qua suscepit filiam quam uocauit edisse. et alio nomine hester. et hanc post mortem parentum adoptauit sibi in filiam patruus suus mardocheus et nutriuit. Hic conuenit quodam modo opinio rabani de artaxerse. quia aliter non uidetur quod mardocheus tandiu potuisset uixisse. Vnde dicens uidetur quod mardocheus et abiel non fuerunt translati. sed in babilone longo tempore post nati. et hec uirgo ducta est ad regem. et mardocheus patruus et alumpnus eius secutus est eam. Inuente sunt alie pulcre uirgines. et tradite omnes egeo eunucho regis ut antequam representaret regi. per vi. menses ab eo ungerentur mirtino oleo. et per alios vi. menses tibi aromatibus conderentur pigmentis et speciebus. ut sic finito anno singule introducerentur ad regem in uespere dato uirgini quicquid peteret ad ornatum

et in mane dimittebatur intacta alterius eunuchi custodie non iam reditura ad uirgines. sed erat in secundis edibus. et tunc i. inter concubinas regis. nec iterum introducebatur ad regem nisi ab ipso rege ipso nomine uocaretur. Tandem eunuchus uidens edissam inter ceteras uirgines esse elegantiorem credidit quod illa placeret regi. et porro eam in solio uasti. et ideo tradidit munditiam muliebrem. et vii. adolescentulas que deseruirent ei. Mundum uero ergo eosdem dixit. et erat commoratus mulieribus. Alii dicunt quod sit uestis preciosissima reginarum. Mardocheus autem mandauerat puelle ut nemini reuelaret genus suum. et illa nunc mirum ei tunc obediebat quando erat sub eius disciplina. Finito anno eunuchus uoluit eam introducere ad regem. et ipsa nullum ornatum petere. datus est ei optimus. et introducta ad regem complacuit oculis eius. et disposuit eam ducere in uxorem. Misit itaque per uniuersum regnum suum. ut omnes principes et magistros conuenirent ad eius nuptias. et fecit edictum ut quicumque esset de regno suo audito die nuptiarum per vii. dies sollempnizasset ubicumque esset. Celebratis itaque nuptiis rex imposuit diadema capiti edisse. et locauit eam in solio uasti. Mardocheus uero cotidie ueniebat usque ad uestibulum. quia non licebat alicui intrare palatium nisi domesticis. et querebat qualiter se habebat hester. Cum ita mardocheus frequentaret curiam regis persensit machinationem quam duo principes eunuchi qui custodiebant atria palatii contra regem habebant. Isti diuites erant multos sub se seruos habentes. et horum unus dicebatur gabatan. alter thares. et isti quia male tractauit eos rex. indignati contra eum ut interficerent regem. et ut dicit iosephus. quidam hebreus seruus alterius eunuchorum reuelauit hoc mardocheo. Mardocheus uero indicauit hester. hester uero regi. Et rex per tormenta suspendi fecit eunuchos. et mardocheo data est licentia ingrediendi et regrediendi a palatio et ut comederet cum seruis regis. non ipse querebat aliud. et redactum est hoc inter libros annales quos mardocheus fecerat. Post hoc rex sublimauit quendam filium amadathi nomine aman. tantum quod esset secundus a se. et fecit edictum ut omnes assurgerent ei et adorarent eum flexis genibus tamquam regem. Quod et omnes faciebant preter mardocheum. quod cernentes serui flectentibus genua quererent eum. unde in morem permanebat. et ipsis interrogantibus quare contra ius non flecteret genua dixit. Ego iudeus sum. et non licet mihi ante hominem flectere genua. sed tantum ante deum. Et dictum est aman. et ille iratus uoluit putare hoc contemptum non solum in mardocheum. sed in omne genus hebreorum quos odio habebat. et iosephus reddit causam huius odii dicens. quod aman erat de genere amalechitarum quos iudei deleuerant. et ideo iste odio persequebatur eos. Primo itaque mense anni. xiii. die intrauit aman ad regem et cepit persuadere illi impetrandum suum dicens. Regis est diligere et conseruare pacem. et nunc est quedam gens seminans discordias et seditiones. ubi diuersitas morum et cultuum. Est autem in regno tuo gens quedam uilissima et nullius momenti. et contempnit mores mandatorum quos meo consilio a regno tuo extirpabis. Non sit tibi cure de eius tributo. quia pro eo ego dabo tibi. x. milia talentorum argenti. Rex acquiescens eius consilio statim dedit ei anulum in quo erat sigillum quo sigillabantur regis secreta dans ei potestatem.

ut pro uelle suo deleret gentem illam. et suum sibi retineret argentum. Ille gaudens recessit. et ueniens domum. conuocatis amicis indicauit quod rex sibi concessit potestatem. accepit urnam posuit sortes. s. xii. lapides. ut quo mense quo die. melius omnium quia posset hoc facere. et hoc fecit in. xii. anno regis assueri. In primo mense. xiii. die. et cecidit sors in. xii. mense. xiii. die. quod in facere dilectionem. Et scripsit litteras per ydioma cuiusque lingue que erat per. c. xxvii. prouincias ex parte regis. ut in tanto mense et die omnes iudei interficerentur. et bona eorum publicarentur. Sigillauit epistolas regio sigillo. et destinauit per omnes regis prouincias. et iussit ei. posuit in editiori loco. sine intra dictum ut omnes uiderent et cognoscerent tale decretum esse datum a rege ut omnes iudei tam mares quam femine a puero usque ad senem interficerentur. Tunc mardocheus induit sacco et sparsus cinere cum ceteris iudeis qui erant in ciuitate ibat clamando per ciuitatem quare dominus rex dedit tam crudele preceptum in gentem nostram sine culpa. et ueniens usque ad atrium non audebat intrare palatium cum esset indutus sacco. et serui nuntiauerunt regine dicentes. Amicus tuus mar. indutus sacco clamat. nesciebat enim adhuc quod esset patruus eius. et regina misit ei uestes per athac eunuchum quem rex deputauerat custodie eius. Mardocheus uero noluit suscipere sed misit dicendo ei per intuitum. nescis quam crudele decretum datum sit in gentem nostram. ubi omnis anima eius perierat. Iniunge ergo ... tua. et esto sollicita. et illa rex. non possum mihi rex est iratus. et non licet alicui non uocato accedere. et iam transacti sunt. xxx. dies. quod non uocauit me. Mos enim erat apud persas quod nullus audebat ire ad regem qui erat in camera non uocatus quin statim interficeretur. nisi rex motus misericordia extenderet super eum uirgam auream. quam gestabat in manu. quia rex erat in consistorio. et non uocatus poterat ad eum accedere. Mardocheus audiens hoc iterum misit ad eam exortando. et dicendo. forsitan in eodem te euasuram quia de cubiculo regis es. sed non mirum in diebus esse sollicita pro gente tua quia in si opportunitate oportuerit te mori pro ea. Forsitan deus ideo te introduxit in regis thalamum ut tunc in tanta necessitate genti tue subuenias. quod si non feceris deus deuet. et sumet parcat ultionem accipies. Et misit ei decretum scriptum quod aman suspenderat in ciuitate. Quod ubi hester uidit fleuit amare et remisit dicendo mardocheo ut conuocaret omnes iudeos qui erant in ciuitate. et facerent ieiunium trium dierum. et orarent pro ea. quia ipsa uolebat se opponere morti pro gente sua et ipsa sub ... afflictione fecit ieiunium triduum. Tertio uero die ipsa se induta uestibus iocunditatis est comitata solis duabus ancillis quarum una sustentabat eam. Altera eleuabat simata uestium. Venit deinde in thalamum ubi rex sedebat in gemmato lecto. rex qui toruo oculo eam inspexit. quia non uocata intrauit. et illa tantum timuit. quod cadens per .iii. horas fuit in extasi. quod ubi rex sic uidens pre timore cecidisse. surrexit et accipiens eam osculabatur. et fouebat eam in sinu. et post horam regina recuperauit animum. et rex dixit ei. Ne timeas

quia hec lex non est data pro te. sed pro subditis. tu una caro es mecum. et mecum regis regnum. et regina deosculata est uirgam auream. Tunc dixit ei rex. pete quod uis. et dabo tibi. etiam dimidium regni. Et illa turbata sum et non possum exprimere uoluntatem meam. sed oro te ut tu cum solo aman sumas hodie cibum quem paraui tibi. apud me. et ego indicabo tibi uoluntatem meam. et concessit ei rex. et uenit ad conuiuium cum aman. et cum incaluisset rex mero. dixit ad hester. Pete quod uis. Illa Domine si inueni gratiam in oculis tuis. rogo ut cras quoque comedas apud me cum aman. et cras petam quod uolo. et concessit rex. et cum egrederetur aman. omnes de familia regis assurgerent. et flexerunt genua ante eum et omnes alii. solus uero mardocheus sedebat. et dedignabatur surgere propter eum. et cum uenisset domum conuocatis amicis iactando se dixit quia eum rex diligebat. et ut regina inuitauit eum. sed non posse se esse letum uiuente mardocheo. et amici adulando responderunt ei. Fac parari trabem magnam ut suspendatur in ea in crastinum. et mors eius precedat mortem ceterorum iudeorum. et bonum hoc potuisse impetrare. et fecit per totam noctem parari trabem. Rex uero uoluntate dei hoc faciente non potuit dormire per totam illam noctem. et cum non posset dormire uoluit tractare de dispositione regni. et uocatis scribis iussit afferri annales ubi erant scripta facta regum. et amicorum suorum. et remunerationes eorum. et cum legissent inter cetera uenerunt ad factum mardochei. s. qualiter indicauit proditionem duorum eunuchorum. et nunc erat in remuneratione illius facti. Audiens hoc rex quesiuit quota hora esset noctis. et dixerunt. quod iam dies esset. et dixit. Ite ad atria et uidete si est in aliquis. et redeuntes dixerunt. non est nisi solus aman. Iste diabolo summo mane surrexerat ut impetraret de suspensione mardochei. et uocatus aman. uenit ad regem. Cui rex. dic mihi quid debet honorare aliquem qui esset mihi amicissimus. Aman putans hoc pro se esse dictum dixit. Domine hoc mihi. si poneret super equum de sella tua et poneres diadema super caput eius. et torquem auream super collum. et indueres eum regalibus uestibus ut aliquis de ducibus tuis pedes duceret equum per frenum. per totam ciuitatem circumferret. et diceret sic est honorandus. quem rex uult honorare. Et dixit rex. Sane consuluisti. Ecce tu es unus de maioribus meis amicis. et ideo uolo ut ponas mardocheum super equum et facias ut dixisti. et caue ne aliquid pretermittas de hiis que dixisti. Aman dolens fecit parari equum et uestes. et cum uenisset ad mardocheum et obtulisset ei uestes. et ut equum ascenderet. Mardocheus dixit. Pessime omnium. quare derides paupertatem nostram. Tandem fuit coactus induerunt. et posuerunt super equum. et aman pedes ducebat equum freno per totam ciuitatem dicens. Sic est honorandus quem rex uult honorare. Hoc facto aman uerecundus et iratus rediit domum. et dixit amicis. uix possum sustinere uitam et nescio quid faciam. Et dixit ei uxor sua. quia persequeris gentem illam. deus eorum. deus fortis est. et accipiet uindictam cum uult. et quomodo uult de inimico illius populi. et destruxit omne genus. et persecutione eius. et ideo uolo ut desistas a persecutione illius populi. et interim uenerunt nuntii regine. et duxerunt aman in conuiuium. et cum comedisset dixit rex ad reginam. pete quod uis et impetrabis. et illa. Oro mihi rex. ut reddas mihi animam meam. et supplico ut salues animam gentis meae. Vel peccat facere ut uenunderemur. cum inimicus meus adiudicauit me. et populum meum morti. et sic professa est se esse hebream. Audiens hoc rex commotus ira dixit. Quis est ille qui ausus fuit aliquid esse talis. Et illa. Aman qui est presens qui adiudicauit me et populum meum morti. et statim rex iratus prosiluit de loco

[illegible]

7 incidit oculi ii erat deuse arbores. 7 deambulando exco
gitabat q morte afficeret aman. Tunc aman cognoscens re
gem sibi iratum. prostrauit se super lectum regine ubi iacebat ad
impetrandam ab ea ueniam. 7 reuersus rex uidens eum prostratum super
lectum regine dixit. Numquid uult 7 me presente opprimere
uxorem meam. Statim cooperuerunt aman ne uideret rex eum. 7
iratus. 7 quidam de eunuchis regine. q iuuat ad iram
dei aman. 7 uidit q parauit ad suspendendum mardo
cheum dixit. Illa quam uectigal meus pot ei dari q ii suspe
dat in q parauit mardocheo. 7 precepit rex ut in ea suspe
deret aman. redditoque locus fuisset. 7 tradidit regine domum.
7 de possessione aman. 7 ipsa prefecit mardocheum omnibus illis
possessionibus. 7 iterum dixit regina ad regem. Si inueni gratiam
in oculis tuis adhuc uolo aliud impetrare ante. 7 rex dixit.
Non sufficit tibi quod destruxi inimicum tuum. 7 ipsa. Rex. non. Sed si bo
num est in oculis tuis uolo ut ueteres litere quas fecerat aman
de destructione gentis mee nouis literis deleantur. Alioquin omnes
hebrei interficientur. Tunc rex uocato mardocheo tradidit
eidem anulum q dederat aman ut faceret literas nouas pro uolun
tate sua. 7 sigillaret eas anulo. 7 insuper concessit ei eandem
potestatem quam dederat aman. ut secundus a se. 7 scripsit mar
docheus literas pro uoluntate sua. 7 misit per c. xx. vii.
prouincias. 7 continebatur in literis. ut omnes qui erant inimici iu
deorum. 7 leti fuerant de destructione iudeorum eadem die. qua aman pro
fixerat morti iudeorum interficerentur a maximo usque ad
minimum. masculos 7 feminas. principes quoque uniuersa
rum prouinciarum tali edicto. 7 audientes quod mardocheus secundus erat
a rege non fuerunt ausi permittere decretum. Fuit autem mardo
cheus sublimatus in tercio mense. xxiii. die. 7 in tercio decimo
die. xii. mensis interfecti sunt de inimicis iudeorum. lxx. v. milia.
uiuebant tamen adhuc. x. filii aman. 7 plures alii quam tamen
erant die illa. vii. hester dixit ad regem. Hunc adhuc peto
ut des mihi crastinum diem ut interficiant inimici mei quod tamen
et hodie. 7 peto ut. x. filii aman non moriantur com mor
te. sed suspendantur. 7 concessit ei rex. 7 interfecti sunt. ccc. 7 x.
filii aman suspensi. 7 sic liberati sunt iudei per hester. Mardo
cheus uero in signum huius liberationis statuit diem sollempnem ce
lebrandum annuatim in septimo. scilicet xiiii. die mensis. xii. quia
xiii. die uacauit interfectioni. 7 non uoluit ut sequens dies
esset sollempnis. sed illi qui erant in susis. quia adhuc quartodecimo
die uacauerunt cedi. celebrauerunt in. xv. vii. Inde dixit Ieronimus
quidam iudei celebrabant. xiiii. die. quidam. xv. 7 iste
dies uocabatur dies purim. id est dies sortium quia sortes quas mi
serat aman uerse sunt in contrarium. Que hucusque dicta sunt de
historia hester. Ieronimus transtulit magno labore per mendosos codices
quos inuenit. Cetera que secuntur dicit se inuenisse in uulgata
editione. 7 non preponendo quandam uirgulam iugulabat ea.
Ieronimus uocabat editionem uulgatam editionem lxx. interpretum.
Nos uero uocamus uulgatam quandam aliam. vii. sunt editiones.
7 est prima. lxx. interpretum. qui ante aduentum xpi. ad preceptum
ptolomei unigenti transtulerunt omnes libros de hebreo in grecum.
7 multa permiserunt de hebrea ueritate. 7 multa sunt addiderunt

quia ubi inueniret ea assignauit imponendo in quandam signum scilicet obe
lum ad modum sagitte habentis alas. 7 huiusmodi signo iugulauit
ea que non erant de hebraica ueritate. Obelus autem interpretatur sagitta
irradians. quia est proprie aliquid mortificando superflua illu
minat sensum lectoris. Ab huiusmodi sagittis legitur quod quidam
rex egipti scribitur. sic 7 ceteri sui predecessores nomine inscripsit
sedens in solio uidens quod nullus ultra modum excederet. 7 nocu
erat regno suo indignatus est. 7 accipiens arcum direxit sagitta
in nubem. 7 sagittauit. 7 statim celum serenum est. Consuluit sacerdotes
7 ariolos quid hoc esset. 7 illi dixerunt quod apollo indignatus erat
ei. quia sagittam in nubem miserat. Unde de consilio eorum fecit
pyramidem altitudinis. lxx. pedum. 7 in summitate posuit
duas sagittas aureas in honore apollinis. 7 posuit
unum de auro id est quod cerimonio splendore procedebat modo
radii ad similitudinem radiorum solis. 7 sic recuperauit
iste uisum. Postea cesar qui subiugauit romam ipso egi
ptum inuenit illas duas sagittas. 7 transtulit eas romam
7 unam posuit in theatro. aliam in ceco. inde obelus sunt
sagitta irradians. quia cum proponitur alicui uirgula id est
7 mortificando. 7 irradiat. 7 illuminat sensus nostros.
quia intimat nobis illud non esse in hebraica ueritate. Sed addit
a. lxx. 7 hanc uocat ieronimus uulgatam. quia ptolomeus dedit
edictum ut omnes sequerentur illam editionem. Post aduentum xpi
anno. c. xxiiii. adriano regnante. aquila fecit aliam editionem
7 hec fuit secunda. De inde post annum. l. iii. theodotion. 7 hec fuit
tercia. De inde post annos. xxx. alia simachus. 7 hec fuit. iiii.
De inde augens alia. 7 hec fuit. v. Postea uero quidam miraculo
inuenta fuit alia. scilicet quidam in alexandria per alios inueni
cho nos nescimus cuius fuit ista. 7 uideri uocat ea
editione. capitur. 7 hec est. vi. 7 nos uocamus eam uulga
tam editionem. 7 hee omnes de hebreo in grecum. Ultimo
transtulit ieronimus de hebreo in latinum. 7 hec est. vii. editio.
Hic itaque hester quod rex artaxerses interfecto aman fecit
epistolam de interfectione aman. 7 amicorum eius. 7 de liberatione
iudeorum. ut reges scirent super peracto ab illo quos sublimat
7 in 7 continebat de die purim id est sortium. 7 per longum
tempus hec epistola non uenit ad iudeos habitantes in ierusalem.
non sciebant aliquid de die purim. 7 sed in tempore cleopatre. 7
ptolomei uenit quidam nomine dositheus huius filium ptol. 7
ptolomheus habebat filium lisimachum qui erat optimus
interpres. 7 erat de tribu leui. scilicet de sacerdotali genere. 7
iste abstulit epistolam ierosolimis. 7 lisimachus nepos
eius transtulit eam de greco in quo fuerat scripta in hebreum. habe
tamus in hebreis. 7 hec inuenit in annalibus romanorum. In
epistola 7 continebat quod in. ii. anno regis artaxersis mar
docheus sompniabat quod uidebat in aere thenebras. 7
fulgura. 7 tonitrua. 7 uidebat duos dracones.
uolentes pugnare. 7 omnes gentes commouebant ad delendum
genus mardochei. 7 erigebatur fonticulus quidam sub eo. 7 descre
bat per fistitie terre. 7 interim crescebat quod omnes predictos
occidebat. Sic ego sompnium. Tenebre in aere. 7 to. 7
fulgura persecutiones iudeorum in mundo. Duo dracones

mardocheus 7 aman. gentes. amici aman. qui consentiebant in mortem iu
deorum. Fonticulus hester que interfecit gentes. 7 liberauit iudeos. Sequitur

Historia daniel

Premissis historiis. scilicet tobie. iudith.
et hester. que usque fuisset post captiuitatem. 7 hec per bui
tate sua. redeundum est ad captiuitatem. 7 per sequenda historia est
eorum que facta fuerunt in captiuitate. Pars historie isti
continetur in daniele. quia cum quidam prophete ante captiuitatem
quidam post prophetauerunt. daniel in ipsa captiuitate prophetauit
7 non dicitur est de daniele. Liber daniel apud hebreos inter agio
grapha habetur. 7 continet plura que in continetur ex apocrifa. 7 fabulosa
ut de susanna. 7 de beli puris. 7 de abacuc. 7 de pluribus aliis
que in ipso daniele inuenimus solum. Ieronimus. transtulit hunc
de hebreo in latinum. ad preces paule. 7 eustochii magno
labore. orcone in hoc libri fatetur se ieronimus. caldaicam linguam
didicisse. quia quamuis esset peritus linguis hebreis. tamen sermo
erat caldeus. 7 non difficile erat ad transferendum. vii. editio
lxx. interpretum super daniele. quia nimis fuit incorrecta uel
habebatur. Ieronimus uero uidens translationes de hebreo in grecum factas
transtulit se ad hebraicam linguam. 7 uidit eam ut posset trans
ferre libros de hebreo in latinum. pro hebraica ueritatem.
7 cum uellet transferre danielem multum laborabat. quia non
poterat proferre. uel exprimere sermonem qui mixtim aspiratus
hac in spirationes. 7 incepit indiscrete dimittebat. sed
quidam iudeus animabat eum dicens. Labore improbus omnia uincit. Ideo
fecit ieronimus secari quedam dentes ut melius posset exprimere
caldaicum sermonem. Incipit autem ita. Anno tercio regni ioa
chim nabogodonosor obsedit ierusalem. 7 cetera. Supra diximus pharao
nechao interfecit iosiam. 7 post filium eius heliachim. qui 7 ie
conias dicebatur. fecit regem ierusalem sub tributarium. 7
mutauit ei nomen. 7 uocauit ioachim. fratrem eius misit in
captiuitatem in egiptum. Et ioachim soluit regi egipti. xiii. an
nis tributum. Postea uenit nabugodonosor 7 subiugauit sibi egip
tum. 7 quiuit se ad regem. Ioachim uero concessit quod redderet
ei tributum quod reddebat regi egipti. 7 in tercio anno re
gnaui nab tributum. 7 in non est intelligendum tercio anno
natiuitatis. uel tercio anno regis ioachim. Sed tercio anno ex quo
soluit tributum nab. 7 tunc obsedit nab rex. 7 tunc misit cap
tiuitatis ut dixi. facta est primo transmigratio. quia per tres men
ses. duxit enim ioachin filium predicti ioachim cum matre sua. 7 plures
alios. 7 filios nobilium in babilonem. inter quos fuit daniel nobilis
Tunc precepit nab arphazat principi eunuchorum preposito
suo. ut acciperet de pueris hebreorum nobilium sine macula. 7
pulcros. 7 faceret eos nutrire. 7 instruere omni sapientia. quod post. iii.
annos assisterent regi nab. 7 seruirent ei de omnibus responderent. 7
accepit danielem qui erat nobilis. 7 iii. alios. scilicet ananiam
misael. 7 azariam. 7 prefecit malasar eis qui custodiret
7 nutriret. 7 mutauit eis nomina in caldea. uel syra lingua
quod fecit eadem est. 7 uocauit danielem baltasar. 7 ananiam
sidrac. misael misac. azariam abdenago. Uel nota quod
ioseph apud eos dicit danielem 7 alios socios suos
eunuchos et fecit quod eum exhibent quidem cedium. quod preposito
eunuchorum consensi. Si alius non esset. forte ei quoque

non tamen laudaret ut ipsi per ea noce. 7 uel ali
pareret. 7 cum esset in custodia malasar. 7 cum esset
religiosissime ut dicit ioseph dabatur eis annona
de mensa regis. 7 uinum de quo bibebat rex. 7 proposuit
daniel in corde suo. se non pollui escis gentilium. 7
hoc indicauit. 7 persuasit consodalibus suis scilicet aliis tribus.
7 iste deo faciente inuenit gratiam in oculis arphaxat
7 uenit ad eum dicens. Uide nos timemus offendere
dominum nostrum. 7 ideo oramus te ut non facias nos pollui
cibis gentilium. 7 ut magis persuaderet dixit. quia illi nocent
eis. 7 dixit arphaxat timeo cibos quos dare tibi. 7
ipse rex. Daniel leguminibus 7 aqua. 7 arph. dixit. non per hoc esse.
quia si faceret uisi fieretis pallidiores. 7 macilentiores fa
ciebus ceterorum. 7 propterea rex hoc male esset mihi. Uel ait dani
el ad malasar qui preposuerat eis arfaxat. tempta nos
per. x. dies. 7 si forte nos inueneris macilentiores aliis
fac quod uolueris. 7 dabat illis per. x. dies legumina. 7 aquam.
7 post. x. dies inuenti sunt corpulentiores. 7 pulcriores ceteris.
Et accipiebat malasar expensam de mensa regis. 7 in
struebat pueros literis. Ita scripsit dominus in daniele quod in
struebat litteris. 7 ideo quia sic istilit litteris. 7 artibus libera
libus. Sed ioseph determinat. quod literis ad auges pruica
tibus 7 caldeis. prudentiales litere dicebantur barbare. quod
utebantur prouincie. 7 insule remote. 7 dicit ioseph quod hic
quod ipsi utebantur tali dieta. reddebat eos idoneiores
ad discendam doctrinam. quia diuersa fercula. 7 uinum solet
turbare mentem. 7 entiare corpora. Postquam uenerunt ipsi presentati
a rege. id est post tennium inuenti sunt isti sapientiores omnibus suis
coetaneis in decuplum. 7 precipue daniel in obscuritatibus
librorum. 7 in expositione sompniorum. 7 tunc assistebat regi. 7
ipse proponebat eis problemata. 7 ipsi exponebant ei. Prima uisio da
Hic tempore de hoc daniel. 7 sunt. x. uisiones danielis. ut nielis.
large uocentur uisiones daniel. tamen ille qui ipse uidit que
alie quas alii uidebat. sed ipse interpretabatur. 7 hee. x. uisio
nes. x. distinctiones sunt libri eius. 7 incipit scilicet Uel secundo est ipso
anno non regis. sed redditus de egipto. Uidetur enim est sub quod iudei
interfecto godolia qui prefecerat nab. timentes fugerunt in egip
tum. quod audiens nab indignatus est contra egiptios quod ausi sunt ho
stes suos recipere. 7 collecto exercitu ueniens egiptios
sibi tributarios fecit. habitaque tali uictoria rediit. 7 post
reditum. secundo anno secundum est quod hic dicitur. scilicet quod nab sompniauit
7 territus est sompnio. 7 abiit sompnium. 7 memoriam sompnii
nisi uestigium tamen aliquod adhuc retinebat. 7 ut alio re
uelante cognosceret sompnium dixit. 7 uocauit omnes sapientes. scilicet
magos. 7 aruspices ariolos. 7 cetera. 7 dixit. Sompniaui
7 oblitus sum sompnii. dicite mihi sompnium. 7 interpretationem so
pnii. 7 ipsi dixerunt. Unus non rex non petat a nobis sicut
quod numquam petiuit rex a nobis sed. Sed dic nobis sompnium. 7
nos dicemus tibi interpretationem. Et ipse dixit eis. Uos redi
mitis tempus. Si non dixeritis mihi sompnium 7 interpretationem peri
tis uos. 7 domus uestra publicabuntur. Si uero dixeritis am
plabo uos multis honoribus. 7 recesserunt sapientes. Et

rex fecit edictum in babil. ut omnes sapientes interficerentur. et propter
hunc, interfectori arioch. et iste quereret sapientes querebat
et ad interficiendum danielem et iii. alios. Isti non uenerant
ad regem cum ceteris sapientibus. vel ne uiderentur ambitiosi. vel
alii sapientes non uocauerunt eos nolentes ut ipsi acciperent
munera cum eis. et inuentus est daniel et socii eius. et dixit dani-
el ad arioch. quare rex dedit tam graue edictum. Duc me ad
regem. et ductus est daniel ad regem. et petiit ab eo ut prestol-
naretur interfectionem. et dari inducias illi. doluit rex non tantum pro se
et sociis. sed quia pro aliis qui interficiendi erant. et cessit rex. et
daniel et iii. pueri. intrauerunt domum clam suam. et ieiunantes
in silicio et cinere. clamauerunt ad dominum. et obdormiuit daniel.
et reuelauit ei dominus sompnium. et interpretationem sompnii. Crastina
die intrauit daniel ad regem. et cum stetisset coram eo. Dixit ei
rex. Potesne mihi indicare sompnium. Et respondit daniel. non ego
non alius presumit indicare ueritatem per nos. sed deus deorum per nos dicit
et sompnium. et interpretationem eius. Hec sunt uisiones capitis tui. et tue
uisiones. Erat rex in strato suo. et non poterat dormire. et co-
gitabat quod esset futurum de regno suo post eum. et uoluit deus indica-
re ei per sompnium. et uidebas statuam grandem nimis. cuius caput. et col-
lum erat de auro offir. i. illius insule ubi inuenitur optimum aurum.
vel de auro obrizo. i. optimo. Obrizum dicitur aurum irradians
quod pre nimio splendore radios emittit. et se. pectus et brachia
erant de argento. uenter et crura de ere. tibie de ferro. et pedes
de ferro. et quedam articuli de luto. ita quod in pedibus unius digiti erat lutei
et alteri ferrei adiuncte. Et tunc ueniebat lapis paruus precisus de mo-
nte sine manibus cum turbine et uento. et percutiebat pedes statue.
et frangebat. et cadebat statua. et redigebatur in fauillam. et
cinerem. et lapis ille tantum crescebat. quod se occupabat superficiem terre.
et istud fuit sompnium quod uidisti. Interpretatio hec est. Caput aureum significat
regnum tuum. quod nimis elatum est. et rex. Post erit regnum. s. persarum
et medorum. quod significatur per argenteum. Tertium macedonum. et grecorum. in
temporibus alexandri. quod significatur fuit per es. quod sonorum fuit. quia regnum
alexandri famosum fuit. Quartum erit fortis sicut ferrum. quia sicut ferrum est fe-
rrum cetera metalla. Illa domat omnia alia. sed pro hoc quod partim erant
pedes ferrei. partim lutei. quod ut non bene consolidari et coherere potest
adiuncte. significat fuit quod in regno illo dissensiones et scismata erit.
lapis significat quemdam regem. xpm. s. qui ueniet. et destruet omnia illa. et
humiliabit. et regnabit in eternum ita. et dicit josephus quod in hoc loco
dixit quedam daniel. quod nolo dicere. Tunc nab. admiratus est ualde super
omnes deos gentium dicit daniel. et prostrauit ad pedes daniel. uo-
luit adorare eum. et uoluit ut afferrent ei et thus. sed ipse noluit.
et statim fecit parem sedem danieli iuxta se. et deos. preter se regnum
suum ut esset sedes ab eo. et tres alios satrapas fecit. i. principes. et
dicit josephus quod daniel fuit in caldea in magno honore. s. usque ad
primum annum cyri. non est intelligendum quod postea non fuisset in maximo honore
licet non in. ta cyrus duxit eum secum in persarum regnum.

Secunda visio daniel

Sequitur secunda uisio danielis. et hec uisio improprie dicitur uisio. quia non ipse
non alius uidit sed per sompnium. vel per aliam uisionem. non corporalem uisio-
nem uocemus uisionem. quia quamuis ipse non dicat hic tamen josephus dicit
danielem interfuisse hic secundo. vel forte non ob aliud uisio dicitur non quia

sic per dicet nab. cum tamen iii. in fornacem misit. quartum cum eis
similem filio dei uidit. Dic itaque quod nab. oblitus dei daniel quem
nuper super omnes deos exaltauerat. fecit statuam auream s. i. ad ho-
norem sui altitudinis. lx. cub. et latitudinis. vi. cub. et po-
suit in campo dura. Est namque iuxta babil planicies in longi-
tudine quam primo uenerunt caldei ad edificandam turrim que dicta est
babel. et ideo dicitur campus senaar. hoc. dicitur in campo pirobolo. Pirobo-
lon dicitur locus circumfluus. quod nos dicimus uiuarium. et in porta sta-
tua fecit fossam circum; ne quilibet post hoc accedere ad statuam.
Post cum erexisset nab statuam conuocauit principes et magistros
et populos toti regni. et conuocatis omnibus fecit clamare precone
dicente. Vobis dico populis nationibus et linguis. cum audieritis so-
nitum sambuce fistule. et cithare. et ceterorum musicorum instru-
mentorum. procidentes in facies uestras. et adorabitis statuam. et quicumque;
contempserit preceptum istud. ponetur in fornace que erat parata. et suc-
censa iuxta statuam. Lingua dicitur unum genus locorum. ut romani
vel greci. In lingua sunt plures nationes. In natione plures gentes. In gente
plures populi. quia tot que ciuitates. In populo plures plebes. publi-
cato edicto per preconem cum sonuerunt musica instrumenta. omnes
primo adtra adorauerunt statuam. et iii. pueri sidrac. misac
abdenago. non adorauerunt. Josephus dicit daniel. et cognati ei.
principes inuidentes istis. quia nab. prefecerat eos s. sic deinde
uenerunt ad nab dicentes. Fuit illi hebrei quos tu prefecisti nobis
contempnunt adorare deos tuos. et statuam. Tunc uocauit eos nab
et dixit eis. Qui uos contempnitis adorare deos meos. et statuam.
Quis est deus qui possit uos eruere de manibus meis. cum audieritis so-
nitum instrumentorum. primi adorate statuam. Alioquin uos fa-
cti positi in fornace. Ipsi uero primo respondent ad hoc quod ultimo dixerat
deus celi et terre potens est nos eruere a manibus tuis si uolu-
erit. sed si noluit propter peccata nostra erit tamen nos non deos tuos
colemus. non statuam adorabimus. Tunc eos ligatos cum bracis
suis sarabaliis. et tiaris que erant insigna principatus
quia et ipsi principes fuerunt iussit poni in fornacem. hec que
hucusque dicta sunt dicit iero se inuenisse in hebrea ueritate
quedam que interposuerunt. s. quod angelus descendit. et quod ipsi cantauerunt
ymnum. dicunt fabulosum. sed ipse inuenit ista in editione theo-
dotionis. Illi positi in fornace. quamuis fornax esset accensa
precepto nab. ut in septuplum accenderetur. et electi sunt quedam ex-
pediti qui apponebant fomita ignis. naptam. s. stupam.
pice malleolos. napta dicitur quedam incitamentum ignis quod
inasserit arboribus. vel quod habundat in terra illa. Malleoli
dicuntur sarmenta abscisa de uitibus. vel uinea; soli igni apta.
et desiccata. et tunc accendi in fornacem. descendit angelus in
fornacem. et cum. fecit eum in uentus roratis. et eleuata est flamma
super fornacem. xlviiii. cubitis. quod ageometri comprehensum
est. et combussit quoscumque; repperit de ministris. s. caldeis. et
tunc primo orauit maior. s. azarias. dicens. Benedictus
es deus patrum nostrorum. et c. Post ea omnes fecerunt ymnum in quo
catalogus est omnium creaturarum. Incipientes a summis usque ad
infima factus competenti ordine. et quia in eodem legitur azarie
in spiritu humilitatis. et in alio contrito. et in ipso ymno inueni-
bitur spe et iare uisitorum dno. fuerunt quidem que dixerunt quod

spiritum esse in homine preter animam que moritur cum homine. sed hic non habet fides
nostra. quia hec interposita sunt non sunt de hebreo. Tunc nab cum esset in solio
suo respexit ad fornacem. et descendens uocauit principes. et sa-
trapas suos dicens. Nonne nos tres posuimus uiros in fornacem
esse. et ipsi res. sunt. et ipse. video iiii. deambulantes. et iiii. similis
est filio dei. Ecce testimonium filii dei ab inimico. et pessi-
mo. Tunc accessit ad ostium fornacis nab. et dixit. Sidrac
misac. Abdenago. egredimini. non est deus ut deus istorum. et in-
uenti sunt uestes eorum. et pueri sine lesione. adeo quod non est capillus
eorum adustus erat. sed tamen uincla combussit ignis. Post scripsit nab
cartam. et misit per omne regnum suum ut quicumque; diceret blas-
phemiam in deum sydrac. misac. abd. et pueri. et domus eius publi-
caretur. Quare daniel cum aliis in fornacem missus non sit. expresse
preter non est nescimus. Tercia visio danielis

Sequitur tertia uisio danielis. et hec proprie uocari potest uisio. quia
nab imaginarie in sompnis uidit eam. et daniel intellec-
tualiter. vidit hic. nab in sompnis quamdam arborem erat in me-
dio terre. et erat in tantum elata. quod cacumine tangebat ce-
lum. et rami eius se terminos terre. attingebant ita erat diffusa. et in ea
erat omnia genera fructuum. et in ramis eius residebant omnes uo-
lucres celi. et sub ea habitabat omnis caro. i. omnia genera
animalium habitantium in terra. et omnia uiuebant de fructibus eius.
et uidit quemdam uigilem. i. custodem descendentem de celo. s.
sanctum quemdam. Theodotion apud dicit. angelum. et dicentem.
Succidite arborem. et ramos eius frangite. et fructus eius
diuidite animalibus. et ipsa colligabitur ere. et ferro. et in
herbis in siluas. et pluuia et rore tingetur. tamen germen radi-
cum eius non penitus extirpabitur. et abiciatur et eicietur ab
hominibus. et mutabitur a corde humano. et uiuet in siluis inter
feras. et vii. tempora uoluentur super eum. donec cognoscat omne
ipsum et regnum esse dei. et post ea reuertetur. et hec est uisio quam
uidit. et uocauit omnes magos ariolos. et sapientes caldeorum
et exposuit eis sompnium ut interpretarentur. et cum non possent
uocauit collegam suum. i. danielem quem sublimauerat. et
fecerat quasi socium in regno. et narrauit ei uisionem. et dixit
ei. interpretare mihi uisionem. quia scio spiritum esse deorum.
Post tunc premeditans daniel tacuit per horam. et gemu-
it. quia uultus bene potuit perpendi intus contractio. Et cum
cognouisset hoc nab. timuit quod daniel nollet dicere ei
rei ueritatem. et dixit ei. daniel, noli timere. sed edissere
rei ueritatem mihi. Et respondit daniel uellem tibi hoc accidere inimi-
cis tuis. post quam tamen. sed scio deum inmutabilem est. Tu es arbor
illa que regnum sit coaequatum tuos exaltatum est.
et dilatatum se per omnes fines terre. et omnes fructus ...
lia sunt in potestate tua. Vigil de celo descendens est pote-
stas diuina que aufert tibi regnum. et tu mutabis a corde
humano. et eris in siluis inter feras. et comedes tamquam
bos fenum. et uoluentur super te vii. tempora. i. vii. anni.
et post vii. annos reuertis in statum tuum. et recuperabis
regnum. et scies quod omne regnum. et ipsum unius dei est. et
hec immutabiliter per constitutum est a deo. et uero sicut
de muris sententia. Et factum est in fine eius anni. quod nab
deambulabat in aula. s. et sibi cogitabat de ma-

gnitudine regni sui. et cordi suo dicens. Nonne hec est bab magna
quam edificaui. et omne regnum est subditum mea. Et cum sermo in ore
sit. Et statim descendit uox de celo dicens. Muta te in beluam. et
mutatus est eadem hora. Post hec mutatione multi et doctissimi dis-
corduerunt. et dicunt quidam tam allegorice intelligenda. s. de sermone per
nab. diabolum accipientes hic. non aliquid mutans hic conuertens.
Josephus tamen dicit feram de eo factam. ut tamen in die ad litteram esse factam
non mutare in rei ueritate in beluam. ut quidam uoluit in boue
mutatum fuisse propter uerba daniel dicentis. Comedes tamquam bos
fenum. et quod hic potuit esse. et post ea recuperasse formam
hominis. sed dicunt hanc mutationem factam ... mutationis alteria-
tionem. et uictum. et habitum. et id ... uixisse in sil-
uis inter feras. sic solus facere ... capta mente. et hoc
conuenit in quod dicitur indutus quod capilli eius creuerunt tamquam aliae aqui-
lae. et ungues sicut auium. q.d. capilli
et ungues creuerunt incrementis. et intonsi. Et nota quod triplex est
mutatione. rei inanimate in animatam. ut aqua in uinum. Animate
in inanimatam ut uxoris loth in statuam salis. In animate in
animatam. ut in corpus christi panis. Hec iii. inueniuntur. sed quarta
s. rei animate in aliam animatam quidam in nab dicunt fuisse quod ne-
gat iero. Post vii. annos principes regni sui conuenerunt eum
et restituerunt eum. Ieronimus. quidam dicunt. vii. annos oratione
daniel in vii. menses mutatos. quod quamuis fieri possit da-
niel non legitur. sed abbi et perpetue in iosepho narrat hic. quod
nab habebat filium euilmoradach. qui vii. annis regnauit
Iste enim fuit pessimus tyrannus. et ideo principes conuenerunt nab
et inuenientes restituerunt eum in reuocatum ad pristinum statum
mentis. et cepit. et tunc nab filium suum propter nequitiam suam
et quia dicebatur in mortem patris machinari reclusit in
carcere cum ioachim rege iudeorum. qui captiuatus fuerat cum ma-
tre. et pluribus. et fuit in quanto diu uixit pater. Eo mortuo restitu-
tus est in regnum. et uocauit collegam suum ioachim. et fecit
eum quasi parem. Ad eum consilium euilmoradach cadauer patris
diuisit. i. ccc. frusta. et congregauit ccc. aues. aquilas. vel uultures
et dedit unicuique frustum cadaueris. et dimisit eas dicens
ioachim. quia aues iste congregabuntur quod numquam erit pater meus
reuiuiscet. timebat enim quod tamen rediret sic primo fecerat.

Sequitur iiii. uisio danielis. et hec proprie dicitur. Quarta uisio danielis.
uisio. quia et baltasar eam uidit. et daniel eam intellexit
sed iiii. dicitur non ratione temporis. quia vi. et vii. ante hanc fuit.
et tercia primo. vii. tercio. hec uero ultimo baltasar fuit
anno. Et audimus eam in sequentibus reddet. s. ordo scripture.
et daniel cum uisionem exponit. Sed hic fuit hystoria. mor-
tuo nab. qui regnauit xl. iiii. annis. regnauit euilmoradach
filius eius. isto mortuo regnauit filius eius regusar. post quem la-
bosardach pater baltasar. et in baltasar fuit quintus a
nab. non fuit filius eius. sed dicitur filius vel quia nepotes dicuntur filii
auorum et proauorum. Cum iste baltasar regnaret in bab. cyrus
rex persarum erat nepos eius filius sororis eius. Vel ut quidam
dicunt auunculus et petebat partem regni caldeorum. et baltasar
nolebat ei dare. et ideo cyrus congregato exercitu cum dario
auunculo suo rege medorum qui erat maior natu et
regno obsedit ciuitatem babil que erat ualde munitis

sima. et tunc baltasar in derisionem obsidionis superbus. et
confidens de munitione ciuitatis fecit quadam die conuiuium ma
gnum. Alii dicunt, congressi quadam die ut eum secum. sicque incau
tum reddent. darius. et cyrus fuga simulauerunt. unde exaltatus
hoc conuiuium fecit. Alii quia .lxx. annos captiuitatis audie
rat transisse. et tamen adhuc uideos tenui. unde qui insultans
prophetis hoc fecit conuiuium. et uocauit principes. et magnates
ad conuiuium. et quisque bibit in conuiuio uxore etate sua. i.
facultate. et possibilitate sua quia nullus cogebatur ultra
possibilitatem quantus hoc esset confitendo caldeorum. et tunc esset
baltasar temulentus et ebrius fecit afferri uasa domus sa
cra que nabuchodonosor pater eius acceperat in templo. et
exposuit ea me [illegible] retrocedentibus. et concubinis. et omnibus qui
aderant ad bibendum. et tunc uidit manum tenentem calamum
et scribentem in opposito pariete uxore cum labrum ut scriptura
uidi possit. et nemo aliorum uidebat eam. et scripsit tria
uerba. s. Mane. thechel. phares. et euanuit manus. et scrip
turam omnes uidebant. sed nemo sciebat legere. tunc timuit
ultra modum baltasar. et uocauit sapientes. magos. et ario
los. ut legerent scripturam. et significationem. et promisit ei qui hoc possit
facere. s. munus quod induceret purpura. et daret sibi torquem
et regale ornamentum. et salutaretur ut rex. et tertius in regno
esset. Tres .ii. erant in regno post regem sicut omnes alios. Et cum
multi temptassent nemo potuit legere scripturam. nec significatio
nem exponere. Et tunc intrauit regina non uxor baltasar
sed auia. uel proauia. et dixit. hic est quidam hebreus qui solebat omnia
talia pater tuo exponere. et uocauit eum rex. et promisit
ei munera si scripturam legeret. et significationem exponeret. Et
rex daniel. Munera tua sint tibi mirex dominus celi manife
stabit tibi significationem scripture. Tria uerba sunt in scriptura. Mane.
thechel. phares. i. numerauit. appendit. diuisit. Significatio
autem hoc est. Quoniam pater tuus nabuchodonosor est in superbia. et elatus in
magnitudine regni nostri recognoscens se illud habere a deo. mu
tatus fuit in bestiam donec recognouit omne regnum. et imperium
a deo celi esse. Tu autem propter ista non es correctus. sed superbisti
pro patre tuo. et exposuisti uasa domus sacra. in ebrietatibus. et con
cubinis contrectanda. quod nunquam presumpsit pater tuus. Unde dicitur ita
tibi est. et numerauit regnum tuum. i. numeratum est et completum
regni caldeorum in te. Nabuchodonosor habuerat ab assiriis. et ultra
modum exaltauerat illud. Sequitur et appendit. quia te posuit
in statera. et inuenitur es minus habens uite quam tu extimares
uel minus. i. nichil habens. pro quo tibi parcendum esset. et diuisit. i. re
gnum transferetur ad medos. et persas. et hoc est significatio scripture. et
baltasar quamuis daniel malum nuntiasset ei. tamen non frau
dauit eum promissis. sed eo inuito eum remunerauit. et in eadem noc
te intrauerunt hostes. et capta est ciuitas. et interfectus est balta
sar in eadem nocte. Nos nescimus quomodo sic intelligendum. uel illa
eadem nocte quando uidit ista. uel in eadem fuerunt octauus. uel fuit
reuoluto anno sed in daniele non habetur plus de hac uisione. Jo
sephus dicit quod hoc modo fuit ciuitas capta. Erat enim fratres ma
gnum flumen. et currebat per mediam ciuitatem. et ex una parte
intrabat sub muro arcuato. et ex altera parte exibat similiter
sub muro arcuato. Et darius. et cyrus longe a ciuitate fecerunt

riuulos. et deriuationes plus quam .l. et interim minuerunt
flumen quod quilibet in pedes poterat uadare. et intrare sub
muro ciuitatis. Et ita per alueum fluminis intrauit omnis exercitus
et captiuata est ciuitas. et cyrus dimisit regnum caldeorum
dario auunculo. et expectauit usque ad mortem eius. et postea
habuit regnum. et ita translata monarchia. ab assiriis
et caldeis. ad persas. et medos. **Quinta uisio daniel.**

Sequitur .v. uisio. et hec uisio in proprie dicitur uisio. s. aliquid me
moriale factum. et notandum quod in prologo aggregi hec uisio dicitur
vi. sed hic alio respectu. quia quidam dicunt prima uisione factum
illud quod daniel cum tribus pueris fuit traditus eunucho. et postea
presentatus conspectui regis. Secundam uisionem. somnium nabuchodonosor
quam nos uocamus primam. et isti qui in dicunt de duabus ultimis
faciunt unam uisionem. quia omnes in hoc concordant. quod .x. sunt uisio
nes. sed de hoc non curandum. Dicit itaque hystoria. in eadem nocte inter
fectus est baltasar. et successit ei darius in regno. Josephus dicit
non multo tempore post cyro accepit dimicante capta est ciuitas. et
translata est monarchia ad medos et persas. et regis admi
nistrationem gerebat darius et cyrus. sed cyrus semper deferebat auun
culo. et dimisit auctoritatem regis. quamdiu uixit. post eum habuit
totum regnum cyrus. et audiuit darius. quod quidam uir prudens erat
in babilonia. hebreus nomine daniel qui exponebat omnes uisiones.
et omnia difficilia. et quod nabuchodonosor et baltasar dilatauerat eum. et
honorauerat. et ideo transtulit eum in media. s. in ciuitate fuisse
Et cum esset darius senex aliquantulum. et uolens requiescere constituit
c. xx. satrapas. i. principes ad quos transferrentur lites. et negotia
totius regni. sed .iii. sapientiores prefecit aliis. ut negotia que
ipsi non possent terminare referrentur ad illos. iii. et unus de illis
tribus fuit daniel. Videntes hoc satrape alienigenam in exal
tatum. ceperunt inuidere illi. et querebant occasionem erga eum e
latere regis. s. iudices. i. ipsi qui erant elatere regis. Judei
exponunt elatere. i. ex uxore. uel concubinis regis. quia daniel
pulcher erat. sed hoc pro nichilo. immo in hoc intelligendum. querebant
occasionem erga eum elatere regis. s. iudices. i. ipsi qui erant
elatere regis. uel uolentes eum amouere a latere regis. qui eum sibi
familiarem fecerat. ut possent eum accusare. et non potuerunt
inuenire. quia ipsum non curabat accipere munera alicuius
cum multa offerrentur sibi. Tunc uenerunt satrape ad darium
dicentes. Volumus ut celebretur festum in honore
tui per .xxx. dies. quod sic celebrabatur ut omnes essent in
otio. et in illis nemo audeat rogare uel petere aliquid. uel
aliquid uirare nisi in nomine ipsius. et per ipsum. et concessit darius
et dictum est ab ore eius quod erat irrefragabile. et sta
tuta est pena ut si quis transgrederetur. mitteretur in lacum
leonum. Tunc daniel ascendit sicut cenaculum domus sue.
et aperuit fenestram que erat contra ierusalem. et tunc in die tercia
vi. et ix. hora ascendebat adorandum deum suum. In daniele
inuenitur quod hoc faciebat clanculo. sed josephus dicit coram
omnibus. Tunc uiri illi studiosi inquirentes. inuenerunt
danielem orantem. et ideo uenerunt omnes satrape ad regem accusan
tes danielem. quia fecerat contra edictum eius. et cognouit rex
quod tam inuidie hoc faciebant. et apposuit cor ut tunc
liberaret eum. quia de potentia bene possunt. et diu laborauit.

tandem ipsi satrape regis uoluntatem cognoscentes uenerunt ad regem
dicentes. non potest rex aliter esse quin tradatur penis. quia secundum legem me
dorum et persarum uerbum dicitur regis immutabile est. Tandem rex dolens
nimis tradidit danielem iudicibus. confortans eum et dicens. daniel
Deus tuus potens est liberare te. et acceperunt eum iudices et po
suerunt eum in lacu leonum. quia hoc erat quedam dampnatorum pena
Lacus erat quedam fouea ut erant leones positi. uel cisterna
uetus. ut solebat esse aqua. sed modo non erat. quia in posuerant
vii. leones. et dabantur eis oues. et animalia. et ut dicitur vii.
corpora ad comedendum. et ipsum rex apposuit lapidem ad in
trotum lacus. et sigillauit sigillo suo. ne aliquis de iudeis
in nocte accedat. et machinaretur ei malum. et merens re
cessit. et non dormiuit. nec comedit tota nocte illa. Mane
uenit rex cum iudicibus. et aperuerunt lacum. et clamauit cum lacrimis
dicens rex. Daniel fuit dei uiuentis. potuit ne deus tuus
te liberare a leonibus. et ipsum potuit quidem. Illa angelus descendit
de celo a deo missus. et liberauit. et eruit me a faucibus
leonis. et nota quod oblatus est apostolus uisio. quia daniel
uidit angelum. et extraxerunt eum. de hoc non dicit aliud daniel. sed jo
sephus dicit quod inuidi dixerunt quod hoc non fuit expotentia dei
sui. sed leones comederant. et non saciati non curabant. Au
diens hoc dicit. Benedicitis. ego expiar si uera sunt que dicitis
et fecit dari eis carnes usque ad satietatem. et quod in mul
tum de carnibus remansit eis. et accepit accusatores dani
elis. et uxores. et liberos eorum. et posuit in lacu. et antequam
peruenirent illuc occurrerunt eis leones. et comederunt eos
Tunc scripsit rex litteras. et misit in omne regnum suum.
ut unus deus daniel uenerarentur. et dedit potestatem danielis in re
gnum suum. et fecit daniel ut dixit in hystoria iudith. ma
sculum in hebatanis in artificiose. ut cotidie uidetur re
nouari ut sepeliuntur reges. et semper ut dicit josephus
est in custodia quidam de hebreis. quidam dicunt quod
similiter fecit in susia. Et hoc fuit .v. uisio. **vi. uisio.**

Sequitur .vi. uisio. Nota quod hec vi. uisio et sequens. s. vii.
fuerunt anni .ii. precedentes. s. quartam et .v. quia pars quam non
obstauit ratione ordinis. daniel et ierusalem. reddit causam dicens
quod daniel noluit continuare uisiones que fuerunt secundum
aliquid uisum. uel factum memorabile. illorum regum. s. nabuchodonosor
baltasar darius. quia s. publica et communis erat materia lau
dis clericis. postea rediit ad uisiones quas ipse met uidit.
prosequitur itaque .i. vi. uisionem breui sermone complectitur
dicens. In primo anno regis baltasar. uidi in uisu noc
tis. et aspiciebam. et uidi .iiii. uentos pugnantes in magno
mari. et .iiii. bestie egrediebantur de mari. et prima
erat similis leene. et habebat alas aquile. et conuulse sunt
ale. et stetit bestia tamquam homo. et datum est ei cor hominis
Et aspiciebam. et secunda bestia que egrediebatur erat similis
urso. et habebat .iii. ordines dentium. et dictum est ei sic
comede carnes plurimas. Tercia bestia que egredi erat
similis pardo. et habebat alas auis. et .iiii. capita
Et quarta bestia que egrediebatur non dicit quod esset similis alicui
sed dicit quod erat horribilis. habens ferreos dentes. quibus

conterebat omnia. et conculcabat pedibus. et habebat .x. cornua. et
ouebatur sub illis cornu paruum. habens oculos. et datum
est ei os. et loquebatur magna. et mirabilia. et istud primo suc
cidebat .iii. cornua remanentibus. vi. tandem autem et eadem vi.
Et aspiciebam. et positus est in tronus. et sedens. et uenit antiquus dierum
et sedens habens albas uestes tamquam nix. et crines albas tamquam
lana. et tronus. et currus eius erat igneus. et flumen igneum egredie
batur de ore eius. et milia .m. ministrabant. et decies milies
centena .m. assistebant ei. In hoc numero non est uis facienda. sed fi
nitur pro infinito ponitur. Et uenit quasi filius hominis. et sedebat a
dextris illius antiqui. et data est ei potestas. et regnum quod durabit in
eternum. et ueniebant iudices. et sedebant super sedes. et sedet iudi
cium. i. sederunt ad iudicandum. et dati sunt eis libri. et iudicauerunt
de bestia illa. et interfecta est propter magna que loquebatur. et propter iu
siones capitis mei turbatus fui. et accessi ad unum de illis
qui sedebant ad iudicandum. et quesiui que esset hec uisio. et interpretatus est
mihi uisionem. Angelus itaque qui interpretatus est danieli uisionem
hic pertransiuit. sed sciendum hic est quasi seminarium ab angelo.
plenius et apertius ostendit significationem uisionis. Et dicit ierusalem quod dominus
ostendit nabuchodonosor per statuam constantem. ex .iiii. metallis. auro. ar
gento. ere. et ferro. Et .iiii. regis hoc idem uoluit ostendere da
nieli. per .iiii. bestias regnum caldeorum. siue assyriorum uo
luit ostendere per leenam duabus de causis propter ferocitatem. et lu
xuriam. Fuerunt illi qui tractant de natura animalium. quod leena dum
habet catulos ferocissima est. et spiritus gestit coitum. ita reges
caldeorum ferocissimi fuerunt in subiugandis gentibus. sed spiritus fuerunt
luxuriosi. per alas aquile intelligere superbiam eorum. et elationem
quia tamquam deus adorari se uoluerunt. ut nabuchodonosor. sed conuulse sunt. i.
annichilate sunt. et stetit bestia super pedes tamquam homo. et datum est
ei. et cor hominis. Si referatur hoc totum ad reges caldeorum. id est intelligendum
quod redacti sunt caldei ab illa electione ad communem superbiam
hominum. et acceperunt cor hominis. ut starent sicut ceteri homines. i. co
gnoscerent se esse homines. Si uero referatur ad nabuchodonosor. dicendum est quod diuul
se sunt ale eius quando mutatus fuit in bestiam propter nimiam eius ela
tionem. et postea datum est cor hominis quando rediit in priorem formam
et stetit quasi homo. per ursum uero significatur est regnum medorum et
persarum. Ursus bestia est ferocissima et parcissima quia reseruat
carnes. et ieiunat. in persis parcissimi sunt et feroces. et dicit
ierusalem. quod sicut lacedemones uiuunt multociens ex herbis tantum. et
in isti ex radicibus herbarum. et pro condimento utuntur sale tantum.
Sed de .iii. ordinibus dentium dubitatur. utrum essent in .iii. ora
uel .iii. ordines dentium in uno ore. uel .iii. ordines in ipsis den
tibus. ut in huius dentibus sunt incisores. canini. molares. et in po
nunt in esse. sed quia per illos .iii. ordines dicunt significari .iii.
reges ferociores omnibus aliis. quia quia in hystoria non sunt excepti. non hoc te
nemus. sed plures fuerunt reges. quia alii dicunt significari melius
.iii. regum. s. medorum et persarum. et tertium babiloniorum. quod fuit
eius coniunctum cum habuerunt monarchiam. Per comestionem plurium car
nium interpretatur hebreus hoc factum fuisse. interpretatur assueri regis quando
amici et eius complices uoluerunt ut omnes iudei interficerent. Per tertiam
bestiam significatum est regnum macedonum. siue grecorum quod pro
cipue incepit ab alexandro. quod bestia similis fuit pardo.

Et hec bestia

quarterne patet signata fuit quarta ⁊ plana ⁊ regni
q fuit sub o. q sub nullo tot regel ⁊ pli legne fu
isse de fuit subito. p adoptate patet. q saltuse in
git nec hostel ⁊ incole. nullie adoptat alexad. palat
uelocitas illi. q. i. vii. anis. tota europa. tasia frio
re ⁊ pte libie s subiugau. vii dr q ab yllirico. ⁊
ab adriatico mari usq; ad ub but pre n solu bell. si ⁊
uicerit is cuerere. ⁊ te therel mare uenit et obuia ⁊
pcssioe. vii soleuit sfuendo. u dnitel recipie inp
cessoe. p. uii. capita. uii. regel intelligie. q plea obu
uer illi regn Alexad c cet ipiq; mortu ⁊ hn filii
paruulu. q n potue regere. relicto duodec pueros.
familiare qb dimisit regnu nolel hre unu succes
sore q ed pareet ei in regno. si plea redactu e ad. uii.
q hnet illi tot fe. ⁊ fuit terrarche. s. philip. tatu
goni. ptholome ⁊ seleuc. p. uii. bestia hnte ferreos
dntes. sigcatu fuit regu romanoy q fuit soci. ⁊
crudli cedit. Ad e crudtatem notadu no dr bestia illa
hnisse sili udine alie bestie. u exeogitem ea crud. q
uose oib bestijs fuisse. cu hebi dnt to tacuisse. sitiau
dine bestie daniele. qe sitiudine expssedit ipmo. p
plia dicel. Exam nau ea. a. d. s. n. l. f. d. e. e. ⁊ bestia
habat. x. cornua ⁊ uii sucessebat puu ⁊ uastebat u
cornua. vii. sec manentib. h prophri ⁊ qa hruci retu
let ad tra nu fronu. q dutante. uii. regna. vl adamyo
ch epyfane. nos a ad antm. si expsse nq memini me
legisse dem. q ipi nullo fuisse. x. regel i romo ipio
qa dnt hi tuenit ppbatu i libtt sper. u dr d. x.
solub fuisse ⁊ p solet debe intelli. x. regel. si hi d. x. re
gib s succedetib intlex sybilla. cui i methodio inde
hi pdictu ee. Yerhoal me ille porte ⁊ carce a tyranno
dubitau d principio mudi ⁊ fine. ⁊ dnis idicau ei p spm
⁊ lle dic q cca fine mudi eg dicet gog ⁊ ma gog. sdue
essere gentes ⁊ aspiritme. q nu si ichuse ute nostel plia
⁊ mdoy ⁊ uole dstrue romam ipiu ⁊ faciet tata stra
ge i ecclia qta nuq fuit ⁊ ligabit eos i basilis matin.
⁊ scdy. cui romam impi obumbrit uictoria ⁊ tab expe
lly gis illas. habebit x. regel i asyriu. l subse ⁊
habita uictoria rom impr ibit ierlm ad reddedas
gentes do. ⁊ cet cam tqz crucis q ie. coronat accipy
coroa d capite suo ⁊ offet cruci p q uic. h narrat
methodi. tuc gloy amps. qi puu cornu. s. d uli ge
te d ibu dan i hui loco. q i bersayda l corozaim. Alij
dnt i babilon. Alij i ierlm ⁊ hui occisi huos. i. ens
ho im loqs ingentia dicedo se filiu ee agnus. ⁊ dim
⁊ stau anelly. iii. cornua. i. subiugabit. s. regu ethio
pu. ⁊ regu egipti ⁊ regu affrice. vii. alij uidebit h
obedier illi ⁊ ibit i ierlm c milit. ⁊ capiy ea. ⁊ ponet s
pdicta coroa. ⁊ trucidabit os q uolunte ede deum.
Et angls exponet ustione danieli. addit h i expone
q ip no iudat in ustione dicel. Gabr ei pfal seruendi
i scos. p tps ⁊ tpa. ⁊ dimidiu tpis. i. p unu anu. ⁊
p duos anos. ⁊ dim anu. i. hebit pem seruedi i scos p. iii.
anos. ⁊ dim. ⁊ mdficy helya. ⁊ enoch. ⁊ facy pla mitra
cla q. ⁊ apli ponet face. mortuos tri in porte fusitana
re. ⁊ p figy se mortui. ⁊ tra die resuscitatu. ⁊
pony tentoria inmoe syon. ⁊ dicy se ascensuru celos.
⁊ p igena q loqt mdficet. qe uenty uoy in tu
dib dcelo tal. mouere. q stau fulminabit. ⁊ mch
cied. vii mdficet spu ois dny. Et te mlt tronos
ponet. ⁊ uen anq dies c senatoib dnt. i. dns sede
bit ad iudicad c agls ⁊ senatoib. ui p q mlt ei
hinc cardinal uestel. ⁊ capillos albos sigcatu e
p mnu bonoy. ⁊ curru ⁊ fluuio ignis pcedat malax
vii dicy dnis. venite benedicti. Oalis. ite maledicti.
⁊ te apiet ub. i. oscie sigtay. ⁊ te offet antiqua
dier filii hois. i. adppiqbit filii hois ad mdu facie
du. ⁊ dabit ei pas. ⁊ thonoz. ⁊ ipsu i sepnau. ⁊ si qua plura
fiunt alq ip pfec. ⁊ solatiu p i iudicat apares vii dr ce
iudiciu dcm pat filio.

VII. visio. danielis.

Segit. vii. usio q bh sacpt germa. q illa ipmo. h
rcio anno regis balt. uisa e. ⁊ dr h usio ymaginia
ri nocturn q daniel nigilas ⁊ dormies uidet ei. s. ego
daniel uidi ustione i tcio anno regis balt. cui cem in
fusis castro i elam sepata uay. Susis e cuitas in
media q ip ifirmitate sua q[uo]q dr castr. ei. a. qui
ta dr elam. uay paly e nre fluui. ⁊ nre paludes illa
erat porta qda. q uocabat porta ylai. ⁊ dre vers. q e
regni no dcer ⁊ stauit ab assiriis ad medos. tot h fuit
d ustione. q daniel adhuc erat i caldea. ⁊ in ustione
uid q cet i susis sr illa porta. e ip an ustione ipsi
no fuit ustiat. ⁊ potuit aliq ca illuc uenisse. ⁊ i
udsse. Joseph tu dic q dan erat dnes. ⁊ dr alis dnt
no exeat siu i caldea siu i elam. existet i capu adue
nat. ⁊ i tremor fes e magn. ⁊ locis fugiet. nobis
tre cecid i facie sua. ⁊ accessit ad eu angls. ⁊ erig
eu u fch. ⁊ stary fr pedes. ⁊ d e usio. vidi dicet
dan arcuit hnte. ii. cornua. ⁊ unu mai erat
alto. ⁊ te uidi arietc p ccm eud. ⁊ ioseph. um
alud uentilate cornib. s. uasciuete. ⁊ pcucte hucusq;
illuc pulsem ⁊ pcalcas. ⁊ nullu uenete ycti ab ou
ete. ⁊ erat cornu unu i frigne me occlos. ⁊ ices bat
p aera no tangel dra. ⁊ pcutiebat arietc. ⁊ dicebat
eu. ⁊ cleabat pedib. ⁊ nullebat. ⁊ dicebat
cornu illd. ⁊ cotebat. iii. cornua. i. ii. uersus ce
li. ⁊ crescebat. ⁊ erat uisus. iii. ligebat qda paruu cornu
⁊ crescebat p aera usq; ad celos. ⁊ dicebat stellas
⁊ ⁊ uentebat usq; ad ipm p[rin]cipe sacrificiu. ⁊ dr
⁊ fce tuge sacrifiu ⁊ usq; sacrificiu abeo. ⁊ tau
drun scm qda nescio q dicte. ad aliu qda nescio
que. ⁊ n mlt da eu. p qrebat abeo qdiu duraret
h desolo sacrifiu. ⁊ dr ille ad dicel ei. a mane usq;
ad uespa. ⁊ duo milia. ⁊ ccc. dies. ⁊ p mundabit
celu. ⁊ dr cornu isti. ⁊ dicy qda. gabel. ex

pone ustione daniel. ⁊ pcipue in scriptura. ⁊ ge steti
si pedes. ⁊ uidi qda scriptu. qui me exponere in usi
one. arcet hns duo cornua uni mai alio. sigcat regni
medoy. ypsay. u primo fuisse duos reges. s. dary. ⁊ cyri.
si tu cyr pla mane fuit. Parieti uel aie si ritti
gat id ariet. ritligit id regu. si ritligat id gnes i
ritt dari filu sardanapali. q fuit ultimus monarch i
regno pslay. ⁊ fuit fortis. p hircu debet intelligi ale
xandru. q p q duce theleat neu q istu darium. ⁊ pu
ute eo in re stultu gessit. ⁊ duce eu. q p hirc
significat fuit pp penulcia. ⁊ paliq notabile signu.
i agls occidu. u dicat hirc p. q. in. c. vii ibucol
o diq uentib uirgt. vl q sic yreo da ima s. pula
ri ulli. p q q that p aera. notare fama ei q ci
to uolabat. p q q cornu fracti e ⁊ ceciderut q tuor
cte. c cet. xx u. anoy. i gabilone uenerio supto ⁊ ose.
p. iii. cornua intligit. iii. notati. s. q p ei regnet
i. iii. pres mundi. respectu mdc. q pholome regu
usq austru. ⁊ huic egipti. Philip q dicit e fr alex
dri usq ad. seleuc. usq occidente. Antigoni usq ad
lone p puu cornu dbem intelligi q succedebat an
tiocho epifane. i. pelaru q nati fuit d seleuco. q i
tm etate fuit. q inda regu cretu. ⁊ mdos ad yda
latam ppulit. ⁊ posuit ydolu iouis olimpici mt. ii.
cherubi. ⁊ semoti cem usu sacrificioy. ⁊ templo. h ag les
p. alis. Amane usq; ad uespa p. ii. mi. ⁊ ccc. dies.
sigcat h fuit p. vii. anos. ⁊ inset. iii. xx. dies. ipsa
machabei pugnet. q eu. ⁊ expulet. ⁊ ydolatam
⁊ mundauet templu. ⁊ restituit. ⁊ sacrificia. Et spe sine
manu. qui e q ioiarib amisso exercitu. u diane te
plu spoliare uoluit. ⁊ ista. ⁊ morbo icise. q adhuc
uiuet scatebat timib. hoc pat ei anthiocho ma
gno hoc qda attribuit.

VIII. visio. danielis.

Segit. viii. usio dan. ⁊ redit ad ordine tpis. s.
Ad qs darij q regnit p babil. dicel. In primo anno
darij filij assueri. ⁊ ne mtlli. q assuero uiro bestie
ad ug q regnit p babil. iste darius ipsu locis dr
filii astiagis. h filii assueri. q pr ei binomi fuit
Ego daniel iacu ⁊ freuisse faciebam opa regis. s.
tegis. fecisse mausoleu. ⁊ multa alia opa mirabilia
ustionis qs uidi. dant me. Ystoes qs uidit. angls
gabel u plene. s. sumam ei mittam. suat. s. no d
tmi nasit tps. ni noa regu. ⁊ no tbabat. ⁊ ritte
risse ee tps reuisionis ipsi mei. ⁊ babilonis tpr uel
pmo mane addnm. l amane usq; ad hora sacrifi
cii uespertini. no q te offeret. s. q. tali tpr offrie
os suenerat. Jeremi ppbauit q p lxx. anos ipls
erat reuisur d captiuitate. ⁊ ibid. s. qd e h qdc
mdlcet q tps ecc libnois c iplogo aggei dicat
Jn. lx. ii. anno tusmigtionis cep regre dari. q resta
bat. viii. ani. s. mtlid e mtlcet tpr reuisionis
i. applre. l forte iste dan. lxx. anos p qs regn ip
reuisuru ppbatur in captiuitate fed sub sedecia

Nota q h dic dan. Intellect tps ee libnois ip. i primo anno darij filij assueri. Cui q
ura e ira optimo oiu magnoy. Unt si os q tcio anno cyri primo d captiuitate
recesserit. cui q dari vb anis regnit. ipse ei cyr. cui tcio anno magistri dic ip u
bati. quo uer e q h dr. Si h ubi dan. ne gna sit magistis. duob miss. sic i ista i
uenis. exponit. Et alia gnalia apparet. Dic h facias. xi. ppbay. In so anno darij
filij idapis. Ecce e. lxx. anl. duo q h uu e. d dari filii idapis. p hc dario filio assueri.
Pcl. pene anos regnat. m. p. m. dic se ulla scire solonie. si four dicat q facias. lxx. anos nisi
fuit abilla captiuitate q fca e iegipto p q ifacto godoliat. undi fugiant in egiptu.

insequti ebdom. d q̄ p̄ dicet. ⁊ n̄ e ipls ei q negabit eu
q fec iudaic ipls. cora pilato. clamās. crucifige. c. eu
n̄ hmꝯ rege n̄ cesare. seqr ⁊ uenrꝯ ipls. s. roman' cu
duce suo. s. uespasiano q cē duxat s; ē ee i iobsidi
one elect' fuit impr. ⁊ uastabr ciuitas. ⁊ destruet. ⁊ erit
uastitas ⁊ desolo usq; ad gsūmatione. ⁊ fine mūdi. Ne
reddeūd ē. ad hr. ebdomadā. Ꝟ ebdōas una ꝯfirmabit
pactū multis. i. i ebd illa gfirmabit q pmissa s. s. ba
ptizabit x̄. ⁊ interficiet. ⁊ resurget. iii. die. ⁊ ascendet i celos.
⁊ uidis repellendꝯ aplos ⁊ pdicone. ⁊ mittet ad gētes. Se
qr. ⁊ i medio ei' ebdomad. s. cursis. iii. añis. ⁊ dimidio
baptizat' ē x̄. ⁊ cep pdicare. s. xv. año reg tyb'ii. s;
q passꝯ ē. q i xv. año reg ipi pdicare cep. ⁊ xviii.
año mortuꝯ ē x̄. i medio iquā ei' ebdomad auferet ōis ho
stia ⁊ sacrificiū ⁊ holocaustū. a sctuario. i. a teplo. qr x̄
baptizat' cep pdicare. ⁊ pdico ei' destruxit ista figalia.
docēs iā spem n̄ ee ponendā. Ita exponit beda. ⁊ ipe
tēt Africanꝯ alit expon. ⁊ nō discordat ab ista expone
n̄ q ille expon̄ de morte n̄ nos dniſ de bapto. ⁊ ā h gpu
to africani scrip. vii ⁊ bede. s. ab egssu smonis artax
sis dauis licetia neemie reedificādi ciuitat. s; pcedit
ampli'. iii. añis. ⁊ tāt um illū discordat ab ista. ⁊
imitas sallit. Ꝟ expon̄ i Aberem smonis ii reedi. ci. i.
ab h tpr q ego aggls. i. loqs danieli pfo ubu ista dire
di. ⁊ ē. et lx. ii. ebdomade ⁊ dimidia usq; ad x̄m duce
⁊ usq; ad nat x̄. ⁊ ualias ebd. vii ⁊ dimid reft ad tps
q fuit anatiuitate x̄. usq; ad ppetuā destrone q fu
re no p̄. qr multo pleſ fuer gūsi huc iudaizātes qr
ipi coarcꝯ sic tp dic ignito. xii. pp̄sar. hebi dt tn̄
seut duces. q an̄r illo q aggls dixit h. Erit. lxii. ebd
usq; ad ducē x̄m. i. nascet aliqs unct. ⁊ interficiet x̄. ⁊
p vii. i una ebdom accipiūt tot tps q fuit usq; ad
ppetuā destrone. Na tytꝯ. ⁊ uespasianꝯ destruxer ciuit.
⁊ teplū. s; tn̄ pleſ remaser colom. ⁊ p uillas rustici
et pea uen helꝯ adrian. ⁊ reedi. ciu. ⁊ n̄ eod loco ii fu
erat. s; i alio loco. ⁊ ggati s i q remaserāt. ⁊ uocauit
eliā noie suo. ⁊ ista cepit resiste romanis. ⁊ tc romi
miser. heliū rufū q cep ei. ⁊ os captiuauit cū mare
⁊ ita dispsi s extoto. ⁊ decreuer romi ut nullꝯ
decetō iueniret i tra illa. Sciona uisio.

Seqr. ix. uisio. In. iii. año cyri reg psar. Ego da
niel flebā dieb triū ebd. ⁊ uidi uisione. ⁊ intellexi
tibi ⁊ smone di. ⁊ ieiunaui dieb triū ebdom. ⁊ nō
comedi panē desidabile. ⁊ caro ⁊ uinū n̄ itrauit i os
meū. ⁊ n̄ ugueto uncꝯ sū. In p̄mo año reg cyri data
ē libtas redeūdi iudeis. s; tn̄ adhuc morabat. ⁊ pig
tabat redire. In. iii. ā año cyri. q fuit lxx' captiuita
tis. Intellexit dan q tps fuit q debebat ipls redire in
trā suā. ⁊ iō i p̄mo die p̄mi mēsis anni illꝯ cep ieiuna
re. ⁊ n̄ comedebat panē desidabile s; asprum. ⁊ bibebat
aq̄. ⁊ affligebat se orabat. ⁊ petebat. u̇t. u. rediret ipls
i trā suā. ⁊ n̄ edificaret q ganguꝯ regno psar. ⁊ qd
ipls suo. loge p cca fine. ⁊ ē ita ieiunasse. ⁊ ē orasse

ceteru pau
pdario ii q
ds dnr. qqi
ce regū ha
bebat.

xx. iiii. die p̄mi mēsis ē eem iux̄ fluuiū tygg.
uidi uir̄ idutū lineis. ⁊ p̄cīctū ad renes zona
aurea. l auro obrizo. i. radiāte p fulgore. ⁊ aspe
ct' ei' taq fulg' ⁊ dēcha ⁊ ēra erat taq ēs cadens.
⁊ multipli' descbit habitū istꝯ dan. Et erat i q̄dam
q̄ pcedbat gaudiū. qdā q icutiebat timore. Cū
ego iq dāniel i uidem. cecidi i facie meā. ⁊ socij mei
fuger. ⁊ timui. ⁊ uix erat anelit' i ore meo qr spc
meus recessat a me. Notād q dan i p̄mo āno p̄ma
die cep ieiunare. ⁊ ieiunaui dieb triū ebd. ⁊ intue
nat. iii. dieſ iq̄ n̄ licuit eu ieiunare. s. festū pha
se. q̄n. xiiii. die comedbat agnū. ⁊ xv. die icipi
ebat festū. ⁊ durabat p vii. dieſ. s; p̄mi ⁊ ultimꝯ
erat pcipui. ⁊ i ill n̄ ieiunaui. s; illos tres i fine
ebd ꝯpleui. ⁊ iō dixit. xxiiii. die. ⁊ uid pdicto mi ui
rū iq̄ sigcata fuit dnj icarno. Ꝟ cū ita cecidis
se. ⁊ uiuidꝯ fcs cēm. uidi q̄dā iux̄ me stare. s. a
glm i siliaudine hoīs. ⁊ uoluit me erige. ⁊ ergo
tremulꝯ steti sr summitates digitor pedū. ⁊ manu
um. Ꝟ uā statuit me s pedes. q. ⁊ dixit m Ne timeas
dan uir desidiorꝯ. ipls reuter itra sua a p̄ma
die q cepisti orare. ⁊ ista ē oro tua iospectu dnj.
Et ego uen hora uolui uenire. s; angls p'ncepſ p
sar resistiut m. p hos dieſ triū ebd donec michael
uen pnceps gentis me. ⁊ iuuit me. In h loco ui dr
ier. ⁊ ggg disetire. ser dic malū agglm restituisse bo
no agglo. Dr u qq; punta hre bonū agglm duce.
⁊ malū accatore. sic ⁊ q̄sq; hoim. Ꝟ ē iste bon an
orat pdan. ⁊ qr ipls n̄ libaret. malꝯ accabat di
cel. qr n̄ dignu erat u libaret. donec uen michel q
pnceps gus illi. ⁊ iuuit istū iorone. dnt q mi
chael dat' fuit pnceps hebo ipls. ⁊ tc psidbat
ill q remaserat. s. iuuitoꝯ. ⁊ rustici. Iste ali p
erat ill q erat icaptiuitate. Greg dic q bon an
gls resistebat q erat pnceps psar. n̄ q boi aggli
aduiucē pugnet. s; qr ē ossiū eor u resiste. ⁊ re
pcēt fca ura do. ⁊ ē iste orabat. ille timēs ne
forte s iputaret si tacet. referebat pcca eor q
fortasse n̄du erat sufficiet punita. s; scis tu dan
stau te oparꝯ me reuti. qr ē egder angls pn
ceps grecor igdiebat ad accad. d gg ut an q u
baret lueꝯ qr ⁊ igres dliqrat. ⁊ ipes iudos. ⁊ ul
psas. l. k iet ū finita eor p̄te regū ad grecos ul
macedones transferꝯ. hebi dnt h finita ēe. ix. uisi
one. ⁊ q seqr d reg psar. ⁊ d eis q ganguꝯ dbaut
ipls x. uisione. ⁊ nos sil lxx. dnt hac ēe x. ē
h qseqr. Dnt n p̄ma uisione q nos p̄me p̄misim'. x. uisio.

Seqr itaq; x. uisio. Dan peuetat cuficari de
ed cuficat d uno uult cuficari d reliqs sūrib'
s. d statu reg ⁊ ipli. ⁊ iō dic. Ego dan a p̄mo ano
darij staba ispectu dnū orat u starꝯ darꝯ. l sal
te regū eꝯ. qr fuat ipꝯ u corroboaret regnū
a p̄mo. a. d. exq tpe huiꝯ monarchiā orabat peo

et pei regno. ut ꝯfirmaret. ⁊ stati nō mutata p
dic aggls. iii. reges erūt ipsis psyrū. ⁊ seqt. iiii. q
multiplicab. ⁊ augmitab regnū. ⁊ p' seqt ali' mirabil
⁊ ē stetit cady. ⁊ diuidet i. iiii. uetos celi. s. ip'tos
suos. qr. xii. ei successer. s; iiii. maiores erāt. Nos ici
pimꝯ nūare monarcos a cyro. qr cyrꝯ plena huit mo
narchiā. quis darꝯ an ⁊ ēea regnūt. p cyrū regnū
cābises filꝯ eꝯ. viii. añis. ⁊ mortꝯ ē. ut dr idamas
co ueneno ē redūꝯ pea statis egiptiis. ⁊ n̄ reliqt fi
liū. s; filiū q dicebat pantheſ. vii. ā sapietes semp
erāt iux lat regis qꝯ ꝯsilio cūcta gebat i regno.
⁊ hij uocabat ap orietales magi. n̄ amagica arte
s; amagitudine scie. ⁊ tc int illos. vii. erāt. ii. fres
sapietiores cetis. ⁊ un ex ill duob noie ereneides
dux uxore patheim. ⁊ cea obtinuit regū. ei sapi
ētes iuidetes posuer ei isidias. ⁊ infra añū mortꝯ
ē. sui abaliis interfect. sui q alio m nos nescim'. ⁊
regnū fr eꝯ. s; ista duo fres uix regner p añū. ⁊
io p uno tn̄ rege gputati s. pdarꝯ fili' ⁊ aspisdu
x̄ pantonde l'pantheim ⁊ regnū. ⁊ isti fuer. iii.
reges psyrū. peu regū xerxes ē picerna fuit nee
mias q misit ē multa pecuā adedificād teplū. ⁊ uerbi
⁊ iste ꝯgregau multā pecuniā. ⁊ ē multo exercitu igeia
iuit ⁊ ueit athenas. ⁊ ꝯsuluer apolline q̄lr debj
obuiare. ⁊ ip dixit eis q ligneis eqs. i. nauib. ⁊ tn̄
nich ꝯfuit eis. ⁊ tc erāt athenis. Sophocles. ⁊ te
mostocles. ⁊ pleſ alij sapietes. Et iste xerxes athenas
⁊ sẽ totā greciā s subiugau. ⁊ pdictos philosophos
⁊ alios multos sec duxit. ⁊ iste fuit dq aggls pdixit
q apliaret regū. h pmittit aggls. ix. reges. ⁊ tn̄sit
ad alexadrū. q fuit. xx. a cyro. āntiauis cyro ale
xadro. ⁊ h rex fortis. ⁊ ē stetit cadꝯ. i. ē erit i ē sti re
gni. ⁊ subiugabit totū mūdū sẽ. moriet. Iste. n.
i. xxii. etatis sue āno. ⁊ xii. āno regni n̄ q n̄ an
regessꝯ. s; monarchiā n̄ huit n̄. xii. añis. mortꝯ
ē. d q pladiet pea. h ꝯseqr dan pleſ reges. s; nos
dicem' dhis ē tctabim' d machabeis. u eit loc. ꝯse
qr iq; aggls d statu suo i ipls ēca fine. ⁊ pdic
d antix. dicens. In fine sr rex d ipls tuo. ⁊ extollꝯ
se sr oq īmo sr dm dor. ⁊ ponꝯ tetoriū suum
aphennā. i. n̄ tētor bellatoriū. s; solij sui sr mō
tē inclitū int duo maria. i. sr mōtē oliuarū
q ē int mare mortuū ⁊ mediteraneū mare. ⁊
ueniꝯ michael pnceps ur. ⁊ pugnabit cēo. ⁊ int
fitiet. ⁊ i tpe istꝯ tata erit pseco qta n̄ fuit.
pesfirꝯ h tn̄ d antiocho epyphane oā expomt.
⁊ qdē qdā eor ad antiochū. qdā ad antix m. qdā
ad utrq; refunt. u qr pcessit i antiocho secutū
serat i antix. audies h dan ꝯsiuit a uiro q ui
dar idutū lineis. dne q̄o tps durabit ista pse
cutio. Et ille. p tps ⁊ tps ⁊ dimid tps. i. p. iii.
añnos ⁊ dim. vii ad tps antiochi h referri nō p.
qr tc nō ampli' q̄ iii añis teplū desolo durauit

filij xer
xcis ne
poti' ista
...ena fu
it.

⁊ qr aliq̄tulū obscē dixat. aptꝯ exposuit p mille. ⁊
cc. xc. dies. tot n dieſ i tb' añis ⁊ dim. s. ⁊ adiec. ⁊ h
bāt erit q expectauit p mille. ccc. xxxv. dieſ. dnt qā
q morto antix. xlv. ꝯcedet ad penitenā subūsis p
antix m. ⁊ p' finiet mūd. ⁊ hꝯ addictis tb añis. ⁊ dim.
fiūq; ccc. xxxv. dieſ. qꝯ tn̄sactis an strū. an q̄nto
p tpr ueniꝯ sit dn̄s. n̄ scptura docꝯ. n̄ aliqs nouit. ⁊
addid tc sget hij q iacꝯ i puluie. hij igslam. hij meinā
dapnone. i. resget moriui. qā iurtā etnā. qā imea
tē. tu dan claud libr. ⁊ signa smoes istos. qr ptransibt
plimi. ⁊ multiplicabit sapia. ⁊ i ē qr forte nos intelligim'
n̄ pl' q̄ mi pdcessores. tu ā dan uad ⁊ requiesces ⁊ p
sges. ⁊ stab i ordie eor q scpti s i libro qi uad ⁊ re
qesce. i. moueris. ⁊ resges. ⁊ eris i ordie pdstinator
Iudei modū uidetes n̄ ee impletū h. dnt dic pontu p āno.
h uersꝯ; q dicta s u dic iere. Iueniūt i hebrica
ūtate. excepto sorte ymn tn̄ p. ea q sequit i edi
tioē. teodotionis. s. d yst susane. ⁊ de q̄bdā aliis q lic;
n̄ sit autētica. iō tn̄ ea tn̄slori sug ēsunt iere. ne sua
min' reddet autētica. sib q oui usabat i ore pci
dissꝯ. n̄ tn̄ autētica ēdent. ea uigilau obelo. Fuerūt
h signo. dic uaq. In babilone uir erat noē joa d susanna.
chī. ⁊ potes. ⁊ hebat uxore susanā noie. filia helchie
q erudita erat a parētib' casta ac timēs deū. Iste ioa
chī erat potes. ⁊ hebat amplas pssioes. ⁊ hebat
iux dom suā pomia. ⁊ d ambulatoria. ⁊ io singlis di
eb' queniebat iudei ap eū p amplitudine loci ad
dādā iuditia. ⁊ singlis āñs eligebat duos senes iu
dices q iudicabat ipl'm ille āno. ⁊ gtig i q electi s
duo senes pessimi. ⁊ luxiosi. ⁊ ꝯcubbat ē iuuēclis.
decipiedo eas h m. dicebat se ēe iuda gnē. ⁊ qr erat
nascituꝯ x̄ d iuda. ⁊ forte exeis. ⁊ iō ꝯsuadbat iu
uēclꝯ u ꝯcedent se ill. u forte x̄ nascet exeis. Ꝟ
dnt hebi. qr isti duo fuer. achias ⁊ sedechias. de q's i
iheremia dr. qr ē nolebat iggare alie. dicebat. fiat
t sic fcm ē achimę ⁊ sedechię. q's rex babilonie frixit
i igne. qr fortasse ꝯuicti a dan ⁊ lapidati. n̄ tn̄ ad
mortē ⁊ dimis regi a pplo. ⁊ ip fec exuri. l qr ignis
q'libꝯ pena sigcare solꝯ. s intellr forte. frix eos i
igne. i. pcepto regis lapidati s a pplo. Isti fregt iu
detes susanā uxore ioachī q pulcherrima erat
exarsut iea. neuē tn̄ eor. h sciebat d alto. ⁊
tn̄ n̄ hebat oportunitate alloqndi eā. Cōsuetudo
ā erat susane ut i estate p' meridie igdet pomiu
ū ad deābulad. ⁊ isti senes ꝯposuer u expectaret
eā donec igdet po. ⁊ alloqret eā. s; neut sciebat uo
luntate alti. ⁊ iō mutuo se hortabat u recederet
qr tps ēet p̄ndij. alt altm uoles separi abeo. Tad
ambo recesser u i pſet separi. ⁊ stati reuisi s ipo
miū. ⁊ c iuenisset se a guer aduiucē uoluntate sua.
⁊ i fretet i latibulꝯ i pomio. Post meridie ā egssa ē
susana c duab' ancill. s. ⁊ itrauit pomiū. ⁊ uoluit
lauari p calore. ⁊ dixit puell. s. Ite claudite hostia

pomerij. et afferte m smigmata et oleu. Cosuetudo n e i tra illa u utat unguetis p balneo. smigma e gna oder q p duratione adhuc comixta s paleis minimis maiorib remotis. et in solebat face qda qi unguetu. ad baldada cuite. et illd uocat smigma. Remotis iq; puell. accrer .ii. senes. et dixer susane. comisce nobcu. Alio qn nos dicem q inuenim te comiscete c adolescente. et erim testes. et tu lapidabis. Audies h susana igemuit dices. Angue m s u. Si consenso ub mors e m .i. pecm. si na n effugia man u. Melr e m in man q tede iman di uiuetis. et exclamau su. et senes sil. et sui ioachi audietes clamore. irruer. et uenietes audier senes dicetes. Inuenim comiscete se cu. eda iuuen. et erubuert sui. q nuq tale qd audierat d ea. et duxer ea ad dom pris. Alia die mane conuener iudi. et dixer duo senes uocates su. Venit su. c pre. et oi parentela .s. cohorta uerecundia. et statuer ea imedio. et ecce duo senes accedetes discohopuer ea. ut satie uisu illi dlectaret. et posuer man suas s lege s cap ei dictes. Nos inuenim ea comiscete eda iuuen. et ip fortior nob euasit. Vt h rei testes sum. Et dix pls. digna e lapidari. et ducebat ad lapidone. et exclamau uoce mag dices. mag tord q uoce. Dne ds tu es cognor occltor. en sim emine moriar. Tuc suscitau ds spm dan. q iuuenis erat adhuc. et ia spm pphandi hebat. s; qi sopit erat i eo. qtin adexciora sig dicit ca p h solo ubo .s. suscitau q dan te amoritus fuit suscitata. s; n die iesse eis n e edoctu. et sgens daniel dix. Filii isrl qdiu eritis paruuli sensu. qi condepnatis aliq sin ad iudicione. Vt greres qr h dicer. steter. et duo senes indignetes q cu didebo dixer. Sed tu et iudica. q ds dedit t sapietia. Vt dixit dan. Segregate eos abiuice. ne p sit aliqd fraudis machinari. et c eent separ. dix ad un. Inueterate diei malor hodie redudab iniqtas tua. et pccm tuu. icap tuu. dic sub q arbore uidisti eos comisci. et ipe re. sub scino. Vt dix dan. Tu mitt es icap tuu. Ecce angls dni scidn te. Vt uenies ad alter dix. Sem chanaa et no iuda. dic sub q arbore uidisti eos colloqntes. et ip re. sub pino. et ait dan. Et tu mitt es icap tuu. Ecce agls dni stat ut secet te mediu. et i subier iuditiu. q erat sub ma su hebe magist iero. hic gic n ee autetica dices q n bu istd redoly eloqntia gcg locornis. e n igeo ubi allusio .i. cenat qda q n potuit obseruari n i hebo. n i latino. Allusio e qn ca cenat eruno ubo thim alid ubu. n ubi gra. si dixen sub q arbore cos collo. uidisti. et ip. sub ilice. dixem illico. ds dstruat te. Si dixer sub lentisco. dixem angls dni diuidat te. i lente. l n lente. l lenta .i. flexiblem. a lento. tis. q e flecto. is. et e allusio ut e tetu asimiss. l animis. q soli imitari aliqs qs uidet. S; q dicat dan iano tcio cyri. et te ia senex erat. iqn h fec iuuenis. io qi recapitulat dic. et adhuc uiuebat astiages pr darij. et matris cyri. p q regnuit cyr. Ego dan erat conuiua ad msa reg. S; n h ullo m stare pot. Ipe n mito an tpa astiagis steat i conspectu ngb. e nlla uales e solutio.

D ydolo belis et dracone.

Seqr d fabla bel. et d interfectione dconis. et d liberatione dan. h supra s dedicione theodotionis. et n s i hebica uitate. et dic hebe magist ier. q d d strone bel. et d interfectione drac. mag fec dan hua sollcia q p phicu spum. et io no e ponis int pphias. Silr dic scm d uisione abacuc. fca p anglm. q nq ito ueti. t. legr aliq i coequali trislatu. s; d plib legr trislatos fuisse i spu. Vt n e cca d xanis obiceri d uisione ezech eq uidbat ezechiel trslat ex ipis ub exe. se absoluit. Ibi n dr uidi i spu. vt n ip dic ppedi p. q illa uisio n fuit corpal s; i spu. et adiec. Imo et h nj uisioes fieri n p se se sicut apls. p .n. audes asere se corpali raptu. s; ait siu icorpe. siu ex corp. n. d. s. Erat bel ydolu in bab. nimie magnitudinis. Vt dix sri. Bel fuit pmi rex i assiria. et eo mortuo nini fili ei fec statua in niniue ad honore pris. et posuit i pa dom. et qcq; captiuati. t scelera cofugiebat ad statua t ad domu statue seci erat. incepit gs face icimitatib .s. statuas et uenari. et s, pretates liguar uocabat eas bel. t baal. t baali. et i fecat babiloni. et i tm errorem erat iducti. q credebat illd comede. et fecant msa an ydolu. et sigilis dieb ponebat sr msa simile et d simila. xii. artabes. i. panes sa d farina illa. Artabee erat mesura max. et sibi apponebat. xl. arietes corti. et vi. aphore uini. et rex cyr ibat sigulis dieb adorad ydolu. et dan q eat amicissimi ei. dissuadebat ei ne h facet. et dix rex dan. n colis tu q bel uiuat. et comedat ea q s apponut. nec re daniel. Tuc uocau rex sacdotes q hebat. lxx. uxores. et libos. et dix eis. Indicate m q fiat d eis q ponut i msa bel. et ip re. Venias tu ip. et ponas panes sr msa. et c. et claud hostia tepli. et sig pp agillo. et mane c redieris siu fuint comesta uicficia m nos os. Siuo n iuenis moriat dan. Re rex. fiat. et uen rex c dan et c plib. et posuit sr msa q erat apponeda. et dan pcep sunerub n puluem minutissim spargi sr pauimtu. et clausis hostiis siguer ea. Mane rex sges iuen sig itacta. et apiet hostia uid msa euacuata. et clamau ue del e ds uiues. et dan dix. Veni et aspice si uidis aliq sr pauimtu. et dix rex. vido uestigia hua et mulier. et puerorum. et uocau sacdotes. et ip coacti idicauer regi oa. hebat n subtraneas uias q d nocte ueniebat c uxorib et filijs. et comedebat oa. Tuc tdid rex tepl. et ydolu danieli. n fac m qcqd uell. et dstrux dan teplu. et yd. Ip uo rex sacdotes illos os c uxorib et filijs fec interfici. Silr erat i i specu qda qda dco. et multociens eum tebat igne qn uolebat p aere. et uidbat eum ei aurea. et credebat illu ee dm. et dix rex dan. d isto n potes dic q n uiuat. et q n sit ds. et dix uir scim e. et si uoluis ego qpbabo h ee scm. Ego n su homo mortal et fragil. et interficia eu sn lapid. fuste. et gladio fiat dix rex. et accep dan adipe. pice. et resina. et pilos. et exqqus ex oib fec pilos. i morm glomicelli. et piec i ore dco. et d. cep masticare. et iuiscati s dentes ei et opilati s meat alit. et cepit medi. et ostedt eu mortuu regi. Audietes h babiloni uener amaramerusq; ad minore. et obseder dom reg. dicetes. Ve rex effect e iude. et dntes. trde nb dan q bel dstrux dcone i tfec. alioqn nos dstruem te. et dom tua. Copulsr rex tdid eis da. et ip posuer eu ilacu n erat. vii. leones. q dabat sigilis dieb. ii. corpa. et duo cadaria dapnator hoiu. et due oues. et i ill dieb n datum fuit eis. et sed dan. vii. dieb int leones. et uel h mali fecer ei. vii. die abacuc pphia q erat i tra ierosolimor paiat pulm messorib. et itriuat panes ialueolo. et febat ea messorib. et uen agls ad eu dices. Vad ibab ad lac leonu. et porta plmetu istd danieli. et re. abacuc. dne bab n uidi. et lac nescio. et accepit eu angls p cicinu .i. p capillu captus. et posuit eu an mitiu lac. et dix abacuc. dan sue di sge comde cibu q misit t dns. et angls posuit ab iloc s. et laudau daniel dnm. qm recordat fuat ei. et uenies rex. vii. die. inuenies dan icolumen exgit eu dices. q sol ds dan erat ds uiues. et posuit inidos dan i lac. et deuoratis a leonib. h finit dan. Seqr hesdras.

hesdras

Ducto pplo icaptiuitate qda q sca. fuer eca ip. icaptiuitate dix. nc restat dre de egssioe ip. a captiuitate. et d reedificone tepli. et ciuit. de egssioe et qnto tpr fuer icapt. multe hist iuenuit discordantes. s; nos hmus tra q i. lxx. ano egssi s a capt. Mortuo naq; dario cyr huit monarchia. Vt pmi anni regni cyri fuit lxx. vii. captiuitatis. et eo ded libtate iudeis reuteredi iudea. et ab ano illo icip hesdras q psequr hist d egssione et d reedif. ciuit. dices. a. In pmo ano cyri. Suscitauit ds spm ei. p pphia ieremie. Suscitauit .i. animauit n dary libtate redeudi pplo. Vnde pphia iere. Resuma illi pphie. dix dns cyro. Pastor mis eris. et ciuitas edificabis. et teplo fudabis. hac a libtate io ded cyr q n dr dari. et a possiat dare eis libtate. s; morte interept. n potuit cpore macipare effectui. vn e cyru s substituet i testamto scriptu reliqt. n pplm libm dimitter. Vl et io percipue q e qda die teril libr ysaye. uid i pphia istam x meo cyro e apphedi dextm. et c. et cedit h dcm ee d se. Suscitau inq spm. et misit cyr epla n. litteras i uniusos codes regn sui. n vs iudei ucq; eent i regno suo hrent licetia redeudi i iudea. et reedificadi teplu dices. Oim dns ded m oa regn tre. uolo honorare dm celi. et dare libtate genti [hole] sue. ueat i tra sua. et faciat [hole] do suo sacficia. Vt q scie [hole] bat qd ples erat nati icaptiuitate. et coparant mnia. et plataiat uineas. et talib illecti noll redire. pcep n illi q uellet icaptiuit remane. q n dabat libtate pt spotaneas oblones. excepto ei dary d pris sacrario pecunia egdietib. et iuuary ad edfic tepli. Tuc frex ihc fili iosedech sumi sacdos. et. Vt zorobabel fili salathiel. et nepos iecome. pncipes d tbu iuda. et ibat c plib alijs peuit. et loca q dispsi habitabat. et hortabat ut pararet se ad reditu itra sua. et pparauer se p .iii. anos. et itcio ano cyri. siu .iiii. q lxx captiuitatis e egssi s. et fuert d tbu iuda. et beniami. xlv. milia. et d suis et ancillis. et pmiscuu uulg. vii. m. et ita os q egssi s. circit. l. m. q ples remaser. et ples uener q dixer se ee d iudis. uoletes ire ceis. s; q n huer litas q ostederent se ee deis tepli s. Silr ples dicebat se ee d gne aaro. et uolebat ee int sacdotes. s; q n huer litas n s int eos recepti. Vt sciend q .x. tb q erat ult motes psar. et medoru qius sil eis eet data libtas. tn q cyr peipiebat teplu reedificare q ip dimitbat qui secuti s ierob oa noluer redire. cogitati g hebat magna pecunia d oblonib. et coactione eor q remanebat ad edificad teplu. Vt cyr apuit teplu di sui. n nab posuit uasa aurea. et ar. q expoliauerat teplu. qu dstrux illd. et reddid ea ill. n oa tn. s;. d. mil. et xl. exceptis. xxv iii. citell. et q ipi fragiles erat et ipedimti pill reb pfec qda d suis .s. mediate custodie uasor. et pcep n iry c eis. et misit litas. ii. pncipib suis q erat iiudea. q uni uocabat sasabasar. et colligebat reditus n acciper uasa illa. et cdodiry illa don edificarj altare. et ordinary sacdotes ad pagenda sacfitia. et p ea uasa tdent ill. et i pcep n dary ill d reditib ei oa neccaria ad sacficia .s. anialia. simila. uinu. oleu. et c. et d istis pscepsit nuin et misura. s; pcep n d sale dary eis sin mesura. Vt ita uener iiudea. et habitauer i sedib suis. s q cogscebat eas. qda i bethleem. qda igabaa. et peuitates qda i ierlm q erat sn edificijs. et muris. et teplu surbirutu. et i ueta s int eos .ccc.xc. d suis salomois. Sui salom dnr i h loco qda q s construiat salom ad sartatecta n reficient ruinas tepli. et erat cognationes note. et nic dber face alud s; d re. p. debdat h face. Vt c eet i iudea i .vii. mse c dby fiej festu scenophegiorum. erexer altare sr bases. i loco iq solebat ee. et pauer hostias. et posuer lig et carnes sr altare. s; n huer igne d celo q dbbat hri iugi sacfitio. et uener i ualle cedu. ubi qn recessant fodant puteu mire pfuditatis. et ieo posuerat cines. et titioes suptos d iugi sacfitio n fuaretur ignis celestis. et cohopuerat. Vt discohopuer putheu. et iuener i glarea .i. aq pigue. et salsa usq; ad mediu putei. et accipietes d ea tuler. et spser carnes. et ligna poia sr altare. et stati incesa s. et d m fuaruit igne i iugi sacfitio. Dnr tn qda igne s iuetu p reditu hesdre d q pea dicet. Edificato naq; altari deder expesas. et pecunia latomis. et cetutarijs n pary neccia ad edificone te. et deder frumtu. uinu. oleu. tyrijs. et sydonijs n iuuary sic iuu an salom cedrina ligna. et

durabat p. vii. dies. et dixer hesdre. ut leger legem coram
pplo. et fec s ligneu pulpitu. et ascendes singlis dieb lege
bat usq ad meridie. s. usq ad tps prandii. et pp audientes
precepta que erant transgressores flebant. et hesdras consolabat
eos. et illis. vii. dieb leg eis tota lege sic moyses preceperat
Et nota quod no dic josephus h tb iuda i alias obtinuit pri
legiu qdda. s. ut ab ea n ab aliis oes hebri dicant iudei.
et h rei hac cam assignat. qa c alie tb de captiuitate da
ta sibi licetia redire dissimularent. i tb iuda primo ite
arripuit. Ite p reditu ipa primo templu edificare cepit
Et ille potes q neemie te expelles alienigenis adeo
uirilit astitit de tbu iuda fuit. hec s ce pp q's h dic
a iuda dictos iudeos. Sta id josephus. alia assignat cam
s. qa hec tb dignior aliis fuit. qa regal fuit. Dicit et qda
a iuda macabeo dictos iudeos. Alii et dicunt e q iudei dicti
s a iuda nepote hebi de q sicut huim. N e a inconueniens e
de rei diuersas cas asigri. In ista hist n plus inuenit de
hesdra. Josephus tn dic q iste sacdos mort e i bona senec
tute. et sepult i ierlm. et ab isto fuit ppls sub sacdotib usq
ad tps q nos i textus ostedem. Et q n sic de hist hesdre
inuenit parua de neemia.

Neemias.

Neemias iste nat fuit i transmigratione de tbu iuda. et
artaxerxes q regnauit p xre. ul q id q xerxes fec istu
pincerna s i susis ciuit. et fcm e q i. xx. ano isti artax
sis neemias inuen i. vii. mse i susis qdda hebos q uene
rat de ierosolimis. et qsiu ab eis quo se hrent fres ei
et ip re. male. habitaret n. i ciuit q e sine muris
munita oib. et pat hostib. et conculcauer sepulcra pa
tru nroru. Audies h neemias doluit mar. et fleuit
et agebat luctu i aio suo. et orabat ad dnm. Eod at
die c ip ppinare uinu dno. s. rex ituens facie ei ni
mis attenuata. cognou q agebat i cord. s. aliq de ca.
et qsiuit ab eo. q e q lat i corde tuo. Et tc neemi
as i cord orau ad dnm ut inueniret gram i conspectu
regis. Et re. dne mi quo possu hre gaudiu siu leti
tia. c gens mea et fres mei sit i tanto merore. et sepulc
patr nroru conculcet. et n liceat eis edificare ciuit.
Et dix rex. q uis. mi. Vad et reedifica ciuit. et h e ubi
q egssu fuit de reedificatione ciuit. tu dr i daniele. Ac
cepta licetia neemias. conuocau plres de iuda. et ben. qui
adhuc erat i captiuitate. et c eo redier. et i hrlm
q plib inuent rediet de capti. Et c eet pat accep litas
commendatitias. et duces a rege q conducent eos. et ueni ie
rlm. et tdid eplas qs accepat a rege q pcipiebat eis u
defret. Neemie honore tanq pincerne reg. Gentes circumsta
tes audier q qda amic iudeor uenat ierlm irati
s nescietes q eet. ip a siluit p. iii. dies. n apuit mte
sua. In qrto uo die uocau qsda de nocte. et cep circuire
ciuit. et idagare ruinas muror. et flebat. et pcep iero
solimitis u conuocaret oes q redierat de captiuitate q ha
bitabat p alias ci. et c eent ggati apuit eis aiu suum
de reedificatione ciuitatis. et ip a dixer q nuq icipent n iu
raret q n recedet ab eis. donec reedificata eet ci. et ip iu
rau eis q n reced ab eis don edi. eet. Quis pmisisset regi

qredire ad eu. et assignat singlis p q erat de ciuitatib;
pte muri. q debent reedificare. s. illi q erat de ie
richo pte. q erat de gabaa pte. et s de ceteris q n expe
dit m psequi. et pcep eis u qcq; eent i edificatione
eent armati. s. enses. galeas. laceas. loricas hrent
et posuit speculatores lege p mille passus remotos.
c tubis. et tubis q si uideret hostes irruere statim
buccinaret. u edificates accipent arma. et pparet
se bello. Dm a de portis. ci. frequent inuenim dicam dq
a q sic edific. s. scied q ihc sum sacdos. et ei filiq
ei ioachim mortu erat. et eliasaph sum sac erat. et
iste c sacdotib edificau porta gregis. et piscina pbati
ca. due piscine erat i ciuit. i. duo lac. s. u recepta
cla aqr. et una erat uicina templo. ad q ueniebat
ministri ad abluedas carnes sacrificior. et dicebat p
batica. p dato ouis siu pec. q i solebat lauari
carnes pecudu. et iuxt illa erat porta ista q dicebat
t porta g. q aialia i intducebat necta ad hosti
as. et ist porta illa edificauer trin. q dicebat e. ophe
i. nebulosa. q tante erat altitudinis q sumitate turris
cedebat nubes. Sam. s. porta piscium edificauer fi
lii asanaa. et dicebat por. pis. q erat uls mare ty
rrenu exq pte ueniebat pisces. et hec due porte
erat uls oriete. Vetere porta edificau ioiada. et
dicebat uet por. q an tps melchisedech e ciuit
dicebat sale. edificata fuit. et io ad huc retine
bat n antiqtatis. porta ualli sui fontis edificaue
rt filii atuul. q dicebat por. uall. q ex pte ua
ll erat iosaphat. l porta fontis. q i erat fons ge
on. l turres cedron. q ced erat i ripis ei. porta ster
qllinii edific micheas. l melchias q dicebat por.
stq. q c ciuit eet icluo porta. tpr pluuiar oes so
des et i mudicie toll ei. egdiebat p porta illa. vi.
por. edifi. filii ysaye. q dr porta decoris siue fontis. q
pea ibat ad quda fonte. q oriebat ad radice mo
tis. q n fluebat iugib aqs. n iugib hoeis. et he
bat uias sub traneas et lapid inq solebat habita
re decoris. et c fluebat aq faciebat strepitu c sonitu
et io dicebat d. por. tn frequti por. fon. tn disita
erat iuxt hac et porta uall q siti por. fon. dr q
iuxt erat receptaclm et stagnu i q recipiebant
aq pdicti fontis. et illd stagnu dicebat natatoria
syloe ad q missi fuit cec a dno. et uocabat pis
cina fullonu q i habitabat fullones. et ipabat
panos. et q p porta uall ibat mulieres ad lauada
dos panos. et talia ad natatoria syloe dicebat p
f. et q p porta decoris ibat ad ip fote dicebat p.
f. hec. vi. porte iextioni ambitu erat muri. Ali
um muru fecer intrisec. iuxt ascensu agli. i.
iuxt monte muri. u erat teplu. u de agl in pcu
tiete ppim uid p pecem illi. et ad pces ei tgete
gladiu et reponete. et i te duob muris muni
ta erat ciuitas anecemia. P i huic tatu muri
De portis intioris mi n iuenim mitione fcam

u de tb. s. de porta aqr. et de porta iudiciali de porta eqr
et istis tb fiebat accessus ad te. porta eqr dicebat q
pegru et uenietes alium potant uenire eqtes usq
ad porta illa. ult u n licebat. s; i dimittebat eqs.
porta aqr dicebat p q natinei afferebat aq ad te. de
pscriptis. porta iudicial. u iudices. s. sacdotes sedebant.
et tn du edificaret i ci. hostes infestabat eos. n tn po
tuer ipedire eos. ab icepto ope. et edificau ea neemias
i duob anis. et iiii. msib. tn i medio fuer passi ma
gna fame. et fe defitiebat. s; neemias nesciebat ui
h ongeret. donec qptu fuit q potetes absondant ano
na. et uedebat care. et paupes n hebat tata pecu
nia. et i erat fames. Tuc neemias cognosceret h expo
suit anona sua primo q hrat de tributis. et coeg po
tetes u i facerent. et i huert habudatia. et i festo
scenophegior dedicauer ciuitate. i q p ullos. vii.
dies medietas ppli ibat extra pte. alia medietas
exalta pte catantes et psalletes circuibat ciuitate.
et te n faciebat scenophegia i umbelis. don pea
audisset lege. et cogouer q peccabat. et discohopi
bat pres domor. et fecer obrubracla iq celebra
rt scenoph. sic et adhuc faciut. Edificata ciuit. q
gnou neemias q pauci erat ad ihabitad ciuit.
et pcep u oes leuite uenirent et edificaret. et fuit
ite. et i redderent eis decime. Adhuc uidit q erat
i pauci. et pcep ut decima pars ucq; eent i aliis
ciuit. l uicis uenit. et edificaret i ciuit. et picie
bat sortes. et ist q cadebat sors u uret i ciuit. opor
tebat et edificaret et sape et p neipes accauer nee
mia ap rege dicentes. Neemias pincerna tn edificau
uale ci. q neemine timi. et ia fec uocari se re
ge. et uocat e neemias a rege et redijt ad eu. et
cognouit rex q mdatiu ei dixant. Cu a senesceret
rex et neem. petijt neemias a rege ut ccedi reu
sione ppatrie. s. ut i moreret. et ille ccessit ei redit
et xxii. ano reg artaxrsis redijt neem i ie
rlm. et orau ad dnm dicens. h mea feci i mutu tuo.
fac i me bon. h fin hesdras. h fintti f anales
hebor. hist. h. machabeor n e i canone eccl. Nec
a an q psequitur hist machabeor pponeda f qda
de regib psar. et sacdotib sub q fuit p hebor
usq ad tps x. pp hist continuatione collecta a
iosepho. et i ceteris diuisis quis ista n legat in
eccla. Post artaxse filiu xrxis sub q edifica
uit neem. ciuit. regnuit artax. p9 ses n fuer ar
taxses. et iste dict e logiman q pla reg q an
erat i tacta a regib psar. iste reg suo subiec
et iste uit igeia. et athenas q erat qi cap gecor
Reliq uo sec portaur. et phos sec duxit captiuos. In
tpr isti iueta fuit eclipsis sol. quis n an iu
deret eclips mltocies. nesciebat uni ongery
Silr i tpr isti senones galli sub brno duce
iuaser roma. In xv. ano isti romani n hntes

leges miser. x. uiros sapietes i grecia. et illi transferentes
a greco i lat scipser eas. i x. tabul ereis. et roma detuler
s; q mlta bi deuant et obscura i ill. x. tabul exponetes
obsca alias addider duas. et i huer leges i xii. tabulis
huic successit dari nothus. et n e dict nothus eo q no
eet legitim fili ei. s; q de ginatu de mori ei. q artax
pessim. iste mitis et bonus. In tpr isti fuit plato phs.
et accessit ad eu rogas et petes ut pte hist grecor q rema
fat. et sec pr su attulit ei redd. et igitua reportare
pmitteret. et reddid ei dari pte hist. et ideo ei milites q
ducent eu p oe regn sui. et expessas u transferr qcq;
uell. et i scpta et historias sec igrecia ferr. et tc uenit
plato i egipto h occone. et iuenit i hist et libros moy
si. et transtulit igreca lingua de egiptiaca. et sec portauit.
huic dario successit artax q et assuer dict e et dimisit
nastu et huit hest. de q sri satis dix. et i tpr isti fuit
socrates q hausto ueneno i iijt. et diogenes cinic. et a
ristotiles. Iste mltu laborau ut posset subiugare egipt.
s; nectaban mag fuit pt i astronomia et i magicis
artib. et iste qda arte fec tre nimie magtudinis
i medio maris q fec stare sr cacs uiros q i abysso ma
ris n potat fudare tre. et stabat i sumitate turris illi
et erat pluuis enea aq plena an eu. et hebat specla sma
ragdina iecq; lata. et c artaxses pabat naues et mili
tes qs mitteret i egipt. et c igdiebat mare. statim aspicie
bat. et uidebat eos i speclo. et accipiebat naue cera cu
remis et militib ceris factam magica arte. et ponebat
ea i peluim u aq erat. et faciebat ea subiugi. et statim
subiugebat naues artaxsis c militib. Tadem qpit h
artaxses. et huit astronomicos et magos q habitabat
i reg psar. et fec p magica arte naue. et qda die ui
su fuit nectalamo q oes motes. et [illegible] silire i gdent
mare. et cognuit q artaxses ar te arte delusit. et
uides se n posse resistere fugit ad philip prem alexad
regem macedonu.

Nunc redeud e ad summos sac
dotes q regebat ppls q de regib psar. i cidet tra
uini. et tm de ill. sub qb fui t tepib ill ppls di. et qs
reddebat tributa. et i nectalari n agum de illis erit ill.
Mortuo iq; eliasaph summo sacd sub q edificau neem
ci. successit ei iudas fili ei. et sub isto te [illegible] nice adhuc
hebat libtate q ipetuiat hesdras. Mortuo iuda successit
ei fili iohs. et i tpr illi fci s tributarii. sic an fuant
h m. Johs iste sum sacdos hebat frem. q dicebatur
ihc. et iste erat amic uagaso pfecto illi tre. et iste ua
gaso pmisat ei q intredi pro eo ad rege ut daret ei su
mu sacdotiu q hebat fr ei iohs. in iesu confisus amici
cia illi pfecti qda die c eet iohs sum sac. poe pat
icesu fr ei ihc aggressus e eu iniuriis. et rixis cora altari.
de rixis pcesser ad pcussiones. et iohs itfec eu cora altari. Au
dies h uagaso pf. ascend i ierlm cu mlto comitatu. et
clausit portas te. et ait. et dixit eis ne facierat. dicens
qdu fuistis sub tributo pacifici eratis. Solum a tributo fu
bietes. q et i gentiles n facent factis. et io de cetero tributarii

ceritas. tandem summus sacerdos & leuite accesserunt ad prefectum & dederunt
ei multam pecuniam. & multa tributa sunt eis imposita que redderent
ei singulis annis. & ita facti sunt tributarii. & sub tali tributo uixerunt
per .vii. annos iohannes. & successit ei iadus. iste summus sacerdos
habebat fratrem nomine manassem. & mortuo iam uagaso erat
in alius prefectus. s. nomine sarabal la. & iste erat de uili gente
.s. de gente cuteorum. s. samaritanorum. & habebat quandam filiam
.s. ysacam. & quia erat de ignobili gente uolens extollere genus suum
dedit eam in uxorem manasse fratri summi sacerdotis.

De alexandro.

Nunc redeundum est ad nectanabum. iste uero dictus fugit ad phi
lippum regem macedonum. & uxor phil. s. olipias que pulche
rrima erat adamauit nectanabum. & huic rem est eo congru
data est ab eo. & cum sensisset se grauidam esse uenit ad nectanabum
& dixit ei. proba. pregnans facta sum; & grauida de te. & si scierit
hoc uir meus uir inficiet me. philippus namque; obsedit quoddam castrum
quod bellicosum erat. & ibi habitabat. quod cum iam pugnasset per .iii.
annos nunquam uictus fuerat. sed semper uicerat. nectanabus uero respondit
regine. ne cures ego prouidebo. iste necta. habebat auem
quandam dedicatam sibi .s. apollini .s. accipitrem per quam excecabat ma
gica arte. & misit accipitrem ad phi. & accipiter accepit
humanam faciem decoram nimis. sed in facie diuina habuit cornua
arietina. & apparuit philippo in dormienti in sompnis. &
iste coram eo accedebat ad uxorem eius. & habebat rem cum ea.
& postea cingebat biblo .i. iunco quasi zona. & dicebat ei
suscepisti ex me filium uindicem. & postea ligabat uiuere
quod erat ea quasi cingulum. & signabat & sigillabat nodum
proprio anulo. & in anulo sculptus erat leo. & sub eo iacebant
& sol. & tuenirebat quedam accipiter. & per ssione alax eui
gilabat. philippus euigilans. & tremefactus tenuit memo
riter sompnum quod uiderat. & uocauit magos & coniectores
sompniorum ut interpretarentur ei signum. Inter quos fuit anti
fon. qui sapientior ceteris exposuit ei sompnium dicens. Iu
piter amon erat iuuenis .i. iupiter arenosus qui est deus egi
pti. & ipse concubuit cum uxore tua. quod cinxit eam. &
sigillauit scias quod eam grauidam. quod naturaliter non solet sigil
lari. & hec quod dixit suscepisti ex me .f. u. scias quod ipse
puer erit ultor iniuriarum tuarum. & uindicabit te de
inimicis tuis. Iuxta hoc quod in sigillo erat leo. iacebat in sol
significatum est quod animosus erit ut leo. & bellicosus quod in ia
clo significatur & facere modo quod in sole significatum est. Philippus
audiens hec quod uxor eius erat. patria re bellica rediit. &
quamuis iratus tamen dissimulauit nolens turbare uxorem.
Ipsa autem iam grauior impotens celare cum conscienciebat uentrem.
& erubescebat se presentare conspectui eius. Ipse autem uo
cauit eam dicens. mulier accede. res non clam me est acta. tu
fuisti non uincta peccare sed pulcherrimo deo. & in conforta
uit eam. Quadam autem die cum esset philippus in loco suo priuato. ubi
erant galline. & domestice aues. quedam gallina as
cendit super gremium eius. & posuit ouum. & ipsum preter ea in terram
& fracta est testa. oui. & per fracturam illam. egressus est uermiculus
filius serpentis. & circumiuit ouum. & postea laborabat ingredi per
eandem fracturam. & statim mouebatur. Ad philippus admirans
uocauit antifonem magum ut diceret ei signum. & ipse dixit

deo regale animal est. Quod formam hec mundi. & uxor tua
habebit filium dominatorem totius orbis. & circuibit totum mun
dum. sed cum uoluerit redire in terram non natus fuit statim mori
etur. Cum autem uenisset tempus partus. & ipsa olipias sentiret primos
aculeos doloris. Nectalabus ex quo acceperat quamuis eos ignora
ret exceptus. ut ill. inspiciebat sidera astrorum. & dixit ei
Mulier sustine paruum per aculeos parturitionis. quod si tu
emiseris filium. sydera promittunt eum futurum uilem. & ab
iectum pariterque. Cum iterum sentiret per aculeos parturitionis
dixit ei nectalabus. sustine adhuc parum. quod si mulier e
miseris puerum sydera promittunt eum futurum effeminatum
& mollem. & sumere latrinis. Cum autem uidisset nectala
bus tempus oportunum clamauit. Mulier pare filium quod
sydera. p. e. futurum dominatorem totius orbis. & ipsa emiteret
puerum. & tunc tetigisset terra statim mota est terra. &
facta sunt tonitrua & fulgura. & uidens philippus hec dixit. Mu
lier decreui non puerum interficiendum. sed uideo deos assentire ut
& eciam cedere. Ideo uolo ut nutriatur regio cultu. Ad date
ei nutrices. & crescebat. & habebat cesariem crispam & uarios
ocellos. unum nigrum & alium uarium. & datus sibi magister in
singulis artibus. in phisica &c. in astronomia & arte magi
ca. necta. preter eius quamuis ignoraret. & sic in cedis liberalibus
& mecanicis. Contigit ut quod quidam equus mirabilis natus est in
equis philippi. & ideo mirabilis quod nullus alius fuit talis
excepto pegaseo de quo legitur in fabulis. & hebes tydias & pe
des cuniros. & ipse monstrum cum pullus esset ligatum
ferreis cathenis adductus est ante philippum. & miratus est. &
consuitur cum esset pullus quare adduxerunt in ferreis cathenis. Ipse autem
dixerunt. quod nichil aliud petit nisi sanguinem hominum. & fecit
ei philippus claustra ferrea ut nutriretur. Cum iam esset ale
xandrus duodenis phy. anxius & sollicitus erat de succe
ssione regni quia sciebat alexandrum non esse filium suum
ut potat eum ut matrem eius oculis inspicere. & hec sensit
mulier. & uocauit nect. qui erat magister alexandri in
astronomia. & rogauit ut diceret quod finem esset habitura re
gis. Ego aspiciebam in sydribus dixit. & dicam tibi. Audiens
hec alexander consuitur a magistro suo. pater ne aliquis in sydibus
cognoscere eueniret rerum & exitum. & ipse respondit. pater equidem. & ale
xander. quis hi docebis doctrinam istam. Ego in hac nocte. &
nocte ueniens extra ciuitatem nectalabus & alexander
ostendit stellas & sydera. & etiam planetas. & instru
ebat eum. & hec faciebat frequenter. Quadam uice dum re
diret ab aspectu sydrum. iuxta uia erat precipitium
& puer uidendo impulit magistrum. & ipse cecidit resu
pinus in fouea. & fractis ceruicibus moriebatur. & dixit
alexander. quare in fecisti magistro tuo. & ipse respondit. ne
conqueraris de me. sed de sciencia tua. quod tu deberes precogn
oscere casum. in terram imare supiniter sydera. nes
ciebat eum in lesum. Tunc dixit nect. En ego mo
rior. non potuit uitare fatum quin interficeret a proprio
filio. Alex. audiens hec miratus est. & consuitur. Quis est
filius tuus. Ait ipse respondit tu es filius meus. Et narrauit ei eam
& in fine dixit. hec autem conceptus a matre tua. & in expi

rauit. Alex. tamen motus patria pietate. accepit cadauer &
humos. & sepelit in ciuitate pellens. Pelles est non indeclinabile
& pelle pelli ciuitas est capud regni macedonum. Et iam ha
bebat alexander .xiiii. annos. philippus semper erat sollicitus
de successione regni. & misit secreto ad delphicum apolli
nem consulenda quod consulerent eum si hec. & dedit ei responsum tale apollo
Ille qui sine auxilio aliorum equitabit equum quem nutris
in repagulis usque ad medium ciuitatis erit tuus successor.
& erit dominator orbis totius. Quadam die cum alexander iret cum sociis
per ciuitatem. audiuit hinnitum equi qui nutriebatur in repagu
lis & consuitur quid hec esset. & dixit pthomeus sother. Ille
est equus quem nutrit pater quod uiuit sanguine hominum. &
uenit alexander. & rapuit repagula. & accepit equum per
crinem sine freno & aliquo uinculo. & insedit dorso eius. & e
quitauit per totam ciuitatem. & sui timentes de eo. ue
nerunt ad regem. & renunciauerunt ei ista. Ipse autem ueniens obuiam
alexandro. & salutauit eum quasi dominatorem totius orbis. Cum
autem iam ageret alexander .xv. annum imminebat agon olipia
dis. cum olipias debebat fieri .i. ludus qui fiebat in olipo mo
nte. uoluit ire illuc in tentione ciuitatem. & phi.
parauit ei necta. s. naues. equos & socios. & misit eum.
Ad ludum autem illum ueniat quidam conscolaticus eius. nomine nico
laus maior natu. qui iam rex erat cuiusdam ciuitatis. & iam
dies quod alexander uenirent. iuit ei obuiam. & qui indignus
presalutauit eum. qui maior natu. quia consuetudo erat in
partibus illis. dicens. Salue puer. Alexander grauiter ferens ista
nichil respondit ei. Ad nicholaus dixit ei. quare non respondes mihi.
nescis quod ego rex sum. Alexander respondit. ne scribas. quod ne
scis quid sit futurum. forte tu uictus eris in ludo. ni
cholaus indignans conspuit in faciem eius. & recessit. & ale
xander patienter tulit. & parauit se ad ludos. & uictor
omnium extitit. & laureatus .i. habens lauream coronam re
diit. Interim phi. habens iram contra matrem alex. dimisit
eam. & duxit aliam quandam cleopatram. & cum celebraret nup
tias uenit alexander laureatus. & quamuis iratus dissimu
lauit. & in conuiuio accepit coronam lau. & posuit super
capud philippi dicens. pater accipe insigne principatus
quod ego acquisiui. & comedebat coram patre. & dixit phi
lippus coram nimio ut derideret alexandrum. & alexander
dixit ne derideas me. & ipse nolebat desistere. & accepit
alex ciphum. & percussit eo nimium interfecit eum. phili
ppus surgens uoluit capere alexandrum. ipse autem accepto gla
dio uulnerauit philippum in femore. & sic euasit. &
infirmatus fuit diu phi. tandem conualuit. Tunc audac
ter accessit alex. ad eum. & dixit. Quare pater dimisisti ma
trem meam. Si culpa mea est. ego sum filius tuus. & de
deo accipe uindictam. Si autem ipse. Sed de deo eam ui
dicare. & uolo ut recipias eam. Philippus non
audens ei contraire. dixit. libenter accipiam. & adduxit eum
ad matrem suam dicens. Ecce mater mea. & ego ecce
uxor tua. Cum adhuc egrotaret phy. quedam ciuitas
audita eius infirmitate recessit ab eius dominio. & ipse
misit alex. cum exercitu ut reuocaret eam. & in ibi

reuocauit eam alex. & cum rediret. inuenit in palatio phy. nun
cios barbaros tamen & habitu & uultu. & admirans consuitur
qui essent. Ministri autem dixerunt ei. Nuncii sunt regis persarum
monarchi qui exigit annuum tributum singulis annis. de terra &
aqua que dicit esse sua. Tunc erat rex persarum darius filius xar
sami. Ad dixit alexander. hec mirum est terra sponte sua auxi
lio eius dat fructus. & aqua sui usum. & deos fecit cuncta ut omnibus
communiter seruirent. & ipse iam contra exactionem imposuit.
& dixit nunciis. redite ad darium. & dicite ne de cetero tale
tributum exigat a nobis. Ego et non pater iste. & coegit
eos uacuos redire. Ad iam nomen alexandri cepit esse famo
sum. & omnes gentes circumstantes ceperunt timere eum. Contigit sicut
ut quedam ciuitas alia recessit a dominio philippi. Ad alexander
missus fuit cum exercitu ad reuocandam eam. Ad cum esset alexander
illuc erat quidam pausarias de gente orestis teste iosepho
in curia phil. qui arsit in concupiscentiam olimpiadis ma
tris alex. & ipse filius diligebat eum. & conueniant ab eo ut
post mortem philippi ipse duceret eam. Ad quadam die cum esset phi
lippus in theatro. pausarias cum multis fautoribus quos secum habebat
armata manu irruit in philippum. & uulnerauit eum leta
liter. & cucurrit ad aulam regis. & quia iam accipiebat re
ginam quam uolebat ducere secum. Dum talia faceret pau. ecce
alexander rediens audiuit tumultum. & intimatum fuit ei
qualiter res esset acta. arreptaque; hasta. cucurrit post ad ma
trem quam iam tenebat pau. interficit & cum ullis dirigere
hastam in pau. timuit ne interficeret matrem. & retraxit ma
num. Clamat tamen similans se ut passa. & dixit. Fili dirige hastam
ne dimittas propter me. & ipse dixit. nequaquam. Tunc accessit alex. & cepit
pau. uiuum. & uiuum adduxit ad phi. qui nondum erat mortuus.
& posuit gladium in manu eius. & dixit ei. eripe. & am
puta capud illi qui fecit tibi iniuriam. & ipse fecit. & dixit phyl. non
curo si morior. quod uideo quod deus dixerat mihi quod mater tua
suscepisti filium uindicem. & ita mortuus est. & alex. succe
ssit ei in regnum. & congregauit exercitum regis sui. & antequam ostende
ret eis propositum suum. fecit eos iurare ut sequerentur eum.
quocumque; uellet ire. & paucos potuit segregare de regibus suis. sed
accepta pecunia patris. s. phil. conduxit milites. & dixit. uolo
ut primo eamus in eum qui non solum uult nostra habere. sed & li
bertatem nobis auferre. & ciuitates quas insidiat. s. per ciliciam
& licaoniam. aperiebat ei portus suis bello. Audientes hec
romani quod iam aspirabat ad monarchiam miserunt mu
nera. & dicuntur fed' cum eo. Miser autem adeum in sicilia eum illius
consulem. & .ii. m. militum armatorum. & .ccc. talenta ar
genti. Quod confirmatus alex. ibat. & omnes ciuitates pate
bant ei. donec uenit corinthum. que tunc erat insula. sed postea
coniunxit eam terre. & hec ciuitas primo clausit ei portas. &
misit ei. dicitur in hunc modum. si sapientes ualebimus. si autem non.
quasi si sapientes fuitis. recipientes me. & ualebitis. si autem
destruemini. Ipse autem nuncios cruci affixit. hec uiri hist
discordare. quod quidam uidentur uelle quod ante cepit corin
thum quam pugnasset cum dario. quidam quod post pugnam cum dario. &
postea expugnauit corinthum. sed de hoc non est curandum. & dicunt quidam
quod primus pugnauit cum satrapis. & principibus qui erant citra

eufrate q̄ ē dario. Cū audisset h' dari9 misit ei mu-
nera s. pilā ē q̄ pu̅i solet ludere. ⁊ scuticā q̄ solēt corrigi
delinquentes ⁊ nūmos aureos. ⁊ epl̃am ī hec tenore. Da-
ri9 rex regū ⁊ consanguine9 deorū. alexandro famulo s. sal.
Puer es adhuc. reuerte ad parentes tuos. q̄ famuli mei
sunt. pilā misi t. ut ludas. q̄ adhuc puer es. scuticā
q̄ adhuc eges correctione. aureos. q̄ scio te indigere.
⁊ ego si uelle totā t̃rā q̄ huc usq; ad pedes. t. e p'se
stite talib9. ⁊ c sis puer nolo tecū pugnare armis. Ale-
xander respondit ei dicens. Regi r. ⁊ c. deorū. alex. Omnia
q̄ tu misisti m. multo ali' intelligo q̄ tu ⁊ interp̃tor.
Scuticā s. uincla q̄ ligabo te ⁊ tuos. pilā rotūdā
signe orbē ē dñabor. Nūmi signe me futurum possesso-
rē uraẏ opū. ⁊ oportebit te pugnare armis. n. ub'.
Dari9 congregauit excitū infinitū ⁊ ueniens pugnabat cū eo
⁊ fca ē tāta cedes ⁊ pluuia ī excitu da. q̄ pugnare
putares deum. q̄ eū ⁊ cep fugere exercit9 ei9. Ip̃e ā dari9
erat sr̃ cr̃u cū curre ⁊ libris ⁊ descendens d' c̃ru bn̄ficio
noctis euasit. Alex. cep uxorē ⁊ libos ⁊ huit eos in re-
gali honore ⁊ mortuos milites q̄ uirilr̃ pugnauert
honorifice sepeliuit. dari9 āq; uict9 redijt ad p̃sas. ⁊
recollegit excitū multo ampliore. Ut ā accepisset h' alex. fi-
lr̃ redijt ad oēs ciuitates q̄s ē subiugauerat ⁊ corrobo-
rauit excitū suū. ⁊ c ī rediret. transiuit p egiptū. ⁊ egipt'
fau ei ⁊ forte uid q̄dā ymaginē ī. d' mag marmo-
re cōpositā ualde honorabilē. ⁊ q̄siuit c eet imago
illa. egiptij dixerunt ei. h' ē ymago nectanabi p'ris egi-
pti. q̄ tāq̄ p'r rex egypti. dn̄i meū darij fug. Au-
diens h' alex. amplexat9 ē ymaginē illā ⁊ tūc cōfess9
ē nectanabu fuisse p'rem suū. ⁊ tūc f' iosephū obsedit
tyrū. q̄ q̄ insula erat ⁊ ideo inexpugnabil' fuit cōiunxa-
uit eā t'ræ. apponens ligna lapides ⁊ t'rā. ut hi' ī ysaya
H' misereri ē d' ppl̃o iudeorū. Iad9 u dix' fuit sum̄ sac.
⁊ hebat fr̃em manasse q̄ duxerat ysacā filiā sarabal-
le p̃fecti darij ⁊ ī erat transgressor leg q̄ p'hibbat du-
ce alienigenas. tn̄ erat sacdos. s; n̄ sum̄ ⁊ ideo alij
sacerdotes ⁊ iudei murmurabāt dicentes. q̄ aū dimittet
uxorē aū nō utet' officio sacdotū. ⁊ dixert h' sumo
sacdoti. s. iado. Iad9 ā q̄uis eet fr' ei9. tn̄ expulit eū
a iudea. Ip̃e ā transtulit se ad sarabellā socerū suū.
Sarabella indignat9. iurauit q̄ sublimaret eū ī sūmū
sacdotū. ⁊ itim faceret ei templū ado uenabile sic erat
ī ierl'm ut cōuenirent q̄cūq; uellet d' iuda ⁊ samaria
q̄ recipiau. v. libr moysi. nolentib9 ierosolimitanis. ⁊
h' facet sr̃ gazari. s. sr̃ monte ī q̄ iosue fec bndicti-
one. S; tn̄ h' noluit face n auctoritate darij. S; q̄ tūc
dari9 occupat9 erat p'dicto nego. ded' sarabella suo soc'o
cōciuitatē q̄dā. ī q̄ eet ⁊ ip'se recipe inimicos iudeorū
dōn dari9 rediret d' uictoria ⁊ ip̃ impetraret ab eo licentiā
edificandi t. q̄ ī ccūu cessit. Alexander ā c eet ī obsi-
dione tyri. misit nūtios ī ierl'm ad sūmū pontificē u
mitteret ei uictualia uenalia ⁊ auxilia ⁊ ut dari9 ei
tributū q̄ solebat dare dario. Iad9 uo ⁊ alij r. eidnē-
tes. q̄ iurauiant dario ⁊ eo uiuēte nō poterant face.
H. ne ceut p̄iuri. Audiens h' alex. indignat9 ē ⁊ dix' se de-
structurū ierl'm. Tūc uidens sarabella oportunitatē
transtulit se ad alexandrū ⁊ uīit c. viii. milib9 armatorū
⁊ c multa pecuniā ⁊ dix' se tradere uelle ee cū eo cōtra dario
⁊ petijt licentiā edificandi t. ⁊ illo cōcessit. erat sum̄
sacdos manasses. Alexander capta corintho uenit se
ad ierl'm. Sūm̄ sacdos adonias q̄ nd9 mortu9 fuiat
audiens h'. indix' ppl̃o ieiuniū triduanū ⁊ tūc obtu-
lerunt deo hostias. Et apparuit ī nocte d's adonie sūmo
sac. ⁊ dix' ei. q̄ ip̃e indueret pontificalib9 uestib9 ⁊ cū
palmis ⁊ oliuis ī manib9 obuiā alexandro ueniret c exercitu
⁊ fecerit ī. ⁊ ī ornarent exiuer' ciuit q̄ tota ciuit po-
tat uidi. Et c uidisset eos ī patos alex. descend' d' equo ⁊ ipso
pedes ueit ad sūmū sac. ⁊ notauit ī lamina au-
rea q̄ sūm̄ sacdos hebat ī fronte n̄ dī. tetragrammatō
⁊ adorauit n̄ dī ⁊ supplex accessit ad sūmū sa. ⁊ obsclā-
t ē eū ⁊ pedes intrauit ciuit. ⁊ duxerit eū ad templū.
⁊ obtulit hostias ī altari. s' q̄ docuer' eū. Socij ui-
dentes eū tāta reuerentiā exibere deo alieno. putaue-
runt mentē ei9 mutatā a uidis magica arte. s; tn̄
null9 audebat q̄rere ab eo q̄re h' faceret. Ip̃e uo dix'
eis. Cū adhuc uiuere p'r m's ⁊ ego cogitarē q̄lr̄
p̃sē acqrere regū asye ⁊ p̃sidis. apparuit m' q̄dā
d's pulc' ornat9 q̄ dix' m'. p̃pa ⁊ fac cito. q̄ dabit
t' q̄ cogitas. ⁊ p'ea n̄ uidi aliq̄ talib9 uestib9 ornatū
n̄ isū ⁊ ideo feci istd'. Et attuler' ei libru dan ⁊ oste-
der' ei d' uisione yrci q̄ uolabat p aera. ⁊ q̄ p'ip'm
significabat ⁊ gauisus ē. Et c eet ī ierl'm alex. dix'
iudeis ut peterent q̄cq̄d uellet. ⁊ ip̃i petier' ut dimitter,
tributū. vii. āni q̄ colebat ⁊ q̄n cōsecebat t'ra
⁊ ip̃e cōcessit. ⁊ c ī ut ill' q̄ erāt uī cū eo iauxil. si-
lr̃ ue obseruare rit9. s. ⁊ illd' cōcessit ⁊ ī recessit
Et disposuit se ire ad p'sas p d'serui. p q̄ iudei
frequēt rediebat a captiuit. S; q̄ difficilr erāt
m transit9. iudei q̄ c eo erāt dder' cōsiliū ut ire p gētā
⁊ sicilia ⁊ ip̃ tauri mōte. ⁊ ī redijt ī greciā. ⁊ ue-
nit thebas. ⁊ thebani clauser' ei por. ⁊ noluer'
eū recipe. ⁊ ip̃ obsed' ciuit. ⁊ thebani q̄dā soll-
ta uoluer' repellere eū. ⁊ posuer' multitudinē
armatorū sr̃ muros ut ip̃ uidet eos. ⁊ dixer' ei.
Aut recede aut p'para te cras ad bellū. ⁊ ip̃ subri-
sit ⁊ ī. iii. dieb9 fe tot ciuit d'strux'. Tūc ue-
nit q̄dā sapiens d' ciuit. ad eū cū citharis. ⁊ ti-
panis ⁊ musicis instrumentis. c plurimis socijs dicens.
Nescis tu q̄ parentes n̄ri ⁊ maiores h' fuer'. s.
lib. bach9 ⁊ hercles ⁊ q̄ cadm9 ⁊ achio edificaue-
r' ciuitat istā ⁊ tu uis eā delere ⁊ n̄ dimisit
p'ea q̄n peruit delet eā. P'ea exules thebani
cōsuluer' resp ab apolline si d'bent reedificari ciuit'
ip̃ā ded' eis tale r. Graiugena alcides pollux
a cestib9 auctor. Arte sua thebis habitu cl'uiq;
deder'. Graiugena ē uict9 ip̃ nō intellexerint
tē istd' respōs. Alex. mouens excitū ueit corinthū.
⁊ ip̃ cepit eū honorifice tāq̄ dn̄m. Et forte illa
die erat eis festū ⁊ celebbat ludos ⁊ ip̃ fecer' alex.
ludis. ut auctoritate sua uictores coronaret. ī fuit
ī fore q̄dā theban9 noīe clitomach9. q̄ uīc ī tb' ludis. s.
ī palest. ī pugillone ⁊ ī ludo acestui ⁊ ueit an
alex. petens coronā ⁊ erat cōsuetudo q̄ c aliqs uic-
tor coronabat. p'co p'nūt corā oī ppl'o dicebat n̄
ei9 ⁊ g'. ⁊ patriam ⁊ talia ⁊ c eet clitomach9 an alex.
alex. q̄siuit n̄ ei9 ⁊ patriam ab eo. Ip̃ r. Dn̄e tale ē
n̄ meū. s; patriam ē h'uisse. m̄ n̄ habea. q̄ tu d'stru-
xisti pa ⁊ ci. meā. Tūc alex. mot9 pietate fec p'co-
nē clamare q̄ thebe reedificarent licentia ei9 ⁊ ī cō-
plet' fuit r. apollinis. Hercl' arte sua iueit ludū
palest. Heles pugilatorie. pollux acest9. In recedes
alex. ueit athenas ⁊ illi clauser' ei portas ⁊ ip̃ an
q̄ ueniret illuc. misit eis litt'as ī h' tenore. Ego
cōfiteor me ibitū urā sapiā. q̄ oēs magri ei fu-
er' athenienses. excepto nectanab' ⁊ ideo uolo uos h'e-
pacifice ⁊ aptūe m̄ portas. Ip̃i ā scripser' ei eq. nos p̃si-
tem̄ q̄ gauisi sum9 d' morte patris tui ⁊ d' mor-
te tua sic gauderim9 insultissime iuuenis. Ipm̄
scripsit eis. Ego p'misam me missurū leunca ad uos
ut oēs rethores q̄ erant int' uos. q̄ p'suasionib9 uos
negatis m̄ ciuit. ad scisit eorū ligas adducet ad me
tn̄ tempo m̄ sr̃am ⁊ uolo ut mittatis m̄. x. sapien-
tiores. Ip̃i ā uisis litt'is dissentiebat. q̄dā dicebat ee
mittendos. alij no. tn̄ dmostenes fuit d' sn̄a ut mit-
terent. q̄ uebat facie magrorū suorū ⁊ ueit ip̃e de-
mostenes c alijs. x. ad eū. Alex. ā recep eos honora-
fice ⁊ dix' eis q̄ darius eis pace dn̄i uicta p'sid. re-
dirent. Et dimittēs eos transiuit p'sicilia ⁊ ueit ad tau-
rū mōtē q̄ erat ī p'tib9 p'sid' ⁊ c intrarent fines p'sa-
rū. fix' hastā ī cacumie montis ill' dicens. q̄ q̄cūq; aue-
rit hastā dn̄i ip̃ uictor rediret. tal' cet' ei ac si ī
ī fecisset p'rem suū ⁊ m'rem ⁊ sororē suā. Volebat
n ī ponere tios. Et c eet ingressus regnū p'sarū In h' mod'
disposuit excitū suū q̄ armati p'cedebant ⁊ seq-
bant. Inermie uulg9 ibat ī medio ⁊ ip̃ sr̃ ī p'-
mis. ⁊ uener' ad flum q̄dā ⁊ q̄dā die c estiuo
calore estuaret alex. ī siluit armat9 ī fluuiū ⁊
nado exiuit. ⁊ ī h' fuer' expte nires ei ⁊ tn̄
meruit m̄ infirmit usq; f'e ad mortē. s. rigorē niuo-
rū ⁊ c iaceret ī lecto. philipp9 ei9 medic9 dabat ei me-
dicina ⁊ atidota. parmenio misit ei litt'as ut n̄
acciperet aliqd a phylippo q̄ ueneit ei parauat. Et cū
asteret ei apochima q̄dā phy. ded' ei alex. lit-
tas q̄s miserat ei par. Q'b9 uisis dix' ei phi. Ne ti-
meas. ego p' fuma ⁊ ī fec ⁊ iudicata phi. int'
fec par. an eū ⁊ sanat9 ē alex. Dari9 filr cōgga-
to excitu ueit ei obuiā usq; ad fluuiū tygrim.
t' gāneu. t' gorge ⁊ posuit ī cetoria ⁊ p'mitte-
bat ī ueliues ⁊ cesores exercit; p'te ut p'specta-
rent excit9 ⁊ m'tociens isti obuiarent s. cōfligebat
h' alex. sp' erat c eis ⁊ q̄dā die fuit q̄dā int' ueliues
darij. h'uis arma macedonica ⁊ admiscuit se alex.
ac suis uelitib9. ac si un9 eet exeis ⁊ p'cussit alex. ex
improuiso. s; nō nocuit ei q̄ fortis erat thoraca ⁊ cap-
t' ē. ⁊ q̄siuit alex. q̄r h' fecisset. ip̃ ā r. Dari9 p'misit
m̄ filiā. s. si p'se te interfice. Et dix' alex. Tu uirilr fe-
cisti ⁊ reddid' ei oā sua ⁊ dimisit eū abire ⁊ ueniēt
alex. c exercitu usq; ad loc ex q̄ poterat se bn̄ uide n̄
q̄ amnis ī medio erat. s; q̄ alex. multo paucioes q̄
dari9 hebat huit sollertiā ⁊ c h'ret armita dn̄i ⁊
greges arietū. p'cep ut ramis arborū ligaret ī cornib9 ⁊
ī caud' aīaliū. ut excit9 darij t'ret. uidens q̄i siluas ⁊
arbores c alex. ⁊ c uiderent se ī uicē ⁊ nemo tn̄ aggdi-
ebat' aliū. placuit alexander ut mitteret nūtij ad dariū ⁊
dariū ⁊ statueret dies belli ⁊ dix' q̄ ip̃met eet d' nū-
tijs. ⁊ accep eudemiū ⁊ q̄dā aliū ⁊ uen usq; ad flu-
m̄ q̄ tc erat cōgelatū ī q̄ potant eq̄ ⁊ eq̄ transire ⁊ di-
misit eudem ⁊ aliū ⁊ ip̃ solus iuit. Et forte obuiauit
dario redeuti d' spectaclo excit9 ⁊ dix'. Ego sū nūti9
alexander q̄ mādat t'. Rex para ad bellū ⁊ d'ffēns ostes
se teste fug ignaue. Et r. dari9. Cne tu alex. q̄ ī tā p'sum-
tuose loq̄is. ⁊ ip̃ dix'. n̄. s; nūti alex. ⁊ ip̃ mādat t'
ut p'stituas diē bello ⁊ dix' crastina die fiat bellū. ⁊ accep
eū p manū ⁊ adduxit ad tentorū. Et c comederet dix' q̄ nūti alex.
cōmedere ex cōpoio. ⁊ c afferebat cyph9 alexander ip̃ bibbat
uinū ⁊ reponebat cyphū ī sinu ⁊ nūtiatū fuit dario.
⁊ surgens da. dix' ei. q'r h' fecisti. Venisti ad furandū. Et ip̃
r. ei. Dn̄e nō indignet' maiestas ua. Ego credebā te nō
ee minorē dn̄o m. alex. Tal' mos ē ī cia dn̄i m. a.
q̄ c aliqs uir honorat9 sedebit ad mēsā ei9. q̄cq̄d sibi
apponet' suū erit. h' audientes obticuer' ⁊ tc q̄dā dili-
gēter intuens eū dix'. Iste ē alex. q̄ ego legat9 fui ī ma-
ced' ⁊ uidi eū p'm incia p'ris sui. ⁊ cep immur cre-
bescere ⁊ ip̃ p'sentiens fugit ⁊ iueit q̄dā q̄ tenebat equm
suū ex' ianuā ⁊ ascend' equū ⁊ gladio cōfod' illum
⁊ abijt. ⁊ errauit ⁊ ueit ad locū ut fluui' n̄ erat cō-
gelat9 ⁊ transiuit. ⁊ uix iuenit soc. redijt ad castr. ⁊ re-
tulit eis q̄ fecerat ⁊ ut parent se ad bellū. Crastina die
ueit dari9 c exercitu ⁊ dix' alex. suis ut cederet dario
donec transisset flum. ⁊ pugnauer' ⁊ uict9 ē dari9 ⁊ plures
d' exercitu ei9 uolentes fugere perier' ī flūie q̄ arnis. dari9
fug ī t'rā suā ⁊ misit litt'as alexander ī h' mōm. da-
ri9 dn̄o suo alex. Ego tibi dō t' oē regnū. tn̄ reddas m̄
uxorē ⁊ libos ⁊ filiā ⁊ cōcedas septm̄ ī regno meo ⁊
ego reuelabo t' oēs thesauros parentū meorū. Et alex.
p'sentiens eū locutū ī dolo. accipe noluit. Tūc dari9
disposuit fugere ad poru regē indorū. ut ī eo h'ret subsi-
diū ⁊ transire p caspios montes q̄uis eēt iuiij ⁊ alexander
p'sentiens h' uoluit p'occupare uiā. In itin. ii. satrape da-
rij inierunt cōsiliū ut interficerent eū. et transirent ad alex.
ut sic p'sset inuenire grām ī oculis ale. ⁊ aggressi dariū
uulnauer' eū letalr. n̄ tn̄ statī mortuus ē ⁊ nūtiatū
ē alexander ⁊ ueit ad eū ⁊ dari9 p'uoluit se ad pedes alex.
dicens. Ego tibi dō oē regnū m. tn̄ uxorē meā ⁊ libos

meis ɔcedas uitã. ⁊ filiã meã ducas i uxorẽ. ⁊ in ɔce
das sepulturã. ⁊ expirauit. Tunc alex. motus pietate fle
uit. ⁊ sepeliuit eu honorifice more regio. ⁊ dix. Ego
uici dar. s; nescio p quos. mando si scire. uelle hono
rare eos. ⁊ statim illi .ii. q fecerant pfessi s. ⁊ ip fecit
eos suspendi i patibulis. Postq alex obtinuit ps
regnu. noluit transire ad indos ubi regnabat porus qda
gygantee stature. Erat n magnitudinis .v. cubitoru. sic
ut inuentu e. qr festinam ad hist machabeorum. Conue
nerunt itaq; ad bellu Alex ⁊ porus. ⁊ i pma die neuter
eorum supauit. tn porus interfecit bucephalu equu alex. [talem] no
les q hostes fere cadaueri. p caudam trahit illud usq; ad
suos. ⁊ tc fecit s indutie .xx. dierum. ut sepeliret mortuos
⁊ sanaret uulneratos. Tunc qr exercitus alex minor erat
q pori. uoluit alex ut singulari certamine dimicaret
ipse ⁊ porus. ⁊ h ɔcessit porus. qr multo maior erat. Et cu
dimicaret i medio .ii. exercituu. factus est tumultus
i exercitu pori. ⁊ tc ipse respiciens mirans causam pcudes e.
alex. percussit eu i inguine. ⁊ psternit eu. ⁊ ita huit re
gnu indorum. Tc mortuus e rex ethiopie. ⁊ regina noie
candacis regnabat c liberis suis. ⁊ ista erat ualde pulcher
rima. q alex sola fama audiens ɔcupiscebat eã. ⁊
multocies scribebat ei. Et ipsa [et similiter] eis scribebat ei. ⁊ mittebat
ei multa munera i auro ⁊ i argento ⁊ i aliis. ⁊ i multis
aliis. ⁊ misit ei qndam suum mirabile i arte pictoria
⁊ pcepit illi ut faceret expssam ymaginem alex. latenter.
⁊ afferret illi. ⁊ ita fec. Contigit aut q maior filius candac
te. s. noie candeolus duxit i uxorem qndam quam diligebat
rex bibriorum. ⁊ iste abstulit candolo uxorem s. In cad
doles uenit ad al. pduxit. Audiens h alex gauisus e
qr n poterat captam hre ut uideret candacem. ⁊ noluit ɔgressus
e a candeolo. ⁊ io posuit ptol. pncipem i loco suo in
dutum regalibus uestimentis. ⁊ candeolus ueniens intuitus i
ter. alex. ut erat ptol. sub regio habitu. Et cu uellet
eu alloqui candac. dix ptolomeus. Volo ut mecum antigo.
n pnceps mis. ⁊ audiat petitionem istius. ⁊ uenit antigonus
s. alex. q ficto noie tc sic fuit uocatus. ⁊ postq cand
fec petitionem auxilii ptol. dix ad alex. Quid t uidetur
antigone. ⁊ ipse dix. n e negandum auxiliu. ⁊ ɔsiliu ptol
a cand qr mille militum sufficet t. ⁊ ip dix .iiii.
mil. tn. Fiat dix. Et ego mittam tecum antigonu cu .iiii.
milibus. ⁊ ita alex iuit cu candeolo. ⁊ uicit regem bibriorum
⁊ reddidit cand uxorem s. ⁊ redijt cand. c antig. s. alex.
ut referret alexandro grates. Et cu eet apud ptol q putabat
ee alex. ptol sciens uoluntatem alex. dix. Velle uide
re candacem matrem tuã. qr multocies audiui famam
pulcritudinis ei. Audiens h cand dix. placet m multu
ego ducam ⁊ reducam te sanum ⁊ incolumem. Et dix
ptol. Volo p mitte antigon ut ipse uideat eã. ⁊ p
q ipse retulit m. ego faciam. Fiat dix ille. Et duxit
sec antig ad cand. ⁊ dix ei. Iste e nuncius alex. q desiderat
te uidere. ⁊ habeas eu honorifice. ⁊ ita fec. ⁊ ostende
bat ei i estabiles thes ethyopie. ⁊ ipse dicebat.
Multo maiores s i maced. Quadam die cu eet candac

cu alex. ⁊ teneret eu p manu. dixit ei intuens eu
qr sapientissima erat. ɔgnouit eu p ymaginem quã
sec hebat. ⁊ duxit ad cameram. ⁊ ostendens ymaginem ait.
cuius e h ymago. ⁊ erubuit ipse. Tunc dix ei regina.
ne mireris te captum a muliere. qr multi s ia i cap
ti. ⁊ dix ipse. Utinam hrem gladium. ⁊ ɔsilium regina
qd faceres. ⁊ ip. Illo decet ee regem sui gladio. ⁊ ip. tu
qd faceres. ⁊ ip re. Sufficiam te. ut sic hrem solacium ma
tris mee. Minor n candac filius hebat uxorem filiam po
ri. ⁊ iste insidiabatur sanguini alex. Tunc dix ei cand.
ne timeas. ⁊ iurauit q nullu diceret. ⁊ fuit ibi p
aliquod tempus. ⁊ postea redijt ad suos. ⁊ ɔuertit se ad bab.
ubi uolebat ponere sedem regni. s. qr bab erat caput
regni orientalis. ⁊ tc eet i olimpias mater eius. nutrita ei
qr peurata eius q diuitiat i maced noie antipr
de e gnre. Postea fuit hodi. male amministrabat re
⁊ misit alex ei litteras ut ueniret ad eum. ⁊ substitu
it aliu ɔcuratorem. Inimi ɔtigit q qdam mulier
peperit monstrum i bab tale. s. qr ab umbilico sus erat
homo. ⁊ infra habens facies ferarum. s. leonis. ursi. ⁊ tauri.
⁊ lupi. s; sup pars fuit homini. ⁊ ia erat mortua
inferiores ptes litigabant. ⁊ ostensum fuit alex. ⁊
ipse ammiratus. ɔsuluit a genetrix. q h portenderet
ipsi a diuer ei. Superior pars homi fuit. ... e
mortua significat te. ⁊ n finis iam appropinquat. Bestie
litigantes s successores tui. q litigabunt de regno
tc. Audiens h irac fuit ualde. Antipr uero qr
substituat ei ɔcuratore timebat ne ueniret ɔposuit
uenenu. ⁊ postea p manum ministri. porrexit illud alex.
⁊ ipse accepto. cecidit sup lectu mortuus. ⁊ statim amit
tit loqlam. n potuit heredes regni sui s. n scribendo ⁊ [substituere]
h substituat de hist alex. ⁊ hic incipit hyst machabeorum

Et sciendum q unus fuit mach. Mathatias ⁊ machabei.
h q fuit sacerdos i ierlm huic .v. filios. qui uni dicit
e iudas ⁊ cognominabat mach q mundauit templu ab
antiocho epiphane pollutum. ⁊ p mundatione deri
cati ut postea dicet. d ia hic dignitate h. n tm cet
fres. s; ⁊ os ei coadiutores i mundatione dicti s
mach. Incoat hist machabeorum a morte alex i.
Et sciendu e postq alex magnus macedo subiugauit
asyã. ⁊ d uicit dariu. ⁊ obtinuit monarchiam. cecidit
i lectum. m. ⁊ uocauit pueros cu quibus nutritus fuit. ⁊
diuisit eis regnu. ⁊ pmittens multa transiit ad eam
q tpr mach fca s. ad mach dicens. ⁊ exhis ex
ta e radix peccati. s. antiochus epy. filius illustris
anno ⁊c. Eorum a quibus h pmittit hist. supplenda s
s. ea q ptinent ad iudeos. qr nos eorum q ea eos
acta s terminus hist. Sciendu e itaq q hyst gen
tium h discordat a sac hyst. Narrat n q alex
cu firmaret noluit unu ee monarchiam. n
unu successore. s; uocauit .xii. de nutrientibus eu
q nutriti fuiat. ⁊ diuides eis dedit regnu. unicuiq;
alexandria cu .xii. pre reg. .xii. ciuitates fe
cit. qs a suo noie uocauit alexandrias. ⁊ i fuit i

rei ueritate. s; hyst sac ponit .iiii. tm. Io q isti .iiii.
ceteros s subiugauerunt. Vocati s a isti .iiii. istis
noibus. Vn seleuc. s antigon. Tcius ptol. Quartus phil.
q fuit fr ipsius alex. ⁊ iste huit regnu patris. s. maced
⁊ grecia. Antigon. sriorem asya. Seleucus bab. ⁊ in
noiem asiã. Ptol egypt. Iudei uo fuer sub regibus e
gypti. s. sub pmo q dcs e ptol. f lagi filius sother
i. saluator. qr i pncipio pb fuit. ⁊ sub scdo q dicitur
e ptol philadelphus. Sub tcio q dcs e ptol euge
tes. Sub .iiii. uo ptol philatopatre subiugata e
egyptus ad antiocho. h. Anthiocus magnus q fuit
filius gallinici. fr seleuci tcanni. s; h dr filius seleu
ci. q de gnre seleuci nicanoris q c alius tpr alex.
successit. illustri filio seleuci. ⁊ p. ad antiochoepiphi.
filio ei. ⁊ i illi q erat sub impio egiptiorum sub
iugati s ad istis. ut iudei. pmus rex egypti. s. ptol
soth. idolo subiugauit s filios isrl. Audiuit n q
filii isrl fideles erant ⁊ firmi. ⁊ io uoluit eis
dominari. Et uidit q ierlm inexpugnabilis. ⁊ n posset hre
ea qq m n posset ceteros subiugare. ⁊ locutus e eis i
dolo dicens se uelle offerre hostias i templo. Et dix
se uelle facere h i die sabati. qn no licebat eis
facere aliq opus. f accipe arma ad se defendendu. Tunc
enim n licebat. s; m licitu e eis accipe arma p
tuenda uita sua i sabbo. ⁊ ex q tpr h eis liceat
i sequentibus dicet. In h m dolo intuit ptol ierlm i
die sab. ⁊ intrauit templu. ⁊ domum regiã. ⁊ expolia
uit an asis. ⁊ rebus pciosis. ⁊ cepit .c. mil. ducens cap
tiuos i egypt. ⁊ distraxit p oe regnu. Vn ut dic jo
sephus. q a gentil noie ouidi damascenus i parabat eis
dicens. qr ppter eorum supstitione. i. uanã religionem no
lentes arma i die sabbi sumere captiuati fuerant. ⁊
i subiugauit eos iudeos rex egypti. Post illum ptol
soth regnauit filius ei. ptol philad. q fuit multo me
lior pre. s; ⁊ potentior. Vn idem. de pncipibus ei p
ualens fuit eu. ⁊ iste applicuit animu ad litteras. ⁊ uo
luit hre copiosam ⁊ admirabilem bibliothecam librorum
om linguarum. ⁊ pfecit huic negotio qdam sapientem noie
demetrium. Et ɔsuluit qdam die qt libri eent i bibli. sua
ipsa dix. qr erat i .xx.ii. mil. s; n desceturdo
noe eent i .l. mil. ⁊ i dix ei q ap iudeos erat
qdam lex data a deo celi ⁊ terre. q grece dr xenna
i. do uiues i q ɔtinebat qda miracula. ⁊ futura
indicia. s; n posset aliqs illa transferre i alia lingua
n hent illu dm placatum. n e adhuc i alia lingua
scripta. ⁊ dix ei. de duobus poetis gentilium. s. de anti
phone ⁊ antitecto. q qda uba ipsius legis uoluer
sunt ad uige poematibus. ⁊ pcussi s .xxx. dieb;.
a do uniuere. alt cecitate. alt amentia. donec con...
ti rogauer dm uiuere ut parceret eis. ⁊ pmisse
rt ut de cetero n facerent illud. ⁊ i restituit eis sani
tatem. Audiens ptol phy. ɔsiliu a sapienti
bus qs sec heb. qlr posset illu dm hre placatum.
int qs erat aristeus sapiens ⁊ timens dm. q dixit ei.

Si uolueris ego dabo t ɔsiliu quo poteris eu hre placa
tu. In regno tuo sunt captiui iudei de hebreis. plusq .c. mil.
⁊ si tu uelles eis dare libertatem. ut liceret eis redire ⁊ intra
sue legis obseruare. haberes illu deum placatum. ⁊ forsitan
posses transferre. ⁊ rex ptol. liberos fecit. Et dedit edictu ut
os sui hebi q erant i reg suo hrent licentiam redeundi
intra suam ⁊ obseruandi legem. s. ⁊ sue gentis. ⁊ inuenti s ex
eis .c. xx. mil. qsdam tn sec retinuit. faciens eos custo
des capitis sui. qsdam ⁊ i exeris municiones suas custo
diendas ɔmisit. qr eos fideles nouerat. s; dns amici eorum
ɔquerebantur de amissione suorum. ⁊ io ptol [hole]
dedit dnis p capite uniuscuiusq; fui [hole]
c. xx. dragm argenti. ⁊ accep [hole]
infinitam peccuniam auri ⁊ ar [hole]
genti i urceis ciphis. ⁊ cethe [hole]
ris. ⁊ misit ea ad eleazaru summu sacerdotem p fa
miliares s. s. p andream ⁊ aristeum. ⁊ rogauit eum ut
mitteret s legem. ⁊ uiros q scirent transferre eã de hebo i
grecu. Tunc n egipcii i legendo utebantur sermone greco.
Quibus i coi loquebantur. ⁊ dix se facturum mensa aurea i templo
que ipso maiore q salomon fecisset. sed q ponerent ppositionis
panes. Babilonii q mensã. q. f. salom. asportauerant. s;
iudei i reedificatione fecerant multo minorem ⁊ uiliorem. ⁊
tc dixerunt ptol. q n oportebat q mensa eet tante magni
tudinis. qr min eet apta ad ministrandum. ⁊ io fec mino
rem q ɔposuit. s; tn maiorem q salomonis mensa fuit. f uo
ysi. Spissitudo h mense dimidij cubiti fuit. illi uo q
fecerat moyses n nisi unius digiti. In diebus alex erat uo
dix summus sac. onias. ⁊ p fuit symon ite filius istius. q he
bat frem eleazarum noie. ⁊ iste symon ite mortuus e.
⁊ reliqt puulum filium noie oniam. ⁊ io patruus e eleaz
fungebatur sacerdotio p eo. ⁊ ad istum misit ptol pdictam
pecuniam. Eleazar uo ɔmuni ɔsilio totius ppli accep de
unaq; tribu .vi. uiros prudentissimos ⁊ lege scpta. ⁊
misit eos ad ptol. ⁊ c .xii. eent ... ⁊ de unaq; missi
s .vi. ut dic joseph fuer .lxxii. qs sac pagina fre
quenter dicat .lxx. qr minorem numerum solis pmittere. ⁊
istos inuenit ptol philadelph i alexandria ubi ipse hebat
celebre festum p qdam uictoria nouiter habita. ⁊ ip re
cepit eos honorifice. ⁊ ɔsiliu abers pla obscura. ⁊ ip
satisfaciebat ei de oibus. Et postea ɔsiliu abers ut ostenderent
ei libros legis. qs sec attulant. ⁊ ostenderunt ei libros. ⁊ ip mi
rabatur subtilitate cartarum. ⁊ ɔpagione. ⁊ sculpturam
op litte os erant auree. ⁊ lex eorum n solutu e. scpta
fuit i rotula. ⁊ necce erat ut qda caracte alius in
genere. q uicte ita erat fabrefacte. ut n notari n p...
Et c mare iuxta pxima ciuitati. iuxta mare fec unicuiq;
ppa cellulam ad studendu ut transferrent legem. Alias domos
hebat ad ɔmedendu. ⁊ dormiendu. ⁊ mane exigebat. ⁊ salu
tabat regem pmo. postea abluebant manus i mari p more
iudeorum. ⁊ sic ingrediebantur qsq; cellulam suam. ⁊ scribebat usq
ad nonam. ⁊ tc ibat ɔmestum. Et i .lxxii. dieb transtuler
totam legem. ⁊ i nullo discordauerunt. ⁊ ostenderunt translatione
sua regi. ⁊ placuit ei. ⁊ maximas grates retulit eis. ⁊

et maiores summo sacerdote qui mittebat eos. Maxias autem illi dixit quod
tale fecit. et eos remuneratos remisit in ierusalem. referens
grates eleazaro et ducens ei quod singulis annis singulos deberet re-
mittere. qui volebat eos adhuc remunerare. Hic uidentur dis-
cordare. Augustinus et Ieronimus. Augustinus dicit quod editio ista secunda est per
certis. quia a spiritu sancto edita. quia certe lxx. tamen concordes
inventi sunt. quia et in uno tabulo non discordaverunt. et hic dicta
est spiritus sancti. vii. una dicit omnium consilio. Jeronimus dicit quod hic secunda est
sed quisque eorum per se erat per vi. dies. post in vii. scilicet sabbato. et
non licebat eis aliud facere. quiescebant omnes in uno loco.
et conferebant omnes consilios. et faciebant in
unam quod omnibus placebat. Huic ptolomeo
philadelpho successit ptolomeus euergetes.
Sub dicto hebreus. quo ihesus filius
syrach ecclesiasticum conscripsit. tamen
quidam dicunt quod idem ptolomeus philadelphus et ptolomeus euergetes. unde in
quodam locis legitur quod ptolomeus euergetes fecit transferri co-
dices hebreorum ab lxx. lxx. De quo tamen dicunt sed sive ipse sive
alius non est curandum. post illum regnavit ptolomeus philopator. et adhuc
erat ~~fuit~~ iudea sub regibus egypti. et iste dilatavit re-
gnum suum. et subiugavit syriam quae erat propior iudee. et a
reversione transmigrationis. scilicet non. s. egipti. et syria magis in-
festaverunt iudeam quae certa usque ad tempus x. Hic redeundum
est ad reges syrie. ut ostendamus originem antiochi epiphanis
qui fuit persecutor precipuus, per reges sub quibus fuit iudea post transmigra-
tionem per continuationem historie machabeorum. Dixi itaque quod unus
de illis iiii. successoribus alexandri. scilicet seleucus habuit asyam mi-
norem. scilicet babilonem et syriam. Huic successit filius eius antiochus soter.
et huic antiochus theos eius filius. et dum iste regnaret. ptolomeus philadelphus sub-
iugavit sibi syriam. post multa bella. tamen ptolomeo philadelpho
confederatus filiam eius. scilicet beronicem accepit uxorem. et ex ea filium
genuit abiecta priore uxore. scilicet laudice. de qua habebat filium. scilicet
gallicinum genitum. quae postea timens eius amorem. cum ipsum
restituisset honorem. illa timens. tamen eius mentem mutandam.
maritum veneno occidit. beronicem cum filio et omnibus comitibus eius
filio gallicino. scilicet occidenda tradidit et fecit gallicinum patri in re-
gnum substituit. quod postquam ptolomeus euergetes frater beronice succe-
dens patri ptolomeo philadelpho. in vindictam sororis una cum gallicino sub-
iugata syria subvertit. a facie eius filii gallicini. scilicet seleucus
ceraunus et antiochus magnus fugientes cum crevisset recuperata
syria contra ptolomeum philopatorem ~~phil~~ filium ptolomei euergetis.
arma in persas vel in ultionem corripuerunt. et obtenta sy-
ria proditione theodoti ducis ptolomei. seleucus cum maior postea
regnavit. quo tercio anno in frigia occiso antiochus magnus re-
gnavit et exercitum contra ptolomeum philopatorem movit. commissoque
iuxta oppidum raphie quod est in foribus egipti prelio. fusis copiis
antiochus vix evasit. Post hec quidam questionibus pugna finita
mortuo ptolomeo epiphane quem aggressus antiochus ad iuvandum se philip-
po macedone. coegit eum ut gratia pacis proximas sibi civita-
tes de regno suo permitteret. Interim rupto federe totam iudeam quae
antea sub egyptiis erat sub egit. quo tempore summus sacerdos cum
aliis multis iudeis transtulit se in egyptum. et ibi edificavit templum
et al. Ptolomeus vero epiphanes misit scopam ducem suum in iudeam
qui fortiter dimicans cum antiocho magno iudeam obtinuit

et in arce ierusalem presidium munivit. Antiochus autem ierusalem
veniens. assistentibus fautoribus suscepit arcem. cepit et in persecutione
scopam. obsedit eum in sydone. ad cuius liberationem ptolomeus mi-
sit duces. sed non profecit. unde coactus scopas dans manus. sic
armis cum sociis evasit. Antiochus autem sic optenta iudea
et egyptum habere voluit. sed dolo pacem faciens cum ptolomeo
dedit ei cleopatram filiam suam. ut fraude circumveniret eum. sed dolo patre
facto per cleopatram quae favit marito frustratus est antiochus
unde postea insulas maritimas aggressus. a romanis cohibitus
est tandem in elimayde periit ut quidam dicunt. Alii de antio-
cho epiphane filio eius hoc dicunt. cum nulla sit certa solutio. Cui
successit seleucus filius suus frater antiochi epiphanis qui tu-
lissimus fuit quia non syriam unquam totam obtinuit. Quo in
brevi mortuo. antiochus epiphanes regnum cepit. Iam itaque ptolomeus
epiphanes mortuus ii. filios. scilicet ptolomeum philometorem et ptolomeum
euergetem. parvulos reliquit. quorum antiochus avunculus curam
gerens se eis providere non posse parvulis. unde dicebatur
et tali dolo memphim primo. deinde totam egyptum cepit.
At quia postea adulti ptolomei expulsi. et ipsos pueros alexandriam
de obsedit. sed precepto romanorum confusus ab obsidione recessit.
Hic hystoria in glosis super daniel in visione x. Mortuo Iste
est antiochus theos. et dimisit filium parvulum. scilicet antio-
chum magnum. et iste plus fuit. et non solum syriam subegit
in proprio egipto. Sed et egyptum subiugavit. et eos quae erat sub
in proprio egypti. et iudea fuit sub rege syrie. Antiochus
iste subiugata egypto superbivit et voluit totam mo-
narchiam sicut alexander habuit. et cepit expugnare maritimas
provincias. Romani qui ceperant iam in parte obtinere monarchiam au-
dientes hoc miserunt scipionem nasicam et scipionem affricanum.
et isti coegerunt eum in itinere. quod in toto federe cessit. iuravit
ut concedo regnum sine ultra montem taurum non procederet. et isti
dedit eis obsides antiochi filium. scilicet quem duxerunt secum romam. Ha-
bebat ii. filios quorum maior vocabatur seleucus. minor
antiochus. Tandem mortuus est antiochus magnus. Antiochus filius
eius qui erat obses. audita morte patris ingratus romanis
latenter fugiens fraudis factus redit in syriam. et
tunc regnabat pro patre suo. seleucus frater eius qui prius erat de-
quo idem hic. et regnavit per eos seleucus novissimum. iure
filium. Videns hoc antiochus cepit aspirare ad regnum et si-
mulabat se probum et bonum et bellicosum cum esset pessimus.
et ideo dictus est antiochus epiphanes. scilicet illustris. quia fuit apparens.
Tandem mortuus est seleucus. et nullo filiorum eius regnante
sed regnum antiochus qui certe dictus est epiphanes. scilicet illustris. et quod dixi
hucusque. antiochus alexandri. fuit supplementum. et continuatio
historie. A modo prosequenda est hystoria machabeorum. Dicit itaque.
Exierunt filii iniqui filii belial de israel dicentes. dimitta-
mus patrias leges et accipiamus leges gentilium. et cola-
mus ydola. quia ergo dimisimus illa. multa nobis adversa
evenerunt. Sed hoc noluerunt facere sine auctoritate regis
antiochi sub quo tunc erant. et quia erat gentilis. Antiochus
tunc habebat pacem cum rege egypti. quia pater eius antiochus
magnus dederat filiam suam cleopatram et sororem istius
antiochi regi egipti in uxorem. Cum autem quidam isti
voluerunt dimittere patrias leges hystoria [illegible]

qualis fuit. Summus sacerdos habuit iii. filios sed tercius parvu-
lus erat. et cum mortuus esset summus sacerdos. ii. eius filii ma-
iores quorum alter dicebatur ihesus. alter onias. uterque voluit
habere sacerdotium summum. sed neuter quia non poterant habe-
re illud. in auctoritate regis. Utrique autem illorum habebat plures
fautores de hebreis. ut prevaleret alter contra regem qui erat
gentilis mutaverunt sibi nomina gentilium. Ihesus vocavit se
iasonem. onias se menelaum vocavit. et ideo non est mirum
si invenimus de iasone et menelao sacerdotibus. Utrique tamen
utrique habuit plures fautores. tamen plures hebreis iasonis. et
ideo menelaus et filii tobie. id est quaedam familia quae erat in
ierusalem favens huic. exierunt et venerunt ad regem. scilicet
antiochum dicentes. Nos volumus dimittere patrias le-
ges. et accipere leges gentilium. et deos tuos. et ideo da nobis
auctoritatem et licentiam edificandi gymnasium in ie-
rusalem. ut doceamus et teneamus legem tuam. gymnasium
primo dictus est locus ubi nudi luctabantur in palestra agi
quia est nudus. postea invaluit consuetudo ut locus in quo stu-
dent dicatur gymnasium. Rex autem satisfaciens petici-
oni eorum. dedit eis licentiam edificandi gymnasium in
ierusalem. Accepta licentia edificaverunt gymnasium in ierusalem
et fecerunt sibi preputia et concederunt sullas. et suadebat
ritus gentilium. Tunc mortua est soror eius rex egip-
ti. et reliquid filios parvulos. Antiochus videns
oportunitatem voluit sibi subiugare egyptum.
sed in dolo. Unde aggregato exercitu venit in egyptum simulans
se venire ad tuendam egyptum ad opus nepotum. et cum
intrasset egyptum aperuit dolum et cepit cogere civitates
et terram usque memphim et subiugare sibi. Tamen egy-
ptii fratres federati pueris aggregato exercitu expulerunt
antiochum. Antiochus autem rediens iratus voluit ulcis-
cari in iudeam. et intravit ierusalem et templum. et domum
regiam. Unde accepit vasa auri et argenti. et quicquid opti-
ma. et per duos annos collegit exercitum et pecuniam
ut iterum posset intrare egyptum. In ii. anno congregato
exercitu veniens in egyptum et transiens iudeam intra-
vit ierusalem et destruxit turres et murum. et posuit
custodes in monte syon. ut si forte non posset obtinere
egyptum. ierosolimite non possent ei resistere. Unde cum
intrasset in egyptum prohibitus est a romanis. ut qui [illegible]
quo. nichil ad presens. Tunc rediens iratus dedit edictum
ut quotquot erant in regno suo. essent unius moris
et religionis. quia diversitas morum et religionis
pariebat dissidium. Universas concordia. et precepit ut
omnes iudei acciperent legem gentilium. et fieret ydolatrie.
et misit satellites et ministros in iudeam qui cogerent eos
ad ritum gentilium et ydolatriam. et clauderent templa eorum
et si quis nollet acquiescere trucidarent. et quidam iudei in-
ficiebant ydolatrie. quidam interficiebantur. quidam fugiebant
et venerunt muniti in samariam. et clauserunt templum quod
erat in garizim. sic scriptum dixerunt et trucidabant et co-
gebant filii samaritanos. Tunc venerunt sama-
ritani ad regem dicentes. Quia mansuetudine tua persequeris nos

nos iudei sumus. cum iudei semper captivati. rex assiriorum mi-
sit nos ad colendam terram. Contra legem illorum suscepimus. po-
ne ydolum iovis olimpici in templo quod est in garizim. et nos
colemus illud. et factum est ita. Unde hic invenitur in pluribus locis. de
ydolo iovis olimpici. quod fuit positum in templo in garizim.
Licet domus autem illis quos misit antiochus ad interficiendos iudeos
qui nollet sacrificare ydolis prefecit quemdam qui dicebatur apelles. et
tunc in iudea fuit modin quaedam civitas parva in montanis
et tutissimis locis. et ibi erat quidam sacerdos de vice ioachi
nomine mathatias. et habebat v. filios quorum maior diceba-
tur iohannes. de symone. tercius iudas qui cognominabatur macha-
beus. a quo et ceteri fratres dicti sunt machabei. quartus dicebatur
eleazarus. quintus ionathas. Iste mathatias et filii eius au-
dientes quod lex patria et a deo data delebatur. sciderunt vestibus
et induti saccis flebant et clamabant ad dominum. Venit
apelles ad modin. et intravit civitatem cum paucis. Ibi po-
situs erat ara iovis in medio foro. et convocatis civibus cepit
hortari mathatiam dicens illi. tu senior et potentior et
sapientior es ceteris. et ideo tu prius obedi precepto regis. et sacrifi-
ca ydolis. ut ceteri sumant exemplum a te. Et tunc exclamavit
mathatias dicens. Si omnes quique sint invenit sacrificet ydolo.
ego numquam in hoc obediam regi. sed potius deo meo obediam et statim
frater quidam de civitate. et non exhortatus venit ad aram et sacrifi-
cavit sacrificans. Unde zelatus est mathatias videns hoc. et arre-
ptis gladiis ipse et filii eius. interfecerunt sacrificantem super ipsam
aram. et apellem et socios eius. Tunc adheserunt plures eis de
iudea homines et mulieres et pueri timentes deum et habi-
tabant cum eo in cavernis et speluncis. Unde misit et satellites
qui missi erant ab antiocho congregati querebant eos et non
sunt aggressi eos usque in die sabbati. Die autem sabbati posuerunt
ignes ad introitum spelunce. ut ita suffocarent eos. et
interfecerunt illa die circiter m. Ipsi autem propter sabbatum nolebant
accipere arma. tamen mathatias et filii eius et plures alii eva-
serunt. Tunc vocavit mathatias suos et dixit. quod lex non erat
contra salutem hominum. sed pro salute iudei. et statuit ut om-
ni die liceret accipere arma pro tuenda vita. et erunt hic fuit
qui unus de preceptis legis. Mathatias autem fuit parvum
ergo interfectus fuit apelles et iam senuerat et immi-
nebat dies mortis eius. et vocavit filios suos. et precepit
eis de observatione legis. et ut sequerentur fratrem. scilicet symonem qui
erat sapientior ceteris habentem patruum consilii. et iudam
qui erat fortior et bellicosior ceteris haberent prefectum in
bellis. et in mortuus est mathatias. Apollonius quem antiochus
prefectum fecerat samarie audiens hoc congregavit exercitum et
querebat eos. et habebat multos. Iudas paucos. Unde cepit
iudas hortari socios dicens. deus non consuevit vincere in mul-
titudine. sed in paucitate. et ideo viriliter agamus et pugna-
verunt contra apollonium. et interfecerunt eum. et socios eius. et ibi
accepit iudas optimum ense apollonii. quo usus est omnibus
diebus vite sue. Item audiens hoc cheron qui erat prepositus
totius syrie post antiochum. congregato exercitu intravit iu-
deam. et venit usque bethoron. nomen est civitatis. sive bethsura. quod idem est. et utrique invenerunt. et iudas cum suis [illegible]

ei obuiam: et deuicit cheronem. et interfecit. Et ita obtinu
it uictoriam. et semper redibat ad modin ciuitatem su
am. qui ad sedem. et plures de iudea confugiebant ad eum.
Audiens hec antiochus proposuit destruere totam iudeam
et ierusalem et templum. congregauit exercitum. et ut distribu
eret uectigalia exercitui ex thesauro erario. defecit pe
cunia. quia ipse largus erat. et multa expendebat. et plures
tributarii discesserant ab imperio suo. et habito consilio
ut diuideret exercitum. et medietatem mitteret ad destruendam
iudeam. et cum alia medietate ipse transiret eufraten ad fri
mes perses persas. quos subiugare tentat imperio eius. quia per se tributum
habundabat in pecunia. et dimisit illam medietatem quam uole
bat mittere in iudeam cum principi suo. scilicet lysie. et filium
suum antiochum ut nutriret eum. et custodiam syrie. Lysias uero
confecit exercitum tres uiros. scilicet ptolomeum et nicanorem et gorgiam
et dedit eis xl. milia peditum et vii. milia militum. et mi
sit eos in iudeam. et ipsi uenerunt usque ad damascum. et posue
runt in castris. Iudas similiter congregauit exercitum quem potuit. sed non ni
si tria milia armatorum. et iuit eis obuiam. et iam contra uesperam
posuerunt tentoria sua remota a castris hostium. Cum audisset
hec gorgias. accepit v. milia peditum et mille milites. et
proposuit ut de nocte irrueret in castra iude. Illud idem propo
suit iudas se facturum. quia de die non audebat eos inuadere
sed multos ignes fecit accendi in tentoriis. ut hostes extima
rent in plures esse cum nullus ibi esset. gorgias ueniens cum neminem
inuenisset putauit eos latitare. et cepit eos querere cum suis.
Iudas irruit cum suis in castra hostium. hostes ceperunt fugere. et in
confundebat se adinuicem putantes socios esse hostes. et fuga
uit eos usque in campum magnum propinquum azoto. et obtinu
it uictoriam de illis: et precepit suis ne aliquis contenderet ma
num ad predam. donec uictoria de gorgia haberetur. Gorgias uero
iam audierat de fuga sociorum. et ipse fugit. Post hec habita uic
toria. ceperunt infinitam predam in auro et argento. Lysias audi
ens quod illi quos miserat contra iudam uicti erant adeo. proposuit
se ipsum iturum contra eum. et congregato exercitu habuit de terra sua
xl. milia peditum et x. milia equitum. preterea habuit auxilia
a syro tyro et sydone. et plures mercatores audientes quod ly
sias transiret ad expugnandam iudam. adiunxerunt se illi cum
infinita pecunia ut emerent iudeos captiuos. et uenit lysias
ad bethsuram. et hystoria planius ponit in libro loco. quod nos in summa
perstringentes pertransimus. Iudas cum x. milibus. uenit ei obuiam
et pugnauit cum eo. Et quidem uictus est exercitus lysie et fugatus. et interfecerunt
iudas et sui de eis. v. milia. Lysias uero fugit in antiochiam
que erat antiochus puer quem ipse nutriebat. Iudas uero uidens
quia iam pollebat fama eius. et quod ferro iam expulerat hostes a
iudea uoluit ascendere in ierusalem. ut mundaret templum quod po
lluerat antiochus. qui ualuas a templo abstulerat. et ianua
uiat. ut quicumque uellet intraret. et sic aram sacrificauerat. et simula
crum. inter duo cherubin ydolum iouis posuerat. Et cum uenirent
in ierusalem. custodes quos posuerat antiochus in arce syon. adhuc
erant ibi qui plures impedire eos. Ideo elegit iudas uiros pugnato
res qui pugnarent contra custodes. dum ipse mundaret templum. Et uenien
tes ad templum. inuenerunt ualuas incensas. et urticas in templo.

crescentes: altare sacrificiorum sanguine pollutum. ydolum
inter duo cherubin. et fleuerunt amare. et durauerat desola
tio templi de solo per tres annos. et ipsi et mundauit iudas templum.
et restituit ualuas templi. et construxit aliud altare. et po
suit in templo candelabrum et mensam. et restituerunt que erant de
lata: xxv. die mensis casleu. et de cetero accendit lumi
naria. et posuit in templo. et obtulit hostias. et fecit festum
quod prelatum per viii. dies. et illud festum uocauerunt lumi
naria primo. hec quia restituta sunt in templo que erant extracta
a pollutionibus. non uocatur encenia. id est dedicatio. et hinc de
triplici dedicatione templi. Prima fuit facta a salomone. et durauit
usque ad destructionem factam a babiloniis. Secunda fuit
facta in uere ab illis qui de transmigratione reedificauerunt. et hec
tertia que facta fuit in hieme a iuda. unde in euangelio.
Facte sunt encenie ierosolimis et hiemps erat. Gentes fini
time audientes quod iudei prosperarentur. Inuidentes eis fo
ris ceperunt eos infestare. idumei. moabite. et alie ge
ntes. Iudas pugnauit cum ydumeis. et deuicit eos. et cum esset
in ierusalem allate sunt ei littere de galatide. id est de terra illa
que erat ultra iordanem. quia thimotheus rex amonitarum
inuaserat galatidem ubi habitabant iudei que erat ultra
iordanem. et compulerat eos fugientes intra quoddam opidum quod ob
sidebat. et ut ferret eis auxilium. et dum hec legeret. alie
sunt allate sunt ei alie littere de galilea. id est de partibus ma
ritimis ubi habitabant iudei. quia quidam hostes de cultoribus
pentapolis deuastabant terram eorum. et ut preberet eis auxi
lium. Iudas audiens undique infestationem gentis sue. sy
monem fratrem suum misit in galileam cum iii. milibus. quia
non erant plures necessarii. Iosephum et zachariam quosdam
duos uiros honoratos dimisit in iudea ad custodiam
terre. et precepit eis ne egrederentur aliquid extra fines iudee.
quia sibi facerent malum sed accideret. Ipse met cum viii. mi
libus iuit in galatidem contra thimotheum. Et cum isset iam
trium dierum per desertum obuii fuerunt ei nabuthei. Nabu
thei quia utique littera inuenit. sic [illegible] expo
nentur iezrahelite. Naboth quem interfecit iezabel. ipse
uiuerat de se nabuthe. in nabuthei. id est iezrahe
lite. Sed sic nabathei. erant quidam ipsi sic dicti. A na
baioth qui fuit de genere abraham. et inde quedam regina dic
ta est nabathea. et isti pacifice et benigne susceperunt
iudam. et suos. et iuuerunt eum dando consilium quod littere de bet am
moitas aggredi. et mane aggressus est eos. et deuicit. et sic
liberauit fratres suos obsessos. et postea allocutus est suos di
cens. uos remouete nuntios et beatis gentes et cum quicumque;
iudas ubi transiret nobe iordanem. et acquieuerunt consilio
eis. et adduxit eos in iudeam. et noluerunt transire per eifron
ciuitatem. et deuicit eos per ciuitatem. Symon similiter deuicit
suos hostes. et rediit cum magna preda. Ioseph et zachari
as inanem uolentes comparare sibi nomen contra preceptum egressi
sunt fines iudee. et amiserunt duo milia uirorum.
Hic hystoria machabeorum redit ad antiochum. Dixit enim.
quod antiochus diuisit exercitum. et medietatem diuisit
lysie. ut expugnaret iudeos. et ipse cum alia medietate

De morte antio
chi.

uenit in persidem propter pecuniam. quia sibi deficiebat. et pergebat supe
riores fines persidis. et uenit ad elimaidem ciuitatem que ditis
sima erat. et erat ibi mirabile templum diane. cuius pa
rietes erant aurati. et in quo erant arma militum alexan
dri. M. cum uicit porum regem indorum. tantum auri et argenti
cepit. quod non poterant alii portare. sed fecit militibus suis
arma aurea et argentea. scilicet scuta. lanceas. et talia. et
cum iret in babilonem putans se rediturum. inde. dimisit in
templo diane. ut postea reciperet. et propter pecuniam antiochus
obsedit ciuitatem illam putans se posse capere eam. Sed in contrarium
cessit. persis. ciuitatis. scilicet milites. et omnes alii armata
manu irruerunt in antiochum. et exercitum eius et in gladiis ui
cerunt eum. et antiochus cum paucis residuis. fugiens uenit
in babilonem. et pre nimio dolore langor occupauit eum. et cum
infirmaretur audiuit quod lysias uictus erat a iudeis. et
principes quos miserat mortuum. et interfectum. et iudei
inueniebat rebelles. et ita additus est dolor dolori. et
presensit se moriturum. Et uocauit philippum principem
qui secum erat. et dedit ei diadema. et stolam regiam. id est uestem
purpuream. et anulum. et accomodauit ei regnum. ut custodi
ret filium donec posset regere. et est confessus hec sibi mala eue
nisse. quia polluerat templum. et multa abstulerat iudeis
Vermes et scatebant de corpore eius. et corrodebant uiui
carnes eius sicut et herodis. unde frequenter inuenitur
quod pena dubia post mortem. quamquam; inuita recip. ut in antio
cho et herode. et post confessionem statim expirauit. Factum
est autem quod antequam philippus ueniret in antiochiam. lysias audi
ta morte antiochi. et imposuit antiocho adolescenti dia
dema. et regnabat antiochus adolescens. Iudas uero. et qui cum
eo erant audientes mortem antiochi. facti sunt audaciores
et obsederunt arcem syon ubi antiochus posuerat custodes. An
tiochus adolescens audiens hec: proposuit ut ipse met iret
in iudeam. et cum c. milibus peditum. et xx. milibus militum
et iuit in iudeam. et uenit usque in bethsuram. et obsedit
eam. et habuit. xxii. elefantos. et sibi unicuique; posuit
turrem ligneam. ubi erant milites et balliste. et fundibula
rii. Iudas collecto exercitu cum vii. milibus. uenit ad succurre
ndum bethsuritis. Antiochus audiens aduentum iude. recedens
ab obsidione uenit obuiam iude. et disposuit aciem in exerci
tu. et mane sol oriens emicuit radios in clipeos aureos
et iudas. et sui timerent. unde refulsit sol in clipeos au
reos. Iudas et sui uidentes hec: mirati sunt. eleazar quarto
frater sui inuenit elefantem. sibi qui erat altior ceteris. cum gladio
inter hostes irrupit. et uenit usque ad elefantem. et suppositus
uenit ei. perfecit in uentrimo umbilici. quia aliud non poterat
uulnerari. mucrone gladii. et cecidit super eum elefans. et
turris que ferebat. et mortuus est. Iudas et sui non audentes
committere bellum redierunt in ierusalem. bethsurite fecerunt pa
cem cum antiocho tale. quod ipse nudos suos cum ueste permisit
eos abire. et uenit in ierusalem. et obsedit eam. et tunc fames erat
ibi. id est quia tunc erat annus vii. regenerationis terre. et ideo plures
egressi sunt de iudea. Interim uenit philippus in
antiochiam. et imposuit sibi diadema. et regnabat. Audiens

hec lysias et antiochus. uoluerunt redire. et cum hec manifestare
omnibus noluerunt. sed dixerunt. Ciuitas ista munitissima est. et
non poterimus expugnare eam. faciamus pacem cum eis. et placuit
hec exercitui. et fecerunt pacem. et dimiserunt legitima in templo
et iurauerunt eis. Et cum intrasset antiochus ierusalem. et uidisset opti
ma ciuitatis. statim fregit pactum. et armata manu quecumque
optima accepit. et fregit muros ciuitatis. et munitiones.
et summum pontificem. scilicet oniam. cui imposuit sibi nomen menelaus
caput fecit duci. et postea interfecit eum. et posuit in summum po
ntificem alchimum non de genere aaron. sed alienum. qui cognomina
tur ioachim. et ita tali pace facta cum iuda rediit antiochus
in antiochiam. et cognominatus est eupator. et pugnauit cum philippo
et deuicit eum. et interfecit. Hic incidenter dicendum est quod onias ado
lescens uidens quod summum sacerdotium transierat ad alienum
iuit cum quadam fugitiuus de iudea ad ptolomeum regem egypti.
et ipse honorifice recepit eos. et quesiuit onias aliquam partem
terre in egypto. quam daret sibi et suis. ut liceret eis in edificare
ciuitatem. et sacrificare deo suo. et ptolomeus rex egypti dedit eis
quandam partem terre iuxta diapolim que erat que sedes et caput egy
pti. et onias edificauit ibi ciuitatem. et templum ad instar et
similitudinem ierosolimitane ciuitatis. et templi in quo tamen
potuit. et obtulit in holocausta et hostias. Cumque hec
fecisset contra preceptum domini qui preceperat ne templum in egypto
et gloriatus est onias quia iudei in se prophetiam impletam ysaie qui
dixerat. Adhuc egyptus lingua cananea loquetur. et offerent
ibi sacrificia deo hebreorum. Et durauit templum illud in egypto
usque ad tempus augusti. qui subiugauit egyptum. et destruxit
templum illud. Antiochus autem regnabat cum nutricio suo lysia
duobus annis tantum. et hec modo mortuus est. et ut dicit seruus antio
chus magnus reliquit duos filios. seleucum et antiochum qui
erat obses rome. et audita morte patris. ingratus
romanis. regnante seleuco fratre suo. accessit. et rediit
et mortuo seleuco regnauit post eum. Seleucus reliquit fi
lium paruulum nomine demetrium. Et iste cum patruum suum
ad romanos fugit. et ipsi diligenter receperunt eum. Iste de
metrius audita morte patrui sui. cum paucis rediens a ro
ma. uenit usque ad tyrum et sydonem. et ascalonam. et ibi
libenter receperunt eum propter tyrannidem antiochi. et lysie. An
tiochus et lysias audientes hec congregato exercitu ueniebant
contra eum. sed proprii eos milites propter tyrannidem eorum abhor
gatos demetrio tradiderunt. et ipse iudicauit eos capite. et sic
regnauit demetrius in pace. Iudas audiens quod mortuus esset an
tiochus expulit alchimum quem antiochus constituerat summum
sacerdotem. Alchimus uero uenit ad demetrium regem accusans
iudam. et suos. dicens quod iudas persuadebat iudeis quod sub
traherent se a regno eius. et non redderent ei tributum. Tunc deme
trius misit bachidem quendam suum principem. et alchimum in iu
deam cum exercitu. et iudas congregato exercitu pugnauit cum
bachide. et uictus fuit a bachide. et fugiens latitabat
cum suis. Bachides uidens se prosperari. et quod nullus esset qui
infestaret eum. dimisit alchimum in ierusalem in pace. et rediit
Iudas iterum surrexit in alchimum. et expulit eum iterum. Au
diens hec demetrius magis fuit iratus. et misit nicanorem prin

ope suu. q ceo fugat rotua. Igit ueni nica. c exercitu ut
destru iudea et ierlm. Judas pugnit c eo. et uict e. et
fug i ierlm. Nicanor uo obsed ierlm. et c uidiss q ciui
tas ee inexpugnbil ascedit sr mote syo ut ciues uiderent
et audiret eu. et dix extendes manu sua g eu. Ego uiuo
pscuatia uia. p sole. et luna. et p cap meu. q ni iuda
et fres ei m redditis legatos. ego dledo ciuitate ura
et teplu. et recessit c exercitu suo. et iuit ad obsideda bech
sura. Judas uo c paucis. s. c tb milib iuit pseu. et uiceu
et iterfec. et abscid ei cap et q iuratiat. dextra p qua
iuraiat se dleturu teplu. et suspedi i mote ut iuratiat
Judas uo te amis dmetri uoluit iire fed c romanis
qs audiebat ee fideles et firmos. et misit duos legatos
roma ad senatu. s. eupolu filiu iohis maiois. et iaso
ne filiu eleazari. uu. fris q ia mortui erat sic dx.
Ip enim fuit sum sacdos i ierlm ad tps. s. p. iii. annos
q n erat d uice sumi sacdotis. qius ee d gne aaro
pncipatu exerc dimisit symoni fri suo. Romani ho
norifice susceper legatos et iier fed c eis. et sc'pser i ta
bul ereis ut's ~~aureis~~ aureis. et posuer eas i capitolio.
et uii sptu i tabul aureis miser i ierlm ut suspederet
i teplo illas. et tm honoris fecer romani teplo. Tenor
spti federis tal erat senat osultu d auxilijs getis iu
deor. Si aliqs iudeor geti i festauit. sciat romanos p
be auxiliu militu eis. et auxilio pbbt frumtu naues
et arma. q.d. dabut auxiliu eis snis expesis. et iudei
eg romanis. Demetri audies q mortu eet nicanor.
doluit. et gposuit itm missuru alchimu i iudea q ia
alia uice misat. et uidr h ioseph gti i hyst machabeor
q nos legim. q uidr uelle q an hac sam missione
alchim eet mortu. c h hyst dicat q c bachide misit
alchimu. S; plurm dice q ioseph loqr p recapitula
tione. Misit itq; dmet bachide et alchimu i iudea. cu
xx. milib peditu. et c. u. milib eqtu. Judas uo c. iii.
milib occurrit bachidi. S; uidetes illi q erat c iuda
multitudine exerc bachidis. plres recesser. et n reman
ser c eo n. dccc. uiri. et tn c agressus e iudas bachide.
Bachis a. i. disposuit exercitu. q fec duo cornua exerc
dextr. et sinistr. et i dextro fuit ip enim. Judas et sui ag
gssi s dextr cornu ut pset iterfice bachide. et dextr
cornu pmo cessit. S; sinistr cornu isequbat iuda. et
suos atgo. et c ee melius iudas et sui int utrq; cor
nu interfect e. Jonathas et fres uidetes iuda mortuu.
cesser. tn fecer pactu cu bachide. et tener abeo corp
iude. et sepelier illd i modin ciuitate i seplcro patru
suor. Bachis uo intiuit ierlm. et restituit alchimu
i sumu sacdote. et huit iudea sub dnio suo. et multi
q fuerat c iuda declinauer ad bachide. ¶ Jonathas
et fres ei latitabat i siluis. et desertis locis c paucis q
seqbat eos. et erat i desto tecue ut ml'tocies latitabat
dd. et uener p desru usq pres illas q erat cca iorda
ne. et fecer ionatha s pncipe loco iude. et symonem
hebat qi patre i osilijs. Et cu careret armis. fuit q

filiu eor. ut mitteret iohm maiore frem c qbda aliis
ad nabuteos p armis. ecce iy iohis. filij iambri. s. qda
gens obuiauer iohi et suis. et iterfecer eos. et eis cap
iohis portauer ad bachide. ut beniuolecia ei g q
paret. Bachis audies q ionathas et symo ita latita
ret disposuit pugre c eis. et pugnauer. Alchim q
scelis maximu fuit uoluit face. Voluit enim muru
iuiorus atri int q nemini ut solis sacdotib lice
bat ingdi dstrue. dices q oib licebat parit iggdi
Jnd ds ei irat pcsit palisi i curabili. et exspirau
Bachis uides alchim mortuu ip q ueniat. uoluit
redire. et fca pace c ionatha. et symone redijt ad
dmetriu. et ionathas plea huit psprtate. et maio
re gliam q huiss iudas. h m. Demtore q qn
antiochus adolescens. et usias iterfecti fuiant a dmetrio.
antioch hebat qda puulu frem. q fili fuiat fi
li antiochi epiphanes q dicebat alexad nobil. P
h ia fcs adolescens. ueni i syria. et qda ciuitates
liberec recepit eu p tirande dmetrij. imo p h
q plebs sep gaudij nouitate. Demetri q erat
i antiochia audies q qda ps sirie. recepat ale
xadru nobile. timuit q symo et ionathas ad he
ret illi. et misit nutios ad ionatha. q uolebat
hre pace c eo. et redder ei tota iudea. et custo
des qs ibi posuiat expellr. et daret ei sumu sacdo
tiu. Jonathas uo accep oblata. et induit sacdota
le ~~ostatu~~ stola. et fuit sum sacdos. et pnceps iu
dea. et symo erat pat i osilijs. Teplu ia p. vii. a
nos amore alchimi. uacauat sin sacdotio su
mo. Audies alexad q dmetri ita uolebar s at
lice ionatha. misit legatos ad ionatha. et pmi
sit ei pla q dmetri ut facij ei. Jtm dmet misit
ei legatos. et pmisit ei ut dimitty tributu. et reddij
eis libtate. S; tn ionathas osensit alexadro. Co
duar tad utrq; exercitu ut dimicary ad inuice
et pugnauer dmetri. et alexad. c suis q; ionathas
fuit ex pte alexad. et n pma pte belli iualuit
dmet. Tad uict e et iterfect. Alexad uo remu
nerau multis munib. ionatha taq amicu re
misit i iudea. Cu a mortuo dmetrio alexad
nobil regry i syria. misit legatos ad ptol et
gete rege egypti. q tc erat rex magne pote
tie. et hebat filia noe cleopatra. ut dary ea e
i uxore. ptol uo idolo pmisit se fcturu liber
q petebar. Ja. h. aspirabat ad monarchia oie
talui. et remisit legatos alexad madas q ue
niry ptolomaide. et ibi dary ei filia i uxore
uenit itaq; alexad. et dux sec ionatha amic
suu. et c uenissh ptolomaide. ptolome ded alexad
filia sua. Jonathas uo ded regi mag muna
et huit amicitia utrq;. q quis filij iniqtatis
uenisset. c eo d iudea q accabat eu g reges
ado tn huit ira eor q qsq; illor fec clama

re pcone suu. q ionathas erat recept i amicit
ia eor. et i sup donauer eu ppura. ppura. et anu
lo. et diadma. et fibula erat isignia regalia. et
ia unu d isus. s. ppura gesser ionathe. Accepta
itq; cleopat redijt alexad i syria. Demetri c mor
tu eet reliqt filiu sili dmetriu noie. Jste c eet
puul audita morte pats fug i creta ad parentes
et osagneos suos. q rex creteisu osagne ei erat.
et fcs adolescens redijt i syria. et huit maritimas
ptes. s. iope. acaro. tyru. et sydone. et syria chele
et syria sobal. et bellicosu qda. et strenuu. apollo
niu uiru. psec syrie chele. Jste apolloni misit
litas supbo stilo ontas ionathe ut mutuo se ui
dent. et ad inuice dimicary. Jonathas uo c x. milib
ueni. et symo fr ei c plib i syria. et c apollonio p
fecto dmet pugnuit. et uict e apolloni. et fugit
i iope. et ionathas isecut e eu. et fug i azotu.
inde et fug i gech. et intuit teplu di sui. ut salte
sic euady. Alexad uo audies q ita fecissy ionathas
donau ei muna. et fibula aurea. et ia huit duo
isignia regalia. s. ppura. et fibula aurea. et ita
paulati recupau iudea regnu q amiserat ante
mugnuoe babilois. Alexad uo tinsiuit taurum
mote. et intuit sicilia. Audies h ptol. et uidens
oportunitate tpis dte mte sua. et intuit syria
et pciuitates syrie. Audietes aduetu soceij regis.
apiebat ei portas. et suscipiebat eu honorifice.
Ip uo ponebat custodes i munitoib. et i ueni
i antiochia. et huit ea. et filia sua cleopatra ded
dmetro inimico alexad. Audies h alex. ueni i sy
ria. et pugnuit c ptol. et uict e ab eo alexad. et
fug ad rege arabu osagneu suu. Rex arabu
uides eu dsolatu timuit ptol. et noluit eu re
cipe. S; capite eu truncau. et cap misit dmetro
ptres dies mortu e ptol. et i regnuit dmetrius.
Et c regny i pace dimisit exercitu reg suj. noles
eis dare stipedia. et dix eis. ut rediry ad ppia. q
ductos et alienigenas retinuit. et cep tyran
ee. et excere tyrande iplede. et cep plebs m
murare. et milites. q eos dimiserat. et alienis
dabat stipedia. Qda a qfuiat amicissim alexad
noe tripho. iuit ad rege arabu q iterfecat alex.
et qda filiu alexad retinuiat. et nutebat. et dixit
ei. Redde m dnm meu. et restituam eu i solio pa
tru suor. et ip reddid ei antiochu puulu. et tri
pho c eo redyt. et plres osentiebat ei. et i scisma
erat i reg syrie. Jonathas uides oportunita
te tpis. ogregau pceres bellatores. et obsedit
tre ut erat custodes regis syrie. et egssi i filij
iniqtatis d iudea. et uener ad rege syrie di
cetes. q ionathas uolebat dstruer ei munici
pia. et psuadbat ppl'o ne solury ei tributa. De
met audies h. ogregato exercitu ueni ptolomai

de. et misit nutios ad ionatha ut reddy ab osidioe.
et uto ueniry ptolomaide. respondit qre h ausy
fuiat icipe. Jonathas ueni c senib. et honoratis ppl'i
tn dimissis militib i obsidioe. et ded dmetro i finti
ta pecunia. et huit gra ei. et i redijt dmet i sy
ria. et pcepit syri. et pcipue antiocheni n mura
re g dmetriu. et h faciebat osisi auxilio antiochi par
uuli. et triphonis. Jonathas uact m occone petijt
a dmetro ut reddy ei tre. et ip bn ecodiry ei. et fidel
ee ei. ip a hy. ei idolo dices. Non tn ego tc redda
tre. S; qcqd uolueris potes pete a me. S; uolo ut p
mittas m auxilia. et ionathas misit ei ta mil
expeditor uiror. Et qda die ciues antiocheni. s.
xx. mil iurauer q capet dmetriu. et iticet eu. et
omne familia ei perime dlent. et ip recep se i pte
mag munita. et uenietes iudei armata manu
intuer ciuitate. et i. c. mil ciuiu itfecer. et i se
tota ciuitate dstruxer. et libauer dmetriu. Deme
tri a remisit eos i iudea. S; pactu q fecerat nmit
fuit. Jonathas uo te fec pactu ac renouau c ro
manis. et c parteis. et c finitimis nationib. Antioch
et tripho uener c exercitu g dmetriu. et pugnauer cu
eo. et obtinuer uictoria. et huit antioch regnu
dmet a fug ad maritima. Antioch audiens
strenuitate ionathe ded ei multa muna. et osedat
e ei. et symoni fri suo ded tra maritima a tyro
usq; i egyptu. q iptes illas feugat demet. Jona
thas et symo te multas ciuitates acqsiuer regno
iudeor. tripho uides q antioch puer erat. et n scie
bat dispone reg. et mlt fiebat i reg n ad nu
tu ei. cogitau ut iterficet antiochu latet ueneno
et i psy ip regre. S; timuit ionatha amicu
antiochi. et no uoluit eu pmo iterfice ne eet sibi
ipedimto. et ueni usq; i ciuitate bethsa. et mi
sit nutios ad ionatha ut ueniry ad eu. q uole
bat sec loq. Jonathas tn timis dux sec. xx. mil
armator. tripho uides q n potat face q uolebat
dix ei. Qre tot adduxisti tecu. remitte eos. et tu
iuis ptolomaid ut disponam ibi d negotijs reg. Jona
thas cedid ei. et remisit exercitu pt. iii. mil. et d ill. iii.
milib duo milia pea dimisit i galilea. et mille sec
dux. et uener ptolomaid. Et c ee i. tripho clausit
portas ciuit. et illos mille iterfec. ionatha i uiclis
posuit. pea ueni i galilea. uoles illa. ii. mil iterfice.
q i remanserat. S; ip audietes morte socior fugerut
pea tripho pala posuit se c exercitu intiuru iudea
ut dly ea. et ueni usq; bethora. Symo audies h asce
dit i ierlm. et quocato pplo dix eis. Pat ms et fres
mei fuder sagne p ub. Ego sili parat fude sa
gne meu p ub si uolutis. ppls a fec eu s duce. Co
ggato exercitu symo iuit obui triphoni. tripho a no
lebat comitte bellu c eo. S; uoluit sep icede dolo
et madau symoni i h ula dices. Jonatha fre tuu

retinuit ꝑ pecunia q̄ debz regi antiocho .s. e. tale
ei argentꝫ rone thuri tribute pecunie. ⁊ insup
dabuos filios ei obsides. ⁊ dū ceco ñ reuertet
thuri. ⁊ redemi t̄ frem suū. Symo tñ q̄ us
ꝑspicax erat ois. q̄ nō dirē ꝑba. q̄ nolebat
dicere. ⁊ nolebat tribuire fide suū deo pecu
nia. ⁊ insup deo filios ionathe. tuc ꝑpho dixerat
d die tarē dicēs. ēt soluā ionathā. ⁊ mutabat
locū. ⁊ sic ignorare symone. ꝑpter ingōi iudeoꝝ.
fuit symo mutabat loca exoppoto. tam uenit
usq; galaad tribꝰ. ⁊ tribus. q̄ ñ poterat ingōi ini
mice ibi ionathā. ⁊ dixit ei filios. ⁊ reddit ad ꝓ
symō uo iste frem meū. q̄ ꝑphone. q̄ adhuc
regnabat ipse syrie. ⁊ dns ei tradita. ⁊ ecce sunt
sacdos. ⁊ sim dux. ꝑpho cū d abulatis ē rege q̄da
die antiocho. mittere eū. ⁊ imposuit s dnā. ⁊
regnauit. Demetr uolens pugnare ē ꝑphone. diffidens
d suis ciuib uoluit ire ad regē medos. ⁊ ꝓsan
pauculis. Arsaces audiens q̄ mittit dā sua sū
et ostia. indignat misit milites q̄apte eū. ⁊
inuū adducere ligatū ad eū. ⁊ i fine ē. tarent
cet posuit eū i carcere. un ꝑea ñ ē egressꝰ. ⁊ iste
demetr habuit filiū antiochū. ⁊ ip regnauit ꝑ eū.
⁊ ē isto finē fuit feꝝ symō. ⁊ iste antiochꝰ tota ñ
remisit ei thuri. ⁊ reddit ei aiāq̄ libertate. ⁊ fecit
ei cirographū. ⁊ stans symō ꝓposuit ē tribꝰ. ⁊
d municipib. ⁊ mudani tēplū. ⁊ signū ip q̄ libe
nos celebuer sollepne die. ⁊ ad huc faciūt tribꝰ
ilī fuit fein i terra ano sacdotū symonis. tam
diu. c. lx. ānis a ꝓncipio exā ip ꝓmo fuerat sub
rege grec. Regnabat deh antiochꝰ filiꝰ demetrii ⁊ fra
⁊ fr eos d regno syrie uenerabat adeū ꝑ cyrā ē
ꝑphonis. ꝑpho audiens h fugit ad ciuitatē dora. ⁊ ano
ei obsedit ciuitatē illā. tuc symo misit ei ianxilia
duo milia militū armatoꝝ. ⁊ mlta pecunia. antiochꝰ
ñ uoluit recipe. s; remisit. ⁊ mutauit symon ū milites
suos. ⁊ ope. ⁊ illis ciuitatē. ⁊ munitoes qs ei reddi
dit. Aliqn deh tribꝰ. ⁊ iosephꝰ tale dicit eam. q̄ ei
tribꝰ ñ fuit ē romanis. romani miser legatos ad
reges affines tribꝰ. ⁊ fr eos pauabant
eos s laudabo fidelitatē eoꝝ. Iudei recepserūt eos. ⁊
ñ ꝓsidiū. ⁊ ñ ira. ciuitates qs ciuitatē. ⁊ munitoes.
uxor patrū fuerat ad tēp eas armatim. io ñ redde
re ē. Antiochꝰ audiens h. misit cohortē ꝓncipe suū
ē mlta multitudine i tribꝰ. Symō ā senex ē andiri
uenientē. uocauit filios suos. ꝰbum q̄ erat maior
natu. ⁊ tribꝰ. ⁊ machabeū q̄ erat iuuenes. uiri
bellatores. ⁊ habuit. ⁊ duos alios puulos. ⁊ tribuit ea
ex. mlta bellatoꝝ uirtute. ⁊ ñ ꝙ cohortē. ⁊ ꝓna
nocte dormiens i modi ciuitate. ⁊ ubi fec ex symo
ne. piramides structas mari mirabiles columnas. duas
pat. ⁊ mat. mn. frib ss. septima s ū tēs sepelierē.
alia die ꝙgressꝰ iuer obuiā cohortē. ⁊ pugnauer ē eo.

⁊ mucr ē abeis. Symō habebat filiū, q̄ dr ptolomeo
mna
udeo da q̄ erat ꝓncepꝰ iericho. ⁊ iste ia aspirabat
adducendi. ⁊ cogitabat ut interficet socerū suū. ⁊ fratres
eius. ⁊ ꝓ tyrannide obtinēdi ducatū. ⁊ iturus erat ad
oppidū. ⁊ die ꝓfixa. symō. ⁊ filij ei. uenit. ⁊ machi
das uenerūt. Iohes maior natu remansit iamnia. ⁊ ceu
cubuerat. ⁊ ecce cohortes ptolomei interfec eos.
⁊ stans egressꝰ ē armata manu ū ois iamnia. ⁊ capere
iohēm. ꝙ ā nutrituū fuit ꝓ primitias. ⁊ ascēdit in
iericho. ⁊ ibi fr ē sim sacdos. ⁊ dux ꝓpri. hic fuit
hyste machabeoꝝ. ⁊ ih q̄da dicit ꝓmi ubeꝝ.
Recepit sedes hb machabeus. ⁊ sciab q̄ ñ de sedes hb q̄
alius tenere iste q̄ tenuit ꝓmi hb. s; sic d tribono mi
lite qi fatet. ñ q̄ alii sic q̄lla q̄ tenuit moyses.
i. mn. peccauit ubi dicitur de. s; eadē repetit sic hb
istedi sedes hb machabeus. q̄ eā recapitulat de
q̄ ꝓpria tenuit s. ⁊ q̄da alia addit q nos dr me
morabim ꝓmittes ea q̄ i ꝓmo tenuit s. Q̄ā fuit
eā repentinos indeo ē. Et dr symō. duo ei filij
interfecti a ptolomeo. genero suo i iericho. tūc iam
fluxant. c. lxx. vii. ānis. ex q̄ ip fuerant sub regno
grecoꝝ. ⁊ successit symoni iohes nomē maior ei filiꝰ
i sacdotio. ⁊ ducatu. ⁊ amarie symonis. p. xi. ānos
Antiochꝰ filiꝰ demetrii oppsuit iudeis. ⁊ mlta mala
eis machie. ñ ch hb iste ꝓsecit ista mala. finitus
xi. ānis amarie symonis q̄ ꝓpriam ꝓ hb q̄. c. lxx.
vii. ānis fluxant a ꝓncipio regni grecoꝝ. ⁊ dño
peccante mortuꝰ ē antiochꝰ ñ m. Erat ifricam ꝓ
phetis. ⁊ erat templū nerce da dee phay. ch ioa
nnete dr fuisse templū diane. ⁊ erat ingabil che
sauꝝ. ⁊ illū uoluit hire antiochꝰ. Audiens h sacdo
tes templi illi uenerē ad antiochū. ⁊ dixerē ei q̄ ip ei
pauerē mgdēt. ⁊ dixerē ne tumultꝰ fieret. ⁊ ip aperi
et adire. ⁊ loca iqb posita erat thesauri. ⁊ ille acq
ei dño suo exp. ⁊ mittit ē pauci templū. ⁊ sacdotes
apuerē ei adire. ⁊ stans miles q̄st an sacdotes collo
cauisse i fricas pre templi. emisserē lapides si an
tiochꝰ. ⁊ dixerat mittit. q̄ mortuꝰ. iudeꝝ q̄si re
pace sint absq̄ ifestatione. ⁊ iudei q̄ erat i iericho.
colebat festū tuberniū. s. faciebat encenia. ⁊ xxv.
die mīsis exierūt iudei. qñ mudauit
templū apollonie antiochi. ⁊ dimittat illō q̄ struxit
necnon ⁊ redificato templo i uetere. qm alio structo
ere ꝓhibeat cessare. ⁊ ō uoluerē sibi aliq̄ iu
dei q̄ erat discipli ex iudea ut dimisso pau. colerent
illō ē ea. ⁊ papue illi q̄ erat i egypto. q̄ habitabat
plēs ibi. ⁊ hebat i. ⁊ q̄da templū q̄ fecerat onias.
⁊ h fuit ca sibi hē ubi q̄ eplam i hc modū.
Scribit iudas. ⁊ ꝓbs. ⁊ iudas. i. princeps machi
aristabolo. ⁊ fratribus xp̄i. i. sacdotū magistro pto
lomei regis egypti salt. ⁊ sanitate. salutē q̄ ui ab
aīam. sanit. q̄ ab deo. Secuī q̄ salomō edifica
uit templū. ⁊ aupti uino dñi. ⁊ ih. ꝓ ea destruc

tū fuit ab babilonios. ⁊ ut reedificatū a nemia. ⁊
dedicatū ab eis i uere. cessare dedicone saloīs. ⁊ dī
ꝓbat q̄ necessit dedicari. misereꝰ ē d ignē uero i
puteo. Memore q̄ ē filij isrl ad uocē ieremie de
bent se rede regi babilonis. ⁊ cū timigerū. Acce
pit ignē q̄ accepat moyses. ⁊ ibi uo ei ꝓmo sacrifica
uit descendit & ꝙlo. ⁊ erat nubis i altari thimia
matis. ⁊ uidit q̄da seo ꝓuto absdere. q̄ fuerat
ꝓ ꝓ legē cep erat iudeis. ⁊ nemias. accep altare
thimiamatis. ⁊ area testi. ⁊ adtabit ū. ⁊ ms. ⁊ ce
cubuit ea ē pauci se gratiarū. ad mōtē di areb. ⁊ ce
dit ois ostia ei spelūca q̄ nemo uidat. ⁊ ꝓsunt ea q̄
ascultat. ⁊ clausit spelūca. ⁊ ligauit. Post pauci
dies redier & ecclia q̄ q̄ te fuant ē eo. ⁊ ꝓpter
uenire spelūca ñ aliq. d ligni q̄ fecant. ⁊ reuteus
reculer h ieremie. ꝙ a dñe ecclia. sol peccatū mundi
uos nescitis q̄ miracolose dns ostedit nb spelūca. ⁊
io m manifestabit ista filius mīs. ⁊ reuelabit deap
pantare. sic apparuit. ⁊ manifestabit se moysi in
rubo. Ieremias q̄ uenit ista. ⁊ reportauit ē dedicati
templi. ⁊ fodit puteū. ⁊ ñ inuenit ignē. s; aq̄ spissa
qi ad mirabilē humo. i. glareā. iacēp. ⁊ sparsit ex
ea carnes sacrifij positi sup altare. ⁊ ut ꝓpitiet
positi. ab eundem ore ꝓphanone. ⁊ stans ieremias
nubilū. q̄ diei nubilosꝰ erat. ⁊ cep splendere sol. ⁊
ad splendore solis accensꝰ ē tāq̄ ignis q̄ ñ inpiet apo
sui ieriam s. ⁊ sic tē cessauit festū penes dedicatis
sic ñ uolumꝰ ut cessēt ista sed ameremus. ⁊ colamus no
bis ista sed auida machabeo. ⁊ q̄ die misis ea
ieu. i. scembs. & q̄ fies q̄ erat ieremias sedebat
fidē q̄ erat i egypto ut celebret die pgenies templi
ne extimarēt ea ꝓpter pollutione eius templi fuisse sed
a gentib. q̄ ñ ideꝝ mutatione. sedet eis & pollutis
dit. ⁊ ue dr. q̄ ē symō cuncta. ut. fecisse uolumen
& pollutis. isti ⁊ uno uolumine ꝙhedet eis. ⁊ inci
pit a seleuco nitissimo filio antiochi magni. ⁊ fre a
tiochi epiphanes. ⁊ illustris.

Iudeꝰ isti seleuci tota erat religio ieriem ꝓpter ma
gnum sacdotē q̄ erat religiosissim. q̄ gerens ceruicatis
exibat magna reuerentia illo loco templo. ⁊ seleuc
q̄ erat genit dabat cotidianas hostias necessaria templo
& regio fisco. ⁊ symō. i. q̄a & ibu beniami sapies. erat
in templo ꝓfect cathedr. ⁊ uidit d refutabat templi munus
et arbarius. ⁊ iste tunc cep opes summo sacdoti. q̄
erabat aqua i ꝙlo. ut nitoneꝰ dissentiōes fiebat
⁊ ē unde q̄ ñ potuit i nocte illi. ierimam seleuco
ꝙ apollonium dā ꝓfectū. q̄ i templo erat thesauri.
ab aliq̄s ꝙb abstōm. ⁊ uenit. ⁊ ip ꝓs eos hic.
tunc seleuc misit ad ure suo dā nōe heliodorū.
ut ire i iericho. ⁊ uenit templū. ⁊ fact s ostēdi thesau
ros. ⁊ accepet illos. Et ē uenisse iericho. uocati omq̄
summi sacdotes. ⁊ senatores. ⁊ symone ꝓfectū. ⁊ q̄
Rex audiuit q̄ thesauri ablatꝰ ē domo dñi. ⁊

h. narrare simone. ostendat ñ. ⁊ ꝓea ego facio q̄
rer ꝓcep ñ. Omnes cep excusare. ⁊ admirare te di
cer. Pauci s thesauri. nō fuit ꝓ. d. talenta argenti
q̄ posuit i thabul. q̄da dixer. ⁊ dixe legat. Oportet
ut ostendat. Et apuit omnes templū. ⁊ ois ꝙlis gente
dat locus. ⁊ time. dolet & dextrone. Ecce missꝰ de
liodor templū. ⁊ mittit armati ceo. ⁊ aptat eum
hostia. ⁊ adit. ⁊ erat thesauri. stans apparuit q̄
equus armat sessor horrib equū. ⁊ duo pueri cū eo
⁊ ualde cep gentem eum. ⁊ duo iuuenes ubabat eū.
⁊ fles ē qi manu. ⁊ ut. cecid. ⁊ mut. ⁊ socij acceper
eum. ⁊ ponuer ad hospitiū. ⁊ rogauer omia ut eum
ret ꝓ eo. Omnes ū ne dret seleuc. q̄ h fein ecclia magi
tia arce. obtulit hostia salutare. ⁊ orauit ꝓ eo. ⁊ stans
duo iuuenes q̄ habuer eum. accesser adem dicēs. Age
gras do isrl. tonue. q̄ ꝓbat est reddita ē sanctū.
⁊ ꝓpter ille ⁊ obtulit ipse ⁊ templo. ⁊ redyit ad seleu
cū. Et qñ seleuc q̄d ecclia fein. ⁊ ip dixe. q̄ ñ uidit
thesaurū. tuc dixe seleuc. tu ū mirū. quē potū
mittere ad legat. Que diligis ñ mittat. s; sibi
bet aliq̄ odio. illū mitte. q̄ nitq̄ uidebit. ⁊ mouit
e seleuc. tue successit ei antioch epiphanes. q̄ dei
dicit. ū os eius ei mons. ⁊ uigiois q̄q; erat
i regno suo. ⁊ misit q̄da antiochenū senē. ⁊ maturū
etate. ⁊ dictū ū ire ieriem. ⁊ cogi nudos cole ybo
ta. ⁊ tonsos. ⁊ unctos. ⁊ uocat ea. ⁊ dixe ei. ⁊ sile
⁊ persuade filio suo ut uenia ū gnedat. ⁊ ut
uiuat. ⁊ ip assed uxi filiū. ⁊ ostendit ei manillas
q̄s tacuerat. ⁊ ceruicē unq̄ genuat ei. ⁊ dixerat
h s. q̄ te tacuit. ⁊ uce ē q̄ cepi te. ꝓ h ad uiuere
ut magi uirtus dñi q̄ te erat. q̄ tam ita fili

si duo hoïes eent ibi q̄ uellet eū ɔ̄fodē. q̄ntū ē in mundo nō p̄fs eū expugn̄re. Et c̄ eet ī alex̄ i ocio cep̄ uexari a q̄rtanis. Credidit ꝯ si gugisse q̄ erat in ocio. Ideo q̄uit se ad bella. et ad labore. et ī labore et infirmitate fatigat̄ ɔ̄fec. et reliq̄t duos filios. s. ircanū. et aristobolū. S; c̄ iud inuic̄ ḡ die mortis. sciebatq; q̄ offensus erat ipsis. et q̄ n̄ dimitteret ipsis filiis ei regn̄re p̄ se. elegit ꝯ meliore mediocre uiā. hēbat uxore noīe alexādrā p̄potētissimā. Illa hēbat optimā religiōis q̄uis simulate. Illa multocies exterat uirū suū alex̄. et ītercat p̄ ipsis. et ideo erat fauorabil̄. et diligebat a ipsis. Ipse morieñ. euolutis. xxu. ānis regni sui. ɔ̄stituit istā regina assensu pleb. ut ī p̄ea regnaret filii ei. Hā c regnet adiuit ꝯ q̄dā g̃ hoīū q̄ sic et ipsa sub sp̄e religionis. et sub ypocsy fingebat se boī. et uocabat se pharisiaos. et q̄cq̄d agebat ɔ̄silio istoꝝ agebat q̄ isti uolebat excludē. exclusus erat. Iñ dic egisip̄ grecus hystoriographus istos g̃ hoīū subdolū fuit et auarissimū. Et erat q̄dā sapiēs ī ipsis. noīe diogenes c̄ īuidebat isti. et ad ɔ̄siliū istoꝝ interfec eū regina. Ircan̄ filius regine maior. erat pig̃. et segnis ai. Aristobolus q̄ erat minor. erat feruentis. et audacis ai. Regina ḡ fec summū pontifice ircanū. aristobolū. puatū hūit fec. Et c̄ ia regisset alexādra p̄ ix ānos; cep̄ īfirmari. et aristobolus ia hūit socios. et fauētes ꝯ. et dix̄ se regnū p̄ matre. Audiēs h mat̄: cepit eū. et posuit uxore ei et filios q̄i obsides ī t̄ri q̄ uiuuiat ut dimitteret frēm regn̄re ī pace. et mortua ē alexād. et regnabat ircan̄. Aristobolus ñ dimisit p̄ uxore q̄n uellz hr̄e regnū. et ɔ̄gregau milites. et ircan̄ silr. et puguer̄ īcapis iericōtenis. et cessit ircan̄. et fug̃ ī ierlm. Tūc īcluemete ipsis. fca ē illoꝝ duoꝝ ɔ̄cordia īati tēpli tal. i. q̄ aristobolus regn̄t. et ircan̄ hr̄et quēq; uellz honore excepto reg. et mutauer̄ māsiões. arist māsit ī t̄ri p̄dicta. ubi erat regis palatiū. et ircan̄ māsit ī domo arist. Cū ircano erat q̄dā āntipat noē. q̄ aristobolus hēbat odio. Iste c̄ uidisset eum sublimatū amicū eū. et dix̄ ircano cū erat. Q̄re dimisisti regnū? Tu stulte egisti. S; ego dabo tibi ɔ̄siliū quo poris restitui. Et dix̄ ircan̄ q̄lr p̄fs h fieri? Et dix̄ ei āntipat. Ego ibo ad daretā rege arabū. et ipse restituet te ī regnū. Fiat dix̄ ille. Et tūc āntipat ad darretā. et locut̄ ē c̄ eo. et ip̄ ɔ̄misit se factūrū q̄ petebat. et latēt̄ ī nocte egresses ircan̄. iuit ad daretā. Dareta. et āntipat. et ircan̄. intraner̄ ī iudeā c̄ exercitu. et obsederūt ierlm. et cepisset eā ni abē eet īpedimētū. Romani. n̄. iā aspirabat ad monarchiā. et subiugauant ꝯ syriā. et miser̄ popeiū ɔ̄ trig̃nē rege armenie. et popei dimisat scauru p̄sidē ī syria ad colligēda tributa. Iste audiēs dissēsio

[...]ē p̄i herodes sub q̄ x̄ nat̄.

nē duoꝝ frm̄ ī iudea. dix̄ q̄ si ñ erat tēps q̄ p̄fs iudea poñe sub romano īpio. et uoluit intr̄re iudeā. Et aristobolus puen̄ eū. et p̄misit ei pecuniā. Scaur̄ ut mos ē romanoꝝ corrupt̄ pecuiā. misit litas ad daretā. et yrcanū. et āntipatre q̄ ut recederent ab obsidiōe. et p̄ueniret ē popeio mag̃. et p̄ugirȝ ɔ̄ eos. q̄ audito recessert. Sz yrcan̄ et āntipat frustati ī sua sp̄e. Popeius fca pace c̄ tigñe rege armenie. redijt ī syriā. et ueñ damascū. Audiēs yrcan̄ et āntipat ñ ɔ̄ fuer̄ ꝯ. s; uener̄ ad popeiū. et p̄miūtes ei mlta rogabat eū ut redd̄; yrcano regnū. et p̄ponebat ei rōnes q̄ deb; h face tū q̄ yrcan̄ erat maior natu. tū q̄ meli' moriger̄at' ut decebat rege. Ergo aristobolus fiē' amicitia scauri. ueñ ad popeiū c̄ pecunia. et ñ ē ita ut uoluit recept̄ a popeio p̄ncipe romanoꝝ. ñ īueñ g̃tam q̄ sperabat. et q̄i indignus recessit ñ accepta licētia a popeio. Iñ irat̄ popeius parau intr̄re iudeā. Aristobolus muniuit alexādr̄. s. castr̄ munitissimū. et posuit ibi pecuniā q̄ uolebat dare popeio. et custodes. et popei' iā erat intrat' iudeā. et ueniēs popei' obsed alexādr. et aristobolus ɔ̄grgato exercitu faciebat q̄ poterat. S; nesc̄ capu poterat ei īferre. Et ɔ̄ ueñ ī ierlm aristobolus. et muniuit ciuitate. et posuit ibi custodes ī munitoib'. p̄cipiēs eis ut nl facerent ɔ̄ eis q̄ ipse madaret eis ñ uiderent litteras ipsi' manu sc̄ptas. et ip̄ m̄ ueñ ī iericōta. et ī lecat egendi ñ habūdabat balsamū. Ubi popeius īsequēs eū. mltū mirabat̄. Deinū aristobolus ueñ ad popeiū dicēs se peccasse. et facturū q̄cq̄d ip̄ uellz. et se daturū pecuniā q̄ ei p̄miserat. et posuerat ī alexādro oppido. Popeius dix̄ ei ut eet c̄ eo ī exercitu. et misit gabinū q̄dā ex p̄cepto aristoboli alexādr̄ oppidū p̄ pecunia. Custodes do ñ uidētes ep̄lam scptā manu aristoboli. noluer̄ gabinio dare pecuniā q̄ audiēs pompei'. sēsit dolū eē ī ea. et posuit arist. et duos ei' filios. s. alexādr. et atigonū. et duas ei' filias ī uinclis. et hūit sec. Et ueñ ī ierlm. Inuenit te q̄dā fuer̄ q̄ ɔ̄sētiebat yrcano. et āntipat ydumeo. Idumeus n̄ erat. alii ɔ̄sētiebat aristobolo. et isti clauser̄ portas ciuitatis popeio ueniēti. Illi ū q̄ ɔ̄sētiebat yrcano. p̄ualuer̄. et apuer̄ portas popeio. Illi uo q̄ erat ex p̄te aristoboli recepūt se ī tēplo et ī ɔ̄fedēr se. Popei' obsedit eos. et dilata ē p̄. iii. m̄ses obsidio. et popei' fec machinā q̄ndā ī p̄rupta ualle. uñ p̄fs eos expugn̄re. et obsuabāt̄ p̄cipue ī sabbis c̄ nō licebat capē arma iudeis ut p̄ta corporis tuitione tñ ī q̄uto ille captū ē tēplū. et cornelius sextus q̄dā romān' p̄mus īuasit. Uñ maxima ɔ̄fectus ē fama. et iniit tēplū. et loca sca ī ordinate. et interfecer̄ exercitus q̄ ī fugant. xii. milia. et h fuit tēpio ultime destriōis. et pollutū ē adō. q̄ ī popei' dr̄ posuisse eq̄s suos illa nocte. et stablasse in

mtion aīo. et ī uestibul' ig̃tas religione uis. Tamen c̄stina die ītrās tēplū. et iudeis uisa. et suppellectilia ɔ̄suit religione. et p̄cep ut nich; tāgeñt ɔ̄ eis q̄ p̄tinebat ad tēplū. et p̄cep sacdotib'. et editius ut mundaret tēplū. et fec yrcanū sūmū sacdote. ñ rege. et reliq̄d āntipatre socīū suū c̄ eo. et fec iudeā tributariā. et reliq̄t scauru p̄side syrie. et iudee. Ip̄ uoluit redire romā ɔ̄festim. et īuia. elapso ē alexāder maior filius aristoboli. et redijt ad matrē q̄ erat in alexādr. et q̄diu uix̄ scaur' ñ mou bella. Mortuo scauro. romani miser̄ gabiniū q̄ eēt p̄fect' syrie et iudee. Et tē alex̄ filius arist. cep̄ mou̅e bella s; gabinius cep̄ eū et remisit romā ɔ̄silio matris alexād q̄ sapiētissima erat. deleui alexādrū castrū ut romani leui' tōtarēt turr̄. et filios. Eo tp̄r parthi cepūt īsurge ɔ̄ romanos. et gabini' cep̄ pugn̄re ɔ̄ eos. et ī ill' bell āntipat ydumeus. soci' et familiaris yrcani. hūit magnā famā et laudē. et p̄ marcum atoniū q̄ erat dux militū gabinij. et amicissim' ipi'. āntipat hūit amicitiā. et familiaritatē c̄ gabino. et inde exaltatū ē nom̄ ei'. q̄uis ip̄ eet de humili plebe. q̄ data ē suxor noē cip̄s ɔ̄ nobili gn̄e ɔ̄sanguinea regis arabū. et hūit ex ea. iiii. filios noīa q̄ꝝ ɔ̄mdata ꝯ memorie. q̄ de eis īsequib' texet hist. q̄ꝝ p̄m' dicebat fasel'. Scd's herodes ascalonita. q̄ p̄ea fuit rex iudee. et sub q̄ nat' ē x̄. Tci' iosip. Qrt' ferora. huic ī filia salomonā. Iñ ... duo filii aristoboli. et aristobolus. euaser̄ auinclis. et redier̄. et huerē q̄dā castr̄ ī iudea. S; gabini' cep̄ eos. et remisit romā. S; sēpsit romanis ut duos filios ei' remitteret. q̄ sic pepigat ī matre eoꝝ. et mortu' ē gabini' et miser̄ romani c̄ssū q̄ eet p̄ses syrie et iudee. et iste c̄ssus uolēs pugn̄re c̄ partis. diuisit iudeā in pētarchias. i. ī v. p̄tes. et posuit ī v. custodes. Et c̄ ī uellz ire ɔ̄ p̄tos. intrauit t. et accep ɔ̄ uasis. t. cc. mil talētoꝝ auri. et ī eo q̄ spoliau tēplū dn̄i. c̄ trāsisset eufrate. ap̄ carras ciuitate partoꝝ mortu' ē. et dic iosephus q̄ fabla ɔ̄ morte ei' nota ē. et p̄termittit eā.

Mortuo c̄sso romani miser̄ cassiū ī syriā. et iudeā ut eēt p̄ses ibi. et ille silr ɔ̄silio āntipatris et amicicia ɔ̄firmau yrcanū ī sūmo sacdotio. Tūc tp̄is ortū ē ciuile bellū. et cesar expulit popeiū. et senatū a roma. et tūsiu popei' et senat' mare. et iñ ī syria et p̄o. tenebat trāsmarinas p̄tes. et cesar cismarinas et āntipat adhesit popeio. et iudei et ī fuer̄ c̄ ea ī bello ī ematiis campis. S; intim āntipat audiēs ciuile bellū. timēs misit. iiii. filios suos. et unā filiā ad rege arabū q̄ erat ɔ̄sāgine' eoꝝ ut eēnt c̄ eo donec uideret ad q̄ fine ɔ̄ueniret ciuile bellū. Cesar q̄ erat rome. et obtinebat cismarinas p̄tes. et uoluit mitte aliq ad trāsmarinas q̄ infestaret popeiū. et ei' fautores. et soluit aristob. et duos ei' filios a carcere. et iūi

ctis. ideo eos duas cohortes. ut cū eis ī iudeā et syriā ɔ̄ popeiū iret. Et uenientes: huer̄ p̄les fautores. S; aristob ɔ̄silio āntipatris et popei. intixit ueneno. Alexād ei' maior filius p̄ eius fuit iudicatus securi a scipione romano ap̄ q̄ fuit accat'. et n̄ potes se p̄gare a crimine: intixit bipenni. et remāsit solus atigon'. Tūc pugnatū ē int' cesare. et popeiū. et uict' popei' fug̃ ī egyptū. ubi mortu' ē a ptolomeo ut hr̄ ī lucano. Antip̄ uidens h adhesit clientele cesaris. et ī q̄tū p' fuat ɔ̄ cesare. intin laborau. ut p̄fs hr̄e amicitiā cesaris. et hūit materiam. Cesar n̄ misit mitridate q̄dā ī egyptū ad subiugādā eā ꝯ. et ist' tr̄seun p̄ iudeā. ad hesit āntip' c̄ iii milib' iudeoꝝ. et iū c̄ eo ī egyptū. et uener̄ p̄ usinū ciuitate egypti q̄ erat sē ī expugnabil'. Tū āntip' accessit de nocte. et ip̄ fodit mur̄. et accep̄ pusinū. et assecut' ē maximā laudē. et amicitiā mitridatis. et romanoꝝ. et p̄ea ad p̄suasione āntipatris menphite reddider̄ se mitdati. Tū p̄ea ītrexer̄ egyptū ad ū suos eos. et ibi pugnauit āntipat adō fortit q̄ ī toto corpe ei' ñ p̄fs īueniri loc' uacu' a uulnib'. S; tñ euasit. et ita p̄ laude et mitdate et p̄ marcū atoniū amicū suū ɔ̄q̄ frē huius. huic amicitiā cesaris. Igit et īpetrauit a cesare ɔ̄firmatioē yrcani sacdotio. ut hr̄et sacdotiū. et amministratione. s; ñ dicet̄ rex. Ueñ ḡ cesar ī syriā. et c̄ audisset atigon' cesare monarchū uenisse ī syriā. accessit ad eū cū multis q̄ fauebat. et cep̄ ɔ̄q̄ri ɔ̄ morte patris. et frīs dicens q̄ p̄silio yrcani et āntipatris: erat interfēti. Tūc āntip' p̄rex̄ ī curia corā oib'. et depositis uestib' stetit nud' dicens Ecce sign̄ militie. respōdeat ī p̄mie q̄ ego passus sū p̄ cesare. Ego q̄ q̄ndiu fui c̄ popeio. null' potuit me separe ab eo. n̄ sū c̄ cesare. null' pot̄ me diuellere ab eo. Cesar uo noluit audire atigonū. s; assensit āntipat. ideo ei dat̄ ut petr; q̄cq̄d uellz. p' pontificatū ip̄i' yr. nich' peti. S; dixit q̄ ē placuit. Et dedet p̄cātione tot' iudee. et fec p̄side ī syria. sextū q̄ erat ɔ̄gn̄e cesaris. et cū añ eent iudei et syria subditi p̄sidib' diuise ī āntipat. et donat' ē ciuilitate romana. q̄ fcs ē ciuis roman'. et ita ib. Antipat huius p̄cātione iudee misit p̄ filius ss̄ ut rediret. ideo amministratione iudee faselo. et ministrōne galilee herodi. Tūc herodes cep̄ eē p̄b'. erat n̄ ī galilea. et ī syria latrucli. q̄ꝝ erat p̄ncep̄s q̄dā noīe ezechias. iste posuit īsidias eis. et secut' ē eos. et cep̄ eos. et suspēd. libauit syriā et iudeā a latronib'. ita q̄ dicet̄ pat syrie et galilee. Tū iudea n̄ q̄eu. s; uener̄ q̄dā ɔ̄ iudeis ī galilea ad yrcanū dicētes. O huius domū rege ac sūmū sacdote. sedeat ī cathedra. Iñ tota tr̄a tua ut fiet q̄ aliq̄d p̄ eo. S; si aliq̄d p̄ncep̄s āntipat. et herodes p̄cip̄. illd p̄ et dubio fiet. Tūc ɔ̄mot' ē yrcan'. et uocau herodē ut ueniret ad eū. herodes nesciens q̄d ī dies yrcani. muniū ciuitates galilee. et armata manu ueñ. et uenit ī syriā ad sextū cesare. et hūit ab eo litas ad yrcanū

missas ut in ullo lederet eum. et uenit herodes ad yrcanum. et dedit ei li
tas. et yrcanus remisit eum illesum. Sextus cesar postea fecit hero
dem principem militie sue. et ita iam factus potentior uoluit uindi
care iniuriam sibi illatam ab yrcano. et armata manu uoluit
intrare iudeam. Sed pater eius antipater uenit ad eum dicens. Ne facias
domine noster est ipse. origo totius nostri boni. et ille destitit a proposito. Con
tigit autem quod cesar interfectus est a cassio et bruto consilio senatus in ca
pitolio. et non durauit monarchia eius nisi per tres annos. et dimi
dium. a primo rege romulo usque ad tarquinium superbum qui
cum filio suo expulsus fuit a regno. fluxerunt .cc.xlv. anni. deinde
fuerunt consules rome per .cccc.l. annos usque ad cesarem qui primus fuit
rex et monarcha. Mortuo cesare in sequenti die uisi sunt tres soles
esse in oriente. et post redigebantur in unum solem. quod significabat quod tres e
rant pugnaturi. sed unus habiturus uictoriam. scilicet cesar augustus. Sicut
tunc bos quidam locutus est rustico qui arabat cum eo dicens. frustra
laboras. homines deficient. et non erunt qui utantur fructibus horum la
borum. Cassius qui erat auctor mortis cesaris sicut dictum est. et
brutus fugerunt in syriam. Marcus antonius qui erat princeps mi
litum. et cesar augustus qui erat iuuenis. congregabant exercitum
ut acciperent uindictam de morte cesaris. Cassius cum esset in syria.
et iam ei prescirent congregabat exercitum ut pugnaret contra eos. et quia infini
ta erant stipendia necessaria exercitui. graues et diuersas exigo
bat exactiones a populo. a iudea exigebat .dcc. talenta. Anti
pater cum uideret hanc perturbationem hortabatur populum. et filios .scilicet
faselum et herodem. quod satisfacerent exactores ut quamprimum satisfacere
cassio. herodes uero qui primitus perueniens omnes exactores qui
erant in orientalibus partibus. et ueniens ad eum cum armata manu
militum attulit ei .c. talenta. et promisit se paratum ad eius ad
iutorium. Cassius uero promittebat quod si posset obtinere uictoriam
faceret eum regem totius iudee. Tunc erat in iudea quidam potens
nomine malcus. inpotens amicus antipatris et yrcani. et cum uidi
sset turbationem. cogitauit si posset habere summum sacerdotium. et dia
ri ipso. et cedebat dolo. et per quandam potionem ueneni antipa
ter mortuus est antipater. et cepit populus murmurare. dicentes quod consilio
ipsius mortuus fuerat. herodes audiens hec. conquestus est cassio de mor
te patris. et consilium licentiam ab eo ut liceret ei uindictam accipere de
morte patris. et cassius dixit ei. quod si malcus perseuerat in dolo. et ipse
dolose ageret cum eo. et cum recessisset cassius cum militibus qui erant cum hero
de in galilea. ut in omnibus obedirent herodi. Tunc misit herodes
ad yrcanum ut ueniret in galileam. et adduceret malcum ad quedam
negotia tractanda. et interim armauit milites. et posuit eos
in loco congruo instruens eos quid essent facturi. Cum autem uenisset
yrcanus et malcus. herodes recepit eos honorifice. et statim
milites irruentes interfecerunt malcum. et yrcanum illesum per
miserunt abire. Venit ergo marcus antonius cum cesare augusto
iuuene. et pugnauerunt cum cassio. et uictus est cassius. Cesar au
gustus reuersus est romam ut disponeret de negotiis. Marcus antonius
remansit in syria ad disponendas orientales partes. Malcus ha
bebat quendam fratrem felicem. iste uenit ad. M. A. Antigonum
consentiente yrcano. et multi alii de iudea. et ceperunt accusare
herodem. herodes uero uenit ad eum. et dedit ei multam pecuniam
et huic gratia eius precipue pro amicitia patris sui antipatris

et non audiuit accusatores. sed fecit herodem tetrarcham galilee.
et faselum iudee. Marcus antonius posuit presides in syria. et
in partibus orientalibus. et rediit romam. herodes accepta uxore in
damasco. Sed postquam euasisset uoluit inimicari yrcano.
et cum exercitu ingredi iudeam. quod yrcanus consenserat felici fratri
malchi in eius accusatione. Sed intuens quandam affinitatem. et ut
fieret sibi amici. herodes enim erat ignobilis. et acceperat uxorem
ignobilem de gente sua .scilicet. dosidem. et ex ea habuit filium quem dixit
antipatrem. hyrcanus uero habebat neptem quandam mariannam.
filiam cuiusdam filie yrcani pulcherrimam. et uoluit eam habere
herodes. sed non potuit habere cum esset iudea. herodes alienigena
natus. nec circumcidi se. Sed amore ipsius. herodes factus est proselitus. et
recepit circumcisionem. et yrcanus dedit ei mariannam neptem suam
in uxorem. hic autem inuentum est de iohanne quod dixit herodi filio istius.
non licet tibi habere u. f. t. quod iste circumcisus erat. et hec dicta re
conciliatio sibi yrcanus et herodes. Tunc moti sunt duo principes
partorum. pacorus. et quidam alius. et uenerunt in syriam cum exercitu
et [illegible] ingratis romanis. Antigonus filius aristoboli qui re
manserat. transierat ad ptolomeum principem abiline. et
iste habebat filium nomine lisaniam qui postea fuit tetrarcha. et
filiam. et istam dedit aristobolo in uxorem. et lisanias inquantum
poterat iuuabat antigonum ut posset restitui in regnum pa
tris sui. et isti duo uenerunt ad duces partorum. et dederunt eis
mille talenta. et promiserunt eis .d. uirgines. quod parti bel
laturi essent. ut restituerent antigonum in solium patrium. Ipsi
uero dederunt eis milites ut obsiderent ierusalem. Pacorus quoque
pace facta. dimisso alio principe in syria uenit ierusalem
cum antigono et lisania tamen in dolo. In ciuitate autem plures erant
qui consentiebant antigono. et qui aperuerunt ei portas. et erant ibi
faselus et herodes. qui consentiebant yrcano. Et pars ei consen
tiens diuisa est. partim erat in templo. partim in antonia. et
in aliis munitionibus. et pugnatum erat in ciuitate. et conuenerunt
interesse. ut pacorus esset arbiter. et ponerent eos in pace. et iste lo
cutus est in dolo dicens. Ego habeo socium. et nolo aliquid face
re sine consilio eius. sed ueniat yrcanus et faselus. et herodes. et
eamus ad socium meum. et componamus. Cum prebuerunt assensum.
yrcanus et faselus. et misit eos ad socium suum. sciens eis
latere ut ponerent eos in uinculis. et ipse uoluit herodem sibi
quoque allicere. ut consentiret et irent cum eis. sed uxor marianna
que nectabat dolum. non permisit eum exire. Yrcanus et fase
lus in uinculis positi sunt. Tunc pacorus aperuit mentem suam. et
cepit aperte expugnare loca munita. herodes uero de noc
te cessus est cum uxore et nubis. et familia sua. et uenit usque
ad masadam castrum munitissimum. Captum est itaque templum
et munitiones. et restitutus est antigonus in solium patrium.
et huic sacerdotium. et regnum. et reddiderunt ei parti yrca
num et faselum ligatos. et cum uidisset yrcanum patruum
suum ante se. agressus est. et dentibus abscidit ei auriculas
ne si forte restitueretur. posset fungi sacerdotio. Faselus
audiens hec. uolens preuenire eum allisit caput suum pari
eti. et excerebrauit se. et moriebatur. et audiuit quod herodes
euaserat. et dixit se. letus exhalo spiritum. quod habeo ultorem

herodes cum esset in masada. primo querebat pecuniam unde posset
redimere faselum fratrem suum. Sed postquam audiuit quod mor
tuus erat. disposuit ire romam. ut deponeret querimoniam
suam coram romanis. et in itinere multa pericula passus est apud
rodum. ut potuit. quod erat hiemps. Et cum uenisset romam
deposuit primo querimoniam suam antonio. tanquam amico
suo. et patris sui. Antonius uero duxit eum ad senatum. et ipsi
et pouras pro eo. cepit memorare beneficia patris antipatris
et ipsius herodis que fecerant pro romanis. et placuit omnibus
ut facerent herodem regem iudee. et maxime ideo. ut expellerent
partos. et ille promotus est in regem. Et imposito diademate ca
piti eius duxerunt eum ad domum pacis ut in offerret. et cesar
augustus ex parte una. et marcus antonius existentes exaltata
ducebant herodem medium. et dederunt ei duos duces cum exer
citu qui irent cum eo. et constituerunt eum in regem iudeorum.
¶ Interim antigonus obsedit castrum masada ubi herodes dimi
serat filios. et uxores suos. et fratres. Et tamen diminuti fuerant
quod illi qui erant in castro exhauserant aquam cisterne. et defece
rat aqua eis. et fuisset castrum captum nisi deus subuenisset
eis. et facta est tanta pluuia. quod implete sunt cisterne. et tanta
inundatio facta est in castris antigoni. quod oportuit eos rece
dere ab obsidione castri. Duo duces uenientes in iudeam ut
ponerent herodem in regno. precedebat herodem. et corru
pti muneribus tepide agentes negotia herodis. et
cum herodes diceret eis ut obsiderent ciuitatem. ipsi differebant
dicentes. dimittamus in sequentem annum. herodes sentiens quod cor
rupti muneribus tepide agebant negotia sua. quiuit an
nuum ad expellendos latrones. qui erant in syria. et in galilea
et latebant in speluncis. et apponebat ignem in ingressu spe
lunce. ut ita interficeret eos. et erat inter eos in spelunca quidam
qui senex inueteratus dierum malorum. habens .vii. filios. et uxorem
et cum herodes obsedisset eos. .vii. filii. et uxor. clamabant
ad senem ut permitteret eos exire ad herodem. ut redderent
se illi. pater negabat. et cum ipsi instarent. ille senex accep
ta securi stetit ad hostium. et dixit filiis ut uenirent. et
erat ubi sit pugnaturus. et cum uenisset primus. pater interfec
it eum securi. et sic in ordine interfecit .vii. filios. deinde uxorem
ad ultimum se ipsum. Initio autem regni herodis. antonius uenit
usque ad rodum uolens disponere de orientalibus partibus. Audiens
hec herodes. uenit ad eum. et dimisit iosippum qui custodem
terre sue. Interim antigonus obsedit castrum quoddam ubi erat io
sippus et pugnauit. et pauper quidam interfecit iosippum. et ipsa
cadauer eius antigonus percutiebat calcaribus. Cum uenisset
herodes ad antonium. dixit quod uenit ad eum in syria. tepide tracta
rent negotia sua. et antonius misit cum eo sosium cum exercitu
et uenerunt in ierusalem. et capta est ciuitas. et amputauerunt
caput paprio. et miserunt antonium. et ipse in uiditati scelera i
effectus est. Sosius uoluit intrare templum. et accipere uasa
et expoliare templum. et regiam domum sicut mos est uictoris
herodes uero dixit ei. Quid prodest mihi regnum si uos expolia
tis ipsum auro et argento. permittite et ego dabo uobis
pecuniam. Cum ita factum esset. Cum autem fuit herodes rex in ierusalem
et translatum est regnum iudeorum ad alienigenas. Antonius

Tunc cepit amare cleopatram filiam regis egypti. et cepit di
minuere regnum herodis. et dare cleopatre partem .scilicet. iericontam. et
terram que erat proxima iericho tamen. quod herodes ultra redderet cleo
patre singulis annis .ccc. talenta argenti. ¶ Yrcanus muti
latus auribus qui erat apud partos. audiens quod herodes esset rex.
rediit. et receptus est ab herode. et anepte. et habebat honorem
summi sacerdotii. Sed non fungebatur sacerdotio. sed ferona frater
herodis interfecit eum. timens ne tamen regnum daret ei. et hodia
gestabat ualde marianna. tamen herodes ad consolationem eius io
nathan fratrem mariane fecit summum sacerdotem. qui statim interfecit
fecit ferona. et ille herodes huic regnum. Tamen marianna semper
litigabat cum saloma ~~[illegible]~~ sorore herodis. et inpa
bat ei genus. et iam herodes amore mariane expulit doside
priorem uxorem cum filio suo antipatro. Cum ideo saloma excogita
bat quomodo posset disseminare discordiam inter herodem. et mariannam. et
dixit herodi quod antonius diligebat mariannam. Cum huiat re
cum ea. et uolebat auferre ei auelle eam. Audiens hec herodes
commendabat mariannam uiro salome. et dixit quod si interficeret
et aliquid inter signa. interficeret eam antequam ipse ueniret. et ipse iuit
ad antonium si posset aliquid proficere de hoc mihi. Interim sorori
herodis cui commendauerat mariannam. dixit ei quod herodes dixerat
ei quod interficeret eam si ipse mandaret ei aliquid signum. Rediit
herodes. et cognouit quod falsum erat quod dixerat ei soror sua. et quadam
nocte cum dormiret herodes cum uxore marianna. confessa est
quod sorori eius dixerat ei quod ipse preceperat ei ut interficeret eam. Audi
ens hec herodes. credidit quod sororius eius habuisset rem cum ea. et io
dixit ei tibi istud. et consilium ad salaman sororem suam si hec esset
uerum. Ipsa dixit quod erat uerum. Sic iratus herodes. fecit interfici
maritum sororis suum. In primo dolore. commotus fuit
quod multum diligebat factus est amens et uidebatur sibi quod esset cum
ea. et loqueretur cum ea tandem rediit in sensum. et reuocauit
uxorem suam dosidem et filium antipatrem. Cum marianna habebat
tres filios .scilicet. alexandrum. et aristobolum. et herodem. et duas fi
lias ex quadam alia samaritana huic archelaum. ex quadam
alia ierosolimitana nomine cleopatra. huic philippum. et he
rodem qui fuerunt tetrarche. Octo enim huic uxores. et .xvii.
hunc filios. sed ad presens sufficit dixisse de istis. Alexandrum
et aristobolum. et herodem. misit romam ut instruerentur. et addis
cerent liberales artes. et herodes minor frater infra annos mor
tuus est rome. Contigit autem quod orta est inimicitia inter augu
stum et antonium. et pugnauerunt sub actio per munctionem. et
uictus est antonius. et cleopatra. et mortui. et herodes iuuit
antonium omnibus modis quibus potuit in militibus. in expensis. quod
per ipsum precipue habuerat regnum. tamen ipse herodes in propria persona
non interfuit bello. quod antonius miserat eum ad arabes ad con
sedandos. Victo antonio. herodes timuit monarchum
scilicet augustum. Cum audiuit quod augustus transfretauit. et uenit
usque ad rodum ut disponeret de partibus orientalibus. Tunc uenit
herodes ante eum sine diademate. sine purpura. et sine insignibus
regalibus. Et cum esset ante augustum dixit ei. Ego amicissimus
antonii. amicissimum meum. iuui eum in militibus et expen
sis quantum potui. quod si ego interfuissem tu cognouisses me
fuisse eius amicum. et ego tamen accessi ad eum dicens ut in

ẽficer cleopatrꝫ: ꝺimittꝫ eã: ego ꝺẽm rocẽ ꝺñi mẽa ꝰ ĩmicabꝫ ẽ. ⁊ ꝙ maluit acꝺefẽ ꝙlibꝫ cleopat ꝙ meiꝰ ucer ẽ. ⁊ ꝺo ego ucer ſto añ pdef ꝛi of meo ꝰ mme. Augꝰ audiet ꝙſtatꝫ fiꝺ ꝺuaꝰ el ꝺr ꝙ huiuſ hec. ⁊ nẽ pot regno. cũ romanꝭ fiꝺ ẽ uer. nob mag placꝫ ꝙ acqeri ꝙſtiꝰ cleopatre ꝙ uiꝰ. ꝙ ẽ ĩ acqeunt hñſ re. Tc uolebat re augꝰ ĩegyptũ. ꝰ diſponꝫ ⁊ regno cleopatre. ⁊ uolute ꝛñſtre pꝺſtũ ꝙ ꝙſiquũ erat rudeç. ⁊ he rodeſ ñ cũ miniſtrũ et. ⁊ ceteꝝ ꝛi necia ĩ erbo ⁊ pour. ſ; ĩ oĩa utilia. ⁊ ĩuſtia. ⁊ introduxit. Tuc augꝰ ampliauit ei regñ ꝺuc. Cũ hoiem ñ ꝺeç tã paruũ hre regñ. ⁊ reddꝺ ei ꝙ cleopatꝝ ꝺiminuẽte ⁊ regẽ el. ⁊ ſup ꝺed ei philippũ ꝺ̃a. ſ. illaſ. ⁊. fa mo ſſimaſ ciuitatꝭ. ſ. Aſcalõ. ⁊ ay ho ⁊ gazã. ⁊ ꝺed ĩ facultatꝭ ⁊ ſeꝑatꝰ rel cleopatr. qꝰ ſep ẽa ſe hꝛec. ⁊ erodiree cap el. ⁊ erat barbar. ⁊ eſti. ⁊ ferocꝭ. ⁊ nemiñ pareꝭ ⁊ ꝛſtoſ poſuãt ẽ rodeſ capꝛaſ fui. ⁊ ꝛſtoſ mg ꝺed augẽ herodi. qꝰ ẽa ſe ſep armatoſ hꝛec. ⁊ ſti pea ꝺicti ſ̃ hereꝺitatẽ. ⁊ augꝰ hũc agrpã uirũ octauꝫ ſuoꝝ ſuoꝝ ſue. annoꝝ ſoñ aſe. ⁊ ſte rodẽ ꝺuũ aſe. Cũ ꝛa auctoritate romanoꝝ hunc ma ximũ regñ rodeſ. ⁊ aphaũ illũ ĩ ꝺificaſſ. ⁊ fec ꝺ̃a ꝺiſticta ꝙ ꝛpoſuit noã abantiaſ ſt. ⁊ ceſtiũ mu nuſ ẽ ꝺ̃a ꝙ uocaũ ãtonia. fec ꝺ̃a alia ꝙ uo cauꝫ agrippa. ⁊ fec pugnã ſtuoſ ciuitate illa ⁊ ꝙ ſep fecerũ mẽmonẽ. ⁊ uocauꝫ ea ceſaꝛea. ⁊ alia ꝙm uocauꝫ alexandꝛia. ⁊ plef h̃ñ. ⁊ ĩ honoꝛe ceſaꝛis. fec aqꝺã aureã. ꝙ erat ſignũ romanoꝝ. ⁊ poſuit ea ĩ templo añ uulcanꝫ. ꝙ ꝙ. l. m. erat. ꝙ ꝺicebat ꝙ ymaginẽ nõ ponent in templo. filij uo ei ꝙꝭ ba buit ⁊ mariana fuer pñs ĩ babyl. arrian. ⁊ ma ro. l. alexãꝺ fuit pñs ĩ ethica. ⁊ fuit acrimꝰ po rana. ⁊ cepit ĩ inꝺe pat. ꝙ pat uolebat ẽe re gnũ antipat ignobili. ⁊ erat nobilef. ⁊ ꝺ ẽe ia ꝺoraꝫ. Et accauer eũ ap romanoꝭ ⁊ ꝙꝺã anu ef ſt ꝙꝭ ꝺebat i. ⁊ ꝙꝰ facere nolũ. In xpi. ano regꝝ ipi herodiſ. nat ẽ ẋ. ĩ bethleem inde. Et ce cyrinꝰ erat pſes ſyrie ꝙ pñ fecerat ⁊ ſcriptione ĩ omnẽ pñ. ⁊ ſigilꝫ ꝙſtituẽt. uenerꝭ ieru ſale ſuã. ⁊ ꝙſq; tẽpꝰ nũmũ ceſari ꝛeſu ꝙ pcr pue ſuo. ⁊ uenerꝭ magi ꝺicꝛef ꝙ nat ẽet rex iſrl. tuc ẽbat ẽ rodeſ uall. ꝺẽt ꝙ aliqꝭ ẽet nat ⁊ ſacꝺotalꝭ gne. ⁊ cep cogitare qꝺ ꝑꝰ facere ꝙpoſuit ſe ĩfectũm eſ pñs ꝙ erat ĩ fiñ ali. ⁊ ẽ ꝙpoſuſſet allatã ei epla. ut reſponꝛ ur romã. ⁊ ꝰ fuit ea ãte diſtitue ĩfectionem ꝙuay. Et uen rama. ⁊ ĩm augꝰ fec ꝙponẽ mẽ eũ. ⁊ ſilioſ. ⁊ ꝺmiſit eũ ẽ filiꝭ. ⁊ ut rodeſ hñt opinõe. ⁊ ẽq; uelꝰ reliqꝛ regũ. ⁊ ẽ rodẽ ſꝰ ĩ iudea ꝙpiet ẽ añ natiuitatꝭ ẋ. ⁊ ĩñ. die

ꝑ ꝺie naturaliſ. ĩfec pñs. ĩ quã agẽ ꝙpoſuit ĩ rodẽ ⁊ filioſ ĩ ĩudea ñ ceſſabat. ⁊ ſep duo filij ĩ fideb. ⁊ ipe ꝺ̃a uocabat pateꝺaſ. ⁊ ſcſſit augꝰ ꝙ ꝑꝰ face ſup h. ꝰ ꝺ̃a ꝙ ꝛeſpſit ei ꝺ uocaꝛ ꝑ ſideſ romanoꝭ. ⁊ ꝺiſcuter rẽ añ eoꝭ. ⁊ ꝰ ꝑꝰ eoſq; ẽ ferier eoꝭ capitalꝭ ſeuꝛa. Et fec rodeſ ꝛa. ⁊ filiꝰ el. alex. ⁊ arrſt. agbat illoꝝ excuſauer ſe agbat ñ ponet. Cũ rodeſ. ꝺr. ꝙ illi ꝑꝛaꝛet ei ꝙq; ulꝰ ꝺigne. ſi ꝑe pat ei uoleꝛiſſimũ uenenũ. ꝙꝺ alꝰ ꝙ ſolebat el raꝺe barba ꝺr ꝙ ꝑ uꝛ nimoꝭ ml rociet ꝑmutant ei ſtinũ pecuniã. ⁊ ꝛabꝰ ei ba ba aperet ei tugutũ. ⁊ ꝰ audiet rodeſ. mutatoꝭ ꝺcauſe ĩcuſare. ⁊ ꝙꝺ ꝺie ꝺñi mittet ꝺcau ſare ĩcuſare. tuta fec eoꝭ ĩtꝛfici. qꝰ tacet. ⁊ fec eoꝭ ſepeliꝛi ĩ ebaſte ũ fuit ioſa bapta ⁊ collat. ¶ Decimꝰ quo ano regni regni rodiſ nat ẽ ẋ. ĩq ano ſca ẽ ĩtꝛfecto pueꝝ. ⁊ ꝺ ãtonioꝛe an eli fug ĩ egypt. Magi q uenerꝭ ad ꝺ̃a ẋ. ⁊ ãmo nita ſ abagio ĩ ſop nñſ ne rediet ad rodẽ. ⁊ ꝺ ãmonuit ioſeph ꝰ fugeꝛ ĩ egypt ẽ pio. ⁊ ẽec i uſq ad obitũ rodiſ. ⁊ fuit ẽ ĩ egypto. ⁊ ꝺ ãtiſ. ⁊ ꝺr q ad ĩtiũ ẽ ĩ egypt. ulta ydꝛa ꝑ ꝺiſſ ei uenet. et reuet. ⁊ ꝺr ꝙ ſic q̃ hebꝛ. ex ſi ⁊ de egypto. ñ fuit ĩtoꝛ egypto ſom ꝰ ꝑmoq ẽnt ho mines. ⁊ alibi nat ꝰ ñ ⁊ ꝛac. mortꝰ. ⁊ ĩ magdlũ ẋ. ⁊ fuit aliquãꝺ ẽpꝰ egypto ꝰ ñ coꝛuptibꝫ ꝺ ydꝛis. ¶ Quoto añ ẽt augꝰ nat fuit ẋ. uidr ambiguũ. ſnglꝭ ꝺã gloſis iuenit. q. xlu. ano. ⁊ q̃ꝺã q. xxxiu. ſ; h uꝛ ẽ ꝺmmadũ qꝺ ẽ iuenꝭ q. xlu. ano regꝝ augꝰ nat ẽ ẋ. ũm ẽ. qꝺ ip q uidet. q̃ſtant añoſ ſuos ꝙꝺ ip top regiꝛe ꝑmanꝭ ceſarꝭ. Q nõ paucioꝭ ponꝰ ineꝑ ut mutare a ꝑꝛ illo q̃ uꝛ ãonũ. ⁊ cleopatram ſub actio ꝑmictoꝛio. ¶ De ſcꝛiptꝛe ſolẽnꝭ nũ miſmatiſ. ⁊ celꝰ. utꝛ fuer ſigliſ ãꝛ ꝛenoluꝛiſ. ⁊ ã fuit. an mutatione ipatoꝝ. noſ ncſcim. Nummiſma emb: erat num argẽtꝰ. huiſ poꝰ. x. nũmoꝝ ulua lia. ⁊ ĩ ⁊ huiuſ nomiſ ſtid ũ ꝺꝛec ꝺenarꝭ. ⁊ ſcꝛi bat ibi imago capiſ ceſaꝛiſ. ⁊ ꝺ ſup nom. ¶ Hic rediit ẽ ad rodẽ. herodeſ ſua ĩfectoꝛe paruuloꝝ ⁊ ꝺnoꝝ filioꝝ ceꝑ ĩfmari malbo ĩcabili. ſ. ipoꝺ gine. ⁊ fec teſtamẽtũ tale. ſ. ũ añ pat filꝰ ei ſubſti uerꝛ ei hereꝭ. Quoꝝ añ pat. ñ regiꝭ aliqꝭ de filiꝭ añ pat. ſ; fec ei rodeſ. ꝙ ogmutabꝫ añ pat ſubꝫ paſſo ẽ ẋ. Tuc erat ĩ ierlm duo ſcꝛbe ſapien tes. ⁊ audiet ꝙ ip egꝛaꝛet ĩ cabilꝰ. uoluer abꝛ aqla ꝙ ip poſuat mutũ añ ĩtoꝛ ꝰ lege moy ſi. ⁊ fec uenire ꝙꝺã mulieꝛes. ut ꝺicant aqla ⁊ ſ ꝺicta ẽ aqla ⁊ ommutat. Audiet ꝰ herodeſ ſꝛez ꝺñi ſtirmatuſ. ⁊ aſcẽꝺ ꝺmual. ⁊ uocato ꝑlo ꝙſtu ab illoꝝ ꝺnoꝝ ſ; ſcꝛiſſet. ipe ñ negauer. ſ; oſteſtꝰ ſ. ⁊ fec ꝺr illoꝭ ꝺari. ⁊ ꝑꝛ alioſ ⁊ fec. Antipat audiet ꝙ ꝑ mortẽ ſua ñ regiet filiꝭ

ſ rodeſ fr el. ⁊ ꝙ ip rodeſ ꝑꝙ ꝛac ꝺnoſ filioſ ma rime lic ꝺr. mor pietate uocati pueroſ filioꝝ. ⁊ filiuſ adſe. ⁊ ducatꝰ eoſ. ⁊ ꝺebat eſſ ĩ ãmoꝛa. Ti mebat p ſtoſ ꝙ erat ⁊ gne ſacꝺotal. antiq regñ. ⁊ ꝛo cep ĩſiꝺiari pat. ⁊ corona. ⁊ ꝙ erat fr rodeſ ꝛeſtituꝛe ad ꝙꝺa gẽs. ⁊ ĩmicabat illi. tuc ãtipat hunc cum ip ꝙ mitꝛet eũ roma. ⁊ hunc pꝛudentiſſimã mulierẽ ad ofitenꝺ efficaciſſimũ uenenũ. ⁊ ꝛadidit ei pecuniã ⁊ fuſ. ꝰ paꝛet uenenũ. ⁊ pourigẽt pat. ⁊ uꝛe ro mã. Intim pat ꝑſeſſit machinaꝰ filij ⁊ ip roa mis ex teſtis ei ũtꝛq; acſcela antipatꝭ. ⁊ ꝙ ero potuit reuocaꝛi filiꝰ a roma. ⁊ poſuit eũ ĩ uiciſſ. ⁊ ſub caſtodiã ĩ ierlm ta. ⁊ ĩtimeſcebat ĩfirmitatẽ el ⁊ labꝛabat uꝛeuxoꝛio morbo. ⁊ ꝺebat manꝰ ⁊ pedes ĩflatos. ⁊ uerꝛef ꝙmodebat carnef el. ⁊ ſca ꝺebat. ⁊ tꝛe tuc ad balneaꝫ ſulphureaꝫ ĩ ꝺoꝛes ei uꝛtate. ũ ibi ⁊ ꝛec. ⁊ ſtituo medico/ mittit cupã plenã oleo eſtudo. ⁊ ꝺñs ibi expiꝛauit. ⁊ ubi exiuit q uer mentꝰ erat. ⁊ ꝙ ꝺiu ſpe euaſit. ⁊ ꝺe ñ e mentꝰ. Audiũ q iudei exultauerant. & mone ꝺ ⁊ accep uenerꝭ nobileſ ẽ iudea. ⁊ poſtit eoſ iuꝛ elis. uꝛ ỹ podromiũ. i. loc eqꝝ. ⁊ ꝛecꝛ ſalome um rifue. ⁊ ĩ ꝺie mentꝭ fue os mittẽte. ⁊ ſic ꝺoleꝛet iudeꝭ. Et ꝺ tm gne ĩtirmauer. ſep ſaloma ſoꝛoꝛ eſ aſi ſtebat ei. ⁊ ip gmodebat poma. Et q̃ꝺã ꝺie ẽ ta ꝺec eũ uꝛe ſue. ⁊ ꝺeſpat. q̃ſiũ pomũ. ⁊ ꝛel tiũ q̃ ꝑauer pomũ. ⁊ ẽ tener ⁊ ꝛotiũ. ⁊ pomũ ꝺ ꝛuſpex. ⁊ uidet ſuꝛeſ remotoſ. ⁊ appeciꝭ ſe ꝑꝺ ⁊ ꝛotello. ⁊ nec mat ſ. Tũ gnat ĩfirmitate ñ potuit ſe ulle ꝛetali ꝺe. ſ. q̃ꝺã gſagnie el iudeſ h. ⁊ ꝛecꝛ. ⁊ abſtulit ei ⁊ ꝛotiũ. Tuc ertũ rumoꝛ q mentꝰ erat ver. ⁊ filꝰ el añ pat q erat ĩuenꝭ ceꝑ exultare. ⁊ p mittebat ei ꝛotã pecuniã ⁊ ſoluꝛ eũ ip ñ acqeu q̃ſtiuſ el. imo nutriꝛi h pat. herodeſ audiet h: ꝑcp ꝰ ĩtꝛfecꝛ añ pat ⁊ ꝛefect ẽ. ꝑꝺ ñ uꝛe ñ p. v. ꝺief. ⁊ illi ꝛan fec teſtamẽtũ tale. ſ. ũ archelaꝰ regiꝛet ꝑ eũ. ⁊ q ip ꝙponet os ꝺiadema ſ; aromatuſ acciper. ⁊ abeſau eoꝛuꝫ ⁊ hrec. herode fec ꝛetꝛeha ſub archelao ⁊ mentꝰ ẽ. ⁊ ꝺñr hiſtoꝛie q herodeſ iſte ĩoĩb fuit ſeueꝛiſſimuſ. ⁊ ĩ damethꝛiſ ĩq̃b fuit ĩſeueꝛiſſim. Soloma ſoꝛoꝛ eſ: ñ ĩtꝛfec nuenes:—·—·—.

¶ herodeſ ũ ꝺecꝛeuiſſ fec archelaũ ⁊ herode teſtamẽto. uiri ũ ipm ñ ipoñ ⁊ ꝺiaꝺema. ſ; accipeꝛ
2 Lab augto. Archelaꝰ ãq̃ ſucceſſoꝛ regꝝ ianꝛa. ⁊ mu nificeꝛiſſima ẽ ꝑſecuꝰ eueq̃ſ patꝛ ꝑ. vii. ꝺieſ. ⁊ ſe petiuꝛ eũ ibeꝛdio eſſe ꝙ herodeſ edificauꝛat. ⁊ alio noe uocauꝛ. Finiuſ. vii. ꝺieſ. ꝺuc ueſtib regaliꝭ exceptꝰ diadmate uen ierlm. ⁊ aſcẽꝺ templũ. ⁊ mutꝛef ſui q̃ adelatef. ꝺicebat ei. uꝛ ꝰ ponet ꝙ ꝺagma. ip ꝰ uolue h face. ſ; ꝺ eũ offa regiꝭ ꝑſeuꝛ ẽ. ꝑꝛeꝛ eũ añꝙ eoꝛ uer ꝛata cyrannoꝺ exeꝛuꝛ ĩ iudea ꝙ eꝛat ꝺ mil mꝛtꝛef. ꝺe ꝙꝺ ꝛeſtib ꝺicebat. ⁊ ꝺlatata ẽ ea eoꝝ ꝑ ioꝙ ꝛpl. ⁊ ꝛac illi duo rome. Iuuim ei faceꝛeũ moꝛa pleſ fecer ſe regeſ ĩ iu dea. ſ. ñ. ꝺiœeſ ſe ꝺebꝛe ee regeſ mag ꝙ alienige naſ. ⁊ erat ĩ ydumea. u. mil uiꝛoꝝ mitꝛeũ. ꝙ mu ucabant ſub herode. ⁊ qꝺ emiꝛuſ ip ꝺebat caſſe ĩ ydu mea. Et nul ereſ fec ſe regẽ ĩ. ſub nꝛe uꝛdine ĩ thu ruden. ⁊ qꝺ erat qꝺã ſoꝛoꝛ uiꝛoꝝ. ⁊ ꝑcere ſta uꝛe ꝙ fec ſe regẽ. Ingaulea filꝭ erat qꝺã fili zacarie ꝑcipiſ latꝛõũ ꝙ mꝛfeꝛat herodeſ ũ ſup ꝺcm ẽ ꝙ erat bellicoſ. ſoꝛoꝛ. ⁊ ꝑcer. ⁊ fec ſe regẽ latꝛõũ. ⁊ ꝺa paſtu. ⁊ ſamaꝛia fecat ſe regẽ paſtoꝝ. Philip fr herodiſ. ⁊ archelaũ q ꝛemanſit qꝺ ꝺoſ ctꝛe. uideſ ĩ. uiꝛ roma ũ erat fꝛef. ⁊ l. uiꝛ honoꝛaũ ⁊ uꝺa fec tuer romã. ⁊ ſta ẽ fuiſſet rome ꝙ uocabat iudeoſ ꝙꝺ gebat ĩ. ⁊ fuer euicẽ. ⁊ vii. mil. Ayta hñſ ꝙ añ ꝺeſtꝛu nẽ ſcam actio. ⁊ ueſpaſiano. parſ nichoꝝ ꝛa ꝺiſpſa Et iſh uener ad augꝰ. ⁊ ſenatũ ꝺicetef. Vnſ ꝺ eleg gete nꝛa ꝺecuerꝰ nauoñ. ꝺeoꝝ ub regẽ ⁊ gete nꝛa ⁊ nos nõ ꝺebem hꝛe regẽ alienigenã. nolue ꝙ ñre age nobeũ. ſ; ꝺare ub regẽ ⁊ gete nꝛa. Inam antiq ẽ aliꝺ ipeꝺimꝰ. ⁊ ꝺa. ij. ⁊ iudea uerat ĩ ſydonẽ ⁊ mutꝰ fuit. iſte erat ꝙſimiliꝰ alexanꝛo filio herodiſ fꝛis ariſt ꝙꝭ mꝛfeꝛat herodeſ pat eoꝝ. ⁊ iſte

hunc q̄dā filiū ꝺ secretariis. ⁊ familiarissimis h̄odis secū
q̇ docebat eū oīa q̄ herodes egāt. ⁊ iste ueū ī iudeā ⁊
dix̄ se ēē alexādrū filiū h̄odis. ⁊ se debe h̄re regnū q̄ ma
ior erat natu. ⁊ c̄ opponebat' ꝫ ꝺ interfectioē patris. ipe
dicebat lictores fuer' nr̄i p̄pitios q̄b' tdiā nos patr. ⁊ di
miser' nos. ⁊ fugim' incā. ⁊ fr̄ m̄s arist' adhuc latꝫ
ibi. ⁊ erat ado filis alexād'. q̄ qcq; uidāt eū iura
bāt illū ēē eūd. Et iudei dedēr ei expēsas ū irꝫ ro
mā. ⁊ qreret regnū ab augusto tāq̄ maior natu. ⁊ ad
q̄ ī spectabat regū ex pte matris q̄ putabat' fili' ma
riāne. Cū aūt ēēt archelā' ⁊ h̄odes. ⁊ alexād' ꝺ h̄ndo re
gno corā augusto. cep' aug' attēte intueri faciē ale
xād'. ⁊ uocās latriū q̄ fuāt cubiclari' herodis. p̄cep ei
q̄ secreto loq'ret cū alexandro. ⁊ scirꝫ abeo ūitatē rei.
⁊ ei pollicet' q̄ si ūm fatet'. nil dapni patet' p̄ simu
latione. ⁊ c̄ falsꝫ ēēt alexād' q̄ f ēēt. subrisit th' aug'
g. ⁊ p̄fec eū piratis q̄s miserat ad pugnād' inimicos
Ūli' aug' sedauit archelaū. ⁊ h̄odē. ⁊ philippū atte
ta aure recipe. ⁊ pmo audi geste rei ūitatē. deīnd'
oppinionē. Cui maxe ꝯsonat scripta sac'. Ita tn̄ ordinat'
q̄ alt' ñ p̄iudicet alīi. Cū uellꝫ aug' iudeā face
p̄uītiā romanoꝝ. audiēs q̄ p'res reges emiserat ī iudea
delibati c̄ senatu q̄ nullꝫ regū iudee. cū' trib'. ita tn̄.
q̄ nullꝫ eoꝝ monarch' ñ rex. s; ad tps teneut regnū
p manū romanoꝝ. ⁊ data ē galilea. ⁊ regio ult' iorda
nē. herodi ī ctodiā. Data ē philippo iturea ⁊ traconitidis
regio. ⁊ huer' isti duo dimidiū regn' iudee. Aliud di
midiū datū ē archelao. ⁊ sic memorit' tene q̄ arche
la' fcs ē diarch'. nq̄ monarch'. ñ rex. ⁊ h̄ ē rei ūitas.
Inuenies tn̄ sepe ī sac' scripti q̄ archela' regnūt. ix. ānis
⁊ h̄ dicit' ē fꝫ oppinione. h' tāq; nō modificadi re'. Si ex
pones. Octo ānis regnūt. ⁊ pgnosticādo iactauit se reg'
re eoq̄ cesar ei p'misisset q̄ si bn̄ se h'ret g' subditos
qnq; diadema ei iponet. Et c̄ morā fecisset rome. nu
merib' reieuerāt expectātes remissi s ī iudeā ab augusto
Reūsꝫ īq; archelā' ī iudeā cep' acrime p̄sequi eos q'
se accusauerāt. ⁊ effūde sāgnē bonoꝝ. ⁊ face negocia q̄m
pat' sīi egisset. pmo ā ano reg' archelai egressꝫ ē dn̄s
ꝺ egipto q̄ octau' erat x̄. Cū n̄ herodes sitiꝫ sāguine
p̄uoꝝ. dn̄s iux' āmonitionē āgli intrāt egipt'. ⁊ fuit
ī. vii. ānis. viii. uo āno āmonitioē ei' āgli regressꝫ ē
ab egipto. ⁊ audiēs q̄ archela' regnꝫ ī iudea timuit
illo ire. ⁊ monēte āglō diuiat ī galileā. ⁊ una glo
sa q̄ ponit ē sr' h̄ loci ī matheo ꝯsonat ūitati. reliq'
oppinioni q̄ ūitati ꝯsonat h̄ ē. S; c̄ timuit ire ī iu
deā eo q̄ archela' ibi regnꝫ. q̄re ñ simi' timuit ire
[q oppio] ī galileā c̄ ei' fili' ibi regnꝫ. h̄ ē. Forte io'. q̄ arche
[nis fcāc] la' erat monarch'. ⁊ iactabat se monarchuꝫ.
Post h' mortu' ē aug'. c̄ regnꝫ. l. vi. ānis. v'm alios
l. vii. Q̄ ā aug' regnāu tot ānis sic p̄bari p̄. Sic p
dicit' ē. xl. ii. āno reg' augu' nat' ē dn̄s. ⁊. xv. anno
regni tiberij cesaris q̄ p' augūi regnūt sic h'. ex lu
ca sic dicēte. Anno. xv. ip'ij tibij cesaris. ⁊ c̄. Baptizat'

ē dn̄s cū ēēt tcenari'. g'. xv. dn̄s agebat ānū. in
morte augusti. ⁊ sic h'r. q̄ aug' regnūt. lvii. ānis. an
morte. q̄ sciē ē. s; rei ūitas ē. q̄. lvi. ānis reg. ⁊ vii.
mensib' qui computāt' pro anno p sinodochen.
Archelā' ā mariānā filiā alexād' fr̄is sui q̄ duxat'
dimisit ī ctumeliā gnīs. ⁊ dux' glosirā filiā reg' capa
doci q̄ fuāt uxor alex'. ⁊ eo mortuo nupsat iube rega
li libico. q̄ mortuo. nupsit archelao. ñ uix' diu eo
ā dā n̄ nocte apparuit ei alex' dicēs ei. Ñ ne t̄ debuit
sufice q̄ ī ūsista ad sa uota. par' uidebaris excede.
ū iuriā iuīre copla res. ⁊ meos sopitos cines exci
tares. S; ūbūi gūtr' iues. Et mortua ē glosira ista
biduū. Cū ā ī solesceret archelā'. ⁊ nemini bonoꝝ par
cēt. accāt' a subditis missꝫ ē uenire romā a tibio ce
sare. ix'. āno regni sui. Cūq; parꝫ nauigiū. ⁊ nauigio
ꝫ ueū romā. q̄dā nocte uid' ī sopnis. ix. aristas fer
tiles. ⁊ honiftas. ⁊ totas uaccas corrodētes eas. h̄ c̄ nar
rasset sopniū coniectorib' sopnioꝝ. dict' ē ei q̄ ñ regnꝫ
ult'. ⁊ c̄ uenissꝫ romā. deportat' missꝫ ē ī exiliū ap'
uiennā ciuitatē galliaꝝ. ⁊ scā ē iudea p̄uītia ro
manoꝝ a tibio cesare. Et tc̄ pmo ceperūt mit
te p̄curatores ī iudeā q̄ gubnarent eā. ⁊ exigent t'
buta. Et pmo missꝫ ē popon' a tibio cesare p' exiliū
archelai. herodes ⁊ philipp' audiētes q̄ ꝯtigāt arche
lao. timuer'. ⁊ studuer' ne offēdent ī aliq' tibiū
ēē. ūi benigni s' reddent. Philipp' edid' ī maritima
ciuitatē ad honorē tibij. ce. ⁊ uocaū eā cesareā. cū
ān uocaret' paneas. S; q̄ h̄odes magn' ūdict' ē edi
ficauit pirgū stratōs ī honorē cesaris q̄ sil' dcā ē
cesarea. ad diffīam istā' dictae illa cesarea philippi. Iniui
edid' aliā ciuitatē iux' duos fōtes. s. ior. ⁊ dan. ī ho
norē iulie q̄ fuāt uxor augusti. ⁊ edit tibij. ⁊ drusi. q̄
fuāt p̄uignī augusti. ⁊ uocaū eā iuliā. Sil' h̄odes
edid' urbē iux' stagn' genesareth in honorem ti
berij cesaris. quā uocauerūt thiberiadem.
Nūc ad p̄sēs dimittāmꝫ ꝺ h̄ode. ⁊ philippo. ⁊ p̄sequām de
p̄curatorib' q̄ missi fuāt ī iudeā aromanis. Vt dix' ar
chelao misso ī exiliū. popon' pmo missꝫ ē ī iudeā. ⁊
ī stātib' dieb' azimoꝝ. ꝯsuetudo erat iudeis. ū pme
diā noctē. statī leuite apirēt portas atrioꝝ. ⁊ templi
ut uenientes p'ses intrē. Cōtigt ā q̄ popon' ī dieb'
azimoꝝ ascēd' de samaria ī ierlm̄. ⁊ uenī ī teplū ꝺ
nocte. ⁊ uinct' samaritani c̄ eo. q̄ sep' illudebat eis. ⁊
isti sec' portabat ossa mortuoꝝ aīaliū latēt'. ⁊ de
nocte p̄ieēr' ea ī atriis. sciētes q̄ ñ licebat iudeis tā
ge morticinū. Mane q̄ ī clarescēte die iudi inue
ner' hāc pollutionē ī templo. ⁊ ī atriis. ⁊ c̄ magn' difficul
tate [illegible] teplū. ⁊ atria. ⁊ ꝯstitutū ē. ū erīt [mūda uerit]
ñ apirēt' porte ñ iā clarescēte die. Mortuo popo
nio missꝫ ē ali' p̄curator ī iudeā. ualeri' gr̄c. ⁊ h' pu
tat q̄stū pietate. cep' uēde sūmū sacdotiū. ⁊ da
re p̄ib'. q̄b'dā p ānū. q̄b'dā p dimidiū ānū. Et p
mo uedid' illud ānine. p'ea cuidā uilissimo. deind'

iosippo. q̄ ꝯgnominabat' cayphas. ⁊ p'ea isti duo. s. a.
⁊. c. huer' illd simul. ⁊ erāt ꝺ tꝑu dān pessimi. Nota
tn̄ q̄ iste cayphas ñ ista uice p'bau ꝺ x'. s; p̄ea ut ī
seq̄ntib' dicet'. Mortuo ualerio gr̄co. missꝫ ē poti' pilat'
a tōanis p̄cā tōa ī iudeā. Et c̄ attulisset sec' ymagi
nes q̄lia receperāt ī uīio doꝝ romani q̄dā nocte in
tūit ierlm. ⁊ posuit ymagines ī scō. ⁊ p̄cauti
ū uenarēt tāq̄ ymagines doꝝ. ⁊ recessit ī cesa
reā. s. ī pirgū stōatis. ⁊ alia die uiri honorati ꝺ ie
rlm descēder' ad eū. ⁊ rogabat eū ū remoueret
ymagines a scā ciuitate. Ip̄ ā nolebat eos audire
Et c̄ ñ p̄set loq' ad eū p. vii. dies. sūmo mane
surexer'. ⁊ uener' ad hostiū palatij. ⁊ c̄ ñ p̄set igi'
p̄stū clamabat ut remouēt imagines. Pilat' tedio
affect' dix' se in. v. die sede p tribunali. ⁊ se respōsu
rū eis. ⁊ idcir' militib' suis ū tū iudei ueniret. ⁊ sa
cēnt petitionē suā. extētis gladijs minaret' eis
mortē. ū p'terrefacti recedent iudei. Statutā ē sedꝫ
poti. p tribunali. uener' iudei. ⁊ p̄stū aū eū. rogabāt
eiūt remouēt imagines. Et statī milites euagina
tes gladios minabāt' eis mortē. Ipi uo suppone
bāt ceruices gladijs dicētes se malle mori q̄ sic ci
uitas pollueret'. Poti' pylat' uidēs eoꝝ ꝑtinaciā p̄ce
pit ū remouēnt' ymagines. ⁊ hāc iuriā sēc pō
iudeis pilat'. Scd'o ⁊ ñ mini' molestaū eos. Ierlm
sita erat ī motanis. ⁊ sē tota spes aq' erat ī cisternis
⁊ erat q̄dā fons ī mōtanis remot' acuitate p̄ xx
ta stadia. Et uid' poti'. p. q̄ p aq'ductū potāt adduci
ī ciuitatē eoq̄ mltū utile ēēt. ⁊ accep' pecuniā q̄
erat ī corbonā ad sartatecta templi necia. ū erea fa
ceret aq'ductū. ⁊ adducet fōtē ī ciuitatē. Vn̄ q̄dā
iudeoꝝ uenientes romā accusauer' eū ad aures tibiū.
Factū ē āq̄. xv. āno regni tibij. ce. suscitaū dn̄s
sp̄m iohis bapt'e. ⁊ cep' p̄dicare baptm̄. Vn̄ ī euā
gelio. Anno. xv. impij tibij ce. p̄curante potio pi. iu
deā. herod' tetrcha gal'. philippo tetrcha iturea ⁊
tro. reg'. q̄d addit' ꝺ lisania. nich p̄tinꝫ ad h'. q̄ nō
fuit ꝺ iudea. ñ est p̄curatio. Tūc ihc c̄ ēēt. xxx. ānoꝝ
ueū ad iohem. ⁊ baptizat' ē ab eo. ⁊ duct' ī sp̄u ī dsr'
tū. ū teptaret' a diablo. Et ueniebāt ad eū plerīu
deoꝝ ū baptizaret' ab eo. ⁊ ip' uolebat eos baptiza
re. nō tn̄ sp̄uali bapt'o ī aīa. s. s; extīi. q. d. eis
si ad huc uisq; uixistis luxiose uolupruose ꝺ cetero
uolo ū uiuatis caste. ⁊ de diūsis sectis iudeoꝝ ueni
ebāt ad eū. ū baptizaret' ab eo. Ip' uo multos exeis
repellebat dicēs eis. Genimina uipaꝝ. q̄s. d. u. f. a.
u. ira. Tres secte erāt ī iudeis p't ꝯmune iu
deoꝝ obsuātiā. s. phariseoꝝ. saduceoꝝ. ⁊ esseoꝝ. hee
secte h'r tāgūt' ī matheo. S; iosephꝫ aptū distiguit
has. Vna secta erat phariseoꝝ. ⁊ hij erāt artissime
uite. ⁊ austere. ⁊ dicebāt se ēē obsuatores legis
p ceteris. Vn̄ ferebāt. x. p̄cepta scripta ī sinistro bra
chio. ⁊ an̄ oclōs. Et ponebāt ī uestib' suis philac

ta. ⁊ simbrias magnificabāt sp̄inas ī infioru mar
gine uestiū. ū freq'nti punctiōe ī citarēt' ad legis
obsuātiā. Hij credebāt resurrectionē corpoꝝ. ⁊ dicebāt
tā bonoꝝ q̄ maloꝝ simul fuisse aīas creatas. ⁊ aīas
bonoꝝ ingredi corpa bonoꝝ. ⁊ p'ea itm̄ alia cor
pa meliora. ⁊ sic eas p̄ueh'i ꝺ bono corpore ī meli'
usq; ī die iudicij. ⁊ dicebāt' pharisei. ⁊. diuisi apha
res q̄ ē diuisio. Isti erāt auarissimi. ⁊ qcq; ñ po
tant uolebat aggare pecuniā. Scd'a erat secta
saduceoꝝ. Isti recipiebāt tm̄. v. libs moysi. ⁊ dicebāt
aīas simul mori c̄ corporib'. sic epicurei. ⁊ dicebāt
mundū ēē do subiectū. ⁊ nī fortune. ⁊. fato. ⁊ ñ accipi
ebāt fatū ū do. s; nātam q̄dā planetarū. ⁊ dicūt regē
oīa ex motu planetaꝝ. ⁊ tn̄ ꝯcedebāt ēē ūbitrariū
tū. ⁊ dicebāt' saducei a sadoch q̄ ē iusticia. usurpātes sibi
h' nom. Tcia erat esseoꝝ. ⁊ ñ dicūt' h' nom ñ h'nt. Isti
q̄ parce uiuebat. ⁊ austam habebāt uitā. ⁊ dicebāt
resurrectionē. ⁊ erāt religiosi ñ recipiebāt aliq' ñ p
baret eū p ānū. ⁊ de ī p duos seq̄ntes. sic' ī articu
uita p̄babat eū an̄ q̄ recipet eū. Vn̄ q̄dā existima
bāt beniamꝫ dic' huisse originē. ⁊ tn̄ isti adorabāt
an̄ ortū ei. Iosephꝫ dic' q̄dā eoꝝ supstitionē. s. q̄ nūq̄
spuebat an̄ se. neq; ad dexterā. s; sep' ad sinistrā. Ita
tam erat obsuātes sabbi q̄ ī die sabbi ñ uolebāt
pgare uentrē. ⁊ h' secta fuit seminariū dissensionis
romanoꝝ. ⁊ iudeoꝝ. Fuit. n. q̄dā ꝺ secta eoꝝ noē iu
das. q̄ cep' p̄dicare ⁊ dicere q̄ ip' liberi erāt. ⁊ ñ debebāt
dare tributū. Vn̄ p'ea fcā ē q̄ḋ x'. ut ꝺbent dare tributū
Eo tpe corripuit iohes herodē p̄ uxorē q̄ tu [r̄nō]
lāt fr̄i suo philippo dicēs ei. Ñ licꝫ t̄ h'rē uxorē fr̄is
tui eo uiuēte. q̄r herodes posuit eū ī carcere. ⁊ ꝯsiliū occo
nē q̄ p'sꝫ eū occide. Nolebat n̄ eū occide ap'te p' ꝑ'p' q̄
h'ebat iohem p p̄pha. ⁊ detestabat' fcā herodis. de h'ac
q̄ dr' ī matheo. dic' n̄ q̄ herodias fuit filia arethe reg
q̄ ded' aretha philippo fr̄i herodis ī uxorē. S; orta dis
sensiōe int' arethā ⁊ philippū. aretha abstulit eā
philippo. ⁊ ded' eā herodi fr̄i suo q̄ ī inimicabat' philippo
Iosephꝫ aūt dic'. dic' n̄. q̄ herodias fuit filia aristoboli
q̄ maior herodes interfec' c̄ alio fr̄e. s. alexād'. ⁊ h' huic
fr̄em h̄ode agrippā q̄ p̄ea poti' posuit ī carcē. ⁊ h'ac du
x' philipp'. H̄odes duxꝫ q̄dā aliā filiā arethe regis. Et
h̄odes q̄nq; uoluit ire romā ad tibiū. q̄ amic' ei'
erat. ⁊ ī transitu. hospitat' ē c̄ philippo fr̄e suo. ⁊ uid'
uxorē ei' herodiadē filiā aristoboli. ⁊ uoluit h'ire
eā. ⁊ locut' ē c̄ea secreto. ⁊ idixer' ū c̄ reduxꝫ. dimitteret
uxorē suā arethe reg'. ⁊ duc'ꝫ istā uxorē fr̄is. Vx'
h̄odis p̄sensit h'. ⁊ anteq̄ rediꝫ h̄odes. maluers p̄se re
dere q̄ expelli. ⁊ recessit ad patrē. H̄odes rediens.
abstulit h̄odiadē fr̄i suo. ⁊ duxꝫ eā ī uxorē. De h'ac
ꝯtrouersia ñ ē curād'. Quatr' ā scd'o ānisset iohem. ⁊ nō ī
ē. Et dn̄t q̄dā q̄ ī sebaste ū poti' ī carcē. ī fine scd'i
tat'. ⁊ p'ea uener' discipli ei'. ⁊ tuler' corp' ī machero
ta. ⁊ sepelier' illd. Alij dn̄t q̄ ī macheronta fuit ī car

eius decollatus et sepultus [illegible] bissextilis [illegible]
xv. anno tiberii. Ihesus erat incipiens tricesimum annum et
transactis xiii. diebus tricesimi anni. In tricesima die
venit ad baptismum et baptizatus est a iohanne. Et statim in
ieiunium et temptatus est. Et eodem anno cepit
predicare et vocare discipulos. Sed hec occulta pro
certo non legimus alicubi scriptum in unione. In tricesimo primo
anno scilicet in tercia decima die eius anni vocatus est ad
nuptias in chana galilee ubi de aqua vinum fecit et ex
tunc potenciam ostendere et vocare discipulos et ceperunt sequi
eum. Et isto anno fuerunt in unione in euangelio. Circa finem illius
anni in diebus azimorum incarceratus est iohannes ab herode.
In xxxii. anno in diebus azimorum decollatus est qui duo
per annos fuit in carcere. Et in xxxiii. anno cepit
predicare apertius et sequenti pascha accusatus est coram pilato
et adiudicatus morti et crucifixus. In morte autem eius
facti sunt amici herodes et pilatus cum ante essent inimici. Causa
inimicitie hec fuit. Quidam samaritanus in terra sua dixit
se esse filium dei et messiam. habebatque multos samaritanos
sequaces et multos de galilea filios idiotas et predixit eis quadam
die in qua dixit se ascensurum in monte garazim et
in videntibus omnibus se ascensurum in celos. Pilatus audiens quod
in terra sue potestatis talis secta hominum insurgeret misit
milites armatos qui interficerent multitudinem illam.
Et ita fecerunt. Herodes audiens quod interfecerat multos de galilea
que erat tetrarchia sua iratus fuit pilato. In
diebus azimorum quando ihesus adiudicatus est erat herodes in
ierusalem forte propter celebrandos dies azimorum. Et quia galileus
erat ihesus et galilea erat tetrarchia herodis misit eum ligatum
ad herodem. Et herodes illusit ei et alba veste indutum
remisit eum pilato. Et quia tantum honorem exhibuit ei
pilatus in potestate sua quod accusatum ante se misisset ei ad
iudicandum factus est ei amicus. Iosephus dicit de christo: In diebus
illis fuit vir sapiens ihesus si fas est eum vocari virum
executor bonorum et miraculorum doctor eorum qui volebant
audire de futuris. Tam iudeos quam gentiles adiudicaverunt
eum morti et quidam de viris qui adheserant ei in morte non re-
cessere ab eo. Sed post mortem apparens visus est eis quinquagies
sicut predixerunt prophete. Et hic est christus. xviii. anno regni
tiberii mortuus est christus. De miraculis ipsius christi per sequentem ordinem di-
ffinite [illegible]. Scilicet secundo anno in quo passus est ihesus con-
versus est paulus et isto anno post christum [illegible] maria que
secundo. Quidam dicunt vii. etatem incepisse ab incarnatione christi
ideo sicut solebant computare tempora negociorum ab olim-
piade primo postea ab urbe constructa. Et [illegible]
fuerunt initium computationis ab incarnatione dicentes anno
millesimo etc. Alii faciunt initium vi. etatis a passione
christi quia in cessavit circumcisio. Alii a morte domini quia ibi
vera hostia fuit oblata et cessere figure. Sed utrumque sit
verum terminabitur in fine mundi. vii. vero etas que est mo-
rientium incepit a morte christi quia tunc aperta est ianua paradisi et
ceperunt ibi requiescere et terminabitur in die iudicii. Quando incipi-
et viii. id est requiem duplicis stole scilicet immortalitatis anime

et corporis. Fuerunt autem ab adam usque ad xv. annum tiberii
in quo baptizatus est christus v. milia cc. et xxv. ita tamen quod [illegible]
[illegible] vixit mille annos sicut plures habent in chronicis.
¶ Iste reversus est ad herodem agrippam qui decollavit iacobum et ipse
fuit petrum incarcerare. In hoc eo factum est dispersio discipulorum.
Herodes agrippa fuit filius aristoboli et frater herodiadis
uxoris herodis. Et erat nobilis scilicet de genere pontificum
[illegible] et paupertate [illegible]
[illegible] roma et tiberius recepit eum honorifice et
fuit [illegible] iussit tiberius illum assistere
filio suo qui [illegible]. Tiberius iste habuit fratrem germa-
num [illegible] hunc filium gaium. Quamvis quidam dicant gaium
fuisse filium filii germanici. Sed non est curandum. Iste
germanicus moriens dimisit filium suum gaium tiberio
fratri suo et tiberius adoptavit gaium in filium. Et tiberius habebat
alium filium scilicet drusum minorem quam patrem. Sed ipse
[illegible] alius drusus respectu istius dicitur fuit
minor et fecit tiberius hunc drusum [illegible]
[illegible] qui stipatum et satellem ipsius patris scilicet tiberius
diligebat istum filium scilicet drusum quod fecit eum consortem
regni sui vivens adhuc et posuit ei diadema. Et
iste drusus habebat uxorem et habebat filium qui no-
minatus [illegible]. Contigit quod iste drusus misit veneno.
[illegible] iratus fuit tiberius de morte filii quod dixit ne aliquis
qui fuerit de familia drusi appareret ante conspectum eius
ne dolor revocaretur in memoriam eius. Et herodes
agrippa in iudea oportunitatem redeundi habebat uxorem.
Cum autem esset nobilis et multa expendit [illegible] non habuit
unde acciperet pecuniam et obligatus multis debitis non
habuit unde redderet debita. [illegible] acciperet pecuniam
agebat [illegible] quadam die intravit [illegible]
[illegible] posuit se in [illegible] fame [illegible]
[illegible] venit ad herodiadem sororem herodis
agrippe uxorem herodis antipe et exposuit paupertatem
[illegible] herodis agrippe. Herodias audiens
hec venit ad herodem antipam virum suum et rogavit eum
ut vocaret agrippam et haberet eum in familia sua quasi unum
de militibus. Herodes antipas vocavit herodem agrippam nepo-
tem suum et habuit inter milites eius [illegible]
[illegible] quamvis herodes patruus eius et herodias
[illegible]
[illegible] navigio venit latenter roma ad tiberium.
Tiberius recepit eum honorifice [illegible]
filio filii sui quem adoptaverat tiberius [illegible]
et sic assistat patri. Herodes agrippa [illegible]
[illegible]
[illegible] filius adoptivus [illegible]
[illegible] tiberius. Cum autem [illegible]
[illegible] mala [illegible] samaritanis [illegible]
[illegible] quadam roma [illegible] pilatum [illegible]
herodes agrippa accusabat eum frequenter et tiberius dissimulabat
et nolebat audire eos [illegible]
[illegible]

curatores qui

curatores qui [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] audire [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] depauperet [illegible]
[illegible] exemplum [illegible]
[illegible] multarum [illegible]
[illegible] musce [illegible] sanguine [illegible]
[illegible] removebat eas. Quidam de [illegible]
[illegible] pietate [illegible]
[illegible] accessit ad eum [illegible] musce [illegible]
[illegible] clamavit. [illegible]
[illegible]
[illegible] bibebat de sanguine [illegible]
[illegible] veniet [illegible]
[illegible]
pilatus [illegible] veniret roma [illegible]
[illegible] herodes agrippa [illegible]
[illegible] vino [illegible]
[illegible] senex ille [illegible]
[illegible] non ego videam te sedere in so-
lio patrui [illegible]
[illegible] herodi. Contigit [illegible]
[illegible] rebus herodis furto ablatis [illegible]
[illegible] in carcere. Herodes [illegible]
[illegible] ad tiberium [illegible]
[illegible] in carcere [illegible] accusatione eius.
[illegible]
[illegible] herodes [illegible]
[illegible] herodes accusabat
[illegible]
[illegible] sanguine [illegible] mortem eius
[illegible] maiestatis [illegible]
[illegible] herodis [illegible]
[illegible]
[illegible] herodem [illegible]
[illegible] herodes erat magnus [illegible]
[illegible]
[illegible] ad bibendum [illegible]
[illegible] herodes [illegible]
[illegible] ego adhuc [illegible]
[illegible] alios incarceratos
[illegible] arbore quadam [illegible] sedebat bu-
bo [illegible] herodi. Adhuc [illegible]
[illegible] honorabis [illegible]
[illegible] sub
arbore [illegible] bubo [illegible]
[illegible] erat [illegible]

[illegible] filii adoptivi
[illegible] germanici filius [illegible]
[illegible]
[illegible] diligeret [illegible]
[illegible] erat adhuc [illegible]
[illegible] discere(?) [illegible]
de dilecto. Et rogabat deos [illegible]
[illegible] ut [illegible] veni-
ret [illegible] fecit in-
[illegible]
[illegible]
[illegible] filius [illegible]
[illegible] gaium [illegible]
[illegible]
[illegible] diligere [illegible]
[illegible] filius [illegible]
[illegible] qui fuit [illegible] roma
[illegible] augustus [illegible]
[illegible] diebus [illegible]
regnasse. xxiii. annis. Sub isto [illegible] mortuus fuit
christus. Et iacobus alphei filius factus est episcopus ierosolimitanus. Et
iste fuit primus episcopus [illegible]
[illegible] secum [illegible]
[illegible] exhibebat [illegible] genua
[illegible] genua [illegible] auctori-
tatis in iudea [illegible] apostolis
sub anathemate ne ascenderet in templum ad orandum.
[illegible] huic [illegible]. Mortuo tiberio audito rumore
rome de morte eius [illegible]
[illegible] herodis agrippe [illegible] non vere [illegible]
[illegible] Audiens herodes ag-
rippa quod erat [illegible] cepit exultare. Centurio qui [illegible]
[illegible] exultaret [illegible] mortuus
est tiberius [illegible] ego [illegible]
dixit centurio [illegible] [illegible] cum [illegible]
[illegible]
erat verum. Audiens hec centurio dixit herodi agrippe: Tu decepisti me
quod ego exultavi te [illegible]
quod ego gauderem de morte eius [illegible]
Et [illegible] reposuit eum in vinculis. [illegible]
[illegible] roma et sepelitur in regali sepulcro patrum suorum.
Et eadem die voluit solvere herodem agrippam a vinculis. Sed dixerunt ei
amici [illegible] gaudere de morte [illegible]
aliquos dies distulit. postea solvit eum et habuit eum honorifice
ad [illegible] suam. Tunc [illegible] qui mortuus erat philippus te-
trarcha [illegible] regionis [illegible]
[illegible] herodi agrippe [illegible]
erat [illegible] sui [illegible]
et diadema. Et fecit eum regem [illegible]
[illegible] eius [illegible]
[illegible] fuit ferrea [illegible]

face

ipse, subito Herodes Agrippa clamans [illegible] Gaius posuit
Herodem Agrippam removere [illegible] suis et accipere regnum. Eo anno scrip-
sit Matheus evangelium in Iudea. Et fuit Petrus postea in cathe-
dra Antiochie. Hoc modo. Ipse docebat Antiochenos. Et iam erat
quasi senex et predicans per plateas. Viderunt eos Theophilus et
quandam domum magnam [illegible] in domo illa cathedram
altam ubi sedens doceret [illegible] eis et posuerunt eum super eam
et hoc fit festum quod dicitur cathedra sancti Petri. Et fuit ibi per vii
annos. Deinde postea venit Rome ut dicetur in sequentibus. Herodes
Agrippa [illegible] rediit in terram suam et quia videbat
eum pauperem [illegible] non potavit idem quod
ipse esset Herodes [illegible] Herodias uxor ipsius videns fratrem
exaltatum in regem instigabat virum suum dicens. Quare [illegible]
es. Si tu fuisses Rome [illegible] pecuniam quam [illegible]
[illegible] tu habuisses quod hic frater meus [illegible] et cotidie in-
stigabat eum [illegible] mulier vir Romam. Ipse compulsus [illegible]
dixit quod [illegible] fecerunt ipsa [illegible]. Et accepta
multitudine pecunie venerunt Romam navigio. Et recepit Gaius
eos honorifice. Herodes Agrippa presentiens hoc scripsit Gaio epistolam quam mi-
sit ei per quendam familiarem suum. In ea accusabat Herodem [illegible]
[illegible] in qua dicebat quod Herodes volebat
rebellare romano imperio. Et hoc erat signum quod ipse [illegible]
omne armorum posuit in castris [illegible] quod sufficeret
[illegible] milibus virorum. Gaius accepta epistola [illegible] et adhuc sedens
in capitolio [illegible] esset Herodes coram senatoribus [illegible] ab Herode.
Est ne verum quod accepi de te quod tu habes tot arma? Et ipse [illegible]
quidem habeo. Quo audiens Gaius dampnavit eum perpetuo exilio
et misit eum in Lugdunum civitatem Gallie. Herodiadem uxo-
rem eius que erat soror amici sui voluit remittere in terram
suam et reddere ei medietatem bonorum. Ipsa autem dixit. Sic fui co-
mes eius in prosperis et volo esse in adversis. Audiens hoc Gaius [illegible]
[illegible] esse ferum et misit eam cum eo in exilium. Et mortuus est Herodes
et sepultus. In multis decipitur. Credit quod ibi fuisset Herodes ma-
ior qui interfecit pueros. Sed non est verum. Immo iste fuit sub quo passus est
Christus. [illegible] quendam sanctus qui cinis eius repperit in medio Rodani [illegible]
[illegible] aureo [illegible] fugam. Istud in exilium relega-
tus. Tetrarchia Herodis data Herodi Agrippe [illegible] de fuit ei de
monarchia [illegible] sui. Et in Iudea cepit [illegible] iudeos
et erat nimis benignus et cepit cogitare quo posset Iudeam adde-
re regno suo et voluit ire Romam. Sed non habuit occasionem. Habebat
autem filium quendam nomine Agrippam xv annorum. Et iste fuit Agrippa de quo
frequenter invenitur in glosis. Quando Titus et Vespasianus destruxe-
runt Ierusalem et templum ad admonitionem angeli fideles qui erant in
Ierusalem et Iudea transierunt ad regnum Agrippe qui erat amicus roma-
norum. Tunc occasione istius filii sui Herodes Agrippa venit Romam ubi invenit
eum Gaio amico suo. Et Gaius recepit eum honorifice. Gaius in duobus
primis annis regni sui bonus fuit. Sed postea cepit esse tyrannus [illegible]
[illegible] regni [illegible] suo [illegible] eum [illegible]
[illegible] romano quod [illegible] erat [illegible] sorores [illegible]
[illegible] exilio eos dampnavit. Et se vivum faciebat coli
tamquam deum et ymagines faciebat quas cogebat subditos pone-
re ymagines deorum. Et precepit cuidam patricio presidi Sirie ut
ymaginem eius poneret in templo Iudeorum. Et de hoc scripserat ei epistolam.

Iudei autem illud non concedebant. Ille si volebat dimittere terram. Herodes
autem cum esset Rome fecit quoddam convivium Gaio et familie sue.
[illegible] in facetie apparatum quod omnes admirabantur et
[illegible] eius industriam et sapientiam. Et cum esset inter epulas
[illegible] Gaius [illegible] cepit laudare Herodem Agrippam [illegible] quod libet
[illegible] regni eius et peteret quicquid vellet.
[illegible] Iudea. Sed non fuit ausus adhuc
[illegible] ad Iudeos [illegible] et petiit a Gaio ut concederet ei
ut non poneret ymagines in templo Iudeorum. Et ipse concessit ei. Et
[illegible] erant. Eos qui aderant mirabantur quod tam parvum donum
petiisset. Gaius iterum scripsit Petronio. Video quod corruptus es
muneribus Iudeorum et non obedisti mihi. Scio quid debeat fieri quod [illegible]
gnus es dampnatione. Sed antequam Petronius accepisset litteras dum ad-
huc erat Rome Herodes Agrippa mortuus est Gaius. Et regnavit iiii annis.
De morte eius magister in hystoriis [illegible] in principium eiusdem
ipse interfectus est a militibus suis in aula sua. Mortuo Gaio se-
natores [illegible] imperium totius orbis redigere ad senatores et ip-
sos regere [illegible] sicut fuerat usque ad Iulium Cesarem.
Milites vero voluerunt habere imperatorem quod esset magis eis mu-
nificus et maior pars [illegible] consentiebat eis quod multi de senatoribus aspira-
bant ad senatorum [illegible]. Milites autem acceperunt Claudium
fratrem Germanici et patruum Gaii et [illegible] duxerunt
eum in palatium et constituerunt eum imperatorem. Palatium quod
fecerat Romulus [illegible] dicebatur palatium ubi [illegible]
imperatores. Erant alia palatia sed eo [illegible] ubi palatium
[illegible] in palatio Herodes [illegible] dissensio [illegible] milites et senatores.

Herodes Agrippa posuit se medium et composuit pacem inter mi-
lites et senatores et placuit omnibus quod Claudius esset imperator. [illegible]
pace quam composuerat Herodes Agrippa huic dominium addidit Iudeam et
Samariam regno eius [illegible] totum regnum quod avus suus
augebat eum [illegible] huic Abilinam regionem [illegible]
[illegible] huic autem eius. Et Herodes Agrippa dimisit filium suum Rome
cum Claudio et venit in Ierusalem et largitus est multa munera
Iudeis et multas erogationes et exactiones eis remisit et
[illegible] vectigalia et tributa laxavit [illegible]
[illegible] postea ascendit ad templum et obtulit hostias pacificas et
salutares et catenam auream quam Gaius ei dederat in anathema
ante altare constituit. Audiens autem [illegible] dissentiebant
[illegible] in Iudea [illegible] tediosum iudeis et cepit
eos persequi et occidit Iacobum fratrem Iohannis gladio. Et videns
[illegible] comprehendit Petrum et posuit eum in carcerem et tradidit
eum iiii quaternionibus militum ad custodiendum ut post pascha produceret eum [illegible]
[illegible] in actibus apostolorum. Liberatus fuit per angelum [illegible]
[illegible] cepit discipulos dispergi [illegible]
[illegible] Immo postea fecerunt simbolum [illegible]
[illegible] predicaret. Sed [illegible] persecutio [illegible] illas
x famosissimas persecutiones [illegible] que leguntur [illegible]
pagina [illegible] adhuc pauca erant [illegible]
erat qui caput et principium aliorum. Septimo anno regni
sui qui erat iii regni Claudii descendit Cesaream [illegible]
[illegible] Herodes autem eius in honore Cesaris instituerat ibi ludos
in honore Cesaris ad celebrandos illos ludos qui durabant
per v dies [illegible] memoriale actum est. In sequ-

die venit Herodes in veste fulgida et aurea [illegible]
populo qui convenerant ad celebrationem ludorum ascendit solium et
radiis solis radiante in veste fecit quandam claritatem [illegible]
[illegible] radiorum quod irradiabat circumstantes [illegible]
ceperunt eum dicere. Hucusque fuisti [illegible]
homines [illegible] deificari [illegible]
respexit voces eorum. Sed quandam [illegible]
[illegible]
[illegible] sedit bubo [illegible]
[illegible] auruspex [illegible]
[illegible] videbitis mortuum [illegible] arripuit eum dolor
[illegible] et xi die mortuus est in Cesarea [illegible]
[illegible] in morte regia. Sed [illegible]
[illegible] Ita narrat Iosephus de
morte istius. Et nos hoc tenemus. Tamen alii inveniunt quod magis [illegible]
ipse quoddam mortuo rege eorum vocaverunt eum dicentes quod [illegible]
[illegible] esset illi [illegible] rex eorum et ipse [illegible]
hostias in templis eorum [illegible]
[illegible] sanguine [illegible] sacrificiorum. Claudius cum
audisset mortem eius disposuit Agrippam filium Herodis Agrippe
mittere et dare ei regnum patris sui. Sed quia ipse adhuc infra
annos erat sed xvii annorum [illegible] distulit illud
usque Agrippa esset [illegible] misit Felicem
[illegible] Iudee. De isto Felice legitur in actibus apostolorum quod Pa-
ulus coram isto accusatus a iudeis fecit defensionem. [illegible] anno
regni Claudii venit Petrus Romam et sedit episcopus Romanus et
fuit ibi xxv annis. Et vii fuit episcopus in Antiochia. Circa
xiiii annum regni sui mortuus est Claudius. Et circa finem vi-
te sue dedit Agrippe tetrarchiam Philippi et Abilinam et [illegible]
les civitates que erant ultra Iordanem. Iudeam vero non dedit ei.
Neronem vero nepotem suum filium Agrippine sororis sue con-
stituit ~~[illegible]~~ successorem suum. Iste Nero misit Fes-
tum procuratorem in Iudeam. Coram Festo et Agrippa sedentibus pro
tribunali ut legitur in actibus apostolorum accusatus fuit Paulus et
[illegible] missus est Romam et fuit in carcere duobus annis. Ita
quod habebat libertatem eundi per villam et predicandi. Postea solutus
fuit a carcere et data est ei licentia eundi et predicandi per fi-
nitimas civitates. De nequitia Neronis dicere non attinet
ad hanc hystoriam. Sed hoc quod sub isto Nerone ultimo anno
regni eius Petrus et Paulus una die martirio coronati sunt.
vii anno regni eius Iacobus Ierosolimorum episcopus fuste fullonis
excerebratus et lapidibus obrutus [illegible]. viii anno Marcus in
Alexandria martirium suscepit. Ierusalem Symon sive Syme-
on substitutus est Iacobo in episcopum et fuit ibi episcopus per longum
tempus. Tandem cruci fuit affixus sicut dominus. Temporibus istius Ne-
ronis Iudea recessit a romano imperio et negavit tributum
romanis. Et [illegible] quedam alie provincie finitime Iude-
e. Duas autem invenimus fuisse causas recessionis. Una fuit [illegible]
[illegible] avaritia Flori procuratoris quem Nero miserat ad
procurandam Iudeam. Alia fuit prophetia quam ipsi audierant quod
aliquis erat egressurus de Iudea qui erat dominaturus universo
orbi et credebant illud tempus adesse. Romani intellexerunt hoc fuisse

[illegible] Iudea [illegible]
se dictum de Vespasiano [illegible] expositum hoc fuisse dictum
[illegible]
[illegible] fuisset exordium [illegible]
[illegible]
[illegible] Vespasianum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] expugnat. Habebat autem
[illegible] Titum filium [illegible] strenuum fortem et bellicosum. Misit [illegible]
[illegible] ad [illegible] sapientia [illegible] Agrippa qui habebat
[illegible] Vespasianus [illegible] pelles civitates [illegible] vocatur
tetrarchiam Philippi et Abilinam [illegible] Ioseph diligenti
[illegible] copiosum exercitum habuit. Iosephus [illegible]
[illegible] de destructione Ierusalem et de captivitate [illegible]
[illegible] plenarie [illegible]
[illegible] Iosephus iste
[illegible] sacerdos fuit [illegible] strenuus et multa
[illegible] Iosephum [illegible]
[illegible] ad [illegible] civitatem que erat in extremis finibus Iudee.
[illegible] erat [illegible] Vespasianus [illegible] Iosephus [illegible]
civitate illa [illegible] Iosephus vero invenit quedam remedia [illegible]
[illegible] Vespasiani [illegible] adhuc nos [illegible] angebat [illegible]
[illegible] fame. Et cum accepisset hoc Vespasianus [illegible]
[illegible] istabat eis. Tunc [illegible] Iosephus [illegible] accipi [illegible]
[illegible] civitatis [illegible] suspende [illegible]
[illegible] copia [illegible] videtes hoc [illegible]
[illegible] fuit hoc [illegible] esse. Et tamen istabat
[illegible] cives laborabant fame. Et [illegible] Iosephus tale re-
medium. Accepit iuvenes et adolescentulos et induit eos pe-
[illegible] canum asinorum et luporum [illegible] remittebat
eos [illegible] occultas [illegible]
[illegible] Et Iosephus [illegible] quod se red-
[illegible] xlviii dies civitas capienda esset [illegible]
[illegible] Tunc romani ceperunt adhibere tormenta et
[illegible] machinamentis [illegible] lapides in murum. Et ipsi acceperunt
coria boum madefacta [illegible] extendit ea ante murum
[illegible] non potant [illegible] lapides. Sed romani aggressi sunt
murum arietibus [illegible] ferratis. Et ipsi acceperunt
saccos plenos palea quos imponebant inter murum et
[illegible] non potant [illegible] fecerunt vineas [illegible]
[illegible] illas [illegible] et subeis ascendebant ad murum
[illegible] fodiebant illum. Et ipsi acceperunt oleum ferventissimum et effun-
debant [illegible] qui subtus erant [illegible] mirabiliter [illegible] po-
tant pati [illegible] murum. Et ipsi [illegible] quibus possent
intrare civitatem. Cives acciperunt fenum [illegible]
in oleo ponebant [illegible] et aliquis ascendebat [illegible]
[illegible] Tandem quidam cives [illegible] Vespasiano [illegible]
[illegible] nocte laborabant [illegible] que necessaria erat ad defen-
sionem et mane aurora [illegible] dormiebant. Audiens
hoc Titus summo mane [illegible] intravit civitatem et capta est ci-
vitas [illegible] xlviii die. Iosephus audiens hoc fugiens [illegible]

Quid ultra tibi facere / uinea mea potui. quid po

ter michi reddere. qui pro te ceci conspui. et cruci

figi uolui. at tu pro tanto munere. baptismi fœ

dere. presumis nece mutuo me uulnerare cruci

figere et habere. ultro. Celestia celare

me et mundo p̄fas. nō possūt in mente. q̄ uide

nō sūt mortui. et in quos spes docui. nō cessat ex

mereri. relicto rōi pauper. et quē signari uolui

pupparis caractere. mundano uacat luxui. Ueni

a sanctuario pour ulta malicia. et a deo contagio

mentis creatē omia. qui deditus luxurie. cupidis mu

ner ocio. in apparatu regio facies. mercenia. de mo

patrimonio. qui ex mūdi. ad hostia. Q uō quod ipse

religio. crucem fere in angaria. et dum datur occasio

pecunie eū letrie. ad ponor. q̄ alia. simulare negu

tio. a plangend. offero. redit ad secularia. qui delic

to pallio tegat. ab ecclesia. A t uos q̄ gloriamini in

opib⁹ uestris. q̄ nobis mercem dñi. p̄stolle ñ pmit

tetis. q̄ lucari. euntes. exemplo non exemimini. cū ipo

punientur. tamen quicq̄ egeritis. dum licet quer

timini. dū me et salus ipetis.

Die uerbi uentus. die carn

nacus. die mihi carnalis. ubi nunc habitas.

Aut in ualle uisionis.

aut in throno pharaonis. aut in alta cum ne

mine. aut in antbre cum cheone. uel

Quid ultra tibi facere uinea mea potui

uel in ficella cuprea cum ma

le ploran. et. uel in domo romulea cum bul

la fabricant

Bonum est confidere. in dominorum domino.

bonum est spem ponere. in spe nostre tertiano.

qui de regum potentia. non de dei clementia.

spem concipis. te decipis. et excipis. ab ulla m

undi principis. quid inopum exactore exac

toris peccatum. in deo cogitatum. tyrum iac

ta. prius acta. studeas corrigere. in labore ma

nuum et sudore uultuum. parce tuo nescere.

Non seruare puberem nagaus claudere st

det lauat laterem. iurus colere. tu labo

ras cum explorat uiam uipere. nouit eni

carcerem. uincla soluere. fedus et caracte

rem firmatum frangere. nacta semp falle

re. nouo gaudet uetterem. amicum spernere

Sub colūbe specie mulper latuit in pōuta

face dolū extruit. mentē felle. linguā melle

que se uibuit. ertea; phōie me; abluebuit

non me ꝑ pecunie ꝓfectum colunt. cū

spes lucri debuit mūi solute. q̄ ego magis

Cmus uexat mētē lecti stimulus. debuit

salomonis ertū pellere. te[illegible] precidat

qui p̄ter fama cunct[illegible] hoc habe

ent nōec populus can[illegible] uas p̄ceū

hic est fraticulus qui [illegible]pendet spīm. qm

p̄cedet stimulus mulier. uel obitus eo[illegible]

Rarū q̄m audiuim⁹ in mōte nō sum digni

Manere e e e e e

Serena uirginum iux luminum ple

templum trinitatis cathedratis spe

cialis thalamus. arca noue legis thr

onus nouus regis. uellus quod riguit

nostrum qui portauit facetum nostram

carnem uestiens. nesciens uirum. deū

paris. o gratia mater pia. stella maris.

singularis specula cunctis radians nubem pel

lis q̄m ꝑpetuo cuo culpa p̄. hec nulla ligi

nata nunc aut cathedra. ꝙ simplex humilitas
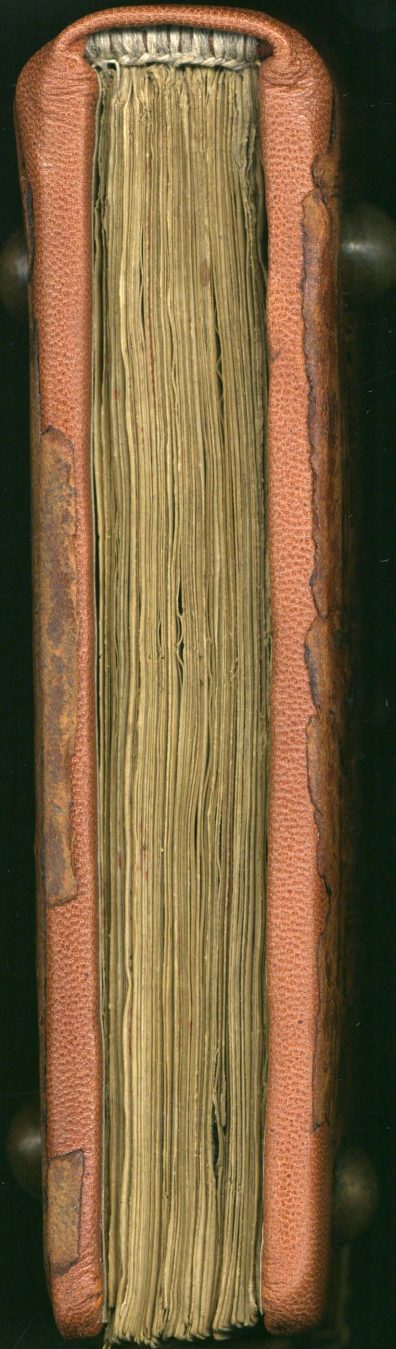
BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
SALAMANCA